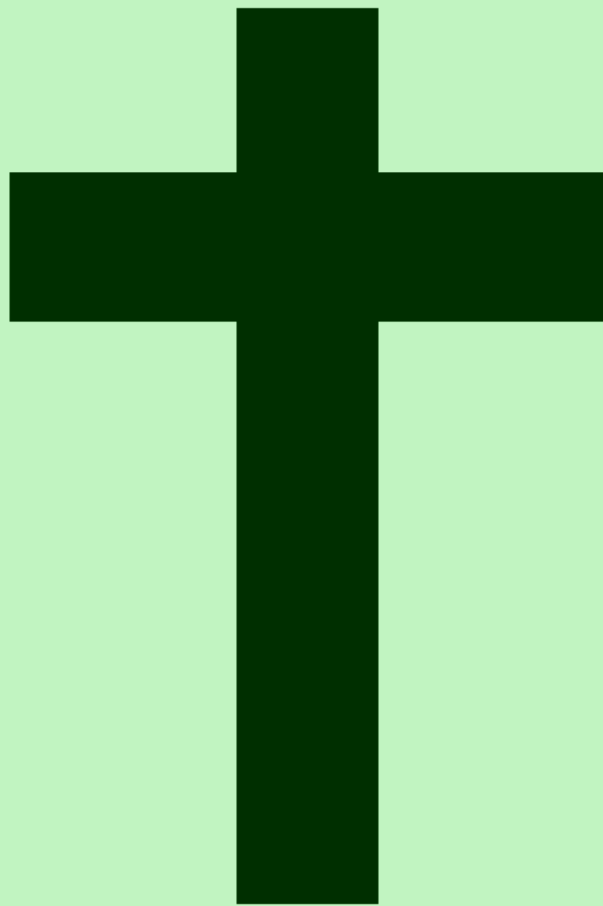

Manikáne O Ehwehne

God's New Talk: The New Testament in the Awa Language of
Papua New Guinea

Manikáne O Ehwehne

God's New Talk: The New Testament in the Awa Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awa long Niugini

copyright © 1974, 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Faith Comes by Hearing

Language: Awa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-12-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 27 Nov 2018
9673cf68-887a-574e-9ac8-846469c86b12

Contents

FRT	1
Mátíyu	3
Máhka	56
Árúka	87
Sóni	141
Eqmaro Ke	177
Aroma	227
1 Kórína	252
2 Kórína	276
Káretía	291
Épésa	300
Pírípái	308
Kórósía	314
1 Tésárónáika	320
2 Tésárónáika	325
1 Tímóti	328
2 Tímóti	335
Táitása	340
Pírémóna	343
Íbaru Ke	345
Sémísi	365
1 Píta	372
2 Píta	379
1 Sóni	383
2 Sóni	389
3 Sóni	390
Súta	391
Sokigi	393
.	419

Manikáne O Ehwehne
 God's New Talk: The New Testament in the Awa Language of
 Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Awa long Niugini

Manikáne O Ehwehne

The New Testament in the Awa language of Papua New Guinea
 [awb]

Translation: © 1974, 1997, 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print publication 2002 by The Bible League
 Print version ISBN 0 86893 364 3

Web version
 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.
 www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- Attribution. You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- Noncommercial. You may not use this work for commercial purposes.
- No Derivative Works. You may not alter, transform, or build upon this work.
- In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem yu ken givim kopi long narapela manmeri. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. Yu mas givim nating. Na tu, yu no ken senisim Tok.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken askim mipela.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, plis askim mipela.

Púku Áwíqkakaq Ogahq Awíkákákáq Náhmbahq Áwíqkakaq Kéh

Kánéhe

Púku Áwíq[tab]Ogahq Awíq[tab]Náhmbahq

Mátíyu Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Mátíyuwe téh táhkísi moné mewe arámbéhríuwana anehe Sísaga we kéro aní míankeheéna we omaq atowana wene táhkísi arámbéhrí suena Sísaga kérowe. We mó awíqmé Áríwáie. Wega wenawahrah Asíu keyábé iwíáhéna mah pukú sehiranúwe. Asíu kegá mah pukú sáhnsahwe Sísane ehweh kawerue siahtebéra wensabé aiq pútare atageheéna Mátíyuga sehiranúwe. Asíu kegá iwíáhéra, Mókake Manikánka anotah aní omaq atahnana wega ite Asíu kené Wahnah míanieéna sinkehe uwe. Sísaga Karáhéga ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka we omaq atena eqmarowe. Wenawahrah Asíu kéné sína Wahnáhmé íre mó aní míre. We Sísaga wire éra Asíu kegá wensabé aiq pútare atageheéna Mátíyuga mah pukú sehiranúwe.

Mátíyuga mah kawéq éhwéh sehiranúwe.

*Sísaga Karáhéne aigaqnaréh síwíqmari kéh éhwéhne.
(Árúka 3.23-38)*

¹ Sísaga Karáhéne aigaqnaréh síwíqmari mahraue kéhre.

Sísawe Tébiti kahnáhne.

Tébitiwe Ébárahma kahnáhne.

² Ébárahmawe Áhísáhkine abowáe.

Áhísáhkiwe Sékópáne abowáe.

Sékópawe Súrareh ábárahnahne sibowáe.

³ Súrawe Pérésareq Sérareqne sibowáe.

Mi aníténé sinowawé wenáwíq Támárie.

Pérésawe Ésarónine abowáe.

Ésaróniwe Árámine abowáe.

⁴ Árámiwe Ámínárápane abowáe.

Ámínárápawe Násónine abowáe.

Násóniwe Sámónine abowáe.

⁵ Sámóniwe Póásine abowáe.

Póásine anowawé wenáwíq Áráhpae.

Póásiwe Óbétine abowáe.

Óbétine anowa wenáwíq Árútie.

Óbétiwe Sésine abowáe.

⁶ Sésiwe Tébiti anotah wahnáhné abowáe.

Tébitiwe Sórómónine abowáe.

Sórómónine anowawé téhwe Úríane ahre míowe.

⁷ Sórómóniwe Áréóbóámáne abowáe.

Áréóbóámawe Ábíyane abowáe.

Ábíyawé Ásane abowáe.

⁸ Ásawe Séhósápátine abowáe.

Séhósápátine Séórámáne abowáe.

Séórámawe Úsíane abowáe.

⁹ Úsíawe Sótámáne abowáe.

Sótámawe Áhásane abowáe.

Áhásawe Ésekíane abowáe.

¹⁰ Ésekíawe Mánásene abowáe.

Mánásewe Émónine abowáe.

Émóniwe Sósáíane abowáe.

¹¹ Sósáíawe Séhóíákínireh ábárahnahne sibowáe.

Mi tanáhráq Pábíróni marákópéqté kegá Ísara ke táhtoqme meriqmera sene marakórapeq mórítówe. ¹² Pábíróni marakórapéq mórítówana Séhóíákíniwe Séátíerane abowáe.

Séatíerawe Sérúbábérane abowáe.
¹³ Sérúbábérawe Ábíútime abowáe.
 Ábíútiwe Éríákímane abowáe.
 Éríákímawe Ásórane abowáe.
¹⁴ Ásórawe Sárókiwe abowáe.
 Sárókiwe Ékímane abowáe.
 Ékímawe Éríútime abowáe.
¹⁵ Éríútiwe Éréásane abowáe.
 Éréásawe Mátánine abowáe.
 Mátániwe Sékópane abowáe.
¹⁶ Sékópawe Sósépane abowáe.
 Sósépawe Máhríane awehkawae.

Máhríaga Sísa maqmarowara mi anímé Karáhée atowe. Karáhéwé áwahewé ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka we omaq atowe.

¹⁷ Ébaráhma míotaqtenu Tébítitaq seuwekue airápété itaréitaré ábáhnínáhnah míówe. Tébíti míotaqtenu Pábíroni marákórápéq mórítótaq seuwekue mó airápété itaréitaré ábáhnínáhnah míówe. Pábíroni marákórápéq mórítótaqtenu Karáhéga marakóipeq tutaq seuwekue mó 14 se ábáhnínáhnah míówe.

Máhríaga Sísa Karáhé maqmaro ehwéhne.

(Árúka 2.1-7)

¹⁸ Sísa Karáhé maqmaro ehwéh teiníboq íráhro. Wenano Máhría Sósépaaga ahreyabéútaq Sósépareq íre nogúyataq Manikáne Awanka iwíáh atowana kía míówe. ¹⁹ Sósépaaga ahriahri peh kaweq sansánúwe. Wega meyanau ahrégá kía mío ehwéh irena wega iwíáhéna, Mó wehreq nogoye éna Máhría ayehitéhneho éna wehuke míótaq íre ehweh atasa peh auwaníe íwíáhuwe. ²⁰ Mira íwíáhuwana Maniká itene Wahnah míéhrabeq íópeqté ánínká áónáh atena wensabé, Sósépao, Tébíti kahnáh ánino, írátíahno. Manikáne Awanka iwíáh atéhraha Máhría kía míéhre. Minayabe we meweyabe íre áhreúno. ²¹ We animai maqmiahnana wega wehukene ahababáq kaweraritena merirankéhe. Minayabe wenáwíq Sísaé ato úwe.

²² Minayabe Manikánka iwíáh atowana wene ehweh irarú aninká mahraréna,

²³ Írátíáhro. Wehreq íre nogu ahrárigá kía ména animai maqmiahnara Émánúérae atagéhe úwe. *(Aisaia 7.14)*

Mi awíqmé Émánúérawé áwahewé Maniká itereq mía míai áwíre.

²⁴ Sósépaaga áónáhéna irigútaq itene Wahnah míéhrabeq íópeqté ánínká teawu ehwéh sehgiena Máhría meyowe. ²⁵ Wega mewena Máhríaga ani íre maqmíotaq Sósépaaga peh míowana animai maqmarowana Sísaé áwíratowe.

2

Ahtebia kégá Sísa kabaru ehwéhne.

¹ Anotah wahnáh aní wenáwíq Éróti Súría marákórápéqté kéné wahnah míotaq Máhríaga Pétáriéma suwahpeq Sísa maqmiowe. Maqmiowara ío kiembogirabeqte ké ahtebia kégá Sarúsarama suwahpeq suwe. ² Segá mibeqté kényábé, Inahunahní Asiu kené anotah Wahnáh úkína anímé eheq míéhro? Ío kiembogirabeq wehyoqka, Anotah Wahnáh maqmarehre sokigi aínsábé wensabé iwíáh íwíáh ataneheéq sune uwe.

³ Uwana Érótiga mi ehwéh irena wene arupipeq iwíáh kikirúwara moke Sarúsarama suwahpeqte kéné sirupipeq moq iwíáh kikiruwe. ⁴ Érótiga moke Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnoro kéreq síáhrabéna sensabé, Wehuke merirankeheéna Manikánka omaq ato aní eheq maqmianabo úwe. ⁵ Úwara sega wensabé, Súría marákórápéq Pétáriéma suwahpeq maqmianae éra minayabe Manikáne ehweh irarú aninká sehiranue mahraréna,

⁶ Pétáriéma suwahpeqte kéó, Súría marákórápéq moke mó kehiná suwahpeq iteruwahpeq kiotaikiro? Írakaumo. Pétáriéma suwahpeq anotah aní maqmarahnana mi

anínká néne animárí Ísara ke wahnahnéna kaweq ah sokigi arinkéhe úwe. (*Maika 5.2*)

⁷ Érótiga ío kiembogirabeqte ké kopéq síáhrabúwara sega weba suwana sensabé, Téhwe mi wehyóq aneq tanáhráq ábóraragurairo kasenúwara teawúwe. ⁸ Teawúwana mi keyábé mahraréna, Mi karíq ánínsábé kawerue kogabaroro. Mi aní koábóraq máréhrrataq íné moq koiwíáh íwíáh ataníboq sereníéro éna Pétárióma suwahpeq eqmaq suowe.

⁹ Eqmaq suowara pokue ahtaqqeq míówana pópoqnah kiembogirabeq wehyoqka ebeq kure mi karíq ání mío nah kotaq abobóráhpeq kowara ¹⁰ tagéra sirupipeq anotahta eyoyóuwe.

¹¹ Nahupéq kibekéra mi karíq ánínseq wenano Máhríareq tagéra sirehunseraráq méra mi karíq ánínsábé iwíáh iwíáh atówe. Iwíáh iwíáh atera sene unahpípeqté péwe kóraakáq kaweq weríákáq kaweq kunkúni pahuráhákáq áwúwe. ¹² Manikánka mi ke áónáh aritena sensabé, Érótiba íre seuwekoro aritowara sega mó ahtápéqtáq sensuwahpeq pokuwe.

Sósépareh karíronáninka Ísípi marákórápéq poku ehwéhne.

¹³ Ahtebia kégá mitaq suera pokuwana itene Wahnah Maniká míéhrrabeq íopipeqté ánínká Sósépa áónáh atena wensabé, Irigue mi karíq ánínseq wenanoreq Ísípi marákórápéq pehbeheráh meriqme mórito. Érótiga mi aní subiq suanieéna kabarinaire. Teawéna tanáhráq seuwekinkehboq mibeq kowíahno úwe. ¹⁴ Úwana Sósépaga irigéna inokáhpeq mitaq suena mi karíq ánínseq wenanoreq meriqmena pokue Ísípi marákórápéq pokúwe. Éróti íre pukú tanáhráq Sósépareh karíronání Ísípi marákórápéq kowíówe. ¹⁵ Minayabe itene Wahnahnka wene ehweh irarú ani iwíáh atowana sehiranue mahraréna,

Nénahni Ísípi marákórápéq míéhnsábé mitaq sue mahbeq súno atóge íre. (*Hosea 11.1*)
Mi ehwéh aiq pútaraginkeheéna Manikánka Sósépansabé Ísípi marákórápéq kowíahno atowe.

Karíq maigáú subiq súáhro arito ehwéhne.

¹⁶ Ahtebia kégá Érótime ehweh íre sehgira mó ahtáqqéq pokue taqnobagunsabe Érótiga áyátó púana anotah abíáhnánúwe. Anotah abíáhnánéna Pétárióma suwahpeqkakáq wahtote kehiná suwahpeqkakáq mó ke eqmaq suanaútaq sensabé, Moke náhtate karíq máigáú subiq súáhro aritowe. Ahtebia kégá wehyoq ehwéh teawú tanáhráq Érótiga iwíáhéna, Mi anímé amahnága peh náh neh aníne éna moke náhtate karíq máigáú subiq súáhro aritowe. ¹⁷ Érótiga miraúnka Sérémáiane naho éhwéh aiq pútaragúwe. Manikánka wene ehweh irarú ani Sérémáia iwíáh atowana wega sehiranue mahraréna, ¹⁸ Áréma suwahpeqte kégá íbiséra áhnte íbítúnátúnánowara íráhwe. Áréséraga wene animárínsábé íbisehre. Moke subiq sutonsabé wenawahraha wene arupipeq íre kaweratahráhowana peh íbisehre úwe.* (*Jeremaia 31.15*)

Kehrari marákórápéq kowíó ehwehne.

¹⁹ Sósépareh karíronání Ísípi marákórápéq míówana Éróti pukúwana íópeqté ánínká Sósépa áónáh atowe. ²⁰ Áónáh atena wensabé, Irigue mi anínseq wenanoreq meriqme iteruwahraha Ísara kené marakórapeq seuwekúno. Mi aní subiq suanehe iwíáhuro ke aiq pukuro puah meriqme kouwekúno úwe. ²¹ Kouwekúno úwana Sósépaga mi anínseq wenanoreq meriqmena Ísípi marákórápéq suena Ísara kené marakórapeq kouwekuwe.

²² Érótime ahninkáwá wenáwíq Ákéráúsae. Wega wenabone arambehri Súría marákórápéq Ísara keráq wahnah arámbéhrí awaq miowana Sósépaga minayabe irena mi marákórápéq pokéyabe áhreúwe. Manikánka Sósépa áónáh atena wensabé, Súría marákórápéq íre pokúno éna Kehrari marákórápéq kowíahno úwana meriqmena pokue

* 2:18: Árésérawe Sékópane ahre míowe. Áréséra akéqmé Súrareh ábárahmahnahne sinoiboe. Súrareh ábárahmahnah airápété téhtaré káhnáh méra moke Ísara kené sigaqnaréhe. Mi tanáhráq Áréséra wewega íre íbisówe. Wene aigaqnaréh ininsónká íbisowe.

Kehrari marákórápéq kowíowe. ²³ Kehrari marákórápéq kowéna Néhsara suwahpeq pokéna mitaq kaegaeúwe. Minayabe Manikánka wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara Sísansabé sehiranue mahraréra,
We Néhsara suwahpeqte áníne ataneherawoe éra sehiranuwe.

3

Sóni wání meri merinú anínká teriu ehwehne.
(Máhka 1.2-8; Áruká 3.1-18; Sóni 1.19-28)

¹ Mi tanáhráq wání meri merini aní Sóniga Súría marákórápéq séna mibeqté úwórápéq ména weba su ke ehweh teri terinúwe. ² Wega mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnirabeq aiq wahtotaq kéh púaq itene ahabábq sansa sueq kaweqtaq míáthro úwe. ³ Manikánka wene ehweh irarú ani wenáwíq Áísáia iwíáh atowana Sóni éhweh sehiranue mahraréna,
We uworapeqté sawai sawaiéna mahraréna, Itene Wahnah sína ahmé aborisahro. Wene ah kaweraráthro ire úwe. (Aisaia 40.3)

⁴ Sóniga kéhma áyórate kogahnia aneraneratiowe. Áú aretí wene ayahbataq konah-natiowe. Tábahnkákáq sehenáhrabahnkakáq nówe.* ⁵ Sarúsarama suwahpeqte kéreq moke Súría marákórápéqte kéhíná suwahpeqte kéreq Sorana aroipéq wahtotaq kehiná suwahpeqte kéreqka Sóniba suwe. ⁶ Webá séra sene ahabábqqsabe Manikápa pahsúówana Sóniga Sorana aroipéq wání meriuwe.

Sóniga Péhrasi keyábé ehweh arito ehwehne.

⁷ Péhrasi kereq Sáyúsi kereqka† wání meaneheéra Sóniba suwana wega sensabé, Itewe wehene animárá móe. Insega teínsabé áhreue ínéba seo? Manikánka kamah inehoéq ínéba se mino. ⁸ Aiq pútaq kaweqtaq míaneheqmúne íwíáhirataq itene ahabábq sansa sueq kaweq sansánoro. Mirairataq Manikánka tagéna, Ite amahnága kaweq sansánowe aitankéhe. ⁹ Ébáráhma itene igaqna míéh púaq itewe Manikáne animárá méq kaweq ke míone éq iteitensabé iwíáh íwíáhiyeho. Manikánka mah ebáhmáritáté Ébáráhmane anahwaréh mirararáhire. ¹⁰ Wehukénínká awanká áwaheraq tehsúme maréhrana kaweq será ire íyéh áwánká moke apiwe ira parianawire úwe.‡

¹¹ Sóniga mó mahraréna, Itene ahabábq sansa aiq súáhsabé wání mei meinuge. Íné peh wání mei meinugana íné kiotaiki aní inehe sinawire. Inehe si anímé anotah aní púana ínégá wene súu meweyabe ire awehrari aní múge. Wega Wenawa eqmarahnana wehukénínká ira kekínserah Wenawanka iteba tuinkéhe. ¹² Wehukega ayu siqmíáhtáq sega kaweq ayú sene nahtapeq sáharera atutu ira paríáhwe. Mira onserah Manikánka kaweqtaq míáh keyábé, Néne mátaburapeq kiwíáthro aritena ahabábq keyabé, Íre puinkorahi iraipéq pokoro aritanawire úwe.

Sóniga Sísá wání meawu ehwéhne.

(Máhka 1.9-11; Áruká 3.21-22)

¹³ Sóniga mi ehwéh pahsuqme teriuwana Sísaga Kehrari marákórápéqte sure Sorana aroipéq Sóniga wání meawinkeheéna weba súwe. ¹⁴ Sísaga wání meanieéna weba súwana Sóniga ahqáho atena wensabé, Aneqsabé ínégá wání meninkeheé seno? Arega ínégá wání menínaraqmé aiq kawerinae úwana ¹⁵ Sísaga wensabé, Amahnága arega wání meninkéhe. Minawé Maniká awahbeh arámbéhríe úwana Sóniga wene ehwehnsabé kowe atowe.

¹⁶ Kowe atena Sísá wání meawuwana Sísaga wánípipeqté kiutaq sabona sawekúwana Manikáne Awanka tunse kiboki tahnsanéna Sísaba márunsurahúwana tagówe.

* 3:4: Sóniwe Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Éráisa tahnsa aníne. 2 King 1.8, Malakai 4.5, Mátíyu 11.13-14, 17.10-13 tagáhnó. † 3:7: Péhrasi kereq Sáyúsi kereqqsabé éhwéhmé púku anehepeqte séhírámé Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne ue kéhrabeq tagáhnó. ‡ 3:10: Mah pabéqmé éhwéhmé ira paríéhnserah Manikánka ire kaweqtaq míáh ké kamah arinawire.

¹⁷ Tagówana íopeqté éhwéhnká mahraréna, Are niruní nénáhní móne. Arensabé nirutaboiruge úwe.

4

Owainawanka Sísá áhwárawe tagó ehwehne.

(Máhka 1.12-13; Áruká 4.1-13)

¹ Manikáne Awanka Sísá abatapi móatowana owainawanka weba séna Sísaga ahbabárinkeheéna áhwárawe tagéna áwíoqnówe. ² Sísaga áhnte wehekáh, 40wehekáh tópah awehriúnsabe anotah arúpíbíúwe. ³ Anotah arúpíbíúwana owainawanka wensabé, Are Manikáne ahninkáwá míahna puah mah ebáhmárínsábé, Tópah úkúno ato úwe.

⁴ Úwana Sísaga wensabé, Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Tópahnka wehuke íre oganúq sitahráhi nanere. Írakaumo. Peh morá Manikánka irari ehwéhnká oganúq sitahráhire ire úwe. *(Lo 8.3)*

⁵ Úwana owainawanka Sísá meqmena kaweq mapéq Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh nahnsorapéq móatena ⁶ wensabé, Are Manikáne ahninkáwá míahna puah maraipéq ahkuagúno. Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Manikánka wene íopeqté kényábé are wahnahnatíáhro aritankéhe. Ebahtaq arene aigará pera q míéhneho éra sene siyahnkaratáté are pankeragéhe ire úwe. *(Buk Song 91.11-12)*

⁷ Úwana Sísaga ahqáho atena wensabé, Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Maniká arene anotah Wahnáh áhwárawe tagé áwíoqnéhneho ire úwe. *(Lo 6.16)*

⁸ Owainawanka Sísá mó meqmena anotah sawéhrápéq kiena moke mah kawéq marákóákáq moke kéh náneqmarínkákáq sokigi awuwe. ⁹ Sokigi awena wensabé, Káuqmunue ínénsabe iwíáh iwíáh aintéhnaraqmé moke tagahna naneqmarí awiníe ¹⁰ úwana Sísaga wensabé, Owainawano, íné nuwe pokúno. Manikáne ehwehnka mahraréna, Maniká itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh ateq webataq we awahbeh arámbéhrí miraoro ire úwe. *(Lo 6.13, 10.20)*

¹¹ Úwana owainawanka Sísá auwena pokúwara íopeqté kégá Sísaba séra séhréh atówe.

Sísaga Kehrari marákórápéq wene arambehri áhwáro ehwehne.

(Máhka 1.14-15; Áruká 4.14-15)

¹² Sóni karábúsiipéq atárowe u ehwéh irena Sísaga Kehrari marákórápéq pokúwe. ¹³ Pokéna Néhsara suwahpeq suena Kehrari kawéhú ayehráq Kápénéáma suwahpeq kowíowe. Mi marákówé Sébúrúna kahnáhnseq Nápátári kahnáhnseqka téhwe aborisowe. ¹⁴ Sísaga mitaq pokúnka Manikáne ehwehme aiq pútaragúwe. Manikánka wene ehweh irarú ani Áísáa iwíáh atowana sehiranue mahraréna,

¹⁵ Sorana aroipéq seberaebéq Kehrari kawéhú kéhrabeq Sébúrúna kahnáhnseq Nápátári kahnáhnseqne marakó kéhre. ¹⁶ Mitaqté kéréwé sunkíkírirabeq mía míao kegá téhreh tagagehe. Puké marakó sunkíkírirabeq téhrankehe úwe. *(Aisaia 9.1-2)*

Sísaga itaréitaré wéhyábé, Íné séniráhro ú ehwehne.

(Máhka 1.16-20; Áruká 5.1-11)

¹⁷ Mi tanáhráq Sísaga kaweq ehwéh síwáhnoré sansa áhwárowe. Wega mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime aiq wahtoni puaq itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míáhro úwe.

¹⁸ Sísaga Kehrari kawéhú ayehrápéq nogena se ábárahre Ehntarureq Sáimónireq tagówe. Sáimóniwe mó awíq Pítae. Se pah meyóya anité míóyansabé kahweraté wánípipeq uwe taga tagauyana tagówe. ¹⁹ Tagéna sensabé, Íné séniráhtao. Amahnága itega kahweraté uwe taga tagaéta pah meyehe. Mina óyanserah wehuke ínéba meriqmeta sighe. Minayabe íwáhnoriniboq séniráhtao úwe. ²⁰ Séniráhtao úwara sene kahwe apubúue mitaq marera Sísá kéroye.

²¹ Kéroýana Sísaga kure mó abárahre, Sébérine ahninkáwáráre Sémísireq Sónireq tagówe. Tagówara sereq sibowá Sébérireqka sípiipéq méra sene kahwewarí kawerarówe.

Kawerarówana Sísaga mi abaráhréyábé, Máhotao úwara ²² sega apubúue sípiakáq sibowánkákáq suera Sísá kéroye.

Sísaga síwáhnoréna áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.

(Árúka 6.17-19)

²³ Sísaga moke Kehrari marákórápéq ah nogéna Asiu kené momiwí nahmáritápéq síwáhnoréna Maniká wahnah wahnahnirabeqte éhwéh teri terinéna moke náonkakáq kéreq awahre kereq kaweraritowe. ²⁴ Sísá éhweh mitaq teri mahtaq terinuwara moke Síría marákórápéqté kéga írówe. Minayabe mi kegá moke awahre kereq owainawanka subiqmaq subiqmarú kereq iransá aruqaruru kereq aigará soriqnah kereq meriqmera Sísaba mórítówana wega moke mi ke kaweraritowe. ²⁵ Kehrari marákórápéqté kéreq Tékápórísa marákórápéqté kéreq Sarúsarama suwahpeqte kéreq Súría marákórápéqté kéreq Sorana aroipéq seberaebéqté kéreq, peh íregáritaq kegá Sísá kérowe.

5

Sísaga sáwéhrapeq síwáhnorú ehwehne.

¹ Sísaga mi ke tagéna sáwéhrapeq kiwéna tútuue míowaq ite we kérahwána kegá weba sewane.

Sísaga iwíáh iwíáhoró ú ehwehne.

(Árúka 6.20-23)

² Sísaga íwáhnoréna mahraréna, ³ Tabonah keo, itega Manikánsabe, Iteriahriáh íre miraorahúne éq séhréh aito iwíáhéra íopeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq awaq miahráhsabé iwíáh iwíáhoró.

⁴ Amahnága irupipeq umehiraq ibisah keo, Manikánka séhréh aitená itene iru ukiq itankéhe. Minayabe iwíáh iwíáhoró.

⁵ Íre píribahria peh uwaresa kéó, mah marákó marákó awaq miahráho puq iwíáh iwíáhoró.

⁶ Kaweqtaq mé sansa sehgieyabe suwahbeh keo, ite arupibii aní tahnsa móe. Wání tahbobói aní tahnsa móe. Manikánka ite tabonaho naneq náinkéhe. Minayabe iwíáh iwíáhoró.

⁷ Mó keyábé irutaboirariteq séhréh arítáh kéó, Manikánka itensabé moq arutaboiraitena séhréh aitahna puq iwíáh iwíáhoró.

⁸ Irupipeq kaweq iwíáh aruqaruro keo, Maniká tagahraho puq iwíáh iwíáhoró.

⁹ Morá ké tahnsanue tobeh ehweho sansá sueq pehwehribeq míáthro iwíáho keo, Manikánka itensabé, néne animarí móe aitahna puq iwíáh iwíáhoró.

¹⁰ Manikáne kaweq sansá sehgiónsábé mó kegá íwíoqnah keo, Manikánka wahnah wahnahnirabeq awaq miahráho puq iwíáh iwíáhoró.

¹¹ Néne animaríno, néne animarí míáh púara mó kegá íre kaweq ehwéh aitera íwíoqnéra péhepehe ehwéhne íéhruruirataq iwíáh iwíáhoró. ¹² Segá miraonka íopeq itene ápeq anotah úki puq iru eyoyóeq iwíáh iwíáhoró. Segá ite íwíoqnahnserah Manikáne ehweh iraru ke naho síwíoqnowe úwe.

Ite sóreq tahnsá ké wóe ú ehwehne.

(Máhka 9.50; Árúka 14.34-35)

¹³ Sísaga pabeqme ehwéh mó mahraréna, Itewe mah kehiná kéhínané sóreq tahnsá móe. Sóreq auqmah naneq úkínaraqmé kaweraranéhnkono? Írakaumo. Auqmah soréq íre tei puara wehukega sigárátáté abasawe seraweh keragéhe úwe.

Ite téhreh tahnsá ké wóe ú ehwehne.

(Árúka 8.16-18)

¹⁴ Sísaga mó pabéqmé éhwéh síwáhnoréna, Mah kehiná kéhínánká tagageheeq ite téhreh tahnsá ké wóe. Sáwéhrapeqté náhmári kopípéq íre kahrahire. ¹⁵ Mina inserah wehukega aráhmú keqmaráhtaq páhkétiraté íre akariaráhwe. Írakaumo. Peh tahberaq máráhwana téhráhnara moke nahupeq míáh kéga kawerue tagahrahowe.

¹⁶ Wehukenínká áráhmu tahberaq márénserah wehukega tagehrataq kaweq sansánoro. Mó kegá itene kaweq sansá tagéra Maniká Iteribo íópeq míéh ánínsábé iwíáh iwíáh atagéhboq kaweq sansánoro úwe.

Mósísiga sehgióro ú ehwehne.

¹⁷ Sísaga mó mahraréna, Ínénsabewé Mósísiga sehgióro ú ehwehnikákáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikákáq sabiruanieéna sire iwíáhoo? Írakaumo. Íre sabiruanieéna suge. Peh mi ehwéh áwahe sokigi ainieéna suge. ¹⁸ Teí éhwéh ahtebagehboq íráhro. Íópeqkákáq mah marákó márakóákáq peh kahnaraq Mósísiga sehgióro ú ehweh íre parabagia peh kagainae. Mi ehwéhmé pehgáriq íre parabagia peh moke kagainawire. Mi ehwéhnká moke aiq pútaragínana anehe íópeqkákáq mah marákó márakóákáq parabaginawire. ¹⁹ Minayabe wehukenínká mi ehwéh pehgáriq anteruena mó keyábé, Ínéga unserahnoro éna pagu pagunínaraq mi anímé Manikánka wahnah wahnahnirabeq pehgáriq aní míankehe. Mó anínká mi ehwéh sehgiéna mó keyábé, Kawerue sehgióro síwáhnorínaraq mi anímé Manikánka wahnah wahnahnirabeq anotah aní míankehe. ²⁰ Teiníboq írátíáhro. Itega Manikáne sansá sehgiéna Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqne arambehri íre kiotaikínaraqmé Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhoo? Írakaumo. Íre kioráhowe úwe.

Apubúue insahwé ato ú ehwehne.

(Árúka 12.57-59)

²¹ Sísaga mó mahraréna, Naho naho síwáhnoruro kegá itene igaqnaréhyabe terúú ehweh itega aiq íráhwe. Segá síwáhnoréra, Wehukení subiq sueho. Subiq suahna anímé kotiorabeq móatagéhe uwe. *(Kisim Bek 20.13, 21.12)*

²² Segá miraue iraruwana amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Wene iyahnabo anínsábé abiahnsa atahna anímé kotiorabeq móatagéhe. Wene iyahnabo anínsábé íre kaweq ehwéh atahna anímé kaunsíri kebá móatagéhe. Wene iyahnabo anínsábé múguwahgu uwoyansa aní móne atahna anímé iraipéq pokinae.

²³ Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéqté táhbérápéq irigé, Mahna Maniká náwinie iwíáhóne. Are mitaq irigé arene iyahnabo anínká arensabé abiahnsa atéhnsábé ahreraq matiahnawe ²⁴ arega awinieina naneq tahbe áwaheraq maro. Áwaheraq mare apubúue arene iyahnabo anípá pokue insahwé ato. Insahwé ate kouwekue mitaq marahna naneq mewe Maniká náwo úwe.

²⁵ Sísaga mó mahraréna, Mó anínká are ehweh atanieéna anotah sahsí móatanaínaraq ahtapeq kirataq apubúue insahwé ato. Kotiorabeq kirataq wega anotah sahsí are móatahnana wega párisiba móatahnana karábúsiipéq móatehnehboq apubúue insahwé ato. ²⁶ Teiníboq írátíáhro. Karábúsiipéq móatahnara pehipi íre soraq auwagéhe. Ebeqme anotah apéq paiqmaréhnaraqmé anehe soraq auwagéhe úwe.

Sísaga mó aniné ahre weh abariiyeho ú ehwehne.

²⁷ Sísaga mó mahraréna, Itega írátó ehwéhnká mahraréna, Mó aniné weh ahre abariiyeho ire. *(Kisim Bek 20.14)*

²⁸ Mi ehwéh írátówana amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Arene auranka mó aniné ahre tagé, Íné mi iní abariyéyabe níre iwíáhónawe arene arupipeq abarié ahababáq aiq miraóne.

²⁹ Minayabe arene auranka are ahabáratana ínaraq mi aurá piruo. Peh morá áúránkákáq míéhnaq pehgáriq íre kawerinae. Téhtaré áúránkákáq míéhnaq kagai iraipéq pokinaraq anotah íre kawerinae. ³⁰ Arene púpeqte áyáhnkáránká are ahabáratana ínaraq mi ayáhnkárá kiraqsuo. Peh morá áyáhnkáránkákáq míéhnaq pehgáriq íre kawerinae. Téhtaré áyáhnkáránkákáq míéhnaq kagai iraipéq pokinaraq anotah íre kawerinae úwe.

Sísaga, Ahre kaqsúého ú ehwehne.

(Mátíyu 19.9; Máhka 10.11-12; Árúka 16.18)

³¹ Sísaga mó mahraréna, Itega írátó ehwéhnká mahraréna, Arene ahre kaqsuanie inaraqmé minayabe tíkéti pepáhq kowewe móawo úwe. ³² Minayabe amahnága ínéga teiníboq írátíáhro. Arene ahrega mó wehreq ahbabárirataq mi tanáhráq kaqsuankéhe. Pehipi kaqsúéhnaq wega mó wehkínaraq mi tanáhráq ahbabárinae. Mi iní meyahna anínká moq mi tanáhráq ahbabárinae. Minayabe arene ahre pehipi kaqsúéhneho uge úwe.

Sísaga peh koweakáq ahqáhoakáq irarero ú ehwehne.

³³ Sísaga mó mahraréna, Itega mó ehwéh írátó ehwéhmé itene igaqnaréhyabe teríu éhwéhnká mahraréna, Arega iraré, Manikánka tagaríéhtáq ínéga teawú éhwéh mirainauge éname péhenineho. Arene ehweh kawerue sehgio ire. *(Namba 30.2)*

³⁴ Segá miraué iraruwana amahnága ínéga teiníboq írátíáhro. Arega mirainauge inaraq Manikánka tagaríéhtáq mirainauge íre úno. Íopeqmé Manikánka wahnah wahnahni puah, Íonka tagaríéhtáq mirainauge íre úno. ³⁵ Mah marákówé Manikáne tahbe tahnsá púah, Marakóga tagaríéhtáq mirainauge íre úno. Sarúsarama suwahpeqme itene anotah Wahnáhné mátabu púah, Sarúsaramaga tagaríéhtaq mirainauge íre úno. ³⁶ Arega irarénaga peh morá arene tontonah ayáhránká pabusa ayáhra íre úkorahi puah, Niyahqnonka tagaríéhtáq mirainauge íre úno. ³⁷ Arega, Ahqáho. Íre mirainauge íwíáhónawe peh, Ahqáho úno. Arega, Kowe. Mirainauge íwíáhónawe peh, Kowe úno. Owainawanka ahbabáq ehweh atahnah áhnte irarinehboq peh morá ahqáhoakáq koweakáq irarúno úwe.

Sísaga, Ahbabáq íre ayahqmaro ú ehwehne.

(Árúka 6.29-30)

³⁸ Sísaga mó mahraréna, Itega írátó ehwéhnká mahraréna, Mó anínká arene aura piauwanah arega moq wene aura piruo. Mó anínká arene áwéh sehqauwanah arega moq wene áwéh sehqauwo ire. *(Lo 19.21)*

³⁹ Mi ehwéh írátówana amahnága ínéga teiníboq írátíáhro. Are áwíoqneh anímé íre ayahqmaro. Mó anínká are ahsuehinahwe éberiopeq pabeq suehnana ahsuehino. ⁴⁰ Mó anínká are ehweh atena síóti meanié inaraqmé arene síótiakáq arene sáhkétiakáq náwo. ⁴¹ Wahnah anínká wene ménsámehnsá abaqme ákáhtaq wahtotaq morá kírómitá kúno atahnahwe ákáhtaq íre wahto téhtaré kírómitá mewe móato. ⁴² Mó anínká arensabé aneqpopoq nánio ínahwe náwo. Mó naneq átárianiboq nánio ínahwe náwo úwe.

Arene naruoyabé irutaboiroro ú ehwehne.

(Árúka 6.27-28,32-36)

⁴³ Sísaga mó mahraréna, Itega írátó ehwéhnká mahraréna, Arene iyahnaboyabé arutaboiré arene naruoyabé íre arutaboiroro ire.

⁴⁴ Mi ehwéh írátówana amahnága ínéga teiníboq írátíáhro. Íre peh morá itene iyahnaboyabé irutaboiroro. Itene naruoyabé moq irutaboiroro. Íwíoqnah keyábé púr-erarítáhro. ⁴⁵ Íopeqté Ítéribóné animarí méq ite íwíoqnah ke púrerarítáhro. Manikánka ahbabáq kereq kaweq kereqne marakóraq monseráhnue, Patahúno atéhre. Wegá kaweqtaq míáh kéreq ahbabáq kereqne marakóraq monseráhnue, Ibonsúno atéhre. ⁴⁶ Peh morá itensabé sirutaboiro keyábé irutaboirirataqmé Manikánka ápeq awinkéhbo? Írakaumo. Ahbabáq kereqka moq sensabé sirutaboiro keyábé sirutaboirowe. ⁴⁷ Peh morá itene iyahnaboyabé mehweh arítéhrame anotah kawéq sánsápo? Írakaumo. Maniká íre tagaríáh kégá mi sansá mirao mino. ⁴⁸ Íopeqté Ítéribógá kaweqtaq mía míainserah ite moq kaweqtaq mía míaooro úwe.

¹ Sísaga mó mahraréna, Peh mó kegá itene kaweq arámbéhrí tagéra, Kaweq kee íwíáhigeheéq mi arámbéhrí ábóraq miraonsabé íre kawerowe. Mirairataq mókake íópeqté Ítéribógá mi arámbéhríyábé ápeq íre náinawire.

² Minayabe arega tabonah ke nárínaraq mó kegá tagagehboq ebeq pembíáh póbíéh ání íre eqmaro. Mó kegá momiwí nahtápéqkákákq wahba ahtápéqkákákq pembíáh póbíéh ání eqmarera anehe mitaq séra tabonah ke náríéwe. Tabonah keyabé íre sirutaboirue náríera péhepehe sansánowara mó kegá tagéra kaweq ke wóe íwíáh aitageheéra ábóraq náríéwe. Teiníboq írátíáhro. Mi sansáno kegá ábóraq náríe púara tagah kegá sensabé iwíáh iwíáh arítáhnsábé mókake mó apéq íre meyagéhe. Segá mira onserahniyeho. ³ Arega tabonah ke nárínaraqmé mó kegá tagehboq peh kopípéq nário. ⁴ Kopípéq nárínaraqmé Iteriboga tagéna ápeq nágwinkéhe úwe.

Sísaga púreré sansansábé teriu ehwéhne.
(Árúka 11.2-4)

⁵ Sísaga mó mahraréna, Táhmaro kegá ábóraq kaweq sansánéra peh kopípéqmé íre kaweq sansánéra kopéráhpéro ke wóe. Itega púrerirataqmé mi kegá púrero serahniyeho. Segá momiwí nahtápéqkákákq wahba áhtápéqkákákq mó kegá tagehrataq, Kaweq ke wóe íwíáh aritageheéra ábóraq iriwe méra púrerowe. Teiníboq írátíáhro. Mi sansáno kegá ábóraq púrerotaq tagah kegá sensabé iwíáh iwíáhonsabé mókake mó apéq íre meyagéhe.

⁶ Arega púrerinaraq arene paqnahipeq kibekue onsa paiqmare kopípéq mé púrerúno. Iteribo íre ábóraq míéh ánínéna moke kopípéq arámbéhrí tagehre. Minayabe kopípéq mé púrerinaraq mina tagéna arene púreq ehwéh irena nágwinkéhe.

⁷ Maniká íre tagaríáh kégá iwíáhéra, Manikánka itene ehweh kawerue irankeheéra mónkakákq mónkakárue íre wahto ehwéh teawenéhe íwíáhowe. ⁸ Segá mira onserahnue púreriyeho. Itega íre teawétáq Maniká Iteriboga ite tabonaho naneq tagaríéhre.

⁹ Minayabe púrerirataq mahraréq,
Íópeqté Ítéribóo, arenáwíq pankerone.

¹⁰ Arega mah kehíná kéhíná wahnah wahnahnaritahna tanáhráq apubúue ábóragúno ato.

Moke íópeqté ké are awahbeh sansánonserah mah marákóipéqté ké moq are awahbeh sansá miraoro aito.

¹¹ Ibora itene táhutahuq awehraq kirabo aito.

¹² Mó kegá ahabáraitáhtáq itega mina íre iahreraq masa peh suone. Itega miráunanserah itene ahabábáq moq íre ahreraq matiahno.

¹³ Ahabábáqka ite saiqnariahrahirabeq íre móito. Owainawanka saiqnariahrahirabeqte meiqme móbeq móito.

[Arega ahriahri wahnah wahnahnaite págege kiotaikóna aní míahnaq arensabé iwíáh iwíáh atone. Aiq míre.] Miraue púreroro úwe.

Mó kené ahabábáq íre ahreraq matíáhro ú ehwehne.

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Mó kegá ahabáraitéhraq íre iahreraq matíéh rataqmé íópeqté Ítéribógá itega onserahninkehe. Wega itene ahabábáq íre ahreraq matiankehe.

¹⁵ Mó kegá ahabáraitéhraq iahreraq matíáhnaraqmé íópeqté Ítéribógá moq itene ahabábáq ahreraq matiankehe úwe.

Sísaga táhutahuqsabé awehrié sansa teriu ehwehne.

¹⁶ Sísaga mó mahraréna, Itega táhutahuq awehriirataq péhepehe sansáno kegá abiah marera mirao serahniyeho. Mó kegá se tagéra, Kaweq ke wóe íwíáhigeheéra mi kegá awehriotaq abiah máráhwe. Teiníboq írátíáhro. Mi sansáno kegá awehriotaq tagah kegá sensabé iwíáh iwíáhonsabé mókake mó apéq íre meyagéhe. ¹⁷ Arega táhutahuq awehriinaraq arene auranabiah pabeq paberé arene ayahra kaweq komúúno.

¹⁸ Mirainaraq are tagehra kegá táhutahuq awehriionayabé íre ahtebahrahowe. Iteribo íre ábóraq míéh ánínéna moke kopípéq arámbéhrí tagehnsabé ápeq nágwinkéhe úwe.

Sísaga kaweq naneq morábí sáhonsabé teriu ehwehne.

(Árúka 12.33-34)

¹⁹ Sísaga mó mahraréna, Mah marákóipéq kaweq naneqmarínsabé irutaboiréq morábí sáhiyeho. Mah marákóipéq sáharáh náneq sósahbahrankírana abehq náneq ka sóirara aebó kégá aebóowe. ²⁰ Peh morá íópeq kaweq naneqsabé irutaboiréq mitaq morábí sáharáhiro. Mitaq íre sósahbahrankinae. Íre abehq náneq ka sóinae. Aebó kégá mitaq íre aebóorahowe. ²¹ Itene kaweq naneq morábí sáharáhrabeqsabé irutaboironeheqmóe úwe.

Itene iurame inonkataq kéh áráhmú tahnsane ú ehwehne.

(Árúka 11.34-36)

²² Sísaga mó mahraréna, Arene aurame arene anonkataq kéh áráhmú tahnsáne. Arene auranka kaweq naneq tagehnaraq arene arupipeq téhranae. Arene auranka ahabárorahi naneq tagehnaraq arene arupipeq sunkíkírinae. ²³ Arene arupipeqté téhrehme sunkíkírágínaraq kaweq sansá íre miraorahé peh ahabábq sansanorahóne úwe.

Téhtaré wáhnáhné arambehri moráráq íre sehgiaráhi ehwéhne.

(Árúka 16.13)

²⁴ Sísaga mó mahraréna, Arambehri anínká téhtaré wáhnáhné arambehri íre moráráq sehgiaráhire. Wega mó wahnáhnsabé awahbéna mó wahnáhnsabé íre awahbanae. Wega mó wahnáhné arambehri kawerue sehgiena mó wahnáhné arambehri áhwára áhwárainae. Mina inserah itega Manikánsabe irutaboiro sansánkákáq móneyabé irutaboiro sansánkákáq íre moráráq sehgiaráhowe úwe.

Iwíáh kikiriyeho ú ehwehne.

(Árúka 12.22-31)

²⁵ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhiro. Ite mah marákóipéq mé tanahráq itene táhutuqkakáq itene inonkataq inerineré naneqkakáqsabé iwíáh kikiriyeho. Oga méwé íre peh morá tópah nahnagae. Itene inonkame íre peh morá inerineré naneq mire. ²⁶ Kabarane sánsá iwíáhue tagahro. Mi kanká ménsúmehnsú uqmarena nera kéhtáq koawaqmena nahupeq sahiro? Írakaumo. Íópeqté Ítéribógá mi kansabé iwíáhéna pehipi kiraboire. Itewe wehuke puana Maniká Iteriboga itensabé anotahtaq iwíáhéna kawerue kirabo aitéh mino. ²⁷ Arega arene oga mé tanahráqsabé iwíáh kikirinaraqmé ábátáq mérearáhiro? Ahqáho. Írakaumo úwe.

Íre mationa naneq náinkéhe ú éhwéhne.

²⁸ Sísaga mó mahraréna, Aneraneré naneqsabé aneqsabé iwíáh kikiroo? Uworapeqté árá íyéh náneqsabé iwíáhue tagahro. Uworapeqté náneqka íre arambehrire. Korósi íre kogahnire. ²⁹ Anotah wahnáh ání Sórómóni naho ména we áhnte mensáméhnsá matawéna áhnte kawéq awahriq korósí matiowe. Uworapeqté kawéq árá íyéh náneqka moke Sórómónine kaweq awahriq naneq kiotaikire. ³⁰ Uworapeqté náneq íre kagai naneq mire. Ibora íyéhrana ahbiah tahnsá kekírataq tagire. Manikánsabe pehgárita q aiq pútare atáh kéó, Manikánka mi kawéq árá sukiwíéhnsabé wega ite moq sukitahtáhi mino. ³¹ Aneq nanehnkono? Né waní eheqte tuiro? Aneqtaté aneranerue míanehknono éq iwíáh kikiriyeho. Ahqáho. ³² Maniká íre tagaríáh kégá minayabe iwíáh íwíáhéra sene sirupipeq iwíáh kikirowe. Iteriboga ite íre mationa naneq aiq tagaríéhre. ³³ Ahriahri Manikánka wahnah wahnahnirabeqte sánsánsabé irutaboiréq sehgióro. Sehgieq we kaweqtaq míéhnserah ite moq kaweqtaq míaneheqmúne éq iwíáhoró. Mirairataq Manikánka ite íre mationa naneq náinkéhe. ³⁴ Ahbiah sína naneqsabé iwíáh kikiriyeho. Ahbiah sína naneqsabé mi tanáhráqsabé iwíáhigehe. Irupipeq umehorahi naneqsabé ibora aiq awehra q kéhranawe ahbiah sína naneqsabé iwíáh kikiriyeho úwe.

7

Mó kené sánsá íre saraq sitáhro ú ehwehne.

(Árúka 6.37-38,41-42)

¹ Sísaga mó mahraréna, Mó kené sánsá saraq siteq ahabábq ke woe íre oro. Mirairataq Manikánka itene sánsá moq saraq itena ahabábq ke woe aitankéhe. ² Itega mó kené sánsá saraq sitáhnserah Manikánka itene sánsá moq saraq itankéhe. Itega mó kené sánsá saraqme nárienserah Manikánka moq mina tahnsanue saraqme náinkéhe. ³ Arenawahrah aniné aurapi pehgáriq átútú tagé arerene aurapi anotah sehikára kéhnsábé aneqsabé arerene auransabé íre iwíáhono? ⁴ Arene aurapi anotah sehikára kéhrahwe aneqsabé arenawahrah anínsábé, Arene aurapite átútú meuwanínkono eno? ⁵ Are ahabábq kopéráhpéróna aní móne. Téhwe arerene aurapite séhikára merue anehemé arenawahrah aniné aurapite átútú kawerue tagé meuwahráhone.

⁶ Manikánsabe suwahrieh kewé Manikáne epéqté éhwéh íre teriéro. Mirairataq ianká wehukení pehnserah sega ite íwíoqnagehe. Póeráhqka kaweq naneq segarúpípeq abasawe maisarúéhnserah sega mi ehwéh íre irasa peh awiréh aitanerawoe úwe.

Págageue púreroro ú ehwehne.

(Árúka 11.9-13)

⁷ Sísaga mó mahraréna, Itega púrerirataqmé náio ira naneq náinkéhe. Págageue kabarirataq ábórarínaq taganeheqmóe. Onsaraq pako pakoirataq sitankéhe. ⁸ Nánio i anínká meyankehe. Kabari anínká ábóraq marankéhe. Onsaraq pakobakoi anímé Manikánka siatahnana nahupeq kibekinkehe úwe.

⁹ Sísaga mó mahraréna, Arenahninká arensabé, Tópah nánio ínaraqmé arega ebah náwiníbo? Írakaumo. ¹⁰ Wega, Paseh nánio ínaraqmé wehe náwiníbo? Írakaumo. ¹¹ Ite sibowáreh ahabároraho keeq itene animárí peh kaweq naneq nári nárino mino. Íópeqté Ítéribógá wensabé, Nánio e kewé peh kaweq naneq nárinkéhe. ¹² Mó kegá ite iuwahbeh sansánue ite kaweritáhnserah itega moq mina tahnsanue se kawerarítáhro. Mi sansámé Mósísine ehwehnikakáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikakáq áwahe wíre úwe.

Sobuya méhpéhpéq kibekoro ú ehwehne.

(Árúka 13.24)

¹³ Sísaga mó mahraréna, Sobuya méhpéhpéq kibekoro. Iraipéqté méhpéh anotah abáé méhpéh míre. Iraipéqté áh moq abae ah marapeq tunsía áh kéhrara áhnte kegá mi ahtápéq poku pokuowe. ¹⁴ Oga mérapeqté méhpéhmé sobuya méhpéh míre. Oga mérapeqté áhmé moq sobuya ah senahpeq kiríéh áh kéhrara mibeq kieyabe umehi puara íre áhnte kegá mi ahtápéq kiegieowe úwe.

Péhe éhwéh irare keyábé aiq pútare aritého ú ehwehne.

(Árúka 6.43-44, 13.25-27)

¹⁵ Sísaga mó mahraréna, Íre Manikáne ehweh peh seyene péhe éhwéh irare keyábé aiq pútare aritéhboq mi kené arambehri tagaríáhro. Ábóraq se sipisípiq tahnsá méra peh sirupipeqmé úrinsi iá tahnsa míáhwe. ¹⁶ Sene arambehri kawerue tagarawéq sene sánsá ahtebahrahowe. Ógaranká inunara íre íyéhre. Káránkáránsáhnka pópo íre íyéhre. ¹⁷ Kaweq awánkánká kaweq será íyéhranawe abehq áwánkánká íre kaweq será íyéhre. ¹⁸ Kaweq awánkánká abehq será íre iyahráhire. Abehq áwánkánká kaweq será íre iyahráhire. ¹⁹ Kaweq será íre íyéh áwánkámé apiwe ira paríéhre. ²⁰ Minayabe péhe éhwéh irare kené arambehri tagarawéq sene sánsánsábé iwíáhorahowe úwe.

²¹ Sísaga mó mahraréna, Áhnte kegá ínénsabe, Néne Wahnah mone aintáhwe. Íre mi ehwéh irarenka Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhowe. Írakaumo. Íópeqté Náníbo awahbeh arámbéhrí mirao kegá sebataq mitaq kioráhowe. ²² Sainsuahna tanáhráq áhnte kegá ínénsabe, Néne Wahnah mone aintera, Arenáwírue Manikáne ehweh iraruraage. Arenáwírue owainawamarí kaqsuq kaqsururaage. Arenáwírue ótaq

sansámárí miraurage irarigehe. ²³ Irarirataq ínégá sensabé, Itewe íre tagaríóge. Ite ahabbáq ke puaq íné nueq pokoro aritaníe úwe.

Nah piehya anítéyábé pabeqme ehwéhne.

(Árúka 6.47-49)

²⁴ Sísaga mó mahraréna, Néne ehweh irena sehgi ánimé ahtebia áni wene nah págege marákórácq pearéh áni tahnsane. ²⁵ Págege marákórácq pearéh púana anotah ibónsirana wání períéhra ná sóiririrana wene nah íre kúrugúruue sokogia peh págegeue kéhre. ²⁶ Néne ehweh irena íre sehgi ánimé múguwahgu áni wene nah mareqmareq marákórácq pearéh áni tahnsane. ²⁷ Anotah ibónsirana wání períéhra ná sóiririrana wene nah kúrugúruue sokogire. Sokogirana moke íre kaweragire úwe.

²⁸ Sísaga mi ehwéh síwáhnorue parabaruowara író kega wene ehwehnsabé áhtenuwe. ²⁹ Mósísine ehweh síwáhnoro kegá síwáhnorunserah Sísaga íre úwe. Wega ahtebia ánínká tahnsa síwáhnorú púara wene ehweh író kega áhtenuwe.

8

Sísaga anotah naonkákácq áni kawerato ehwéhne.

(Máhka 1.40-44; Árúka 5.12-14)

¹ Sísaga sáwéhrapeqté tuwara peh íregárita q kegá we kérowe. ² Kérówana anotah naonkákácq ánínká weba séna áhtenú púana arehunserarácq ména wensabé, Anotah aníno, are awahbáhnaraqmé kaweraintahráhone úwe. ³ Úwana Sísaga ayahnkahkahrue wenaneq táhtorena wensabé, Aiq mirauge. Are awaho ani míahno atowana mina irarútaq wene náonaba apubúue wagúwana kaweragúwe. ⁴ Kaweragúwana Sísaga wensabé, Írátíahno. Mó ke teríneho. Írakaumo. Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánípá pokue arene anonka móreawo. Are awaho ani úkire ighboq Mósísiga irarúnserahnue Manikánsabe titirúno úwe.

Kíápéténine arambehri aní kawerato ehwéhne.

(Árúka 7.1-10)

⁵ Sísaga Kápénéáma suwahpeq sútaq 100 Aroma sontiá kéné kíápéténiga weba séna, Séhréh ainto éna, ⁶ Anotah aníno, néne arambehri aní néne nahtapeq ména anotah erirana íre nogoráhire úwe. ⁷ Úwana Sísaga wensabé, Ínéga arene nahtapeq kogawerataníe ⁸ úwana kíápéténiga wensabé, Íné pehgáriq aní múge. Are anotah aní míahna puah néne nahtapeq íre súno. Peh mahtaq mé ehweh irarinana néne arambehri aní kaweragíno. ⁹ Íné moq wahnah sansá tagaríóge. Néne wahnah aiq míéhra ná íné moq wahnah anínéna sóntiá ke wahnahnuge. Ínéga mó sontiá ánínsábé, Pokúno atótácq wega apubúue pokire. Mó sontiá ánínsábé, Mahbeq súno atótácq wega apubúue ínéba sire. Néne arambehri ánínsábé, Miraúno atótácq wega apubúue miraire úwe. ¹⁰ Úwana Sísaga mi ehwéh irotaq áhtenéna we anehe su keyábé, Teiníboq írátíáhro. Mah anínká ínénsabe anotahtaq aiq pútare aintena ínégá mirainawire íwíáhíre. Nánuwahrah Asíu kegá ínénsabe mina tahnsanue íre aiq pútare aintáhwe.

¹¹ Teiníboq írátíáhro. Íó kiembogirabeqte kéreq íó tupekirabeqte kéreqka séra Manikánka wahnah wahnahnirabeq kibekéra tútuue méra Ébárahmareh Áhísáhkireh Sékópareh morárácq táhutahurigehe. ¹² Manikánka nánuwahrah Asíu keyábé, Ínéga wahnah wahnahnurabeq máhoro irara sega ahqáho atonsabe máhpeq sunkíkírirabeq kaqsuankéhe. Kaqsuahnaraq sega mitaq uwo uwo éra íbisagehe.

¹³ Minayabe, Íráhro éna kíápéténinsabé, Arene nahtapeq pokúno. Arega aiq pútare aintahnanserah inkehe úwana mi tanáhrácq wene arambehri aní kaweragúwe.

Sísaga Pítane ahrahnawa kawerato ehwehne.

(Máhka 1.29-31; Árúka 4.38-39)

¹⁴ Sísaga Pítane nahupeq kibekúwana Pítane ahrahnawa osoro awáhrééna máhriqtaq míowana tagówe. ¹⁵ Sísaga mi iníné ayahnkara táhtorowana wene awahre kawer-agúwana irigéna táhutahuq tíwe náwuwe.

Sísaga áhnte awahré ké kawerarito ehwéhne.

(Máhka 1.32-34; Áruká 4.40-41)

¹⁶ Ío tupekútaq wehukega owainawanka subiqmaq subiqmarú ke meriqmera Sísaba mórítówe. Mórítówana Sísaga peh ehweh irarúnka owainawamarí kaqsuena moke awahre ke kaweraritowe. ¹⁷ Kaweraritonsabe Manikáne ehweh aiq pútaragúwe. Wene ehwéh irarú ani Áísáíaga Manikáne púkuipéq naho sehiranue mahraréna, Wega moke itene awahre meyéhre úwe. (Aisaia 53.4)

Sísaga we kéreyabe irarú ehwehne.

(Áruká 9.57-60)

¹⁸ Sísaga peh íregáritaq weba sáhurió ke tagéna ite we kérahwána keyábé, Mah kawéhu seberaebéq pokonehe ¹⁹ úwana Mósísine ehweh síwáhnorú anínká weba séna wensabé, Íwáhnoraníno, are poku pokuónarabeq kéranie úwe. ²⁰ Úwana Sísaga wensabé, Úrinsi iá wene nahme ebahnarahpipeq kéhre. Kabarane nahme sehwerapeq kéhre. Iné wehukení úku aníné nahme íre kéhre ²¹ úwana mó aní we kéro anínká wensabé, Ebeqme nánibo pukinana komaisarena anehe are kéranie ²² úwana Sísaga wensabé, Pusa kégá pukira ke maisaragéhboq iné séniro úwe.*

Sísaga irarúnka sóiriq táqnáigú ehwehne.

(Máhka 4.36-41; Áruká 8.22-25)

²³ Sísareq ite we kérahwána kereqka sípiipéq kibekue kure kure ²⁴ káwehu ákáhtaq kowana Sísá sípiipéq sugowana apubúue anotah soirírúnka anotah nonaburóróúwana wáninka kiegambegue sípi wánípipeq tupekinaúwe. ²⁵ Tupekinaútaq ite we kérahwána kega Sísá iriateq wensabé, Wánípipeq tupekue pukonehboq kaweraito ewanana ²⁶ wega itensabé, Aneqsabé áhreoo? Itega ínénsabe pehgáritaq aiq pútare aintáhwe éna irigéna sóiriqsabé, Táqnáigúno éna wánínsabe, Túbáh agúno úwana sóiriqka táqnáigúwana wáninka moq túbáh agúwe. ²⁷ Túbáh agúwaq itega áhtenéq itete náhenéq, We aneq anípo? Sóiriqkakáq wánínkakaqká wene ehweh íréhre ewanae.

Sísaga owainawamarí kaqsuo ehwéhne.

(Máhka 5.1-17; Áruká 8.26-37)

²⁸ Sísaga sípi kéwewena kure Kehrari kawéhu seberaebéq Kárára kené marakórapeq kúwe. Mitaq wehuke maisia ónápípeq kaegaeuya anitéreq piehgúwe. Sirupipeq míó owáínáwámárínká mi anité subiqmaq subiqmaru puara anotah uwóyánsá aruqaruruyara mó kegá sensabé áhreéra mi ahtápéq íre nogoráhuwe. ²⁹ Segá Sísá tagéra apubúue kareéra wensabé, Manikáne ahninkáwá wóne. Aneraitaníbo? Kamah aina tanáhráq íre sinsabé ite kamah ainie seno uye. ³⁰ Se míórabeq ákáhtaq wahtotaq íregáritaq poeráhqmárínká uworapeq náwe sahtaqme nowe. ³¹ Nonsabe owainawamarínká Sísansabé, Ite eqmaq íuwéhnaraqmé mi poeráhqmáríné sirupipeq eqmaq iuwo éra pagu pagunuwe.

³² Pagu pagunuwana Sísaga sensabé, Pokurero aritowara sega mi anité suera póeráhqmariné sirupipeq kowíowara mi kamárínká sáwéhrapeqté pehbeheráh tunse mentúpipeq tunse wánínkue pukuwe. ³³ Póeráhqtaq wahnahnu kegá tagéra sensuwahpeq pehbeheráh pokéra owainawanka subiqmaq subiqmarú anité éhweh teriera moke tago naneqsabé éhwéh sensuwahrah teríúwe. ³⁴ Teríúwara moke mibeqté kégá Sísaba kure wensabé, Itene marakó sue pokúno éra pagu pagunuwe.

* 8:22: Sísaga pusa keyábé irarúmé áwahewé sene sirupipeqté síwá pusa ké tahnsa míáh keyábé irarúwe.

9

Sísaga aiayah pukia ání kawerato ehwehne.

(Máhka 2.1-12; Áruká 5.17-26)

¹ Sísaga sípiipéq kibekéna káwehu seberaebéq wenawahpeq pokúwe. ² Mó kegá íre ah nogoráhú aní aiayah pukia ání wene máhriqkákáq sehitaqmaqme sehgiwera Sísaba móátówe. Sega iwíáhéra, Sísaga kaweratanawire íwíáhuwana Sísaga sene iwíáh tagéna aiayah pukia ánínsábé, Náníbáq móne. Arene ahbabáq aiq kawerató púah arene arupipeq eyoyóue míahno úwe.

³ Úwara Mósísine ehweh síwáhnoru kegá seye náhenéra, Mah anímé, Íné Maniká míoge iwíáhéna anotah ahbábárire uwe.

⁴ Uwana Sísaga sene iwíáh tagéna sensabé, Irupipeqmé aneqsabé ahbabáq iwíáho? ⁵ Aiayah pukia ánínsábé aneq ehwéh teawinínkono? Arene ahbabáqsabe kaweratóge teawinínkono? Are irigue arene máhriq mewe ah nogo teawinínkono? Íre págege ehwéhmé ahnabo? ⁶ Íné wehukení úku anínká mah marákó marákó wehukene ahbabáq kaweraritahhuge. Sokigi ainíboq tagariáhro éna aiayah pukia ánínsábé, Irigue arene máhriq mewe arene nahtapeq pokúno úwana ⁷ mi anínká irigue wene nahtapeq pokúwe. ⁸ Pokúwara tago kegá áhtenuwe. Manikánka wehukení págege atowana ótaq sansá miraúnsabe sega áhtenéra Manikánsabe iwíáh íwíáh atówe.

Sísaga Mátíyunsabé, Íné séniro ú ehwehne.

(Máhka 2.13-17; Áruká 5.27-32)

⁹ Sísaga mitaq suena ahtaqqeq nogutaq táhkísi moné méyáhwa aní néníwíq Mátíyu íné tagówe. Tagówana íné táhkísi moné méyáwharabeq néne ópísirapéq tútuue míáhwana tagéna ínénsabe, Íné séniro úwana irigue kéráhwae.

¹⁰ Sísaga nahtapeq táhutahurútaq áhnte táhkísi moné meyo kereq mó ahbabáq kéreqka mitaq séra Sísareq ite we kérahwána kereq moráráq táhutahurowane. ¹¹ Táhutahurowanara Péhrasi kegá mina tagéra ite Sísá kérahwána keyábé kasenéra, Ite iwáhnori anínká aneqsabé táhkísi moné aebóo kereq mó ahbabáq kéreq moráráq táhutahuriro uwe.

¹² Uwana Sísaga mi ehwéh irena sensabé, Sótehga awaho ke máráhsíni íre náriasa peh morá awahre ke náríre. ¹³ Mina inserah ínéwé kaweqtaq míáh ké siahrabéna séhréh aritanieéna íre suge. Peh ahbabáq ke siahrabéna kaweraritanieéna suge. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Titiré sansansábé íre nuwahbena peh arutaboire séhréh arite sansansábé nuwahbehre
ire. *(Hosea 6.6)*

Mi ehwéhmé iwíáhue tagéq ahtebahro úwe.

Sísaga táhutahuq awehrio sansánsábé síwáhnorú ehwehne.

(Máhka 2.18-22; Áruká 5.33-39)

¹⁴ Sóni kéro kega Sísaba séra wensabé, Itereq Péhrasi kereqka mó tanáhráq mó tanáhrárué táhutahuq awehriúnara árahinsabé are kéráh kegá táhutahuq íre awehrioo uwe.

¹⁵ Uwana Sísaga sensabé pabeqme ehwéh teriena, Pahuwirotaqmé o menáhwénká wene iyahnaboba míéhtáqmé sega íre ibisia peh iwíáh íwíáhowe. Mókake o menáhwé seba íre míahnaraqmé mi tanáhráq wene iyahnaboga wensabé sirutaboirena táhutahuq awehrigehe úwe.*

¹⁶ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Wehukenínká nahonáh sáhkétí kaweranieéna o ambántaráté íre párúwe kawerire. Miraitaq tahirimé nahonáh sáhkétí mó subanki irino. ¹⁷ Wehukenínká o nahníaq sera ano naho naho mémene áuyahwa antéhyápípeq íre ahkíre. Miraitaq tahirimé sera anonka muinaraq nahonáh antéhyá tapoagirana sera ano marakóraq antigi irino. Wehukenínká o será ano o antéhyápípeq

* 9:15: Mi ehwéh áwahewé Sísá o menáhwé tahnsa ání míre. O menáhwéné iyahnabowe Sísá tagariáh ké tahnsane.

ahkíre. Wehukega ahkírataq mi tehtaré náneqme kawerue kanae. O será anome kawerue kanae. Antehyamé moq kawerue kanae úwe.†

Sísaga awahre iní kaweratená ahrari oganúq ato ehwehne.

(Máhka 5.22-43; Áruká 8.41-56)

¹⁸ Sísaga mi ehwéh síwáhnorútaq Asiu kené wahnah anínká Sísaba séna áhtónsabe arehunseraráq ména wensabé, Nániyahu peh amahnága putíéhre. Arene ayahnkaratáté koráhtoréhnaq we oga úkinae ¹⁹ úwana Sísaga irigue mi aní kérowaq ite we kérahwána kegá moq kérahwáne.

²⁰ Ahtapeq kowanana awahre iní, airápété téhtaré ópéq wene korahq íre taraqnagú inínká Sísá anehepeq kúwe. ²¹ Anehepeq kure wewe náhenéna, Íné peh wene korósi koráhtoráhnaraqmé kaweraintankéhe éna wene korósi ayehrápéq koráhtorowe. ²² Táhtorowana Sísaga pabeqme we tagéna wensabé, Arega ínénsabe aiq pútare aintahna puana aru ukiq atóge úwana mi tanáhráq mi iní awaho ini úkúwe.

²³ Sísaga pokue wahnah aniné nahtapeq kibekúwara pembíáhnú kereq ibitunátúnánu kereq míówana tagówe. ²⁴ Tagéna sensabé, Mi ahrárwé íre airaiq pukia peh sugéhre. Máhpeq túmíáhro úwara wensabé awiréh atówe. ²⁵ Awiréh atówana wega moke míó ke kaqsuena mi ahráriné máhriqtapéq kowéna wene ayahnkara táhtorowana irigúwe. ²⁶ Irigú ehweh mitaq teri mahtaq terinuwara moke mi marákórápéqté kegá írówe.

Aura pira ánitéreq ahkambu anínseq kawerarito ehwéhne.

²⁷ Sísaga mitaq suena ahtapeq kútaq aura pira ánitégá we kéréra wensabé, Tébitine anahwao, arutaboairito uye. ²⁸ Sísaga nahupeq kibekúwara mi anitégá weba suyana Sísaga sensabé, Itene iura kaweritahráhnunsabé aiq pútare aintehyo úwara sega wensabé kowe atera, Are aiq miraorahóne uye. ²⁹ Uyana Sísaga siura táhtoqme sensabé, Itaga ínénsabe aiq pútare aintehyanserah mirainauge úwara ³⁰ mi tanáhráq siura tagahrahuye. Tagahrahuyana wega sensabé págegeue iraréna, Miraunsabé mó ke teríyeho aritowara ³¹ sega wene ehweh íre sehgira Sísaga miráú ehweh teríuyana mi ehwéh moke mi kehiná suwahpeq abae agúwe.

³² Mi anitégá pokuyataq mó kegá owainawanka subiqmaq subiqmarú ani, ehweh íre orahú ani meqmera Sísaba móátówe. ³³ Sísaga owainawa kaqauwowana mi anínká ehwehnúwara moke tago kegá áhtenéra, Ísara marákórápéq morá ibora mahna tahnsa tagóne uwe. ³⁴ Uwara Péhrasi kegá mahraréra, Owainawamaríné wahnahnka Sísá págege atéhnsabé owainawamarí kaqsuahráhire uwe.

Sísaga tagó ke arutaboairito ehwéhne.

³⁵ Sísaga moke mi ke suwahpeqkakáq áhnnte kehiná suwahpeqkakáq nogena Asiu kené momiwí nahmáritápéq Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh síwáhnoréna moke awahre kereq kaweraritowe. ³⁶ Sísaga sáhurió ke tagéna sensabé arutaboairitowe. Se íre wahnahnkakáq sípísípíq tahnsa méra kaweqtaq íre míahrahéra sirupipeq iwíáh kikiru puana sensabé arutaboairaritowe. ³⁷ Minayabe ite we kérahwána keyábé mahraréna, Nera kéh táhútáhúq áhnnte kéhnserah Maniká íre tagaríáh ké áhnnte míáhwe. Táhutihúq koawaqmíáh ké peh táhmaro míáhnserah Manikáne ehweh korerié ké peh táhmaro míáhwe. ³⁸ Minayabe, Maniká Iteribonsabé, Arene sotápéq koawaqmiahráho ke eqmaq suo ue púrero.

10

Eqmaro ke airápété téhtaré kéné síwíq kéh éhwéhne.

(Máhka 3.13-19; Áruká 6.12-16)

¹ Sísaga airápété téhtaré ké we kérahwána keyábé íáhrabéna owainawamarí kaqsuera moke awahre ke kaweraritagehéna págege aitowe.

† 9:17: Ahwa inínká tátúbi awera íre tíríre. Tírítáq tahirímé osoréh áwérá anonka muwe tátú tapoue awera téhpipeq sáhagi irino. Mina inserah Sísane o ehwéhme wehukene naho sánsánká íre awehraq kéhre.

² Ite eqmaq iuwo kewe iteíwíqmari mahraue Sáimóniwe mó awíq Pítae. Pítane ábáqkawawé Ehntarue. Se ábárahre Sébérine ahninkáwáraré Sémísireq Sónirere. ³ Mó anímári iteíwíqmari mahraue Pírípi, Pátórómíyu, Tómáhsi, íné Mátíyue. Sísá íre kérena íné Mátíyuwe táhkísi moné meyháwa aní miáhwa. Mó eqmaq suo aníte sensiwíqmé Ápíasane ahninkáwá Sémísireq Táriásarere. ⁴ Mó eqmaq suo aní Kénáni marákórápéqté aní wenáwíq Sáimónie. Mó aní Sísane naruo koweriranaú aní wenáwíqtare Súrása Ískáriótie. Iteíwíqmé mirauee.

Sísaga we kéro ke arambehriraq eqmaq suo ehwehne.

(Máhka 6.7-13; Áruká 9.1-5)

⁵ Sísaga ite airápété téhraníte eqmaq iuwanaútaq itensabé mahraréna, Wáhnaupéqté kéné marakórapeqkákáq Sámária ke suwahpeqkákáq íre pokoro.* ⁶ Peh morá Ísara kebá pokoro. Se tanahraipéq tabanagi sipísípiq tahnsa kée. ⁷ Seba pokue mahraréq, Manikánka wahnah wahnahnime aiq wahtonagire teriéro. ⁸ Awahre ke kawerariteq pusa ké iririteq náonkakáq ké kawerariteq owainawamarí kaqsúáhro. Págege aitónsábé ápeq íre méyháro. Pehipi séhréh ariteq kawerarítáhro.

⁹ Pokonehe irataq ebah monéákáq sehenáh monéákáq kahnaraq mitaq mareq pokoro. ¹⁰ Unah íre mewe pokoro. Téhtaré síotí súu pegiqnáhnkarankákáq íre mewe pokoro. Séhréh arítéh kégá arambehri aní awehraq apéq náwigéhe. Minayabe ite íre matíéhra naneq náigéhe úwe.

¹¹ Sísaga ite we kérahwána keyábé mó mahraréna, Mó ke suwahpeq kirataq Manikáne ehwehnsabé awahbeh aní kogabaroro. Ábóraq maréhrataq wega itensabé, Néne nahtapeq segáero ínaraqmé wene nahtapeq kogáero. Moke mi ke suwahpeq míéhra tanáhráq peh morá mitaq kaegaeoro. ¹² Wehukene nahtapeq kirataq mi karírónánínsábé, Manikánka iru ukiq itankéhe teriéro. ¹³ Terírataq sega ite mehweh aitéhrataq seba miáhro. Segá íre mehweh aitéhrataqmé mah ehwéhmé mewe mó kené nahtaqqeq pokoro. ¹⁴ Mó anínká ite íre mehweh aitena itene ehwehnsabé iuwahriehre ínaraqmé wene nah sueq itene igárátáq kahna tanáhúq poruarueq pokoro. ¹⁵ Teiníboq írátíáhro. Sóróma suwahpeqte kéreq Kómóra suwahpeqte kéreqka naho ahbabáruwe. Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi kegá miraunka ákáhtaq kamah arinkéhe. Ite íre mehweh aitera itene ehwehnsabé iuwahriehre ira kegá mirairanka Manikánka anotahtaq kamah arinkéhe úwe.

Íwíoqnagehe ú ehwehne.

(Máhka 13.9-13; Áruká 21.12-17)

¹⁶ Sísaga itensabé mó mahraréna, Írátíáhro. Sipísípiqka úrinsi iápá míéhnserah íwíoqnehra kebá eqmaq iuwaníe. Wehe ahtebia ká míéhra kiboki uwaresa ká míéhre. Mi kataré míehya serahnoro. Ahtebia anímári méq uwaresa anímári miáhro. ¹⁷ Wehukega ite íre kaweraitéhboq kawerue auráq matíáhro. Segá ite kaunsíri ke kotiorabeq móitera sene momiwí nahtápéq áréti sahtáté iubigéhe. ¹⁸ Néne sánsá sehgiónsábé ákáhtaq wahnáh kéreq anotah wahnáh kéreqka ehweh aitageheéra seba móitagéhe. Mi tanáhráq sereq mó nahnsó kéreq néne ehweh terigéhe. ¹⁹ Segá ehweh aitéhrarabeq móitéhrataq aneq ehwéh irarehnikono éq árahue terienéhnkono éq iwíáh kikiriyeho. Írakaumo. Mi tanáhráq Manikáne Awanka iwíáh aitahnaq ehwéh irarero. ²⁰ Mi tanáhráq íre iteitene ehweh irarigehe. Manikáne Awanka iwíáh aitahna ehwéh irarigehe úwe.

²¹ Sísaga mó mahraréna, Mó anínká wenawah wenábáq kotiorabeq móritena sáhsi keyábé, Subiq suahro aritankéhe. Sibowárehga moq sene animárínsábé mina tahn-sanigehe. Sene animárínká sinoibone naruo úkera mó keyábé subiq suahro aritagéhe. ²² Néne sánsá sehgió púara ómi kegá itensabé iuwahriehre aitagéhe. Itega néne sánsá íre susa anehe tanáhráqkákáq kawerue sehgrataq Manikánka meirena airaiq kaweraitankéhe. ²³ Mó ke suwahpeq íwíoqnehrataqmé mitaq sueq pehbeheráhnue

* 10:5: Sámária keyabé éhwéhmé púku anehepeqte sehírámé Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne ue kéhrabeq tagáhno.

pokue mó ke suwahpeq kowíáhro. Teiníboq írátíáhro. Ísara kené táhúnipéq itene arambehri íre parabarúéhrrataq íné wehukení úku anínká kouwekinauge.

²⁴ Sigaru anínká wene tísá íre kiotaikire. Arambehri anínká wene wahnah íre kiotaikire. ²⁵ Sigaru anínká wene tísaba mía míairana arambehri aní wene wahnahpa mía míainserah itega ínéba mía míaowe. Mó kegá íné iteruwahnsabé owainawane wahnah wenáwíq Pésébúrie aintárónsabé sega ite ínéba mía míaó ke moq íre kaweq ehwéh aitagéhe úwe.

Peh Manikánsabe áhreoó ú ehwehne.
(Árúka 12.2-7)

²⁶ Sísaga mó mahraréna, Íwíoqnah keyábé áhreiyeo. Amahnága moke kopípéq kéh náneq mókake ábóraraginae. Moke epéqté éhwéh ábóraraginae. ²⁷ Ite sunkíkírirabeq teiú éhwéh téhrehraheq teriéro. Epéq íráh éhwéh nahnsorapéqté sawai sawaiue teriéro úwe.

²⁸ Sísaga mó mahraréna, Peh morá itene inonka subiq suahráho keyábé íre áhreoó. Mi kegá iteyuwa íre subiq suahráhowe. Írakaumo. Minayabe sensabé íre áhreoó. Peh morá Manikánsabe áhreoó. Wega ebeq itene inonka subiqmarena anehe iteyuwa iraipéq suahráhire.

²⁹ Peh morá pabusa mónératé téhtaré káriq kabará máhkétirapéq paiqmaráhwe. Iteriboga moke kabamarínsabé iwíáhue tagéna íre kowe atahnaraq mi káriq kábára marakóraq pehipi íre márunsurahorahire. ³⁰ Mina inserah Maniká Iteriboga ahriahri itensabé iwíáhue tagehre. Itene iyahqnopeqte iyáhrámé sáhnsahwe tagaríehre. ³¹ Wega ite aiq moke tagaríéh púa q íre áhreoó. Itega kabamarí kiotaiko puana Manikánka ite íre abitaruanae.

Íné Sísane ani múge iraréyabe ayehitéhneho i ehwéhne.
(Árúka 12.8-9)

³² Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká mó keyábé, Sísane ani múge terinaraq mókake Nánibonsabé, Mi anímé néne ani míre teawiníe. ³³ Mó ke míáhtáq ínénsabe ahqáho aintéh anímé ínégá mókake Nánibo míéhraheq wensabé ahqáho ataníe úwe.

Sísansabé anotahta q arutaboíroo i ehwéhne.
(Árúka 12.51-53, 14.26-27)

³⁴ Ínéwé sainkue míáh ké insahwé aitanieéna marakóipeq tutaire íwíáhoo? Írakaumo. Peh sainsuanieéna tutaage. ³⁵ Íné tutau puana ahninkáwágá abowánsabé abiahnsa atankéhe. Ayahunkawagá anowansabé abiahnsa atankéhe. Anahbukawagá ahrah-nawansabé abiahnsa atankéhe. ³⁶ Wenawahrah anímáriníká wene naruo úkigehe. (*Maika* 7.6)

³⁷ Wenanoibonsabé anotahta q arutaboíréná ínénsabe peh ákáhta q arutaboíraintéh anímé íre néne ani míahrahire. Wene ahninkáwáreq ayahunkawareqsabé anotahta q arutaboíréná ínénsabe peh ákáhta q arútábóiraintéh anímé íre néne iyahnabo aní míahrahire. ³⁸ Nánibone arambehri miraunsabé íné awankáta q táhpawe nubiq suagéhe. Ínéga miraunserah miraue séníráhro. Minayabe néne arambehri q túbáh agéna peh we awahbeh arámbéhrí sehgi anímé íre néne ani míahrahire. ³⁹ Wewensabé arutaboíréná peh wewe awahbeh iwíáh mira aruqaruri anímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. Néne sánsá sehginieéna wewe awahbeh iwíáh susuri anímé oga mérapeq awaq miankéhe úwe.

Sísa tagaríáh ké séhréh aritéh aníné ápeqsabé éhwéhne.
(Máhka 9.41)

⁴⁰ Sísaga mó mahraréna, Ite mehweh aítáh kegá íné moq mehweh aintáhwe. Ínénsabe mehweh aintáh kegá íné eqmaq núwéh aní moq mehweh atáhwe. ⁴¹ Manikáne ehweh irari anínká sitaq mó anínká iwíáhéna, We Manikáne ehweh irari aní púana séhréh ataníe ire. Séhréh ataníe éna mi anínsabé mehweh atena kiraboime kaweq sansánire. Manikánka wene ehweh irari aní ápeq awinanserah we mehweh atéh aní moq ápeq awinkéhe. Kaweqta q mía míai anínká sitaq mó anínká iwíáhéna, We kaweqta q mía míai

aní púana séhréh ataníe ire. Séhréh ataníe éna mi anínsábé mehweh atena kiraboime kaweq sansánire. Manikánka kaweqtaq mía míai aní ápeq awinanserah we mehweh atéh aní moq ápeq awinkéhe. ⁴² Teiníboq írátíáhro. Pehgáriq aní íné séníréh aní míéh púana mó anínká né waní náwinana Manikánka mi aniné ápeqme íre tabanagia peh ahrreraq kanawire úwe.

11

Sóniga we kéroya anité Sísaba eqmaq suo ehwéhne.

(Árúka 7.18-35)

¹ Sísaga moke mi ehwéh ite we kérahwána ke teiuwe. Wega ite airápété téhranité we kérahwána keyábé itene arambhriyabé íwáhnoréna mitaq suena wahtotaq kehiná suwahpeq mó ke síwáhnorinieéna pokúwe.

² Sóni wání meri merini aní karábúsiipéq ména Sísá Karáhéga miraú ehweh irena we kéroya anitégá Sísá kasenigeheéna weba eqmaq suowe. ³ Eqmaq suowara Sísaba kéra wensabé, Sóniga, Arewe Manikánka eqmaraníe ú anípo? Ite mó anínsábé áwé-nunonehnikono ire uye.

⁴ Uyana Sísaga sensabé, Irehya ehwéhnikákáq tagéhya naneqkakákáq Sóni koreawétao. ⁵ Ínéga miraunka aura pira kégá tagahwara aigará soriqnah kega ah nogówara náonkakákáq kéné náo wagirara ahre parosa kégá ehweh irahwe. Pusa ké iriwe oganúq sitena tabonah ke Manikáne kaweq ehwéh síwáhnoruge. ⁶ Ínénsabe árahinabomo íwíáh íre iwíáhia peh ínénsabe kawerue aiq pútare aintéh anímé aru ukiqme aní míéhre. Mah ehwéh Sóni koreawétao úwe.

⁷ Úwara Sóni kéroya anitégá mitaq suera pokuyataq Sísaga weba sáhurió ke Sóni éhweh teriuwe. Wega mahraréna, Sóniga uworapeq íwáhnoruraitaq koraganehe urotaqmé we inse wíre íwíáhuroo? Sóiririrana onega míu míu inserah Sóni mó iwíáh mó iwíáhi aní míre íwíáhéq koragaroo? Írakaumo. Sóniwe íre mina tahnsa aní míre. ⁸ Sóni koraganehe urotaqmé we inse wíre íwíáhéq koragaroo? Kaweq korósí aneraneria aní koragaroo? Írakaumo. We íre mina tahnsa aní míarairara kaweq korósí aneraneria kéwé uworapeq íre mía peh wahnah kené nahtapeq mía míaowe. ⁹ We inse wíre íwíáhéq koragaroo? We Manikáne ehweh irari aníne íwíáhuroo? Aiq pútaq iwíáhowe. Írátíáhro. We Manikáne ehweh irari anínéna moke mó ke áwáhu ke kiotaikuraire. ¹⁰ Sóni éhwehme Manikáne ehwehniko mahraréna, Néne ehweh korerina anímé ebeq eqmarahnana are sina ah kawerarankéhe ire úwe.

(Malakai 3.1)

¹¹ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Sóni wání meri merini aní anotáh anínirara moke mó kegá we íre kiotaikowe. Íre kiotaikowana Manikánka wahnah wahnahnirabeq íópípeq kibeki aní pehgáriq anínká Sóni kiotaikire.

¹² Sóniga ehweh iraruraitaqkakákáq amahnágaákáq págege sansáno kegá íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq kibekoneheqmúne éra sene págege sansánowe. ¹³ Manikáne ehweh iraru kereq Mósísireqka Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh teiúwana Sóniga suraire. ¹⁴ Sene ehweh aiq pútare arítáhmé kawerowe. Segá pabeqme ehwéh irarume Éráisa mónkakákáq sinae ewe. Sóniga menah surainsabé sene ehweh aiq pútaraguraire. ¹⁵ Íre parosa áhréákáq kéó, írátíáhro úwe.

¹⁶ Sísaga mó mahraréna, Amahnága oga míáh kéwé ite aneq tahnsá kée teinínkono? Itewe káriq anímárinká máhkétirapéq ogi ogionserah tahnsá ké wóe. Mó anímárinká mó anímárinábé abiahnsa aritera sensabé, ¹⁷ Igonkónúnaraq itega íre ábáhowe. Ibitunántúnánúnaraq itega íre ibisahwe ewe. ¹⁸ Sóniga suraitaq wega táhutahuq awehriéna náhniáq sera ano íre narainsabé sega abiahnsa atera, Owainawanka iwíáh atéh aní míre atárowe. ¹⁹ Íné wehukení úku anínká surautaq táhutahuqkakákáq náhniáq sera anonkakaq pehipi nogara sega ínénsabe abiahnsa aintera mahraréra, We kobuq kahburi uwoyansa aní míre aintera táhkísi moné meyáh kéreq mó ahabábáq kéreqne iyahnabo aní míre

aintáhwe. Sega ínénsabe mi ehwéh irarewara Maniká tagaríáh kégá ahtebé sansánirataq mó kégá tagéra, Se aiq pútaq sansánowe ewe úwe.

Sísaga, Kamah ainehboq kawerurero ú ehwehne.

(Árúka 10.13-15)

²⁰ Sísaga mó kehiná suwahpeq áhnte otáq sánsánúwara tago kégá sene ahababáq sansa íre súónsabe Sísaga mi keyábé ehweh aritowe. ²¹ Wegá mahraréna, Kórásini suwahpeqte kéreq Pétásáira suwahpeqte kéréro, kamah ainehboq kawerurero. Iteruwahpeq áhnte otáq sánsá miraurage. Táíya suwahpeqte kéreq Sáiróna suwahpeqte kéreqka mina tagotaq tahirímé sene ahababáq naho suera kaweqtaq míó irino. Sega mina tagotaq tahirímé sene ahababáq aiq súónsabe Manikánka tagankeheéra nahonáh kórósí aner-anerue tanah abaq marera sene ahababáqsabe tútuue ibiso irino. ²² Teiníboq írátíáhro. Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi keyábé peh ákáhtaq kamáh arinkéhe. Mi tanáhráq ite Kórásini suwahpeqte kéreq Pétásáira suwahpeqte kéreq anotahtaq kamah ainawire.

²³ Kápénéáma suwahpeqte kéó, ite kaweq ke míone éq minayabe íopeqte mátábúrápéq kioneheqmúne íwíáhoo? Írakaumo. Mibeq íre kioneheqmóe. Peh iraipeq kowíáhro aitanawire. Ínéga págege otáq sánsá iteruwahpeq mirauraugaq tagarowe. Mirauranserah Sóróma suwahpeq miraowataq tahirímé mi kégá sene ahababáq sansa suera kaweqtaq míó irino. Sene ahababáq súótaq tahirímé Manikánka sensuwahpeq íre kekira peh kéh irino. ²⁴ Amahnága teiníboq írátíáhro. Manikánka ehweh aitahna tanáhráq wega Sóróma suwahpeqte keyábé arutaboirena peh ákáhtaq kamáh arinkéhe. Mi tanáhráq ite anotahtaq kamah ainawire úwe.

Sísaga, Ínéba sero éna ahrenahro aitaníe ú ehwehne.

(Árúka 10.21-22)

²⁵ Sísaga púrerue mahraréna, Nániboo, arega moke íopeqkákák mah marákó marákóákák wahnahnóne. Wehukene sánsá ahtebah kewé arene sánsá íre sokigi ariasa peh morá káriq aní tahnsa ké arene sánsá aiq sokigi aiene. Minayabe arensabé iwíáh íwíáh atóge. ²⁶ Nániboo, arerega iwíáhue aiq miraóne úwe.

²⁷ Sísaga mitaq míó keyabé mó mahraréna, Nániboga moke náníre. Mó kégá íné Manikáne ahninkáwá íre tábúsoqme tagaríáhwana Nániboga webataq íné wenahni tagaríehre. Mó kégá Nánibo íre tagaríáhwana ínébataq wenahninká we tagaríóge. Íné wenahninká sokigi aiéna kégá moq Maniká Iteribo tagariagehe úwe.

²⁸ Sísaga mó mahraréna, Págege arámbéhríeq irupipeq umehi keo, ínéba sero. Ínéba sirataq ahrenahro aitena iru ukiq itaníe. ²⁹ Néne arambehri sehgieq néne sánsá ahtebahro. Íné uwaresa ánínéna pehwehrue mía míau aní púaq ínéba sirataq irupipeq ukiq itahnaq ahrenagehe. ³⁰ Néne arambehriwe irupipeq íre págegeorahi arámbéhrí wíre. Mi arámbéhrí sehgrírataq irupipeq eyoyó aitaníe úwe.

12

Sísaga ahrena ahrena wehekáh arambehriéyabe irarú ehwehne.

(Máhka 2.23-28; Árúka 6.1-5)

¹ Mi tanáhráq ahrena ahrena wehekáh Sísareq ite we kérahwána kereqka páréti mirao naneq será sotápéq kótaikowanaraq irupibiúwaq itega mi será késabaríqme késabaríqme ue kure nahwane. ² Nahwanara Péhrasi kégá tagéra Sísansabé, Tagáhno. Are kэрáh kégá ahrena ahrena wehekáh íre mirao naneq sansánowe. Minayabe sega ahababárowe uwe. ³ Uwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqte séhírámé Tébtíreq we kэрó kereqka sirupibiútaq mirau sansámé íre sáhnsahwe ahtebaho? ⁴ Tébtíga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéq kibekéna Manikánka tagankeheéra máró paréti mewe nówara we kэрó kega moq nowe. Nonsabe íre mirao naneq miraowe. Mósísine ehweh irarunka mi parétiwé pehipéqte kégá íre nah nanere. Peh morá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá nahrahowe ire.

(1 Samuel 21.1-6)

⁵ Mósísine ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné ehweh aiq sáhnsahona wino. Mi ehwéhniká teímé ahrena ahrena wehekáh sega Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq arambehriuwana Manikánka íre abiahnsa aritowe ire. ⁶ Teiníboq írátíáhro. Íné mahta q ména Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq kiotaikuge. ⁷ Manikáne ehwehniká mahraréna, Titiré sansansábé íre nuwahbehrana peh arutaboír é sansa séhréh arite sansansábé nuwahbehre ire. (Hosea 6.6)
Itega mi ehwéh ahtehta q tahirímé íné séniráh ké kaweqta q míáh keyábé, Ahbabárowe íre aritewáh irino. ⁸ Íné wehukení úku anínká ahrena ahrena wehekáh wahnah wahnahnuge úwe.

Sísaga ahrena ahrena wehekáh sawenkahnia áyáhnkákáq ání kawerato ehwehne.
(Máhka 3.1-6; Áruká 6.6-11)

⁹ Sísaga mita q suena Asiu kené momiwí nahtápéq kibekúwana ¹⁰ sawenkahnia áyáhnkákáq ání míowe. Péhrasi kegá Sísá ehweh ataneheéra we kasenéra, Ahrena ahrena wehekáh wehuke kaweratewé Mósísine ehwehniká ahqáho atehro uwe. ¹¹ Uwana Sísaga sensabé, Ahrena ahrena wehekáh itene ka íre wahto matáipéq tupekita q mi ka tumeyáh mino. ¹² Wehukenínká ménkámehnká aiq kiotaiki mino. Minayabe ahrena ahrena wehekáh Mósísine ehwehniká kaweq sansánsábé íre ahqáho atéhre. ¹³ Íre ahqáho atéhre éna sawenkahnia áyáhnkákáq ánínsábé, Arene ayahnkara obariro úwana wene ayah obarirowana kaweragúwana ébeq ayáhnkárá tahnsa úkúwe. ¹⁴ Péhrasi kegá tueague sío síoéra, Sísawe árahue subiq suanéhnkono uwe.

Sísawe Manikáne arambehri anínsábé éhwéhne.

¹⁵ Árahue subiq suanéhnkono u ehwéh Sísaga irena mita q suena pokúwara áhnte kegá we kérowe. Áhnte kegá we kérowana moke awahre ke kaweraritena ¹⁶ sensabé, Íné éhweh mó ke teriyeho aritowe.

¹⁷ Sísaga áhnte awáhré ké kaweraritionsabe Manikáne ehweh irarú ani Áísáiaga sehiranú ehwehniká aiq pútaragúwe. Mi ehwéhniká Manikánka irarú ehweh wega sehiranue mahraréna,

¹⁸ Néne arambehri mirai aní ínéga omaq ató aní aiq míéhre. Wensabé nirutaboír éna wene arambehriyabé nuwahbehre. Ínéniwanka weba mía míainana wega nahnso ke kaweq sansá terinkéhe. ¹⁹ Wegá íre ehwehinae. Wegá íre anotahta q ehwehninae. Ahtapeqté íre sawai sawaiinae. ²⁰ Wegá mareqmareq sah íre airai q piteruanae. Áráhmu pehgáriq téhráhnaraq íre puinsuanae. Ahqáho. Mirainaga kaweq sansánká ahbabáq sansa kiotaikinae. ²¹ Nahnso kegá wene ehweh irera, Ite kaweraitankéhe íwíáhigehé úwe. (Aisaia 42.1-4)

Owainawanka Sísá séhréh atéhre éra péhe éhwéh iraru ehwehne.
(Máhka 3.20-30; Áruká 11.14-23, 12.10)

²² Mó kegá aura pira aní, íre ehwehnorahú aní meqmera Sísaba móátówe. Wene arupipeq owainawa mío púana we íre ehwehnorahú aní, aura pira aní míowe. ²³ Sísaga mi aní kaweratowana ehwehnéna aura tagówe. Mina tago kegá áhtenéna seye náhenéra, Kaweratéh ánímé Tébitine anahwabómo uwe. ²⁴ Péhrasi kegá kawerato ehweh irera, Pésébúri owainawane wahnahnka Sísá págege atena séhréh atéh púana Sísaga owainawamarí kaqsuahráhire éra seye náhenéra ehmuniq éhmúníruwe.

²⁵ Ehmuniq éhmúníruwana Sísaga sene iwíáh tagéna sensabé, Wahba márakórápéqté kegá seye ebehirata q sainkoneherawoe. Minayabe se págegeue morá ké íre míahrahowe. Sensuwahraheq seye ebehirata q sainkoneherawoe. Minayabe se págegeue morá ké íre míahrahowe. ²⁶ Owainawanseq wenawahraheq ebehota q tahirímé se sainkéra págegeue morá ké íre míahraho irino. ²⁷ Ínéga owainawa kaqsúótáq owainawane wahnahnka séhréh aintéhtáq tahirímé ite kéiráh kegá owainawa kaqsúáhtáq insega séhréh aritéh iripo? Ite kéiráh kegá itene ehwehnsabé íre tábúsoréhre aítáhwe. ²⁸ Manikáne

Awanka págege aintena séhréh aintéh púana owainawa kaqsuq kaqsuruge. Mina tagéq Manikánka wahnah wahnahni sansá iteba aiq sire éq tagaríáhwe úwe.

²⁹ Sísaga mó mahraréna, Wehukéníká ayahnsa kira wéhné ménsámehnsá meyanieéna wene nahupeq árahue kibekorahiro? Ebeqme ayahnsa kira wéh táhtoqme táhru táhruarena anehe wene nahtapeqté ménsáméhnsá pehipi meyahráhire úwe.

³⁰ Sísaga mó mahraréna, Wehukéníká íre néne iyahnabo aní míéhmé néne naruo aní míre. Wehukéníká ínéreq íre soruparítéh rataqmé wega wehuke karegaráh aruqarurire.

³¹ Peh morá Manikáne Awansabe abehq éhwéh atáh kéwé Manikánka mi ke íre insahwé aritankéhe. Mi ahbábáq peh ahrreraq matiankehe úwe. ³² Íné wehukení úku anínsábé níéhruru aintéh ánimé Manikánka insahwé atahráhire. Manikáne Awansabe éhruru atéh ánimé Manikánka amahnágaákáq mókakeakáq mi aní íre insahwé atena wene ahbabáq peh ahriahri ahrreraq matiankehe úwe.

Íre kaweq awánkánká abehq sérá iyanae i ehwéhne.

(Árúka 6.43-45)

³³ Sísaga Péhrasi keyábé mó mahraréna, Peh morá kaweq awánkánká kaweq sérá iyéhre. Íre kaweq awánkánká abehq sérá iyéhre. Wehukéníká awanká sera tagéna mi awánká ahtebehre. ³⁴ Itewe wehene animárí móe. Itene irupipeq kéh náneq itene íwéhga irarerahire. Itene irupipeq íre kaweq iwíáh kéh púaq kaweq ehwéh íre irarerahowe. ³⁵ Kaweq ánimé wene arupipeq kaweq iwíáh kéh púana kaweq sansánire. Ahbabáq ánimé wene arupipeq ahbabáq iwíáh kéh púana ahbabáq sansanire. ³⁶ Teiníboq írátíáhro. Ehweh aitahna tanáhráq Manikánka wehukene ehweh iwíáhue tagéna moke sene abehq éhwéhnsábé saraqmarankéhe. ³⁷ Kaweq ehwéh irare irareóna aníno, Kaweq aní móne atankéhe. Ahbabáq ehweh irare irareóna aníno, Ahbabáq ani móne atankéhe úwe.

Sísansabé, Ótaq sansánúno u ehwéhne.

(Máhka 8.11-12; Árúka 11.29-32)

³⁸ Táhmaro Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqka Sísansabé, Íwáhnoráníno, itega Manikáne arambehri miraóna aní taganehboq arega ótaq sansánúno uwe. ³⁹ Uwana Sísaga sensabé, Amahnága oga míáh kéga Manikánsabe íre iuwahbehraq ahbabáq ke míáhwe. Ótaq sansánúno ewo? Írakaumo. Wehukení wenáwíq Sónaga sóreq wanípípeq tupekútaq Manikánka ótaq sansá miraúwe. Peh morá mi sansá teienaq iwíáhue tagagehe. ⁴⁰ Sóna apahtáro wéhékáh anotah pahné arupipeq mionserah íné wehukení úku aní apahtároráq marakóipeq míanie. ⁴¹ Níníbe suwahpeqte kéga ahbabáruwana Sónaga ehweh koreriutaq wene ehweh irera sene ahbabáq sansa suera kaweqtaq míowe. Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq Níníbe suwahpeqte kéga iriwe méra ite amahnága oga míáh keyábé, Íre kawerowe éra ehweh aitagéhe. Amahnága iteba míó ánimé Sóna kiotaiku aní múge. Níníbe suwahpeqte kéga Sónane ehweh íronsERAH árahinsabé néne ehwehme íre iraho? ⁴² Sórómóniga Ísara ke wahnahnútaq wáhnapeqté kéné wahnah inínká wene ahtebea éhwéh iraníeéna íre wahtopeqte weba súwe. Teiníboq írátíáhro. Amahnága iteba míó ánimé Sórómóni kiotaiku aní múge. Mi inínká Sórómónine ahtebea éhwéh ironserahme árahinsabé néne ehweh íre iraho? Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi inínká iriwe ména itensabé ehweh aitankéhe úwe.

Owainawanka kouwekinsabé éhwéhne.

(Árúka 11.24-26)

⁴³ Sísaga Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqsabé mó mahraréna, Owainawanka wehukení auwena pokitaq wání íre kéhrabeq nogena ahrenahrahirabeq kabarire. Kabarirana írakauninsabé iwíáhéna, ⁴⁴ Ínéga súo náhtápéq seuwekinauge éna áuwátái wéhúkénípá kouwekire. Kouwekéna wene nah tagehrana aiq kabantáhwe kaweraréhre. ⁴⁵ Kawerarena mó abapete téhraníté áhnte ahbabáq ówáínawámári koweriréhre. Moke mi owáínawámári mi anípá kowíáhwe. Téhwe peh morá ówáínawánká mi anípá míéhtáq íre kawerire. Anehemé áhnte owáínawámárinká weba míáhnsábé

anotahtaq íre kawerire. Mi aní íre kaweraginserah amahnága ite oga miáh áhbábáro ke íre kaweqtaq míaneheqmóe úwe.

Sísane anowaréh ábákawaréhwe inseréhbo i ehwéhne.
(Máhka 3.31-35; Áruká 8.19-21)

⁴⁶ Sísaga nahupeq ména ehweh teriutaq wenanoreq wenábáqmarinseq máhpeq iriwe méra Sísareq ehwehnéyabe suwabhówe. ⁴⁷ [Suwabhówana mó anínká Sísansabé, Arenanoreq arenábáqmarinseq máhpeq iriwe méra arensabé áhrabowe úwe.] ⁴⁸ Úwana Sísaga míó keyabé mahraréna, Náinowé insebo? Náníbáqsome inseréhbo éna ⁴⁹ ite we kérahwána ke ayahnáwíqme mahraréna, Mah kewé náinoreq náníbáqmarinseq móe. ⁵⁰ Íopeqté Náníbó awahbeh arámbéhrí sehgió kéwé náníbáqmari móe. Náinahnoreh wóe. Náinoréh wóe úwe.

13

Ayu suitabéyabe pabeqme ehwéhne.
(Máhka 4.1-9; Áruká 8.4-8)

¹ Mi wehekáh Sísaga nahtapeqté tueyokéna káwehu ayehráq tunse mitaq tútuue míowe. ² Tútuue míowara íregárita q weba sáhatió púana Sísaga wánípipeq ko sipíipeq kibekue tútuue míowara moke míó kega arahwéraq iriwe míowe. ³ Míówana Sísaga áhnte pabeqme ehwéh síwáhnorúwe. Wega mahraréna, Ayu suitabeh anínká wene sotápéq ayu suitabanieéna pokire. ⁴ Suitabehtaq mó ayú ahtaq megirana kabaranka sésiq nehre. ⁵ Mó ayú kiruraq megirana pehgáriq marákó kéhnsábé mi ayú apubúue kiapoue kíréhre. ⁶ Anotah patáhitáq tamurupague íre ánúq piéh púana ehyatagire. ⁷ Mó ayú náwerarúitáq megirana náwe kirena kárígariirana sera íre íyéhre. ⁸ Mó ayú kaweq marákóráq megirana kiapoue kirena áhnte será iratanire. Mó ayú 100 será íyéhrana mó ayú 60 será íyéhrana mó ayú 30 será íyéhre. ⁹ Íre parosa áhréakák kéó, kawerue íráhro úwe.

Sísaga moke pabeqme ehwéh teriunsabe irarú ehwehne.
(Máhka 4.10-12; Áruká 8.9-10)

¹⁰ Síwáhnorúwaq ite we kérahwána kegá Sísaba séq wensabé, Mó ke síwáhnorónaraq aneqsabé pabeqme ehwéh terieno ewane. ¹¹ Ewanana Sísaga itensabé, Manikánka íópeq wahnah wahnahnirabeqte éhwéhmé menah wehukega íre írátíahrahurowe. Amahnága Manikánka mi ehwéh ite sokigi aíre. Peh mó ke íre sokigi aríre. ¹² Manikánka wene ehweh kawerue íréh aní mó sokigi awinana áhnte ahtebanae. Wene ehwehnsabé anetaníbo i aní mó íre sokigi awinana we pehgáriq ahtebah naneq abitaginae. ¹³ Minayabe wehuke pabeqme ehwéh teríuge. Sene siuranka tagéra íre tagaríáhwe. Sene siahrega irera íre írátíáh púana pabeqme ehwéh teríuge. (Lo 29.4)

¹⁴ Minayabe Manikánka iwíáh atowana Ásáíaga sehiranú ehwehneká aiq pútaragire. Mi ehwéhmé Manikánka irarú ehweh wega sehiranue mahraréna, Itega ehweh ireq itene irupipeq íre írátíáhwe. Itega tagéq itene irupipeq íre tagaríáhwe.

¹⁵ Mi kené sirupipeq íre ahtebahrahowe. Seyene siahre aiq parokire. Seyene siura aiq mütúgire. Segá íre miraotaq tahirímé sene siuranka tagéra sene siahrega irera sene sirupipeq ahtebéra sene ahababáq suera íné níáhrabo irino. Sene ahababáq suera íné níáhrabotaq tahirímé kawerarító irino úwe. (Aisaia 6.9-10)

¹⁶ Sísaga ite we kérahwána keyabé mó mahraréna, Itene iuranka áhntetaq tagahnsabe itene iahrega áhntetaq íráhnsábé iwíáh iwíághoro. ¹⁷ Teiníboq írátíáhro. Áhnte Manikáne ehweh iraru kereq kaweqtaq míá míau kereqka itega tagah naneq tagéyabe suwabhówara íre tagowe. Itega íráh éhwéhnsábé sega ireyabe suwabhówara íre írówe úwe.

Sísaga ayunsabe éhwéh áwahe pahsuo ehwéhne.
(Máhka 4.13-20; Áruká 8.11-15)

¹⁸ Sísaga itensabé, Ayu suitabé pabeqme ehwéh áwahe ahtebagehboq írátíáhro. ¹⁹ Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh siahrega irera íre ahtebah kewé ahtapeq

megi ayú tahnsane. Owainawanka sirupipeqté mi ehwéh apubúue seaebóire. ²⁰ Kiruraq megi ayúme kiapoinserah wehukenínká Manikáne ehweh irena arupipeq eyoyóena apubúue kowe atéhre. ²¹ Manikáne ehwehnka arupipeq íre ánú piéhnsábé pehgáriq tanáhráq sehگیرe. Mi ehwéh sehگیرnsábé mó kegá áwíoqnahwana íre kaweq sunúq sire. Mi tanáhráq wega túbáh agéna Maniká áúwéhre. ²² Náwe tarúftáq megi ayúme wehukenínká Manikáne ehweh irena sehگیرnie íwiáhéna mah marákó marákóipéqté náneqsabé iwíáh iwíáhéna ménsámehnsánkakaq móneakáqsábé arutaboire. Náwe soaginsERAH minawarinká saiqnaríéh púana wega Manikáne arambehri íre miraire. ²³ Kaweq marákóráq megi ayúme wehukenínká Manikáne ehweh irena arupipeq tábúsoqme iwíáhíre. Kaweq marákóráq kaweq será iyéhnsERAH wega mi ehwéh sehگیرna Manikáne arambehri kawerue miraire. Kawerue miraéna mó anínká 100 tahnsá áhnte kaweq arámbéhriirana mó anínká 60 tahnsá kaweq arámbéhriirana mó anínká 30 tahnsá arámbéhriire úwe.

Náweyabé pabeqme ehwéhne.

²⁴ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Manikánka íopeqté wahnah wahnahnime wehukenínká wene sotápéq kaweq ayú uqmatainsERAHne. ²⁵ Inokáhpeq wehuke sugé tanáhráq wene naruo anínká sure kaweq ayú uqmataitaq náwe uqmarena pokuraire. ²⁶ Kaweq ayú kirena iyanauraitaq náweakáq kítáire. ²⁷ So abone arambehri anímárinká sure wensabé, Arene sotápéq peh kaweq ayú uqmatonawe mah nawé eheqte kirehro urowe.

²⁸ Urowana sene wahnahnka sensabé, itene naruo anínká mi nawé uqmataire urairara sega wensabé, Náwe soranéhnkono urowana, ²⁹ Ahqáho. Náwe soréhrataq kaweq naneqkákáq pagorúéhboq moráráq kirankéhe. ³⁰ Moráráq kirahnana nera kahnarag ínéga arambehri keyábé, Téhwe mi nawé saue airíwe ira paríáhro. Anehe kaweq será isiwe néne ménsámehnsá kéh náhúpéq sáharáhro aritaníe uraire úwe.

Pehgáriq ayúnsábé pabeqme ehwéhne.

(Máhka 4.30-32; Áruká 13.18-19)

³¹ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime pehgáriq ayú tahnsane. Mi ayúme íre mó sotápéqté ayú tahnsane. Írakaumo. Mi ayúme pehgáriq ayúne. ³² Wehukenínká mi pehgáriq ayú wene sotápéq uqmatairana kirena anotah awánká úkéna moke mó mensáméhnsá kiotaikire. Anotah awánkánirana kabaramarínká séra ayahnaweraq sene nah píáhwe úwe.

Muoráhi naneqsabé pabeqme ehwéhne.

(Áruká 13.20-21)

³³ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Tírí ínínká muoráhi naneq páráwahipéq maqme ayahnirana moke múire. Manikánka íopeq wahnah wahnahnime mina paréti muoráhi naneq tahnsáne úwe.

Sísaga peh pabeqme ehwéh teriu ehwéhne.

(Máhka 4.33-34)

³⁴ Sísaga weba sáhurió ke ehweh teriena sensabé íre pahsuqme teriasa peh pabeqme ehwéhmarí teriuwe. ³⁵ Manikáne ehweh irarú aniné ehweh aiq pútaraginkeheéna Sísaga peh pabeqme ehwéh teriuwe. Mi pukúipéqté éhwéhnká mahraréna, Ehweh teriénaraq peh pabeqme ehwéh teriníe. Mah marákó marákó miraútaqkákáq menahnkákáq epéqté éhwéh káráirana amahnága teriníe. *(Buk Song 78.2)*

Sísaga náweyabé áwahe pahsuo ehwehne.

³⁶ Sísaga weba sáhurió ke suena nahupeq kibekúwaq ite we kérahwána kegá weba séq wensabé, Mi pabéqmé éhwéh náwe uqmatai ehwéhme pahsuqme teio ewane.

³⁷ Ewanana Sísaga itensabé pahsuqme teiena, Kaweq ayú uqmatai anímé íné wehukení úku aníne. ³⁸ Somé mah marákó marákóe. Kaweq ayúme Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráho ke wóe. Náwewe owainawane anímárimóe. ³⁹ Náwe uqmatai anímé owainawa mire. Nera kahna tanáhráqmé mah tanáhráq parabagínana Manikánka

sainsuahna tanáhráq míre. Sera ísira kewé íópeqté ké wóe. ⁴⁰ Náwe sauwe ira paríáhnserah mah tanáhráq parabagínana Manikánka sainsuahna tanáhráq sinawire. ⁴¹ Mi tanáhráq íné wehukení úku anínká íópeqté ké eqmaq suahnara Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhira ke míehrataq moke ínéhgíó kéreq mó ahbábáq kéreq soru-pagehe. ⁴² Sorupéra anotah iráipéq kaqsuehrara mitaq íbiséra uwo oneherawoe. ⁴³ Mi tanáhráq Manikáne animárí Sensiboga wahnah wahnahnirabeq kaweqtaq méra patahi serahnigehe. Íre parosa áhréákáq kéó, kawerue íráhro úwe.

Móne antéhyá sotápéq kopéq suo ehwéhne.

⁴⁴ Sísaga mó mahraréna, Manikánka íópeq wahnah wahnahnime wehukeníká móne antéhyá wene sotápéq ubuqme kopéq suonserahne. Mó anínká mi antéhyá ábóraq marena áhnte moné mipipéq kéhnsábé mitaq mó akariaréhre. Wene arupipeq eyoyóirana móne paiqmianieéna moke wene ménsámehnsá paiqmarena mi moné mewena móne antéhyá kéh só kobaiqmárehre úwe.

Pásésuqsabé pabeqme ehwéhne.

⁴⁵ Sísaga mó mahraréna, Manikánka íópeq wahnah wahnahnime ménsámehnsá paiqmaq paiqmari anínká kaweq pásésúq paiqmaranieéna kabari serahnire. ⁴⁶ Wega peh morá pásésúq áhnte kaweq pásésúq tagéna moke wene ménsámehnsá paiqmarena mi moné mewena mi pásésúq kobaiqmárehre úwe.

Pah siqmíáhsábé pabeqme ehwéhne.

⁴⁷ Sísaga mó mahraréna, Manikánka íópeq wahnah wahnahnime kahweraté uwe taga tagao serahnire. Wehukega káwehupípéq anotah kahwératé uwe taga tagaéra áhnte mó naneq ka mó naneq kanue maqmíáhwe. ⁴⁸ Maqmíáhtáq kahweipéq áhnte kéhrara arahwéraq tútuue méra pah siqmíáhwe. Siqmarera kaweq ka pah antéhyápípéq sáharera íre kaweq ka súáhwe. ⁴⁹ Mina onserah mah tanáhráq parabagínaraq íópeqté kégá sure kaweq ke míéhrarabeqte áhbábáq ké aiqme meriqmera ⁵⁰ anotah iráipéq tuparuehrara mitaq íbiséra uwo uwo oneherawoe úwe.

⁵¹ Sísaga ite we kérahwána keyábé, Teiú éhwéh moke aiq iraho úwaq itega wensabé, Aiq irone ewane. ⁵² Ewanana Mósísiga sehgióro ú ehweh íráh kégá íné wahnah wahnahnu ehweh aiq ahtebahwe. Mi kegá anotah nah matíéh ánínká mira inserahnowe. Anotah nah matíéh ánínká peh morá paqnáhípeq áhnte mensáméhnsá matíéhre. Wega mi paqnáhípeqté o mensáméhnsánkákáq nahonáh ménsáméhnsánkákáq mewe máhpeq tueyokire úwe.*

Néhsara suwahpeqte kégá Sísansabé suwahrío ehwehne.

(Máhka 6.1-6; Árúka 4.16-30)

⁵³ Sísaga mi pabéqmé éhwéh teiena mitaq suena ⁵⁴ wenawahperurá pokúwe. Mitaq momiwí nahtápéq kibekéna síwáhnorúwara író kega, We árahue ahtebia ání úkurairo éra, Wega ótaq sansá árahue mirairo éra áhtenuwe. ⁵⁵ Áhtenéra, We peh nah píéh áníné ahninkáwá wíre. Wenanowé Máhría wire. Sémísiwe, Sósépawe, Sáímóniwe, Súrásawe, wenábáqmari móe. ⁵⁶ Wenanahnoreh mahtaqté ánimárí móe. Minayabe we árahue ahtebia ání úkurairo éra ⁵⁷ wensabé abiahnsa atówe. Abiahnsa atówana Sísaga wensabé, Manikáne ehweh irari anínsábé mó ke suwahpeqte kégá iwíáh íwíáh atáhwe. Peh morá wenawahpeqte kéreq wenawahrehreqka wensabé íre iwíáh íwíáh atáhwe úwe. ⁵⁸ Úwana sega wensabé íre aiq pútare ató púana mitaq áhnte otáq sánsá íre miraúwe.

14

Sóni wání meri merinú aní pukú ehwehne.

(Máhka 6.14-29; Árúka 3.19-20, 9.7-9)

* 13:52: Anotah nah matíéh ání éhwehme áwahe mahraue kéhre. Mósísiga sehgióro ú ehweh ahtebéra Sísane ehweh ahtebah kegá Mósísine naho éhwéhnkákáq Sísane o ehwéhnkákáq síwáhnororahowe. Manikánka íópeqté wahnah wahnahnirabeqte sánsá ahtebéra síwáhnororahowe.

¹ Sísá éhweh mitaq teri mahtaq terinuwana mi tanáhráq anotah wahnáh aní Érótiga irowe. ² Irena wene arambehri keyábé mahraréna, Mah animé Sóni wání meri merini aní míre. We pukéna mó oga úkurai puana amahnága págege otáq sánsánire úwe.

³⁻⁴ Sóni oga míotaq wega Érótingsabé ehweh atena mahraréna, Arenábáqne ahre meronawe Mósísiga sehgióro ú ehweh aiq anterutone úwe. Wenábáq Pírípíne ahre Éróriása meyonsabe Sóniga ehweh atowana meyo inínká mi ehwéhnsabé ayehitónsabe Sóni abiahnsa atowe. Abiahnsa atowana Érótiga, Sóni táhtoqme karábúsiipéq móátáthro úwara táhtoqme karábúsiipéq móátówe. ⁵ Móátówana Érótiga, Sóni subiq suanie íwíáhéna túbáh agúwe. Wehukega, Sóniwe Manikáne ehweh irari aní míre íwíáhunsabé sensabé áhreéna túbáh agúwe.

⁶ Érótime anowagá we maqmio ahrraq ko tanáhráq sútaq wereq máhoro ú kereqka táhutahuruwana Éróriásane ayahunkawagá mitaq ména ábáhrúwe. Ábáhrúwana Érótiga iwíáh íwíáhéna wensabé, ⁷ Arega nánio ina naneq náwinie éna, Pópoqnahga tagaríehtáq awinauge úwe. ⁸ Mi ahráriné anowagá Sóninsabé abiahnsa atena weniyahu pagu pagunúwana wega Érótingsabé, Iné Sóni wání meri merini aniné ayahqno kiraqsuq maqme kunubaipéq maqme ménio úwe.

⁹ Úwana Érótiga mi ehwéh irotaq wene arupipeq umeh agúwe. Pópoqnahga tagaríehtáq awinauge ú púana wene arupipeq iwíáh kikiruwe. Inéreq táhutahuro kegá néne ehweh íráh púana niyehitéhneho éna, We awahbeh naneq náwéro úwe. ¹⁰ We awahbeh naneq náwéro úwana Érótiga eqmaq auwo aninká karábúsiipéq tunse Sónine ayahqno kiraqsuena kunubaipéq maqme mewe séna ¹¹ mi ahrári awuwana wenano móawuwe. ¹² Sóni kéro kega we subiq súo ehweh irera sure wene anonka sesehgiwera mómaisarera Sísá koreawúwe.

Sísaga 5 táhúséni (5,000) weh kiraboú ehwehne.

(Máhka 6.31-44; Áruká 9.10-17; Sóni 6.1-13)

¹³ Sóni subiq sutowana Sísaga irena mitaq suena sípi kéwewena kure abatapi pokinaúwe. Áhnte kegá, We seberaebéq pokire u irera sensuwahpeq suera peh marakóipeq pehbeheráh kure Sísá kinaúraheq kuwe. ¹⁴ Sísaga mitaq kure sípiipéqté arahwéraq tuegútaq áhnte wehekéq tagéna sensabé arutaboiraritena awahre ke kaweraritowe.

¹⁵ Ío tupekinaútaq ite we kérahwána kegá Sísaba séq wensabé, Amahnága penkinaire. Mahtaq peh abatapi púah mah kegá mó ke suwahpeq sene táhutahuq kobaiqmaragéhboq eqmaq suo ewane. ¹⁶ Ewanana Sísaga itensabé, Se aneqsabé pokigehbo? Itega táhutahuq kirabooro úwe. ¹⁷ Úwaq, Ite íre áhnte tahutáhúq peh moberíáh párétíákák téhtaré páhnikákák matione ewanana ¹⁸ Sísaga itensabé, Mina mewe sero úwe. ¹⁹ Mewe sero éna mío keyabé, Náweraq tútuue míáhro éna mi parétíákák páhnikákák mewena íópeq tagéna Manikánsabe, Kaweróne atowe. Kaweróne atena páréti keqme ite we kérahwána ke náiuwaq itega mío ke náriewáne. ²⁰ Náriewánara ómiga nowana siyahbankirowe. Siyahbankirowara arahqmé airápété téhtaré páhsikétí úsawe obenkíq márówe. ²¹ Mi tahutáhúq no wehwé íregárita q 5 táhúséni (5,000) weh wóe. Ani ahre áhnte mío púara íre sáhnsáhúwe.

Sísaga wání káwehu abobóráhtaba nogu ehwehne.

(Máhka 6.45-52; Sóni 6.16-21)

²² Sísaga ite we kérahwána keyábé, Sípiipéq kiasagoro seberaebéq ite nonótáh pokoro éna eqmaq iuwowe. Ite we kérahwána ke eqmaq iuwena anehe mó ke sensuwahpeq eqmaq suowe. ²³ Eqmaq suena púrerinieéna sáwéhrapeq kiuwe. Penkútaq Sísá webataq ména ²⁴ púrerúwaq ite we kérahwána ke sípiipéq káwehu ákáhpi míahwane. Anotah soírírúwana wáninka nonaburórúwana mi sipí íre peheráh korahúwe. ²⁵ Ahyahbinkerotaq Sísaga wání abobóráhtaba iteba súwaq ²⁶ we tagéq anotah ahréeq, Wahnsa wíre íwíáhéq áhreéq kareowanae. ²⁷ Kareowanana Sísaga apubúue mahraréna, Pehitaq míáhro. Iné úge. Íre áhreoro úwe.

²⁸ Úwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, aiq pútaq are inaraqmé ínénsabe, Wání abobóráhtaba noge ínéba súno ainto úwe. ²⁹ Ínéba súno ainto úwana Sísaga wensabé, Máho úwana Pítaga sípiipéqté tuegue wánítaba Sísaba áhníbórá kúwe. ³⁰ Áhníbórá kéna sóiriq tagéna áhreeña wánípipeq tupekinaútaq Sísansabé, Néne Wahnahno, íné séhréh ainto éna áwíahraq súwe.

³¹ Áwíahraq súwana Sísaga apubúue tubanantáwena wensabé, Arega ínénsabe íre kawerue aiq pútare aintahne. Aneqsabé árahinabomo íwíáhono úwe. ³² Sega sípiipéq kiasaguyana sóiriq táqnáigúwe. ³³ Ite sípiipéq míahwana kegá Sísansabé iwíáh íwíáh ateq, Are aiq pútaq Manikáne ahninkáwá wóne atahwáne.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.

(Máhka 6.53-56)

³⁴ Itega sípiipéq seberaebéq kure Kénésáréti marákórápéq kowanara ³⁵ mitaq míó kega Sísaga tagéra, we Sísae uwe. Sísae éra, Awahre ke mitaq meriq mahtaq merirue sero uwara moke awahre ke meriqmera Sísaba mórítówe. ³⁶ Awahre kegá Sísansabé, Arene ambanta ayehrápéq táhtoranéhnkono éra wene ambanta táhtoró ke ómi kaweragúwe.

15

Manikáne ehwehnka iteinahbúréhne sansá kiotaikire i ehwéhne.

(Máhka 7.1-13)

¹ Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka Sarúsarama suwahpeqte Sísaba sure wensabé, ² Are kéréh kéga iteinahbúréhne sansámé aneqsabé anteruaho? Sene siyahnkara íre pabeq paberia peh náwíqkakaq síyáhnkárátáté táhutahuq nahwe uwe.

³ Uwana Sísaga sensabé, Itewe aneqsabé peh iteitene sánsá sehgioneheéq Manikánka sehgióro ú ehweh anetaníbo éq anteruaho? ⁴ Manikáne ehwehnka mahraréna, Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáhiro ire.

Mi ehwéhnká mó mahraréna,

Wenanoibonsabé íre kaweq ehwéh arítéh ání subiq súáhiro ire. *(Kisim Bek 20.12, 21.17)*

⁵ Manikáne púkuga miraue irariraq itega síwáhnoréq, Wehukéninká wenanoibo séhréh aritahráhi monébópoq mó naneqpopoq matawéna wenanoibonsabé mahraréna, Mahnawé Maniká íre áwátáutaq tahirímé náíu irino ire. ⁶ Wehukéninká miraue irariraq itega, Mi anínká wenanoibonsabé anetaníbo ime aiq kawerire ewe. Wega se íre séhréh arítéhmé aiq kawerire ewe. Minayabe iteitene ehweh sehgiónsábé Manikánka sehgióro ú ehweh anterúáhwe. ⁷ Itewe peh kopéráhpéro ahbabáq ke woe. Itega miraonsabé Manikáne ehweh irarú ani Ásáíaga naho sehiranú ehwehnká aiq pútaragire. Mi ehwéhme Manikánka irarú ehweh Ásáíaga sehiranue mahraréna,

⁸ Mah kegá ínénsabe síwéhrate iwíáh íwíáhéra peh sirupipeq ínénsabe íre suwahbehre.

⁹ Sega peh wehukene sánsá síwáhnoréra, Mahnawé Manikáne sansá míre ewe.

Minayabe sega ínénsabe péhepehe iwíáh íwíáh aintáhwe úwe. *(Aisaia 29.13)*

Sísaga, Wehukéniné arupipeqté iwíáhga ahbabáratáhire ú ehwehne.

(Máhka 7.14-23)

¹⁰ Sísaga míó keyabé, Ínéba sewíáhro. Néne ehweh ireq iwíáhue tagahro.

¹¹ Wehukéninká táhutahurinka íre ahbabáratéhre. Írakaumo. Peh morá wehukéniné áwéhipeqté éhwéhnká ahbabáratéhre úwe.

¹² Ite Sísaga kéréh wána kegá weba séq wensabé, Arega iraréna ehwéhnká Péhrasi ke siyehitehme aiq tagahno ewanana ¹³ Sísaga itensabé, Íópeqté Náníbógá íre uqmaréh náneqme pagoruankéhe. ¹⁴ Péhrasi kewé pehregarítáhiro. Sega iwíáhéra, Ite siyahnkahrúna ke úne ewe. Írakaumo. Se peh aura pira ké míáhwe. Aura pira anínká mó aurá pira ání ahnkahrínaraq mataipéq moráráq inahnsuoyeherawoye úwe.

¹⁵ Úwana Pítaga Sísansabé, Mah pabéqmé éhwéh pahsuqme teio úwana ¹⁶ wega sensabé, Wehukéninká táhutahurinka íre ahbabáratanae uge. Mi ehwéhnume ite moq íre írátíaho? ¹⁷ Táhutahuqka wehukéniné iwíáhipeq íre túire. Peh ahmbiupipéq tunse

tueagire. Minawé íre iraho? ¹⁸ Wehukeníné áwéhipeqté éhwéhmé wene arupipeqté áhwárehre. Wene arupipeqté íwíáhgá ahabáratanae. ¹⁹ Wehukeníné arupipeqté ahabábq iwiáh áhwárehre. Mó aní subiq suewé, mó aniné ahre weh abariéwé, aebówé, péhe éhwéhmé éhruruéwé, ²⁰ mahnowarinká wehukení ahabáratéhre. Peh náwíqkakaq áyáhtaté nehnka wehukení íre ahabáratéhre úwe.

Nahnso inínká Sísansabé kawerue aiq pútare ato ehwéhne.
(Máhka 7.24-30)

²¹ Sísaga mitaq suena Táíya suwahpeqte kéreq Sáíróna suwahpeqte kéreqne marakórapeq pokúwe. ²² Mibeqté Kénáni marakórapéqté inímé íre Asiu anínká Sísaba séna wensabé, Tébtine anahwao, anotah aní móne. Owainawanka nániyahu subiqmaq subiqmarinsabé arutaboira into úwe. ²³ Arutaboira into úwana Sísaga peh ehiya míowaq ite we kérahwána kegá Sísansabé, Mi inínká inehe séna áhnte ehwehninsabé kaqsuo éq pagu pagunowane.

²⁴ Pagu pagunowanana Sísaga mahraréna, Manikánka peh morá Ísara kebá eqmaq núwátáire. Ísara kewé tabanagi sipísipíq tahnsa kee úwana ²⁵ mi inínká Sísaba séna áhtónsabe wene aigárápí arehunseraraq ména, Anotah aníno, séhréh ainto úwe. ²⁶ Séhréh ainto úwana Sísaga wensabé, Animáriné táhutahuq mewe iamáripá tuparuwé íre kaweq sansáne úwe.* ²⁷ Úwana wega Sísansabé, Anotah aníno, arega irarénawe aiq pútaróne. Iamáriné sibowáné tahbe tehnopéqte megí apípí mewe nahtaq sibowágá íre kaqsúéhre. Mina inserah séhréh ainto úwana ²⁸ Sísaga wensabé, Arega inénsabe anotahtaq aiq pútare aintahna iní móne. Are awahbeh naneq mirainauge úwana mi tanáhráq wene ayahunkawa apubúwe kaweragúwe.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.

²⁹ Sísaga mitaq suena Kehrari kawéhu ayehráq kure sáwéhrapeq kiena mitaq tútuue míowe. ³⁰ Tútuue míowara áhnte kegá aigára soriqnah kereq aura pira kéreq sawenkahnia áyáyáhnkákáq kéreq íre ehwehnorahu kereq áhnte mó awahre kereq meriqmera Sísaba suwana wega moke mi awáhré ké kaweraritowe. ³¹ Ehweh íre irarerahu kegá ehweh iraruwara sawenkahnia áyáyáhnkákáq kegá awaho ke úkuwara soriqnah kega ah nogúwara aura pira kegá siura ebíúwara tago kegá áhtenuwe. Áhtenéra ite Ísara kené Manikánsabe iwíáh íwíáh atówe.

Sísaga 4 táhúséni (4,000) weh kirabou ehwehne.
(Máhka 8.1-10)

³² Sísaga ite we kérahwána ke íáhrabéna itensabé, Mahtaq míáh kegá inéba apahtaró wéhékáh méra amahnága se táhutahuq íre kéhnsabé sensabé nirutaboiruge. Íre kirabo aritasa pehipi eqmaq súáhnaraq ahtapeq siunúnkaq surahiyeho. Pehipi íre eqmaq suaníe úwe. ³³ Úwaq ite we kérahwána kegá wensabé, Mahtaq peh abatapinirara míáh ké peh íregárita q míáhwe. Se awehra q tahutáhúq nagehboq árahue áhnte tahutáhúq meyhárahuno ewane. ³⁴ Ewanana Sísaga itensabé, Árahue paréti kehro úwaq itega wensabé, Abapete téhtaré parétiákáq táhmaro pehgáriq pahnkákáq kéhre ewane.

³⁵ Sísaga weba sáhurió keyabé, Marakóraq tútuoro éna ³⁶ mi abápéte téhtaré parétiákáq pahnkákáq mewena Manikánsabe, Kaweróne atena ite we kérahwána ke ke-qme iuwaq itega moke mó ke náriewáne. ³⁷ Náriewánara ómiga nowana siyahbankirowe. Siyahbankirowara arahqmé abapete téhtaré páhsikéti úsawe obenkíq márówe. ³⁸ Mi tahutáhúq no wehwé 4 táhúséni (4,000) weh wóe. Ani ahrewe peh áhnte míó púara íre sáhnsáhúwe. ³⁹ Siyahbankirowana Sísaga mi ke eqmaq suena sípiipéq kiasague Mágára marakórapéq pokúwe.

* 15:26: Sísaga mi inínsabé íre ehweh atena peh pabeqme ehwéh teawuwe. Nahnso kewé mi iamári tahnsanowara Asiu kewé mi animári tahnsa móe. Minayabe wene ehwehme áwahewé mahraréna, Nahnso ke séhréh aitanieéna Asiu ke suotaq tahirímé íre kaweru irino úwe. We tagarómé mi inínká wensabé aiq pútare atowana we séhréh atowe.

16

Sísansabé, Ótaq sansánúno u ehwéhne.

(Máhka 8.11-13; Áruká 12.54-56)

¹ Péhrasi kereq Sáyúsi kereqka Sísaba séra wega ahabárinkeheéra wensabé, Manikánka are séhréh atahna taganehboq íópeqté ótaq sansánúno uwe. Ótaq sansánúno éra áhwárawe tagowe. ² [Áhwárawe tagowana wega sensabé, Ío tupekitaq penehriraq tagéq íre ibonsinawire ewe. ³ Ahbiahipeq ibo muqmuriraq tagéq iboramé ibonsinawire ewe. Íópeq tagéq ibone sánsá ahtebahwe. Mina aiq ahtebéq peh ínégá amahnága mirau arámbéhrí tagéq íre ahtebahwe.] ⁴ Amahnága oga míáh kégá Manikánsabe íre iuwahbehraq ahabábq ke míáhwe. Ótaq sansá sokigi aio ewo? Írakaumo. Sóna sóreq wanípépéq míotaq Manikánka ótaq sansá miraúwe.* Peh morá mi sansá iahrreraq itahnaq iwíáhue tagagehe. Mó otáq sánsá íre sokigi ainíe éna se suena pokúwe.

Páréti muoráhi naneqsabé pabeqme ehwéhne.

(Máhka 8.14-21)

⁵ Ite Sísá kérahwána kegá káwehu seberaebéq pokowanaraq páréti ibitagúwaq íre meyahwáne. ⁶ Sísaga itensabé, Tagaríáhro. Péhrasi kereq Sáyúsi kereqne páréti muoráhi naneq pehragahro úwe. ⁷ Úwaq itega iteite náhenéq, Itega páréti ibitaginsabé mi ehwéh teíre ewane. ⁸ Ewanana Sísaga itene ehweh ahtebéna itensabé, Ite páréti íre kéh éhwéhmé aneqsabé sío síoo? Itega ínénsabe pehgárita q aiq pútare aintáhwe. ⁹ Amahnága teiú éhwéh íre iraho? Ínégá 5 táhúséni (5,000) weh moberíáh páréti keqme kirabourautaq arahqmé áhnte matome íre iahrreraq kehro? ¹⁰ Abapete téhtaré páréti keqme 4 táhúséni (4,000) weh kirabourautaq arahq áhnte matome íre iahrreraq kehro? ¹¹ Íné íre párétiyabé iraruge. Minayabe árahinsabé íre iahtebaho? Péhrasi kereq Sáyúsi kereqne páréti muoráhi naneq pehragahro úwe.

¹² Úwaq ite we kérahwána kegá iwíáhéq, Íre páréti muoráhi naneqsabé peh Péhrasi kereq Sáyúsi kereqka síwáhnoro ehwéhnsabé irarire éq iahtebahwane.

Pítaga Sísansabé, Are Manikáne ahninkáwá wóne ú ehwehne.

(Máhka 8.27-30; Áruká 9.18-21)

¹³ Sísaga Sésaría Pírípái suwahpeq wahtotaq kútaq ite we kérahwána keyábé kasenéna, Mó kegá íné wehukení úku anínsabé inse aintaho úwe. ¹⁴ Inse aintaho úwaq, Arensabé mó kegá, Sóni wání meri merini aní míre ewe. Mó kegá, Are Éráísa wire ewara mó kegá, Are Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Sérémáísa wire ewe. Mó kegá, Are peh Manikáne ehweh irari aní míre ewe ewane. ¹⁵ Ewanana Sísaga itensabé, Itega ínénsabe inse aintaho úwana ¹⁶ Sáimóni Pítaga wensabé, Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna omaq ato aní móne. Maniká mía míai anínirah are wenahni móne úwe. ¹⁷ Úwana Sísaga Pítansabé, Sónine ahninkáwá Sáimónio, arega irarénayabé iwíáh iwíáhuño. Arega irarénawe peh wehukega íre iwíáh atáhwah iraréne. Peh morá íópeqté Náníbógá iwíáh atéhre. ¹⁸ Teiníboq írátíáhro. Arenáwíq Pítáe.† Wehukega ebahtaq pearáh náh íre míu míuia peh págegeue kagainserah íné tagaríáh kéwé séhréh aitahnaq págegeue mía míaigehe. Íné tagaríáh kégá pukirataq iraipéq íre pokigehe. ¹⁹ Íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeqte ónsáráté kí áwúge. Arega mah marákóipéq ahqáho atehna naneq Manikánka mi naneqsabé moq íópeq ahqáho atanae. Arega mah marákóipéq kowe atehna naneq Manikánka mi naneqsabé moq íópeq kowe atanae. ²⁰ Kowe atanae éna ite we kérahwána keyábé, Ínéwé Manikánka omaq ato aní míre mó ke teríyeho úwe

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.

(Máhka 8.31-9.1; Áruká 9.22-27)

* 16:4: Wehukení wenáwíq Sónansabé éhwéhmé púku anehepeqte séhírámé Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne ue kéhrabeq tagáho. † 16:18: Káríki kené ehweh Pítáe úmé ebahne.

²¹ Mi tanáhráq Sísaga ite we kérahwána keyábé Sarúsarama suwahpeq pukinaú ehweh pahsuowe. Wega itensabé, Sarúsarama suwahpeq pokinauge. Mitaq mibeqté Asiu kené aboawah wehreq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka níwíoqnéra nubiq suaneherawoe. Nubiq suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq iriwe oga úkinauge úwe.

²² Úwana Pítaga Sísaga meqmena móbeq móatena wensabé ehweh atena, Néne Wahnahno, arega iraréna ehwéhmé aiq pútaragínehboq Manikánsabe ahqáho ato inauge úwe. ²³ Úwana Sísaga pabeqme Pítansabé, Owainawano, móbeq míahno atena, Arega iraréna ehwéhmé Manikánka íre iwíáh atéhre. Minawé peh wehukeníné iwíáh púah íné pokona ah parosúéhneho úwe.

²⁴ Sísaga ite we kérahwána keyábé mahraréna, Íné sénireyabe awahbeh aníno, arerene awahbeh iwíáh suo. Manikáne arambehri mira aruqarurunsabé sega íné awankátaq táhparagéhe. Ínéga miraunserah miraue séniro. ²⁵ Wewensabé arutaboirána peh wewene awahbeh iwíáh mira aruqaruri anímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. Néne sánsá sehginieéna wewe awahbeh iwíáh susuri anímé oga mérapeq awaq mi-ankéhe. ²⁶ Wehukenínká moke mah marákóipéqté ménsáméhnásá matíéhtáq tahirímé oga mérapeq íre awaq miahnaraqmé mi ménsáméhnásá árahue séhréh atéh iripo? Oga mérapeq awaq meyabe aneqtaté paiqmarankéhbo? Ahqáho. Íre paiqmarahráhire. ²⁷ Nánibone patahga tahnsa téhreh naneqkakák íné wehukení úku anínseq íópeqté kéreqka túónagake moke mah kehiná kéhínáné arambehri iwíáhue tagéna sainsuanauge. ²⁸ Teiníboq írátíáhiro. Táhmaro iriwe míona ke pehipi íre pukigehe. Ebeqme íné wehukení úku aní Wahnah aní míahnaq tagéq anehe pukigehe úwe.

17

Sísane auranabiah mó kugú agú ehwehne.

(Máhka 9.2-13; Áruká 9.28-36)

¹ Sísaga síwáhnorúwana abapete morá wéhékáh parabagúwana wega Sémísireq Sónireq mi abáhré mó aní Pítarerue meriqmena anotah sawéhrápéq kiuwe. ² Kiuwara sega tagotaq Sísane auranabiah mó kugú kaweq kugú agúwe. Wene auranabiah patahga tahnsa agúwana wene korósi anotah tabérábé téhreh tahnsá úkúwe. ³ Téhreh tahnsá úkúwana Mósísireq Éráisareqka íópeqté tunse ábóraragéra Sísareq ehwehnuwe. ⁴ Ehwehnuwana Pítaga Sísansabé, Itene Wahnahno, ite mahtaq míonayabé aiq kawerire. Are awahbáhnaraqmé ínéga apahtáro úqná pearaníe. Arene morá Mósísine morá Éráisane moráue pearaníe úwe.

⁵ Pearaníe útaq anotah tabérábé írabúyánká seubítíowana mipéqté éhwéhnká mahraréna,

Mah anímé niruní nénáhní míre. Íné wensabé anotah nuwahbehre. Wene ehweh íráhro úwe.

⁶ Úwara Sísaga kéro anítógá anotah ahréera sirehunseraráq méra siuranabiah marakóiperatíowana ⁷ Sísaga seba séna se táhtotawéna sensabé, Íre áhreoro. Irigoro úwara ⁸ sega awahnkanéra mó ke íre tagéra peh morá Sísaga webataq tagowe.

⁹ Sáwéhrapeqté tuegutaq Sísaga sensabé, Iteiyuwanka tageh naneq amahnága mó ke teríyeho. Íné wehukení úku aní pukéna iriwe oga úkonaraq terigéhe úwe.

¹⁰ Úwara we kéro anítógá Sísansabé kasenéra, Mósísine ehweh síwáhnoro kegá, Éráisa ebeq sínaraq anehe Manikánka omaq ato aní anehe sinae eme aneqsabé irareo uwe.

¹¹ Úwana Sísaga sensabé, Éráisaga moke náneq kaweratanieéna suraire. ¹² Ínéga teiníboq írátíáhiro. Éráisawe aiq suraire. Wega suraitaq we tagaro kegá, We Éráisa wire íre iwíáhia peh seye suwahbarai sansánurowe. Seye suwahbarai sansánéra we íre kaweratárowe. Sega we áwíoqnaronserah íné wehukení úku aní moq níwíoqnagehe ¹³ úwara we kéro anítógá ahtebéra, Sísaga irarime Sóni wání meri merini anínsabé irarire uwe.

Sísaga owainawa kaqauwena animai kawerato ehwehne.

(Máhka 9.14-29; Árúka 9.37-42)

¹⁴ Segá áhnte ke míopi tueguwana mó anínká Sísaba séna we áhtónsabe arehunserarác ména wensabé, ¹⁵ Anotah aníno, nénahninsabé arutaboirate séhréh ato. We uwoyansanéna iraipéq tabiqme tabiqmeéna anotah erirana wánípipeq aguaguire. ¹⁶ Meqmena are kэрáh kébá móátóge. Móátógarawe sega íre kaweratahráhowe úwe.

¹⁷ Íre kaweratahráhowe úwana Sísaga mío keyabé, Ite íre aiq pútare ainteq saiyo ke wóe. Iteba mía míaume ahkake awehraq kanabo? Itega miraonsabé nirupipeq umehime ahkake parabaginabo? Ahkake parabaginabo éna abowansabé, Arenahni ínéba meqme súno úwana meqmena súwana ¹⁸ Sísaga owainawansabé, We auwe pokúno atowana auwena pokútaq mi aní kaweragúwe.

¹⁹ Ite we kэрahwána kegá itebataq Sísaba séq wensabé, Itewe árahinsabé owainawa íre kaqsuahráhuo kasenowane.

²⁰ Kasenowanana itensabé, Itega pehgárita q aiq pútare aintáh púa q íre kaqsuahráhowe. Teiníboq írátíáhro. Manikánka séhréh aitahnaga miraorahúne íwíáhirataq wega séhréh aitéhncá miraorahowe. Téhwé mi iwíáh pehgáriq awánká ayu tahnsá kahnaq itega sáwéhyabe, Móberagúno atéhrataq mirainawire. Mira íwíáhirataq áhnte pagégé sánsá miraorahowe. ²¹ [Ínéga kaqauwó ówáináwá wehukega pehipi íre kaqsuahráhowe. Táhutahuq awehriéq púrerareq mina tahnsa owáináwámá rí kaqsuahráhowe úwe.]

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge mónkakác irarú ehwehne.

(Máhka 9.30-32; Árúka 9.43-45)

²² Sísareq ite we kэрahwána kereqka Kehrari marákórápéq nowánaraq wega itensabé, Segá íné wehukení úku aní móintehrara nubiq suaneherawoe. ²³ Nubiq suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtác iriwe oga úkinauge úwaq ite we kэрahwána kené irupipeq umehagúwe.

Sísaga, Táhkísi moné awo ú ehwehne.

²⁴ Sísareq itereqka kure Kápénéama suwahpeq kowanaraq Asiu kené momiwí nahtápéqté wáhnáhnká Pítaba séna wensabé, Ite íwáhnori anínká momiwí nahtápéq táhkísi moné awinkéhbo úwana ²⁵ kowe úwe. Kowe éna nahupeq kibekúwana Sísaga wensabé ebeq kasenéna, Sáimónio, mah marákóipéqté wáhnáh ké gá inseréhne táhkísi moné meyaho? Sensuwahrahne móne meyaho? Mó kahnáhné móne meyaho? Inseriréhne meyáhwe íwíáhono úwana ²⁶ Pítaga wensabé, Mó kahnáhné móne meyáhwe úwana Sísaga wensabé, Minayabe ite Maniká kahnah míoya puata wene momiwí nahtápéq kawerinkeheéta táhkísi moné íre náwéyataq tahirí aiq kaweri irino. ²⁷ Segá itensabé abiahnsa aitéhboq pehipi aweyéhe. Mi tahkísi moné meyankéhboq arega wáni káwehutapeq pokue úku wánípipeq tuparuqme tagehnana téh pariahna pahné áwéhipeq tagé mipéq ebah moné tagankehe. Minawé arereq ínereqne táhkísi moné awehraq kanae. Mina mewe táhkísi moné meyé h áni móawo úwe.

18

Manikánka wahnah wahnahnirabeqte anotah anímé insebo i ehwéhne.

(Máhka 9.33-37; Árúka 9.46-48)

¹ Mi tanáhrác ite we kэрahwána kegá Sísaba séq wensabé, Íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq kiotaiki anímé insebo ewane.

² Ewanana Sísaga káriq aní áhrabéna ite ákáhpi atena ³ itensabé, Teiníboq írátíáhro. Itene píribahri sansá sueq káriq aní tahnsa úkirataq Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhowe. ⁴ Wewensabé íre iwíáh íwíáhi aní peh mah káriq aní tahnsa ména íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq mó ke kiotaikire. ⁵ Ínénsabe arutaboira intena mahna tahnsa káriq aní séhréh atéh anínká íné moq séhréh aintéhre.

Ahbabáq sansanká aiq pútare atona sansá saiqnaruhráhi ehwéhne.

(Máhka 9.42-48; Áruká 17.1-2)

⁶ Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká ínénsabe aiq pútare aintéh ání ahbabáq sansa áúgi ínaraqmé anotahtaq íre kawerire. Áúgii anínká káriq aní áúgi ínaraqmé wene anuopi anotah ebáh táhru táhruue púrúruía káwéhúpípéq tuparuahnana wánípipeq tupekitaq tahirímé aiq kaweri irino úwe.

⁷ Súugio kewé anotah ahbábárowe. Mah marákó marákóipéq ahbabárorahi sansá peh kagaire. Áúgi anímé ahbabáq áhwáreh puana Manikánka anotahtaq kamah awinawire.

⁸ Arene aiayahnka are ahbabáratana ínaraq mina kiraqsuo. Íre aiayahnkakaq oga mérapeq pokinaraq aiq kawerinae. Moke aiayahnkakaq ahriahri teh iráipéq kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire. ⁹ Arene auranka are ahbabáratana ínaraq mina piruqme suo. Peh morá áúránkákáq oga mérapeq pokinaraq aiq kawerinae. Téhtaré áúránkákáq ahriahri teh iráipéq kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire úwe.

¹⁰⁻¹¹ Sísaga mó mahraréna, Káriq anímáínsábé abehq náneq mire íwíáhiyehboq kawerurero. Teiníboq írátíáhro. Se wahnahno íópeqté kégá íópeq Nánibo míéhraheq ahriahri mía míaowe. [Íné wehukení úku anínká tabanago ke kaweritanieéna suge úwe.]

Sipisípiq tabanaginsabé pabeqme ehwéhne.

(Áruká 15.3-7)

¹² Sísaga mó mahraréna, Sipisípiq wahnahni anínká áhnte sipisípiq 100 sipisípiq matíéhtáq peh morá ká tabanagínaraq wega anerinkehbo? Aneq iwíáhoo? Wega íre tabanago kamáí 99 sipisípiqmáí uwaruntú sahtaqme nahrabeq sitena tabanagi ka kogabarinkehe. ¹³ Mi ka ábóraq marahnaraq iwíáh iwíáhinawire. Íre tabanagi kamáínsábé ákáhtaq iwíáh iwíáhéna ábóraq maréh kánsábé anotahtaq iwíáh iwíáhinawire. ¹⁴ Sipisípiq wahnáhnká wene tabanagi kansábé arutaboirinserah íópeqté Ítéribógá wene animáí tabanague iraipéq pokiyeho éna arutaboirire úwe.

Are ahbabáratéh aní kawerate sansa ehwéhne.

¹⁵ Sísaga mó mahraréna, Íné tagariéh anínká are ahbabáratahnaraq mó ke íre míéhrataq wene ahbabáqsabe koreawo. Wega arene ehweh irahnah aiq insahwé atankéhe. ¹⁶ Arene ehweh íre irahnaraqmé peh morá anípópoq téhranitébópoq meriqme weba kúno. Itene ehweh irankéhboq se meriqme kúno. ¹⁷ Wega arereq sereqne ehweh íre irahnaraqmé momiwórabeq Maniká tagariáh ké korerio. Wega moke sene ehweh íre irahnaraqmé we auwe nahnso aní, ahbabáq ani tahnsa peh áwé tagahro úwe.

¹⁸ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Itega mah marákóipéq ahqáho atéhra naneq íópeq Manikánka mi naneq moq ahqáho atanae. Itega mah marákóipéq kowe atéhra naneq íópeq Manikánka mi naneq kowe atanae. ¹⁹ Mó teiníboq írátíáhro. Ite téhranitégá mah marákóipéq mó naneqsabé moráénue púrerirataq íópeq Maniká Iteiriboga irena mirainawire. ²⁰ Ite téhranitégábópoq apahránítógábópoq ínénsabe iwíáhoneheéq momiwíirataq íné itereq míanauge úwe.

Mó kené ahbabáq íre ahrreraq matiahno ú ehwehne.

²¹ Pítaga Sísaba séna wensabé, Néne Wahnahno, are tagariéh anínká íné mótaq mótarue ahbabáraitahnaraq árahue tanáhráq wene ahbabáq íre niahrreraq matianinkono? Abapete téhtaréráq wene ahbabáq íre niahrreraq matianinkono úwana, ²² Ahqáho. Abapete téhtaréráq íre awehraq kéhre. Arega íre sáhnshoráhóna tanáhráq wene ahbabáqsabe iwíáhineho. Wene ahbabáqmari íre ahrreraq matiahno úwe.

²³ Wene ahbabáqmari íre ahrreraq matiahno éna, Teiníboq írátíáhro. Manikánka wahnah wahnahnirabeqte sánsámé mah marákóipéqté wáhnáhnká wene arambehrio ke miraurainserah sansáne. ²⁴ Mi wahnáhnká wene arambehrio kené sitáírarai moné kaweritankehéna síáhraburaire. Anotah moné 10,000,000 Kína tahnsá átáírarai aní weba móátáírirana ²⁵ mi aniné átáírarai moné áhnte taqnobaguraire. Minayabe wene wahnahnka átáírarai moné meanieéna mahraréna, Moke we matíéh ménsáméhná

paiqmareq mi moné náníéro. Mi anínseq wene ahrereq wene animárínseq paiqmareq mi moné náníéro urairana ²⁶ mi anínká weba séna áhreéna arehunseraraq ména, Ínénsabe arutaboiraite pehwéhue ainto. Arega íntárahna moné moke awinauge urairana ²⁷ wene wahnahnka arutaboiratena mahraréna, Mi monéyábé anetaníbo éna, Pehipi soraq súáhro uraire. ²⁸ Urairana mi anínká pokue áwáhu arámbéhrí ání wene mone táhmaro Kiná 10 Kína tahnsá átárirai aní tagéna wene anuopi táhtotawéna wensabé, Ínéga átárirau moné nánio uraire. ²⁹ Nánio urairana wega arehunseraraq ména, Ínénsabe arutaboiraite pehwéhue ainto. Arega íntárahna moné mókake awinauge urairana ³⁰ mi ehwéh íre irasa karábúsiipéq móátáráire. Móatena, Moke nánínagake pugeq auwaníe uraire. ³¹ Urairara mó arámbéhrí kégá mina tagéra sirupipeq págege agurairara sega sene wahnah moke koreawátówe.

³² Koreawátówana sene wahnahnka wene arambéhri anínsábé áhraburairana surairana wensabé, Arewé íre kaweq arámbéhrí ání mone. Arega ínénabe arutaboiraite éna néné moneyabé anetaníbo éna íre ahreraq matióge. ³³ Ínéga arensabé nirutaboiraítonserah arewé árahinsabé áwáhu arámbéhrí anínsábé íre arutaboiraítonserah éna anotah abíahnsánuraire. ³⁴ Abiahnsanéna mi aní meqmena karábúsiipéq móátáráire. Néne mone moke nánínagake pugeq auwaníe uraire úwe. ³⁵ Sísaga mah pabéqmé éhwéh parabarúena anehe Pítarehyabe, Íné tagaríéh anínká ite ahbabáraitahnaaq itene irupipeq wene ahbabáq íre ahreraq matíáhro. Ahreraq matíéhraaq teawú wáhnáhnká miraurainserah íopeqté Náníbógá mina tahnsaninkehe úwe.

19

Sísaga wehga wene ahre kaqsueyabe irarú ehwehne.

(Máhka 10.1-12; Áruká 16.18)

¹ Sísaga mi ehwéh parabarúena Kehrari marákórápéq suena Sorana aroipéq seberaebéq Súría marákórápéq pokúwe. ² Pokúwara áhnte kégá we kéréwara mitaqté áwáhré ké kaweraritowe.

³ Péhrasi kégá Sísaba séra wega ahbabáq ehweh irarinkeheéra áhwárawe tagéra kasenéra, Weh wewega iwíáhue wene ahre suewé mirao naneq sansápo uwe.

⁴ Uwana Sísaga sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna, Manikánka mah marákó marákó mirarotaq wega wehakaq ahreakaq mirarowe ire.

⁵ Wene ehwehnka mó mahraréna, Minayabe o menáhwéncá wenanoibone nahtapeq suena wene ahrereq moráraq mía míagehe. Peh morá aníné áú tahnsa úkigehe ire. *(Stat 1.27, 2.24; Malakai 2.15)*

⁶ Itega mi sehíramé íre sáhnahwe tagaroo? Se peh morá aní tahnsa úkóyansabé se íre mó aní mó aní tahnsa méra peh morá aní tahnsa míagehe. Manikánka, Wehakaq ahreakaq moráraq mía míao tao aritonsabe wehga wene ahre súéhneho úwe.

⁷ Wene ahre súéhneho úwara Péhrasi kégá wensabé, Mósísine ehwehnka mahraréna, Wehga wene ahre kaqsuaníe ínaraqmé pépahqtaq sehiranue móawena kaqsuankéhe ire. *(Lo 24.1-4)*

Mósísiga mah ehwéh aneqsabé irarúwo uwe.

⁸ Uwana Sísaga sensabé, Itereq itene igaqnaréhreq saiyo ke míona puana Mósísiga mah ehwéh irarúwe. Manikánka téh wehuke mirarotaq mira iwíáh íre úwe. ⁹ Teiníboq írátíáhro. Wene ahre íre ahbabáq ini míahnaraq awehkawagá pehipi kaqsuena mó ahre meyéhme wega aiq ahbabárire úwe.

¹⁰ Ite we kérahwána kégá Sísansabé, Wehreq wene ahrereqsabé teienawe mahbiga ahre íre mera ahriahri peh míahnaraq aiq kawerire ewane.

¹¹ Ewanana Sísaga itensabé, Itega irare ehwéh moke mahbigaunká íre sehgoráhowe. Peh morá Manikánka omaq sitahna kégá sehgoráhowe. ¹² Mó mahbigáunká ahre meyahráhowara mó mahbigáunká ahre íre meyahráhowe. Móme sinowaréhga maqmíotaq sene sinonka íre kaweraguraire. Minayabe mi mahbigáunká ahre íre meyahráhowe.

Móme wehukega síwáhnta pirúáhvara ahre íre meyahráhowe. Mó mahbígáúnká iwíáhéra, Manikánka wannah wahnahnirabeqte árámbéhrí kawerue sehgiunayabé amahnága ahre íre meyaneheqmúne ewe. Mah ehwéh sehgióráhi anínká irankéhe úwe.

Sísaga, Káriq animárínká ínéba sewíagehboq ahqáho aritého ú ehwehne.

(Máhka 10.13-16; Áruká 18.15-17)

¹³ Wene ayahnkaratáté táhtoqme púreraritankeheéra mó kegá káriq animárí meriqmera Sísaba mórítówe. Mórítówaq ite we kérahwána kegá mórító keyabé suwehgu ariteq ahqáho aritahwánana ¹⁴ mi káriq animárí ínéba sewíagehboq ahqáho aritého. Káriq animárínká ínénsabe aiq pútare aintáh serahno kegá Manikánka wannah wahnahnirabeq awaq miagéhe úwe. ¹⁵ Awaq miagéhe éna Sísaga wene ayahnkaratáté mi káriq animárí táhtotawéna mitaq suena pokúwe.

Áhnte mensáméhnsákákáq ánínsábé árahue oga mérapeq awaq mianabo i ehwéhne.

(Máhka 10.17-31; Áruká 18.18-30)

¹⁶ Peh morá wéhgá Sísaba séna wensabé, Íwáhnoraníno, oga mérapeq awaq mianíboq aneq kawéq árámbéhrí ininkono kasenúwe.

¹⁷ Kasenúwana Sísaga wensabé, Aneqsabé ínénsabe kaweq sansánsábé kasenono? Peh morá anínká webataq kaweqtaq mía míaire. Oga mía míainkehboq Manikánka sehgióro ú ehweh sehgio úwe.

¹⁸ Úwana wega Sísansabé, Aneq sehgióro ú ehweh sehginínkono úwana Sísaga wensabé, Mó aní subiq súéhneho. Mó aniné ahre abariineho. Mó anínsábé péhe éhwéh atéhneho. ¹⁹ Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáhiro. Arerensabé arutaboírónanserah arene iyahnabo anínsábé moq arutaboírúno úwe. *(Kisim Bek 20.12-16)*

²⁰ Úwana mi anínká Sísansabé, Moke mi ehwéh kawerue sehgiúge. Móme aneq arámbéhrí ininkono úwana ²¹ Sísaga wensabé, Are kaweqtaq míankehboq pokue moke matiahna mensáméhnsá paiqmaqme móne mewe tabonah ke nário. Mirainaraqmé íópeq kaweq naneqmarí matiankehe. Tabonah ke moke nárie íné séniro úwana ²² mi anínká irena áhnte mensáméhnsá ko púana wene arupipeq umeh agúwana pokúwe.

²³ Sísaga ite we kérahwána keyabé mahraréna, Áhnte mensáméhnsá matíáh kégá íópeq Manikánka wannah wahnahnirabeq kieyabe anotah pagégéue mirao naneq mire.

²⁴ Teiníboq írátíáhiro. Kéhma anotah kane. Mi kanká wai abahrabahpipéq kéagínayabé págegeue mirai naneq mire. Mina inserah áhnte mensáméhnsá matíéh anínká íópeq Manikánka wannah wahnahnirabeq kinayabé anotah pagégéue mirai naneq mire úwe.

²⁵ Úwaq itega mi ehwéhnsábé anotah ahténéq Sísansabé, Minayabe insega oga mérapeq awaq miahráhiro ue kasenowane.

²⁶ Kasenowanana Sísaga ite ebitáwéna itensabé, Wehukega íre miraorahowe. Peh morá Manikánka moke miraorahire úwe.

²⁷ Úwana Pítaga wensabé, Itega moke mationa naneq sueq are kérone. Minayabe itega aneq awaq mianéhnkono úwana

²⁸ Sísaga itensabé, Teiníboq írátíáhiro. Mókake moke kéh náneq o naneq úkínaraq íné wehukení úku anínká págegeue anotah wahnáhnnonarabeq tútuue ména wahnahninie. Mi tanáhráq itega wahnahnirarabeq tútuue méq airápété téhtaré Ísara ke káhnáhnsábé ehweh ariteq sainsuagéhe. ²⁹ Ínénsabe sirutaboíréra néne arambehri miraoneheéra sene nahme sene marakówe súáhmé amahnága áhnte mó nahmé marakówe awaq miagéhe. Mókake oga mérapeqkákáq awaq miagéhe. Néne arambehri miraoneheéra sinahnowarehwé siwahwarehwé sensibáqmarimé sensinoibowe sene animárímé súáhmé amahnága áhnte mó kegá sensuwahrah úkigehe. Mókake oga mérapeq moq awaq miagéhe.

³⁰ Amahnága áhnte ebeq se kegá mi tanáhráq sinehe kigehe. Sinehe se kegá ebeq kigehe úwe.

¹ Sísaga mó mahraréna, So wahnahnurair aní éhweh teiníe. Wega wahnahnurainserah Manikánka íopeq wahnah wahnahnire. So wahnahnurair anínká wene sotáq arambehrira ke ahbiahipeq kogabaréna ² ábóraq marena sensabé, Néne sotápéq koarambehriirataq penahnaraq morá Kíná morá Kíná tahnsanue* náiníe urairara kowe urowana wene sotápéq eqmaq súátáire. ³ Pópoqnah ákáhtaq kiraitaq paiqnanátapeq kurairara táhmaro mó kegá mitaq peh míarowe. ⁴ Peh míarowana wega sensabé, Néne sotápéq koarambehriirataq penahnaraq awehraq apéq náiníe urairara ⁵ kowe éra koarambehriuowe.

⁶ Wéhékáhnabubunkakáq tunsoreráitaqkákáq wega mó ke ábóraq marena wene sotápéq eqmaq súátáire. ⁷ Íó tupekinauraitaq wega paiqnanátapeq kouwekurairara táhmaro ke mitaq peh míarowe. Peh míarowana wega sensabé, Aneqsabé moke wéhékáh peh míaho urairara, Mó anínká arambehri íre ínsábé peh míone urowana, Aiq míre. Néne sotápéq koarambehrioro arítaráire úwe.

⁸ Koarambehrioro aritena petairabeq so aboga sotáq arambehrio kené wahnah anínsábé áhrabéna wensabé, Moke arambehrio ke síahrabue ápeq nário. Arambehrirapéq sinehe se ke ebeq nárie ebeq se ke anehe nário uraire. ⁹ Sinehe suro ke morá Kíná morá Kínáue síátáire. ¹⁰ Síátáirara ebeq suro kegá iwíáhéra, Wega métáq se ke morá Kíná morá Kínáue sínsábé ite anotah apéq meyanehqumúne iwíáhurowe. Anotah apéq meyanehqumúne iwíáhurowana se moq morá Kíná morá Kínáue síátáirara mewera ¹¹ so abonsabé abiahnsa atárówe. ¹² Abiahnsa atera wensabé, Amahnága se kewé pehgáriq arámbéhríowe. Itewe moke wéhékáh arambehriúnana anotah patáhgá kamah aíre. Minayabe aneqsabé monseráh monseráhnue ápeq nário urowe.

¹³ Úrowana so aboga sene ehweh irena peh morá ánínsábé, Néne iyahnabo aníno, arensabé íre ahbabáratóge. Ahbiahipeq, Néne sotápéq arambehri éwahnaraq morá Kíná awiníe ugah kowe aintahna wino. ¹⁴ Minayabe arene móne mewe pokúno. Are áwúnserahnue inehe se ke moq náriúge. ¹⁵ Nénéne móne nárie sansá néne arambehri wire. Anehepeqte ké áhnte naríunsábé ínénsabe abiahnsa aintahna mino uraire úwe.

¹⁶ Sísaga mó mahraréna, Pabeqme ehwéh teiúnserah sinehe se kegá ebeq kirarawe ebeq se kegá sinehe kigehe úwe.

Náhmbáh 3 tanáhráq Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.

(Máhka 10.32-34; Áruká 18.31-33)

¹⁷ Sísaga Sarúsarama suwahpeqte áhtápéq kútaq ite we airápété téhtaré kérahwána ke itebataqsabé mahraréna, ¹⁸ Teiníboq irátíáhro. Ité pokue Sarúsarama suwahpeq míahnaraq peh morá anínká íné wehukení úku aní Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqpa mónuankéhe. Mónuahnara sega íné, Subiq súáhro aritehrara ¹⁹ nubiq suageheéra nahnso kebá mónuagéhe. Nahnso kegá niwiréh aintera sehikarankákáq áréti sahtáté nubiqmarera awankátaq táhparagéhe. Awankátaq táhparéhrataqmé íné pukonana apahtáro wéhékáhtaq iriwe oganúq intankéhe úwe.

Sémísireq Sónireqka anotah aníté úkéyabe suwahbó ehwehne.

(Máhka 10.35-45)

²⁰ Sébérine ahrega sene ahninkáwáraré meriqmena Sísaba séna arehunseraráq ména wensabé, Ínéga teawéna ehwéh miraúno úwe. ²¹ Úwana Sísaga wensabé, Aneq ehwéh kehro úwana wega wensabé, Arega wahnah wahnahnónarabeq míéhnaraq nénahnité mó anímé arene ayah púpeq mó anímé arene ayahnaperue tútuue míagehe arito úwe.

²² Úwana Sísaga mi abaráhréyábé, Itega mah ehwéhmé íre iwíáhóye. Íre iwíáhóye éna pabeqme ehwéh mahraréna, Ínéga no kahpúipéqté náneq itega moq nahrahoyo úwara sega, Aiq nahahúye uye. ²³ Uyana Sísaga sensabé, Ínéga no kahpúipéqté náneq itega moq nayehetawoye. Peh néne niyah púpeqkákáq niyahnapeqkákáq tútuue míéhra ke omaq sitewé íre néne arambehri wire. Nániboga omaq sitéh ánítégá mitaq tútuue míayerawoye úwe.

* 20:2: Asiu kené móne áwíq íre Kínae. Írakaumo. Sene móne mó awíq kowe.

²⁴ Úwaq ite we kérahwána inayáhnkú kégá mah ehwéh ireq mi abaráhréyábé suwehgu aritahwáne. ²⁵ Suwehgu aritahwánana Sísaga moke ite we kérahwána keyábé, Ínéba sewiáhro éna itensabé, Mah marákóipéqté sánsámé mó kégá sene ehweh sehgegeheéra wahnah kégá wahnahnarítáhwe. Sene anotah wehwárínká, Itene ehweh ireq séhgíoro éra págegeue wahnahnarítáhwe. Mi sansá aiq tagariáhwe. ²⁶ Itewe mi sansá íre oro. Ahqáho. Íné anotah aní míanie íwiáhi anínká wereq míáh ké séhréh aritankéhe. ²⁷ Néne iyahnabone wahnah míanie íwiáhi anínká sene arambehriraq séhréh aritankéhe. ²⁸ Íné wehukení úku anímé mó kégá íné séhréh aintageheéna tutaugo? Írakaumo. Ínéga mó ke séhréh aritanieéna tutaugo. Áhnte ke oga míagehboq se merirena kaweraritanieéna pukinie úwe.

Sísaga aura pira ánité kawerarito ehwéhne.

(Máhka 10.46-52; Áruká 18.35-43)

²⁹ Itega Séríko suwahpeq suahwánara áhnte kégá Sísá kéroúe. ³⁰ Kérówara aura pira ánitégá ahnayehráq tútuue méra Sísá kótaikire u irera anotah ehwéhne mahraréra, Tébitine anahwao, arutaboiraite uye. ³¹ Uyara míó kega suwehgu aritera ehiya míáhtao arítówara sega íre túbáh agia peh mónkakák anotahtaq iraréra, Tébitine anahwao, arutaboiraite uye.

³² Uyana Sísaga iriwe ména sensabé síáhrabéna, Aneraitanínkono úwara ³³ sega wensabé, Anotah aníno, iura kawerairito uyana ³⁴ Sísaga sensabé arutaboiraite sene siura táhtorowara sega apubúue tagéra Sísá kéroúe.

21

Sísaga Sarúsarama suwahpeq kú ehwehne.

(Máhka 11.1-11; Áruká 19.28-40; Sóni 12.12-19)

¹ Itega Sarúsarama suwahpeq wahtotaq konehe owanaraq itega Óríwi sawéhrápéq kiowáne. Mi sawéhwé Páitápási suwahpeq wahtotaq kéhre. Mitaq kiowánaraq Sísaga we kéroúe anité eqmaq suanaútaq ² sensabé, Isebeq wahtotaq ke suwahpeq pokotao. Mitaq kirataq iyaráh kátaré, tónkiakák wene áráhqqakák tagéta pugeqme meqme setao. ³ Pugeréhataq mó anínká itensabé, Aneqsabé pugerehyo ínaraqmé, Itene Wahnah áhkokóue kinkeheéta meroye teawétao. Teawírataq wega apubúue, Meqme pokotao inkéhe éna eqmaq suowe.

⁴ Manikáne ehweh aiq pútaraginkeheéna Sísaga tónki kowerahtao éna eqmaq suowe. Manikáne ehweh irarú anínká naho sehiranue mahraréna,

⁵ Moke Sáióna* suwahpeqte ké korerieq mahrarero. Amahnága itene Wahnahnka iteba sire. We uwaresa aní míéhra ná tónkiga áhkokóuena sire. We tónki áráhqe abobiahtaq tútuue míéhra meqme sire koreriéro úwe. *(Sekaraia 9.9)*

⁶ Mi anité eqmaq suowara pokue Sísaga teriunserah ⁷ mi kataré meriqme séra sene korósi mi kané abobiahtaq uwiq máróyana Sísaga mi tonkíné abobiahtaq kierútu agúwe.

⁸ Áhnte kégá Sísansabé iwíáh iwíáh ató púara sene korósi ahtapeq uwiqme abaeue móarówara mó kégá awanká ayahnawe apiwe ahtapeq awahrirarówe. ⁹ Awahrirarówara Sísareq moraráq ebeq ku kereq anehe ku kereqka anotah ehwéhne mahraréra, Tébitine anahwansabé iwíáh iwíáh atone. Itene Wahnah áwirue si anínsabé iwíáh iwíáh atone. Maniká íópeq míéhraq wensabé iwíáh iwíáh atone uwe.

¹⁰ Sísaga Sarúsarama suwahpeq kútaq ómi mibeqté kégá kurináhnéra áhnte ehwéhnera, Mi anímé insebo uwara ¹¹ Sísareq su kégá, Mah anímé Manikáne ehweh irari aní wenáwíq Sísae. We Néhsara suwahpeqte Kehrari marákórápéqté aníne uwe.

Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté paiqnanánu ke máhpeq kaqsuo ehwéhne.

(Máhka 11.15-19; Áruká 19.45-48; Sóni 2.13-22)

* 21:5: Sáiónawe Sarúsarama suwahpeqsabé mó awíre.

¹² Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté wíráípéq kibekéna mitaq paiqnánanu ke máhpeq kaqsuowe. Kaqsuena móne paiqnánanu kené wéhuwehu tahbéwári pioruena kiboki paiqnánanu kené síahwarí paentárara aruowe. ¹³ Paentáraruena sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna,

Néne nahme púreré nahne ue áwíratagéhe ire. (Aisaia 56.7)

Itega miraonka mah nahmé aebó kégá mehwatíáhnserah nah úkire úwe.

¹⁴ Aura pira kéreq soriqnah kereqka Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéq kibekéra Sísaba suwana kaweraritowe. ¹⁵ Kaweraritowara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka Sísaga kawerarito arámbéhrí tagowe. Tagowara mibeqté káriq anímárínká mahraréra, Tébitine anahwansabé iwíáh íwíáh atone uwara irera mi kegá Sísansabé abiahnsa atówe. ¹⁶ Abiahnsa atera wensabé, Sega irare ehwéhmé aiq irahno uwara Sísaga sensabé, Aiq íróge. Manikáne ehwehnka mahraréna,

Káriq anímárínseq inahunahnímárínseqka arensabé iwíáh íwíáh atáhwe ire. (Buk Song 8.2)

Itega mi ehwéhmé íre sáhnshoo éna ¹⁷ se suena Sarúsarama suwahpeq suena Pétáni suwahpeq kogauwe.

Sísaga irarúnka awanká apubúue ehyatagú ehwehne.

(Máhka 11.12-14,20-24)

¹⁸ Ahbiahipeq Sísaga Sarúsarama suwahpeq kouwekinaútaq ahtapeq ména arupibiúwana ¹⁹ awanká tagówana awankánara sabátáhq koragówana íre serankakáq peh ánáh kowe. Awankánara írakaunúnsabe Sísaga mi awánkánsabé, Mókake sera íre iyaniewóne úwana mi awánká apubúue ehyatagúwe.

²⁰ Apubúue ehyatagúwaq ite we kérahwána kegá tagéq kurináhnéq wensabé, Árahue apubúue ehyatagirowa kasenowana ²¹ Sísaga itensabé, Teiníboq írátíáhro. Itega árahinabomo iwíáh íre iwíáhia peh Manikánka mirainawire iwíáhirataq ínéga unserahnoneheqmóe. Íre peh morá mahna tahnsanigehe. Itega mi sawéhyábé teaweq, Saweho, arega mitaq sue anotah kawéhúpípéq kogahno teawírataqmé mirainawire. ²² Itega, Manikánka mirainawire iwíáhéq púrerirataq itega teawíra ehwéh irena mirainawire úwe.

Sísansabé, Insega miraúno atáráiro u ehwéhne.

(Máhka 11.27-33; Áruká 20.1-8)

²³ Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté wíráípéq kibekéna síwáhnorúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené abowah wehreqka weba séra kasenéra, Arega miraóna naneq árahinie miraono? Insega miraúno atáráiro? Teio uwe. Teio uwana Sísaga sensabé, Ínéga itensabé moq kaseninie. ²⁴ Ínéga kasenona ehwéh tenírataqmé ínénsabe miraúno aintarái aní teinie úwe. ²⁵ Teinie éna kasenéna, Sóniga wání meri merininkeheéna insega eqmaq áuwátáiro? Manikánka eqmaq áuwátáiro? Peh wehukega eqmaq áuwátóo? Teniéro úwe.

Teníéro éna, Tenírataqmé ínénsabe miraúno aintarái aní teinie úwara sega epéq sío síoéra, Anere teawenéhknono? Manikánka Sóni eqmaq áuwátáire ue teawénaraqmé wega itensabé, Aneqsabé wene ehwehnsabé íre aiq pútare ataróo inae éra, ²⁶ Itega wensabé, Wehukega Sóni eqmaq áuwátówe ue teawénaraqmé mahtaq sáhuríáh kégá, Sóniwe Manikáne ehweh irarurai aní míre iwíáho puara iubíyeho éra sío síouwe. ²⁷ Sío síoéra Sísansabé, Sóniwe insega eqmaq áuwátáiramó. Itega íre tagarione uwana Sísaga sensabé, Itega íné íre teniéwe. Minayabe ínéga moq ínénsabe miraúno aintarái aní íre teinie úwe.

Se ábárahreyábé pabeqme ehwéhne.

²⁸ Sísaga sensabé mó mahraréna, Ínéga teiéna ehwéh iwíáhue tagahro. Se ábárahreyábé teinie. Sibowágá awahwánsabé, Iboramé néne sotápéq koarambehriúno

atáráirana, ²⁹ Ahqáho. Nuwahriehre éna anehe mó iwíáhéna wenabone sotápéq koaram-behriuraire. ³⁰ Sibowágá ábáqkawansábé monseráh éhwéh teawátáirana, Koaram-behrinauge éna anehe íre koarambehriuraire. ³¹ Mi abáráhrégá sibowá awahbarai iwíáh insega sehgirairo úwara sega wensabé, Awahwágáe uwe.

Uwana Sísaga sensabé, Teiníboq írátíáhro. Aebó kéreq ahabábq ininsónseqka Maniká awahbeh sansá sehgiara wega wahnah wahnahnirabeq ebeq kiraq ite sinehe kigehe. ³² Sóni wání meri merini anínká iteba séna kaweqtaq mía míaoarahi sansá sokigi aiátáirag wensabé íre aiq pútare atárówe. Aebó kéreq ahabábq ininsónseqka wene ehweh irera wensabé aiq pútare atera sene ahabábq sansa sutowe. Sutowaq tagéq iteitene ahabábq sansa íre susa mó iwíáh íre owe. Wensabé íre aiq pútare atárówe úwe.

Sotáq wahnahnuro ahabábq keyábé pabeqme ehwéhne.

(Máhka 12.1-12; Áruká 20.9-19)

³³ Sísaga sensabé mó mahraréna, Mó pabeqme ehwéh teiníboq írátíáhro éna, Anotah wehgá sonsoqme náhniáq sera ayu uqmarena wira arena wahnahnína uqná peataire. Pearena náhniáq sera ano kunubaipéq sarerankeheéna mata ubuqmarena mó keyábé, Néne sotáq wahnahnue náwe soqintewáhro aritena mitaq suena íre wahto wáhnaupéqté ké suwahqpeq pokuraire. ³⁴ Náhniáq sera irái tanáhráq wene arambehri keyábé, Ákáhtaq koweyáhro éna se sotáq wahnahnuro kebá eqmaq súátáire. ³⁵ Eqmaq súátáirara sotáq wahnahnuro kegá se táhtoqme mó aní subiqmarera mó aní subiq suera mó aní ebahnsa subiqme kaqsutowe. ³⁶ Kaqsutowana so aboga áhnte mó ke eqmaq sutairara sotáq wahnahnuro kegá téh eqmaq sutai ke íre kawerarítaró serahnurowe.

³⁷ Anehe so aboga wenahni eqmataire. Eqmarena iwíáhéna, Nénahni púara sotáq wahnahnuro kegá wensabé áhtenéra wene ehweh iragéhe éna eqmataire. ³⁸ Eqmatairana wahto kuraitaq sotáq wahnahnuro kegá we tagéra seye náhenéra, So abone ahninkáwá aiq sire. Mah so awaq mianéhboq we subiq suanéhe iwíáhéra ³⁹ we táhtoqme máhpeq móatera subiq sutowe. ⁴⁰ Subiq sutonsabé so aboga sínaraq wene sotáq wahnahnuro ke anere aritankéhbo kasenúwe.

⁴¹ Kasenúwara sega Sísansabé, So aboga kouwekínaraq mi ahabábq ké kamah ariena subiq suanawire. Sera putáhnaraq wega kawerue náfíra ke wene sotáq wahnahnigeheéna eqsitankéhe uwe.

⁴² Uwana Sísaga sensabé, Manikáne ehwehnka ínénsabe mahraréna, Nah piáh kéga suto wahqká moke nahwiahnsanse kiotaikire. Itene Wahnahnka mirainsabé itega, Kaweq sansáne iwíáhúne ire.† *(Buk Song 118.22-23; Aisaia 28.16)*

Ite Asiu kewé mi sehirá íre sáhnsahoo? ⁴³ Teiníboq írátíáhro. Manikánka wahnah wahnahnirabeq itewe íre awaq mianeheqmóe. Wehukega so kawerue wahnahnéra kaweq tahutáhúq ísiwe sene wahnah áwiranserahnira kegá awaq miagéhe. ⁴⁴ [Mi wahqtáq inahnsabíra kené siyahnsamé piteginae. Mi wahqká megue wehukení subinaraq wene ayahnsamé abiro abiro aginawire úwe.] *(Aisaia 8.14-15)*

⁴⁵ Sísaga mah pabéqmé éhwéh irarúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka irera, Wega itensabé irarire uwe. ⁴⁶ Uwara mitaq míó kega, Sísawe Manikáne ehweh irari aní míre iwíáhunsabé Péhrasi kereqka Sísá táhtoqme karábúsiipéq móataneheqmúne iwíáhéra míó keyabé áhreu puara túbáh aguwe.

22

Táhutahuronehboq mahbeq sero únsabe pabeqme ehwéhne.

(Áruká 14.16-24)

¹ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, ² Íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq pokira sansámé anotah wahnáhnká miraurainserahne. Mi wahnáhné ahninkáwágá ahre meauraitaq wenaboga wehekeq kiraboinieéna áhnte tahutáhúq

† 21:42: Asiu kegá sene nahmarí ebahtaté pearówe. Minayabe Kárikí ehwéhme wahq éhwehme íre kéhre. Peh ebahne kéhre.

kawerataire. ³ Táhutahuq kawerarena wene arambehri keyábé, Ínéga máhoro urau keyábé, Táhutahuq aiq téhre. Mahbeq sero koreriéro urairara koreriátówara sega íre surowe. ⁴ Íre suro puana wannah anínká mó arámbéhrí keyábé, Mi ke mónkakáq koreriéro. Sensabé mahrarue korerieq, Káhoakáq áráhqqakáq subiqmarena tirúgana aiq téhre. Moke táhutahuq amahnága aiq kawerunsabé peheráh sero ue koreriéro éna eqmaq sutaire.

⁵ Eqmaq sutairara koreriátówara sega mi ehwéhnsábé anetaníbo éra seyene ahwiminurowe. Mó anínká wene sotápéq pokurairana mó anínká wene paiqnaná nahtápéq pokurairara ⁶ mó kegá wannahne arambehrio ke táhtoqme íre kaweraritera subiq sutowe. ⁷ Subiq sutowana wannah anínká anotah abíáhnsánéna wene sóntía ke eqmataire. Eqmatairara sóntía kegá subiq suto ke subiq suera sene nahmarí kekirutowe.

⁸ Kekirutowana wannah anínká mó arámbéhrí ke síáhrabéna sensabé, Nénahni ahre meyéhnsábé táhutahuq kawerarena síáhrabu kegá abehq sánsánsabé ahqáho arítóge. ⁹ Minayabe wahba áhtápéq pokue moke tagehra keyábé, Táhutahuq kowe nagehboq máhoro arítáhro urairara ¹⁰ wahba áhtápéq pokue moke tagaro ke meriqmera surowe. Kaweq kereq ahbabáq kereq meriqmera surowana wannahne nah kíqúraire.

¹¹ Kígúurairana wannah anínká meriro ke koragéna pahouwiuro awahriq ambántá íre awahriria surai aní tagówe. ¹² Tagéna wensabé, Árahinsabé awahriq ambántá íre aneranerue suria pehipi seno uraire. Urairana mi anínká íre ehwehnorahurairana ¹³ wannah anínká wene arambehri keyábé, Mah aniné aiayah táhru táhruue máhpeq sunkíkírirabeq tuparúáhro. Mitaq sunkíkírirabeq moke míáh kegá anotah ibiséra uwo uwo urowe úwe.

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Mah pabéqmé éhwéh áwahe íráhro. Manikánka íregáritaq keyábé, Máhoro irara áhnte kegá, Iuwahriehre e puana wega peh táhmaro omaq sitéhre úwe.

Sega Sísansabé, Táhkísi moné awenéhnkono u ehwéhne.

(Máhka 12.13-17; Áruká 20.20-26)

¹⁵ Úwara Péhrasi kegá móbeq pokue sío síoéra, Sísaga ahbabáq ehweh irarinkehboq áhwárawe tagéq aneq pagégé éhwéh kasenonehnkono éra iwíáhuwe. ¹⁶ Iwíáhéra táhmaro se kéro kereq Éróti kahnáh kéreq Sísaba eqmaq suowara kure Sísansabé, Anotah aníno, ite tagarionawe arewe aiq pútaq ehwéh iraréna aní móné. Arega anotah kereq pehgáriq kereqsabé peh monseráh iwíáhóne. Arega wehuke íre ehnenia peh Manikáne sansá ahriahri tábúsoqme pahsuqme íwáhnoróne. ¹⁷ Minayabe ite iahtebanehboq teio. Aneq iwíáhono? Itega Aroma kené wannah aní Sísáhri táhkísi moné awenéhnkono? Árahonehnkono? Arega iwíáhóna ehwéh teio uwe.

¹⁸ Teio uwana Sísaga sene sirupipeqté áhbábáq iwíáh tagéna sensabé, Itewe kopéráhpéro ke wóe. Aneqsabé áhwárawe tagéq níwíoqnaho? ¹⁹ Táhkísi ira moné teniéro úwara sega peh morá ébáh móné ábóraq márówe. ²⁰ Ábóraq márówana Sísaga sensabé, Mah monéráq píkísahakáq áwíqkakaq insene kehro úwara sega wensabé, ²¹ Aroma kené wannah aní Sísáhrinee uwe. Uwana Sísaga sensabé, Aroma kené wannahne náneq wewe náwéro. Manikáne naneq wewe Maniká náwéro úwe.

²² Péhrasi kega wene ehweh írótaq áhtenéra we auwera pokuwe.

Sísaga, Pusa ké oganúq sitankéhe ú ehwehne.

(Máhka 12.18-27; Áruká 20.27-40)

²³ Sáyúsi kewé pusa ké íre iriwe oganúq sitankéhe iwíáhu kee. Mi wehekáh táhmaro mi kegá Sísaba séra wensabé, ²⁴ Íwáhnoraníno, Mósísine sehiranka maharéna, Íre aninkákáq wéh pukínaraq wenábáqka kéweiní meyankéhe. Mi inínká maqmarahna animárí wenawahne animárí míageheéna meyankéhe ire. (Lo 25.5)

²⁵ Minayabe abapete téhraníté se ábárahannah iteba míarowe. Sensuwahga ahre mewena íre aninkákáq uraitaq pukuraire. ²⁶ Pukurairana náhmbáh 2 abaqkávágá awahwáné kéweiní mewena íre aninkákáq uraitaq pukurairana náhmbáh 3 abaqkávágá

moq monseráhnuraire. Moke mi abaráhnáhnahnka mi iní mótaq mótarue mewera íre aninkákákq urotaq orah animárí pukuwawana ²⁷ sinehemé mi iní moq pukuraire. ²⁸ Moke mi abaráhnáhnahnka mi iní meronsabé iriwe oganúq sitahnaraq insene ahre míanabo kasenuwe.

²⁹ Kasenuwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqté séhíránkákákq wega págegeue miraorahi sansánkákákq íre ahtebah puaq áhwára áhwára ahababákq iwiáhowe. ³⁰ Manikánka pusa ké iriwe oganúq sitahnaraq se peh íópeqté ké tahnsa mía míagehe. Mi tanáhráq wehga ahre íre meyagéhe. Ahrega íre wehkiyehe.

³¹ Pusa ké iriwe oganúq sitahnayabé Manikáne púkuipéqté séhírámé íre sáhnshoo? ³² Wene ehwehnka ite teiena, Íné Ébárahmane Maniká múge. Íné Áhísáhkine Maniká múge. Íné Sékópane Maniká múge ire. (Kisim Bek 3.6)

Manikámé íre pusa kéné Manikáne. Írakaumo. We peh oga míáh kéné Maniká míre* úwara ³³ mitaq sáhurío kega mi ehwéh irera áhtenuwe.

Sísaga Manikáne kiotaiki ehwehnsabé irarú ehwehne.

(Máhka 12.28-31; Áruká 10.25-28)

³⁴ Sísaga irarúnka Sáyúsi kegá ehiansá aguwara Péhrasi kegá irera momiwíera Sísaba suwe. ³⁵ Suwana peh morá Péhrasi aní, Mósísine ehweh síwáhnorú anínká Sísaga ahababákq ehweh irarinkeheéna áhwárawe tagéna kasenúwe. ³⁶ Kasenéna, Íwáhnoraníno, sehgióro ú ehwehmé aneq ehwéhnká mó ehwéh kiotaikiro úwana ³⁷ Sísaga wensabé, Kiotaiki ehwéh teaweníboq iro.

Maniká itene Wahnahnsabé arutaboírúno. Moke arene arupipeqkákákq moke arenawankakákq moke arene iwíáhónaipéqkákákq Maniká itene Wahnahnsabé arutaboírúno.

³⁸ Mah ehwéhnká moke mó sehgióro ú ehweh aiq kiotaikire. ³⁹ Mó kiotaiki ehwéh iro. Arerensabé arutaboírónanserah mó anínsábé moq arutaboírúno ire.

⁴⁰ Mah ehwéhtaré áwahe wíre. Moke Mósísine ehwehnikákákq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikákákqmé ábogehrapeqté éhwéh míre úwe. (Lo 6.5; Wok Pris 19.18)

Manikánka omaq ato aní éhweh Péhrasi keyábé Sísaga kasenú ehwehne.

(Máhka 12.35-37; Áruká 20.41-44)

⁴¹ Péhrasi kegá momiwíuwana Sísaga sensabé, ⁴² Ite meirena kaweraintankeheéna Manikánka omaq ato anínsábé aneq iwíáhoo? We insene anahwa míanabo úwara, We Tébitine anahwa míanae uwe. ⁴³ Uwana Sísaga sensabé kasenéna, Manikáne Awanka iwíáh atowana Tébitiga mi anínsábé, Néne Wahnahne atowe. Wega aneqsabé irarúwo? Manikáne Awanka Tébiti iwíáh atowana igonkó pukúipéq sehiranúwana mi ehwéhnká mahraréna,

⁴⁴ Maniká itene Wahnahnka néne Wahnahnsabé, Niyah púpeq tútuue míéhnaq arene naruo saiqnariankehe atóge úwe ire. (Buk Song 110.1)

⁴⁵ Írátíáhro. Tébitiga mi anínsábé, Néne Wahnahne ato puana we árahue wene anahwa míanabo kasenúwe. ⁴⁶ Kasenúwara Péhrasi kegá Sísansabé mó ehwéh íre kasenuwe. Wensabé áhtenéra mó tanáhráq mó tanáhráruwe mó ehwéh íre kasenuwe.

23

Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ahabárowe ú ehwehne.

(Máhka 12.38-39; Áruká 11.43,46, 20.45-46)

¹ Sísaga ite we kérahwána kereq weba sáhurío kereqsabé mahraréna, ² Mósísiga naho síwáhnorúnserah wene ehweh ahtebah kereq Péhrasi kereqka wene ehweh íwáhnorowe. ³ Íwáhnorue teié éhwéh moke kawerue sehgióro. Íwáhnoro ehwéh seyega íre sehgiro

* 22:32: Ébárahmareh naho pukuwara maisarówana áhnte opéq parabagútaq Manikánka mah ehwéh irarúwe. Wega, Íné mi kené Maniká múge irarú ehweh áwahewé se íre airaiq pukia peh amahnága oga míáhwe úwe.

puaq sega mirao sansániyeho. Áhnte ehwéh iraréna seyega mi ehwéh íre sehgiro puaq mirao serahniyeho. ⁴ Wehukeníká mó aní anotahtaq piahbiahratéhnserah Péhrasi kegá seyene íre sehgiro ehwéh tei teinowe. Piahbiahratéh ánínká umehi naneq matíéh aní íre nájioréhnserah Péhrasi kegá teri terino ke íre séhréh aritasa peh áwé tagahwe. ⁵ Kaweq sansá pehipi íre miraowe. Peh mó kegá tagageheéra miraowe. Manikáne ehweh pépahqtaq sehiranarera káriq pokísíépéq maqme mó kegá tagageheéra sene siyahnkaratáq sene siyehitaq táhpawe nogówe. Mó kegá tagéra sensabé iwíáh iwíáh aritageheéra íre wahto nahgáq sene korósiraq táhrarera aneranerue míáhwe. ⁶ Sega táhutahurorabeq aboawah wehwári tútuue míáhrabeq méyabe suwahbehre. Momiwí nahtápéq peh kaweqtapéq tútuue méyabe suwahbehre. ⁷ Sega máhkétirapéq nogótáq mó kegá se mehweh ariteyabe suwahbehre. Mó kegá sensabé, Íwáhnoraníno ateyabe suwahbehre.

⁸ Mó kegá itensabé, Íwáhnoro ke wóe aitého. Ite ábárahnahnah tahnsá míáhwana ite íwáhnori anímé peh morá ánine. ⁹ Marakóipeqté kényábé, Nánibo wone aritého. Iteribo peh morá ánínéna íópeq míéhre. ¹⁰ Mó kegá itensabé, Itene Wahnah mone aitého. Manikánka omaq into aní ínébataq itene Wahnah míóge. ¹¹ Ite míáhrabeqte kiotaiki anímé arene arambehri séhréh aitéh aní míankehe. ¹² Wenáwíq pankerena, Íné anotah aní múge i anímé pehgáriq aní míankehe. Wenáwíq íre pankerena peh uwaresa aní míáhnaraqmé anotah aní míankehe.

Kopéráhpéro ke kamah arina ehwéhne.

(Máhka 12.40; Áruká 11.39-52, 20.47)

¹³ Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Mó kegá íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeqte áhtápéq kíyehoéq parosúáhwe. Ite mibeq kieyabe íre iuwahbehre. Peh mibeq kieyabe suwahbeh ke saiqnarítáhwe. ¹⁴ [Kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Itega kéweinínsónsábé péhe éhwéh terieq sene ménsámehnsánkakaq sene nahnkakaq mewe meweowe. Mó kegá ite kaweqtaq míáh ké wóe igeheéq wehuke míáhtáq íre wahtotaq púreq aruqaruowe. Mirao puana Manikánka ehweh aritahna tanáhráq ite anotahtaq kamah ainawire úwe.]

¹⁵ Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Peh morá aní ite kéiréh aní míankeheéq itega íre wahto ahtápéq pokue mó ke suwahpeq mó ke suwahperue pokue síwáhnoréq sóreq waní seberaebéq pokue síwáhnoruowe. Ite kéiréh aní úkitaq itega miraonka mi aniné ahabábáq itene ahabábáq kiotaikirana áhnte ahabábáq aruqarurire. Wereq itereq moráraq iraipéq pokoneheqmóe úwe.

¹⁶ Sísaga mó mahraréna, Itega mó ke ah sokigi aritaneheéq aura pira ké tahnsa míáhwe. Minayabe Manikánka kamah ainawire. Itega síwáhnoréq, Wehukeníká iraréna, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhnká tagaríéhtáq aiq pútaq mirainauge ínaraq anehe mi ehwéh íre sehginaraqmé anetaníbo ewe. Mi anínká iraréna, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kéh mónégá tagaríéhtáq aiq pútaq mirainauge ínaraq anehe mi ehwéh íre sehginaraqmé we anotah ahabábárire ewe.

¹⁷ Ite múguwahguo ke méq íre ireq peh aura pira ké tahnsa móe. Mi monéwé kaweqtapéq kéhnsábé kaweq naneq úkire. Minayabe Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhnká mi moné aiq kiotaiki mino. ¹⁸ Itega mó síwáhnoréq, Wehukeníká iraréna, Titiré tahbéga tagaríéhtáq aiq pútaq mirainauge ínaraq anehe mi ehwéh íre sehginaraqmé anetaníbo ewe. Mi anínká iraréna, Titiré tahbéraq Maniká awe naneqka tagaríéhtáq aiq pútaq mirainauge ínaraq anehe mi ehwéh íre sehginaraqmé we anotah ahabábárire ewe.

¹⁹ Ite íre ireq peh aura pira ké tahnsa móe. Titiré naneq kaweqtapéq kéhnsábé kaweq naneq úkire. Minayabe titiré tahbéga mitaq kéh naneq aiq kiotaiki mino. ²⁰ Minayabe wehukeníká iraréna, Titiré tahbéga tagaríéhtáq aiq pútaq mirainauge ime wega íre peh morá mi tahbéyábé irarire. Wega moke tahberapeq kéh náneqsabéákáq irarire.

²¹ Wehukénká iraréna, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhnká tagariéhtáq aiq pútaq mirainauge ime wega íre peh morá mi nahnsábé irarire. Manikánka mi nahtápéq mía míai puana wega irarime Manikánsabeákáq irarire. ²² Wehukénká iraréna, Íonka tagariéhtáq aiq pútaq mirainauge ime íre peh morá íonsabe irarire. Manikánka mitaq íópeq tútuue ména wahnahni puana wega irarime wahnahni anínsábéákáq irarire úwe.

²³ Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púaq ite kamah ainawire. Moke itene sotápéqté ménsáméhnásá saraqme abapete itaréitaré tahnsa matawéq peh morá Manikáne arambehri mirao ke mewe síéwe. Kawerowe. Pehgáriq naneqmarí táwiomé, kímé, náwahbiame, moq saraqme síéwe. Kawerowe. Mi sansámé sehgieq íre súáhro. Peh kaweq sansámé mó keyábé irutaboirme Manikánsabe aiq pútare atáhmé mi sansámárí ite íre sehgiówe. Íre sehgiónsábé Manikánka kamah ainehboq mi sansámárínkáq moq sehgióro. ²⁴ Itega, Mó ke ah sokigi aritaneheéq aura pira ké tahnsa míáhwe. Itega múguwahgui aní tahnsa míáhwe. Abehq náneq ka múguwahgui aniné né wanípípeq kéhrana wega anotahtaq éhnehéna mi pehgáriq ká súéhre. Mi pehgáriq ká suena anotah ka wenáwíq kéhma wene né wanípípeq kéhrana mi anotah kiotaiki ka íre tagéna pehipi nehre. Itega mi aní tahnsa míáhwe úwe.*

²⁵ Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Itega káhpukáq párétahakáq pabeq paberotaq peh ábórapeq pabeq paberéq arupipeq íre pabeq paberowana peh náwíqkakaq mitaq kéhre. Mina onserah itene inonka pabeq paberowana itene irupipeqmé aebó iwíáhwé iteite iuwehbeh iwíáhwé peh mitaq kéhre. ²⁶ Péhrasi keo, ite peh aura pira ké tahnsa móe. Káhpú arupipeq kawerue pabeq paberirataq mókake ábórapeqkákáq náwíq íre kanae úwe.

²⁷ Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Wehuke maisaráhtáq mó kegá kaweraráhwana kaweq matábú kéhrana peh maisia máipípeq wehukene ayahnsankakaq kambaresa náneqkákáq kéhre. Ite mina tahnsa ké míáhwe. ²⁸ Mó kegá ite tagéra, Kaweqtaq míáh ké wóe iwíáhowana peh itene irupipeq kopéráhpéq iwíáhákáq ahbabáq iwíáhákáq kéhre úwe.

²⁹ Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Itene igaqnaréhga Manikáne ehweh iraru ke subiq súówe. Subiq suera maisarówaq itega se maisarórabéq ebah mitaq pentabaráhwe. Kaweqtaq mía míauro ke maisarórabéq itega awahriraráhwe. ³⁰ Itega mahraréq, itene igaqnaréhga míótaq ite moq míahwanaraq tahirímé sega Manikáne ehweh iraru ke subiq súótaq se íre subiq suahwána irino ewe. ³¹ Itega mi ehwéh irareme Manikáne ehweh iraru ke subiq súó kene animárí múne ewe. ³² Sene animárí méq itene igaqnaréhga áhwáro ahbabáq itega soruparowana anotah úkire. ³³ Wehene animáríno, ite moq wehemarí móe. Manikánka ehweh aitená sainsuahna tanáhráq, Iraipéqsábé iuwahriehre éq, Tabanagoneheqmúne iwíáhhoo? Írakaumo. Mi tanáhráq ite íre tabanagorahowe.

³⁴ Minayabe teiníboq írátíáhro. Manikáne ehweh irare kereq ahtebia kéreq íwáhnoro kereq iteba eqmaq suaníe. Eqmaq suahnara iteba sirataq itega táhmaro subiq sueq mó tahmáro awankátaq táhpareq mó tahmáro itene momiwí nahtápéq sahtáté subiqmareq kaqsueq mó ke suwahpeqte mó ke suwahpeqtenué kaqsuagéhe. ³⁵ Mirairataq kaweqtaq mía míaira ke subiq súéhra puana Manikánka kamah ainawire. Naho mío wehukéní Ábéri kaweqtaq mía míauwana subiq suowana pukúwe. Pérékíane ahninkáwá Sékáráíae. Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq titiré tahbé wahtotaq korabeq Sékáráíá subiq súówana pukúwe. Téhwé Ábéri subiq suowara anehe áhnte mó ke subiq súówara sinehe Sékáráíá subiq súówe. Moke mi ahbabáqmé iteba kagaire. ³⁶ Teiníboq írátíáhro. Moke mi ahbabáq amahnága oga míáh kébá kagai puana minayabe kamah ainawire úwe.

* 23:24: Mi pabéqmé éhwéh áwahewé mahraue kéhre. Mi aní tahnsanéq múguwahguéq pehgáriq sansá sehgieq kiotaiki sansámárí íre sehgiówe úwe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeqte kényábé arutaboirú ehwehne.

(Árúka 13.34-35, 19.41-44)

³⁷ Sísaga mó mahraréna, Sarúsarama suwahpeqte kéó, itensabé nirutaboiraitóge. Itega Manikáne ehweh iraru ke subiq sueq Manikánka iteba eqmaro ke ebahnsatate subiq súówe. Kokórega wene áráhqmari arutaboiréna ahwirinserah áhnte tanáhráq ite wahnahnue séhréh aiteyabe nuwahbehraqme itega ahqáho aintáhwe. ³⁸ Írátíáhhro. Itega ahqáho aintáhsábé Manikánka ite iuwena pokire. Iuwena poki puana iteruwahpeqme susa náh tahnsa kanae. ³⁹ Teiníboq írátíáhhro. Mókake itega íné pehipi íre tagagehe. Ebeqme mahraréq, Itene Wahnahne áwírue si anínsábé iwíáh íwíáh atone éq anehe íné tagagehe úwe. *(Buk Song 118.26)*

24

Sísaga, Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náh íre kaweraginawire ú ehwehne.

(Máhka 13.1-2; Árúka 21.5-6)

¹ Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtáqté wíráipéqté tueyokúwaq ite we kérahwána kegá weba séq wensabé, Mah kawéq náhmárí tagáhno ewane. ² Ewanana wega itensabé, Amahnága itega moke mah kawéq náhmárimé aiq tahgahoo? Teiníboq írátíáhhro. Mi peréhnéhnia ébáhmárí miraue moráráq íre kagainae. Peh moke paentárara aruaneherawoe úwe.

Sísaga, Anehe tanahráq íre kaweq sunúq sínawire ú ehwehne.

(Máhka 13.3-13; Árúka 21.7-19)

³ Óríwi sawéhrápéq Sísá tútuue míowaq ite we kérahwána kegá itebataq weba séq wensabé, Arega metaq irarénawe ahkake miraoneherabo? Mi tanáhráq itega ahtebanehboq mah marákó marákó parabagina ínaraq arega kiwekinie inaraqmé aneq ábóraraginabo kasenowane.

⁴ Kasenowanana Sísaga itensabé, Mi tanáhráqsábé mó kené péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritéhboq auráq matawéq tagaríáhhro. ⁵ Mi tanáhráq áhnte kegá mótaq mótarue néníwírue séra mahraréna, Manikánka wehuke merirena kaweritankeheéna peh morá ání omaq atena eqmaq auwankéhe. Ínéwé mi aní múge irarirataq áhnte kegá sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritagéhe. ⁶ Mi tanáhráq ebeho ehwéh ireq mó ebéhowe sóiriq ehwéh iragéhe. Íréhrataq íre áhreoro. Téhwe teiú náneq uméh ebeq sínana anehe tanahráqmé íre apubúue sinae. ⁷ Mó kehinánseq mó kehinánseqka ebhoneherawoe. Mó wahnáhné awahrahreq mó wahnáhné awahrahreue ebhoneherawoe. Mitaq mahtaq ehwehranae. Máriinae. ⁸ Moke minawarinká uwo uwoira tanáhráq áhwáranae úwe.

⁹ Sísaga mó mahraréna, Mi tanáhráq mó kegá ite táhtoqme mó kegá subiq suageheéra meiqmera móitagéhe. Itega néne sánsá sehgió púara mah kehiná kéhínánká itensabé íre suwahbanae. ¹⁰ Mi tanáhráq áhnte kegá néne sánsá sinehepeq suera wensabé wensabé íre suwahbáhnaraq sene naruoba móruagéhe. ¹¹ Mi tanáhráq áhnte kegá, Íné Manikáne ehweh iraru aní múge éra péhenigehe. Péhe éhwéh irarirara áhnte kegá sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritagéhe. ¹² Miraue ahababáq sansanká anotah ukína puara áhnte kegá sirutaboiré sansa suagéhe. ¹³ Ite néne sánsá íre susa anehe tanahráqkákáq kawerue sehgirataq Manikánka ite meirena oga mérapeq móitankéhe. ¹⁴ Ebeqme Manikánka wahnah wahnahnirabeqte kaweq ehwéh mah kehiná kéhínánká irageheéra síwáhnorirana anehemé anehe tanahráq sinkehe úwe.

Íre kaweq sunúq sínaraqsábé éhwéhne.

(Máhka 13.14-23; Árúka 21.20-24)

¹⁵ Sísaga mó mahraréna, Naho Manikáne ehweh irarú ani Táníériga anotah íre kaweq naneq ábóraraginae teiuwe. *(Daniel 11.31)*

Anehe tanahráq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáhrabeq mi naneq ábóraragínaq tagagehe. Mah sehirá sáhnsahwe tagah keo, iwíáhue tagahro. ¹⁶ Mi tanáhráq

Súría marákórápéq miéhrataq sáwéhrapéq pehbeheráh pokoro. ¹⁷ Mi tanáhráq máhpeq miéhrataq itene ménsámehnsá kiweyaneheéq nahupeq kibekiyehboq pehbeheráh pokoro. ¹⁸ Sotápéq miéhrataq itene korósi koweyaneheéq itene nahtapeq kowekiyehboq pehbeheráh pokoro. ¹⁹ Mi tanáhráq kía miéhra inínsónseq inahunah inínsónseqka íre pehbeheráh pokorahi puag sensabé irutaboirono. ²⁰ Ahrena ahrena wehekáhtáqkákáq ah karihínagakeakáq mi iré káwéq sunúq sínehboq púreroro. ²¹ Mi tanáhráq anotah íre kaweq sunúq sinawire. Manikánka mah marákó marákó mirarotaqkákáq amahnágaákáq mina tahnsa sunúq íre kéhne. Mókake mó mina tahnsa sunúq íre sinae. ²² Íre sinae éna, Manikánka aiq iwíáhéna, Íné túbáh agonaraq mi sunúqká ómi mah kehiná kéhíná subiq suahráhire. Ómi subipáhraruehneho éna mi tanáhráq wahtonaraníe iwíáhúwe. Mira iwíáhúnsabe wega omaq sitéh keyábé arutaboiri puana mi tanáhráq wahtonaruankéhe úwe.

²³ Sísaga mó mahraréna, Mi tanáhráq mó kegá itensabé, Tagahro. Ite meirena kaweraintankeheéna Manikánka omaq ato anímé mahtaq miéhre irara mó kegá itensabé, Isebeq miéhre igehe. Sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritého. ²⁴ Péhe éhwéh irare kegá séra mahraréra, Íné Manikánka omaq intárái aní múge ue seneherawoe. Mó péhe éhwéh irare kegá, Íné Manikáne ehweh iraru aní múge ue seneherawoe. Sirataq ótaq sansánkákáq anotah pagégé sánsánkákáq miraoneherawoe. Áhnte kegá sene ótaq sansá tagéra sensabé aiq pútare aritageheéra mi sansá miraigehe. Manikánka omaq sitéh kégá moq sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritageheéra miraigehe.

²⁵ Moke teiú náneq mókake ábóraragínawire. ²⁶ Ábóraragína puara mó kegá itensabé íné ehweh teiera, Abatapi miéhre irataq mitaq íre koragahro. Segá itensabé, Nahupeq miéhre irataq mi ehwéhnsábé íre aiq pútare aritáhro. ²⁷ Sokaesúéhtáq apubúue mibeqté téhragu mahbeqté téhraguinserah íné wehukení úku anínká apubúue tuinauge.

²⁸ Pusa káné anonka kéhrabeq kúqnumarinká ínsínsíowe úwe.

Anehe íné wehukení úku anínká tuinauge ú ehwehne.

(Máhka 13.24-27; Áruká 21.25-28)

²⁹ Sísaga mó mahraréna, Íre kaweq sunúq sótaikínaraq pópoqnah íre patahinae. Inokáhpeq íre íónitanae. Wehyoqmarí íópeqté meginae. Íópeqté págege naneqmarí moke kúrugúruinae. *(Aisaia 13.10, 34.4)*

³⁰ Mi tanáhráq íné wehukení úku anínká tuinie onaraq íópeqté náneq ábóraragínara mah kehiná kéhínánká tagéra uwo uwo oneherawoe. Íné íópeqté piribirioyahnkakaq téhreh naneqkákáq págegeue írábúyápipeqté tuonara tagagehe. ³¹ Túónagake pembíahnka anotah ehwéhínaraq Manikánka wene íópeqté ké eqmaq suankéhe. Eqmaq suahnarag wega omaq sitéh ké moke mah marákó marákóípeqté mitaqté kéweriqme mahtaqté kéweriqme ue ue sighe úwe.

Sísane ehweh íre parabagia peh ahriahri kagainawire i ehwéhne.

(Máhka 13.28-31; Áruká 21.29-33)

³² Sísaga mó mahraréna, Awankánsabe iwíáhue tagéq ahtebahro. Awanká ayahnawe anonkakaq kahnana ánáh aunínaraq itega iwíáhéq, Ópeq áhnbórá sire aiq ahtebóne ewe. ³³ Mina onserah moke teiú náneq ábóraragínaq tagéq íné túóna tanáhráq aiq wahtotarire. Íné onsaraq miéhre igehe. ³⁴ Teiníboq írátíáhro. Amahnága oga míáh kégá ómi pehipi íre pukigehe. Ebeqme moke teiú náneq ábóraragínaraq anehe pukigehe. ³⁵ Íópeqkákáq mah marákó marákóákáq parabagínana néne ehwehmé íre parabagia peh ahriahri kagainawire úwe.

Sísa tuina tanáhráqmé ómiga íre iahtebóna ehwéhne.

(Máhka 13.32-37; Áruká 17.26-30,34-36)

³⁶ Sísaga mó mahraréna, Íné túóna wehekáhnkákáq áhwahakáq ómiga íre ahtebahwe. Íópeqté kégá íre ahtebahwe. Íné Manikáne ahninkáwágá moq íre ahteboge. Peh

morá Maniká Iteriboga webataq tagaríehre. ³⁷ Naho naho Nóah mío tanáhráq wehukega ahabárera miraunserah íné wehukení úku anínká tuinie onaraq mi tanáhráq oga míehra kegá miraigehe. ³⁸ Anotah waní pianaú tanáhráq wehukega ahabárera ahriahri miraunserahnéra táhutahuréra ábáhrera pahuiruwana Nóahga wene sípiipéq kibekúwana anotah ibónsúwana wání piowe. ³⁹ Sega mi tanáhráqsábé íre ahtebowana wání pewe subipáhraruowara pukuwe. Sega mi tanáhráq íre ahtebonserah íné wehukení úku anínká túónagake míehra kegá monseráhnigehe. ⁴⁰ Mi tanáhráq téhraníté sotápéq arambehirataq mó aní tumerena mó aní auwankéhe. ⁴¹ Téh inítégá tópah karo karoirataq mó iní tumerena mó iní auwankéhe.

⁴² Íné itene Wahnah túóna tanáhráq íre tagaríáh púaq níwénunéq kawerue auráq matíáhro. ⁴³ Anotah wehgá aebó ánínká sína tanáhráq ahtebehtaq tahirímé wega áwénunue wahnahnurawéna aebó ánínká kibekina ínaraq tagéna kaqsúéh irino. ⁴⁴ Minayabe iwíáhue tagahro. Íné wehukení úku anínká ite íre iwíáhira tanáhráq kouwekinauge. Minayabe iwéh panantágínaq níwénunoro úwe.

Kaweq arámbéhrí ánínseq íre kaweq arámbéhrí ánínseqsábé pabeqme ehwéhne.

(Árúka 12.42-46)

⁴⁵ Sísaga mó mahraréna, Ahtebia áni tábúsoqme arámbéhríi anímé insebo? Wene wahnahnka mi anínsábé, Mó arámbéhrío ke wahnahnarito atena táhutahuq tanáhráq tópah nário atéhre. ⁴⁶ Wene wahnahnka kouwekéna teawátái arámbéhrí tábúsoqme mirainsabé tagéna wene arambehri anínsábé, Kaweróne atankéhe. Kaweróne atéhn-sábé arambehri aniné aru eyoyóinkehe. ⁴⁷ Teiníboq írátíáhro. Wene arambehri anínká tábúsoqme arámbéhríi puana wene wahnahnka, Moke néne ménsámehnsátaq wahnahnúno atanae. ⁴⁸ Ahabábq arámbéhrí ánínká iwíáhéna, Néne wahnahnka íre apubúue kouwekinae iwíáhire. ⁴⁹ Mira iwíáhinsabé áwáhu arámbéhrío ke subiqmarena múguwahgu kereq táhutahuq néna píah naruq narurire. ⁵⁰ Wega íre iwíáhue áwénunína tanáhráq wene wahnahnka séna mina tagéna ⁵¹ anotahtaq kamah awena ahabábq kopéráhpéro keba móatanae. Mitaqte kégá ibiséra uwo uwo oneherawoe úwe.

25

Inayáhnkú áhraríyábé pabeqme ehwéhne.

¹ Sísaga mó mahraréna, Mi tanáhráq íopeq Manikánka wahnah wahnahnirabeqme teiú áhrarígáú tahnsane. Inayáhnkú áhrarígáúnká o menáhwé taganeheéra sene áráhmuwarí mewera pokurowe. ² Moberíáh áhrarígáúmé múguwahgu urowara mó moberíáh áhrarígáúmé peh ahtebia áhrarí miarowe. ³ Múguwahgu áhrarígáúnká peh sene áráhmu mewera káráhsíniakáq íre merowe. ⁴ Ahtebia áhrarígáúnká obenkisa káráhsíni ántéhiyánkákáq áráhmuakáq mewera pokurowe. ⁵ Pokurowana o menáhwé íre apubúue surainsabé mi áhrarígáú múkúqmahkuréra sugarowe.

⁶ Inokáhnabubu mó anínká sawai sawaíéna, O menáhwénká áhníbórá sire. Seragahro uraire. ⁷ Seragahro urairara moke mi áhrarígáúnká irigéra sene áráhmu keqmarówe. ⁸ Múguwahgu áhrarígáúnká ahtebia áhrarígáúnsábé, Itene áráhmu puinkinaire. ⁹ Káráhsíni náíéro urowara, Ahqáho. Itene káráhsíni íre awehraq kéhre. Káráhsíni paiqmaráh kébá kobaiqmáráhro urowe.

¹⁰ Kobaiqmáráhro urowara múguwahgu áhrarígáúnká káráhsíni kobaiqmaraneheéra pokurowana o menáhwé aiq suraire. Wereq ahtebia áhrarígáúnsaq táhutahuroneheéra nahupeq kibekéra onsa paiqmatowe.

¹¹ Onsa paiqmatowara anehe mó áhrarígáúnká sure o menáhwénsábé, Onsa siito urowana ¹² o menáhwénká sensabé, Ahqáho éna, Ite íre tagaríóge uraire. ¹³ Mina uronserahniyehboq íné túóna wehekáhnkákáq áhwahakáq itega íre tagaríáh púaq kawerue níwénunoro úwe.

Móne átárirainsabé pabeqme ehwéhne.

(Árúka 19.11-27)

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Íné túónawe teiú wéhgá miraurainserahne. We anotah wahnáh ánínéna mó ke suwahpeq pokina uraitaq wene arambehri ke síáhrabéna móne átáriageheéna síátáire. ¹⁵ Sene sánsánsábé iwíáhue tagéna síátáire. Mó aní 5 táhúséni (5,000) Kína awena mó aní 2 táhúséni (2,000) Kína awena mó aní 1 táhúséni (1,000) Kína awena se suena pokuraire.

¹⁶ Pokurairana 5 táhúséni Kína átárirai anínká apubúue mi monéráté paiqmaq paiqmarurainsabé mó 5 táhúséni Kína meraire. ¹⁷ Mira urainserah 2 táhúséni Kína átárirai anínká mi monéráté paiqmaq paiqmarurainsabé mó 2 táhúséni Kína meraire. ¹⁸ Merairana 1 táhúséni Kína átárirai anínká wene wahnahne móne mewena marakó ubuqme mi moné maisawe kopéq sutaire.

¹⁹ Íre wahto tanahráq parabagurairana sene wahnahnka kouwekéna sega átáriaro moné kaweraranieéna síáhraburaire. ²⁰ Síáhraburairana 5 táhúséni Kína merai anínká átárirai monéákáq mó 5 táhúséni Kínaakáq mewena sure wene wahnahnsabé, Arene 5 táhúséni Kína átárióme mi monéráté paiqmaq paiqmaruraunsabé mó 5 táhúséni Kína matíóge urairana ²¹ wene wahnahnka wensabé, Kaweróne. Arewe kawerue tábúsoqme arámbéhríóna aní móne. Arega pehgáriq naneq tábúsoq marahnayabé, Áhntetaq wahnahnúno ataníe. Arereq ínereq moráráq iwíáh iwíáhoyehe uraire.

²² Urairana 2 táhúséni Kína merai anínká átárirai monéákáq mó 2 táhúséni Kínaakáq mewena sure wene wahnahnsabé, Arene 2 táhúséni Kína átárióme mi monéráté paiqmaq paiqmaruraunsabé mó 2 táhúséni Kína matíóge urairana ²³ wene wahnahnka wensabé, Kaweróne. Arewe kawerue tábúsoqme arambéhríóna aní móne. Arega pehgáriq naneq tábúsoq marahnayabé áhntetaq wahnahnúno ataníe. Arereq ínereq moráráq iwíáh iwíáhoyehe uraire.

²⁴ Urairana 1 táhúséni (1,000) Kína merai anínká sinehe sure wene wahnahnsabé, Arewe págege wahnáh aní móne. Íre arega uqmarahna naneq mewe meweóne. Íre arega suitabarahna naneq mewe meweóne. ²⁵ Arene sánsá tagaríó púana arene mónewe marakó ubuqme maisawe kopéq sutaige. Umah. Arega níátóna moné meyo uraire.

²⁶ Meyo urairana wene wahnahnka wensabé, Íre kaweróne. Arewe taoraho íre kaweq arámbéhríóna aní móne. Arega ínénsabe, Íre arega uqmarahna naneq mewe meweóne. Íre arega suitabarahna naneq mewe meweóne eno? ²⁷ Néne sánsá tagariahna puah aneqsabé néne íntárirona moné pénkiipéq íre matono? Mirauronaraq tahirímé kouwekutaq mi monéákáq pénkaraq wahnahno kegá áwíra monéákáq náiena irino uraire.

²⁸ Mi wahnáhnká wene arambehri keyábé, 1 táhúséni (1,000) Kína matíéh áníné móne moke mewe 10 táhúséni (10,000) Kína matíéh aní náwéro. ²⁹ Áhnte matíéh aní mónkakáq awenana íregáritaq matiankehe. Tabonah aniné matíéh náneq meyaníe. ³⁰ Mah taoráhó arámbéhrí ánímé táhtoqme máhpeq sunkíkírirabeq átáhro. Mítáq moke míáh kegá ibiséra uwo uwo oneherawoe úwe.

Wehukení úku anínká mókake wehuke sainsue ehwehne.

³¹ Sísaga mó mahraréna, Ínéga wehukení úku anínká téhreh naneqkakáq íópeqté kéreq túónaraq wahnahnérapeq tútuue págegeue wahnahninie. ³² Tútuue wahnahnónaraq moke mah kehiná kéhíná niuranabiahtapeq seiriwe míagehe. Iriwe míéhrrataq sainsuqme téhtaré tuíná araníe. Ménkámehnkáne abowágá wene ka saraqme sipisípiq mó tuíná arena mémewe mó tuíná áréhnserah mah kehiná kéhíná mina tahnsanue saraqmaraníe. ³³ Sipisípiq wene ayah púpeq mó tuíná arena mémewe ayahnapeq mó tuíná áréhnserah mah kehiná kéhíná mina tahnsanue saraqmaraníe. ³⁴ Saraqmarena íné anotah Wahnáh anínká niyah púpeq míéhra keyábé, Nániboga kawerowe aitéh kéó, wega wahnah wahnahnirabeq kaweq matábúrápéq sewíáhro. Mah marakó marakó íre mirarotaq ite míageheéna mah matábú kawerarowe. ³⁵ Íné nirupibiuraitaq itega kirabo aintárówe. Íné tahbobóuraitaq itega wání náníátówe. Íné wáhnaupéqté aní míarautaq itene nahtapeq mehweh aintárówe. ³⁶ Íné ninerineré naneq íre káráitaq itega náníátówe.

Íné nuwahreuraq itega soberuowe. Íné karábúsiipéq míarautaq itega íné seragarowe teiníe.

³⁷ Mina kaweqtaq míéhra kegá ínénsabe, Itene Wahnahno, are arupibiuraitaq árahtaq kirabourauno? Are tahbobóuraitaq árahtaq wání nówátáuno? ³⁸ Are wáhnaupéqté ání míaronaraq itene nahtapeq árahtaq mehweh atáráuno? Are aneranere naneq íre káráitaq árahtaq nówátáuno? ³⁹ Are awahreunaraq itega árahtaq soberurauno? Are karábúsiipéq míaronaraq itega árahtaq koragarauno éq kasenigehe.

⁴⁰ Kasenirakake íné anotah Wahnáh ánínká mahrarinie. Teiníboq írátíáhro. Itega nánuwahrah aní pehgáriq aní mina tahnsa atárótaq itega íné moq mina tahnsa aintárówe inie úwe.

⁴¹ Sísaga mó mahraréna, Anehe tanahráq ínégá niyahnapeq míéhra keyábé, Nániboga íre kawerowe aitéh kéó, íné nueq ahriahri teh iráipéq kowíáhro. Owainawanseq we kéráh íópeqté kéreq mitaq míageheéna Manikánka mi irá parearowe. Mitaq kowíáhro. ⁴² Íné nirupibiuraitaq itega íre kirabo aintárówe. Íné tahbobóuraitaq itega wání íre náníátówe. ⁴³ Íné wáhnaupéqté ání míarautaq itene nahtapeq íre mehweh aintárówe. Íné inerinere náneq íre káráitaq itega íre náníátówe. Íné nuwahreuraq itega íre soberuowe. Íné karábúsiipéq míarautaq itega íné íre seragarowe inie. ⁴⁴ Sega ínénsabe, Itene Wahnahno, are arupibiuraitaqmé tahbobóuraitaqmé wáhnaupéqté ání míaronaraqmé aneranere naneq tabonahuronaraqmé awahreunaraqmé karábúsiipéq míaronaraqmé itega are tagéq árahtaq íre séhréh atáráuno éra kasenigehe. ⁴⁵ Kasenirakake íné Wahnah anínká mahrarinie. Teiníboq írátíáhro. Itega nánuwahrah aní pehgáriq anínsábé ahqáho atárótaq itega íné moq ahqáho aintárówe terinie. ⁴⁶ Terienara mi kegá ahriahri teh iráipéq pokirara kaweqtaq míáh kegá oga mérapeq awaq miagéhe úwe.

26

Wahnah kegá Sísá subiq suanehéera moráenu ehwéhne.

(Máhka 14.1-2; Áruká 22.1-2; Sóni 11.45-53)

¹ Sísaga moke mah ehwéh síwáhnoraruena ite we kérahwána keyábé, ² Téhtaré wéhékáh sótaikúwana apahtárórác sótaikú iahreraq ko tánáhrác* sine. Minayabe ahtebahwe. Mi tanáhrác íné wehukení úku aní awankátaq táhparagehéera móintagéhe úwe.

³ Mi tanáhrác Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené abowah wehreqka wahnah aní wenáwíc Káiyápásane nahtapeq momiwíuwe. Káiyápásawe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahne. ⁴ Mi kegá sío síoéra, Sísawe árahue epéq táhtoqme mósúbic suanéhnkono íwíáhuwe. ⁵ Mira íwíáhéra, Áhnte wehekéqká táhutahurirataq ehwehéera tobehiehboq Sísá pehraganehe uwe.

Peh morá ínínká Sísane ayahqnopeq wéri abaq ato ehwéhne.

(Máhka 14.3-9; Sóni 12.1-8)

⁶ Pétáni suwahpeqte ání Sáimóniwe anotah nao wagú anine. Minayabe mó kegá, Náonkakaq Sáimónie ue wéhuwehu áwíratówe. Sísaga Pétáni suwahpeq ména mi aniné nahtapeq ⁷ táhutahurúwana peh morá ínínká áhnte moné tahnsa wéri ano antéhyá mewe sure Sísane ayahqnotaq antiatowe. ⁸ Antiatowara ite Sísá kérahwána kegá mina tagéq abiahnsanéq iteite náhenéq, Aneqsabé pehipi antiatehro? ⁹ Íre pehipi antiatéhtaq tahirímé mi werí paiqme áhnte moné mewena tabonah ke nárí irino ewane.

¹⁰ Ewanana Sísaga itene ehweh irena itensabé, Aneqsabé mi inínsábé awehgu ataho? Wega mira aintéh sánsámé kaweq sansáne. ¹¹ Tabonah kewe ahriahri iteba mía míowe. Ínéwé ahriahri iteba íre mía míainie. ¹² Íné maisarageheéna mi ínínká ninonkataq wéri anti aintena kaweraintéhre. ¹³ Teiníboq írátíáhro. Kaweq ehwéh mah marákó marákó

* 26:2: Sótaikú siahreraq ko tanáhrácsábé éhwéhmé púku anehepeqte séhíramé “Manikáne Púkuipéq Kéh Áwawe Éhwéhne” ue kéhrabeq tagáhno.

teri terinirataq wega amahnága mirai naneq ehwehnikákáq terigéhe. Terírataq íréhra kegá wéri abaq intéh íninsábé iwíáhigehe úwe.

Súrásaga wahnah keyábé, Ite meiqmena Sísaba móitanie ú ehwehne.

(Máhka 14.10-11; Áruká 22.3-6)

¹⁴ Ite Sísá kérahwána ke airápété téhranité míahwane. Itebaté aní wenáwíqtare Súrása Ísíkáríótie. Wega Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kébá pokue ¹⁵ sensabé, Sísá iteba méáúwáhnaraqmé aneq nánianéhbo úwara wega mirainkeheéra sega 30 ebáh móné we náuúwe.† ¹⁶ Náuúwana wega se Sísaba móríte tanahráqsábé iwíáhue kabarúwe.

Sísareq we kéro kereqka moráráq táhutahuru ehwéhne.

(Máhka 14.12-21; Áruká 22.7-14,21-23; Sóni 13.21-30)

¹⁷ Íre múí páréti né tanahráq súwe. Mi tanahráq ebeqte wéhékáh ite we kérahwána kegá Sísaba séq wensabé, Sótaikú tanahráq iahreraq kéh táhútáhúq nankehboq eheq kogaweratanéhnkono ue kasenowane. ¹⁸ Kasenowanana wega peh morá áninsábé iwíáhéna itensabé, Sarúsarama suwahpeq teiátáu anípá pokue wensabé, Íwáhnori anínká mahraréna, Íné tanahráq aiq sire. Ínéreq íné séniráh kéreqka arene nahtapeq sótaikú tanahráq iahreraq kéh táhútáhúq nanehe ire koreawéro úwe. ¹⁹ Koreawéro úwaq itega mi ehwéh sehgieq mitaq sótaikú tanahráq iahreraq ko tahutáhúq kawerarahwáne.

²⁰ Íó tupekútaq Sísareq ite airápété téhranité we kérahwána kereqka tútuue táhutahurowane. ²¹ Táhutahurowanaraq Sísaga itensabé, Teiníboq írátíáhro. Ite míáhrabeqte ánínká néne naruo kowerirankéhe úwaq ²² ite we kérahwána kegá ireq irupipeq umeh agúwe. Umeh agúwaq ite morání moránínkáue Sísansabé, Néne Wah-nahno, arega ínénsabe irareno ue kasenowane. ²³ Kasenowanana Sísaga itensabé, Ínéreq moráráq páréti wahba parétáhípeq pámbáhúya anínká néne naruo kowerirankéhe. ²⁴ Kowerirahnararaq Manikáne ehwehnka aiq irarinserah íné wehukení úku aní pukinie. Néne naruo kowerirahna aní anotahtaq kamah awinawire. Wenanoga we íre maqmíotaq tahirímé aiq kaweri irino úwana ²⁵ Súrása Sísane naruo koweriranaú anínká wensabé, Íwáhnoraníno, arega ínénsabe irareno úwana Sísaga wensabé, Arerega aiq iraréne úwe.

Sísaga párétiakáq sera ano ko kahpúákáq náriu ehwéhne.

(Máhka 14.22-26; Áruká 22.15-20; 1 Kórína 11.23-25)

²⁶ Itega táhutahurowanaraq Sísaga páréti mewena Manikánsabe kaweróne atena keqme ite we kérahwána ke náiena itensabé, Mahnawé niwaq mire. Nahro úwaq nahwane. ²⁷ Nahwanana náhniáq sera ano ko kahpú mewena Manikánsabe kaweróne atena náiena itensabé, Itega ómiga moke nahro. ²⁸ Néne korahq mire. Néne korahq tu-inaga itereq áhnte mó kereq Manikánka insahwé aítana itene ahbabáq kaweraitankéhe. ²⁹ Teiníboq írátíáhro. Náhniáq sera ano mahtaq mó íre nanie. Mókake Nániboga wahnah wahnahnirabeq itereq o será ano nanehe úwe.

³⁰ Itega Manikánsabe iwíáh iwíáh igonkónéq máhpeq tuesday Óríwi sawéhrápéq pokowane.

Sísaga Pítansabé, Íné nuwaniewóne ú ehwehne.

(Máhka 14.27-31; Áruká 22.31-34; Sóni 13.36-38)

³¹ Sísaga itensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna, Ínéga sipisípiq Wahnáh subiq súáhnaraqmé moke sipisípiqmarínká kobeq séberigehe ire. *(Sekaraia 13.7)*

Mi ehwéhniká irarinserah ibora ínókáhpéq ite ómiga íné nueq kobeq séberigehe. ³² Manikánka íné oganúq intahnaraq Kehrari marákórápéq ebeq konaq inehe sigéhe úwe. ³³ Úwana Pítaga Sísansabé, Ómiga are áúwéh rataqmé ínéga íre auwanauge úwana ³⁴ Sísaga wensabé, Teawiníboq írátíáhno. Ibora ínókáhpéq kokórega ehwehnina ínaraq

† 26:15: Mi 30 ebáh mónéwé árahue monébómo. Itega íre tagarione. Wehukega iwíáhéra ákáhtaq áhnte monéé iwíáhowe.

arega íné íre tagaríóge apahtárórác irariniewóne úwe. ³⁵ Úwana Pítaga wensabé, Mó kegá arereq ínereq iubiq íúwéh rataqmé ínega, Are aiq tagaríóge atanauge úwaq moke ite Sísa kérahwána kegá Pítaga irarú serahnowane.

Sísaga Késémáni matábúráq kobúrerú ehwehne.

(Máhka 14.32-42; Áruká 22.39-46)

³⁶ Sísareq ite we kérahwána kereqka mitaq sueq Késémáni matábúráq pokowane. Sísaga itensabé, Ite mahtaq tútuue míehrana íné móbeq kobúrerono éna ³⁷ Pítareq Séberine ahninkáwáréréq móbeq mórítowe. Mórítene wene arupipeq anotah uméhue págege agúwana ³⁸ wega sensabé, Nirupipeq anotah uméhinka pukorahuge. Mahtaq tótuqméq tagaríáhro éna ³⁹ se suena wahtotaq móbeq pokéna marakóraq káuqmunue ména púrerúwe. Púrerue mahraréna, Nániboo, are awahbáhnaraqmé nirupipeq umehi naneq menuwahráhone. Íre íné nuwahbeh sansá peh are awahbeh sansánúno ue púrerúwe.

⁴⁰ Púreraruena we kéro anitóbá kouwekúwara sugówana tagówe. Wega Pítarehyabe, Pehgáriq tanáhrác árahinsabé íre tótuqméq tagariaho? ⁴¹ Iteiyuwanka kaweq sansánsábé suwahbehre. Peh itene inonka mareqmareréq íre miraorahowe. Owainawanka ahababáq aitehnehboq tótuqméq púreroro úwe.

⁴² Púreroro éna mónkakác se suena kobúrerúwe. Púreréna mahraréna, Nániboo, nirupipeq umehi naneq íre menuwahnayabé are awahbeh sansá sehginie úwe.

⁴³ We kéro anitóbá mó kouwekúwara anotah mukúqmáhkúru puara se peh sugówe. Sugówana tagéna ⁴⁴ Sísaga mónkakác suena pokue apahtárórác monseráhnue púrerúwe.

⁴⁵ Púreraruena seba kouwekúwara sensabé, Ite peh ahrenaneheéq sugaho? Írátíáhro. Íné wehukení úku anípá ahababáq ke kowerire tanáhrác aiq sire. ⁴⁶ Pokonehboq irigoro. Tagahro. Néne naruo koweriréh ánínká aiq sire úwe.

Súrásaga Sísane naruo koweriro ehwéhne.

(Máhka 14.43-50; Áruká 22.47-53; Sóni 18.3-12)

⁴⁷ Sísaga ehwehnútaq Súrása we kéro anínká súwe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka áhnte mó ke eqmaq súowara sega poka-marinkákácq sahmárinkákácq Súrásareq morárácq suwe. ⁴⁸ Seneherautaq koweriro anínká su ke teriena, Ínéga nánkóqnahna anímé Sísa wire. We táhtoráhro úwe.

⁴⁹ Minayabe Súrásaga Sísaba apubúue séna wensabé, Íwáhnoraníno, aiq míahno éna nánkóqnówe. ⁵⁰ Nánkóqnówana Sísaga wensabé, Néne iyahnabo aníno, arega mirainie íwíáhóna naneq apubúue miraúno úwara wereq su kegá Sísa ambubue táhtotíówe.

⁵¹ Táhtotíówana Sísareq mío anínká wene poka mewena Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh aníné arambehri aní apiwe wene ahre kiraq auwowe. ⁵² Kiraq auwowana Sísaga wensabé, Arene poka sabiruo. Itega ebeho naneq mewe ebehirataq mó kegá mi naneqtaté iubiq suagéhe. ⁵³ Nánibonsabé, Séhréh ainto teawútác tahirímé séhréh aintanieéna áhnte íópeqté ké ínéba eqmaq súéh irino. Minayabe íre ahtebaho? ⁵⁴ Ínéga mina tahnsanutaq tahirímé íné pukonayabé Manikáne ehwehnka árahue aiq pútaragi iripo úwe.

⁵⁵ Sísaga weba su keyábé mahraréna, Aneqsabé aebó aní táhtoráhnserah pokankakácq sahnkákácq íné meniraneheéq seo? Mó wehekáh mó wehekáhnue Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq tútuue íwáhnorurautaq mi tanáhrác itega íné íre táhtotiarowe. ⁵⁶ Manikáne ehweh iraru kegá sehiranu ehwéh aiq pútaraginkeheéq miraowe úwaq ite we kérahwána kegá Sísa auweq pehbeheráh pokowane.

Wahnah kegá Sísa ehweh ató ehwehne.

(Máhka 14.53-65; Áruká 22.54-55,63-71; Sóni 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Mi tanáhrác Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahme wenáwíq Káiyápásae. Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Asiu kené aboawah wehreqka Káiyápásane nahtapeq momiwíue míówe. Momiwíue míówara Sísa táhtoró kega we

meqmera Káiyápásane nahtapeq móátówe. ⁵⁸ Se mótaq we mótarue Pítaga sinehe kaqme kure nahnoerápéqté mátábúrácq párisiwarí máhpeq tútuue míórabeq kéna sega Sísane aneronehrabomo éna taganieéna tútuue míowe.

⁵⁹ Sísane subiq suaneheéra Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq moke mó kaunsírí kéreqka Sísansabé péhe éhwéh atéhra keyábé kabaruwe. ⁶⁰ Kabaruwara áhnte kegá iriwe méra péhe éhwéh teríúwe. Sega teríú ahabábácq Sísane íre subiq suahráhu ahabábáre. Sinehe mó anítégá iriwe méra mahraréra, ⁶¹ Mah anímé aiq mahraréna, Ínéga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh sokoruqme apahtáro wéhékáh mó pearahráhuge uraire uye.

⁶² Uyana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka iriwe ména Sísansabé, Mi anítégá iraréya ehwéhmé arega íre terieráhono? Sene ehweh aiq pútaq ehwéhpo úwana ⁶³ Sísaga íre iraria peh ehiya míowe. Peh ehiya míowana wega Sísansabé, Maniká oga mía míai anínká tagariéhtácq pahsuqme teio. Manikánka ite Asiu ke meirena kawerai-tankeheéna peh morá áni omaq atowe. Arewe mi anípo? Arewe Manikáne ahninkáwábo? Pahsuqme teio úwana ⁶⁴ Sísaga wensabé, Arega aiq iraréne. Teinboq irátíáhro. Íné wehukení úku aní Manikáne ayah púpeq tútuue ména íópeq irábúyápipeqté tuonaq tagagehe úwe. ⁶⁵ Úwana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka mi ehwéh irotaq abiahnsanú púana wene korósi subansuena mahraréna, Manikánsabe íre kaweq ehwéh atéhre. Minayabe mó keyábé móme íre kasenoro. Ahqáho. Wega Manikánsabe íre kaweq ehwéh atéhraq írahwe. ⁶⁶ Minayabe aneratanéhnkono úwara sega wensabé, Wega ahabábácq ehweh aiq irari puaq subiq suo atanéhe uwe. ⁶⁷ Táhmaro kegá Sísane auranabiah tehqni atera siyahtate subiqmárówe. Táhmaro míó kega we siyahpóra subera wensabé, ⁶⁸ Are Manikánka omaq ato aníninaraqmé are subiqmaréh aní insebo? Teio uwe.

Pítaga, Sísane íre tagarióge ú ehwehne.

(Máhka 14.66-72; Áruká 22.56-62; Sóni 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Pítawe máhpeq mátaburapeq tútuue míowana arambehri ahrarígá weba séna wensabé, Are Kehrari marákórápéqté aní Sísareq míarone úwe. ⁷⁰ Sísareq míarone úwana ómiga irátíótaq Pítaga ahqáho atena mi ahraríyábé, Arega iraréna ehwéhmé íre ahteboqe éna ⁷¹ mitaq suena ogesáh ogesáhraq kowíowe.

Kowíowana mó arámbéhrí ahrarígá we tagéna wereq míó keyabé, Mah anímé Sísane Néhsara suwahpeqte ánínseq míarone úwe. ⁷² Úwana Pítaga mó ahqáho atena, Pópoqnahga tagariéhtácq aiq pútariahnsanuge éna, Arega iraréna anímé íre tagarióge úwe.

⁷³ Mótaq tahnsa mitaq míó kega Pítaba séra wensabé, Arereq wereqne ehweh peh morá éhwéh púah are wenawahrah aní móne uwana ⁷⁴ Pítaga ehbonéna mahraréna, Pópoqnahga tagariéhtácq itega irare anímé íné íre tagarióge. Ínéga péhe éhwéh teawénaraqmé Manikánka íné nubiq suankéhe úwana kokórega ehwehnúwe.

⁷⁵ Kokórega ehwehnúwana Sísaga teawu ehwéh Pítane ahreraq konsabe iwíáhúwe. Mi ehwehnúme, Kokórega ehwehnúna ínaraq arega íné íre tagarióge apahtárorácq irariniewóne úwe. Kokórega ehwehnútaq Pítaga mi ehwéh iwíáhéna máhpeq tueagéna anotahtaq íbisówe.

27

Sísane meqmera Páhirátiba móátó ehwehne.

(Máhka 15.1; Áruká 23.1-2; Sóni 18.28-32)

¹ Ahbiahipeq moke Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené abowah wehreqka Sísane subiq súéhra ehwéh sío síóéra ² wene ayahnkaratácq nágáqtate táhru táhrue meqmera anotah wahnáh aní Páhirátiba móátówe.

Súrása párikirio ehwéhne.

(Eqmaro 1.18-19)

³ Súrása Sísane naruo koweriro anínká mina tagéna, Íre kawerurauge íwíáhéna wega meyo moné, 30 ebáh móné mewena Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq aboawah wehreqpa sure sensabé, ⁴ Kaweqtaq mía míai aní ahababáratewóge úwe. Úwara sega wensabé, Íre itereq wehgaq míre. Arerene wíre uwana ⁵ Súrásaga mi moné Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéq móruparuena tueyokue wewe móbárikiriowe.

⁶ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá mi moné mewera mahraréra, Mah monéwé wehukení subiq sueyabe móné púaq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté mónéákáq moraráq íre maranéhe uwe. ⁷ Segá sío síoéra wáhnaupeqté ké maisaraneheéra téh marakóráté párétah mirao marákó mi monéráté paiqmarówe. ⁸ Segá paiqmáronsabe wehukega mi marákóyábé Korahq Marákóe ue áwírarówe. Amahná-gaákáq mi awíq peh kéhre. ⁹ Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Sérémáíaga naho mahraréna,

Ísara kegá wehukení paiqmaraneheéra 30 ebáh móné omaq matowe. ¹⁰ Maniká néne Wahnahka tenínserah sega mi monéráté téh marakóráté párétah mirao marákó
(Jeremaia 11.12-13)

Páhírátiga Sísansabé kasenú ehwehne.

(Máhka 15.2-5; Áruká 23.3-5; Sóni 18.33-38)

¹¹ Segá Sísa anotah wahnáh aní Páhírátiba móátówana wega wensabé kasenéna, Arewé Asiu kené Wahnahpo úwe. Úwana Sísaga wensabé, Arega aiq iraréne úwe. ¹² Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka Sísa ehweh atówana sene ehweh íre ayahqmarena peh ehiya míowe. ¹³ Peh ehiya míowana Páhírátiga wensabé, Segá ehweh atáh éhwéhmé íre irahno úwana ¹⁴ Sísaga Páhírátine ehweh moq íre ayahqme teawuwe. Íre ayahqme teawunsabe Páhírátiga áhtenéna iwíáh kikirúwe.

Páhírátiga, Sísa awankátaq táhparáhro ú ehwehne.

(Máhka 15.6-15; Áruká 23.13-25; Sóni 18.38-19.16)

¹⁵ Anotah tahutáhúro tanáhráq mó opéq mó opérué karábúsiipeqté aní Asiu kegá pugeqio teawú ani Páhírátiga pugesuaq pugesarúwe. ¹⁶ Mi tanáhráq ahababáq ani wenáwíq Párehba karábúsiipéq míowe. ¹⁷ Áhnte Asiu kegá Páhírátiba suwana wega sensabé, Párehba pugeq auwanínkono? Sísa Manikánka omaq atena eqmaréhre e aní pugeq auwanínkono? Inse pugeq auwanínkono kasenúwe. ¹⁸ Kasenéna iwíáhéna, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá, Sísaga ite kiotaikíneho éra abiahnsa atáh púara ínéba meqme sewe íwíáhúwe. Mira íwíáhú púana wega sensabé, Inse pugeq auwanínkono úwe.

¹⁹ Páhírátiga kotiorabeq wahnahnúwana wene ahrega ehweh eqmarena mahraréna, Asiu kegá ehweh atáh ánínsabé inokáhpeq áónáhéna nirupipeq áhnte uméhirana tagoge. Minayabe mina kaweqtaq mía míai aní pehragato úwe.

²⁰ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka mío keyabé pagu pagunéra, Mah ehwéh Páhírátí koreawéro. Wensabé teaweq, Párehba pugeq auwe Sísa subiq suo ue koreawéro éra pagu pagunuwara mío kega, Párehba pugeq auwo uwe. ²¹ Uwana Páhírátiga mónkakáq sensabé, Mah anité inse pugeq auwanínkono úwara ómiga, Párehba pugeqio uwana ²² Páhírátiga sensabé, Sísa Manikánka eqmaréhre e anímé aneratanínkono úwe. Aneratanínkono úwara sega wensabé, Awankátaq táhpawe subiq suo uwana ²³ Páhírátiga sensabé, Aneqsabébo? We aneq ahababáriro úwara sega ehweh kikiréra, Awankátaq táhpawe subiq suo uwe.

²⁴ Uwana Páhírátiga iwíáhéna, Mahtaq míáh kégá néne ehweh íre irah púana anotah tobéhiyehboq túbáh aginie. Túbáh aginie éna wehukega tagaríótaq wání antehya mewe wene ayahnkara pabeq paberúwe. Pabeq paberaruena sensabé, Tagaríáhro. Mah aní subiq sue íwíáh íre néne peh iteitene iwíáh wíre úwe. ²⁵ Úwara moke mío kega mahraréra, We subiq súéhranka itereq itene animárínseq kamah ainawire uwe. ²⁶ Minayabe Páhírátiga Párehba pugeq auwena Sísa áréti sahtáté subóro aritena sóntía kegá awankátaq táhpawe subiq suagehéna siuwe.

Sóntía kegá Sísansabé awiréh ató ehwehne.

(Máhka 15.16-20; Sóni 19.2-3)

²⁷ Páhirátine sóntía kegá Sísá meqmera wahnah anínká ehwehúrabeq kibekue móatera ómi mó sóntiá ké síáhrabuwara Sísaba momiwíuriówe. ²⁸ Momiwíera moke wene korósi ugurú auwera peh morá tautáúq korósi abaq atera ²⁹ ógaratáté keborarera wene ayahqnotaq suki atówe. Suki atera wiahnókara wene ayah púpeq atera wene auranabiahapeq sirehunseraráq méra wensabé péhepehe iwíáh íwíáh atera awiréh atówe. Awiréh atera wensabé, Aiq míahno? Arewe Asiu kené Wahnah mone* éra ³⁰ tehqni atera wiahnó sahtáté ayahqnotaq subiqmarera ³¹ awiréh atówe. Awiréh atera abaq ató korósi akai auwera wewene korósi suki atera awankátaq táhparaneheéra meqmera pokuwe.

Sísá awankátaq níriraté táhparó ehwehne.

(Máhka 15.21-32; Áruká 23.26-43; Sóni 19.17-27)

³² Sóntía kegá Sísá meqmera awankátaq táhparanehera urabeq pokue Sáiríni marákórápéqté áni wenáwíq Sáimóni piehgíútaq saiqnatera, Sísá táhparéhra awánkámé abaqme kúno atónsabe abaq mena kúwe. ³³ Sega pokue Kógóta sawéhrápéq kíúwe. Mi sawéh áwíqmé áwahewé wehukeni ayahqno tánúnsutapére. ³⁴ Mitaq sega íre érorahi kítahé maráhsíní mewera náhniáq sera anopipéq sombirahue Sísá náwúwana nawe tagéna ahqáho éna íre nówe. ³⁵ Íre nówara sega we meqmera awankátaq níriraté wene ayahnkaratáq subiqmaq aigárátáq subiqmarue táhparera awanká pankeqme marakóipeq pearówe. Pearera, Wene korósi insega meyanabomo éra saraq mianeheéra káhsíue saraqme meyówe. ³⁶ Saraqme mewera tútuue méra Sísá awahnkanuwe. ³⁷ Ehweh átó ehweh kanehraq sehiranúwara wene ayahqno abobórahpeq awankátaq táhparówe. Mi sehiránká mahraréna, Mah anímé Sísá Asiu kené Wahnahne úwe.

³⁸ Sísá awankátaq táhparóabeq aebó ánité moq awankátararáq níri pewe táhparéra pankeqme ayehré ayehré pearówe. ³⁹ Pearówara mitaq sótaiku kegá Sísá tagéra awiréh atera sinuo kóbiq kóbiréra wensabé íre kaweq ehwéh atówe. ⁴⁰ Íre kaweq ehwéh atera mahraréra, Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náh sokoruqme apahtáróráté mó pear-ahráhóna aníno, arere séhréhúno. Oga míankehboq marakóipeq tueagúno. Arewe aiq pútaq Manikáne ahninkáwá inaraqmé maraipéq tueagúno éra awiréh atówe. ⁴¹ Awiréh atówara Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Asiu kené abowah wehreqka Sísansabé moq awiréh atówe. ⁴² Awiréh atera mahraréra, Wega mó ke kaweraritena peh wewe íre kawerorahire. Wega, Íné Asiu kené Wahnah muge íwíáhire. Wega marakóipeq tueagínaq tagéq wensabé aiq pútare atanéhe. ⁴³ Wega, Íné Manikáne ahninkáwá úge éna Manikánka séhréh aintankéhe íwíáhire. Manikánka wensabé arutaboírínaraq seséhréh atanae éra awiréh atówe. ⁴⁴ Aebó ánité awankátaq táhparó anitégá moq íre kaweq ehwéhnéra Sísansabé awiréh atóye.

Sísá pukú ehwehne.

(Máhka 15.33-41; Áruká 23.44-49; Sóni 19.28-30)

⁴⁵ Wéhékáhnabubu moke mah marákó marákó sunkíkíragúwana ío tunsore-rutaqkakáq peh sunkíkíratiowe.† ⁴⁶ Tunsorerutaq Sísaga wewene ehwehtaq Wenabonsabé anotahtaq mahraréna, Írói, Írói, tahmah sabáhtahnie úwe. Mi ehwéhnúmé, Nániboo, Nániboo, aneqsabé íné nuwahno úwe. ⁴⁷ Úwara táhmaro iriwe míó kega irera mahraréra, Éráisansabé áhrabire uwe. ⁴⁸ Mibeqté anínká pehbeheráh sehenáh tahnsa náneq mewena kítahé nah naneqpipéq pámbáhue sehikaratáq maqme pankeqme Sísaga píbirá nankeheéna awuwe. ⁴⁹ Awutaq mó kegá, Peh áwé tagahro éra, Éráisaga

* 27:29: Anotah wahnáh anínká aneranerinserah Sísá aneraneratówe. Mi tanáhráq anotah wahnáh kégá tautáúq korósi sukiera wahnah ayáhuq sukiera sene síahraq tútuue méra wiahnó kara tahnsa náneq siyah púpeq táhtotawéra wahnahnowe. † 27:45: Wéhékáhnabubume Písini ehwéh 12 kíróku kéhre. Tunsorerutaq 3 kíróku kéhre.

segaweratanabiramo. Taganeheqmúne uwana wenawa kieyokúwana ⁵⁰ Sísaga mónkakák a notahta q ehwehnéna wenawa Maniká awena putiowe.

⁵¹ Putiotaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté páráhnkéq tahnsa ónsá senahpeqté subame tunse téhtaré úkúwe. Téhtaré úkúwana máríúwana ebahmarí parebare agúwe. ⁵² Parebare agúwana maisaró oná sigúwe. Sigúwana Manikánsabe aiq pútare atera puku weh áhréné sinonka Manikánka iriritena oganúq sitowe. ⁵³ Maisiapípeqté kie irigéra anehe Sísá oganúkútaq mi kegá Sarúsarama suwahpeq pokuwara áhnte mó kegá tagowe.

⁵⁴ Máríúwara sóntía kereq sene kíápéténireqka minaakaq moke mó naneqmarínkákák tagéra anotah ahréera mahraréra, Mah anímé aiq pútaq Manikáne ahninkáwá wíre uwe.

⁵⁵ Sísá íre putiotaq Kehrari marákórápéq suena pokútaq áhnte mó inínsónká we séhréh ataneheéra kérowe. Sísá putiotaq mi ahrérónká móbeq iriwe méra awahnkanuwe. ⁵⁶ Mágára suwahpeqte íní wenáwíq Máhríae. Wenaogo Máhríawé Sémísireq Sósépareqne sinowae. Mi inítéreq Sébérine ahninkawáraréné sinowareqka moq iriwe méra awahnkanuwe.

Sísane anonka maisé onápípeq maisaro ehwehne.

(Máhka 15.42-47; Áruká 23.50-55; Sóni 19.38-42)

⁵⁷ Árimátéa suwahpeqte aní wenáwíq Sósépa. We áhnte monéákák anínéna Sísansabé aiq pútare atowe. ⁵⁸ Sísá pukú wehekáh ío tupekútaq Sósépaga Páhrítiba pokéna wensabé, Sísane anonka mewena mómaisaranínkono úwana kowe atena sóntía keyábé, Sísane anonka mah aní áwéro úwe. ⁵⁹ Áwéro úwara sega wene anonka áwúwana Sóséparehga Sísane anonka mewera íre wahto taberábe ambántáípeq úbíqme ⁶⁰ Sósépane o ubusa onápípeq mómaisarówe. Maisarera anotah ebáh paentáwe kure maisaró mehpeh paiqmarera pokuwe. ⁶¹ Mágára suwahpeqte íní Máhríareq mó wenaogo Máhríareqka mitaq tútuue méra awahnkanuye.

Sóntía kegá maisaróabeq wahnahnu ehwehne.

⁶² Sísá maisaró wehekáhmé Asiu kene ahrena ahrena wehekáhné ménsámehnsá kawerare wehekáhne. Mi wehekáh parabagúwana mó wehekáh Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka Páhrítiba kosoruparawéra ⁶³ wensabé, Anotah aníno, péhepehenurai anínká oga míaraitaq mahraréna, Íné pukéna apahtárórác mó oganúkinauge uraire. Itega mi ehwehnúme aiq iahreraq kéhre. ⁶⁴ We kété kegá we maisatorabeqte wene anonka segiroqmera mó kopéq suera mó keyábé, We oganúkire teríyehboq arega sóntía keyábé mi maitaq apahtárórác kowahnahno arito. Arega íre mirainaraq anehete péhe éhwéhnká ebeq piah péhe éhwéh kiotaikinae uwe. ⁶⁵ Uwana Páhrítiga sensabé, Sóntía ke meriqmeq we maisatorabeq pokue mitaq óna paiqme págege atawéq kawerue wahnahnarito úwe. ⁶⁶ Kawerue wahnahnarito úwara sega sóntía ke meriqmera pokue méhpeh paiqmáro ebáh ónsá perahsarera mó kegá sirúého éra sóntía keyábé kawerue wahnahno arítówe.

28

Sísá oganúkú ehwehne.

(Máhka 16.1-10; Áruká 24.1-10; Sóni 20.1-18)

¹ Ahrena ahrena wehekáh parabagúwana o wikí kowara ebeqte wéhékáh ahbiahipeq ío kiembogútaq Mágára suwahpeqte íní Máhríareq mó wenaogo Máhríareqka maisarorabeq tagayeheéra pokuye. ² Tagayeheéra pokuyana anotah máríúwana Manikáne íopeqté anínká tunse méhpeh paiqmáro ebáh paentáwe móbeq marena mi ebáhtác tútuue míowe. ³ Wene auranabiah sokeqsúéh tahnsa kígú agúwana wene korósi anotah taberábe píribíríoyáh tahnsane.* ⁴ Mitaq wahnahnurío sóntía kegá we tagéra anotah ahréera iransánéra pusa ké tahnsa úkuwe.

* 28:3: Tók Písini ehwehmé piribiriyah tahnsane áwíqmé íre kéhre. "Olsem ais" kéhre.

⁵ Íópeqté ánínká mi inítéyábé, Íre áhreotao. Íné tagaríómé itega Sísá awankátaq táhpato aní seragéhye. ⁶ We mahtaq íre míéhre. Wega irarurainserah oganúkire. Wene anonka matotaq seragahtao. ⁷ Tagéta peheráh pokue we kító ke koreriétao. We iriwe oganúkéna Kehrari marákórápéq ebeq kínaq we anehe kirataq Sísá mitaq tagagehe. Aiq teiúge. Koreriétao úwe.

⁸ Úwara mi inítégá áhreéra peh sene sirupipeq iwíáh iwíáhéra apubúue mitaq suera pehbeheráhnue ite Sísá kérahwána ke teieyeheéra pokuye. ⁹ Pokue ahtapeq kuyataq Sísareq sereq piehgíúwe. Sísaga sensabé, Pehwehrue míáhtao úwara mi inítégá weba kure wene aigará táhtoqme iwíáh iwíáh atóye. ¹⁰ Iwíáh iwíáh atóyana Sísaga sensabé, Íre áhreotao. Nánuwahrahyabé korerieq, Kehrari marákórápéq pokoro. Mitaq íné tagagehe. Koreriétao éna eqmarowe.

Maisaróabeq sóntía ke teríú ehwehne.

¹¹ Eqmarowara mi inítégá pokuyara maisaróabeqte sóntía kéga Sarúsarama suwahpeq pokue Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké moke tago naneq teríúwe. ¹² Teríúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené abowah wehreqka momiwíue sío síóera moráénéra sóntía kéga sene ehweh sehigigeheéra áhnte moné síúwe. ¹³ Móne siera mahraréra, Mó keyábé mahraue terieq, Inokáhpeq ite sugéwonayabé we kító kéga sure wene anonka mewera eheqpopoq morúáhwe teriéro uwe. ¹⁴ Teriéro éra, Anotah wahnáh ánínká ite sugéwaro ehwéh irahnaraq itega mi ehwéh tábúsoqme teawenéhe. Teawénaraq wega ite íre kamahinae uwe. ¹⁵ Uwara sóntía kéga móne mewera mi pehe éhwéh sehígíúwe. Asiu kéga mi ehwéh Súría marákórápéq mitaq teri mahtaq terinuwara abae agúwe. Miraunsabé mi tanáhráqkákákq amahnágaákákq Asiu kéga mi ehwéhnsabé, Aiq pútaq ehwéhne atáhwe.

Sísaga we kéro keyabé, Néne ehweh koreriéro ú ehwehne.

(Máhka 16.14-18; Áruká 24.36-49; Sóni 20.19-23)

¹⁶ Ite airápété morá ké Sísá kérahwána kéga pokue Kehrari marákórápéq Sísaga teiu sawéhrápéq kiowáne. ¹⁷ Mitaq Sísá tagéq wensabé iwíáh iwíáh atahwáne. Peh táhmaroga sirupipeq téhtaré iwíáhuwe. ¹⁸ Sísaga iteba wahtotaq séna itensabé, Maniká Nániboga íópeqkákákq mah marákó márakóákákq moke wahnahnúno aintena págege aintéhre. ¹⁹ Minayabe pokue mah kehiná kéhíná íné séniráh ké úkigehboq kosíwáhnororo. Nániboreq íné wenahninseq Manikáne Awanseq íwírue wání meriéro. ²⁰ Moke teiátáu ehwéh tábúsoqme sehigigéhbo kawerue síwáhnororo. Kawerue írátíáhro. Amahnágaákákq mókakeakákq mah marákó márakó parabagína tanáhráqkákákq peh itereq mía míainauge úwe.

Máhka Ebeq sáhnsahwe ahtebe ehwehne.

Máhkawe Sarúsarama suwahpeqte ánínéna téhtaré áwíq kéhre. We mó awíqme Sóni Máhkae. Sísaga marakóipeq ména síwáhnorútaq Máhkawe peh mahbi míowe. We Páhnábása awahrah aní ména Píta séhréh atena anehe Páhnábásareq Porareq séhréh aritowe. Aroma kegá págege sansánsábé suwahbó púana Sísaga págegeue miraú arámpéhríyábé Máhkaga sehiranúwe. Aroma kegá mah pukú sáhnsahwe Sísane ehweh kawerue siahtebéra Sísansabé aiq pútare atageheéna Máhkaga sehiranúwe.

Máhkaga mah kawéq éhwéh sehiranúwe.

*Sóni wání meri merini anínká irarú ehwehne.
(Mátíyu 3.1-12; Áruká 3.1-9,15-17; Sóni 1.19-28)*

¹ Sísá Karáhéwé Manikáne ahninkáwá wíre. Kaweq éhwéh áwahewé ² Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Áísáíaga púkuipéq sehiranue mahraréna, Írátíáhro. Néne ehweh korerie anímé ah kawerinkeheéna ebeq eqmaróge. ³ We abatapi ména sawai sawaíéna mahraréna, Itene Wahnah sína ahmé aborisahro. Wene ah kaweraráhro inkehe úwe. *(Aisaia 40.3)*

⁴ Mah sehiránká irarinserah wání meri merini aní wenáwíq Sóni uworapeq ména ehweh teri terinéna, Manikánka itene ahbabáqsabe kaweritankéhboq ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míáhro. Itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míéhraqmé wání meinie úwe.

⁵ Súría marákórápéqté kéreq Sarúsarama suwahpeqte kéreqka ómiga weba suwe. Su kegá sene ahbabáqsabe Maniká teawúwana Sóniga Sorana aroipéq wání meriwe. ⁶ Sóniga kéhmane áyórate kogahnia aneraneratiowe. Áú aretí wene ayahbataq konah-natiowe. Tábahnkákáq sehnáhrabahnkakáq nówe. ⁷ Sóniga mahraréna, Inehe si anímé anotah aní ména íné kiotaqme aní míre. We anotah aní púana ínéga nirehunserarácq ména wene súu nahníaq pugereyabe íre awehrari aní múge.* ⁸ Ínéga peh wání mei meinonana wega Manikáne Awa náinkéhe úwe.

*Sóniga Sísá wání meawu ehwehne.
(Mátíyu 3.13-17; Áruká 3.21-22)*

⁹ Mitaqkake Sísaga Néhsara suwahpeq Kehrari marakórápéqté súwana Sóniga Sorana aroipéq Sísá wání meawuwe. ¹⁰ Meawuwana Sísaga wánípipeqté kiutaq tagówana sabonah sawekúwana Manikáne Awanka tunse kiboki tahnsanéna Sísaba márún-surahúwe. ¹¹ Márún-surahúwana íópeqté éhwéhnká mahraréna, Are niruní nénáhní móne. Arensabé nirutaboiruge úwe.

*Owainawanka Sísá áhwárawe tagó ehwehne.
(Mátíyu 4.1-11; Áruká 4.1-13)*

¹² Manikáne Awanka Sísá meqmena abatapi móatowe. ¹³ Áhnnte wehekáh 40 wehekáh Sísá mitaq míowana owainawanka weba séna Sísaga ahbabárinkeheéna áhwárawe tagéna áwíoqnówe. Sísá ménkámehnká míórabeq míowara íópeqté kegá weba séra séhréh atówe.

*Sísaga Kehrari marákórápéq wene arambehri áhwáró ehwehne.
(Mátíyu 4.12-17; Áruká 4.14-15)*

¹⁴ Mó kegá Sóni karábúsiipéq átówana Sísaga Kehrari marákórápéq pokéna Manikáne kaweq éhwéh teri terinúwe. ¹⁵ Teriena, Ibora awehraq tanáhrácq míre. Manikánka

* 1:7: Naho púkúwé "Manikáne O Ehwehne" ue púkuipéq mahraue karaire. Sóniga mahraréna, Inehe si anímé anotah aní ména íné kiotaqme aní púana wega ehweh irarínaraq íné ehiya míanie úwe.

wahnah wahnahnime aiq wahtoni puaq itene ahbabáq sueq kaweqtaq méq mah kawéq éhwéhnsábé aiq pútare aintáhro úwe.

Sísaga itaréitaré wéhyábé, Íné séniráhro ú ehwehne.
(Mátíyu 4.18-22; Áruká 5.1-11)

¹⁶ Sísaga Kehrari kawéhu ayehrápéq noguwara se ábárahre Ehntarureq Sáimónireq tagówe. Sáimóniwe mó awíq Pítáe. Se pah meyóya aníte míoyansabé kahweraté wánípipeq uwe taga tagauyana tagówe. ¹⁷ Tagéna sensabé, Íné séniráhtao. Amahnága itega kahweraté uwe taga tagaéta pah meyehye. Mina óyanserah wehuke ínéba meriqmeta sighe. Minayabe íwáhnoriniboq séniráhtao úwe. ¹⁸ Séniráhtao úwara sene kahwe apubúue mitaq marera Sísá kéroye.

¹⁹ Kéroyana Sísaga kure mó abárahre Sébérine ahninkáwáráre síwíqmé Sémísireq Sónireq sene sípiipéq méra kahwewarí kaweq kaweruyana tagówe. ²⁰ Tagéna Sísaga máhotao úwara mi abárahregá sibowáreq wereq arambehriu kereq sípiipéq suera Sísá kéroye.

Sísaga owainawa kaqauwo ehwéhne.
(Áruká 4.31-37)

²¹ Segá Kápénéáma suwahpeq tunse ahrena ahrena wehekáh Sísaga momiwí nahtápéq kibekéna síwáhnorúwe. ²² Síwáhnoréna Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnoro kegá síwáhnorunserah Sísaga íre miráúwe. Ahqáho. Wega págegeue síwáhnorú púara wene ehweh író kega áhtenuwe.

²³ Áhtenuwana owainawanka subiqmaq subiqmarú aní momiwí nahtápéq míowana owainawanka iwíáh atowana anotahtaq mahraréna ²⁴ Sísao, are Néhsara suwahpeqte aní móne. Arega itewe aneraitaníbo? Iubiq iuanie seno? Are Maniká míéhrabeq kaweqtaq mía míaóna aní móne. Arewe aiq tagaríoge úwe. ²⁵ Úwana Sísaga owainawansabé awehgu atena wensabé, Ehiya mé we auwe pokúno atowe. ²⁶ Auwe pokúno atowana owainawanka mi aní kúrugúru atena kareéna we auwena pokúwe. ²⁷ Pokúwara ómi mío kega anotah ahténéra ehmuniq éhmúniréra, Aneqpomo? O ehweh míre. Anotah wahnáh ánínká síwáhnori serahnéna Sísaga págege ehwéhne owainawankákáqsábé, Miraoro i puara sega wene ehweh apubúue íráhwe uwe. ²⁸ Moke Kehrari marákórápéq Sísá éhweh apubúue mitaq teri mahtaq terinuwara írówe.

Sísaga Pítane ahrahnawa kawerato ehwéhne.
(Mátíyu 8.14-15; Áruká 4.38-39)

²⁹ Sísareh Sémísireh Sónirehga Asiu kené momiwí nahtápéq suera kure Sáimónireq Ehntarureqne nahupeq kibekuwe. ³⁰ Sáimónine ahrahnawa osoro awahréna máhriqtaq míowara mío kega Sísá apubúue teawúwe. ³¹ Teawúwana Sísaga weba séna ayahnkara táhtoque iriatowana kaweragúwana táhutahuq tíwe náriuwe.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.
(Mátíyu 8.16-17; Áruká 4.40-41)

³² Mi wehekáh ío tupekútaq wehekeqká ómi awahre kereq owainawanka subiqmaq subiqmarú kereq meriqmera Sísaba mórítówe. ³³ Mi kehiná suwahpeqte kegá ómi méhpeh sahuríówe. ³⁴ Sísaga áhnte awahreu ke kaweraritena áhnte owáinawámári kaqsuowe. Owainawamarínká Sísá tagaríó púana wega se ehiyansá aritowe.

Sísaga Kehrari marákórápéq kure kaweq ehwéh teriu ehwehne.
(Áruká 4.42-44)

³⁵ Ahyahbinkerotaq Sísaga iriwe ména mitaq suena abatapi kowéna Manikánsabe púrurúwe. ³⁶ Sáimónireq wene iyahnaboreqka koanebahréra ³⁷ Sísá tagéra wensabé, Ómi kegá arensabé anebahrowe teawúwe. ³⁸ Teawúwana Sísaga sensabé, Mó ke suwahpeqkakák éhweh teriníboq pokonehe. Terinieéna tumióge úwe. ³⁹ Sísaga moke

Kehrari marákórápéq noginieéna pokéna Asiu kené momiwí nahmárítápéq ehweh teriena owainawamarí kaqsuowe.

Sísaga anotah naonkákák ání kawerato ehwehne.

(Mátíyu 8.1-4; Áruká 5.12-16)

⁴⁰ Anotah naonkákák ánínká Sísaba séna áhtenú púana arehunseraráq ména Sísansabé pagu pagunéna, Are awahbáhnaraqmé kaweraintahráhone úwe. ⁴¹ Úwana Sísaga wensabé arutaboiratena ayahnkahkahrue wenaneq táhtorena wensabé, Aiq mirainauge. Are awaho ani míahno atowana ⁴² mina irarútaq wene náonaba apubúue wagúwana kaweragúwana ⁴³ Sísaga eqmaranaútaq wensabé, Írátíahno. ⁴⁴ Mó ke teríneho. Írakaumo. Manikáne ehweh mibeq mahbeq aítéh ánípá pokue arene anonka móreawo. Are awaho ani úkire igeboq Mósísiga irarúnserahnue Manikánsabe titirúno éna apubúue eqmaq auwowe. ⁴⁵ Eqmaq auwowana kaweragú anínká pokéna kawerato ehweh mitaq teri mahtaq terinúwara áhnte kegá írówe. Áhnte kegá író púana Sísaga mó ke suwahpeq íre korahúwe. Írakaumo. Peh abatapi kowíowara mó marákórápéqté kéreq mó marákórápéqté kéreq áhnte kegá mitaq weba suwe.

2

Sísaga aiayah pukia ání kawerato ehwehne.

(Mátíyu 9.1-8; Áruká 5.17-26)

¹ Sísaga táhmaro wehekáh ména mitaq suena Kápénéáma suwahpeq kouwekúwara wene nahtapeq míéhre mitaq teri mahtaq terinuwara írówe. ² Irera áhnte kegá weba sáhatíowara kígíunsabe mó kegá méhpeh íre míahrahuwana Sísaga kaweq ehweh teriuwe. ³ Itaréitaré ánítógá aiayah pukia ání sehgiwera weba suwe. ⁴ Séra ahtapeq kutaq áhnte wehekéqká nahupeq kígíunsabe sega Sísaba íre kioráhéra nahnsorapéq kire Sísane ayahqonsoraq abogéh piruqmarera abahrabahrútaq aiayah pukia ání wene máhriqkákáq sehitaqmaqme meqmera Sísá míorabeq márúnátówe. ⁵ Sega iwíáhéra, Sísaga kaweratanawire iwíáhuwana wega sene iwíáh tagéna aiayah pukia ánínsábé, Náníbáq móne. Arene ahabábáq aiq kaweratóge úwe.

⁶ Úwara Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnoro kegá tútuue méra sirupipeq iwíáhéra, ⁷ Mi ehwehmé aneqsabé irariro? Manikánsabe íre kaweq ehweh atéhre. Ahabábáqsabe insega kaweraritahráhiro? Manikánka webataq wehukene ahabábáqsabe kaweraritahráhire iwíáhuwe. ⁸ Sísaga sene sirupipeqté iwíáh wene arupipeq tagéna sensabé, Itewe aneqsabé mira iwíáho? ⁹ Aiayah pukia ánínsábé aneq ehweh teawinínkono? Arene ahabábáqsabe kaweratóge teawinínkono? Are irigue arene máhriq mewe ah nogo teawinínkono? Íre págege ehwehmé ahnabo? ¹⁰ Íné wehukení úku anínká mah marákó márákó wehukene ahabábáq kaweraritahráhuge. Sokigi ainíboq tagaríáhro éna aiayah pukia ánínsábé, ¹¹ Teawiníboq iro. Irigue arene máhriq mewe arene nahtapeq pokúno úwe. ¹² Pokúno úwana irigue wene máhriq apubúue mewena pokúwara ómi míó kega tagéra áhtenue Manikánsabe iwíáh iwíáh atera, Mahna tahnsa morá ibora tagóne uwe.

Sísaga Árwáinsabé, Íné séniro ú ehwehne.

(Mátíyu 9.9-13; Áruká 5.27-32)

¹³ Sísaga Kehrari kawéhu ayehráq mó kúwara ómi míó kega weba sáhatíowana Manikáne ehweh síwáhnorúwe. ¹⁴ Sísaga mitaq suena ahtapeq nogutaq táhkísi moné meyo aní wenáwíq Árwái tagówe.* Árwáiwe Ápíásane ahninkáwá táhkísi moné meyo nahtápéq tútuue míowana Sísaga wensabé, Íné séniro úwana Árwáiga irigue kérowe.

¹⁵ Áhnte táhkísi moné meyo kéreq mó ahabábáq kéreqka Sísá kérónsabe Sísaga Árwáine nahtapeq táhutahurútaq mi kegá Sísareq we kéro kéreq táhutahuruwe. ¹⁶ Táhutahuruwara Mósísine ehweh síwáhnoru Péhrasi kegá minayabe tagéra Sísá kéro

* 2:14: Mátíyuwe mó awíq Árwáie. Mátíyu 9.9 tagáhnno.

keyabé kasenára, Sísawe aneqsabé táhkísi moné meyáh kéreq ahabábq kereq moráráq táhutahuriro uwe. ¹⁷ Uwana Sísaga mi ehwéh irena sensabé, Sóteha awaho wehuké márásíni íre náriasa peh morá awahre ke náríre. Mina inserah ínéwé kaweqtaq míáh ké séhréh aritanieéna íre suge. Peh ahabábq ke kaweraritanieéna suge úwe.

Sísaga táhutahuq awehrío sansánsábé síwáhnorú ehwehne.

(Mátíyu 9.14-17; Áruká 5.33-39)

¹⁸ Sóni kéro kereq Péhrasi kereqka táhutahuq awehriutaq wehukega Sísaba séra kasenára, Sóni kэрáh kéreq Péhrasi kэрíráh kéreqka táhutahuq awehriowara aneqsabé are kэрáh kéga íre awehrioo uwe. ¹⁹ Uwana Sísaga sensabé pabeqme ehwéh teriena, Pahuwirotaqmé o menáhwé wene iyahnabo ba míehtáqmé táhutahuq awehrioo? Írakaumo. ²⁰ Mókake o menáhwé seba íre míahnaraqmé mi tanáhráq wene iyahnaboga sirutaboirára táhutahuq awehrigehe úwe.†

²¹ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Wehukéníká nahonáh sáhkétí kaweriniéna o ambántáráté íre párúwe kawerire. Miraitaq tahirimé nahonáh sáhkétí subanki irino. ²² Wehukéníká o nahníaq sera ano naho naho méméné áúyahwa antehyápípeq íre ahkíre. Miraitaq tahirimé sera anonka muinaraq nahonáh antéhyá tapoagirana sera ano marakóraq antigi irino. Wehukéníká o será ano o antéhyápípeq ahkíre. Wehukega ahkírataq mi tehtáre náneqme kawerue kanae. O será anome kawerue kanae. Antehyamé moq kawerue kanae úwe.‡

Sísaga ahrena ahrena wehekáhnsábé arambehriéyabe irarú ehwehne.

(Mátíyu 12.1-8; Áruká 6.1-5)

²³ Ahrena ahrena wehekáh Sísareq we kéro kereqka páréti mirao naneq será sotápéq kótaikutaq we kéro kega mi será késabaríqme késabaríqmeue kuwe. ²⁴ Kuwara Péhrasi kéga Sísansabé, Are kэрáh ké tagáhno. Ahrena ahrena wehekáh íre mirao sansámé sewe aneqsabé mirao uwe.

²⁵ Uwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqté séhíramé Tébitireq we kéro kereqka tabonahéra sirupibiútaq mirau sansámé íre sáhnsahwe ahtebaho? ²⁶ Wehukéní wenáwíq Ábíátawe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito aní míotaq Tébitiga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpeq kibekéna Manikánka tagankeheéra máró paréti mewe néna we kéro ke náriuware sega moq nowe. Mósísine ehweh irarunka mi parétiwé pehipéqté kéga íre nah nanere. Peh morá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéga nahrahowe ire. (1 Samuel 21.1-6)

téga mi sehirá íre sáhnsahwe ahtebaho úwe.

²⁷ Sísaga Péhrasi keyábé mó mahraréna, Ahrena ahrena wehekáh ko púana Manikánka wehuke miraroo? Írakaumo. Wehuke míó púana ahrena ahrena wehekáh mirarowe.

²⁸ Íné wehukéní úku anínká ahrena ahrena wehekáhnkákáq wahnah wahnahnuge úwe.

3

Sísaga ahrena ahrena wehekáh sawenkahnia áyáhnkákáq aní kawerato ehwehne.

(Mátíyu 12.9-14; Áruká 6.6-11)

¹ Sísaga Asiu kené momiwí nahtápéq mó kibekúwana sawenkahnia áyáhnkákáq aní míowe. ² Míowara Péhrasi kéga Sísaga ehweh ataneheéra ahrena ahrena wehekáh Sísaga mi aní kaweratanabiramo éra ebitíowe. ³ Ebitíowana Sísaga sawenkahnia áyáhnkákáq ánínsábé, Ínéba sewíahno éna ebitíó keyabé, ⁴ Mósísiga sehgióro ú ehwehnikáwé ahrena ahrena wehekáhnsábé anere teiro? Wehuke kaweraritanéhnkono? Íre kaweraritanéhnkono? Wehuke séhréh aritanéhnkono? Subiq suanéhnkono úwara se ehiya míowe. ⁵ Se sawenkahnia áyáhnkákáq ánínsábé íre sirutaboiria sirupipeq págegeunsabe Sísane arupipeq umeh agúwe. Umeh agúwana wega se ebitáwéna abiahnsa

† 2:20: Mi ehwéh áwahewé aigarápéqté éhwéh Mátíyu 9.15 tagáhno. ‡ 2:22: Mi ehwéh áwahewé aigarápéqté éhwéh Mátíyu 9.17 tagáhno.

aritena sawenkahnia áyáhnkákáq ánínsábé, Arene ayahnkara obariro úwana wene ayah obarirowana kaweragúwe. ⁶Kaweragúwara Péhrasi kegá tueague Érótime iyahnaboreqka momiwíue sío síoéra, Sísawe árahue subiq suanéhnkono uwe.

Káwehu ayehráq áhnte kegá momiwíu ehwéhne.

(Árúka 6.17-19)

⁷ Sísareq we kéro kereqka mitaq suera káwehu ayehráq pokuwara áhnte Kehrari marákórápéqté kegá we kérowe. ⁸ Kehrari marákórápéqté kéreq Súría marákórápéqté kéreq Sarúsarama suwahpeqte kéreq Írúméa marákórápéqté kéreq Táíya suwahpeqte kéreq Sáíróna suwahpeqte kéreq Sorana aroipéq seberaebéqté kéreqka áhnte kehinánká Sísaga miraúnsabe irera weba suwe. ⁹ Áhnte kegá sunsabe Sísaga we kéro keyabé, Áhnte kegá pagunúéhboq sípi wahtotaq mewe sero úwe. ¹⁰ Áhnte awahre ke kaweraritonsabe moke mó awáhré kegá Sísá táhtoranehéera pehentáwe sunsabe Sísaga we kéro keyabé mi ehwéh teriuwe.

¹¹ Owainawamarínká Sísá tagéra wensabé áhreu puara arehunseraráq méra anotahtaq mahraréra, Are Manikáne ahninkáwá wóne uwana ¹² Sísaga sensabé abiah matawéna, Íné éhweh irariyehboq ehiya míáhro úwe.

Sísaga we kéro ke omaq sito ehwehne.

(Mátíyu 10.1-4; Árúka 6.12-16)

¹³ Sísaga sáwéhrapeq pokéna wega omaq siteyabe awahbó ke síáhrabúwara weba kíúwe. ¹⁴ Kíúwana airápété téhraníte weba míageheéna omaq sitowe. Sensabé eqmaro kee síwíraritena mi kegá ehweh koreri terinigeheéna omaq sitowe. ¹⁵ Sega owainawamarí kaqsuageheéna págege atena omaq sitowe. ¹⁶ Wega omaq sito kewe Sáímóniwe mó awíq Pítae ue áwíratena ¹⁷ se ábárahre Sébérine ahninkáwáraré Sémísireq Sónireqsabé Póánégie ue síwíraritowe. Mi awíq áwahewé puruburu aníte tahnsane ue síwíraritowe. ¹⁸ Ehntaru, Pírípi, Pátórómíyu, Mátíyu, Tómáhsi omaq sitena Sémísi Ápíasane ahninkáwá omaq atowe. Sáímóniwe we Kénáni marákórápéqté ánínseq Táriásareq omaq sitowe. ¹⁹ Súrása we mó awíq Ísíkáríóti Sísane naruo koweriranaú anínseq omaq sitowe.

Owainawanka Sísá séhréh atéhre éra péhe éhwéh iraru ehwéhne.

(Mátíyu 12.24-32; Árúka 11.14-23, 12.10)

²⁰ Sísaga nahupeq kibekúwara áhnte wehekéqká weba mó kiranéhnatíówe. Mitaq kígíunsabe Sísareq we kéro kereqka íre táhutahurorahuwe. ²¹ Sísá awahrahga minayabe írótaq, We uwoyansa aní úkire éra we koweranehéera suwe.

²² Sarúsarama suwahpeqte Mósísine ehweh síwáhnoro kegá seye náhenéra, Pésébúri, owainawane wahnahnka Sísá págege atena séhréh atéh púana Sísaga owainawa kaqsuahráhire éra ehmuníq éhmúníruwe. ²³ Ehmuniq éhmúníruwana Sísaga sensabé, Ínéba sewíáhro éna pabeqme ehwéh mahraréna, Owainawanka wewe árahue kaqsuankéhbo? ²⁴ Wahba marákórápéqté kegá seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se págegeue morá ké íre míahrahowe. ²⁵ Sensuwahrahreq seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se págegeue morá ké íre míahrahowe. ²⁶ Owainawanseq wenawahrahreq ebehotaq tahirímé se sainkéra págegeue morá ké íre míahraho irino. ²⁷ Wehukénínká ayahnsa kira wéhné ménsámehnsá meyanieéna wene nahupeq pehipi íre kibekorahire. Írakaumo. Ebeqme wega ayahnsa kira wéh táhtoqme táhru táhruarena anehe wene nahtapeqté ménsáméhnsá pehipi meyhárhire úwe.

²⁸ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Ahbabárera Manikánsabe abehq éhwéh atáh kéwé Manikánka mi ke kaweraritahráhéna mi ahbábáq íre ahrreraq matiankehe. ²⁹ Peh morá Manikáne Awansabe abehq éhwéh atéh ánímé Manikánka mi aní íre insahwé atankéhe. Mi ahbábáq peh ahrreraq matiankehe úwe. ³⁰ Sega, Owainawanka Sísá séhréh atéhre unsabe Sísaga mi ehwéh irarúwe.

Sísane anowaréh ábákawaréhwe inseréhbo i ehwéhne.
(Mátíyu 12.46-50; Áruká 8.19-21)

³¹ Sísane anowareq ábákawaréhreqka séra máhpeq iriwe méra mó keyábé, Sísansabé, Mahbeq tuo teawéro uwe. ³² Uwara áhnte wehekéq weba sáhatawéra wensabé, Arenanoreq arenábáqmarinseq máhpeq méra arensabé áhrabowe uwe. ³³ Uwana Sísaga sensabé, Náinoreq náníbáqmarinseq inseréhbo éna ³⁴ weba sáhatió ke tagéna, Itewe náinoreq náníbáqmarinseq móe. ³⁵ Maniká awahbeh arámbéhrí mirao kewé náníbáqmari móe. Náinahnoreh wóe. Náinoréh wóe úwe.

4

Ayu suitabéyabe pabeqme ehwéhne.
(Mátíyu 13.1-9; Áruká 8.4-8)

¹ Sísaga káwehu ayehráq tunse mó síwáhnorúwe. Síwáhnorúwara íregárita q weba sáhatió púana wega wánípipeq ko sipíipéq kibekue tútuue míowe. Tútuue míowara moke míó kega arahwéraq míówana ² wega áhnte pabeqme ehwéh síwáhnorúwe.

³ Síwáhnoréna, Teiníboq írátíáhiro. Ayu suitabé aninká ayu suitabanieéna pokire. ⁴ Suitabehta q mó ayú ahta q megirana kabaranka sésiq nehre. ⁵ Mó ayú kirura q megirana pehgáriq marákó kéh púana mi ayú apubúue kiapoue kíréhre. ⁶ Anotah patáhita q tamurupague ánúq piéh púana ehyatagire. ⁷ Mó ayú náwe tarúíta q megirana náwe kirena kárígariirana íre kawerue kíréhre. Minayabe sera íre íyéhre. ⁸ Mó ayú kaweq marákórát q megirana kiapoue kirena áhnte será íyéhre. Mó ayú 30 íyéhrana mó ayú 60 íyéhrana mó ayú 100 íyéhre. ⁹ Íre parosa áhréákát kéó, kawerue íráhro úwe.

Sísaga ayu pabeqme ehwéh áwahe pahsuo ehwéhne.
(Mátíyu 13.10-17; Áruká 8.9-10)

¹⁰ Áhnte kegá íre míóta q airápété téhraníté Sísá kéro kereq mitaq míó kereqka pabeqme ehwéhnsabé áwahe kasenuwe. ¹¹ Kasenuwana Sísaga sensabé, Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéhmé áwahe ite sokigi aiena mó ke peh pabeqme ehwéh teri terinuge. ¹² Minayabe mó kegá siuranka tagéra sirupipeq íre tagariahrahowe. Sene siahrega irera sirupipeq íre írátíahrahowe. Minayabe sene ahababáq sansa peh kéhrana Manikánka sene ahababáq íre kaweraritena peh ahrera q matiankehe úwe. (*Aisaia 6.9-10*)

Sísaga moke pabeqme ehwéh teriunsabe irarú ehwehne.
(Mátíyu 13.18-23; Áruká 8.11-15)

¹³ Sísaga sensabé mó mahraréna, Ite mah pabéqmé éhwéh íre iraho? Mó pabeqme ehwéhmé arahue iranéhbo? ¹⁴ Ayume Manikáne kaweq ehwéhne. Ayu suitabé aninká mi kawéq éhwéh teri terinire. ¹⁵ Ahtapeq megí ayúmé wehukega Manikáne ehweh íráhwana owainawanka sirupipeqté mi ehwéh apubúue seaebóire.

¹⁶ Kirura q megí ayúmé apubúue kiapoinserah wehukega Manikáne ehweh irera sirupipeq eyoyóera apubúue kowe atáhwe. ¹⁷ Manikáne ehwehnka sirupipeq íre ánú piéhnsabé pehgáriq tanáhrát sehgiówe. Manikáne ehweh sehgiónsabé mó kegá síwíoqnahwana íre kaweq sunúq sire. Mi tanáhrát sega apubúue túbáh agéra Maniká áúwáhwe. ¹⁸ Náwe tarúíta q megí ayúmé wehukega Manikáne kaweq ehwéh irera sehgiónehe íwiáhéra ¹⁹ mah marákó marákóipéqté náneqsabé iwíáh kikiréra sene áhnte matiáh ménsáméhnshánsabé sirutaboírowana mó mensáméhnshánsabé aigará pabekire. Náwe soagirana sera íre íyéhmé mi kegá Maniká awahbeh sansá íre sehgiowe. ²⁰ Kaweq marákórát q megí ayúmé wehukega Manikáne ehweh irera sirupipeq tábúsoqme iwíáhowe. Kaweq marákórát q kaweq será íyéhnserah sega mi ehwéh sehgióra Manikáne arambéhri kawerue miraowe. Kawerue miraéra mó kegá 30 tahnsá arámbéhríowara mó kegá áhnte 60 tahnsá kaweq arámbéhríowara mó kegá peh íregárita q 100 tahnsá áhnte kaweq arámbéhríowe úwe.

Sísaga téhreh naneq íre akariaráhnsábé pabeqme irarú ehwehne.
(Árúka 8.16-18)

²¹ Sísaga sensabé mó mahraréna, Áráhmu mewe setaq eheq maraho? Antehyatáté áráhmu íre akariaráhwe. Máhriq tahbé tehnopeq íre maráhwe. Írakaumo. Kaweruwe téhrankeheeq peh tahberapeq maráhwe. ²² Amahnága moke kopípeq kéh náneqme mókake ábóraq kanae. Moke akariuríéh náneq moq ábóraq kanae. ²³ Íre parosa íáhréákáq kéó, kawerue íráhro úwe.

²⁴ Sísaga sensabé mó mahraréna, Itega íréhra ehwéh iwíáhue íráhro. Itega mó ke náríranserah Manikánka mina tahnsanue náinkéhe. ²⁵ Matíéh ání Manikánka mó náwinkéhe. Íre matíéh ánímé Manikánka wene pehgáriq naneq meyankehe úwe.

Ayu kíréhnsábé pabeqme ehwéhne.

²⁶ Sísaga mó mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime wehukeníká ayu marakóipeq suitabehnserahne. ²⁷ Inokáhpeq sugayugaéna ahbiahipeq irigéna wene arambehirana ayume kiapoue kíréhre. Kiapoue kíréh sánsámé suitabeh anínká íre ahtebehre. ²⁸ Marakóga mirainka ménsámehnsá kirena íyéhre. Ebeq ánáh kiapoue kirena anehe sera iyena nera kéhre. ²⁹ Ménsámehnsá nera kéhtáq pokatate serame apiwe meyáhwe. Nera kéh púara apiwe meyáhwe úwe.

Pehgáriq ayúnsábé pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 13.31-32; Árúka 13.18-19)

³⁰ Sísaga mó mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime aneq tahnsáne teinínkono? Minayabe aneq pabeqme ehwéh teinínkono? ³¹ Manikánka wahnah wahnahnime sotápéq uqmaréh ayu tahnsane. Mi ayúmé íre mó sotápéqté áyú tahnsane. Írakaumo. Mi ayúmé pehgáriq ayúne. ³² Wehukeníká mi pehgáriq áyú wene sotápéq uqmatairana kirena anotah awánká úkéna moke mó mensáméhnsá kiotaikire. Awankánirana anotah ayáhnáwé kéhrara kabaramarínká ayahnaweraq surahéra sene nah mitaq áhpeq píáhwe úwe.

Sísaga peh pabeqme ehwéh teriu ehwéhne.

(Mátíyu 13.34-35)

³³ Sísaga áhnte mina tahnsa pabeqme ehwéhne Manikáne ehweh teriuwe. Sirupipeq mi ehwéh iwíáhue irahráhunserahnue teriuwe. ³⁴ We kéro keyabé epéq moke pahsuqme síwáhnoréna peh mó keyabé pabeqme ehwéh teriuwe.

Sísaga irarúnka sóiriq táqnáigú ehwehne.

(Mátíyu 8.23-27; Árúka 8.22-25)

³⁵ Mi wehekáh tupekinaútaq Sísaga we kéro keyabé, Káwehu seberaebéq pokonehe úwara ³⁶ we kéro kega mibeq sáhurió ke suera Sísá mío sipí kéwewera Sísá meqmera kuwe. Mó sipíwárinakákáq moraráq kuwe. ³⁷ Anotah soírírúwana wánínka sípiipéq kiegambéh agu aguúwana sípiipéq wání obenkíkinaútaq ³⁸ Sísawe sípi ambarupéq ayahqno kunubaraq sugowe. Sugowara sega Sísá iriatera wensabé, Íwáhnoraníno, íte wánípipeq pukonehe únayabé anetaníbo iwíáhono uwe. ³⁹ Uwana Sísaga irigéna sóiriqsabé, Táqnáigúno éna wánínsabe, Pehwehrué mé túbáh agúno úwana sóiriqka táqnáigúwana wánínka moq túbáh agúwe. ⁴⁰ Túbáh agúwana wega sensabé, Aneqsabé áhreoo? Aneqsabé ínénsabe íre aiq pútare aintaho úwara ⁴¹ sega anotahtaq áhreéra seye náhenéra, Mah ánímé insebo? Sóiriqkákáq wánínkakaq wene ehweh íréhre uwe.

Sísaga owainawamarí kaqsuo ehwéhne.

(Mátíyu 8.28-34; Árúka 8.26-39)

¹ Sísareq we kéro kereqka sípi kéwewera kure Kehrari kawéhu seberaebéq Kérása kené marakórápéq kuwe.* ² Sísá sípiipéqté tueagúwana mibeqté ánimé owainawanka subiqmaq subiqmarú aninká wehuke maisia ónámáripéqté séna weba súwe. ³ Mi aninká maisia ónámáripéq kaegaeuwara wehukega wene aigárátáq ayahnkaratáq séniraté táhru táhru aruqaruruwana suraqsu suraqsurú púara íre saiqnariahrahuwe. ⁴ Wene ayahpíte séní sabirue surasuq surasuréna wene aigárápité séní piteruq piterurúwe. Segá táhtorótaq íre ambubu atiahrahuwe. ⁵ Inokáhpeqkakáq wéhékáhnkakaq ahriahri we maisia ónámáripéqté sáwéhrapeqté kare kareéna kenkawéhrate wene anonka amurúruqme kirasuq kirasurúwe.

⁶ Sísaga sípiipéqté kiuwana mi aninká móbeqté we tagéna pehbeheráh weba sure wensabé áhtó púana arehunseraráq sewíowe. ⁷ Sewéna kareéna, Sísao, are íópeqté Manikáne ahninkáwá wóne. Aneraintaníbo? Íópeqté Manikánka tagaríhtáq níeraníneho úwe. ⁸ Sísaga wensabé, Owainawano, we auwe pokúno atonsabe mi ehwéhnsábé kareúwe. ⁹ Kareúwana Sísaga wensabé, Arenáwíq tenio úwana mi aninká, Ite áhnte míonayabé néníwíq Íregáritare éna ¹⁰ Sísansabé, Ite mahtaqté kaqme íre wahto eqmaq iuwheheho úwe.

¹¹ Wahtotaq sáwéhrapeq íregáritaq poeráhqká náwe sahtaqme nowara ¹² owainawamarínká Sísansabé, Mi poeráhqmáripá eqmaq iuwo éra, Póeráhqne sirupipeq míanehboq ite pokoro aito éra pagu pagunuwe. ¹³ Pagu pagunuwana Sísaga kowe aritowara owainawamarínká wehukení auwera póeráhqmariné sirupipeq kowíowara 2táhúséni (2,000) póeráhqmárinká sáwéhrapeqté pehbeheráh tunse mentúpipeq wánínkuwe pukuwe.

¹⁴ Póeráhqtaq wahnahnu kegá tagéra pehbeheráh pokue sotápéq míó kereq sene nahtapeq míó kereq koreríuwara seraganeheéra suwe. ¹⁵ Sísaba suwana owainawamarí kaqauwo aninká kaweq iwíáhorahéna aneranerue tútuue míowara su kegá tagéra áhreuwe. ¹⁶ Áhreuwara tago kegá kawerato ehweh su ke teriera póeráhqmari puku ehwéh teríuwara ¹⁷ sega Sísansabé, Itene marakó sue pokúno éra pagu pagunuwe.

¹⁸ Sísá sípiipéq kiasague pokinaútaq owainawamarí kaqauwo aninká wensabé, Íné are kéraníe úwe. ¹⁹ Kéraníe úwana Sísaga ahqáho atena wensabé, Arenawahpeq pokue íné arene Wahnahnka arensabé nirutaboírue kawerató éhwéh arenawahrah korerio úwe. ²⁰ Úwana wega pokue Tékapórísa marakórápéq mó ke suwahpeq mó ke suwahperue Sísaga we kawerato ehweh koreri terinuwara moke író kega áhtenuwe.

Sísaga awahre iní kaweratena ahrari oganúq ato ehwehne.

(Mátíyu 9.18-26; Áríka 8.40-56)

²¹ Sísaga sípi kéwewena kure Kehrari kawéhu seberaebéq seuwekúwara áhnte wehekéq weba sáhuriówe. Káwehu ayehráq míówana ²² Asiu kené momiwí nahtápéqté wáhnáh ání Sáirusaga mitaq séna Sísá tagéna áhtó púana wene aigárápí káuqmunue arehunseraráq ména wensabé, ²³ Nániyahu pukinaire. Wenaneq koráhtoréhna kaweraginkehboq máho. Oga míankehboq máho éna pagu pagunúwana ²⁴ Sísaga we kérowe.

We kérowara áhnte kegá moráráq kure Sísá kú ahtápéq we pehentáruq we pehentáruwe kuwe. ²⁵ Awahre iní kure airápété téhtaré ópéq áhnte opéq wene korahq íre taraqnágia peh tuerueúwe. ²⁶ Peh tuerueúwana wega áhnte sotéh kébá poku pokuúwara sega we áhnte érawúwana wene móne sinsinue parabaruwana íre kaweragúwe. Írakaumo. Anotah íroke awáhréúwe. ²⁷ Mi ininká Sísá éhweh irena áhnte kegá moráráq kutaq ²⁸ wewe náhenéna, Íné peh wene korósi koráhtoráhnraqmé kaweraintankéhe úwe. ²⁹ Áhnte wehekéqká kígiuwana awahre ininká Sísá anehepeq sure wene korósi koráhtorowe. Koráhtorowana wene korahq apubúue taraqnágúwana wene arupipeq iwíáhéna, Íné aiq kaweraintéhe úwe.

* 5:1: Kérása marakó mó awíq kéhre. Mátíyuga sehiranú pukúipéq marakó awíq Kárárae kéhre. Mátíyu 8.28 tagáho.

³⁰ Úwana Sísaga iwíáhéna, Ínéga inse kawerauwogo éna pabeqme, Néne korósi insega táhtorehro kasenúwe. ³¹ Kasenúwara we kéro kega Sísansabé, Áhnte kegá are paguno púah aneqsabé, Néne korósi insega táhtorehro eno uwe. ³² Uwana Sísaga táhtoro aní taganieéna aurankaúwe. ³³ Kawerato ininká, Íné aiq kaweraintéhre éna áhre iransánéna Sísaba sure arehunseráráq sewéna moke teawuwe. ³⁴ Teawuwana Sísaga wensabé, Náinahnoo, arega aiq pútare aintahnaga kaweratóge. Are awaho ani míaniewóne. Pehwehrue pokéwahnó úwe.

³⁵ Pehwehrue pokéwahnó úwara wahnah aniné nahtapeqté táhmaro kegá sure abowansabé mahraréra, Areniyahu aiq pukire. Ai q puki puah síwáhnori anínká sinsabé ahqáho ato uwana ³⁶ Sísaga sene ehwehnsabé íre iwíáhia abowansabé, Íre áhreúno. Peh ai q pútare ainto éna ³⁷ áhnte we kéro keyabé, Mahtaq míáhiro aritena peh morá téhq abáráhré Sémísireq Sónireq mó aní Pítareq meriqmena pokúwe. ³⁸ Pokue mi wahnáhné nahtapeq sutaq irobibiu ke tagówara áhnte ibiséra anotah ibítúnátúnánuwe. ³⁹ Ibitunátúnánuwana Sísaga nahupeq kibekéna irobibiu keyabé, Aneqsabé áhnte ehwehnéq ibitunátúnánoo? Mah ahráí íre airai q pukia peh sugéhre úwara ⁴⁰ sega awiréh atówe. Awiréh atówana Sísaga ómi míó ke máhpeq kaqsuena mi ahráíne anoiboreq we kéro kereq meriqmena ahrarine máhriqtapéq pokúwe. ⁴¹ Pokéna wene ayahnkara táhtotawéna wewene ehwehtaq mahraréna, Tarita kumie úwe. Tarita kumie úmé, Ahrario, ínéga teawúge. Irigúno úwe. ⁴² Irigúno úwana wega apubúue irigéna ah noguwe. Mi ahráíne ópeqme airápété téhtaré ópéq míotaq pukuwana Sísaga iriatowe. Iriatowara tago kegá áhtenuwana ⁴³ Sísaga sensabé, Mó kegá íréhboq íre teriéro éna wenanoibonsabé, Iteriyahu táhutahuq náwétao úwe.

6

Néhsara suwahpeqte kegá Sísansabé suwahríó ehwehne.
(Mátíyu 13.53-58; Áruká 4.16-30)

¹ Sísaga mitaq suena wenawahpeq pokúwara we kéro kega kérowe. ² Ahrena ahrena wehekáh Sísaga Asiu kené momiwí nahtápéq síwáhnorúwara áhnte író kega áhtenuwe. Áhtenéra mahraréra, Wega irari ehwéhmé eheqte ehwéhpo? We árahue ahte bia aní úkurairo? Wega ótaq sansámáí árahue mirairo? ³ We peh nah pe tagaríéh aní míre. We Máhríane ahninkáwá wíre. We Sémísireh Sósépareh Súrásareh Sáímónirehne siwahwá wíre. Wenanahnoreh mahtaqte ánímáí móe éra wensabé abiahnsa atówe. ⁴ Abiahnsa atówana Sísaga sensabé, Manikáne ehweh irari anínsabé mó ke suwahpeqte kegá iwíáh íwíáh atáhwe. Peh morá wenawahpeqte kéreq wenawahraheq wene nahtapeq kaegaeo kereqka wensabé íre iwíáh íwíáh atáhwe úwe. ⁵ Mibeqté kegá wensabé íre ai q pútare ató púana wega mitaq ótaq sansá íre áhnte miraorahúwe. Peh táhmaro awahré ké táhtorena kaweraritowe. ⁶ Wensabé íre ai q pútare atónsabe Sísaga áhtenuwe.

Sísaga we kéro ke arambehriraq eqmaq suo ehwehne.
(Mátíyu 10.5-15; Áruká 9.1-6)

Sísaga mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue kosíwáhnorúwe. ⁷ Wega we kéro ke airápété téhranítéyábé síáhrabéna mó mi aníte mó mi aníteue eqmaq suowe. Eqmaq suanaútaq owainawamarí kaqsuageheéna wega págege aritena ⁸ sensabé, Ite ahtapeqsabé tópahme unahmé mónewe íre meyáhiro. Peh morá pegiqnáhnkara meweq ⁹ súu sukiwe pokoro. Téhtaré síótí íre sukíoro. ¹⁰ Ite mó ke suwahpeq kirataq peh morá aniné nahupeq kaegaeoro. ¹¹ Wehukega ite íre mehweh aitera itene ehwehnsabé iuwahriehre irataq sene nah sueq itene igárátáq kahna tanáhúq poruarueq pokoro úwe. ¹² Úwara eqmaq suo kega pokue mó kehinánsabé mahraréra, Kaweraitankéhboq itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míáhiro teri terinuwe. ¹³ Segá áhnte owáínáwámáí kaqsuera awahre ke óríwi awánká sérá ano abaq sitera kawerarítówe.

*Sóni wání meri merinú aní pukú ehwehne.
(Mátíyu 14.1-12; Áruká 3.19-20, 9.7-9)*

¹⁴ Sísá ehweh mitaq teri mahtaq terinuwana anotah wahnáh aní Érótiga irowe. Táhmaro kegá iraréra, Sóni wání meri merini aní pukéna mó oga úkurai puana amahnága págege otáq sánsánire uwe. ¹⁵ Uwara mó kegá, We Éráisa wire uwara mó kegá, We Manikáne ehweh irari anímé naho Manikáne ehweh iraru ke tahnsa aní míre uwe. ¹⁶ Uwana Érótiga Sísá ehweh irena mahraréna, Ínéga ayahqno kiraq áúwátáu anímé Sóni we mó oga úkuraire úwe.

¹⁷⁻¹⁸ Sóni oga míotaq wega Érótingsabé ehweh atena mahraréna, Arenábáqne ahre meronawe Mósísiga sehgióro ú ehweh aiq anterutone úwe. Érótiga wenábáq Pírípine ahre Éróriása meyonsabe Sóniga wensabé ehweh atowana meyo inínká mi ehwéhnsabé ayehitónsabe Sóni abiahnsa atowe. Abiahnsa atowana Érótiga sóntía keyabé, Sóni táhtoqme karábúsiipéq móátáhro úwara táhtoqme karábúsiipéq móátówe. ¹⁹ Móátówana mi iní Éróriásaga Sóninsabé abiahnsa atataú púana Sóni subiq suaníe íwíáhúmé íre miraorahúwe. ²⁰ Érótiga Sóninsabé áhtenéna iwíáhéna, We íre ahbabáq ani peh kaweqtaq mía míai aní míre éna, Pehragahro únsabe mó kegá Sóni íre subiq suahráhuwe. Érótiga Sónine ehweh irotaq iwíáh kikiréna peh Sónine ehweh ireyabe awahbówe.

²¹ Érótime anowagá we maqmio ahrreraq ko tanáhráq sútaq wega anotah tahutáhúq kawerarena wahnah wehwárínseq sóntía wahnáh wehwárínseq Kehrari marákórápéqté áhnte moné ko wehwárínseq kirabo aritowe. ²² Éróriásane ayahunkawagá seba séna ábáhrúwara Érótireq weba táhutahuru kereqka ábáhrúnsabe áhnte iwíáh íwíáhuwe. Minayabe Érótiga mi ahráryábé, Arega nánio ina naneq náwiníe. ²³ Pópoqnahga tagaríehtáq aiq pútariahnsanuge. Arega nánio ina naneq náwiníe. Wahnahnu naneqsabé ákáhtaq nánio inaraqmé náwiníe úwe.

²⁴ Úwana ayahunkawagá tueyokue wenanonsabe, Aneq nánio ininkono úwana wenanoga, Sóni wání meri merini aniné ayahqno nánio úno úwe. ²⁵ Úwana wega pehbeheráh kibekéna Érótingsabé, Íné Sóni wání meri merini aniné ayahqnonsabe níre. Amahnága kunubaipéq maqme nánio úwe. ²⁶ Nánio úwana Érótiga mi ehwéh irotaq wene arupipeq áhnte umeh agúwe. Pópoqnahga tagaríehtáq awinauge ú púana wene arupipeq iwíáh kikiruwe. Ínéreq táhutahuro kegá néne ehweh íráh púana niyehitéhneho éna, Mi ahráryábé íre ahqáho atahráhuwe. ²⁷ Minayabe wega sóntía anínsabé, Sónine ayahqno kogiraqme mewe súno éna apubúue eqmaq suowana tunse karábúsiipéq Sónine ayahqno kiraq suowe. ²⁸ Kiraqme kunubaipéq maqme mewe séna mi ahrári awuwana wenano móawuwe. ²⁹ Sóni kéro kega we subiq súdo ehweh irera sure wene anonka sesehiwera maisia ónápípeq móarówe.

*Sísaga 5 táhúséni (5,000) weh kiraboú ehwehne.
(Mátíyu 14.13-21; Áruká 9.10-17; Sóni 6.1-13)*

³⁰ Sísaga eqmaq suo kega weba kouwekéra sega mirau ehwéhnikákáq síwáhnoru ehwéhnikákáq moke teawúwe. ³¹ Íregárita qéra séra unsabe Sísareq we kéro kereqka íre táhutahurorahu puana Sísaga sensabé, Máhoro. Ahrenagehboq itebataq abatapi pokonehe úwe. ³² Minayabe sípi kéwewera kure sebataq abatapi pokuwe. ³³ Pokuwara áhnte kegá sípi tagéra, Sísareq we kéro kereq aiq tagóne éra sensuwahpeq suera peh marakóipeq pehbeheráh kure Sísá kinaúrabeq kuwe. ³⁴ Sísaga koráwégútaq áhnte wehekéq tagéna sensabé arutaboairaritowe. Íre wahnahnkakákáq sípísípíq tahnsa míó púana sensabé arutaboairaritena áhntetaq síwáhnorúwe.

³⁵ Íó tupekinaútaq we kéro kega Sísaba séra wensabé, Mótaq penkinae. Mahtaq peh abatapi púah ³⁶ mah kegá so kéh marákóráq wahtotaq kehiná suwahpeq táhutahuq kobaiqmaragéhboq eqmaq suo uwe. ³⁷ Uwana Sísaga sensabé, Itega mah ke táhutahuq kirabooro úwara sega wensabé, Ite áhnte moné 200 Kína mewe q páréti kobaiqmaqme

kiraboonehnikono uwe. ³⁸ Uwana wega sensabé, Páréti árahue kehro? Koragahro úwara sega kosáhnsahera Sísansabé, Párétiwe moberíáh kéhre. Pahme téhtaré kéhre uwe.

³⁹ Uwana Sísaga míó keyabé, Narunarunitaq isepí kiria mahpi kiriaue tútuue míáhiro úwara sega miraue tútuue míówe. ⁴⁰ Áhnte ke 100 wehekéq morabí isepí tútuue mía 50 wehekéq morabí mahpi tútuue míauwe. Miraue kiranéhnue tútuue míówe.

⁴¹ Sísaga mi moberíáh párétiákák téhtaré páhnikákák mewena íópeq tagéna Manikánsabe, Kaweróne atena páréti keqme we kéro kega kiraboigeheéna náriuwe. ⁴² Náriuwara ómiga nowana siyahbankirowe. ⁴³ Siyahbankirowara páréti arahqkakaq pah arahqkakaq airápété téhtaré páhsikéti úsawe obenkíq márówe. ⁴⁴ Mi tahutáhúq no wehwé íregáritaq 5táhúséni (5,000) weh wóe.

Sísaga káwehu wání abobóráhtaba nogu ehwéhne.

(Mátíyu 14.22-33; Sóni 6.16-21)

⁴⁵ Míówana Sísaga we kéro keyabé, Sípiipéq kiasagoro. Seberaebéq ite nonótáh Pétásáira suwahpeq pokoro éna apubúue eqmaq suena míó keyabé, Iteruwahpeq pokoro éna ⁴⁶ mitaq suena púrerinieéna sáwéhrapeq kiuwe.

⁴⁷ Penkútaq we kéro kega sípiipéq káwehu ákáhpi míówana Sísaga webataq marakóipeq míowe. ⁴⁸ Míowara siuratapeqté anotah soirírúnsabe awankátate wání subame kéra ahyanahyanuwana sóiriqka saiqnówana tagówe. Ahyahbinkerotaq Sísaga wání abobóráhtaba seba kure kótaikinaútaq ⁴⁹ sega we tagéra, We wahnsa wíre íwíáhéra kareuwe. ⁵⁰ Ómiga we tagéra anotah ahréera kareuwana Sísaga sensabé, Pehitaq míáhiro. Íné úge. Íre áhreoro úwe. ⁵¹ Sísaga sípiipéq kiasagéna sereq kiwíowana sóiriq táqnáigúwara sega anotah ahténuwe. ⁵² Áhtenéra páréti keqme kiraboúnsabe sirupipeq íre íwíáhia peh íre irasa míówe.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.

(Mátíyu 14.34-36)

⁵³ Sega sípiipéq kure seberaebéq kéráwégue Kénésaréti marakórápéq kure mitaq sípi arahwéraq móarówe. ⁵⁴ Móarówara míó kega tagéra, Sísá wire éra ⁵⁵ pehbeheráh sensuwahrahba pokue, Sísá míéhre mitaq teri mahtaq terinuwara awahre ke sene máhriqkákák meriqmera weba mórítówe. ⁵⁶ Sísaga moke mi ke suwahpeqkákák moke táhúnipéqkákák úpeqkákák nogutaq sega awahre ke máhkétirapéq mórítówe. Móritera Sísansabé pagunera, Awahre ke arene korósi aiq táhtoragéhe uwara wene korósi táhtoro ke moke kaweragúwe.

7

Manikáne ehwehnka iteinahbúréhne sansá kiotaikire i ehwéhne.

(Mátíyu 15.1-9)

¹ Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka Sarúsarama suwahpeqte sure Sísaba sáhatiówara ² we kéro kega siyahnkara íre pabeq paberia pehipi nowara tagowe. ³ Péhrasi kereq moke mó Asiu kereqka sinahbúwárehne sansá sehgiro puara ahriahri ebeq siyahnkara pabeq paberaruera anehe táhutahuq aruqaruruwe. ⁴ Máhkétirapéqté séyéutaq sega ebeq mósosuera anehe táhutahuruwe. Segá sinahbúwárehne sansá áhnte mó sansá miraéra káhpuwe antehyamé tñiwe pabeq pabeq aruqaruruwe.

⁵ Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka Sísansabé kasenéra, Iteinahbúréhne sansámé are kéráh kégá aneqsabé anteruera peh náwíqkakaq síyáhnkárátaté táhutahuq naho uwe. ⁶ Uwana Sísaga sensabé, Itewe peh kopéráhpéro ke wóe. Manikáne ehweh irarú ani Áísáíaga naho Manikáne ehwehnka mahraréna,

Mah kégá néníwíq síwéhrate pankerera peh sirupipeq ínénsabe íre suwahbehre. ⁷ Segá wehukega sehgióro e ehwéh síwáhnoréra, Mahnawé Manikáne sansáne ewe.

Minayabe sega ínénsabe péhepehe iwíáh iwíáh aintáhwe úwe. *(Aisaia 29.13)*
Itega miraonsabé púkuipéqté éhwéhnká aiq irarire. ⁸ Itega Manikánka sehgióro ú ehweh sueq peh wehukene sánsá ambubu atawéq sehgirowe úwe.

⁹ Sísaga mó mahraréna, Iteitene sánsá sehgióro Manikánka sehgióro ú ehwehn-sábé anetaníbo éq anterúáhwe. ¹⁰ Mósísiga naho mahraréna, Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáhiro úwe.

Wega mó mahraréna,

Wenanoibonsabé íre kaweq ehwéh arítéh ání subiq súaáhiro úwe. (*Kisim Bek 20.12, 21.17*)

¹¹ Manikáne púkuga miraue irariraq itega síwáhnoréq, Wehukéninká wenanoibo séhréh aritahráhi monébópoq mó naneqpopoq matawéna wenanoibonsabé mahraréna, Mahnawé Maniká íre áwátáutaq tahirímé náiyú irino ire. ¹² Wehukéninká miraue irariraq itega, Mi anínká wenanoibonsabé anetaníbo ime aiq kawerire. Wega se íre séhréh arítéhmé aiq kawerire ewe. ¹³ Minayabe iteitene ehweh sehgiónsábé Manikánka sehgióro ú ehweh anterúáhwe. Mahna tahnsa sánsá áhntetaq mira aruqaruréq mó keyábé, Itene sánsá sehgióro arítááhiro úwe.

Sísaga, Wehukéniné arupipeqté íwíáhghá ahabáratááhire ú ehwehne.
(*Mátíyu 15.10-20*)

¹⁴ Sísaga mónkákáq mitaq míó keyabé, Ínéba sewíááhiro. Ite ómiga néne ehweh ireq iwíáhue tagahro. ¹⁵ Wehukéninká táhutihurinka íre ahabáratááhire. Írakaumo. Peh morá wene arupipeqté íwíáhghá ahabáratááhire. ¹⁶ [Ahreakaq kéó, mah ehwéh írátíááhiro úwe.] ¹⁷ Sísaga weba sáhatió ke suena nahupeq kibekúwara we kéro kega mi pabéqmé éhwéhnsábé kasenuwe. ¹⁸ Kasenuwana wega sensabé, Ite moq íre írátíááhiro? Wehukéninká táhutihurinka íre ahabáratááhire. Minayabe íre irááhiro? ¹⁹ Táhutihurinka wehukéniné iwíáhipeq íre túíre. Peh ahmbiupipéq tunse tueagire úwe. Sísaga mah ehwéh irarúmé, Moke táhutihurinká nah naneq mire úwe.

²⁰ Sísaga mó mahraréna, Wehukéniné arupipeqté íwíáhghá ahabáratááhire. ²¹ Wehukéniné arupipeqté, wene iwíáhipeqté, ahabáq iwíáh áhwááhire. Íre kaweq iwíááhwé, mahbi ahrari abariéwé, aebówé, wehuke subiq suewé, ²² mó aniné ahre weh abariéwé, mó aniné ménsámehnsánsabe aigárá pabekime, íre kaweq sansámé, péhepéhéwé, íre mirao naneq miraime, mó anínsábé íre kaweq iwíáh atewé, éhruruéwé, píribahriéwé, saiyoéwé, ²³ moke mah ahabááqmé, wehukéniné arupipeqté áhwááhire. Mahnawarinká wehukéní ahabáratááhire úwe.

Nahnso inínká Sísansabé kawerue aiq pútare ato ehwéhne.
(*Mátíyu 15.21-28*)

²⁴ Sísaga mitaq suena Táíya suwahpeqte kéné marakórapeq pokúwe. Pokéna nahupeq kiena, Íné mahtaq míónsábé mó ke teríyeho úwanawe we kopípéq íre míáárahúwe. Írakaumo. ²⁵ Owainawanka wene ayahunkawa subiqmaq subiqmarú inínká Sísá míéhre u irena apubúue sure Sísansabé áhtó púana wene aigárátaq arehunseraraq sewíowe. ²⁶ We mitaqte náhnsó inínéna Káríki ehwéh iro iní míre. Wega Sísansabé, Nániyahu subiqmaq subiqmari owáínáwá segasuo teawuwe. ²⁷ Teawuwana Sísaga wensabé, Ebeqme animáárinká táhutihurigehe. Sene táhutihurinká mewe iamááripá tuparúwe íre kaweq sansáne. ²⁸ Úwana wega Sísansabé, Anotah aníno, arega irarénawe aiq pútaróne. Iamarínká animááriné siyahpíte megí apípí tahbe tehnopéqte mewe nahtaq sibowáá íre kaqsúéhre úwe. ²⁹ Úwana Sísaga wensabé, Arega irarénayabé seuwekúno. Owainawanka areniyahu aiq auwena pokire. ³⁰ Ai q auwena pokire úwana wene nahtapeq pokue tagówana owainawa kaqauwo aní ai q auwawana wene máhriqtaq awahoraq míowana tagówe.

Sísaga ahre parosa íre ehwehnorahi aní kawerato ehwehne.

³¹ Sísaga Táíya suwahpeq suena Sáíróna suwahpeq kótaikéna Tékápórísa marakórápéq tuena Kehrari kawéhútaq kúwe. ³² Mó kegá ahre parosa aní íre kaweq ehwéhnu ani Sísaba meqmera suwe. Sega Sísansabé, Kaweraginkéhboq arene ayahnkaratáté táhtoro uwe. ³³ Uwana Sísaga mi aní meqmena mipi sáhurío ke suena móbeq pokue wene ayahnobeqtaté mi aniné ahreipeq paroqmatawéna anehe wene ayahnobeqtaq

tehqniarena mi aníné anehbíraq marena ³⁴ íópeq tagéna ahyannahyanéna ahre parosa ánínsábé mahraréna, Épátae úwe. Mi ehwéhnúmé, Ahre sio úwana ³⁵ wene ahre siatowana wene anehbí kaweragúwana wega kaweq ehwéhnúwe. ³⁶ Sísaga sensabé, Mó ke teríyeho úwara sega mó ke teriúnsabe wega teríyeho uge úwara sega áhnte mó ke teri terinuwe. ³⁷ Mi ehwéh író kega anotah ahténéra mahraréna, Wega moke kawerue miraire éra ahre parosa aní iro atéhre. Íre ehwehnorahi aní ehwehnúno atéhre uwe.

8

Sísaga 4 táhúséni (4,000) weh kiraboú ehwehne.
(Mátíyu 15.32-39)

¹ Mitaqkake áhnte kegá Sísaba sáhatiówana se táhutahuq íre konsabe Sísaga we kéro keyabé síáhrabéna sensabé, ² Mahtaq míáh kegá ínéba apahtáro wéhékáh míáhnábé amahnága se táhutahuq íre kéh púana sensabé nirutaboiruge. Íre kirabo aritasa pehipi eqmaq súáhnaraq ahtapeq siunúnkaq surahiyeho. Pehipi íre eqmaq suaníe. ³ Sene nah-tapeq eqmaq súáhnaraqmé sirupibiyabé ahtapeq siunúnkaq márunsurahoneherawoe. Táhmaro míáh kegá íre wahtopeqte suowe úwe. ⁴ Úwara we kéro kega wensabé, Mahtaq peh abatapi míre. Mah ke awehraq tahutáhúq nagehboq árahue áhnte tahutáhúq meyhárhuno uwe. ⁵ Uwana Sísaga sensabé, Árahue paréti kehro úwara abapete téhtaré kéhre uwe.

⁶ Sísaga weba sáhurió keyabé, Marakóraq tútuoro éna mi abápété téhtaré paréti mewena Manikánsabe, Kaweróne atena paréti keqme we kéro kega míó ke kiraboige-heéna siuwara sega moke míó ke náriúwe. ⁷ Segá táhmaro káriq pah kowana Sísaga Manikánsabe kaweróne atena we kéro keyabé, Minaaqaq kirabooro úwe. ⁸ Kirabooro úwara míó kega nowana siyahbankirowe. Siyahbankirowara arahqmé abapete téhtaré páhsikéti úsawe obenkíq márówe. ⁹ Peh íregárita wehuké 4 táhúséni (4,000) ke míówe.

Sísaga mi ke eqmaq suena ¹⁰ sípiipéq apubúue kiasagéna wereq we kéro kereq kure Tárámánúta marákórápéq pokuwe.

Sísansabé, Ótaq sansánúno u ehwéhne.
(Mátíyu 16.1-4)

¹¹ Péhrasi kegá Sísaba séra wensabé ehweh atera, Manikánka are séhréh atahna taganehboq íopeqte ótaq sansánúno uwe. Ótaq sansánúno éra we áhwárawe tagowe. ¹² Áhwárawe tagowana Sísane arupipeq págege agúwana wega mahraréna, Amahnága oga míáh kegá aneqsabé ótaq sansá tagéyabe suwahbehro? Teiníboq írátíáhro. Segá ótaq sansá íre tagagehe. Ahqáho. Írakaumo úwe. ¹³ Írakaumo éna Péhrasi ke suena sípi kéwewena kéráwégue seberaebéq pokuwe.

Paréti muoráhi naneqsabé pabeqme ehwéhne.
(Mátíyu 16.5-12)

¹⁴ We kéro kega paréti meweyabe sibitagúwara peh morá paréti sípiipéq kowe. ¹⁵ Sísaga sensabé págegeue mahraréna, Tagaríáhro. Péhrasi kereq Érotireqne paréti muoráhi naneq pehragahro úwe. ¹⁶ Úwara sega seye náhenéra, Ite paréti íre kéhnsabé Sísaga mi ehwéh teire uwe. ¹⁷ Uwana Sísaga sene ehweh ahtebéna sensabé kasenéna, Ite paréti íre kéh éhwéhmé aneqsabé sío síoo? Amahnága teiú éhwéh íre iraho? Itene irupipeq íre ahtebaho? ¹⁸ Itene iurame kéhraq íre tagariaho? Itene iahrewé kéhraq íre írátíaho? Ínéga mirauraume ite íre iahreraq kehro? ¹⁹ Ínéga 5 táhúséni (5,000) weh moberíáh paréti keqme kirabourautaq arahqmé árahue unáh úsawe obenkíq matoo úwara sega wensabé, Airápété téhtarée uwe. ²⁰ Uwana Sísaga sensabé, Mó ke 4 táhúséni (4,000) weh abapete téhtaré paréti keqme kirabourautaq arahqmé árahue unáh úsawe obenkíq matoo úwara sega wensabé, Abapete téhtarée uwe. ²¹ Uwana wega sensabé, Minayabe ite amahnágaákq íre iraho úwe.

Sísaga aura pira aní kawerato ehwehne.

²² Sega Pétásáira suwahpeq suwara mó kegá aura pira ání Sísaba meqme séra wensabé, Mah aní kaweraginkehboq arene ayahnkaratáté táhtoro uwe. ²³ Uwana Sísaga aura pira ání ayahtaq ahmboqmena ahnansahrapeq pokéna wene aura tehqni atena ayahnkaratáté táhtorena wensabé, Aiq tagahno úwe. ²⁴ Úwana wega tagéna, Ínéga nogó ké tagogana se awanká tahnsa nogówana tagoge úwe. ²⁵ Úwana Sísaga ayahnkaratáté wene aurapi mó táhtorowana wega ebitáwéna wene aura kaweragúnsabe kawerue tagówe. ²⁶ Kawerue tagówana Sísaga wensabé, Mah kehiná suwahpeq amahnága kouwekineho éna wene nahtapeq eqmaq auwowe.

Pítaga Sísansabé, Are Karáhé wóne ú ehwehne.

(Mátíyu 16.13-20; Áruká 9.18-21)

²⁷ Sísaga we kéro kereq meriqmena Sésaría Pírípái suwahpeq mitaq wahtotaq mó kehiná suwahpeqtaq pokinaúwe. Ahtapeq kutaq wega sensabé kasenéna, Mó kegá ínensabe inse aintaho úwe. ²⁸ Úwara, Arensabé mó kegá, Sóni wání meri merini aní míre ewara mó kegá arensabé, Éráisa wire ewara mó kegá arensabé, Manikáne ehweh irari aní míre ewe uwe. ²⁹ Uwara Sísaga sensabé kasenéna, Itega ínensabe inse aintaho úwana Pítaga wensabé, Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna omaq ato aní móne úwana ³⁰ Sísaga sensabé minayabe mó ke teríyeho úwe.

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.

(Mátíyu 16.21-28; Áruká 9.22-27)

³¹ Sísaga we kéro ke síwáhnoréna, Íné wehukení úku aní níwíoqnaneherawoe. Asiu kené abowah wehreq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ínensabe, Iuwahriehre éra nubiq suaneherawoe. Nubiq suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq iriwe oga úkinauge úwe. ³² Sísaga mah ehwéh pahsuqme irarúwana Pítaga we meqmena móbeq móatena wensabé awehgu atena, Arega iraréna ehwéhme aiq pútaragineho úwe. ³³ Úwana Sísaga pabeqme we kéro ke tagéna Pítansabé awehgu atena wensabé, Owainawano, móbeq míahno atena, Arega iraréna ehwéhme Manikánka íre iwíáh atéhre. Minawé peh wehukene iwíáh wíre úwe.

³⁴ Sísaga we kéro kereq moke míó kereqsabé, Ínéba sewíáhro éna, Íné sénireyabe awahbeh aníno, arerene awahbeh iwíáh suo. Manikáne arambehri mira aruqarurunsabé sega íné awankátaq táhparagéhe. Ínéga miraunserah mirae séniro. ³⁵ Wewensabé arutaboíréna peh wewene awahbeh iwíáh mira aruqaruri anímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. Néne kaweq ehwéh koreriena néne sánsá sehginieéna wewe awahbeh iwíáh susuri anímé oga mérapeq awaq miankéhe. ³⁶ Wehukenínká moke mah marákóipéqté ménsáméhnásá matíéhtáq tahirímé oga mérapeq íre awaq miahnaraqmé mi ménsáméhnásánká árahue séhréh atéh iripo? ³⁷ Oga mérapeq awaq meyabe aneqtaté paiqmarankéhbo? Ahqáho. Írakaumo. Íre paiqmarahráhire. ³⁸ Amahnága oga míáh kéga Manikánsabe íre suwahbehrara peh ahabábq aruqarurowe. Mah tanáhráq ínensabeákáq néne ehwehnsabéákáq ayehiteh anímé íné wehukení úku anínká túónagake mi anínsábé moq niyehitanawire. Nánibone patahga tahnsa téhreh naneqkakáq íné wehukení úku anínseq Manikáne íópeqté kéreqka túónagake mi anínsábé niyehitáhnana ahqáho ataníe úwe.

9

¹ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Táhmaro iriwe míona ke pehipi íre pukigehe. Ebeqme Manikánka págegeue wahnah wahnahnínaq tagéq anehe pukigehe úwe.

Sísane auranabiah mó kugú agú ehwehne.

(Mátíyu 17.1-13; Áruká 9.28-36)

² Sísaga síwáhnorúwana abapete morá wéhékáh parabagútaq wega Pítareh Sémísireh Sónireh sebataq meriqmena anotah sawéhrápéq kiuwe. Kiuwara mó kegá íre míowara

sega tagotaq Sísane auranabiah mó kugú kaweq kugú agúwe. ³ Wene korósi patahga tahnsanue anotah tabérábé agúwe. Mina tahnsa tabérábéwé mah marakóipéqté ambanta pabeq paberi anínká íre miraorahire. ⁴ Éráisareq Mósísireqka íópeqté tunse ábóraragéra Sísareq ehwehnuwe.

⁵ Ehwehnuwana Pítaga Sísansabé, Íwáhnoraníno, ite mahtaq míonayabé aiq kawerire. Apahtáro úqná pearanéhe. Arene morá, Mósísine morá, Éráisane moráue pearanéhe úwe. ⁶ Se anotah ahréu puana Pítaga íre iwíáhia pehipi irarúwe.

⁷ Irarútaq írábúyánka seubítíowana mipéqté éhwéhnká mahraréna, Mah anímé niruní nénáhní míre. Wene ehweh íráhro úwe.

⁸ Úwara Sísá kéro kega apubúue aurankahnkaue tagowara mi anité íre míoyana peh morá Sísá webataq sereq míowara tagowe.

⁹ Sáwéhrapeqté tuegutaq Sísaga sensabé, Itega tagéq irewáh éhwéh amahnága mó ke teriyeho. Íné wehukení úku anínká pukéna oga úkonaraq terigéhe úwe. ¹⁰ Únsabe sega mó ke íre teriasa peh oga úkona ehwehnsabé seyega iwíáhue kasenuwe.

¹¹ Kasenéra, Mósísine ehweh síwáhnoro kegá, Éráisa ebeq sinaraq anehe Manikánka omaq ato aní anehe sinae eme aneqsabé irareo uwe. ¹² Uwana Sísaga sensabé, Éráisaga moke kawerinieéna ebeq suraire. Mó kegá íné wehukení úku aní níwíoqnéra niwiréh aintagéhe. Minayabe Manikáne púkuipéqté séhíránká aiq teí mino? ¹³ Ínéga teiníboq írátíáhro. Éráisa aiq suraire. Púkuipéqté séhíránká aiq irarinserah mó kegá seye suwahbarai sansánéra we íre kaweratárowe úwe.*

Sísaga owainawa kaqauwena animai kawerato ehwehne.

(Mátíyu 17.14-21; Áruká 9.37-43)

¹⁴ Sísareq apahranító we kéro kereqka mó Sísá tagariáh kébá túwara áhnte mó kegá seba sáhuriówara Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka se ehwehuwe. ¹⁵ Ómi mitaq sáhurió kega Sísá tagotaq áhtenéra pehbeheráh weba séra mehwehuwe. ¹⁶ Mehwehuwana Sísaga sensabé kasenéna, Itereq sereq aneq ehwehnoo úwe. ¹⁷ Se míorabeqte wéhgá Sísansabé, Íwáhnoraníno, nénahni areba meqme suge. Owainawanka we subiqmaq subiqmarinsabé wega ehweh íre irahráhire. ¹⁸ Owainawanka we subiqmaq subiqmaritaq marakóraq tontehriparéhrana arehya kiobinue áwéhraq nankíri-rana wene anonka tawiróbana atia atiaire. Are kéréh kényábé, Owainawa kaqauwáhro ugarawe sega íre miraorahowe úwe.

¹⁹ Íre miraorahowana Sísaga míó keyabé, Ite íre aiq pútare ainteq saiyo ke wóe. Iteba mía míaume ahkake awehraq kanabo? Itega miraonsabé nirupipeq umehime ahkake parabaginabo? Mi anímái ínéba meqme sero úwara ²⁰ meqmera móátówe. Meqmera móátówana owainawanka Sísá tagótaq mi anímái kúrugúru atowana we marakóraq márunsurahéna tabenoráhbénoue arehya kiobinúwe.

²¹ Sísaga mi aniné abowánsabé kasenéna, Arenahnimé téhwe ahkake miraurairo úwe. Úwana abowágá, Pehgáriq aní míaraitaq mirauraire. ²² Owainawanka we subiq suanieéna iraipéq áhntetaq susuréna wánípipeq áhntetaq susurire. Arega miraorahónawe arutaboiraite miraúno úwana ²³ Sísaga wensabé, Arega miraorahónawe ono? Manikánsabe aiq pútare atéh anínká moke miraorahire úwe. ²⁴ Úwana abowágá apubúue mahraréna, Aiq pútare atóge. Arensabé aiq pútare atómé íre awehraq kéhnsabé séhréh ainto úwe.

²⁵ Úwana áhnte mó ke weba peheráh sure mipi sewiówana Sísaga se tagéna owainawansabé awehgu atena wensabé, Íre ehwehnia ahre parosa owáínáwáno, mah aní auwe pokúno. Webá mó íre súno úwana ²⁶ owainawanka ehwehnabaéna kúrugúru atena auwena pokúwe. Pokúwana mi anímái pusa aní tahnsa míonsabe áhnte míó kega, We aiq putiéhre uwana ²⁷ Sísaga wene ayahnkara táhtoqme iriatowana irigúwe. ²⁸ Irigúwana Sísaga nahupeq kibekúwara we kéro kega wensabé, Itewe árahinsabé

* 9:13: Éráisa suraime pabeqme ehwehne. Mátíyu 17.12-13 tagáhnno.

owainawa íre kaqsuahráhuo kasenuwe. ²⁹ Kasenuwana Sísaga sensabé, Mina tahnsa pehipi íre kaqsuahráhowe. Peh púrerirataq kaqsuahráhowe úwe.

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge mónkakáq irarú ehwehne.
(Mátíyu 17.22-23; Áruká 9.43-45)

³⁰ Sísareq we kéro kereqka mitaq suera Kehrari marákórápéq ákáhpi kíúwe. Kíúwana we kéro ke síwáhnorinieéna mó kegá íné míónsábé írého úwe. ³¹ We kéro ke síwáhnorú púana áhnte ke míórabeq íre pokúwe. We puké tanahráqsábé síwáhnoréna, Íné wehukení úku aní móintehrara nubiq suaneherawoe. Nubiq suehrana íné pukena apahtáro wéhékáhtáq oga úkinauge úwe. ³² Úwara sene sirupipeq wene ehweh íre irera kasenýabe áhreuwe.

Anotah anímé insebo i ehwéhne.
(Mátíyu 18.1-5; Áruká 9.46-48)

³³ Segá Kápénéáma suwahpeq kure nahupeq kibekuwe. Sísaga sensabé kasenéna, Ahtapeqmé aneq ehwéh sío síóéwaho úwara ³⁴ sega ehiya míówe. Ahtapeq nogútaq mó anínká mó anínkáue, Íné anotah aní ite kiotaqme aní múge iraréra ehwehu puara ehiya míówe. ³⁵ Sísaga tútuue ména airápété téhranité we kéro keyabé, Ínéba sewíáhiro éna anotah aní míanie íwíáhi anínká pehgáriq aní tahnsa míankehe. Wega moke mó ke séhréh aritankéhe úwe. ³⁶ Séhréh aritankéhe éna káriq aní meqme se ákáhpi iriatena sawiwena sensabé, ³⁷ Ínénsabe arutaboirahtena mahna tahnsa káriq aní séhréh atéh anínká íné moq séhréh aintéhre. Íné séhréh aintéh anínká íre peh morá ínébataq séhréhre. Íné eqmaq núwéh aní moq séhréh atéhre úwe.

Íre itene naruo aní míéh anímé itene iyahnabo aní míre ú ehwehne.
(Áruká 9.49-50)

³⁸ Sóniga Sísansabé, Íwáhnoraníno, mó anínká arenáwírue owainawamarí kaqsúéhraq tagéq ahqáho atone. Wega ite íre séiréhnsábé ahqáho atone úwe. ³⁹ Úwana Sísaga wensabé, Íre ahqáho atáhiro. Neníwírue irarinsabé ótaq sansá mirai anínká abehq éhwéh íre apubúue irare intahráhire. ⁴⁰ Íre itene naruo aní míéh anímé itene iyahnabo aní míre. ⁴¹ Teiníboq írátíáhiro. Ite Manikánka eqmaq núwéh aníné animarí míáhnsábé mó anínká ite né waní náinaraqmé mi aníné ápeqme íre tabanagia peh ahrreraq kanawire úwe. Manikánka mi aníné náwéna apéqmé ahrreraq kanawire úwe.

Ahbabáq sansanká aiq pútare atona sansá saiqnaruhráhi ehwéhne.
(Mátíyu 18.6-9; Áruká 17.1-2)

⁴² Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká ínénsabe aiq pútare aintéh aní ahbabáq sansa áugi ínaraqmé anotahtaq íre kawerire. Áugi anínká káriq aní áugi ínaraqmé wene anuopi anotah ebáh táhru táhruue púrúruia káwéhúpípeq tuparuahnana wánípipeq tupekitaq tahirímé aiq kaweri irino.

⁴³ Arene ayahnkarakákáq are ahbabáratana ínaraq mina kirasuo. Are peh morá áyáhnkarakákáq oga mérapeq pokinaraq aiq kawerinae. Are téhtaré áyáhnkarakákáq ahriahri iraipéq kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire. ⁴⁴ [Mitaq sene sinonka ahriahri ábe soinae. Mitaq íre puinkorahi iráípe.] ⁴⁵ Arene aigaránká are ahbabáratana ínaraq mina kirasuo. Are peh morá áigaránkákáq oga mérapeq pokinaraq aiq kawerinae. Are téhtaré áigaránkákáq ahriahri iraipéq kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire. ⁴⁶ [Mitaq sene sinonka ahriahri ábe soinae. Mitaq íre puinkorahi iráípe.] ⁴⁷ Arene auranka are ahbabáratana ínaraq mina piruo. Peh morá áúránkákáq Manikánka wahnah wahnahnirabeq pokinaraq aiq kawerinae. Téhtaré áúránkákáq ahriahri iraipéq kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire. ⁴⁸ Mitaq sene sinonka ahriahri ábe soinae. Mitaq íre puinkorahi iráípe úwe. (Aisaia 66.24)

⁴⁹ Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká táhutahuqtaq sóreq ahbiorahnanserah Manikánka ómi irobinataté ahbioqmarankéhe. ⁵⁰ Sóreq kaweq nanere. Sóreq auqmah

naneq úkínaraqmé itega árahue kaweraránéhbo? Írakaumo. Sóreqka táhutahuq teorahi nanere. Mina inserah itene iyahnabo anímárí míáhrabeq pehwehrue méq kaweq soréq tahnsanue míáhro úwe.

10

Sísaga wehga wene ahre kaqsueyabe irari ehwéhne.

(Mátíyu 19.1-12; Áruká 16.18)

¹ Sísaga mitaq suena Sorana aroipéq seberaebéq Súría marákórápéq pokúwara áhnte wehekéqká weba sáhatíówana wega ahriahri miraúnserahnue síwáhnorúwe. ² Péhrasi kegá Sísaba séra wega ahbabáq ehweh irarinkeheéra áhwárawe tagéra kasenéra, Wehga wene ahre suewé mirao sansápo uwana ³ Sísaga sensabé, Mósísine ehwehnka anereiro úwara ⁴ sega wensabé, Mósísine ehwehnka mahraréna,

Wehga wene ahre kaqsuanie ínaraqmé pépahqtaq sehiranue móawena kaqsuankéhe ire uwe.

⁵ Uwana Sísaga sensabé, Ite saiyoéq itene irupipeq págege onsabé, Mósísiga mi ehwéh sehiranúwe. ⁶ Wene ehweh íráhro. Wene ehwehnka mahraréna,

Manikánka téh mah marákó marákó mirarotaq wega wehakaq ahreakáq mirarowe.

⁷ Minayabe wehga wenanoibone nah suena wene ahrereq moráráq mía míaiagehe ire. *(Stat 1.27, 2.24)*

⁸ Se peh morá aníné áú tahnsa úkigehe. Minayabe se íre mó aní mó aní tahnsa méra peh morá aní tahnsa míagehe. ⁹ Manikánka wehakaq wene ahreakáq moráráq mía míaotao aritonsabe wehga wene ahre súéhneho úwe.

¹⁰ Sísareq we kéro kereqka nahupeq kibekutaq sega mónkakáq ahre sue sansansábé kasenuwe. ¹¹ Kasenuwana wega sensabé, Wehga wene ahre suena mó ahre meyah-naraqmé wega ebeq piah ahre ahbabáratena we íre kaweratéhre. ¹² Ahrega wenawehq auwena mó anítáq wehkínaraq wega ebeq piah weh ahbabáratena we íre kaweratéhre.

Sísaga, Káriq anímárinká ínéba sewíagehboq ahqáho aritého ú ehwehne.

(Mátíyu 19.13-15; Áruká 18.15-17)

¹³ Sísaga káriq anímárí táhtorankeheéra mó kegá meriqmera mórítówara we kéro kega mórító keyabé suwehgu aritera ahqáho arítówe. ¹⁴ Ahqáho arítówana Sísaga mina tagéna abiahnsa aritena sensabé, Mi káriq anímárí ínéba sewíagehboq ahqáho aritého. Káriq anímárinká ínénsabe aiq pútare aintáh serahno kegá Manikánka wahnah wahnahnirabeq awaq miagéhe. ¹⁵ Teiníboq írátíáhro. Káriq anímárinká Manikánka wahnah wahnahnirabeqsabé sirutabo Rowe. Peh morá sega onserahno kegá mibeq kioráhowe úwe. ¹⁶ Sísaga mi káriq anímárí sawiwena wene ayahnkaratáté táhtoqme Manikánsabe, Kawerarite séhréh arito ue púrerúwe.

Áhnte mensáméhnsánkákáq anínsábé árahue oga mérapeq awaq mianabo i ehwéhne.

(Mátíyu 19.16-30; Áruká 18.18-30)

¹⁷ Sísaga ahtapeq pokinaútaq wehga peheráh séna arehunseraráq ména wensabé kasenéra, Íwáhnoraníno, arewe kaweq aní míahne. Oga mérapeq awaq mianíboq aner-ininkono úwe. ¹⁸ Uwana Sísaga wensabé, Aneqsabé kaweq aníne aintahno? Manikánka webataq kaweqtaq mía míaire. ¹⁹ Sehgióro ú ehwehmé aiq ahtebáhne. Mi ehwéhme mahraue kéhre. Mó aní subiq súého. Mó aníné ahre weh abariiyeho. Aebóiyeho. Mó keyabé péhe éhwéh aritého. Péhe éhwéhne mó kené mensámehnsá meyého. Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáhro úwe. ²⁰ Uwana wega Sísansabé, Íwáhnoraníno, íné pehgáriq mahbi míarau tanáhráqkákáq amahnágaákáq moke mina kawerue sehgiúge úwe.

²¹ Úwana Sísaga we tagéna arutaboiratena wensabé, Peh morá náneq íre miraóne. Are pokue moke matiahna mensáméhnsá paiqmaqme móne mewe tabonah ke nário. Mirainaraqmé íópeq kaweq naneqmarí matiankehe. ²² Tabonah ke nárie íné séniro

úwana mi anínká irena áhnte mensáméhnsá ko púana wene arupipeq umeh agúwana pokúwe.

²³ Sísaga pabeqme we kéro ke tagéna sensabé, Áhnte mensáméhnsá matiáh kéga Manikánka wahnah wahnahnirabeq kieyabe anotah pagégéue mirao naneq mire úwe. ²⁴ Úwara we kéro kega mi ehwéhnsábé áhtenuwana Sísaga mó mahraréna, Náníbaq-marino, ménsámehnsánsabe iwíáh iwíáho kéga Manikánka wahnah wahnahnirabeq kíransabé anotah pagégéue mirao naneq mire. ²⁵ Kéhma anotah kane. Mi kanká wai abahrabahpipéq kéagínayabé págegeue mirai naneq mire. Mina inserah áhnte mensáméhnsá matiéh ánínká Manikánka wahnah wahnahnirabeq kinayabé anotah pagégéue mirai naneq mire úwe. ²⁶ Úwara sega mi ehwéhnsábé anotah ahténéra Sísansabé, Minayabe insega oga mérapeq awaq miahráhiro uwe.

²⁷ Uwana Sísaga se ebitáwéna sensabé, Wehukega íre miraorahowana Manikánka miraorahire. Peh morá Maniká wewega moke miraorahire úwe.

²⁸ Úwana Pítaga wensabé, Itega moke mationa naneq sueq are kérone úwana ²⁹ Sísaga mahraréna, Teiníboq írátíáhiro. Ínénsabe sirutaboírera kaweq ehwéh teriera néne arambehri miraoneheéra sene nahme, sene marakówé súáhmé amahnága Manikánka áhnte mó 100 mó nárinkéhe. Nárinara sega áhnte nahmé, marakówé matiagehe. Néne arambehri miraoneheéra sinahnowaréhwe siwahwarehwé sensibáqmarimé sensi-noibowe sene animárimé súáhmé ³⁰ amahnága áhnte mó kéga sensuwahrah úkigehe. Síbakawaréhwe, sinahnowaréhwe, sinowaréhwe, animárimé áhnte úkigehe. Mah tanáhráq kaweq ehwéhnsábé suwahríáhna kéga se síwíoqnagehe. Mókake oga mérapeq awaq miagéhe. ³¹ Amahnága áhnte ebeq se kéga mi tanáhráq sinehe kigehe. Sinehe se kéga ebeq kigehe úwe.

*Náhmábá 3 tanáhráq Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.
(Mátíyu 20.17-19; Áruká 18.31-34)*

³² Sísareq we kéro kereqka ahtapeq méra Sarúsarama suwahpeq kure Sísaga ebeq kúwara sega áhtenuwe. Anehe ku kéga áhreuwe. Sísaga airápété téhranité we kéro keyabé síáhrabéna sensabé mó kéga we miraoneherau ehwéh mónkakáq teriwe. ³³ Teriena, Írátíáhiro. Ite Sarúsarama suwahpeq pokonaraq sega íné wehukení úku anímé Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqpa mónuankéhe. Mónuwehrara sega íné, Subiq súáhiro aritera nahnsó kebá mónuwehrara ³⁴ sega niwiréh aintera tehqni aintera sehikarankákáq árétí sáhtáté nubiq marera nubiq suagéhe. Nubiq súéhra íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq oga úkinauge úwe.

*Sémísireq Sónireq anotah anité úkéyabe suwahbó ehwehne.
(Mátíyu 20.20-28)*

³⁵ Sémísireq Sónireq Sébérine ahninkáwárarégá Sísaba séra wensabé, Íwáhnoraníno, ite iuwahbeh naneq, itega teawéya naneq, miraúno uye. ³⁶ Uyana wega sensabé, Aneq miraitanínkono úwe. ³⁷ Úwara sega wensabé, Arega wahnah wahnahnónarabeq íópeq míéhngake ite mó anímé arene ayah púpeq mó anímé arene ayahnaperue tútuue míagehe aito uye.

³⁸ Uyana Sísaga mi abaráhréyábé, Itega tenieya ehwéhnsábé íre iwíáhóye. Íre iwíáhóye éna pabeqme ehwéh mahraréna, Ínéga no kahpúipéqté náneq itega moq nahrahoyo? Mó kéga íné núwéhrrarabeq sénirahráhoyo úwara sega wensabé, ³⁹ Itega miraorahúye uye.

Uyana Sísaga sensabé, Ínéga no kahpúipéqté náneq itega moq nayehetawoye. Mó kéga íné núwéhrranserah ite moq iuwaneherawoe. ⁴⁰ Peh néne niyah púpeqkakáq niyahnapeqkakáq tútuue míéhra ke omaq sitewé íre néne arambehri wire. Manikánka omaq sitéh ánitégá mitaq tútuue míayeherawoye úwe.

⁴¹ Úwara inayáhnkú we kéro kega mah ehwéh irera Sémísireq Sónireqsabé suwehgu arítówe. ⁴² Suwehgu arítówara Sísaga moke we kéro keyabé, Ínéba sewíáhiro éna sensabé, Mah marákóipéqté sánsámé mó kéga sene ehweh sehigigeheéra wahnah kéga

wahnahnarítáhwe. Sene anotah wehwárínká, Itene ehweh ireq sehgióro éra págegeue wahnah arítáhwe. Mi sansá aiq tagariáhwe. ⁴³ Itewe mi sansá íre oro. Ahqáho. Íné anotah aní míanie íwíáhi anínká wereq míáh ké séhréh aritankéhe. ⁴⁴ Néne iyahnabone wahnah míanie íwíáhi anínká sene arambehriraq séhréh aritankéhe. ⁴⁵ Íné wehukení úku anímé mó kegá íné séhréh aintageheéna tutaugo? Írakaumo. Ínéga mó ke séhréh aritanieéna tutaue. Áhnte ke oga míagehboq se merirena kaweraritanieéna pukinie úwe.

Sísaga aura pira ání kawerato ehwehne.

(Mátíyu 20.29-34; Áruká 18.35-43)

⁴⁶ Sísareq we kéro kereqka Séríko suwahpeq kuwe. Segá Séríko suwahpeq suaneherautaq áhnte mó kegá kérowe. Aura pira ání wenáwíq Pátíméusi ahnayehráq tútuue ména ineh inehuwe. We Tíméúsine ahninkáwáe. ⁴⁷ Wegá tútuue ména, Sísá Néhsara suwahpeqte anínká kouwekire u irena anotahtaq mahraréna, Sísao, Tébtíne anahwao, ínensabe arutaboirainto úwe. ⁴⁸ Úwara áhnte kegá wensabé awehgu atera, Ehiya míahno uwana wega íre túbáh agia peh anotahtaq mó mahraréna, Tébtíne anahwao, ínensabe arutaboirainto úwe. ⁴⁹ Úwana Sísaga mitaq kowéna, Mahbeq súno teawéro úwara sega aura pira ánínsábé áhrabéna, Iwíáh íwíáhé irigúno. Arensábé áhrabire uwana ⁵⁰ wene káhq ambántá akairuena apubúue kie irigue Sísaba súwana ⁵¹ wega wensabé, Aneq mira atanínkono úwana aura pira anínká wensabé, Íwáhnoraníno, íné taganiboq néne niura kawerainto úwana ⁵² Sísaga wensabé, Pehwehrue pokéwahno. Ínensabe aiq pútare aintahnaga aiq kaweratóge úwana wene aura apubúue kaweragúwana ahtapeq Sísá kérowe.

11

Sísaga Sarúsarama suwahpeq kú ehwehne.

(Mátíyu 21.1-11; Áruká 19.28-40; Sóni 12.12-19)

¹ Sísareq we kéro kereqka Sarúsarama suwahpeq wahtotaq kíútaq sega Óríwi sawéhrápéq kíúwe. Mi sawéhwé Páitápási suwahpeq Pétáni suwahpeq wahtotaq kéhre. Mi sawéhráq kíútaq Sísaga we kéroya anité eqmaq suanaútaq ² sensabé, Isebeq wahtotaq ke suwahpeq pokotao. Mitaq kirataq iyaráh ká tónki áráhq wehuke íre áhkokóue nogí ká tagéta pugeqme meqme setao. ³ Pugeréhrataq mó anínká itensabé, Aneqsabé pugerehyo ínaraq wensabé, Itene Wahnah áhkokóue kinkeheéta meroye. Wegá mótaq tónki eqmarahnana kéna sinkehe teawétao éna eqmaq suowe.

⁴ Eqmaq suowara pokue anotah ahtápéq onsa kéhrabeq iyaro tonkí áráhq tagéra pugeroýe. ⁵ Pugeróyataq mitaq iriwe míó kega sensabé, Aneroyo? Tónkiwe aneqsabé pugerehyo uwara ⁶ sega Sísaga teriu ehweh teríuyara sega sensabé, Meyáhtao uwe. ⁷ Meyáhtao uwara tónki áráhq Sísaba seweqmera sene korósi mi kané abobiahtaq uwiq máróyana Sísaga mi tonkíne abobiahtaq kierútu agúwe. ⁸ Áhnte kegá Sísansabé iwíáh iwíáh ató púara sene korósi ahtapeq uwiqme abaeue móarówara mó kegá uworapeqte áwánká ánáhakaq áyáhnáwé apiwe ahtaqqeq awahrirarówe. ⁹ Sísareq moráráq ebeq ku kereq anehe ku kereqka anotahtaq mahraréra, Itene Wahnah áwíruwe si anínsábé iwíáh iwíáh atone. ¹⁰ Tébtí iteriboga naho wahnah wahnahnúnserah kawerue wahnah wahnahnína anínsábé iwíáh iwíáh atone. Maniká íópeq míéhraq wensabé iwíáh iwíáh atone uwe.

¹¹ Sísaga Sarúsarama suwahpeq kiena Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekéna mitaq moke ko naneq aurankaue tagówe. Penkinaúnsabe wereq we kéro kereq airápété téhranítégá mitaq suera Pétáni suwahpeq pokuwe.

Sísaga awankánsabe sera íre iyankéhe ú ehwehne.

(Mátíyu 21.18-19)

¹² Ahbiah tahnsá sega Pétáni suwahpeq suera ahtapeq sutaq Sísá arupibiúwe. ¹³ Arupibiúwana ánáhakaq áwánká móbeq tagéna awankánara sabátáhq koragówana

íre serankakáq peh ánáh kowe. Sera íre iyo tanahráq púana sera írakaunúwe. ¹⁴ Írakaunúwana Sísaga mi awánkánsabé ehweh teawena, Mókake sera íre íyéhna puara mó kegá arene sera íre íséwe naneherawoe úwara we kéro kega wene ehweh írówe.

Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráípéq paiqnanánu ke máhpeq kaqsuo ehwéhne.

(Mátíyu 21.12-17; Árúka 19.45-48; Sóni 2.13-22)

¹⁵ Sísareq we kéro kereqka Sarúsarama suwahpeq kíútaq Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráípéq kibekéna mitaq paiqnanánu ke máhpeq kaqsuowe. Kaqsuena móne paiqnanánu kené wéhuwehu tahbéwári pioruena kiboki paiqnanánu kené síahwarí pioruena paetárara aruowe. ¹⁶ Paetárúena sensabé, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráípéqmé itene ménsámehnsá íre mewe nógóro aritowe. ¹⁷ Íre mewe nógóro aritena síwáhnoréna, Manikáne ehwehnka mahraréna, Néne nahme mah kehiná kéhínánká púréré nahne áwíratagéhe ire. *(Aisaia 56.7)* Itega miraonka mah nahmé aebó kegá mehwatíáhnserah nah úkire úwe.

¹⁸ Úwara ómi mitaq sáhuríó kega Sísane ehwehnsabé áhtenu puara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka tagéra Sísansabé áhreéra, We árahue subiq suanéhnkono éra sío síouwe.

¹⁹ Íó tupekútaq Sísareq we kéro kereqka Sarúsarama suwahpeq suera pokuwe.

Púrérínaraq aiq pútaq náninawire iwíáhi anínká meyankéhe ú ehwehne.

(Mátíyu 21.20-22)

²⁰ Ahbiahipeq sega Sarúsarama suwahpeq kouwekoneherautaq ehyatagú awanká tagowana aiq moke ehyatagúwe. ²¹ Ehyatagúwana Sísaga mi awánká teawu ehwéhme Pítaga ahreraq matawéna Sísansabé, Íwáhnoraníno, tagáhno. Inokáh arega ehweh teawátóna awánká aiq ehyatagire úwana ²² Sísaga sensabé, Manikánsabe aiq pútare atáhro. ²³ Teiníboq írátíáhro. Wehukénínká sáwéhyabe teawena, Sáwého, arega mitaq sue anotah kawéhúpípéq kogahno teawinaraqmé mirainawire. Wega teawina ehwehnsabé árahinabomo iwíáh íre ínaraq peh ínega iraru ehweh aiq pútaraginawire iwíáh ínaraqmé mirainawire. ²⁴ Teiníboq írátíáhro. Ite púrérirataq aiq pútaq náninawire iwíáhirataq náninawire úwe.

²⁵ Sísaga mó mahraréna, Are iriwe púrérina tanáhráq mó anínsabé abiahnsa atéhnaraq wene ahbabáqsabe íre iwíáhue ahreraq matiahno. ²⁶ [Íópipeq míéh Ítérbógá arene ahbabáqsabe íre iwíáhinkeheé abiahnsa atéh áníné ahbabáqsabe íre iwíáhue ahreraq matiahno úwe.]

Sísansabé, Insega miraúno ataráiro u ehwéhne.

(Mátíyu 21.23-27; Árúka 20.1-8)

²⁷ Segá Sarúsarama suwahpeq mó sure Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráípéq nogutaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Asiu kené aboawah wehreqka weba séra ²⁸ kasenéra, Arega miraóna naneqme árahinie miraono? Insega miraúno atéhnsabé miraono? Teio uwe.

²⁹ Teio uwana Sísaga sensabé, Ínéga itensabé moq kaseninie. Kasenona ehweh tenírataqmé ínénsabe miraúno aintarái aní teinie. ³⁰ Teinie éna Sóniga wání meri merinikeheéna insega eqmaq áúwátáiro? Manikánka eqmaq áúwátáiro? Peh wehukega eqmaq áúwátóo? Teniéro úwe. ³¹ Teniéro éna, Tenírataqmé ínénsabe miraúno aintarái aní teinie úwara sega epéq sío síóéra, Anere teawenéhnkono? Manikánka eqmaq áúwátáire teawénaraqmé wega itensabé, Aneqsabé wene ehwehnsabé íre aiq pútare atáro inae. ³² Ite wehukega Sóni eqmaq áúwátówe moq íre teaweráhúne uwe. Ómi mó kegá, Sóni aiq pútaq Manikáne ehweh irari aní míre iwíáhunsabé sega mi keyábé áhreu puara ³³ Sísansabé, Sóniwe insega eqmaq áúwátáiramo. Ite íre tagarione uwana Sísaga sensabé, Itega íné íre teniéwe. Minayabe ínega moq ínénsabe miraúno aintarái aní íre teinie úwe.

12

Sotáq wahnahnuro ahbábáq keyábé pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 21.33-46; Áruká 20.9-19)

¹ Sísaga Asiu keyábé pabeqme ehwéh mahraréna, Wehga sonsoqme náhniáq sera ayu uqmarena wirarena wahnahnína uqná peataire. Pearena náhniáq sera ano kunubaipéq sarerankeheéna mata ubuqmarena mó keyábé, Néne sotáq wahnahnue náwe soqintewáhro aritena mitaq suena íre wahto wáhnaupeqté ké suwahpeq pokuraire. ² Náhniáq sera irai tanáhráq ákáhtaq koweankeheéna wene arambehri aní sotáq wahnahnuro kebá eqmataire. ³ Eqmatairara sotáq wahnahnuro kegá we táhtoqme sera íre náwasa subiqmarera kaqsúówe. ⁴ Kaqsúówana so aboga mó arámbéhrí aní seba eqmatairara sega wene ayahqnotaq subiq marera íre kaweq sansá atárówe. ⁵ Íre kaweq sansá atárówana so aboga mó aní eqmatairara sega we subiq sutowana mó wene arambehri ke eqmaq sutairara sega mó tahmáró subiqme kaqsuera mó tahmáró subiq sutowe. ⁶ Subiq sutowana peh morá mó aní míraire. Mi wehné arunáwí áhnínkáwá mírairana wega iwíáhéna, Nénahni púara sega wensabé áhtenéra wene ehweh iragéhe éna anehe wenahni eqmataire. ⁷ Eqmatairara wahto kuraitaq sotáq wahnahnuro kegá we tagéra seye náhenéra, So abone ahninkáwá aiq sire. Mah so awaq mianéhboq we subiq suanéhe iwíáhéra ⁸ we táhtoqme sopípéq subiq suera wene anonka máhpeq tuparutowe.

⁹ Wenahni subiq sutonsabé so aboga mi ke anere aritankéhbo? Teiníboq írátíáhro. So aboga wene sotápéq séna wahnahnuro ke subiq suanawire. Subiq suena wene so mó ke kawerue wahnahnigeheéna eqsitankéhe.

¹⁰ Eqsitankéhe éna, Minayabe Manikáne ehwehnka íné éhweh mahraréna, Nah piáh kegá suto wahqká moke nahwiahnsanse kiotaikire.* ¹¹ Itene Wahnahnka mirainsabé itega, Kaweq sansáne iwíáhuéne ire. *(Buk Song 118.22-23)*
Itewe mi sehirá íre ahtebaho úwe.

¹² Úwara wene ehweh irera seye náhenéra, Sísaga mah pabéqmé éhwéhne itepi parobehre iwíáhuwe. Mira iwíáhu puara sío síóéra, We táhtoqme karábúsiipéq móatanéhe éra peh mitaq sáhurió keyabé áhreunsabe mó iwíáhéra Sísá auwera pokuwe.

Sega Sísansabé, Táhkísi moné awenéhknono kasenu ehwéhne.

(Mátíyu 22.15-22; Áruká 20.20-26)

¹³ Asiu wahnah kegá táhmaro Péhrasi kereq táhmaro Érótime iyahnaboreqsabé, Sísaga áhwára áhwára ehwéh irarinkehboq áhwárawe tagéq pokue págegeue kogasenoro éra eqmaq súówe. ¹⁴ Eqmaq súówara kure Sísansabé, Íwáhnoraníno, ite tagarionawe arewe aiq pútaq ehwéh iraréna aní móné. Arega anotah kereq pehgáriq kereqsabé peh monseráh iwíáhóne. Arega wehuke íre ehnenia peh Manikáne sansá tábúsoqme pahsuqme íwáhnoróne. Minayabe teio. Aneq iwíáhono? Itega Aroma kené wahnahme Sísáhrí táhkísi moné awenéhknono? Árahonehknono uwe.

¹⁵ Árahonehknono uwana Sísaga sene epéráhpéru iwíáh tagéna sensabé, Aneqsabé íné áhwárawe tagéq níwíoqnaho? Ebah moné taganiboq mewe sero úwara ¹⁶ sega peh morá ébáh móné ábóraq márówe. Ábóraq márówana wega sensabé, Mah monéráq insene píkísahakáq áwíqkakaq kehro úwara sega wensabé, Aroma kené wahnah aní Sísáhrine uwe.

¹⁷ Uwana wega sensabé, Aroma kené wahnahne náneq wewe náwéro. Manikáne naneg wewe Maniká náwéro úwara sega wene ehwehnsabé áhtenuwe.

Manikánka pukia ké iriwe oganúq sitankéhe ú ehwehne.

(Mátíyu 22.23-33; Áruká 20.27-40)

¹⁸ Sáyúsi kewé pusa ké íre iriwe oganúq sitankéhe iwíáhu kee. Táhmaro mi kegá Sísaba séra wensabé, ¹⁹ Íwáhnoraníno, Mósísine sehiranka maharéna,

* 12:10: Aigárápéqté éhwéh Mátíyu 21.42 tagáhno.

Íre aninkákáq wéh pukínaraq wenábáqka kéweiní meyankehe. Mi inínká maqmarahna animárí wenawahne animárí míageheéna meyankehe ire. (Lo 25.5)

²⁰ Minayabe abapete téhranité se ábárahnahna míarowe. Siwahwágá ahre mewena íre aninkákáq uraitaq pukuraire. ²¹ Pukurairana náhmbáh 2 abaqkávágá awahwáné kéweiní mewena íre aninkákáq uraitaq pukurairana náhmbáh 3 abaqkávágá moq monseráhnuraire. Moke mi abárahnáhnahnka mi iní mótaq mótarue mewera íre aninkákáq urotaq orah animárí pukurowe. ²² Moke mi abápéqté téhranité se ábárahnahna mótaq mótarue mi kewéiní mewera íre aninkákáq urotaq orah animárinká pukurowana sinehemé mi iní moq pukuraire. ²³ Moke mi abárahnáhnahnka mi iní meronsabé iriwe oganúq sitahnaraq insene ahre míanabo kasenuwe.

²⁴ Kasenuwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqté séhíránkákáq wega págegeue miraorahi sansáncákáq íre ahtebah puaq áhwára áhwára ahbabáq iwiáhowe.

²⁵ Manikánka pusa ké iriwe oganúq sitahnaraq se peh íópeqté ké tahnsa mía míagehe. Mi tanáhráq wehga ahre íre meyagehe. Ahrega íre wehkigehe.

²⁶ Pusa ké oganúq sitahnayabé Mósísiga sehgióro ú sehira íre sáhnsahoo? Uworapeqté káriq awanká irarehnsabé sehiramé Manikánka Mósísinsabé mahraréna, Íné Ébárahmane Maniká múge. Íné Áhísáhkine Maniká múge. Íné Sékópane Maniká múge úwe. (Kisim Bek 3.2,6)

²⁷ Manikámé íre pusa kéné Manikáne. Írakaumo. We peh oga míáh kéné Maniká míre. Minayabe itega íre tábúsoqme iwíáhowe úwe.

Manikáne kiotaiki sansánsabé éhwéhne.
(Mátíyu 22.34-40; Áruká 10.25-28)

²⁸ Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnori aní mitaq súwara Péhrasi kegá ehwehuwana irowe. Sísaga Sáyúsi kené kase ehwehnsabé tábúsoqme teriu púana wega Sísansabé kasenéna, Sehgióro ú ehwehmé aneq ehwéhncá mó ehwéh kiotaikiro úwe. ²⁹ Úwana Sísaga wensabé, Kiotaiki ehwéh teaweníboq iro.

Ísara keo, írátíáthro.

Maniká itene Wahnah peh morá aní míéhre.

³⁰ Maniká itene Wahnahnsabé irutaboirono.

Moke itene irupipeqkákáq

moke iteiwankakáq

moke itene iwíáhopipéqkákáq

moke itene págege inónkánkákáq

Manikánsabe irutaboirono.

Mah ehwéhncá mó sehgióro ú ehweh aiq kiotaikire. ³¹ Mó kiotaiki ehwéh iro.

Arerensabé arutaboironanserah

mó anínsabé moq arutaboirono.

(Lo 6.4-5; Wok Pris 19.18)

Mó sehgióro ú ehwehncá mah ehwéhtaré íre kiotaikire úwe.

³² Úwana síwáhnori anínká Sísansabé, Íwáhnoraníno, arega aiq tábúsoqme iraréne. Manikámé peh morá aníne. Peh morá webatare. Arega aiq pútaróne. ³³ Itega Manikánsabe moke itene irupipeqmé, moke itene iwíáhipeqmé, moke itene págege inónkámé irutaboironawe, anotah kawéq sánsáne. Iteitensabé irutaboironanserah mó anínsabé moq irutaboironawe anotah kawéq sánsáne. Wehukega ménkámehncá subiqme agewe Manikánsabe titiraruqaruowe. Arutaboire sansanká moke titiré sansa kiotaikire úwe.

³⁴ Úwana Sísaga we ahtebah ehwéh irena wensabé, Manikánka wahnah wahnah nirabeq arewe wahtotaq míahne úwara míó ke síáhtónsabe mó ehwéh íre kasenuwe.

Manikánka omaq ato aní éhweh Sísaga kasenu ehwehne.
(Mátíyu 22.41-46; Áruká 20.41-44)

³⁵ Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráipéq síwáhnoréna míó keyabé, Mósísine ehweh síwáhnoro kegá, Manikánka omaq ato aní koweriréh anímé

we peh Tébitine anahwa wíre ewe. Mi ehwéhme aneqsabé irareo kasenéna ³⁶ Manikáne Awanka Tébiti iwíáh atowana igonkó pukúpéq sehiranúwana mi ehwéhmká mahraréna, Maniká itene Wahnahnka néne Wahnahnsabé, Niyah púpeq tútuue miéhnaraq arene naruo saiqnariankehe atóge úwe ire. *(Buk Song 110.1)*

³⁷ Tébitiga mi anínsabé, Néne Wahnahne ato puana we árahue wene anahwa míanabo kasenúwe.

Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ahabárowe ú ehwehne.
(Mátíyu 23.1-36; Áruká 11.37-54, 20.45-47)

Kasenúwara áhnte wehukégá wene ehweh irera anotahtaq iwíáh iwíáhowe. ³⁸ Sísaga síwáhnorútaq mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kegá mira onserahniyeho. Mó kegá se tagéra sensíwíq pankerageheéra íre wahto korósí úbíqmera nogówe. Sega máhkétirapéq nogótáq mó kegá se mehweh ariteyabe suwahbehre. ³⁹ Momiwí nahtápéq pokotaq peh kaweqtapéq tútuue méyabe suwahbehre. Táhutahurorabeq aboawah wehwárá tútuue miáhrabeq méyabe suwahbehre. ⁴⁰ Sega kéweinínsónsábé péhe éhwéh teriera sene ménsámehnsánkakaq sene nahnkakaq mewe meweowe. Mó kegá ite kaweqtaq miáh ké wóe igeheéq wehuke miáhtáq íre wahtotaq púreq aruqarurowe. Mirao puana Manikánka ehweh aritahna tanáhráq se anotahtaq kamah arinkéhe úwe.

Tabonah inínká Maniká náwu monéyábé éhwéhne.
(Áruká 21.1-4)

⁴¹ Wehukega Maniká móne náuwrabeq Sísaga wahtotaq tútuue míowara áhnte kegá séra sene móne mitaq náuwana tagówe. Tagówara áhnte monéákáq kegá áhnte moné náuwe. ⁴² Náuwana tabonah kewéinínká séna káriq monéraré náuwe. Mi monéraré peh morá ákáhtaq pabusa móné tahnsane.

⁴³ Sísaga we kéro keyabé, Ínéba sewíáhiro éna teiníboq írátíáhiro. Mah tabónáh kewéinínká náuwi mónégá moke mó kegá náuwe móné kiotaikire. ⁴⁴ Sega sene pehipi matíáh móné náuwana mah tabónáh kewéinínká moke wene matíéh mónéwé aiq náuwe. Ai q náuwi púana amahnága táhutaquq paiqmarahna moné íre kéhre. Minayabe wega náuwi mónégá moke mó kegá náuwe móné kiotaikire úwe.

13

Sísaga, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh íre kaweraginawire ú ehwehne.
(Mátíyu 24.1-2; Áruká 21.5-6)

¹ Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtáqté wíráipéqté tueyokútaq we kéro anínká wensabé, Íwáhnoraníno, tagáhno. Nah kéh ébáhmé áhnte kaweq ebáhne. Áhnte kaweq ebáh náhmárá tagáhno úwe. ² Úwana Sísaga wensabé, Amahnága mi anótáh náhmárá aiq tagáhno? Mi peréhnéhnia ébáhmárá mirae íre moráráq kagainae. Peh moke paentárara aruaneherawoe úwe.

Sísaga anehe tanahráq íre kaweq sunúq sínawire ú ehwehne.
(Mátíyu 24.3-14; Áruká 21.7-19)

³ Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh korabeq seberiopéq Óríwi sawéhrápéq Sísaga tútuue míowara Pítareh Sémísireh Sónireh Ehntarurehga weba séra kasenuwe. ⁴ Kasenéra, Arega métáq irarénawe ahkake miraoneherabo? Miraonehera irataq aneq ábóraraginabo uwe.

⁵ Uwana Sísaga sensabé, Mi tanáhráqsábé mó kené péhe éhwéhnsábé aiq pútare arítéhboq auráq matawéq tagaríáhiro. ⁶ Áhnte kegá mótaq mótarue néníwírué séra, Ínéwé Manikánka eqmaq núwéh áni múge irarirataq áhnte kegá sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritagéhe.

⁷ Mi tanáhráq ebehowe ira ehwéh ireq mó ebehowe sóiriq ehwéh íréhrataqmé íre áhreoro. Téhwe teiú náneq ebeq sínana anehe tanáhráq íre apubúue sinae. ⁸ Mó kehínánsaq mó kehínánsaqka ebehoneherawoe. Mó wahnáhné awahrahreq mó wahnáhné awahrahreue ebehoneherawoe. Mitaq mahtaq máriinae. Ehwehranae. Minawarinká uwo uwoira tanáhráq áhwáranáe úwe.

⁹ Sísaga mó mahraréna, Kawerue auráq matíáhro. Segá ite kaunsíri ke kotiorarabeq móitera sene momiwí nahtápéq áréti sahtáté iubigéhe. Néne sánsá sehgiónsábé ákáhtaq wahnáh kéreq anotah wahnáh kéreqka ehweh aitageheéra seba móitagéhe. Mi tanáhráq néne ehweh terigéhe. ¹⁰ Téhwe kaweq ehwéh moke mah kehíná kehíná teri terinigehe. ¹¹ Segá ehweh aitageheéra táhtoqme meiqmera móiúwéhataq itega irarira ehwéhnsábé iwíáh kikiriyeho. Írakaumo. Mi tanáhráq Manikáne Awanka iwíáh aitahna ehwéh irarero. Mi tanáhráq íre iteitene ehweh irarigehe. Manikáne Awanka iwíáh aitahna ehwéh irarigehe. ¹² Subiq suageheéra siwahwárehga síbákawaréh móruehrara síbákawaréhga siwahwáreh móruagéhe. Subiq súáhro aritagéhe. Sibowárehga monseráhnue sene animári móruagéhe. Animárinká sinoibonsabé abiahnsa aritera subiq súáhro aritagéhe. ¹³ Néne sánsá sehgió púara ómi kegá itensabé íre suwahbanae. Néne sánsá íre susa anehe tanáhráqkákáq peh kawerue sehgirataq Manikánka ite meirena oga mérapeq móitankéhe úwe.

Sísaga íre kaweq sunúq sínaraqsábé teriu ehwéhne.
(Mátíyu 24.15-28; Áruká 21.20-24)

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Íre kaweq ahabárorahi naneq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáhrabeq maragéhe. Mitaq órira kahnara tagagehe. Mah sehirá tagah keo, iwíáhue tagahro. Mi tanáhráq Súría marakórápéq míéhrataq sáwéhrapeq pehbeheráh pokoro. ¹⁵ Mi tanáhráq máhpeq míéhrataq itene ménsámehnsá kiweyaneheéq nahupeq kibekiye-hboq pehbeheráh pokoro. ¹⁶ Sotápéq míéhrataq itene korósi koweyaneheéq itene nahtapeq kouwekiyehboq pehbeheráh pokoro. ¹⁷ Mi tanáhráq kía míéhra inínsónseq inahunah inínsónseqka íre pehbeheráh pokorahi puaq sensabé irutaboíro. ¹⁸ Ah áhnte kariéhínagake mi iré káwéq sunúq sínehboq púreroro. ¹⁹ Mitaqkake anotah íre kaweq sunúq sinawire. Manikánka mah marákó marákó mirarotaqkákáq amahnágaákáq mina tahnsa sunúq íre kéhre. Mókake mó mina tahnsa sunúq íre sinae. ²⁰ Íre sinae éna, Manikánka aiq iwíáhéna, Íné túbáh agonaraq mi sunúqká ómi mah kehíná kehíná subiq suahráhire. Ómi subipáhraruehneho éna mi tanáhráq wahtonaraníe iwíáhúwe. Mira íwíáhúnsabe wega omaq sitéh keyábé arutaboíri puana mi tanáhráq wahtonaruankéhe úwe.

²¹ Sísaga mó mahraréna, Mi tanáhráq mó kegá itensabé, Tagahro. Ite meirena kaweraintankeheéna Manikánka omaq ato animé mahtaq míéhre irara mó kegá itensabé, We isebeq míéhre igehe. Sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare arítého. ²² Íné Manikánka omaq intárái aní múge irarira kereq íné Manikáne ehweh iraru aní múge irarira kereq péhepehe ehwéhneue seneherawoe. Segá sirataq ótaq sansánkákáq anotah pagégé sán-sánkákáq miraigehe. Áhnte kegá sene ótaq sansá tagéra sensabé aiq pútare aritageheéra mi sansá miraigehe. Manikánka omaq sitéh kegá moq sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritageheéra miraigehe. ²³ Moke teiú náneq mókake ábóraragína puaq auráq matawéq tagaríáhro úwe.

Anehe íné wehukení úku anínká tuinauge ú ehwehne.
(Mátíyu 24.29-31; Áruká 21.25-28)

²⁴ Sísaga mó mahraréna, Mitaqkake íre kaweq sunúq sótaikínaraq pópoqnah íre patahinae. Inokáhpeq íre íónitanae. ²⁵ Wehyoqmarí íópeqté meginae. Íópeqté págege naneqmarí moke kúrugúruinae. (Aisaia 13.10, 34.4)

²⁶ Mi tanáhráq íné wehukení úku anínká piribirioyahnkakaq téhreh naneqkákáq págegeue tuonara tagagehe. ²⁷ Túónagake pembíáhnka anotah ehwéhínaraq

Manikánka wene íopeqté ké eqmaq suankéhe. Eqmaq suena wega omaq sitéh keyábé, Moke mah marákó márakórápéqté mitaqté kéweriqme mahtaqté kéweriqme ue ue meriqme sero inkehe úwe.

Sísane ehweh íre parabagia peh ahriahri kagainawire i ehwéhne.

(Mátíyu 24.32-35; Áruká 21.29-33)

²⁸ Sísaga mó mahraréna, Awankánsabe iwíáhue tagéq iahtebahro. Awanká ayahnawe anonkakaq kahnana ánáh aunínaraq itega iwíáhéq, Ópeq áhnbórá sire aiq ahtebóne ewe. ²⁹ Mina onserah moke teiú náneq ábóraragínaq tagéq íné túóna tanáhráq aiq wahtotarire igehe. ³⁰ Teiníboq írátíáhro. Amahnága oga míáh kégá ómi pehipi íre pukigehe. Ebeqme moke teiú náneq ábóraragínaq tagéq anehe pukigehe. ³¹ Íopeqkákáq mah marákó márakóákáq parabagínana ínéga teiú éhwéhmé íre parabagia peh ahriahri kagainawire.

Sísa tuina tanáhráqmé ómiga íre iahtebóna ehwéhne.

(Mátíyu 24.36-44)

³² Sísaga mó mahraréna, Íné túóna wehekáhnkákáq áhwahakáq ómiga íre ahtebahwe. Íopeqté kégá íre ahtebahwe. Íné Manikáne ahninkáwágá moq íre ahteboge. Peh morá Maniká Iteriboga webataq mi wehekáh tagaríehre.

³³ Túóna tanáhráq ite íre tagaríáh púaq níwénunéq kawerue auráq matíáhro. ³⁴ Íné túónaraqmé wehga íre wahto ah nóginserahne. Wega wene nahtapeq suena pokinaitaq wene arambehri ke wahnah arámbéhrírác sítéhre. Mó aní mó arámbéhrírác mó aní mó arámbéhrírárue sítéhre. Ahnansahraq wahnah atéh ánínsábé, Kawerue auráq matiahno éna pokire. ³⁵ Mina inserah íné anotah Wahnáh túóna tanáhráq íre tagaríáh púaq kawerue auráq matíáhro. Ío tupekínaraqpópoq inokáhnabubupopoq kokórega téh ehwehnínaraqpópoq ahbiahipeqpópoq tuinauge. ³⁶ Apubúue túónaraq ite sugéhboq peh kawerue auráq matíáhro. ³⁷ Itensabé teiú éhwéh ómi mah kehiná kéhíná teríuge. Níwénunéq kawerue auráq matíáhro úwe.

14

Wahnah kegá Sísa subiq suaneheéra moraénu ehwéhne.

(Mátíyu 26.1-5; Áruká 22.1-2; Sóni 11.45-53)

¹ Ahrina tahnsá sótaikú iahrreraq ko tanáhráq íre múi páretí né tanáhráq wahtonútaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka sío síoéra, Sísawe árahue epéq táhtoqme mósubiq suanéhnkono íwíáhuwe. ² Mira íwíáhéra, Áhnte wehekéqká táhutahurirataq ehwehéra tobehiehboq Sísa pehraganehe uwe.

Peh morá ínínká Sísane ayahnopeq wéri abaq ato ehwehne.

(Mátíyu 26.6-13; Sóni 12.1-8)

³ Pétáni suwahpeqte aní Sáimóniwe anotah nao wagú anine. Minayabe mó kegá, Náonkakaq Sáimónie ue wéhuwehu áwíratówe. Sísaga Pétáni suwahpeq ména mi aniné nahtapeq táhutahurúwana peh morá ínínká áhnte moné tahnsa wéri antéhyá mewe súwe. Mewe séna mi antéhyá piteruqme Sísane ayahqnopeq wéri antiatowe.

⁴ Antiatowara táhmaro míó kega abiahnsanéra seye náhenéra, Mi weríwé aneqsabé pehipi antiatehro? ⁵ Íre pehipi antiatehtáq tahirimé mi werí paiqmarena 300 moné mewena mi moné tabonah ke nárí irino éra mi ínínsábé awehgu atówe.

⁶ Awehgu atówana Sísaga sensabé, Mi iní pehragatáhro. Aneqsabé awehgu ataho? Wega mira aintéh sánsámé kaweq sansáne. ⁷ Tabonah kewe ahriahri iteba mía míaowaq ite iuwahbáhnagake séhréh aritahráhowe. Ínéwé ahriahri iteba íre mía míainie. ⁸ Mi ínínká aiq miraorahi sansá aiq miraire. Íné maisarageheéna mi ínínká ninonka abaq intéhre. ⁹ Teiníboq írátíáhro. Mah marákó márakó kaweq ehwéh teri terinirataq wega amahnága mirai naneq ehwehnikákáq terigéhe. Terírataq íréhra kegá wéri abaq intéh ínínsábé iwíáhigehe úwe.

Súrásaga wahnah keyábé, Ite meiqmena Sísaba móitaníe ú ehwehne.
(Mátíyu 26.14-16; Árúka 22.3-6)

¹⁰ Sísá kéro ke airápété téhraníte míówe. Sebaté ání wenáwíqtare Súrása Ísíkáriótie. Wega Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kébá pokue sensabé, Sísá iteba méauwaníe úwe. ¹¹ Méauwaníe teriuwara iwíáh íwíáhéra móne awenéhboq miraúno uwana Súrásaga kowe aritena se Sísaba mórite tanáhráqsábé iwíáhue kabarúwe.

Sísareq we kéro kereqka moráráq táhutahuru ehwéhne.
(Mátíyu 26.17-25; Árúka 22.7-14,21-23; Sóni 13.21-30)

¹² Íre múi párétí né tanahráq ebeqte wéhékáh sótaikú iahreraq ko tanahráq sítaq Asiu kegá sipisípiq áráhq subiqme titiru tanahráq súwe. Mi tanáhráq we kéro kega Sísaba séra wensabé, Sótaikú tanahráq iahreraq kéh táhútáhúq nankehboq eheq kogaweratanéhnkono ue kasenuwe. ¹³ Kasenuwana Sísaga we kéroya anité eqmaq suanaútaq sensabé, Wahtotaq kehiná suwahpeq pokotao. Obenkisa wání ántéhiyánkákáq ánínseq piehgírataq kéréhta. ¹⁴ We kibekína nahtápéqte ábówánsábé mahraréta, Íwáhnori anínká mahraréna, Ínéreq íné séniráh kéreqka sótaikú tanahráq iahreraq kéh táhútáhúq nanehboq mi paqnáhípeq teio ire teawetao. ¹⁵ Teawírataqmé wega ménsámehnsá aiq kaweria páqnáhípeq teinkéhe. Mitaq itene táhutahuq kaweraráhta éna eqmaq suowe. ¹⁶ Eqmaq suowara mi anitégá mi ke suwahpeq pokue Sísaga teriunserah tagéra mitaq sótaikú tanahráq iahreraq ko tahutáhúq kaweraróye.

¹⁷ Ío tupekútaq Sísareq airápété téhraníte we kéro kereqka mitaq séra ¹⁸ tútuue táhutahurutaq Sísaga sensabé, Teiníboq írátíáhro. Ite míáhrabeqte ání ínéreq moráráq nóya anínká néne naruo kowerirankéhe úwe. ¹⁹ Úwara sene sirupipeq umeh agúwara morá ání morá ánínkáue Sísansabé, Arega ínénsabe irareno ue kasenuwe. ²⁰ Kasenuwana Sísaga sensabé, Airápété téhraníte omaq sitórabeqte anínká ínéreq morá párétáhípeq páréti pámbáhúya anímé we wire. ²¹ Manikáne ehwehnka aiq irarinserah íné wehukení úku aní pukinie. Néne naruo kowerirahna aní anotahtaq kamah awinawire. Wenanoga we íre maqmiotaq tahirímé aiq kaweri irino úwe.

Sísaga párétiakáq sera ano ko kahpúákáq náriu ehwéhne.
(Mátíyu 26.26-30; Árúka 22.15-20; 1 Kórína 11.23-25)

²² Segá táhutahurutaq Sísaga páréti mewena Manikánsabe kaweróne atena keqme náriena sensabé, Mahnawé niwaq mire. Náhro úwara nowe. ²³ Nowana wega náhníaq sera ano kahpú mewena Manikánsabe kaweróne atena náriuwara ómiga nowe. ²⁴ Sísaga sensabé, Mahnawé néne korahq mire. Néne korahq tuinaga itereq áhnte mó kereq Manikánka insahwé aitena itene ahbabáq kaweraitankéhe. ²⁵ Teiníboq írátíáhro. Náhníaq sera ano mahtaq mó íre nanie. Mókake Manikánka wahnah wahnahnínarabeq míáhnaraq o sera ano nanie úwe.

²⁶ Segá Manikánsabe iwíáh íwíáh igonkónéra máhpeq tueyokéra Óríwi sawéhrápéq pokuwe.

Sísaga Pítansabé, Íné nuwaniewóne ú ehwehne.
(Mátíyu 26.31-35; Árúka 22.31-34; Sóni 13.36-38)

²⁷ Sísaga sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna, Ínéga sipisípiq Wahnáh subiq súáhnaraqmé moke sipisípiqmarínká kobeq séberigehe ire.
(Sekaraia 13.7)

Mi ehwéhnká irarinserah ite ómiga íné nuweq kobeq séberigehe. ²⁸ Manikánka íné oganúq intahnaraq Kehrari marákórápéq ebeq konaq inehe sigéhe úwe. ²⁹ Úwana Pítaga Sísansabé, Ómiga are áuwéhrataqmé ínéga íre auwanauge úwana ³⁰ Sísaga wensabé, Teawiníboq írátíahno. Iborá inókáhpéq kokórega téhtaréráq ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríoge apahtáróráq irariniewóne úwe. ³¹ Úwana Pítaga mi ehwéhnsábé

anotahtaq ahqáho éna Sísansabé, Mó kegá arereq ínereq iubiq súéhrataqmé ínega are aiq tagaríóge atanauge úwara sega moke wega irarúnserahnuwe.

Sísaga Késémáni matábúráq kobúrerú ehwehne.

(Mátíyu 26.36-46; Áruká 22.39-46)

³² Sísareq we kéro kereqka mitaq suera mátabu áwíq Késémáni pokuwe. Sísaga sensabé, Ite mahta q tútuue miéhrana íné kobúrerono éna ³³ Pítareh Sémísireh Sónireh móbeq móritowe. Móritena wene arupipeq anotah uméhue págege agúwana ³⁴ wega sensabé, Nirupipeq anotah uméhinka pukorahuge. Mahta q tótuqméq tagaríáhro éna ³⁵ se suena wahtotaq móbeq pokéna marakóraq káuqmunue ména púrerúwe. Púreréna íre kaweq sunúq weba sínehoéna púrerúwe. ³⁶ Púrerue mahraréna, Nániboo, arega moke miraorahóne. Mah íré káwéq sunúq móruo. Íre íné nuwahbeh sansá peh are awahbáhna sansánúno ue púrerúwe.

³⁷ Púreraruena wega Pítarehba kouwekéna tagówara sugówe. Sugówana wega Pítansabé, Sáimónio, aneqsabé sugahno? Pehgáriq tanahráq árahinsabé íre tótuqmé níwénunorahoo? ³⁸ Iteiyuwanka kaweq sansánéyabe iuwahbehre. Peh itene inonka mareqmarero puaq íre miraorahowe. Minayabe owainawanka ahbabáq aitehnehboq tótuqméq púreroro éna ³⁹ mónkakáq kobúrerúwe. Métáq púrerúnserahnue mó púreréna ⁴⁰ Pítarehba mó kouwekéna tagówara se anotah mukúqmáhkúru puara se peh sugówe. Sugówana Sísaga iriritowara siyehitónsabe ehiya míówe.

⁴¹ Sísaga apahtáróráq kéna séna ú púana sensabé, Ite peh ahrenaneheéq sugaho? Aiq míre. Íné wehukení úku aní ahbabáq ke kowerire tanahráq aiq sire. ⁴² Pokonehboq irigoro. Tagahro. Néne naruo koweriréh ánínká aiq sire úwe.

Súrásaga Sísane naruo koweriro ehwéhne.

(Mátíyu 26.47-56; Áruká 22.47-53; Sóni 18.3-12)

⁴³ Sísaga mi ehwéh irarútaq Súrása we kéro anínká apubúue súwe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísiga miraoro ú ehweh síwáhnoro kereq Asiu kené aboawah wehreqka áhnte mó ke eqmaq súowara sega pokamarinkákáq sahmárinákákáq Súrásareq moráráq suwe. ⁴⁴ Seneherautaq koweriro anínká su ke teriena, Ínéga nánkóqnahna anímé Sísá wire. Táhtotqme kawerue meqme móáúwáhhro úwe.

⁴⁵ Minayabe Súrásaga sútaq Sísaba apubúue séna wensabé, Íwáhnoraníno éna nánkóqnówe. ⁴⁶ Nánkóqnówara sega Sísá táhtotqme ambubue táhtotíówe.

⁴⁷ Táhtotíówana mó anínká wene poka mewena Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh aníné arambehri aní apiwe wene ahre kiraq auwowe. ⁴⁸ Kiraq auwowana Sísaga sensabé, Aneqsabé aebó aní táhtoráhnserah pokankákáq sahnkákáq íné meniraneheéq seo? ⁴⁹ Mó wehekáh mó wehekáhnue Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq áhnte wehekáh itereq ména íwáhnorurautaq mi tanáhráq itega íné íre táhtotiarowe. Manikáne ehwehnka irarinserah aiq pútaraginkeheéq miraowe úwara ⁵⁰ we kéro kega Sísá auwera pehbeheráh pokuwe. ⁵¹ Pokuwana káriq mahbíga peh taberábe ambántá úbíqmena Sísá anehe kaqmena kérowe. Kérowara míó kega we táhtorówana ⁵² wene ambanta kesuena pehrákora pehbeheráh pokúwe.

Wahnah kegá aboawah weh míórabeq Sísá ehweh ató ehwehne.

(Mátíyu 26.57-68; Áruká 22.54-55,63-71; Sóni 18.13-14,19-24)

⁵³ Segá Sísá meqmera Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahpa pokuwara moke Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Asiu kené aboawah wehreqka mitaq momiwíuwe. ⁵⁴ Se mótaq we mótarue Pítaga sinehe kaqme kure Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahne nahnoerápéqté matábúráq kúwe. Kure mitaqté párísiréhreq tútuue méra iraraq totoruwe.

⁵⁵ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq moke mó kaunsírí kéreqka Sísá subiq suanéhboq wega ahbabáruraimé insega tagarairo éra kabaruwara íre pahsúówe. ⁵⁶ Sísaga miraúnsabe áhnte kegá péhe éhwéhnera íre morá éhwéh iraruwe. ⁵⁷ Táhmaro

kegá irigue péhe éhwéh atera mahraréra, ⁵⁸ Itega wene ehweh írátáúne. Wega iraréna, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh wehukega pearó nah sokoruqme apahtáro wéhékáh mó nah pearaníe. Íre niyahnkaratáté pearaníe uraire éra ⁵⁹ sene ehwehme peh úbíráhbíq ehwehnéra íre morá éhwéh iraruwe.

⁶⁰ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka irigue ákáhpi kowéna Sísansabé kasenéna, Mah kegá arensabé irare ehwéhme arega íre terieráhono? Sene ehweh aiq pútaq ehwéhpo úwana ⁶¹ Sísaga íre iraria peh ehiya míowe.

Peh ehiya míowana wega Sísansabé, Manikánka ite Asiu ke meirena kaweraitankeheéna peh morá ání omaq atowe. Arewe mi anípo? Arewe Manikáne ahninkáwábo kasenúwana ⁶² Sísaga wensabé, Íné we uge. Íné wehukení úku anínká Manikáne ayah púpeq tútuue ména íópeq írábúyápipeqté tuonaq tagagehe úwe. ⁶³ Úwana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka mi ehwéh irotaq abiahnsanú púana wene korósi subansuena mahraréna, Wega aiq irarinsabé mó keyábé móme íre kasenoro. Ahqáho. ⁶⁴ Wega Manikánsabe íre kaweq ehwéh atéhraq íráhwe. Minayabe aneratanéhnkono úwara sega moke mahraréra, Wega ahbabáq ehweh aiq irari puaq subiq suo atanéhe uwe.

⁶⁵ Táhmaro kegá Sísá tehqni atera wene auranabiah ambantaraté akariatawéra subiqmarera, Insega are subiqmarehro? Teio uwara párisirehga Sísá meqmera mósúbúwe.

Pítaga, Sísá íre tagaríoge ú ehwehne.

(Mátíyu 26.69-75; Áruká 22.56-62; Sóni 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Pítaga nahnoerápéqté mátábúráq tumíowana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh ániné arambehri ahrarígá súwe. ⁶⁷ Súwana Pítaga iraraq totorúwana mi ahrarígá we tagéna ebitáwéna wensabé, Are Sísá Néhsara suwahpeqte ánínseq míarone úwe. ⁶⁸ Úwana Pítaga ahqáho atena, Arega iraréna ehwéhme íre ahteboqe. Aneq ehwéhnono éna mitaq suena méhpehpeq pokúwana kokórega téh ehwehnúwe.

⁶⁹ Mi ahrarígá méhpehpeq Píta mó tagéna míó keyabé, Mah animé Sísá awahrahní míre úwe. ⁷⁰ Úwana Pítaga mó ahqáho atowe.

Pehgáriq motáq tahnsa mitaq míó kega Pítansabé, Are Kehrari marákórápéqté ání púah are wenawahrahní móne uwe. ⁷¹ Úwana Pítaga ehbonéna mahraréna, Manikánka tagaríehtáq aiq pútariahnsanuge. Itega irare animé íné íre tagaríoge. Ínéga péhe éhwéh teawénaraqmé Manikánka íné nubiq suankéhe úwana ⁷² kokórega mó ehwéhnono. Mó ehwéhnútaq Sísaga teawu ehwéh Píta ahrreraq kowe. Mina teawu ehwéhme, Kokórega téhtaréráq ehwehnina ínaraq arega apahtaróráq íné íre tagaríoge irariniewóne úwe. Pítaga mi ehwéh ahrreraq kowana wene arupipeq umehúwana anotahtaq ibisówe.

15

Sísá meqmera Páhirátiba móátó ehwehne.

(Mátíyu 27.1-2,11-14; Áruká 23.1-5; Sóni 18.28-38)

¹ Ahbiahipeq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené abowah wehreq Mósisine ehweh síwáhnoro kereq moke mó kaunsírí kéreqka momiwíue Sísá subiq súéhra ehwéh sío síoéra wene ayahnkaratáq nágáqtate táhru táhrue meqmera anotah wahnáh ání Páhirátiba móátówe. ² Móátówana Páhirátiga wensabé, Arewe Asiu kené wahnahpo kasenúwana wega wensabé, Arega aiq iraréne úwe. ³ Úwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá Sísá áhnte ehwéh atówe. ⁴ Ehweh atówana Páhirátiga Sísansabé, Sega arensabé áhnte ehwéh atáhwe. Minayabe arega ehweh íre terieráhono kasenúwana wega peh ehiya míowe. ⁵ Peh ehiya mío púana Páhirátiga iwíáhue tagéna áhtenúwe.

Páhirátiga, Sísá awankátaq táhparáhro ú ehwehne.

(Mátíyu 27.15-26; Áruká 23.13-25; Sóni 18.38-19.16)

⁶ Anotah tahutáhúro tanáhráq mó opéq mó opérue karábúsiipéqté ání Asiu kegá pugeqio teawú ani Páhirátiga pugesuaq pugesuarúwe. ⁷ Wehukení wenáwíq Párehbae. Wereq mó kereq ebehutaq Párehbaga wehukení subiq suonsabe karábúsiipéq míowe. ⁸ Karábúsiipéq míowara áhnte kegá kire Páhirátinsabé, Are ahriahri mira aruqarurona serahnúno uwe.

⁹ Uwana Páhirátiga sensabé, Asiu kené anotah Wahnáh pugeq inínkono kasenúwe. ¹⁰ Kasenéna iwíáhéna, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá, Sísaga ite kio-taikíneho éra abiahnsa atáh púara ínéba meqme sewe iwíáhuwe. Mira iwíáhu púana wega sensabé, Asiu kené anotah Wahnáh pugeq inínkono kasenúwe.

¹¹ Kasenúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá míó keyabé pagu pagunéra, Mah ehwéh Páhiráti koreawéro. Wensabé teaweq, Párehba pugeqauwe Sísaga subiq súáhro arito koreawéro éra pagu pagunuwara míó kega, Párehba pugeqio uwe. ¹² Uwana Páhirátiga sensabé mó kasenéna, Itega ite Asiu kené Wahnahne ue áwiratáh ánimé aneratanínkono úwe. ¹³ Aneratanínkono úwara sega ehweh kikiréra, Awankátaq táhpawe subiq suo uwana ¹⁴ Páhirátiga sensabé, Aneqsabébo? We aneq ahabáriro kasenúwara sega mó anotah ehwéhnaéera, Awankátaq táhpawe subiq suo uwe. ¹⁵ Uwana Páhirátiga míó kene sirupipeq eyoyóigeheéna Párehba pugeq auwena Sísaga áréti sahtáté subóro aritena sóntía kegá awankátaq táhpawe subiq suageheéna siuwe.

Sóntía kegá Sísansabé awiréh ató ehwehne.

(Mátíyu 27.27-31; Sóni 19.2-3)

¹⁶ Sóntía kegá Sísaga meqmera wahnah anínká ehwehúrabeq kibekue móatera ómi mó sontía ké síáhrabuwara momiwíuríowe. ¹⁷ Momiwíera peh morá tautáúq korósi abaq atera ógaratáté keborarera wene ayahqnotaq suki atówe. ¹⁸ Suki atera wensabé, Aiq míahno? Arewe Asiu kené Wahnah mone éra ¹⁹ wiahno sahtáté ayahqnotaq subiqmarera tehqni atera sirehunseraráq méra Sísansabé péhepehe iwíáh iwíáh atera ²⁰ awiréh atówe. Awiréh atera abaq ató korósi akai auwera wewene korósi suki atera awankátaq táhparanehéera meqmera pokuwe.

Sísaga awankátaq níriraté táhparó ehwehne.

(Mátíyu 27.32-44; Áruká 23.26-43; Sóni 19.17-27)

²¹ Sóntía kegá Sísaga meqmera pokuwana Sáiríni marákórápéqté ání wenáwíq Sáimóni ahtapeq sure Sarúsarama suwahpeq pokinieéna sótaikinaúwe. We Árékásantareq Árupareqne sibowá míowe. Sóntía kegá we saiqnatera, Sísaga táhparéhra awánkámé abaqme kúno atónsabe abaqmena kúwe.

²² Sísaga meqmera Kógóta sawéhrápéq kíúwe. Mi sawéh áwíqmé áwahewé wehukení ayahqno tánúnsutapére. ²³ Mitaq sega íre érorahi kítahé maráhsíní mewera náhníaq sera anopipéq sombirahue Sísaga náuúwana ahqáho éna íre nowe. ²⁴ Íre nowara sega we meqmera awankátaq níriraté wene ayahnkaratáq subiqmaq aigarátaq subiqmarue táhparera awanká pankeqme marakóipeq pearówe. Pearera, Wene korósi insega meyanabomo éra saraqmianeheéera káhsíue saraqme meyówe.

²⁵ Wéhékáh ío ákáhtaq kiutaq awankátaq táhparówe. ²⁶ Ehweh ató ehweh kanehraq sehíranúwara wene ayahqno abobórahpeq awankátaq táhparówe. Mi sehíránká mahraréna, Asiu kené Wahnahne úwe.

²⁷⁻²⁸ Sísaga awankátaq táhparórabeq aebó áníté moq awankátaréráq níri pewe táhparéra pankeqme ayehré ayehré pearówe. ²⁹ Pearówara mitaq sótaiku kegá Sísaga tagéra awiréh atera sinuo kóbiq kóbíréra wensabé íre kaweq ehwéh atówe. Íre kaweq ehwéh atera mahraréra, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh nah sokoruqme apahtároráq mó pearahráhóna aníno, ³⁰ arere séhréhuño. Oga míankehboq marakóipeq tueagúno éra awiréh atówe. ³¹ Awiréh atówara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka moq awiréh atera mahraréra, Wegaga mó ke kaweraritena peh wewe íre kawerarahire éra ³² wega, Íné áhnte wehuké merirena kaweraritankeheéna

Manikánka omaq intowe íwíáhíre. Íné Ísara kené Wahnah aní múge íwíáhíre. Wega maraipéq tueagínaq tagéq wensabé aiq pútare atanéhe éra awiréh atówe. Awankátaq táhparó anitégá moq íre kaweq ehwehnéra Sísansabé awiréh atóye.

Sísa pukú ehwehne.

(Mátíyu 27.45-56; Áruká 23.44-49; Sóni 19.28-30)

³³ Wéhékáhnabubu moke mah marákó marákó sunkíkíragúwana ío tunsore-rutaqkakáq peh sunkíkíratíowe. ³⁴ Tunsorerutaq Sísaga wewene ehwehtaqa Wenabonsabé anotahtaqa mahraréna, Írói, Írói, tahmah sabáhtahnie úwe. Mi ehwehnúmé, Nániboo, Nániboo, aneqsabé íné nuwahno úwe. ³⁵ Úwara táhmaro iriwe míó kega irera mahraréra, Íráhro. Éráisansabé áhrabire uwe.

³⁶ Mibeqté ánínká pehbeheráh sehenáh tahnsa náneq mewena kítabelah nah naneqpipéq pámbáhue sehikaratáq maqme pankeqme Sísaga píbirá nankeheéna awuwe. Awena mahraréna, Éráisaga marakóipeq atanabiramo. Taganeheqmúne úwe. ³⁷ Úwana Sísaga anotahtaqa ehwehnéna putíowe.

³⁸ Putíotaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté páráhnikéq tahnsa ónsá senahpeqté subame tunse téhtaré úkúwe. ³⁹ Sóntía kené kíápéténiga Sísane auranabíahapeq ména we putionsabe tagarawéna mahraréna, Mah anímé aiq pútaq Manikáne ahninkáwá wíre úwe. ⁴⁰ Sísa putíotaq ahreronká mobeq iriwe méra awahnkanuwe. Mágára suwahpeqte íní wenáwíq Máhríae. Sémísi anehe piah anínseq wenawah Sósépareqne sinowa wenáwíq moq Máhríae. Mó íní wenáwíq Sárómie. ⁴¹ Sísaga Kehrari marákórápéq síwáhnorútaq mi ínítógá we kéréra wene táhutahuq tíátówe. Mi ínítároréq mó Sarúsarama suwahpeqte su ahrérónseqka mobeq iriwe méra awahnkanuwe.

Sísane anonka maisé onápípeq maisaró ehwehne.

(Mátíyu 27.57-61; Áruká 23.50-55; Sóni 19.38-42)

⁴² Ahbiah tahnsá ahrena ahrena wehekáh ibora táhnsá táhutahuq kaweq kaweré wehekáh ío tupekútaq Sósépaga Páhirátiba pokúwe. ⁴³ Sósépawe Árimátéa suwahpeqte ánínúwara mó kegá, We kaweq abóawáh wéh wíre íwíáhuwe. We Manikánka wahnah wahnahni tanáhráq áwénunue taga tagaú aní míre. We íre áhrea Páhirátiba pokéna wensabé, Sísane anonka mewena mómaisaranínkono úwe. ⁴⁴ Úwana Páhirátiga, We putiehramo íwíáhéna kíápéténine wahnah áhrabéna, Aiq putiehro éna kasenúwe. ⁴⁵ Kasenúwana, Aiq putíéhre úwana Páhirátiga Sóséparsabé, Wene anonka meyo úwe.

⁴⁶ Úwara Sóséparehga íre wahto taberábe ambántá paiqmarera Sísane anonka kiwewe marakóraq marumarera ambantaipéq úbíqme mewera ubusa onápípeq mómaisarówe. Maisarera ebah ubusa onápípeq marera anotah ebáh paentáwe kure maisaró mehpeh paiqmarera pokuwe. ⁴⁷ Mágára suwahpeqte ínínseq mó wenaogo Máhría Sósépane anowareqka Sísa maisaróabeq tagoye.

16

Sísa oganúkú ehwehne.

(Mátíyu 28.1-8; Áruká 24.1-12; Sóni 20.1-10)

¹ Ahrena ahrena wehekáh parabagúwara Mágára suwahpeqte íní Máhríareq Sárómireq Sémísine anowa mó Mahríareqka Sísane anonka abaq ataneheéra kaweq kunkúni werí paiqmárowe. ² Paiqmárowana o wikí kowara ebeqte wéhékáh ahbiahipeq ío kiembogútaq mi ínínsonká maisaró onápípeq pokéra ahtapeq kure ³ seye náhenéra, Méhpeh paiqmárah ébáhmé insega paentáwe méreitanabomo uwe. ⁴ Uwana anotah ebáhnaba kowara sega tagowana méhpehtaqa íre paisa peh móbeq kowara tagowe. ⁵ Tagéra maisaró onápípeq kibekuwana íre wahto taberábe korósíakáq máhbí éberíopeq tútuue míowara tagéra áhtenuwe.

⁶ Áhtenuwana wega sensabé, Íre áhtenoro. Ite Sísa Néhsara suwahpeqte aní awankátaq táhpato aní seragahwe. We oganúkéna mahtaqa íre míéhre. We maisatotaq tagahro.

⁷ We kéro kereq Pítareq korerieq, Wega Kehrari marákórápéq ebeq kínaq itega mitaq kirataq tagagehe. Wega teiátáinserah itega mitaq we tagagehe koreriéro úwe.

⁸ Úwana mi inínsónká tueyokéra iransánue áhtenunsabe pehbeheráh kure áhreu puara ahtapeq sótaiku ke íre teriasa peh ehiya méra pehbeheráh kótaikuwe.

Mágára suwahpeqte íní Máhriaga Sísa tagó ehwehne.
(Mátíyu 28.9-10; Sóni 20.11-18)

⁹ [Ebeqte wehekáh o wikí ahbiahipeq Sísa oganúkéna wega Mágára suwahpeqte íní Máhriaba ebeq súwe. Wega mó tanáhráq abapete téhtaré ówáínáwánsábé, Máhria auweq pokoro arito iní míre. ¹⁰ Sísa mi inínbá ebeq súwana mi inínká pokue Sísa kéro keba pokúwara Sísa pukúnsabe wensabé sirutaboirára íbisowana Máhriaga koreriena, ¹¹ Sísa oga míéhrana tagoge úwe. Úwara wene ehwehnsabé íre aiq pútare atówe.

Sísa kéroya ánitégá ahtapeq Sísa tagoya ehwéhne.
(Árúka 24.13-35)

¹² Anehe téhranitégá uworapeqté áhtápéq nogúyataq Sísa mó aní tahnsa úkue seba súwe. ¹³ Súwara sega kouwekéra moke Sísa kéro ke koreríuyara sene ehwehnsabé moq íre aiq pútare arítówe.

Sísa we kéro keyabé, Néne ehweh koreriéro ú ehwehne.
(Mátíyu 28.16-20; Árúka 24.36-49; Sóni 20.19-23)

¹⁴ Anehe we kéro ke peh abapete morá ké méra táhutahurutaq Sísa seba súwe. Sirupipeq págege éra we oganúkú ehwehnsabé íre aiq pútare arítónsabe sensabé siwehguúwe.

¹⁵ Sensabé, Moke mah marákó marákó pokue mah kehiná kéhíná kaweq ehwéh koreriéro. ¹⁶ Ínénsabe aiq pútare aintera wání meyéhra kewé Manikánka oganúq sitankéhe. Ínénsabe íre aiq pútare aintéhra kewé ehweh aritankéhe. ¹⁷ Ínénsabe aiq pútare aintéhra kegá teiéna otáq sánsá miraigehe. Neníwírue owainawamarí kaqsuagéhe. Kambare ehwéhngéhe. ¹⁸ Ayahtate wehe táhtoragéhe. Pukorahi naneq nehrataq íre pukigehe. Siyahnkaratáté awahre ke táhtoréhrrataq kaweraginkehe úwe.

Manikánka Sísa íópeq tumerowana ehwehne.
(Árúka 24.50-53; Eqmaro 1.9-11)

¹⁹ Sísa itene Wahnahnka aiq teriuwana Manikánka we íópeq tumerowana wene ayah púpeq tútuue míowe. ²⁰ We kéro kega pokue mah marákó marákó áhnte kehiná kaweq ehwéh teri terinuwe. Itene Wahnahnka se séhréh aritonsabe sega ótaq sánsá mirauwara író kega tagéra, Mah ehwéhme aiq pútaq Manikáne ehwéhne uwe.]

Árúka Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Árúkawe íre Asiu anínéna we nahnso aní míowe. Wega téh sóteh arámbéhríéna anehe Pora kérena séhréh atowe. Árúkaga Sísane arambehri wene auranka íre tagéna peh Sísá tago keyábé kasenéna kawerue ahtebéna mah pukú sehiranúwe. Nahnso kegá mah pukú sáhnsahwe Sísane ehweh kawerue siahtebéra wensabé aiq pútare atageheéna sehiranúwe. Anehe Árúkaga Eqmaro Kene ehweh pukú sehiranúwe.

Árúkaga mah kawéq éhwéh sehiranúwe.

Árúkaga Tíópírása ebeq sehiranú ehwehne.

¹ Tíópírása anotah wahnáh ánino, ite míaraunarabeq áhnte kegá Manikánka miraurai naneqsabé iwíáhéra sehiranurowe. ² Sehiranuro kegá Manikáne ehweh teri terinera wega miraurai naneq tagaro kené ehweh irera teniátówe. ³ Téhwe tago kereq sehiranuro kereqsabé kasenéna sene ehweh iwíáhue tagarauge. Anehe ínégá moq mi ehwéhnsábé tábúsoqme sehiranéna areba eqmarahnah sáhnsahinkéhe. Tíópírása kaweq aníno, ⁴ arega aiq pútaq éhwéh irankeheéna sehiranue teawúge.

Íópeqté ánínká Sóni éhweh pahsuo ehwéhne.

⁵ Súría marákórápéq wahnahnú aní Érótiga wahnahnútaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh aní wenáwíq Sékáráía ména we Ábíya kahnáh mibeq mahbeq arito ani míowe. Wene ahre Áróni kahnáh íní ména wenáwíqmé Érisábétie. ⁶ Mi akéqká kaweqtaq méra Manikánka sehgióro ú ehwehnikákáq wene sánsánkákáq moke tábúsoqme sehgiúye. ⁷ Se orení ákéq méra Érisábéti orahini puara se íre aninkákáq míoye.

⁸ We kahnáhnká arambehriutaq Sékáráíaga Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito ani ména arambehriúwe. ⁹ We kahnáhnká sene sánsánéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kaweq kunkúni naneq pariankeheéra Sékáráía eqmarówe. ¹⁰ Pare tanahráq áhnte kegá máhpeq méra púreruwana Sékáráíaga webataq nahupeq kibekéna mi kawéq kunkúni naneq tahberapeq pariowe. ¹¹ Pariowana Maniká míéhrapeq íópeqté ánínká ábóraragéna tahbe ayehrápéq iriwe míowana ¹² Sékáráíaga we tagéna kurináhnéna iwíáh kikiréna áhreúwe. ¹³ Áhreúwana íópeqté ánínká wensabé, Sékáráíao, íre áhreúno. Manikánka arega púreróna ehwéhme aiq íréhnsábé arene ahre Érisábétiga animai maqmiankéhe. Maqmiahnaraq arenahninsábé Sónie ue áwírato. ¹⁴ Maqmiahnaraqme arene arupipeq eyoyóue iwíáh iwíáhinkehe. Áhnte mó kegá moq iwíáh iwíáhigehe úwe. ¹⁵ Iwíáh iwíáhigehe éna, Maniká itene Wahnahnka wensabé, Are anotah aní míahno atanawire. Ahriahri we náhniáq sera anonkakaq píahakáq awehriinkehe. Wenanone arupipeq míahnaraq ahriahri Manikáne Awanka wereq mía míainkehe. ¹⁶ Wereq mía míairana wega Manikáne ehweh teri terinínaraq áhnte Ísara kegá Maniká itene Wahnahne sánsá kawerue sehgiéhe. ¹⁷ Éráisa Manikáne ehweh irarú ani marakóipeq míotaq anotah aní ména págegeue síwáhnorúnserah itene Wahnahnka sinaitaq arenah-nínká ebeq séna síwáhnorinkehe. Minayabe sibowárehreq sene animárínseq insahwé aritankéhe. Itene Wahnah sína tanáhráq áwénunigehboq ahababáq kega arenahniné ehweh irera sene ahababáq suera kaweqtaq míagehe teawuwe.

Íópeqté áníné ehwehnsabé íre aiq pútare ató ehwehne.

¹⁸ Íópeqté ánínká mi ehwéh Sékáráía teawuwana Sékáráíaga wensabé, Íné ore úkugana néne ahre moq orení míéhre. Minayabe arega iraréna ehwéhme árahue aiq pútaragin-abo úwe.

¹⁹ Úwana íópeqté ánínká wensabé, Neníwíq Kébárie. Íné Manikáne auranabiatapeq iriwe mía míau aní múge. Mah kawéq éhwéh teawinkeheéna wega, Koreawo éna eqmaq

núwéhre éna, ²⁰ Írátíahno. Arewé néne ehweh íre aiq pútare aintahne. Minayabe mókake are ehweh íre irarerahóne. Ínéga teawú éhwéh aiq pútaragínaraq arega ehweh irarerahóne úwe.

²¹ Máhpeq mío kega Sékáráia áwénunéra iwíáhéra, We aneqsábé íre wahto tanáhráq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq peh míehro uwe. ²² Uwana wega tueyokútaq we ehweh íre irarerahúwe. Ehweh íre irarerahéna wene ayahnkaratáté áwíqme teriena ehwehnurá íre irarerahúwe. Máhpeq mío kega miráú tagéra, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq míéhtáq wenawanka tagehre iwíáhuwe. ²³ Iwíáhuwana we ehweh íre irarerahéna wene arambehri tanáhráq parabagútaq wene nahtapeq pokúwe.

²⁴ Mi tanáhráq parabagúwana wene ahre Érisábéti kía ména moberíáh íó wene nahtapeq peh míowe. ²⁵ Mítaq ména mahraréna, Íné orahini míarautaq áhnte niyehitaraire. Manikánka ínensabe arutaboiraíntena séhréh aintarái puana amahnága íné íre niyehitehre úwe.

Íópeqté ánínká Máhríansabé, Sísa maqmarankéhe ú ehwehne.

²⁶ Érisábéti abapete morá íó kía míowana Manikánka íópeqté áni wenáwíq Kébári Kehrari marákórápéq Néhsara suwahpeq eqmarowe. ²⁷ Eqmarowana wega Máhría Néhsara suwahpeqte áhráríba tuwe. Máhríawe mó weh mahbíreq íre nogu ahráí wíre. Tébiti kahnáh máhbí wenáwíq Sósépa míowana Máhríaga we kéranaútaq Kébáriga weba tuwe. ²⁸ Webá tuena wensabé, Aiq míahno éna Maniká itene Wahnahnka arensabé anotahta arutaboiraíntena arereq míehre úwe. ²⁹ Úwana Máhríaga mi ehwéh iwíáhuwe tagéna wewe náhenéna, Aneq ehwéhómo. Íre niahteboqe éna iwíáh kikirúwe.

³⁰ Iwíáh kikirúwana íópeqté ánínká wensabé, Máhríao, íre áhreúno. Manikánka arensabé anotah arútábóiratéhre. ³¹ Minayabe are kía míaniewóne. Are kía mé animai maqmíéhnaq Sísaie ue áwírato. ³² We anotah áni míahnara áhnte kegá wensabé, Maniká Iteribone ahninkáwá wíre ataneherawoe. Maniká itene Wahnahnka wensabé, Tébiti arene aigaqnaga Ísara ke wahnahnúnserah arega moq se wahnahniniewóne atankéhe. ³³ We Sékópa kahnáh ánimáí ahriahri wahnahnarítina wene wahnahné tanáhráq íre parabaginawire úwe.

³⁴ Íópeqté ánínká teawuwana Máhríaga wensabé, Íné íre wehreq nogú áni púana árahue kía míaninkono úwe.

³⁵ Úwana íópeqté ánínká wensabé, Manikáne Awanka areba tuena nonahwega marakó akariuríéhnserah areba moq akariuriankehe. Manikánka págege atena kawerue auráq matiankehe. Minayabe mó kegá arega maqmíéhna anínsábé, Kaweqtaq mía míai aní míre éra we Manikáne ahninkáwá wíre ataneherawoe úwe. ³⁶ Íópeqté ánínká mó mahraréna, Mó kegá arenawahrah iní wenáwíq Érisábétinsabé, Orahinine atárowana we orenínéna amahnága kía míehre. We abapete morá íó kía ména animai maqmiankéhe. ³⁷ Manikánka moke miraorahi mino úwe.

³⁸ Úwana Máhríaga wensabé, Íné Manikáne arambehriu ahráíúge. Arega aiq irarénserah Manikánka mirainkehe úwana íópeqté ánínká we auwena pokúwe.

Máhríaga Érisábéti koragó ehwehne.

³⁹ Mi tanáhráq Máhríaga Érisábéti koraganieéna apubúue sokahuena pokue Súría marákórápéq áhnte sawéh korabeq kiuwe. ⁴⁰ Kiena Sékáráiane nahupeq kibekéna Érisábéti mehweh atowe. ⁴¹ Mehweh atowana irotaq wene arupipeq mío anínká anotah kabau kabauúwe. Kabau kabauúwana Manikáne Awanka Érisábétiba séna iwíáh atowe.

⁴² Iwíáh atowana Érisábétiga anotahtaq mahraréna, Máhríao, Manikánka mó inínsónsábé arutaboiréna peh arerensabé anotahtaq arutaboiraíntéhre. Manikánka arega maqmíéhna anínsábé anotahtaq arutaboiraíntéhre. ⁴³ Íné pehgáriq iní múge. Néne Wahnahne anowagá aneqsábé ínéba seno? ⁴⁴ Írátíahno. Amahnága arene ehweh írótaq ínéga maqmíáhna aníné arupipeq eyoyói puana nirupipeq kabau kabauire. ⁴⁵ Arega

Manikánka eqmatai aníné ehwehnsabé aiq pútaraginawire íwíáhurónayabé Manikánka arensabé, Kaweróne atéhre úwe.

Máhríaga igonkónú ehwehne.

⁴⁶ Máhríaga mahraréna,

Néniwanka itene Wahnahnsabé iwíáh íwíáh atéhre. ⁴⁷ Manikánka íné kaweraintéh ánínsábé iwíáh íwíáh atóge. ⁴⁸ Ínéwé pehgáriq inínéna Manikáne arambehriu iní míóganawe wega íné tagéna ínénsabe arutaboirahtéhre. Mókake ómi kehínánká ínénsabe iraréra, Manikánka ínénsabe anotahta arutaboirahtéhre igehe. ⁴⁹ Maniká peh anotah pagégé ánínéna íné áhnte séhréh aintáráirara sega mirarue irarigehe. Manikámé anotah kawéq áwíqkakaq aní míéhre. ⁵⁰ Manikánka mó tanáhráq mó tanáhrárué ahriahri wensabé áhteno keyábé arutaboirahtéhre. ⁵¹ Wewene ayahtate págege sansánue sokigi aíre. Mó kegá, Itewe anotah anímáí míne íwíáhéra píribahriowana Manikánka mi ke kaqsúéhara kobeq séberagowe. ⁵² Wegá anotah wahnáh anímáí wahnahnorabeqte kaqsuena pehrápeqte anímáínsábé wahnahnoro aritéhre. ⁵³ Wegá sirupibii ke kawéq naneqmarí náriena áhnte kéh ké íre náriasa pehipi kaqsúéhre. ⁵⁴⁻⁵⁵ Manikánka Ébárahmareq wene anahwareq itene igaqnaréhreqsabé, Ahriahri nirutaboirahtanauge ire. Wegá mi ehwéh ahreraq matawéna wene arambehri anímáí Ísara keyábé arutaboirahtena séhréh aritéhre úwe.

⁵⁶ Máhríaga mi ehwéh iraréna apahtáro íótáq kaegaeéna Érisábétine nah suena wene nahtapeq pokúwe.

Sóni maqmaro ehwéhne.

⁵⁷ Wene maqmare tanáhráq sútaq Érisábétiga animai maqmarowe. ⁵⁸ Manikánka wensabé anotahta arutaboirahtéhre éhwéhnuwara wene iyahnaboreq wenawahrehreqka irera wereq moráráq iwíáh íwíáhuwe.

⁵⁹ Iwíáh íwíáhéra mi aní abapete apahtáro wéhékáh míotaq sega wene áú amurúru-aneheéra séra mahraréra, Wenabo áwíq Sékáráíá wire. Mah kariq ánínsábé moq abowá áwíq Sékáráíáe atanéhe uwana ⁶⁰ wenanoga, Ahqáho aritena, Sónie ue áwíratayehetauye úwe. ⁶¹ Úwara sega wensabé, Mi awíqmé íre arenawahrah síwíq míre éra ⁶² wenabonsabé siyahnkaratáté áwíqme kasenéra, Arenahninsábé arega inse ataníbo uwe. ⁶³ Uwana Sékáráíaga ayahnkaratáté awirena, Pépahq menio úwara pépahq áwúwana wega sehiranéna, Wenáwíq Sónie ue sehiranúwara áhtenuwe. ⁶⁴ Áhtenuwana Sékáráíane áwéh kaweragúwana wega apubúue irarerahéna Manikánsabe pahsuqme iwíáh íwíáh atowe.

⁶⁵ Mibeqté kégá mi otáq sánsá tagéra áhre aguwara Súría marákórápéqté kégá sáwéhrapeqté mitaq teri mahta terinuwara moke írówe. ⁶⁶ Mi ehwéh író kega sirupipeq iwíáhue tagéra, Mah aní mókake aneq mirainkehbo éra Manikánka we págegeue séhréh atanawire íwíáhuwe.

Sékáráíaga irarú ehwehne.

⁶⁷ Manikáne Awanka mi aníné abowá Sékáráíaba sure iwíáh atowana wega kahna naneqsabé mahraréna, ⁶⁸ Maniká itene Wahnahnka Ísara ke meirena kaweraitanieéna si puaq iwíáh íwíáh atone. ⁶⁹ Wegá anotah aní ite kaweraitahna aní omaq atéhre. Mi anímé Tébiti kahnáh aníne. ⁷⁰ Minayabe Manikánka wene ehweh iraru ke naho iwíáh aritowara teiúwe. ⁷¹ Itensabé iuwahrieh ke itene naruoga ite saiqnaríáhsabé sega iubíyehoéna wega meirena kaweraitankéhe. ⁷² Manikánka omasa éhwéh aiq ahreraq matawéna itene igaqnaréhryabe arutaboirahtena séhréh aritowe. ⁷³ Wegá itene igaqna Ébárahma mirainauge ú ehweh teawena, ⁷⁴ Itene naruoga saiqnaríáhtáq koweiraníe úwe. Minayabe íre áhrea peh wene arambehri miraonehqmúne. ⁷⁵ Moke itene ogamé tanáhráq Maniká awahbeh sansánéq kaweqtaq méq wene arambehri tábúsoqme miraonehqmúne úwe.

⁷⁶ Manikáne Awanka mó iwíáhatowana Sékáráíaga wenahni Sóninsabé mahraréna, Nénahnino, mó kegá arensabé, Maniká itene kiotaiqme Wahnáhné ehweh iraréna aní

móne ataneherawoe. Itene Wahnahne ah kawerarankéhboq arega ebeq pokinkehe. ⁷⁷ Manikánsabe áwíahraqso ke oganúq sitankéhboq se merirena sene ahbabáqsabe kaweraritankéhe ue terinkéhe. ⁷⁸ Manikámé áhnte arútábóiraitéh ání mía míaire. Pópoqnahga áhníbórá kiembogina inserah Manikánka ite áhníbórá kaweritanaire. ⁷⁹ Sunkíkírabeq pukoraho ke tagagehboq Manikánka ahtapeq téhraitankéhe. Minayabe wega iahnkahrínaq ite iru ukiq ítéh áhtápéq nogoráhúne úwe.

⁸⁰ Manikáne Awanka iwíáh atowana Sékáráíaga mi ehwéh wenahni Sóni teawuwe. Mi aní anonurena Maniká awahbeh sansánsábé arutaboirena sehgiuwe. Wega Ísara ke ehweh terie tanáhráq íre suriotaq peh abatapi úpeq kaegaeúwe.

2

Máhríaga Sísa maqmaro ehwéhne.

(Mátíyu 1.18-25)

¹ Mi tanáhráq anotah wahnáh ání wenáwíqtare Sísáhri Ógáhsátu moke Aroma keráq wahnahnatíowe. Wega moke wehuke síwíqmari púkuipéq sehiranoro aritowe.

² Mi tanáhráqmé Aroma kegá ebeq síwíq sehiranu tanáhráre. Wehukení wenáwíq Kúwíríníáhsi Síría marákórápéqté kéné wahnah míotaq sehiranue meyowe. ³ Aroma wahnáh kegá moke síwíqmari meyanehéera ómiga sensuwahpeq pokuwe.

⁴ Sósépareq Tébiti kahnáh ání ména Néhsara suwahpeq Kehrari marákórápéq suena Súría marákórápéq Pétáríéma suwahpeq Tébiti kahnáh suwahpeq kíuwe. ⁵ Sensíwíq terieyeheéra Sósépareq wene ahre ararí Máhríareq Néhsara suwahpeq kíúye. Máhríawe anotah kia míowe. ⁶ Sega Néhsara suwahpeq kíúyataq we ani maqme tanáhráq wahtonúwe. ⁷ Páhsintía nahmárá máhriq íre ko púara sega káhone nahtapeq káúye. Mitaq Máhríaga wene ebeq piah anímái maqmarena ambanta ánáhnkiwe mi kané táhutahuq kunúbáipéq suge atowe.

Íópeqté ánínká sipisípiq wahnahnu ke teriu ehwéhne.

⁸ Mi ke suwahpeqte áhnánsáhrápéq sipisípiq wahnáh anímárá uworapeq méra sene kamarítáq wahnahnuwe. ⁹ Wahnahnuwana íópeqté ánínká ábóraragúwana Maniká itene Wahnahne téhreh naneqka anotahtaq téhrówara sega anotah ahré aguwe. ¹⁰ Íópeqté ánínká sensabé, Íre áhreoro. Írátíáhro. Mah kawéq éhwéh teinieéna suge. Teiú éhwéhnká ómi kehináné sirupipeq anotahtaq eyoyó aritankéhe. ¹¹ Tébiti kahnáh suwahpeq ite meirena kaweritahna aní inokáhpeq maqmíéhre. Manikánka we omaq atowana we anotah Wahnáh ání ména ite meirena kaweritahna aní míre. ¹² Aniné ambanta ánáhnkiwe káhone táhutahuq kunúbáipéq míéhre tagéq we wire ue ahtebagehe úwe.

¹³ Úwara peh íregáritaq íópeqté kegá ábóraragéra Manikánsabe iwíáh íwíáh atera mahraréra, ¹⁴ Maniká kiotaiqme aníniraq wensabé iwíáh íwíáh atone. Mah marákó marákóipéq Maniká awahbeh sansá sehgiura ke siru ukiqsitankéhe uwe.

Sipisípiqtaq wahnahnu kegá Sísa korago ehwéhne.

¹⁵ Íópeqté kegá se suera íópipeq tuekutaq sipisípiqtaq wahnahnu kegá seye náhenéra, Manikánka teí ánínsábé Pétáríéma suwahpeq koraganehboq pokonehe uwe. ¹⁶ Pokonehe éra pehbeheráh pokue anebahruwana mi aní káhone táhutahuq kunúbáipéq sugowara Máhríareq Sósépareq míóya tagowe. ¹⁷ Tagéra pokue íópeqté áníné ehweh mitaq teri mahtaq terinuwe. ¹⁸ Terinuware író kegá sipisípiq wahnáhmáriné ehwehnsabé iwíáhue tagéra, Aneq ehwéhpómo iwíáhéra áhtenuwe. ¹⁹ Máhríaga moke mi ehwéh ahrreraq matawéna wene arupipeq iwíáh atawéna tagówe. ²⁰ Sipisípiq wahnáh kegá kouwekéra sega író ehwéhnkákákq tago naneqsabéákákq Manikánsabe iwíáh íwíáh atówe. Iwíáh íwíáh atera, Íópeqté ánínká teinserah aiq pútaragire uwe.

Sega Sísaie ue áwírató ehwehne.

²¹ Máhría íre kía míotaq íópeqté ánínká wensabé, Are ani maqmiéhnaq Sísaie ue áwírató úwe. Minayabe mi aní maqmarowara abapete apahtáro wéhékáh míotaq sega wene áú amurúruera Sísaie ue áwíratówe.

Símióniga Sísa tagéna pahsuo ehwéhne.

²² Mósísiga sehgióro ú ehwehncá irarinserah sene wánítapeq mósosue tanahráq parabagútaq Sósépareq Máhriareqka Sísa Sarúsarama suwahpeq meqmera Manikánsabe, Arene ani míankehe uye. ²³ Minayabe itene Wahnahne ehwehncá mahraréna, Itene ebeq piah anímáigáú ómi meriqme Maniká ménáwéro ire. (Wok Pris 12.1-8)

²⁴ Itene Wahnahne ehwehncá mó mahraréna, Téhtaré kíbókíraré náwétao. Kiboki írakaunínaraq téhtaré píná áráhqtaré náwétao ire. (Wok Pris 12.8)

Sega mi ehwéh sehgioyeheéra Sísa meqmera kíúye.

²⁵ Sarúsarama suwahpeqte kóré wenáwíq Símiónie. Wega Maniká awahbeh sansán-sábé arutaboirána kaweqtaq mía míaéna Ísara ke kawerarite tanáhráqsábé áwénunúwe. Áwénunúwana Manikáne Awanka wereq mía míaéna ²⁶ ehweh teawena, Arewe pehipi íre pukiniewóne. Írakaumo. Ebeqme ite meirena kaweraitankeheéna itene Wahnahncá omaq ato aní tagé anehe pukinkehe úwe. ²⁷ Manikáne Awanka mi koré iwíáh atowana wega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekúwara Sísaie anoibo akéqká Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgioyeheéra Sísa meqmera mitaq kíúye. ²⁸ Kíúyana Símióniga tagéna Sísa sawiwena Manikánsabe iwíáh iwíáh atena mahraréna, ²⁹⁻³⁰ Néne Wahnahno, arene arambehri aní míóge. Arega eqmarahna anímé ite meirena kawaraitahna anímé néne niuranka amahnága aiq tagoge. Minayabe arega aiq teniátóna ehwéh aiq pútaraginkehboq niru ukiq intehnaana pukono. ³¹ Ómi kehiná míáhrabeq arega kaweraitahna aní eqmarahne. ³² Wega téhrehncá inserahnínaraq nahnsónka kaweq ah tagagehe. We míéhnsábé Ísara ke arenawahraha iwíáh iwíáhigehe úwe.

³³ Símióniga Sísa éhweh mahrarúwara Sísaie anoibo akéqká mi ehwéhnsábé áhtenéra áhnte iwíáhuye. ³⁴ Iwíáhuyana Símióniga sensabé, Pehwehrue míáhtaó éna wenano Máhriánsabé mahraréna, Mah anínká áhnte Isará ké séhréh aitankeheéna Manikánka we omaq atéhre. Séhréh aitanharaq mó kegá we sinehepeq suehrara mó kegá wensabé aiq pútare atagéhe. Wega Manikáne sansá sokigi ínaraq áhnte tagehra kegá wensabé éhruru atehrana ³⁵ sirupipeqté áhbábáq ábóraq aginawire. Minayabe sogiqka agaréq áwítáq anotah erinserah arene arupipeq anotah eragínah pukorahuge iwíáhiniewóne úwe.

Áhna korenínká miraúnsabe ehwéhne.

³⁶ Manikáne ehweh irarú iní wenáwíq Áhna mitaq míowe. We Pánúérine ayahunkawa ména Áséra kahnáh iní ména naho kóréní míowe. We wehkútaq abapete téhtaré ópéq wenawehqseq míowana ³⁷ wenawehq pukúwana íregárita qópéq peh kéweiní ména we 84 ópéq míowe. Wega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq íre suena peh mitaq mía míaéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atotaq wega táhutahuq awehriéna púreq aruqarurúwe. Wega mitaq wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atowe. ³⁸ Mi tanáhráq wega Sísa tagéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atena Sarúsarama suwahpeqte ké merirena kawerairahna anínsábé áwénunu ke Sísa éhweh teriuwe.

Sósépa akéqká Sísa meqmera Néhsara suwahpeq kouwekuya ehwéhne.

³⁹ Wenanoibo akéqká moke Mósísine ehweh sehgiara mitaq suera sensuwahpeq Kehrari marákórápéq Néhsara suwahpeq kouwekuye. ⁴⁰ Kouwekuyana mitaq Sísa anonurena págege ahtébiá aní úkúwana Manikánka wensabé arutaboirána séhréh ata atáwe.

Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekú ehwehne.

⁴¹ Sísaie anoibo akéqká mó ópéq mó opérué sótaikú siahraraq ko tánáhráq Sarúsarama suwahpeq táhutahuroyeheéra poku pokuye. ⁴² Sísa anotah anímái úkútaq airápété téhtaré ópéq míotaq wereq wenanoibo akéqseqka Sarúsarama suwahpeq

pokuwe. Segá Asiu kené sánsá sehgioneheéra pokuwe. ⁴³ Táhutahuq tanahráq parabagúwara mi akéqká mitaq suera sensuwahpeq kouwekuyana Sísaga Sarúsarama suwahpeq kowíowara wenanoibo akéqká minayabe íre íróye. Segá íre irera, We itene iyahnabo anímárinseq nogíre íwíáhéra peh morá wéhékáh nogúye. ⁴⁴ Wega seba íre súwara wensabé anebahréra sensuwahraheq sene iyahnabo anímárinseqsabé, Sísá tagaho ue kasenuye. ⁴⁵ Anebahryana we íre ábóraq míonsabe sega Sarúsarama suwahpeq anebahroyeheéra kiwekuye. ⁴⁶ Segá anebahréra téhtaré wéhékáh íre ábóraqmarera apahtárórác Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq anebahréra Sísá mitaq tagoye. Tagoyana Sísaga íwáhnoru kené ehweh iraníeéna sereq tútuue ména wega iwíáhu ehweh kasenúwe. ⁴⁷ Kasenúwana moke wene ehweh író kega iwíáhéra, Mah anímé áhnte ahtébiá áníne. Wega peh ahtebia éhwéh pahsúéhre íwíáhuwara ⁴⁸ wenanoibo akéqká mina tagéra áhtenuye. Wenanoga wensabé, Nénahnino, arenaboreq ínereqka are áhnte anébáhréta irupipeq anotahtaq págegeúye. Aneqsabé itensabé íre iwíáhía miraono úwe. ⁴⁹ Úwana Sísaga sensabé, Aneqsabé ninebahroyo? Nánibone nahtapeq míahrahume íre tagariehyo úwe. ⁵⁰ Úwara sega mi ehwéh áwahewé íre ahteboye. ⁵¹ Sísaga Néhsara suwahpeq se kírirena sene ehweh kawerue sehgiuwana wenanoga minayabe moke ahrreraq matawéna iwíáhuwe. ⁵² Sísá mó anonurena anotah aní ahtebia ání míowara Manikánka wensabé arutaboírúwara wehukega wensabé iwíáh iwíáhuwe.

3

Sóni wání meri merinú anínká teriu ehwehne.
(Mátíyu 3.1-12; Máhka 1.2-8; Sóni 1.19-28)

¹ Anotah wahnáh ání wenáwíqtare Sísáhri Táibériúsa míowe. Wega 15 opéq wahnahnúwana mó wahnáh ání wenáwíqtare Póntíása Páhiráti ména Súría marákórápéq wahnahnúwe. Mi tanáhráq Érótiga Kehrari marákórápéq wahnahnúwana wenábáq wenáwíq Pírípi ména Ítúria marákóákáq Tárakóniti marákóákáq wahnahnúwe. Wahnahnúwana mó wahnáh ání wenáwíq Árisánía ména Ábíreni marákórápéq wahnahnúwe.

² Wahnahnúwara Ánásareq Káiyápásareqka Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéréq wahnahnúwe. Mi tanáhráq Sékáráiane ahninkáwá wenáwíq Sóni abatapi míowana Manikánka terie arámbéhrí atowe. ³ Terie arámbéhrí atowana Sóniga moke Sorana aroipéq wahtotaq ko marákórápéq kure ehweh teriuwe. Teriena, Manikánka itene ahbabáqsabe kaweraitankéhboq ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míáhro. Itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míéhrataqmé wání meiníe úwe. ⁴ Minayabe Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Áísáíaga naho púkuipéq sehiranue mahraréna,

We uworapeqté sawai sawaíéna mahraréna, Itene Wahnah sína ahmé aborisahro. Wene ah kaweraráhro.

⁵ Mi ah obarirankeheéq nonsuwewarí akariaruqme anotah sawéhwárínkákáq káriq sawéhwárínkákáq apansuqme mi ah tábúsoq maráhro. Aesa áh obariqme sabahro. Ebah masahpawe kaweroro. ⁶ Manikánka kaweraitahna arámbéhrí mah kehiná kéhínánká tagagehe ire úwe. (Aisaia 40.3-5)

⁷ Áhnte wehekéqká wání meyanehéera Sóniba suwana wega sensabé, Itewe wehene animarí móe. Manikánka anotahtaq kamah ainehboq pehbeheráh pokoro insega teiro?

⁸ Itene ahbabáqmari sueq kaweq sansánoro. Mirairataq Manikánka tagéna ite amahnága mó sansánowe iwíáhinkehe. Ébárahma itene igaqna míéh púaq itewe kaweq ke míone éq iteítensabé irariyeho. Manikánka mah ebáhmáritáté Ébárahmane anahwaréh mirarahráhire. ⁹ Wehukénínká awanká áwaheraq tehsúme maréhrana kaweq será íre íyéh áwánká moke apiwe ira pariankéhe úwe.*

¹⁰ Sóniba su kegá wene ehweh irera wensabé, Aneronehnikono uwe. ¹¹ Aneronehnikono uwana wega sensabé, Téhtaré síotí matíéh ánínká íre síotíakáq ání peh morá síotí náwo. Áhnte topáh matíéh ánínká tabonah ke wehwehúno úwe.

* 3:9: Mi ehwéh áwahewé aigárápéqté éhwéh Mátíyu 3.10 tagáhno.

¹² Táhkísi moné meyháh kegá wání meyaneheéra Sóniba séra wensabé, Íwáhnoraníno, ite aneronehknono uwe. ¹³ Aneronehknono uwana sensabé, Wehukene móne pehipi meyháboq peh morá táhkísi móné meyháho úwe.

¹⁴ Sóntía kegá wensabé, Itewe aneronehknono kasenuwana wega sensabé, Mó kené ménsámehnsá meyaneheéq wehuke subiqmareq pehipi meyého. Sensabé péhe éhwéh ariteq sene ménsámehnsá pehipi meyého. Itene arambehriyabé meyháhna apéq awehraq kéhre íwíáho úwe.

¹⁵ Manikánka Asiu ke merirena kaweraritankeheéna peh morá ání omaq atowara Asiu kegá we áwénunuwe. Asiu kegá Sónine ehweh irera éhnehéra iwíáhéra, Sóniwe itega áwénunuána anípómo uwe. ¹⁶ Uwana Sóniga sensabé ayahqme teriena, Inehe si anímé anotah aní ména íné kiotaiqme aní míre. We anotah aní púana ínéga wene súu nahniáq pugereyabe íre awehrari aní múge. Wega Manikáne Awa iteba eqmarankéhe. Wehukéníká uworapeq kekiaréhra anotah irárehnserah Manikáne Awanka iteba tuinkéhe.

¹⁷ Wehukega ayu siqmíáhtáq sega kaweq ayú sene nahtapeq sáharera íre kaweq ayú iraipéq súáhwe. Mira onserah Manikánka eqmaréh ánínká kaweqtaq míáh keyábé, Néne mátaburapeq kiwíáhro aritena ahababáq keyabé, Íre puinkorahi iráipéq mía míaoro aritankéhe úwe.

¹⁸ Sónine ehweh író kega iwíáhigeheéna wega áhnte mó mina tahnsa éhwéh pahsuena oga mé ehweh teri terinúwe.

Érótiga Sóni karabúsiipéq móato éhwéhne.

(Mátíyu 14.3-4; Máhka 6.17-18)

¹⁹ Érótiga wenábáqne ahre Éróríasa meyowana Sóniga minaakaq wene mó ahbábáqkákáqsábé abiahnsa atena íre kaweróne atowe. ²⁰ Íre kaweróne atowana Érótiga sóntía keyábé, Sóni táhtoqme karabúsiipéq móátáho úwara táhtoqme karabúsiipéq móátówe. Minayabe Érótine ahababáq áhnte agúwe.

Érótiga Sóni karabúsiipéq íre móatotaq Sóniga Sísá wání meawu éhwéhne.

(Mátíyu 3.13-17; Máhka 1.9-11)

²¹ Sóniga áhnte ke wání meriena Sísá moq wání meyawuwana púrerútaq sabona sawekúwana ²² Manikáne Awanka tunse kiboki tahnsanéna Sísaba márunsurahúwe. Marunsurahúwana íopeqté éhwéhnká mahraréna, Are niruní nénáhní móne. Arensabé nirutaboiruge úwe.

Sísane aigaqnaréh síwíqmari kéh éhwéhne.

(Mátíyu 1.1-17)

²³ Sísaga wene arambehri áhwárótaq we 30 opéq marakóipeq míowe. Wehukega iwíáhéra, Sísawe Sósépane ahninkáwáe uwe.

Sósépawe Érine ahninkáwáe.

²⁴ Ériwe Mátátine ahninkáwáe.

Mátátiwe Áríwáine ahninkáwáe.

Áríwáiwé Mékine ahninkáwáe.

Mékiwe Sánáine ahninkáwáe.

Sánáiwé mó Sosépane ahninkáwáe.

²⁵ Sósépawe Mátátíasane ahninkáwáe.

Mátátíasawe Émósine ahninkáwáe.

Émósiwe Náhúmane ahninkáwáe.

Náhúmawe Ésarine ahninkáwáe.

Ésáriwe Nágáine ahninkáwáe.

²⁶ Nágáiwé Matane ahninkáwáe.

Matawe Mátátíasane ahninkáwáe.

Mátátíasawe Séménane ahninkáwáe.

Séménawe Sósékane ahninkáwáe.

Sósékawe Sórane ahninkáwáe.

27 Sórawe Sóánánane ahninkáwáe.
 Sóánánawe Árésane ahninkáwáe.
 Árésawe Sérúbábérane ahninkáwáe.
 Sérúbábérawe Séátíerane ahninkáwáe.
 Séátíerawe Néríne ahninkáwáe.
 28 Nériwe Mékine ahninkáwáe.
 Mékiwe Éráine ahninkáwáe.
 Éráiwe Kósámáne ahninkáwáe.
 Kósámawe Émáramáne ahninkáwáe.
 Émáramawe Éane ahninkáwáe.
 29 Éawe Sósúane ahninkáwáe.
 Sósúawe Ériésárane ahninkáwáe.
 Ériésárawe Sórímáne ahninkáwáe.
 Sórímawe Mátátine ahninkáwáe.
 Mátátiwe Áriwáine ahninkáwáe.
 30 Áriwáiwe Símiónine ahninkáwáe.
 Símióniwe Súrane ahninkáwáe.
 Súrawe Sósépane ahninkáwáe.
 Sósépawe Sónámune ahninkáwáe.
 Sónámuwe Ériákímáne ahninkáwáe.
 31 Ériákímawe Mériáne ahninkáwáe.
 Mériawe Ménáne ahninkáwáe.
 Ménawe Mátátane ahninkáwáe.
 Mátátawe Nétánine ahninkáwáe.
 Nétániwe Tébitine ahninkáwáe.
 32 Tébitiwe Sésine ahninkáwáe.
 Sésiwe Óbétine ahninkáwáe.
 Óbétiwé Póásine ahninkáwáe.
 Póásiwe Sámónine ahninkáwáe.
 Sámóniwe Násónine ahninkáwáe.
 33 Násóniwe Ámínárápane ahninkáwáe.
 Ámínárápawe Átínine ahninkáwáe.
 Átíniwe Áránine ahninkáwáe.
 Árániwe Ésáronine ahninkáwáe.
 Ésároniwe Pérésane ahninkáwáe.
 Pérésawe Súrane ahninkáwáe.
 34 Súrawe Sékópane ahninkáwáe.
 Sékópawe Áhísáhkine ahninkáwáe.
 Áhísáhkiwe Ébárahmane ahninkáwáe.
 Ébárahmawe Térane ahninkáwáe.
 Térawe Náhórane ahninkáwáe.
 35 Náhórawe Sérúkane ahninkáwáe.
 Sérúkawe Áréune ahninkáwáe.
 Áréuwe Pérékane ahninkáwáe.
 Pérékawe Ébérane ahninkáwáe.
 Ébérawe Sérane ahninkáwáe.
 36 Sérawe Káínane ahninkáwáe.
 Káínawe Ápásátine ahninkáwáe.
 Ápásátiwe Síémáne ahninkáwáe.
 Síémawe Nóahne ahninkáwáe.
 Nóahwe Áramékane ahninkáwáe.
 37 Áramékawe Métúsárane ahninkáwáe.
 Métúsárawe Inókune ahninkáwáe.
 Inókuwe Sárétane ahninkáwáe.
 Sárétawe Máhrárárine ahninkáwáe.
 Máhráráriwe Káínánane ahninkáwáe.
 38 Káínánawe Énósane ahninkáwáe.
 Énósawe Sétine ahninkáwáe.
 Sétiwé Éhrámáne ahninkáwáe.
 Éhrámawe Manikáne ahninkáwáe.

4

Owainawanka Sísa áhwárawe tagó ehwehne.
(Mátíyu 4.1-11; Máhka 1.12-13)

¹ Manikáne Awanka Sísa req mía míauwana Sísa Sorana aroipéq suena pokúwana Manikáne Awanka abatapi móatowe. ² Móatowana abatapi ména áhnte wehekáh 40 wehekáh mitaq míowana owainawanka weba séna Sísa ahabárinkeheéna áhwárawe tagéna áwíoqnówe.

Mi tanáhráq Sísa táhutahuq awehriéna 40 wehekáh parabagútaq anotah arúpíbíúwe.

³ Anotah arúpíbíúwana owainawanka wensabé, Are Manikáne ahninkáwá míahna puah mah ebáhmárinzábé tópah úkúno ato úwe. ⁴ Úwana Sísa wensabé, Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Tópahnka wehuke íre oganúq sitahráhi nanere ire úwe. (Lo 8.3)

⁵ Úwana owainawanka Sísa meqmena moke mah marákó marákóipéqté wáhnáhné arambehri apubúwe sokigi atena ⁶ wensabé, Ínéwé iwíáhue omaq atáhna anínká moke tagáhna ke wahnahninkehe. Mina omaq ate arámbéhrí peh ínénéne arambehri wire.

⁷ Arega ínénsabe arehunseraráq mé iwíáh iwíáh aintehnana arega moke tagáhna ke wahnahnúno ataníe úwana ⁸ Sísa wensabé, Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Maniká itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh ateq webataq we awahbeh arámbéhrí miraoro ire úwe. (Lo 6.13, 10.20)

⁹ Úwana owainawanka Sísa meqmena Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh nahnsorapéq móatena wensabé, Are Manikáne ahninkáwá míahna puah maraipéq ahkuagúno úwe. ¹⁰ Ahkuagúno éna wega minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Manikánka wene íopeqté kényábé are wahnahnatíáhro aritankéhe. ¹¹ Ebahtaq arene aigará peraq míéhneho éra sene siyahnkaratáté are pankeragéhe ire úwe. (Buk Song 91.11-12)

¹² Úwana Sísa ahqáho atena wensabé, Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Maniká arene anotah Wahnáh áhwárawe tagé áwíoqnéhneho ire úwe. (Lo 6.16)

¹³ Úwana owainawanka mi tanáhráq mó íre áhwárawe tagéna peh túbáh agúwe. Sísa anotahtaq ahqáho atonsabe owainawanka iwíáhéna, Mó tanáhráq kouwekinie éna we auwena pokúwe.

Sísa Kehrari marákórápéq wene arambehri áhwáro ehwehne.
(Mátíyu 4.12-17; Máhka 1.14-15)

¹⁴ Manikáne Awanka Sísa págege atowana wega Kehrari marákórápéq kouwekúwara we éhweh mitaq teri mahtaq terinuwe. ¹⁵ Mirauwana we Asiu kené momiwí nahmarítápéq síwáhnorúwara ómiga wensabé iwíáh iwíáh atówe.

Néhsara suwahpeqte kégá Sísansabé anotah abíáhnsá ató ehwehne.
(Mátíyu 13.53-58; Máhka 6.1-6)

¹⁶ Sísa wenawahpeq Néhsara pokéna ahrena ahrena wehekáh wene sánsánéna Asiu kené momiwí nahtápéq kibekúwe. Kibekéna Manikáne ehweh sáhnshinieéna iriwe míowe. Iriwe míowara ¹⁷ mitaqte kégá Áísáíaga sehiranú pukú Sísa áwúwana mi pukúipéq kabarue mah ehwéh kotaq sáhnshuwe. ¹⁸ Wega sáhnshuwe mahraréna,

Manikáne Awanka ínéba ména págege aintena, Tabonah ke néne kaweq ehwéh korerio éna eqmaq núwéhre. Saiqnariéh kényábé sabirue ehweh korerio. Aura pira kényábé siura ebioráho ehwéh korerio. Síwíoqnahwara sirupipeq umehi keyábé sabirue ehwéh korerio. ¹⁹ Manikánka kaweraritahna tanáhráqsábé korerio éna eqmaq núwéhre úwe. (Aisaia 61.1-2)

²⁰ Sísa aiq sáhnshuwe parabarúena mi pukú wahnah aní awena tútuue míowara moke mitaq míó kega we ebitiówe. ²¹ Ebitiówana wega wensabé, Ínéga sáhnshú éhwéh

íráhtáq ibora mi ehwéh aiq pútaragire úwe. ²² Úwara moke mío kega wene ehwehnsabé iwíáh íwíáhéra seye náhenéra, Kaweq ehwéhne éra áhtenuwe. Áhtenéra árahue mi kawéq éhwéh irarerahiro éra mah anímé peh Sósépane ahninkáwá míéh mino uwe.

²³ Uwana Sísaga sensabé, Iteriborehga mah pabéqmé éhwéh iraréra, Are sóteh aní míahna puah arerene awahre kawerúno ewe. Itega ínénsabe, Arega Kápénéama marákórápéq ótaq sansá miraónaq irone íwíáhéq arega mitaq mirauronanserah mahtaq arenawahpeqkákáq moq miraúno íwíáhoo? ²⁴ Teiníboq írátíáhro éna, Wenawahraha Manikáne ehweh irari anínsabé, Are íre Manikáne ehweh iraréna aní móne ata ataowe. ²⁵ Aiq pútaq ehwéh teinie. Naho Manikáne ehweh irarú ani Éráisa marakóipeq míowana apahtáro ópéq mó opéq ákáhtaq íre ibonsúnsabe moke mi marákórác anotah ehwéhrowe. Mi tanáhrác áhnte kewéinínsó Ísara kené marakórapeq míowana ²⁶ Manikánka Éráisa seba eqmaroo? Írakaumo. Manikánka we nahnsó kewéiní Sárépáta suwahpeq Sáiróna marákórápéqté ínípá eqmarowe. ²⁷ Manikáne ehweh irarú ani Érisa oga míotaq áhnte Ísara ke anotah naonkákáq ké míowe. Manikánka Érisa séhréh atehrana wega áhnte kaweraritoo? Írakaumo. Peh morá Síría marákórápéqté náhnsó wéh aní wenáwíq Néama anotah naonkákáq míowana kaweratowe úwe.

²⁸ Úwara moke mitaq momiwíu kegá irera anotah abíáhnsá atówe. ²⁹ Abiahnsa atónsabe iriwe méra Sísá táhtoqme sensuwahpeqte áhnánsáhrápéq abariwe móátówe. Mitaq mentú kowara sega Sísá mentúpipeq pagunsuaneheéra móátówana ³⁰ wega mi wehekéq ákáhpitaq kure pokúwe.

Sísaga owainawa kaqauwo ehwéhne.
(Máhka 1.21-28)

³¹ Sísaga pokéna Kehrari marákórápéq Kápénéama suwahpeq tunse ahrena ahrena wehekáh Asiu kené momiwí nahtápéq síwáhnorúwe. ³² Págegeue síwáhnorú púara sega áhtenuwe. ³³ Áhtenuwana owainawanka subiqmaq subiqmarú aní Asiu kené momiwí nahtápéq míowana owainawanka iwíáh atowana anotahtaq mahraréna, ³⁴ Sísao, are Néhsara suwahpeqte aní móne. Arega itewe aneraitaníbo? Iubiq iuanie seno? Arewe Maniká míéhabeq kaweqtaq mía míaóna aní móne. Arewe aiq tagaríoge úwe.

³⁵ Úwana Sísaga owainawansabé awehgu atena, Ehiya mé we auwe pokúno atowana owainawanka wehekeq ákáhpi mi aní aunúnkaq márunsurahúwana íre subisa pehipi auwena pokúwe. ³⁶ Pokúwara ómi mío kega anotah ahténéra seye náhenéra, Aneq pagégé éhwéhpo? Anotah wahnáh ánínká síwáhnorinserahnéna Sísaga pokúno éhwéh págegeue teriwaru owainawamarínká mi aní auwera pokowe uwe.

³⁷ Sísá éhweh mitaq teri mahtaq terinuwaru ómi mi marákórápéqté kegá írowe.

Sísaga Pítane ahrahnawa kawerato ehwéhne.
(Mátíyu 8.14-15; Máhka 1.29-31)

³⁸ Sísaga Asiu kené momiwí nahtápéq suena Sáimónine nahtapeq pokúwana Sáimónine ahrahnawa osoro awáhréuwara mío kega Sísansabé, Kawerato uwe. ³⁹ Uwana Sísaga awahre ínípá kure wene máhriqtaq iriwe ména iraró awáhréyábé, Túbáh agúno atowana kaweragúwana mi ínínká apubúue irigéna táhutahuq tíwe náriuwe.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.
(Mátíyu 8.16-17; Máhka 1.32-34)

⁴⁰ Ío tupekútaq awahre kené iyahnabo anímárínká se sehgiwera Sísaba mórítówe. Mórítówana Sísaga wene ayahnkaratáté moke awahre ke moraní moranínue táhtorowana sene awahre kaweragúwe. ⁴¹ Kaweragúwara owainawamarínká mó ke suanaútaq ehwehnabaéra Sísansabé, Are Manikáne ahninkáwá wóne éra mi ke suera pokuwe. Pokutaq Sísaga sensabé, Ehiya míahro aritowe. Owainawamarínká, Sísawe Manikánka wehuke kaweraritankeheéna omaq ato aní míre éra sirupipeq we tagaríónsabe Sísaga ehiansá aritowe.

Sísaga mó ke suwahpeq kure kaweq ehwéh teriu ehwéhne.
(Máhka 1.35-39)

⁴² Ahyahbinkerotaq Sísaga mitaq suena abatapi pokúwe. Mibeqté kégá we anebahrue kure tagéra wensabé, Pokinehboq iteba sewíahno atówe. ⁴³ Atówana Sísaga sensabé, Ínéwé mó kehiná suwahpeqkakák Manikánka wahnahnirabeqte éhwéh wene kaweq ehwéh koreriníe. Manikánka, Korerio éna eqmaq núwátáire úwe. ⁴⁴ Sísaga Súría marákórápéq Asiu kené momiwí nahmáritápéq mi ehwéh koreri terinúwe.

5

Sísaga sípiipéq tútuue síwáhnorú ehwehne.

¹ Sísaga Kénésáréti kawéhú* áhnopeq iriwe ména síwáhnorútaq su kegá Manikáne ehweh iraneheéra weba kowíórabeq áhnte ke soruparíó puana mitaq kígíúwe. ² Pahnsábátáhrú kegá sene sípiraré áhnopeq marera arahwéraq sene kahwewarí pabeq paberuwana Sísaga mi sipiraré tagówe. ³ Su kegá pagu pagununsabé Sísaga Sáimónine sípiipéq kie irigue wensabé, Mahtaq sue móbeq móatiahno úwe. Úwara sípiipéqté kégá wene ehweh sehgiúwana wega mi sipíipéq tútuue ména áhnopeq míó keyabé síwáhnorúwe.

Pítarehga sene sípiakák suera Sísá kéro ehwehne.
(Mátíyu 4.18-22; Máhka 1.16-20)

⁴ Síwáhnorú ehweh parabagútaq wega Sáimónirehyabe, Pah meyagéhboq púrúruia káwéhútápéq pokue kahwe tuparuqme uwe tagahro úwe. ⁵ Úwana Sáimóniga Sísansabé, Anotah aní móne. Itega inokáhpeq uwe taga tagaéwonana írakaunire. Peh arega tenienayabé mó uwe taganie úwe. ⁶ Sega sene kahwewarí tuparuqme uwera áhnte pah maqmíówe. Peh íregáritaq pah maqmíówana sene kahwewarí surakinaúnsabe ⁷ sega mó sipíipéq míó iyáhnábó ánimárinísabé siyah sahnupéra seséhréh aítáhro uwara sure mi sipiraréipéq pah márówana umehúnsabe sípiraré wánínkorahúwe. ⁸ Sáimóniwe we mó awíq Pítáe. Wega mina tagéna Sísane auranabiahapeq arehunseraráq ména wensabé, Néne Wahnahno, ínéwé áhnte ahabábák aní míó púah arega nue pokúno úwe. ⁹ Se áhnte pah maqmíónsabe Pítareq wereq míó kereqka anotah ahténuwe. ¹⁰ Pítane iyahnabo anité sensíwíq Sémísireq Sónireqme Sébérine ahninkáwáráré míóye. Pítarehga iwíáhunserah sega moq mira íwíáhuye. Sísaga Pítansabé, Íre áhreúno. Ibora arega kahweipéq pah maqmiahnanserah mókake wehuke ínéba meriqme sinkehe úwe. ¹¹ Úwara sega sene sípi áhnopeq arahwéraq abariue marera moke suera Sísá kérowe.

Sísaga anotah naonkákák aní kawerato ehwéhne.
(Mátíyu 8.1-4; Máhka 1.40-45)

¹² Sísaga mó ke suwahpeq míotaq anotah naonkákák anínká we tagéna áhtenú púana arehunserarárue wene ayahqno káuqmunurawéna Sísansabé pagu pagunéna, Anotah aní móne. Are awahbáhnaraqmé kaweraintahráhone úwe. ¹³ Úwana Sísaga ayahnkahkahrue wenaneq táhtorena wensabé, Aiq mirauge. Are awaho ani miahno atowana mina irarútaq wene náonaba apubúue wagúwana kaweragúwe. ¹⁴ Kaweragúwana Sísaga wensabé, Are kaweratónsábé mó ke teríneho. Írakaumo. Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh anípá pokue arene anonka móreawo. Are awaho ani úkire igeboq Mósísiga irarúnserahnue Manikánsabe titirúno úwe. ¹⁵ Úwara Sísaga miráú ehweh mitaq teri mahtaq terinuwara áhnte kegá wene ehweh iraneheéra suwe. Awahre kegá, Sísaga kaweritankéhe íwíáhéra weba suwe. Áhnte kegá weba suwana ¹⁶ wega ahriahri miraúnserahnéna púrerinieéna abatapi pokúwe.

Sísaga aiayah pukia aní kawerato ehwehne.
(Mátíyu 9.1-8; Máhka 2.1-12)

* 5:1: Kehrari kawéhúme mó awíq Kénésáréti kawéhúne.

¹⁷ Sísaga síwáhnorútaq Péhrasi† kereq Mósísine ehweh síwáhnoru kereqka mitaq tútuue méra írówe. Segá sensuwahpeqme Sarúsarama suwahpeqkakáq moke Kehrari marákórápéqté ké suwahpeqkakáq Súría marákórápéqté ké suwahpeqkakáq sensuwahpeq suera Sísane ehweh iraneheéra suwe. Manikánka Sísá págege atena séhréh atowana wega awahre ke kaweraritowe. ¹⁸ Mó kegá aiayah pukia ání wene sehitaq Sísaba móataneheéra sehgiwera suwe. Sísá miéh náhtápéq móatanehe íwíáhéra ¹⁹ áhnte wehekéq nahupeq kígíunsabe sega íre kioráhuwe. Íre kioráhéra nahnsorapéq kire abogéh piruqmarera abahrabahrútaq aiayah pukia ání wene máhriqkakáq sehitaqmaqme wehuke míópi Sísane auranabiahapeq márúnátówe. ²⁰ Segá iwíáhéra, Sísaga kaweratanawire íwíáhuwana Sísaga sene iwíáh tagéna aiayah pukia ánínsábé, Náníábáq móne. Arene ahbabáq aiq kaweratóge úwe.

²¹ Úwara Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoru kereqka seye náhenéra, Mah animé Manikánsabe íre kaweq ehwéh atéhre. Ahbabáqsabe insega kaweraritahráhiro? Manikánka webataq wehukene ahbabáq kaweritahráhire uwe. ²² Uwana Sísaga sene iwíáh irena sensabé, Itene irupipeqmé aneqsabé mira íwíáho? ²³ Aiayah pukia ánínsábé aneq ehwéh teawinínkono? Arene ahbabáqsabe kaweratóge teawinínkono? Are irigue ah nogo teawinínkono? Íre págege ehwéhmé ahnabo? ²⁴ Íné wehukení úku anínká mah marákó márakó wehukene ahbabáq kaweritahráhuge. Sokigi ainíboq tagaríáhro éna aiayah pukia ánínsábé, Teawiníboq iro. Irigue arene máhriq mewe arene nahtapeq pokúno úwe. ²⁵ Úwana ómi ke míótaq mi anínká apubúue irigéna wene máhriq mewena Manikánsabe anotahtaq iwíáh iwíáh atena wene nahtapeq pokúwe. ²⁶ Pokúwara tago kegá anotahtaq áhtenéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atera seye náhenéra, Iboramé ótaq sansá tagóne uwe.

*Sísaga Mátíyunsabé, Íné séniro ú ehwehne.
(Mátíyu 9.9-13; Máhka 2.13-17)*

²⁷ Sísaga tuekúwana táhkísi moné meyo ani wenáwíq Áríwái‡ tagówana wega táhkísi moné meyorabeq tútuue míowana tagéna Sísaga wensabé, Íné séniro úwana ²⁸ wega irigue moke mitaq ko naneq suena Sísá kérowe.

²⁹ Áríwáiga wene nahtapeq Sísá kirabouwara áhnte táhkísi moné meyó kereq mó kereqka Sísarehreq táhutahuruwe. ³⁰ Táhutahuruwara Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoru kereqka mina tagéna Sísá kéro keyabé kasenéra, Táhkísi moné meyáh kéreq mó ahbabáq kéreqme itewe aneqsabé moráráq naho éra abiahnsa arítówe. ³¹ Sísaga sene ehweh irena sensabé, Sótéhga awaho ke máráhsíni íre náriasa peh morá awahre ke nárire. ³² Mina inserah ínéwé kaweqtaq míáh ké séhréh aritanieéna íre suge. Peh ahbabáq ke kaweritanieéna suge úwe.

*Sísaga táhutahuq awehrio sansánsabé síwáhnorú ehwehne.
(Mátíyu 9.14-17; Máhka 2.18-22)*

³³ Wehukega Sísansabé, Sóni kэрáh kэгá mó wehekáh mó wehekáhnue kawerue púreronheéra táhutahuq awehriowe. Awehriowara Péhrasi ke kэрíráh kэгá moq mira aruqaruowe. Peh are kэрáh kэгá íre awehriéra pehipi nahwe uwana ³⁴ Sísaga pabeqme ehwéh teriena, Pahuwirotaqmé o menáhwé míéhtáqmé itega wene iyahnaboyabé, Táhutahuq awehrioro terieráho? Írakaumo. ³⁵ Mókake o menáhwé seba íre míahnaraqmé mi tanáhráq wene iyahnaboga táhutahuq awehrigehe úwe.§

³⁶ Sísaga mó pabeqme ehwéh maharéna, Wehukeníká nahonáh sáhkétí kawerinieéna o sahkétí subansuqmaqme mi subánsátáté párúwe nahonáh sáhkétí kawerino? Írakaumo. Miraitaq tahirímé nahonáh sáhkétí mó subanki irino. ³⁷ Wehukeníká o nahniáq sera ano naho naho méméné áuyahwa antéhyápípéq íre ahkíre. Miraitaq tahirímé sera anonka muinaraq nahonáh antéhyá tapoagirana sera ano marakóraq

† 5:17: Aigárápéqté éhwéh Mátíyu 3.7 tagáhno. ‡ 5:27: Mátíyuwe mó awíq Áríwáie. Mátíyu 9.9 tagáhno. § 5:35: Mi ehwéh áwahewé aigárápéqté éhwéh Mátíyu 9.15 tagáhno.

antigi irino. ³⁸ Wehukeníká o será ano o antéhyápípeq ahkíre. Wehukega ahkírataq mi tehtáre náneqme kawerue kanae. O será anome kawerue kanae. Antehyamé moq kawerue kanae úwe. ^{**} ³⁹ Naho sérá ano neh anínká iwíáhime, Naho sérá ano áhnte tei puana mi anónká o será ano kiotaikire iwíáhime úwe.

6

Sísaga ahrena ahrena wehekáh arambehriéyabe irarú ehwehne.

(Mátíyu 12.1-8; Máhka 2.23-28)

¹ Ahrena ahrena wehekáh Sísareq we kéro kereqka páréti mirao naneq será sotápéq kótaikutaq we kéro kega mi será késabariqme késabariqmeue kure ayahnue ái poruwe nowe. ² Nowara Péhrasi kegá sensabé, Ahrena ahrena wehekáh íre mirao naneq sansá míre. Aneqsabé miraoo uwe. ³ Uwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqté séhíramé Tébitireq we kéro kereqka sirupibiútaq mirau sansámé íre sáhnsahwe ahte-baho? ⁴ Wega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpeq kibekue Manikánka tagankeheéra máró paréti mewe néna we kéro ke náriuwara sega moq nowe. Mósísine ehweh irarunka mi parétiwé pehipéqté kégá íre nah nanere. Peh morá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá nahrahowe ire. *(1 Samuel 21.1-6)*

⁵ Sísaga sensabé, Íné wehukení úku anínká ahrena ahrena wehekáh wannah wannah-nuge úwe.

Sísaga ahrena ahrena wehekáh sawenkahnia áyáhnkákákq áni kawerato ehwehne.

(Mátíyu 12.9-14; Máhka 3.1-6)

⁶ Mó ahrena ahrena wehekáh Sísaga Asiu kené momiwí nahtápéq kibekue síwáhn-norúwana mitaq sawenkahnia áyáhnkákákq áni míowe. ⁷ Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqka mitaq méra Sísaga ehweh ataneheéra ahrena ahrena wehekáh wehukení kaweratanabiramo éra ebitíowe. ⁸ Ebitíowana Sísaga sene sirupipeqté iwíáh aiq tagéna ómi kegá tagotaq sawenkahnia áyáhnkákákq ánínsábé, Iriwe míahno úwana we irigue míowe. ⁹ Irigue míowana Sísaga mío keyabé, Itensabé kaseninie. Mósísine ehwehnikawé ahrena ahrena wehekáhsábé anere teiro? Kaweq sansá miraonehnikono? Íre kaweq sansá miraonehnikono? Wehuke kaweraritaneheéq séhréh aritanéhnikono? Íre kaweratanéhnikono éna ¹⁰ mío ke aurankaue tagéna sawenkahnia áyáhnkákákq ánínsábé, Arene ayahnkara obariro úwana wene ayah obarirowana kaweragúwe. ¹¹ Kaweragúwara mi kegá tagéra anotah abíáhsánéra sío síoéra, Sísawe aneronehnikono uwe.

Sísaga we kéro ke omaq sito ehwehne.

(Mátíyu 10.1-4; Máhka 3.13-19)

¹² Mitaqkake Sísaga púrerinieéna sáwéhrapeq kiwéna moke mi inókáhpéq mitaq púrerúwe. ¹³ Púreréna ahbiahipeq we kéro ke síáhrabéna airápété téhraníte omaq sitowe. Sensabé eqmaro kee ue síwíraritowe. ¹⁴ Omaq sito ke síwíqmarimé mahraue Sáimóninsabé Pítæ atowe. Pítæne ábákawawé Ehntarue. Mó anímári síwíqmarimé mahraue Sémísi, Sóni, Pírípi, Pátórómíyu, ¹⁵ Mátíyu, Tó máhsi, Ápíasane ahnikáwá Sémísi, Sáimóni Séróti kahnáh áni, ¹⁶ mó Sémísi ane Súrása, mó aní téhtaré áwíqkákákq áni Súrása Ísíkárióti mirae omaq sitowe. Súrása Ísíkáriótiwe anehe Sísane naruo koweriro aníne.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwehne.

(Mátíyu 4.24-25; Máhka 3.7-12)

¹⁷ Segá sáwéhrapeqté tútaq ukisatáq míowara áhnte we kéro kereq mó kereq míowe. Súría marákórápéqté kéreq Sarúsarama suwahpeqte kéreq nahmbísi marákórápéq Táíya suwahpeq Sáiróna suwahpeq mibeqté kéreq suwe. ¹⁸ Mi kegá Sísane ehweh iraneheéra séra sene awahre kaweraitankeheéra weba suwe. Owainawanka subiqmaq subiqmarú

** 5:38: Mi ehwéh áwahewé aigárápéqté éhwéh Mátíyu 9.17 tagáhno.

kega moq weba suwana Sísaga kaweraritowe. ¹⁹ Sísane anepeqte págege arítéh náneqka wereq wahtotaq míó ke kaweraritionsabe ómiga we táhtoqnaneheéra suwe.

Sísaga iwíáh iwíáhoru ú ehwehne.

(Mátíyu 5.1-12)

²⁰ Sísaga we kéro ke tagéna síwáhnoréna, Tabonah keo, Manikánka wannah wannah-nirabeq awaq miahráhonsabé iwíáh iwíáhoru.

²¹ Amahnága irupibii keo, mókake iyahbankiranae. Minayabe iwíáh iwíáhoru.

Amahnága umehiraq ibisah keo, mókake wíréh wíréhigehe. Minayabe iwíáh iwíáhoru.

²² Íné wehukení úku aní séniráhnsábé mó kegá itensabé suwahrianae. Ite kaqiuwaneherawoe. Ite íéhruruoneherawoe. Ite íre kaweq animárí móe aitaneherawoe. Íné séniráhnsábé mina tahnsa sánsámárrí mirairataq iwíáh iwíáhoru.

²³ Segá mirairanka íópeq itene ápeq anotah úkinae. Minayabe segá mirairataq ábáhrue iru eyoyóéq iwíáh iwíáhoru. Segá ite íwíoqnehranserah sene sigaqnaréhga Manikáne ehweh iraru ke moq naho síwíoqnowe.

²⁴ Amahnága áhnte mensáméhnsá matíáh kéó, kamah ainawire. Itega iuwahbeh naneq aiq merowe. ²⁵ Amahnága iyahbankiréh kéó, mókake irupi kamah ainawire. Amahnága wíréh wírého keo, mókake ibitunátúnánue ibisagehe. ²⁶ Ómi kegá ite kaweq ke wóe irataq iwíáhue kawerurero. Irare kené sigaqnaréhga mina unserahnéra péhe éhwéh teríú keyabé kaweq ke wóe arítówe úwe.

Itene naruoyabé irutaboirono ú ehwehne.

(Mátíyu 5.38-48)

²⁷ Sísaga mó mahraréna, Néne ehweh íráh kéó, teiníboq írátíáhro. Itene naruoyabé irutaboirono. Itensabé suwahrieh ke kawerarítáhro. ²⁸ Íéhruruo keyábé Manikánsabe teaweq, Mi ke kawerarito ue teawéro. Íwíoqnah keyábé púrerarítáhro. ²⁹ Mó anínká are ahsuehinahwe éberiopeq pabeq suehnana ahsuehino. Arene sáhkéti meyahnaaq síóti meyaníe ínaraq íre ahqáho ato. ³⁰ Mó anínká arensabé aneqpopoq nánio ínahwe náwo. Mó anínká arene ménsáméhnsá meyehtaq wensabé, Néne meyahna naneq apubúue menio íre irarúno. ³¹ Mó kegá ite iuwahbeh sansánue ite kaweraitáhnserah itega moq mina tahnsanue se kawerarítáhro úwe.

³² Sísaga mó mahraréna, Itega peh morá itensabé sirutaboirono keyábé irutaboirono-rataqmé inseréhga, Ite kaweq ke wóe iwíáhigehbo? Írakaumo. Ahbabáq kega moq sensabé sirutaboirono keyábé sirutaboirono mino. ³³ Itega peh morá ite kaweraitáh ké kawerarítáh sánsánirataq inseréhga, Ite kaweq ke wóe iwíáhigehbo? Írakaumo. Ahbabáq kega moq mina tahnsa mirao mino. ³⁴ Itega peh morá ite náieráho ke nárírataq inseréhga, Ite kaweq ke wóe iwíáhigehbo? Írakaumo. Ahbabáq kega iwíáhéra, Meyáh kegá mókake ite moq náigéhe éra sene ahbabáq iyahnabo náríeráho mino?

³⁵ Itene naruoyabé irutaboirono kawerarítáhro. Nárírataqmé mókake náigéhe iwíáhíyehboq pehipi náríéro. Mirairataqmé Maniká Iteriboga anotah apéq inkéhe. Itega wene animárrí míagehe. Maniká Iteriboga anotah aní mía míaéna íre peh morá we kaweratah keyábé arutaboirono-ratéhre. Wensabé íre iwíáh iwíáhía peh ahbabáq keyabé moq arutaboirono. ³⁶ Maniká Iteriboga ómi keyábé arutaboirono-ratéhre itega moq irutaboirono-ratéhre úwe.

Mó kené sánsá íre saraq sitáhro ú ehwehne.

(Mátíyu 7.1-5)

³⁷ Sísaga mó mahraréna, Mó kené sánsá saraq siteq ahbabáq ke woe arítého. Mirairataq Manikánka moq itene sánsá saraq itena ahbabáq ke woe aitanawire. Mó kegá ahbabárrító iwíáh íre iahrreraq mareq súáhro. Súéhrataqmé Manikánka moq itene ahbabáq íre ahrreraq marena suankéhe. ³⁸ Nárírataq Maniká Iteriboga moq náinawire. Wegá tasu tasue obenkíqme náinkéhe. Itega saraqme náríranserah wegá moq mina tahnsanue náinkéhe úwe.

³⁹ Sísaga mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Aura pira ánínká mó aurá pírá ání ahmboqme ah sokigi atahráhiro? Írakaumo. Miraóyataq tahirímé mi anitégá mataipéq inahnsuoyá irino. ⁴⁰ Áwáhnorirana íréh ánínká we áwáhnori aní íre kiotaikorahire. Moke ahtebawiahnaraq we áwáhnori aní tahnsa míankehe úwe.

⁴¹ Sísaga mó pabéqmé éhwéh mahraréna, Arenawahrah aniné aurapi pehgáriq atútú tagé arerene aurapi anotah sehikará kéhnsábé aneqsabé arerene auransabé íre iwíáhono? ⁴² Arene aurapi anotah sehikará kéhrahwe arega íre tagahne. Minayabe aneqsabé arenawahrah anínsábé, Arene aurapite átútú meuwanínkono eno? Are ahabábq kopéráhpéróna aní móne. Téhwe arerene aurapite séhikará merue anehemé arenawahrah aniné aurapite átútú kawerue tagé meuwahráhone úwe.

Íre kaweq awánkánká abehq sérá iyanae i ehwéhne.

(Mátíyu 7.16-20, 12.33-35)

⁴³ Sísaga mó mahraréna, Kaweq awánkánká abehq sérá íre íyéhre. Abehq awánkánká kaweq sérá íre íyéhre. ⁴⁴ Wehukenínká awanká sera tagéna mi awánká ahtebehre. Wehukenínká wisuraqte pópo íre isioráhéna káránkáránsáhtaqte kombahtóq íre isioráhire. ⁴⁵ Kaweq anínká wene arupipeq kaweq iwíáh kéh púana kaweq sansánire. Ahabábq anínká wene arupipeq ahabábq iwíáh kéh púana ahabábq sansánire. Wehukeníné arupipeq iwíáh obenkítíéh púana wene áwéhga mi iwíáh irarerahire úwe.

Nah piehya anitéyábé pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 7.24-27)

⁴⁶ Sísaga mó mahraréna, Néne ehweh íre sehgirohsabé aneqsabé néne Wahnah mone aintaho? ⁴⁷ Ínéba séna néne ehweh irena sehgi ánímé aneq tahnsa anípo? Teiníe. ⁴⁸ Néne ehweh irena sehgi ánímé nah piéh ánínká marakó íre wahto ubuqme nahwiahnsanse págege marákóráq pearéh aní tahnsane. Págege marákóráq kawerue pearéh púana anotah ibónsirana wání piéhtáq wene nah íre kúrugúruue sokogia peh págegeue kéhre. ⁴⁹ Néne ehweh irena íre sehgi ánímé aneq tahnsá anípo? Teiníe. Néne ehweh irena íre sehgi ánímé págege marakó íre ubuqme pehipi wene nah pearéh aní tahnsane. Anotah ibónsirana wání piéhtáq mi nah kúrugúruue sokogire. Sokogirana moke íre kaweragire úwe.

7

Kíápéténine arambehri aní kawerato ehwéhne.

(Mátíyu 8.5-13)

¹ Sísaga mah ehwéh síwáhnoréna mitaq suena Kápénéáma suwahpeq mátabuipeq kéagúwe. ² Mitaq 100 Aroma sontiá kéné kíápéténiga ména wene arambehri aní anotah arútábóiratowana mi aní anotah awáhréna pukinaúwe. ³ Sísaga iteruwahpeq míéhre u irena kíápéténiga Asiu kené aboawah wehyábé, Néne arambehri aní segawerato koreawéro ue eqmaq suowe. ⁴ Eqmaq suowara Sísaba séra, Máho ue pagu pagunéra Sísansabé, Kíápéténiwe áhnte kawéq aní púah awahre aní segawerato. ⁵ Kíápéténiga ite Asiu keyábé áhnte arútábóiraitena itene momiwí nah pearena eqitáráire éra pagu pagunuwe.

⁶ Pagu pagunuwana Sísaga se kériqme mi aniné nah wahtotaq kútaq kíápéténiga mó eqmaro kereq piehgiúwe. Segá Sísansabé, Anotah aníno, kíápéténiga teí éhwéhmé iro. Wega arensabé mahraréna, Íné pehgáriq aní míó púah néne nahupeq íre súno. ⁷ Are anotah aní míahna puana areba íre koragoge. Arega peh ehweh irarinana néne arambehri aní kaweragíno. ⁸ Íné moq wahnah sansá tagaríoge. Néne wahnah aiq míéhra náne moq wahnah aní ména sóntiá ke wahnahnuge. Ínéga mó sontiá anínsábé, Pokúno atótáq wega apubúue pokire. Mó sontiá anínsábé, Mahbeq súno atótáq wega apubúue ínéba sire. Néne arambehri anínsábé, Miraúno atótáq wega apubúue miraire. Kíápéténiga aiq irarire uwana

⁹ Sísaga mi ehwéh irena áhtenéna pabeqme weba míó keyabé, Teiníboq írátíáhro. Mi anínká ínénsabe anotahtaq aiq pútare aintéhre. Nánuwahrah Asíú kéga mina tahnsanue íre aiq pútare aintáhwe úwe. ¹⁰ Úwara eqmaq suo kega kíápéténine nahtapeq kouwekue sutaq mi awáhré ání kaweragúwana awaho ani míowara kéragowe.

Sísaga pukú mahbí iriwe oganúq ato ehwéhne.

¹¹ Mó tanáhráq Sísareq we kéro kereq áhnte mó kereqka Náini suwahpeq pokuwe. ¹² Kuriraq wahtotaq sutaq mibeqté kéga pusa ání mómaisaneheéra sehgiwera suwe. Pukú aniné anowagáwé peh morá mi aní maqmarena kéweiní míowara áhnte we-nawahraheq suwe. ¹³ Sísaga pukú aniné anowa tagéna wensabé arutaboiratena mahraréna, Íre ibisáhno éna ¹⁴ sehiq koráhtorowara sehgiwe su kéga mitaq iriwe míówe. Sísaga pusa ánínsábé mahraréna, Káriq mahbí, irigúno úwe. ¹⁵ Irigúno úwana pusa anínká iriwe tútuue ména ehwehnúwe. Ehwehnúwana Sísaga mi aní anowabá atowara ¹⁶ tago kéga áhtenéna Manikánsabe iwíáh íwíáh atówe. Iwíáh íwíáhatera mahraréna, Manikáne ehweh irari anínká iteba sire. Manikánka wene animárí séhréh aitanieéna aiq sire uwe. ¹⁷ Súría marákórápéqté kéreq móberiopeqté kéreq Sísaga miráú ehweh mitaq teri mahtaq terinuwara írówe.

Sóniga we kéroya anité Sísaba eqmaq suo ehwehne.
(Mátíyu 11.2-19)

¹⁸ Sóni kéro kega moke mi ehwéh teawúwana Sóniga téhranité omaq sitena ¹⁹ Sísansabé ehweh kasenigeheéna eqmaq suowe. Eqmaq suanaútaq mi anítéyábé, Sísansabé kogasenéta, Arewe Manikánka eqmaraníe ú anípo? Ite mó anínsábé áwénunonehnikono kogasenotao úwe. ²⁰ Úwara sega Sísaba kéra wensabé, Wání meri merini aní Sóniga eqmaq íúwéh rata súye. Wega ite eqmaq iuwanauraitaq mahraréna, Arewe Manikánka eqmaraníe ú anípo? Ite mó anínsábé áwénunonehnikono uraire uye. ²¹ Mi tanáhráq Sísaga áhnte awáhré kéreq owainawanka subiqmaq subiqmarú kereq aura pira kéreq kaweraritena ²² Sóniga eqmaq suo anítéyábé, Irehya ehwehnikákák tagéhya naneqkákák Sóni koreawétao. Ínéga miraunka aura pira kéga tagahwara aigará soriqnah kega ah nogowara náonkakák kéné náo wagirara ahre parosa kéga ehweh íráhwe. Pusa ké iriwe oganúq sitena Manikáne kaweq ehwéh tabonah ke síwáhnoruge. ²³ Ínénsabe árahinabomo íwíáh íre iwíáhia peh ínénsabe kawerue aiq pútare aintéh ánimé aru ukizime aní míéhre. Mah ehwéh Sóni koreawétao úwe.

²⁴ Sóniga eqmaq suo anité pokuyataq Sísaga weba sáhurío ke Sóni éhweh teriwe. Wega mahraréna, Sóniga uworapeq íwáhnoruraitaq koraganeheraurotaqmé we inse wíre íwíáhéq koragaroo? Sóiririrana onega míu míu inserah Sóni mó iwíáh mó iwíáhi aní míre íwíáhéq koragaroo? Sóniwe íre mina tahnsa ání mire. Írakaumo. ²⁵ We inse wíre íwíáhéq koragaroo? Kaweq korósí aneraneria ání koragaroo? Írakaumo. We íre mina tahnsa ání míarairara ménsámehnsá áhnte kéh ké siwahriria kéwé uworapeq íre mía peh wahnah kené nahtapeq mía míaowe. ²⁶ We inse wíre íwíáhéq koragaroo? We Manikáne ehweh irari aníne íwíáhuroo? Aiq pútaq iwíáhowe. Írátíáhro. We Manikáne ehweh irari anínéna moke mó áwáhu ke kiotaikuraire. ²⁷ Sóni éhwehme Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Néne ehweh korerina ánimé ebeq eqmarahnana are sina ah kawerarankehe ire úwe.

(Malakai 3.1)

²⁸ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Sóniwe anotah anínirara moke mó kéga we íre kiotaikowe. Íre kiotaikowana Manikánka wahnah wahnahnirabeq íópipeq kibeki aní pehgáriq anínká Sóni kiotaikire úwe.

²⁹ Úwara táhkísi moné mewe mewe kereq áhnte mó kereqka mi ehwéh irera iwíáhéra, Manikáne sansá aiq kaweq sansáne uwe. Sóniga se wání merinie únsabe mira íwíáhuwe. ³⁰ Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka Sónine wání íre meyónsabe Manikáne kaweq sansánsábé iuwahriehre íwíáhuwe.

³¹ Sísaga mó mahraréna, Amahnága oga míáh kéwé ite aneq tahnsá kée teinínkono? ³² Itewe káriq anímárinká máhkétirapéq ogi ogionserah tahnsá ké wóe. Mó anímárinká mó anímáínsábé abiahnsa aritera sensabé, Igonkónúnaraq itega íre ábáhrowe. Ibitunátúnánúnaraq itega íre ibisahwe ewe. ³³ Wání meri merini aní Sóniga suraitaq wega táhutahuq awehriéna náhniáq sera ano íre narainsabé itega abiahnsa ateq, Owainawanka wene arupipeq míéh aní míre atárowe. ³⁴ Íné wehukení úku anínká surautaq táhutahuqkákáq náhniáq sera anonkakaq pehipi nogaq itega ínénsabe abiahnsa ainteq mahraréq, Tagaríáhro. We uwoyansa kobuq kahburi aní áhnte nahníaq sera anonkakaq pehipi neh aní míre. We táhkísi moné aebó kéreq mó ahbábáq kéreqne iyahnabo aní míre aintáhwe. ³⁵ Itega ínénsabe mi ehwéh irarewara Maniká tagaríáh kégá ahtebé sansánirataq mó kegá tagéra, Se aiq pútaq sansánowe ewe úwe.

Sísane aigárátáq wéri abaq ato ehwéhne.

³⁶ Peh morá Péhrásí anínká Sísansabé, Ínéreq táhutahuroyehboq máho úwana Sísaga kérena wene nahtapeq ména táhutahurúwe. ³⁷ Mi ke suwahpeqte íní we ahbabáq ini míowe. Mi inínká Sísá mitaq míéhre u irena áhnte kawéq kúnkúni werí motóreipéq mewe súwana ³⁸ Sísá míowana mi inínká wene anehepeq sure wene aigárátáq tútuue ména we áhnte ibisó púana wene aqnu Sísane aigárátáq tabagu tabaguúwe. Miraúnsabe mi inínká wene íre wahto áyáhrátáté Sísane aigárátáq sorahruena wene aigárátáq nánkóqnéna wéri abaq atowe.

³⁹ Abaq atowana Sísansabé máho ú Pehrásí anínká miraú tagéna wene arupipeq iwíáhéna, Mi inímé ahbabáq ini puana Sísá Manikáne ehweh irari aní míéhtáq tahirímé we táhtoréh íní peh ahbabáq ini míre íwíáh irino úwe.

⁴⁰ Sísaga wene iwíáh irena wensabé, Sáímónio, pehgáriq ehwéh teawiníboq írátíahno úwana, Íwáhnoraníno, tenio úwe. ⁴¹ Úwana Sísaga mahraréna, Peh morá anínká téhraníté móne síátáire. Mó aní 100 Kína mó aní peh 10 Kína ue átáriageheéna síátáire. ⁴² Anehe mi anínká sensabé, Ínéga íátáu moné náníétao urairara mi anítégá móne tabonahuroya puara íre aweráhuroye. Íre aweráhuroyansabé móne síátái anínká sensabé, Ínéga íátáu monéwé mó náníyehboq anetaníbo. Túbáhagotao teríátáire. Minayabe aneq iwíáhono? Móne síátái anínsábé ah anínká anotahtaq arutaboírre iwíáhono úwe.

⁴³ Úwana Sáímóniga Sísansabé, Áhnte moné merai anínká áwátái anínsábé anotahtaq arutaboírre. Áwátái anínká wéhuwa nániewé anetaníbo atarái puana anotahtaq arutaboírre úwe. Úwana Sísaga, Arega aiq iraréne éna ⁴⁴ pabeqme mi iní tagéna Sáímóninsabé, Arewe mi iní aiq tagahno? Arene nahtapeq sutaq nigará pabeq paberé waní íre nánienne. Mi inínká wene aqnuraté nigará pabeq paberaintena wene ayahrataté sobaruqnúéhre. ⁴⁵ Arega íné íre nánkóqnáhne. Mi inínká áhntetaq nigará nánkóq nánkórire. ⁴⁶ Arega niyahqnopeq wéri íre abaq intahne. Mi inínká nigárátáq kaweq kúnkúni werí abaq intéhre. ⁴⁷ Minayabe teawiníboq írátíahno. Mi inínká ínénsabe áhnte arútábóiraintéh púana wene áhnte ahbábáq kaweratóge. Peh táhmaro ahbábárirana Manikánka kawerato anínká wensabé pehgáritaq arutaboíratéhre éna ⁴⁸ mi inínsábé, Arene ahbabáq aiq kaweratóge úwe. ⁴⁹ Úwara mó táhutahuru kegá seye náhenéra, Arene ahbabáq aiq kaweratóge irari anímé árahue mirainkehbo uwana ⁵⁰ Sísaga mi inínsábé arega ínénsabe aiq pútare aintahnaga arene ahbabáqmari aiq kaweratóge. Pehwehrue pokéwahno úwe.

8

Táhmaro inínsónká Sísá kéro ehwehne.

¹ Mó tanáhráq Sísaga anotah matábúrápéqkákáq mó kehiná mó kehiná suwahpeqkákáq ah nogena Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh mi kawéq éhwéh síwáhnorúwe. Airápété téhraníté we kéro ke kérovara ² kawerarito inínsónseqka moq kérowe. Menah se awahreuwara owainawamarínká se síwíoqnówana Sísaga sene

awahre kaweraritena owainawamarí kaqsuowe. Mi inínsó síwíqmarimé mó iní wenáwíq Máhríae. Wene iyahnaboga wensabé Mágára iníne ue áwíratówe. Menah Sísaga mi iníné arupipeqté airápété téhtaré ówáínáwá kaqauwowe. ³ Mó iní Kúsane ahre wenáwíq Sóánae. Wenawehqka Érótime arambehri keraq wahnahnú aníne. Mó iní wenáwíq Súsánae. Sereq áhnte mó inínsónseqka Sísareq we kéro kereq séhréh aritera kirabo arítówe. Sísaga ehweh síwáhnorinieéna ah noguwara mi inínsónká séhréh aritaneheéra kérowe.

Ayu suitabéyabe pabeqme ehwéhne.
(Mátíyu 13.1-9; Máhka 4.1-9)

⁴ Mó tahunírápéqté ké mó tahunírápéqté kéue íregárita q kegá séra Sísaba sáhuríówe. Áhnte kegá momiwíuríótaq Sísaga mah pabéqmé éhwéh mahraréna, ⁵ Ayu suitabeh anínká ayu suitabanieéna pokire. Suitabehta q mó ayú ahtapeq megirana wehekeqka abasaráhwana kabaranka sésiq nehre.

⁶ Mó ayú kiruraq megirana kiapoue kirena mi marákó íre tantani puana ehyatagire.

⁷ Mó ayú náwerarúítáq megirana náwe kirena kárígariirana íre kawerue kirena sera íre íyéhre.

⁸ Mó ayú kaweq marákórác megirana kiapoue kirena áhnte será iratanire úwe. Sísaga mah pabéqmé éhwéh teriena anehe mi keyábé, Íre parosa áhréákác kéó, kawerue íráhro úwe.

Sísaga moke pabeqme ehwéh teriu ehwéhne.
(Mátíyu 13.10-17; Máhka 4.10-12)

⁹ Sísá kéro kega wensabé, Mah pabéqmé éhwéhmé áwahe teio uwe. ¹⁰ Uwana Sísaga sensabé, Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéhmé áwahe ite sokigi aiena mó peh pabeqme ehwéh teri terinuge. Minayabe ínégá pabeqme ehwéh irarutaq mó kegá siuranka tagéra peh morá sirupipeq íre tagariahrahowe. Sene siahrega irera peh morá sirupipeq íre írátiahrahowe úwe. (Aisaia 6.9-10)

Sísaga ayunsabe éhwéh áwahe pahsuo ehwéhne.
(Mátíyu 13.18-23; Máhka 4.13-20)

¹¹ Sísaga mó mahraréna, Mah pabéqmé éhwéh áwahe ahtebagehboq teiníe. Ayume Manikáne kaweq ehwéhne. ¹² Ahtapeq megí ayúmé wehukega Manikáne ehweh íráhwana owainawanka sirupipeqté mi kawéq éhwéh seaebóire. Segá mi ehwéhnsábé aiq pútare atehrana kawerarítéhneho éna aebóire.

¹³ Kiruraq megí ayú kiapoinserah wehukega Manikáne ehweh irera sirupipeq ey-oyóéra apubúue kowe atáhwe. Manikáne ehwehnka sirupipeq íre ánú piéhnsábé pehgáriq tanáhrác sehgiówe. Áhwárawe taged tanáhrác segá túbáh agéra Maniká áúwáhwe.

¹⁴ Náwe tarúítáq megí ayúmé wehukega Manikáne ehweh irera, Sehgonehe íwíáhéra mó tanáhráqmé sene arambehriyabé iwíáh kikiréra ménsámehnsánsabe sirutaboirá seyega sirutaboíro naneqmarínsábé iwíáh iwíáhowe. Náwe soaginserah minawarinká saiqnaríéh púana sega Manikáne arambehri íre miraorahowe.

¹⁵ Kaweq marákórác megí ayúmé wehukega Manikáne ehweh irera sirupipeq ambubu atawéra tábúsoqme iwíáhowe. Kaweq marákórác kaweq será íyéhnserah sega Manikáne arambehri kawerue miraowe úwe.

Wehukega aráhmú keqmaráhtác íre akariaráhnsábé pabeqme ehwéhne.
(Mátíyu 5.14-16; Máhka 4.21-25)

¹⁶ Sísaga mó pabeqme ehwéh síwáhnoréna, Wehukega aráhmú keqmaráhtác páré-tahraté íre akariaráhwe. Máhriq tahbé tehnopeq íre maráhwe. Írakaumo. Nahupeq kira kegá kawerue tagageheéra tahberapeq maráhwe. ¹⁷ Moke kopípeq kéh náneqme mókake ábóra q kanae. Kopípeq mirao sansá mókake téhráhnarabeq ábóraragínara tagagehe.

¹⁸ Matíéh aní Manikánka mó nówinkéhe. Íre matíéh ánimé Manikánka wene pehgárig naneq meyankehe úwe.*

Sísane anowaréh ábákawaréhwe inseréhbo i ehwéhne.
(Mátíyu 12.46-50; Máhka 3.31-35)

¹⁹ Sísane anowareq ábákawaréhreqka weba séra nah kígíunsabe íre kioráhuwe. ²⁰ Minayabe mó anínká Sísansabé, Arenanoreq arenábáqmarinseq máhpeq méra are tagéyabe suwahbehre úwe. ²¹ Úwana Sísaga mitaq mío keyabé, Manikáne ehweh irera sehgió kéwé náinoreq nánbáqmarinseq móe úwe.

Sísaga irarúnka anotah soiríq táqnáigú ehwehne.
(Mátíyu 8.23-27; Máhka 4.35-41)

²² Mó wehekáh Sísaga we kéro keyabé, Seberaebéq pokonehe úwara sípi kéwewera pokuwe. ²³ Sísaga sípiipéq sugowana anotah soirírúwe. Anotah soirírúwana nonaburóróúwana wánínka sípiipéq kiegambéh agu aguúwana sípi wánípipeq tupekinaúwe. ²⁴ Minayabe we kéro kega Sísaga iriatera wensabé, Itene Wahnahno, ite pukoneheúne uwana Sísaga irigéna sóiriqsabé, Táqnáigúno éna wánínsabe, Túbáh agúno úwana sóiriqka táqnáigúwana wánínka túbáh agúwe. ²⁵ Túbáh agúwana Sísaga we kéro keyabé, Aneqsabé íre aiq pútare aintaho úwara sega áhtenue áhreéra seye náhenéra, Mah aní insebo? Wega sóiriqkakáq wánínkakaqsabé ehweh atéhrana wene ehweh íréhre uwe.

Sísaga owainawamarí kaqsuo ehwéhne.
(Mátíyu 8.28-34; Máhka 5.1-20)

²⁶ Sísarehga sípi kéwewera kure Kehrari kawéhú seberaebéq Kérása kené marakórápéq kuwe.† ²⁷ Sísaga áhnopeq kútaq mibeqté aní owainawanka subiqmaq subiqmarú anínseq piehgíúye. Íre wahto tanáhráq pehrákora mía míaéna nahtapeq íre kaena peh wehuke maisia ónápípeq kaegaeúwe. ²⁸ Mi anínká Sísaga tagotaq kareéna arehunserarág ména ehwehnabaéna, Sísao, are íopeqté Manikáne ahninkáwá wóne. Aneraintaníbo éna kamah aníneho úwe. ²⁹ Úwana Sísaga owainawansabé, Auwe pokúno atonsabe wega aneraintaníbo úwe. Ahriahri owainawanka mi aní subiqmaq subiqmarúnsabe uwoyansa aní úkúwara wehukega táhtoqme séniraté wene ayahnkaratáq aigárátáq táhru táhruarówe. Táhru táhruarówana sení suraqsuq suraqsurúwana owainawanka mi aní abatapi kaqsuq kaqsurúwe.

³⁰ Anehe Sísaga wensabé, Arenáwíq insebo úwana néníwíqme Íregáritare úwe. Áhnte owáináwámárínká wene arupipeq míonsabe mi ehwéh irarúwe. ³¹ Owainawamarínká Sísansabé, Íre ambarúnkákáq mátáipéq eqmaq iuwehneho éra pagu pagunuwe.

³² Íregáritaq poeráhqmárínká wahtotaq sáwéhrapeq náwe sahtaqme nowara owainawamarínká Sísansabé, Póeráhqmariné sirupipeq eqmaq iuwo éra pagu pagunuwana kowe aritowe. ³³ Kowe aritowara owainawamarínká mi aní auwera póeráhqmariné sirupipeq kowíowara moke mi kamári sáwéhrapeqté pehbeheráh tunse mentúpipeq wánínkue pukuwe.

³⁴ Póeráhqtaq wahnahnu kegá tagéra pehbeheráh pokue sotápéq mío kereq sene nahtapeq mío kereq koreríuwara ³⁵ seraganeheéra suwe. Sísaba suwana owainawamarí kaqauwo anínká kaweq iwíáhorahéna aneranerue Sísane aigárátáq tútuue míowara su kegá tagéra áhreuwe. ³⁶ Áhreuwara tago kegá kawerato ehweh su ke teríúwe. ³⁷ Teríúwara moke Kérása marakórápéqté kegá Sísaga miraúnsabe áhreu puara wensabé itene marakórapeq sue pokúno atówe. Atówana Sísaga sípiipéq kiasague pokinaútaq ³⁸ owainawamarí kaqauwo anínká wensabé, Are kcraníe úwana Sísaga ahqáho atowe. ³⁹ Ahqáho atena wensabé, Arenawahpeq pokue Manikánka kaweratéh éhwéh moke korerio úwana wega pokue moke wenawahpeqte ké Sísaga kawerato ehwéh koreriuwe.

* 8:18: Manikáne sansá kawerue sehgi ánimé Manikánka séhréh atahnana wega wene sánsá mó ahtebahrahire. Wene sánsá íre kawerue sehgi aní Manikánka we ahtebéh naneq meyankehe. † 8:26: Kérása marakó mó awíg kéhre. Mátíyuga sehiranú pukúipéq marakó áwíg Kárárae kéhre. Mátíyu 8.28 tagáhno.

Sísaga awahre iní kaweratena ahrari oganúq ato ehwehne.
(Mátíyu 9.18-26; Máhka 5.21-43)

⁴⁰ Sísaga mó seberaebéq seuwekúwara mitaq mío kega we áwénunu puara wega súnsabe iwíáh iwíáhuwe. ⁴¹ Asiu kené momiwí nahtápéqté wáhnáh aní Sáírúsaga Sísaba séna Sísane aigárápí káuqmunue arehunseraráq ména wensabé, Nániyahu pukinainsabé néne nahtapeq segawerato éna pagu pagunúwe. ⁴² Mi ahrárwé wene peh morá anínéna anotah ahrárwí airápété téhtaré ópéq ména pukinaúwe.

Pukinaúwana Sísaga abowá kérowara áhnte mó kegá kígíue moráráq ahtapeq kuwe. ⁴³ Ahtapeq kuwana awahre iní airápété téhtaré ópéq wene korahq íre taraqnágia peh tuerueúwe. Sóteh kegá íre kawerarahráhu puana mi awáhré peh kowe. ⁴⁴ Wega Sísá ane-hepeq sure wene korósi ayehrápéq koráhtorotaq wene korahq apubúue taraqnágúwe.

⁴⁵ Sísaga, Néne korósi insega táhtorehro úwara ómi mío kega, Írakaumo uwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, áhnte kegá are pagume se mino úwe. ⁴⁶ Úwana Sísaga, Íné tagaríomé mó anínká íné táhtoréhre. Néne págege mó anípá pokirana tagoge úwe. ⁴⁷ Úwana kawerato inínká, We aiq tagaríéhre éna weba sure iransánéna káuqmunurawéna Sísaga apubúue kawerato ehwéh irarúwara ómi kegá írówe. ⁴⁸ Írówana Sísaga wensabé, Arega aiq pútare aintahnaga kaweratóge. Pehwehrue pokéwahno úwe.

⁴⁹ Pehwehrue pokéwahno teawutaq wahnah aniné nahtapeqté anínká sure abowán-sabé, Areniyahu aiq pukinsabé síwáhnori aní mó íre pagu pagunúno teawuwe. ⁵⁰ Teawuwana Sísaga sene ehweh irena wahnah anínsabé, Íre áhreúno. Peh aiq pútare aintehnana we kaweraginawire éna ⁵¹ wahnah aniné nahtapeq kútaq ómi mó keyábé, Máhpeq míáhro aritowe. Peh morá Pítareq Sónireq Sémísireq ahrarine anoiboreq meriqmena nahupeq kibekuwe. ⁵² Áhnte kegá mi ahrárwíábé ibiséra ibitunátúnánuwana Sísaga sensabé, Íre ibisahro. We íre airaiq pukia peh súdehre úwara, ⁵³ we airaiq pukire iwíáhu puara Sísansabé awiréh atówe. ⁵⁴ Awiréh atówana Sísaga wene ayahnkara táhtotawéna wensabé, Ahrario, irigúno atowana ⁵⁵ oga úkéna apubúue iriwe míowe. Apubúue iriwe míowana Sísaga wenanoibonsabé, Táhutahuq nówétao aritowara ⁵⁶ sega áhtenuyana Sísaga sensabé págegeue teriena, Mahnayabe mó ke teríyeho úwe.

9

Sísaga we kéro ke arambehriraq eqmaq suo ehwehne.
(Mátíyu 10.5-15; Máhka 6.7-13)

¹ Sísaga we kéro ke airápété téhranítéyábé síáhrabéna sega owainawamarí kaq-suera awahre ke kaweraritageheéna págege aritena mi arámbéhrí miraoro aritowe. ² Miraoro aritena sensabé, Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh síwáhnoréq awahre ke kawerarítáhro aritowe. ³ Wega mó mahraréna, Ah nogoneheéq mewe nógó náneq íre meyáhro. Pegiqnáh karamé unahmé táhutahuqme mónewe mó siotíwé íre meyáhro. ⁴ Itega Manikáne ehweh síwáhnoroneheéq mó ke suwahpeq kirataq peh morá aniné nahupeq kaegaeéq arambehri parabaruéh rataqmé mitaq sueq mó ke suwahpeq pokigehe. ⁵ Mó kehiná suwahpeqte kégá íre mehweh aitéhrataq sega íre kaweq sansá miraonsabé ahtebageheéq sega tagehrataq igárátáq kahna tanáhúq poruarúáhro úwe. ⁶ Úwara we kéro kega pokue mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue síwáhnoroneheéra poké aguwe. Sega moke mi kehiná kéhíná suwahpeq Manikáne kaweq ehwéh teri terinéna awahre ke kawerarítówe.

Érótiga Sísá éhweh irena we insebo ue kasenú ehwehne.
(Mátíyu 14.1-2; Máhka 6.14-16)

⁷ Anotah wahnáh aní Érótiga Sísá éhweh irena áhnte iwíáhuwara mó kegá Sísansabé, We wání meri merini aní Sónie. Sóni pukéna oga úkéna amahnága míéhre uwara ⁸ mó kegá, We Éráisae. Éráisa amahnága ábóraragire uwara mó kegá, We Manikáne ehweh irarú anine. We naho pukú aní iriwe oganúkuraire uwe. ⁹ Uwana

Érótiga sene ehweh irena wega mahraréna, Sóni ínégá ayahqno kiraq áwátáu aní aiq pukuraire. Minayabe amahnága sega mó arámbéhri mó arámbéhriue miraire e anímé insebo úwe. Insebo éna Sísá taganie íwíáhúwe.

Sísaga 5 táhúséni (5,000) weh kiraboué ehwehne.

(Mátíyu 14.13-21; Máhka 6.30-44; Sóni 6.1-13)

¹⁰ Sísá kéro kega weba kouwekéra moke mirau arámbéhri teawúwe. Teawúwana Sísaga Pétásáira suwahpeq sebatag míaneheéna se meriqmena pokúwe. ¹¹ Áhnte mó kegá, Sísá Pétásáira suwahpeq pokire uwara irera we anehe kaqmera pokuwe. Pokéra weba suwana Sísaga se mehweh aritena Manikánka wannah wannahnirabeqte éhwéh teriena awahre ke kaweraritowe.

¹² Ío tupekinaútaq Sísá kéro kega weba séra wensabé, Mahtaq abatapi púah mah ke kaweqtapéq kogaera táhutaquq meyageheé wahtotaq kehiná suwahpeq eqmaq suo uwe. ¹³ Uwana Sísaga sensabé, Itewe mi ke kirabooro úwe. Kirabooro úwara wensabé, Ite peh moberíah párétiákákq téhtaré páhnikákákq mationa puag moke mah kegá nehrensabé táhutaquq kobaiqmaranéhnkono uwe. ¹⁴ Áhnte 5 táhúséni (5,000) weh míónsabe sega mi ehwéh iraruwe.

Sísaga we kéro keyabé, Saime mó ke mópi tútuue míehrara mó ke mópi tútuue míáhiro arítáhiro úwara ¹⁵ sega mirauwara moke míó kega tútuue míówe. ¹⁶ Sísaga mi moberíah párétiákákq téhtaré páhnikákákq mewena íopeq tagéna Manikánsabe, Kaweróne atena mi tahutáhúq keqme we kéro kega kiraboigeheéna náriuwe. ¹⁷ Náriúwara ómiga nowana siyahbankirowe. Siyahbankirowara arahqmé airápété téhtaré páhsíkéti úsawe obeníkí márové.

Pítaga Sísansabé, Are Karáhé wóne ú ehwehne.

(Mátíyu 16.13-19; Máhka 8.27-29)

¹⁸ Mó tanáhráq Sísaga webataq púrerúwara we kéro kega weba suwana wega sensabé kasenéna, Mó kegá ínénsabe inse aintaho úwe. ¹⁹ Úwara, Arensabé mó kegá, Sóni wání meri merini aní míre ewe. Mó kegá arensabé, Éráisa wire ewe. Mó kegá arensabé, Manikáne ehweh naho iraré oga úkurona aní móne ewe uwe. ²⁰ Uwana Sísaga sensabé, Itega ínénsabe inse aintaho úwana Pítaga wensabé, Arewe Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna omaq ato aní móne úwe.

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.

(Mátíyu 16.20-28; Máhka 8.30-9.1)

²¹ Sísaga we kéro keyabé, Ínéwé Manikánka omaq ato aní míre mó ke teríyeho úwe. ²² Teríyeho éna mó mahraréna, Íné wehukení úku aní níwíoqnaneherawoe. Asiu kené abowah wehreq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ínénsabe, Iuwahriehre éra nubiq suaneherawoe. Nubiq suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq iriwe oga úkinauge úwe.

²³ Sísaga mó ite we kérahwána keyabé mahraréna, Íné sénireyabe awahbeh aníno, arerene awahbeh iwíáh suo. Manikáne arambehri mira aruqarurunsabé sega íné awankátaq táhparagéhe. Ínéga miraunserah mirauwe séniro. ²⁴ Wewensabé arutaboíréna peh wewene awahbeh iwíáh mira aruqaruri anímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. Néne sánsá sehginieéna wewe awahbeh iwíáh susuri anímé oga mérapeq awaq mi-ankéhe. ²⁵ Wehukenínká moke mah marákóipéqté ménsáméhnká matíhtáq tahirímé oga mérapeq íre awaq miahnaraqmé mi ménsáméhnká árahue séhréh atéh iripo?

²⁶ Ínénsabeakákq néne ehwehnsabéakákq ayeहितeh aní íné wehukení úku anínká túónagake wensabé moq niyehitanawire. Íopeqté kéreq Nániboreq ínereqne patahga tahnsa téhreh naneqkakákq túónagake mi anínsabé niyehitanawire. ²⁷ Teiníboq írátíáhiro. Táhmaro ite iriwe míona ke pehipi íre pukigehe. Ebeqme Manikánka wannah wannahní tagéq anehe pukigehe úwe.

Sísane auranabiah mó kugú agú ehwehne.
(Mátíyu 17.1-13; Máhka 9.2-13)

²⁸ Sísaga síwáhnorúwana abapete morá wéhékáh parabagúwana wega sáwéhrapeq púrerinieéna Pítareh Sónireh Sémísireh meriqmena kiuwe. ²⁹ Wega púrerútaq wene auranabiah mó kugú, kaweq kugú agúwana wene korósi téhreh naneq tahnsánue anotah tabérábé agúwe. ³⁰ Anotah tabérábé agúwara Mósísireq Éráisareqka íópeqté tunse ábóraragéra Sísareq ehwehnuwe. ³¹ Mi anitégá Manikáne téhreh naneqtaté awahrirue méra Sísá Sarúsarama suwahpeq pukinaú ehwéh iraruye. ³² Iraruyara Pítarehga surahpeq méra irigéra Sísane patahga tahnsani naneq tagéra Sísareq míóya anité tagowe. ³³ Mi anitégá Sísá auwera pokoyeherauyataq Pítaga Sísansabé, Íwáhnoraníno, ite mahtaq mionayabé aiq kawerire. Apahtáro úqná pearanéhe. Arene morá Mósísine morá Éráisane moráue pearanéhe úwe. Pítaga mi ehwéhnsábé íre iwíáhia pehipi irarúwe.

³⁴ Irarútaq írabúyánka seúbítawéna Sísá kéro anító akariuriowara sega áhreuwe. ³⁵ Áhreuwana írabúyápipeqté éhwéhnká mahraréna, Mah anímé nénahni míre. We omaq atóge. Wene ehweh íráhro úwe. ³⁶ Wene ehweh íráhro úwana Sísá webataq míowara tagowe. Sísá kéro anítógá minayabe ehiya méra mi tanáhráq se tago naneq mó ke íre teríúwe.

Sísaga owainawa kaqauwena animai kawerato ehwehne.
(Mátíyu 17.14-21; Máhka 9.14-29)

³⁷ Ahbiah tahnsá sega sáwéhrapeq suera túwara áhnte kegá Sísareq piehgiúwe. ³⁸ Se míorabeqte wéhgá anotah ehwéhnuwe mahraréna, Íwáhnoraníno, nénahnimé peh morá ání míéhre. We tagáhno. ³⁹ Owainawanka we subiqmaréhtáq kare aruqarurire. Owainawanka áwíoqneh puana iransá iransánéna wene áwéhipeqté arehya kíobi aruqarurire. Wega áhnte subiqmaq subiqmaréna íre apubúue soraq áúwéhre. ⁴⁰ Are kéréh kényábé, Kaqauwáhro éna pagu pagunugarawe sega íre miraorahowe úwe.

⁴¹ Íre miraorahowe úwana Sísaga míó keyabé, Ite íre aiq pútare ainteq saiyo ke wóe. Iteba mía míaume ahkake awehraq kanabo? Itega miraonsabé nirupipeq umehime ahkake parabaginabo éna abowansabé, Arenahni ínéba meqme súno úwe. ⁴² Úwana abowágá wenahni meqme sútaq owainawanka we subiqmarena kúrugúru atowana Sísaga owainawansabé, Auwe pokúno atena mi aní kaweratená wenaboba atowe. ⁴³ Manikánka Sísá págegeue séhréh atowara tago kegá minayabe áhtenuwe.

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge mónkakáq irarú ehwehne.
(Mátíyu 17.22-23; Máhka 9.30-32)

Sísaga moke miráú naneqsabé tago kegá áhtenutaq wega we kéro keyabé, ⁴⁴ Ínéga teiéna ehwéh iwíáhue tagahro. Íné wehukení úku aní móintagéhe úwara ⁴⁵ sega mi ehwéh íre ahtebowe. Mi tanáhráq mi ehwéh áwahewé sirupipeq íre iwíáhuwe. Minayabe se íre ahtebéra kasenáyabe áhreuwe.

Anotah anímé insebo i ehwéhne.
(Mátíyu 18.1-5; Máhka 9.33-37)

⁴⁶ Sísá kéro kega mó anínká mó anínkáue, Íné anotah aní ite kiotaiqme aní múge iraréna ehwehuwe. ⁴⁷ Sísawe sene sirupipeqté íwíáh tagéna káriq aní meqmena we míorabeq iriwe atena ⁴⁸ sensabé, Ínénsabe arutaboiraintena mahna tahnsa káriq aní séhréh atéh anínká íné moq séhréh aintéhre. Íné séhréh aintéh anínká íné eqmaq núwéh anínseq séhréh atéhre. Íné pehgáriq aní múge íwíáhi anínká anotah aní ména mó ke kiotaikire úwe.

Íre itene naruo aní míéh anímé itene iyahnabo aní míre ú ehwehne.
(Máhka 9.38-40)

⁴⁹ Sóniga Sísansabé, Íwáhnoraníno, mó anínká arenáwírue owainawamarí kaqsúehraq tagéq ahqáho atone. Wega ite íre séiréhnsábé ahqáho atone úwe. ⁵⁰ Úwana Sísaga

wensabé, Íre ahqáho atáhro. Íre itene naruo aní míéh ánímé itene iyahnabo aní míre úwe.

Sámáría kegá Sísansabé ahqáho ató ehwehne.

⁵¹ Manikánka Sísá íópeq tumeranaína tanáhráq wahtonúnsabe Sísaga, Sarúsarama suwahpeq pokinauge íwíáhúwe. ⁵² Sega káénarabeq kaweraitageheéna Sísaga wehuke Sámáría suwahpeq eqmaq suowara sega kaweraritaneheéra mibeq pokuwe. ⁵³ Mibeqté kégá, Sísá Sarúsarama suwahpeq pokinawire u író púara wensabé íre mehweh atówe. ⁵⁴ Íre mehweh atówara Sémísireq Sónireqka minayabe irera Sísansabé, Itene Wahnahno, íópeqté sokaeqsuahnaga mah ke tabipáhrue anehinsagigeheéq tabipáhraruo irareyehnkooyo uye. ⁵⁵ Uyana Sísaga ebeq kένα pabeqme se tagéna, Ahqáho. Íre kaweq ehwéhnóye úwe. ⁵⁶ Sega mitaq suera mó kehíná suwahpeq pokuwe.

Sísaga we kéreyabe irarú ehwehne.

(Mátíyu 8.19-22)

⁵⁷ Sega ahtapeq pokue mó anínká Sísansabé, Are pokónarabeq kéranie úwana ⁵⁸ Sísaga wensabé, Úrinsi iáné nahme ebahnarahpipeq kéhre. Kabarane nahme sehwerapeq kéhre. Íné wehukení úku ánímé néne nahme íre kéhre úwe.

⁵⁹ Sísaga mó anínsábé, Séniro úwana, Ebeqme nánibo pukinana komaisarena anehe kéranie úwe. ⁶⁰ Úwana Sísaga wensabé, Pusa kégá pukira ke maisaragéhboq arewe Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh kosíwáhnorúno úwe.*

⁶¹ Mó anínká Sísansabé, Anotah aníno, íné are kéranie éna téhwe nánuwahrahyabé iroro koaritanínkono úwana ⁶² Sísaga wensabé, Soberi anínká anehepeq pabeqme taga tagáinaraqmé Manikánka wahnah wahnahnirabeqte árámbehri íre miraorahire úwe.

10

Sísaga 72 wehekéq eqmaranaútaq teriu ehwéhne.

¹ Mó tanáhráq Sísaga 72 wehekéq omaq sitena téhraníté téhranítéue moke mó kehíná suwahpeqkakáq sene marakóakaq we mótaq pokinaúrabeq eqmaq suowe. ² Eqmaq suanaútaq wega pabeqme ehwéh mahraréna, Sotápéqté ménsáméhnsá moke nera kéhrara íre áhnte kegá koawaqmianeheéra pokowe. Minayabe sotápéqté wáhnáhnnsábé, Arene nera kéh ménsáméhnsá arambehri kegá koawaqmiageheéq eqmaq sueq púreroro.

³ Sípísípiq aráhqmarinká úrinsi iámárinká nogórabeq nogónserah ite subiq suahráho ke míáhrabeq eqmaq suaníe. ⁴ Móne unáhmé unahnúrámé súwe íre meyáhro. Ahtapeq mó ke piehgírataq íre mehweh arítáhro. ⁵ Nahupeq kibekirataq mibeqté kényábé pehwéhrué míáhro arito. ⁶ Uwarsa aní nahupeq míéhnaraq itene ehweh irankéhe. Uwarsa aní íre míéhrataq itene kaweq ehwéhnká iteba kowekinkehe. ⁷ Manikáne arambehri mirao puaq itega kibekira nahtápéq kaearaq sega náíra tahutáhúq pehipi nahro. Peh morá mi nahupéq kaegaeoro. Séhréh arítéh kégá arambehri aní awehraq apéq náwigéhe. Minayabe ite íre matíéhra naneq náigéhe úwe.

⁸ Náigéhe éna, Itega mó ke suwahpeq kirara mehweh aitera náíra tahutáhúq pehipi nahro. ⁹ Mitaqté áwáhré ké kawerariteq sensabé, Manikánka wahnah wahnahnirabeq iteba wahtotaragire. ¹⁰ Mó ke suwahpeq kirara sega íre mehweh aitéhrataq mibeqté wahba áhtápéqmé iriwe méq mahraréq, ¹¹ Itewe ahtebageheéq mahtaqté tánáhúq, igárátáq kéh tánáhúq poruaruanehe oro. Manikánka wahnah wahnahnirabeq iteba wahtotarire. Minayabe iahreraq matíáhro teriéro. ¹² Teiníboq írátíáhro. Manikánka ehweh aritahna tanáhráq Sóróma suwahpeqte áhbábáq kékéwé ákáhtaq kamah arinkéhe. Itega tanahuq poruarueq mi ehwéh terié kékéwé anotahtaq kamah arinkéhe úwe.

Sísaga, Kamah ainehboq kawerurero ú ehwehne.

(Mátíyu 11.20-24)

* 9:60: Sísaga pusa kényábé irarúmé áwahewé sene sirupipeqté síwá pusa ké tahnsa míáh kényábé irarúwe.

¹³ Sísaga mó mahraréna, Kórásíni suwahpeqte kéreq Pétásáira suwahpeqte kéro, kamah ainehboq kawerurero. Iteruwahpeq áhnte otáq sánsá miraurage. Táíya suwahpeqte kéreq Sáiróna suwahpeqte kéreqka mina tagotaq tahirímé sene ahbabáq naho suera kaweqtaq míó irino. Segá mina tagotaq tahirímé sene ahbabáq aiq súónsabe Manikánka tagankeheéra nahonáh kórósí aneranerue tanah abaq marera sene ahbabáqsabe tútuue ibiso irino. ¹⁴ Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi keyábé peh ákáhtaq kamáh arinkéhe. Mi tanáhráq ite Kórásíni suwahpeqte kéreq Pétásáira suwahpeqte kéreqme anotahtaq kamah ainawire. ¹⁵ Kápénéáma suwahpeqte kéro, ite kaweq ke míone éq minayabe íopeqté mátábúrápéq kioneheqmúne íwíáho? Írakaumo. Mibeq íre kioneheqmóe. Peh iraipéq kowíáho aitanawire úwe.

¹⁶ Sísaga eqmaq suanaú keyabé mó mahraréna, Itene ehweh íráh kéwé néne ehweh moq íráhwe. Itensabé ahqáho aitáh kéwé ínensabe moq ahqáho aintáhwe. Ínensabe ahqáho aintáh kéwé íné eqmaq núwéh ánínsabé moq ahqáho atáhwe úwe.

Sísaga eqmaq suo kega kouweku ehwéhne.

¹⁷ Sísaga omaq sitena eqmaq suo kega sirupipeq eyoyóue weba kouwekéra wensabé, Itene Wahnahno, arenáwírue owainawamarínsábé pokurero aritonara apubúue poku pokuowe uwe. ¹⁸ Uwana Sísaga sensabé, Sokaeqsúéhnká téhrehnserrahnue owainawamaríné wahnah wenáwíq Séténi íopeqté tunse inahsubuwana tagahwae. ¹⁹ Írátíáho. Ínéga págege aitó púaq itega wehenkakáq tobinahránkakaq abasawe itene naruo aní owainawa kiotaikigehe. Mó naneqka ite íre ahbabáraitahráhire. ²⁰ Itega owainawamarínsabé miraoro e ehwéh íráhnsabé íre iwíáh íwíáho. Peh íopeq Manikánka iteíwíq wene púkuipéq aiq sehiranurainsabé iwíáh íwíáho úwe.

*Sísaga iwíáh íwíáhéna Maniká Iteribonsabé kaweróne ato ehwéhne.
(Mátíyu 11.25-27, 13.16-17)*

²¹ Mi tanáhráq Manikáne Awanka Sísane arupipeq eyoyó atowana mahraréna, Nániboo, arega íopeqkákáq mah marákó márakóákáq wahnahnóne. Wehukene sánsá ahtebah kewé arene sánsá íre sokigi ariasa peh morá káriq aní tahnsa ké arene sánsá aiq sokigi ariene. Minayabe arensabé iwíáh íwíáh atóge. Nániboo, arerega iwíáhue aiq miraóne.

²² Aiq miraóne éna mitaq míáh keyabé, Nániboga moke aiq náníre. Mó kegá íné Manikáne ahninkáwá íre tábúsoqme tagaríáhwana Nániboga webataq íné wenahni tagaríáhire. Mó kegá Nánibo íre tagaríáhwana ínébataq wenahninká we tagaríóge. Íné wenahninká we sokigi aiéna kegá moq Maniká Nánibo tagariagehe úwe.

²³ Sísaga pabeqme we kéro keyabé epéq teriena, Itene iuranka áhntetaq tagahnsabe iwíáh íwíáho. ²⁴ Teiníboq írátíáho. Áhnte Manikáne ehweh iraru kereq anotah wahnáh kéreqka itega tagah naneq tagéyabe suwahbówara íre tagowe. Segá itega íráh éhwéhnsabé ireyabe suwahbówara íre írówe úwe.

Sísaga, Wáhnaupéqté keyábé moq irutaboiroro ú ehwehne.

²⁵ Mósísine ehweh síwáhnori anínká séna Sísaga ahbabáq ehweh irarinkeheéna áh-wárawe tagéna kasenúwe. Kasenéna, Íwáhnoraníno, oga mérapeq awaq mianíboq anerininkono úwana ²⁶ Sísaga wensabé, Mósísiga sehgióro ú ehwehnká anereiro? Minawé arene arupipeq aiq ahtebahno úwana ²⁷ mi anínká mahraréna, Maniká itene Wahnahnsabé anotahtaq arutaboírúno. Moke arene arupipeqkákáq moke arenawankakáq moke arene iwíáhónaipéqkákáq Manikánsabe arutaboírúno. Arerensabé arutaboírónanserah arene iyahnabo anínsabé moq arutaboírúno ire úwana ²⁸ Sísaga wensabé, Arega aiq tábúsoqme iraréne. Tenienanserah mirainaraqmé oga mía míainiewóne úwe.

²⁹ Mi anínká iwíáhéna, Sísaga íné Mósísine ehweh íre kawerue íréhre íwíáhineho éna wega Sísansabé, Néne iyahnabo aní insebo kasenúwe. ³⁰ Kasenúwana Sísaga wensabé, Wehga Sarúsarama suwahpeq suena Séríko suwahpeqte áhtápéq tutairara aebó kegá mehwatera táhtoqme subiqmarera wene ménsámehnsá moke sabiwera pokuowe.

Anotahtaq subiqmato puana pukinauraitaq we íre nogoráhéna peh ahnayehráq tahperuriaraire. ³¹ Tahperuriarairana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh ánínká tunse mi aní tagéna ébeq ayéhrápéqtáq sótaikue pokuraire.

³² Mina urainserah Asiu kené sánsá mirai aní we Áríwái kahnáh ánínká kire mi aní tagéna we moq ébeq ayéhrápéqtáq sótaikue pokuraire.

³³ Sámária suwahpeqte ánínká kire Asiu weh tagéna we ahnayehráq tahperuriarainsabé arutaboiréna ³⁴ weba sure mayawenkakaq náhníáq sera anonkakaqtáté puramburanútaq abaq atena airí atena mi weh pankeqmaqme wene tónkine abobiahtaq tútu atowana mi kanká áhkokóuwena pokuraire. Sámária suwahpeqte ánínká mi weh meqmena páhsintía nahtápéq móatena mitaq wahnahnurairé. ³⁵ Ahbiahraq mi nahtápéqté wáhnáh téhtaré móné náwena wensabé, Subiqmato aní kawerue wahnahnatawéwahno éna, Íné kouwekonaraq áwú móné íre awehraq kahnaraq mó awiníe uraire úwe.

³⁶ Sísaga mi ehwéh aiq teawena Mósísine ehweh síwáhnori anínsábé, Apahránítógá ahnayehráq subiqmato aní tagaronsabé wene iyahnabo aní insebo kasenúwe. ³⁷ Kasenúwana mi anínká Sísansabé, Wene iyahnabo anímé wensabé arutaboiratena séhréh atéh áníne úwana Sísaga wensabé, Arega pokue séhréh atárái anínká miraurai serahnúno úwe.

Sísaga Máhtareq Máhriareqne nahtapeq mío ehwéhne.

³⁸ Sísareq we kéro kereqka pokue mó ke suwahpeq kuwana mibeqté íní wenáwíq Máhtaga Sísá mehweh atena wene nahtapeq meqmena móatowe. ³⁹ Máhtane ónánahwá wenáwíq Máhriáe. Máhriaga Sísane ehweh iraníeéna wene aigárápi tútuue míowe. ⁴⁰ Tútuue míowana Máhtaga táhutahuq kaweriníeéna áhnte ahwímínú púana wene arupipeq iwíáh kikirúwe. Iwíáh kikiréna Sísaba séna wensabé, Néne Wahnahno, nénónánahga núwéhraha áhnte ahwímínunsabé arega anetaníbo iwíáhono? Íné séhréh ato teawo úwe. ⁴¹ Teawo úwana Sísaga wensabé, Máhtao, arega áhnte ahwímínónayabé arene arupipeq iwíáh kikiróne. ⁴² Peh morá náneqsabé iwíáhúno. Máhriaga mina kiotaiki naneqsabé arutaboiréna aiq omaq maréhraq itega we íre saiqnariayehe úwe.

11

Púrerirataq mahrarero ú ehwehne.

(Mátíyu 6.9-15, 7.7-11)

¹ Mó tanáhráq Sísaga móbeq ména púreréna parabagúwana we kéro anínká wensabé, Itene Wahnahno, Sóniga we kéréh keyábé púreq ehweh síwáhnorurainserah íwáhnorúno úwe. ² Úwana Sísaga sensabé, Púrerirataq mahrarero.

Iteriboo, arenáwíq pankerone.

Arega mah kehiná kéhíná wahnah wahnah aritahna tanáhráq apubúue ábóraragúno ato.

³ Mó wehekáh mó wehekáhnue itene táhutahuq awehraq kirabo aito.

⁴ Mó kegá ahabáraitáhmé itega minayabe íre ahreraq masa peh suone. Itega miraúnanserah itene ahabábáq moq íre ahreraq matiahno.

Ahabábáqka ite saiqnariahrahabeq íre móito.

Miraue púreroro úwe.

⁵ Sísaga we kéro keyabé mó mahraréna, Mó kehiná suwahpeqte arene iyahnabo anínká inokáhnabubu sínah are tópah tabonahinaraqmé anerinibo? Mi tanáhráq arenawahrah aniné nahtapeq pokue áhrabé, Irigue tópah nánio ue ineh inehinkehe. Ineh ineheé, ⁶ Néne iyahnabo anínká amahnága íre wahtopeqte sirana tópah tabonahunsabé iriwe tópah náninana kiraboono teawinkéhe. ⁷ Teawinana arenawahrah anínká wene máhriqpeqté iraréna, Ahqáho. Onsa aiq paiqmarena néne animárínseq sugonayabé túbáh agúno éna, Íre iriwe aweráhuge teawinkéhe. ⁸ Teawena, Inehi anímé nánuwahrah aní míéhsábé anetaníbo. Inokáhpeq puana íre náwiníe íwíáhínaraqmé túbáh agineho. Túbáh aginehboq peh píribahriue, Nánio. Nánio úno. Nánio inaraqmé arenawahrah

anínká mó iwíáhéna are íre kéh náneqmarí irigue náwinkéhe. Mina inserah púreri-rataqmé apubúue túbáh agiyehboq peh mótaq mótarue teawéro.

⁹ Teiníboq írátíáhro. Itega púreri-rataqmé náiyó ira naneq náinkéhe. Págegeue kabarirataq ábórarínaq taganeheqmóe. Onsaraq pakobakoirataq siitankéhe. ¹⁰ Nánio i anínká meyankéhe. Kabari anínká ábóraq marankéhe. Onsaraq pakobakoi anímé Manikánka siatahnana nahupeq kibekinkehe úwe.

¹¹ Sísaga mó mahraréna, Arenahninká arensabé, Paseh nánio ínaraqmé arega wehe náwiníbo? Írakaumo. ¹² Wega, Iyah oyérá nánio ínaraqmé tobinahrá náwiníbo? Írakaumo. ¹³ Ite sibowáreh ahabároraho keéqmé itene animárá peh kaweq naneq nári nárino mino. Íópeqté Ítéribógá íre ahabárorahi aní ména Wenawa eqmaranae. Minayabe wensabé, Arenawa ínéba eqmaro irarinaraq areba eqmaranawire úwe.

Owainawanka Sísá séhréh atéhre éra péhe éhwéh iraru ehwéhne.
(Mátíyu 12.22-30; Máhka 3.20-27)

¹⁴ Owainawanka wehukení subiqmaq subiqmarú púana we ahriahri íre ehwehno-rahúwe. Íre ehwehno-rahúwana Sísaga mi owáináwánsábé pokúno atowana pokúwana mi anínká ehwehnúwara áhnte tago kegá áhtenuwe. ¹⁵ Áhtenuwara mó kegá mahraréna, Owainawamariné wahnah wenáwíq Pésébúríga Sísá págege atena séhréh atéh púana wega owainawamarí kaqsuáhráhire éra seye náhenéra ehmuniq éhmúníruwe. ¹⁶ Ehmuniq éhmúníruwara mó kegá Sísaga ahabárinkeheéra áhwárawe tagéra sega wensabé, Manikánka séhréh atahnaraqmé íópeqté íre tagariona naneq sokigi aio uwe. ¹⁷ Uwana Sísaga sirupipeqté íwíáh tagéna wensabé, Wahba márákórápéqté kegá seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se sainkéra págegeue morá ké íre míahrahowe. Sensuwahraheq seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se moq págegeue morá ké íre míahrahowe. ¹⁸ Owainawanseq wenawahraheq ebehotaq tahirímé se sainkéra árahue págegeue míagehbo? Írakaumo. Íre págegeue míahrahowe. Itega péhe éhwéh mahraréq, Owainawamariné wahnahnka íné séhréh aintéh púana owainawamarí kaqsuáhráhuge ewe. ¹⁹ Ínéga owainawa kaqsúótáq owainawane wahnahnka séhréh aintéhtáq tahirímé ite kéiráh kegá owainawa kaqsúáhtáq insega séhréh arítéh iripo? Ite kéiráh kegá itene ehwehnsabé íre tábúsoréhre aítáhwe. ²⁰ Manikáne Awanka págege aintena séhréh aintéh púana owainawamarí kaqsuq kaqsuruge. Mina tagéq Manikánka wahnah wahnahni sansá iteba aiq sire éq tagaríáhwe úwe.

Ayahnsa kira wéhyábé pabeqme ehwéhne.

²¹ Sísaga mó mahraréna, Ayahnsa kira wehgá wene pokankakaq iqqakaaq sokah sokah atawéna wene nahtapeq wahnahnínaraq wene ménsámehnsá peh kaweqtaq kanae. ²² Mó ayahnsa kira wehgá weba séna wahnahni weh subiqme kaqsuena wene ebeh naneqmarí mewena wene ménsámehnsá saraqme meyankéhe úwe.

²³ Sísaga mó mahraréna, Wehukeníká íre néne iyahnabo aní míéhmé néne naruo aní míre. Wehukeníká ínére q íre soruparítéh-rataqmé wega wehuke karegaráh aruqarurire úwe.

Owainawanka kouwekinsabé éhwéhne.
(Mátíyu 12.43-45)

²⁴ Sísaga mó mahraréna, Owainawanka wehukení auwena pokitaq wání íre kéhrabeq nogena ahrenahrahirabeq kabarire. Kabarirana írakauninsabé iwíáhéna, Ínéga súo náhtápéq seuwekinauge éna ²⁵ áúwátái wehukénipá kouwekire. Kouwekéna wene nah tagehrana aiq kabantáhwe parabarúena aiq kaweraréhe. ²⁶ Kawerarena mó abapete téhranité áhnte ahabábáq ówáináwámárá koweriréhre. Moke mi owáináwámárá mi anípá kowíáhwe. Téhwe morá ówáináwánká mi anípá míéhtáq íre kawerire. Anehemé áhnte owáináwámáránká weba míáhnsábé anotahta q íre kawerire úwe.

Manikánka wene ehweh sehgió kéyábé kawerowe arítéhre ú ehwehne.

²⁷ Sísaga mahrarútaq wene ehweh iro inínká anotahtaq mahraréna, Arenanoga are maqmarena náh náuwsabe Manikánka wensabé kaweróne atéhre úwana ²⁸ Sísaga wensabé, Náinoga maqintonsabe Manikánka kaweróne atena peh wene ehweh irera sehgió keyábé anotahtaq kawerowe arítéhre úwe.

Sísansabé, Ótaq sansánúno u ehwéhne.
(Mátíyu 12.38-42; Máhka 8.12)

²⁹ Áhnte wehukégá Sísaba sáhuriówana wega sensabé, Ite amahnága oga míáh kéwé áhnte ahbábáq kée. Itega iraréq, Manikánka are aiq pútaq séhréh atéhre tagarianeheéq ótaq sansánúno teni teninowe. Sónaga sóreq wanípípeq tupekútaq Manikánka ótaq sansá miraúwe. Peh morá mi sansá teienaq iwíáhue tagagehe. Ínéga ótaq sansá mó íre sokigi ainíe. ³⁰ Níníbe suwahpeqte kégá Sóna tagéra Manikánka miraú otáq sánsá tagowe. Amahnága oga míáh kégá íné wehukení úku aní tagéra Manikánka miraína otáq sánsá tagagehe. ³¹ Sórómóniga Ísara keráq wahnahnútaq wáhnaupéqté kéné wahnah inínká wene ahtebia éhwéh iraníeéna íre wahtopeqte weba súwe. Teiníboq írátíáhro. Amahnága iteba míó ánimé Sórómóni kiotaiku aní múge. Mi inínká Sórómónine ahtebia éhwéh ironserahme árahinsabé néne ehweh íre iraho? Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi inínká iriwe ména itensabé ehweh aitankéhe. ³² Níníbe suwahpeqte kégá ahbabáruwana Sónaga ehweh koreriutaq wene ehweh irera sene ahbabáq sansa suera kaweqtaq míówe. Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq Níníbe suwahpeqte kégá iriwe méra ite amahnága oga míáh keyábé, Íre kawerowe éra ehweh aitagéhe. Amahnága iteba míó ánimé Sóna kiotaiku aní múge. Níníbe suwahpeqte kégá Sónane ehweh íronserahme árahinsabé néne ehweh íre iraho?

Itene iurame itene inonkane áráhmu tahnsane i ehwéhne.
(Mátíyu 5.15, 6.22-23)

³³ Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká áráhmu keqmaréhtáq kopípeq tahbe tehnopeq íre máréhre. Páhkétiraté íre akariaréhre. Írakaumo. Nahupeq kibeko kegá kawerue tagageheéna áráhmu tahberapeq máréhre. ³⁴ Arene aurame arene anonkataq kéh áráhmú tahnsáne. Arene auranka kaweq naneq tagehnaraq arene arupipeq téhranae. Arene auranka ahbabárorahi naneq tagehnaraq arene arupipeq sunkíkírínae. ³⁵ Arene arupipeqté téhrehme sunkíkírínehboq áwéh panantágínaq tagaríáhro. ³⁶ Itene iwíáhópipéq íre sunkíkíría peh moke téhráhnaraq áráhmuga moke nahupeq téhrehnserah itene iwíáhópipéqté téhrehnka itene inonka moke téhranae úwe.

Péhrasi kegá ahbabárunsabé Sísaga ehweh arito ehwéhne.
(Mátíyu 23.1-36; Máhka 12.38-40; Árúka 20.45-47)

³⁷ Sísane ehweh parabagúwana Péhrasi anínká wensabé, Néne nahtapeq táhutahuroyehboq máho úwana Sísaga we kérena táhutahuq nanaúwe. ³⁸ Sísaga wene ayahnkara íre pabeq paberia pehipi nónsabe mi anínká áhtenúwe. ³⁹ Áhtenúwana Sísaga wensabé, Itega káhpuakáq párétahakáq pabeq paberotaq peh ábórapeq pabeq paberéq arupipeq íre pabeq paberowana peh náuwiqkakaq mitaq kéhre. Mina onserah itene inonka pabeq paberowana itene irupipeqmé aebó iwíáhwé áhnte ahbábáq iwíáhwé mitaq kéhre. ⁴⁰ Ite múguwahgu saiyo animarí móe. Manikánka íre peh morá ábóraq kéh náneq miraia kopípeqté náneqmarínkákáq miraro mino. ⁴¹ Ite matíáh náneq mó ke wehwehue nárieq séhréh arítáhro. Mirairataqmé moke matíáh náneq peh kaweqtaq kanae úwe.

⁴² Sísaga mó mahraréna, Péhrasi keo, moke itene sotápéqté ménsáméhnsá saraqme abapete itaréitaré matawéq peh morá mewe Manikáne arambehri mirao ke síéwe. Kawerowe. Pehgáriq naneqmarí táwiomé kímé náuwhbiame moq saraqme síéwe. Kawerowe. Mi sansá sehgieq íre súáhro. Peh kaweqtaq mé sansamé Manikánsabe irutaboirme mi sansátaré íre sehgiówe. Íre kawerowe. Mi sansánkákáq sehgióro. Íre miraonsabé Manikánka kamah ainehboq tábúsoqme sansánoro úwe.

⁴³ Sísaga mó mahraréna, Péhrasi keo, ite Asiu kené momiwí nahtápéq kaweqtapéq méyabe iuwahbeh ke wóe. Ite máhkétirapéq nogótáq mó kegá ite mehweh aiteyabe iuwahbeh ke wóe. Minayabe Manikánka kamah ainehboq tábúsoqme sansánoro. ⁴⁴ Pusa ké maisia máíq kéhrabeq mó kegá íre tagia mitaq pehipi nogówe. Mina inserah itene iwíáhipeq kambaresa náneq tahnsá kéhrara mó kegá íre tagahwe. Minayabe itewe pusa ké maisia máíq tahnsa móe. Manikánka kamah ainehboq tábúsoqme sansánoro úwe.

Mósísine ehweh síwáhnoru kegá ahabárunsabé Sísaga ehweh arito ehwéhne.

⁴⁵ Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnorú anínká Sísansabé, Arega irarénawe itensabé moq ehweh aitahne úwe. ⁴⁶ Úwana Sísaga mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro keo, Manikánka ite moq kamah ainehboq tábúsoqme sansánoro. Mósísine ehweh áhnte pagégé éhwéh púaq itega síwáhnorowara íráh kéga íre sehgiórahwe. Segá íre sehgiórahonsabé itega mi ke pehgárita q íre séhréh arítáhwe.

⁴⁷ Itene igaqnaréhga Manikáne ehweh iraru ke subiq súówe. Subiq suera maisarówaq ite maisarórabéq itega ebah pentabaráhwe. ⁴⁸ Itega miraome aneq sansánoro? Itene igaqnaréhga kaweq ke subiq súónsabe itega sene ahabábáqsabe, Kaweq sansáne éq anehe mi kawéq ké maisarórabéq ebah pentabaráhwe. ⁴⁹ Minayabe Manikánka tábúsoqme iwíáhéna mahraréna, Néne ehweh irare kereq síwáhnoro kereq seba eqmaq suanauge. Eqmaq suahnara sega táhmaro síwíoqnéra mó táhmaro subiq suaneherawoe úwe.

⁵⁰ Sísaga mó mahraréna, Segá Manikáne ehweh iraru ke subiq súówe. Manikánka mah marákó marákó mirarotaq téh subiq súótaqte mi ahabábáq amahnága oga míáh kéné ahabábáq úkire. Minayabe Manikánka kamah ainawire.

⁵¹ Segá wehukení wenáwíq Ábéri ebeq subiq súówe. Anehemé wehukení wenáwíq Sékáráia Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq míowara subiq súówe. Mi anítéreq moke ákáhpi subiq súó kereqne korahq tunsabe Manikánka amahnága oga míáh ké kamah ainawire.

⁵² Mósísine ehweh síwáhnoro keo, itega ahtebah onsárápété kí kopéq súáhwe. Itewe mibeq íre kibekia mibeq kibekonehe e keyábé ahqáho arítáhwe. Minayabe Manikánka kamah ainehboq tábúsoqme sansánoro úwe.

⁵³ Sísaga mitaq suena máhpeq tuegúwara Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqka wensabé abiahnsa atera áhnte ehwéh kasenuwe. ⁵⁴ Sísaga ahabábáq ehweh irarinkeheéra sega mó ehwéh mó ehwéhnie kasenéra áhwárawe tagowe.

12

Péhrasi kegá kopéráhpéro sansá pehragahro ú ehwehne.

(Mátíyu 10.26-27)

¹ Peh íregárita q kegá sáhurío púara mó kené sigará músuríowana Sísaga ebeq we kéro keyabé síwáhnoréna, Péhrasi kegá kopéráhpéro sansá pehragahro. ² Amahnága moke kopípéq kéh náneq mókake ábóraraginae. Moke epéqté éhwéh ábóraraginae. ³ Itega sunkíkírirabeq iraruro ehwéh mó kegá téhrehrebeq iragéhe. Itega nahupeq ehmuniq éhmúnirue irarira ehwéhme mó kegá irera nahnsorapéqté sawai sawaiue irarigehe úwe.

Peh Manikánsabe áhreoro ú ehwehne.

(Mátíyu 10.28-31)

⁴ Sísaga mó mahraréna, Néne iyahnabo anímárinó, teiníboq írátíáhro. Peh itene inonka subiq suahráho keyábé íre áhreoro. Mi kegá iteyuwa íre subiq suahráhowe. Írakaumo. Minayabe sensabé íre áhreoro. ⁵ Teiníboq írátíáhro. Peh morá Manikánsabe áhreoro. Wega ebeq itene inonka subiqmarena anehe iteyuwa iraipéq suahráhi puaq wensabé anotahtaq áhreoro.

⁶ Káriq kabará máhkétirapéq téhtaré pabusa monératé moberíáh kabará paiq-marahráhire. Mina tahnsa káriq kabará Maniká Iteriboga íre abitaruéhre. ⁷ Maniká Iteriboga moke itene iyahqnopeqte íyáhrámé sáhnsahwe tagaríéhre. Wega ite aiq

moke tagariéh púaq íre áhreoro. Itega kabaramarí kiotaiko puana Manikánka ite íre abitarúéhre úwe.

Íné Sísane ani muge iraréyabe ayehitéhneho i ehwéhne.

(Mátíyu 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

⁸ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Wehukeníká mó keyábé, Sísane ani múge terinaraq mókake íné wehukení úku anínká íópeqté ké míéhrrataq Maniká Iteribonsabé, Néne ani míre teawiníe. ⁹ Arega mó ke míáhtáq ínénsabe, Ahqáho. Íné íre tagaríóge aintéhnaaraq mókake Maniká Iteribo míéhrrabeq ínégá arensabé ahqáho atena are íre tagaríóge atanauge úwe.

¹⁰ Sísaga mó mahraréna, Íné wehukení úku anínsábé níéhrruru aintéh ánímé Manikánka insahwé atena íre ahrraraq matianawire. Peh morá Manikáne Awansabé éhrrurui anímé Manikánka íre insahwé atanawire. Ahqáho. Peh ahrraraq matiankehe úwe.

¹¹ Sísaga mó mahraréna, Mó kegá ite táhtoqme ehweh aitanehera irataq itene irupipeq iwíáh kikiriyehe. Sega ite meiqmera Asiu kené momiwí nahtápéqté wáhnáhpápópoq wahba wáhnáhpápópoq mó anotah anípápópo móitéhrrataq itega, Aneq ehwéhnonehknono éq áhreiyehe. ¹² Mi tanáhráq Manikáne Awanka irarína ehwéh sokigi ainkéhe úwe.

Ménsámehnsánsabe arutaboiri anínká múguwahgu sansá miraurai ehwéhne.

¹³ Peh íregáritaq kegá sáhuriówana mitaqté ánínká Sísansabé, Íwáhnoraníno, nániboga pukurairana wene ménsámehnsá nánuwahga moke meraire. Mi ménsámehnsá ákáhtaq náninkéhboq nánuwahnsabé ákáhnsaime náwo teawo úwana ¹⁴ Sísaga wensabé, Íné ménsámehnsá saraqme nári nárinkeheéna insega omaq intáráiro? ¹⁵ Insega omaq intáráiro éna mitaq míó keyabé mahraréna, Ménsámehnsánsabe igará pabekínehboq kawerurero. Íre sene áhnte kéh ménsámehnsánsabé wehuke oga míahrahowe úwe.

¹⁶ Sísaga mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Anotah wehné so áhnte ménsámehnsá iráirana ¹⁷ wewe náhenéna, Áhnte ménsámehnsá matíónsábé eheq saharanínkono uraire. ¹⁸ Eheq saharanínkono iwíáhéna, Íné mahrainie éna néne ménsámehnsá kéh náhmári sokoruqme mó anotah nahmári pearena néne áhnte ménsámehnsá mipéq sáharaníe. ¹⁹ Mipéq sáharáhnaraq mahra iwíáhinie. Néne matíó ménsámehnsá áhnte opéq awehraq kanae. Minayabe amahnága túbáh aginie. Táhutahurinie. Iwíáh iwíáhéna ábáhrinie iwíáhuraire.

²⁰ Iwíáhurairana Manikánka wensabé, Múguwahgu saiyo aní móne. Iborá penahnaaraq are pukiniewóne. Minayabe are áhnte matiahna ménsámehnsámé inseréhga awaq miagéhbo uraire. ²¹ Maniká Iteribonsabé íre sirutaboiria peh sene ménsámehnsánsabe sirutaboiro kewé teawú aní tahnsa ké wóe úwe.

Itene irupipeq iwíáh kikiriyehe ú ehwehne.

(Mátíyu 6.25-34)

²² Sísaga we kéro keyabé mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Mah marákóipéq mé tanahráqsábé itene irupipeq iwíáh kikiriyehe. Aneq naninkono? Aneq korósí sukiwianínkono íre iwíáho. ²³ Oga méwé íre peh morá tópah nahnae. Itene inonkame íre peh morá aneraneré naneq mire.

²⁴ Kúqnu tagéq ahtebahro. Mi kanká ménsúmehnsú íre uqmaréhre. Sene táhutahuq tahbé íre kéhre. Minayabe nera kéhtáq íre koawaqmena méaréhre. Manikánka mi kansábé iwíáhéna pehipi kiraboire. Itewe wehuke puana Maniká Iteriboga itensabé anotah iwíáhéna kawerue kirabo aitéhre. ²⁵ Arega arene oga mé tanahráqsábé iwíáh kikirinaraqmé ábátáq mérearahráhiro? Ahqáho. Írakaumo. ²⁶ Itene oga mé tanahráq ábátáq mérearahráh íre únayabé mó naneqmarínsábé aneqsabé iwíáh kikironehbo?

²⁷ Uworapeqté náneq kirena kaweq ará íyéh tagéq ahtebahro. Uworapeqté náneqka íre arambehrire. Korósí íre kogahnire. Anotah wahnáh aní wenáwíq Sórómóni naho ména we áhnte ménsámehnsá matawéna anotah kawéq áwáhríq kórósí matiowe.

Uworapecté kaweq ará íyéh náneqka Sórómónine kaweq awahriq naneq kiotaikire. ²⁸ Uworapecté náneq íre kagai naneq mire. Ibora íyéhrana ahbiah tahnsá kekírataq taginae. Manikánsabe pehgárita q aiq pútare átáh kéó, Manikánka mi kawéq ará sukiwíéhnsábé wega ite moq sukítahráhi mino. ²⁹ Aneq nanehnkonó íwíáhéq irupipeq áhnte iwíáh kikiriyeho. ³⁰ Maniká íre tagaríáh kégá minayabe iwíáh íwíáhéra sene sirupipeq iwíáh kikirowe. Iteriboga ite íre mationa naneq aiq tagaríéhre. ³¹ Minayabe Manikánka wahnah wahnahnirabeqte sánsánsábé irutaboírég sehgióro. Sehgiórataq wega ite íre mationa naneq náinkéhe úwe.

Sísaga kaweq naneq morábi sáhonsabé teriu ehwehne.
(Mátíyu 6.19-21)

³² Sísaga mó mahraréna, Ite sipisípiq nansó táhnsá kéó, íre áhreoro. Maniká Iteriboga wahnah wahnahnirabeq awaq miageheéna aiq omaq itéhre. ³³ Itene ménsámehnsá paiqmaqme mi moné tabonah ke náriéro. Mirairataqmé kagaorahi mensáméhnsá íópeq mitaq sáharagéhe. Mitaq aebó ánínká íre aebóorahire. Mitaq wenuqka íre nahrahi puana itene kagaorahi mensáméhnsá peh mitaq kagainawire. ³⁴ Itene kaweq naneq morábi sáharáhrabeqsabé irutaboironheqmoé úwe.

Sísaga, Kouwekonaraqsábé níwénunoro ú ehwehne.
(Mátíyu 24.42-44)

³⁵ Sísaga pabeqme ehwéh mahraréna, Itene korósi sukiareq áréti konahnareq aráhmú keqme tagaríáhiro. ³⁶ Sene wahnahnka pahuwirorabeq suena sína tanáhráqsábé wene arambehri anímári áwénuno serahnoro. Wegá sure onsa pakobakoínaraq sega apubúue onsa sioneharawoe. ³⁷ Se tótuqméra sene wahnahnsabé áwénuno anímáínsábé, Kawerowe aritankéhe. Teiníboq írátíáhiro. Sene wahnahnka we áwénuno keyábé iwíáh íwíáhéna áréti konahnuwena sensabé, Tútuoro aritena kirabo aritankéhe. ³⁸ Wegá inokáhnabubupopoq tueina ínaraqpópoq sínaraqmé íre sugia peh wensabé áwénuno keyábé anotahta q, Kawerowe aritankéhe.

³⁹ Anotah wehgá aebó ánínká sína tanáhráq ahtebehta q tahirímé wega áwénunue wahnahnurawéna aebó ánínká kibekina ínaraq tagéna kaqsúéh irino. ⁴⁰ Minayabe iwíáhue tagahro. Íné wehukení úku anínká ite íre iwíáhira tanáhráq kouwekinauge. Minayabe íwéh panantágínaq níwénunoro úwe.

Kaweq arámbéhrí ánínseq íre kaweq arámbéhrí ánínseqsabé ehwehne.
(Mátíyu 24.45-51)

⁴¹ Pítaga Sísansabé, Itene Wahnahno, arega mah pabéqmé éhwéhmé peh morá itensabé teieno? Mó keyábéákáq terieno kasenúwe. ⁴² Kasenúwana Sísaga mahraréna, Ahtebia áni tábúsoqme arámbéhríi anímé insebo? Wene wahnahnka mi anínsábé, Mó arámbéhrío keráq wahnahnarito atena táhutahuq tanáhráq tópah nário atéhre. ⁴³ Wene wahnahnka kouwekéna teawátái arámbéhríi tábúsoqme mirainsabé tagéna wene arambehri anínsábé, Kaweróne atankéhe. Kaweróne atéhnsábé arambehri aniné aru eyoyóinkehe. ⁴⁴ Teiníboq írátíáhiro. Wene arambehri anínká tábúsoqme arámbéhríi puana wene wahnahnka, Moke néne ménsámehnsáta q wahnahnúno atanae. ⁴⁵ Ahbabáq arámbéhríi ánínká iwíáhéna, Néne wahnahnka íre apubúue kouwekinae iwíáhire. Mira iwíáhinsabé mó arámbéhríi wéh áhré subiqmarena múguwahgu kereq táhutahuq néna píah naruq narurire. ⁴⁶ Wegá íre iwíáhue áwénunína tanáhráq wene wahnahnka séna mina tagéna anotahta q kamah awena ehweh íre íráh ké míáhrabeq móatankehe úwe.

⁴⁷ Sísaga mó mahraréna, Arambehri anínká wene wahnahne iwíáh irena íre miráináraq wene wahnahnka anotahta q kamah awinkéhe. ⁴⁸ Arambehri anínká wene wahnahne iwíáh íre ahtebéna mina ahbabárinana wene wahnahnka pehgárita q kamah awinkéhe. Wehukení anotá apéq meyahnáraq anotá apéq awinanao. Mina inserah Maniká Iteriboga wehukení áhnte awena págege atena séhréhínaraq mi anínká Sísane arambehri anotahta q mirainanao úwe.

Sísaga, Íné wehuke saraq iuwanieéna tutaugé ú ehwehne.
(Mátíyu 10.34-36)

⁴⁹ Sísaga mó mahraréna, Abe kekinai anínká téh kekiaréhrana tawe abae agire. Mina inserah néne ehwehnka abae aginkeheéna marakóipeq tumíaraugé. Ira abae aginserah néne ehwehme apubúue abae agéyabe nuwahbehre. ⁵⁰ Sega mótaq íné íre kaweraintéhra puana amahnága nirupipeq áhnte uméhime mókake kaweraginae. ⁵¹ Ínéwé sainkue míáh ké insahwé aitanieéna marakóipeq tutaugé íwíáhoo? Írakaumo. Peh sainsuanieéna tutaugé. ⁵² Mó karírónání moberíáh méra apahránítógá néne ehweh sehgiówara mó téhranítégá íre sehgióya puara sainkue míáhwe. ⁵³ Mó mapéq abowáreq wenahninseq sainkue míehye. Mó mapéqmé anowareq ayahunkawareq sainkue míehye. Mó mapéqmé ahrahnawareq anahbukawareq sainkue míehye úwe.

Wehukega néne arambehri íre ahtebahrahowe ú ehwehne.
(Mátíyu 16.2-3)

⁵⁴ Sísaga weba míó keyabé mó mahraréna, Ibonuqna kéhtáq ibonsinae irarewana ibonsire. ⁵⁵ Áúnorahntáh kéhtáq patahinae irarewana patahire. ⁵⁶ Kopéráhpéro keo, itega ibonuqnankákák áúnorahntáhnkakaq ahtebéqmé aneqsabé ínéga amahnága mirau arámbéhrí íre ahtebahrahowe úwe.

Apubúue insahwé ato ú ehwehne.
(Mátíyu 5.25-26)

⁵⁷ Sísaga mó mahraréna, Kaweq sansámé aneqsabé íre iwíáhue mirao? ⁵⁸ Mó anínká are ehweh atanieéna anotah wahnáhbá meqme kinaaq ahtapeq kirataq we insahwé ato. Ehwehorabeq kirataq wega are anotah sahsí móatahnaraq wega párisiba móatahnana sega are karábúsiipéq móatéhboq insahwé ato. ⁵⁹ Teiníboq írátíáhro. Karábúsiipéq móatahnara íre apubúue saraq auwaneherawoe. Ebeqme anotah apéq paiqmarehnaraqmé anehe saraq auwagéhe úwe.

13

Ahbabáq sansa íre súéhrrataqmé pukoneheqmóe ú ehwehne.

¹ Mi tanáhráq táhmaro míó kega Páhirátiga miráu ehweh Sísá teawúwe. Kehrari marákórápéqté kégá Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe titiruwana Páhirátiga se subiq súáhro aritowe. Subiq súáhro aritowara subiqmárowara pukutaq sene korahqkakák titiro naneq kané korahqkakák moráráq mitaq kowe. ² Páhirátiga miráu ehweh Sísá teawúwana wega sensabé, Pukuro kené ahbabáq moke mó Kehrari marákórápéqté kéné ahbabáq aiq kiotaiki puara mina tahnsa pukurowe íwíáhoo? ³ Írakaumo. Teiníboq írátíáhro. Iteitene ahbabáq sansa íre súéhrrataqmé ite moq moke pukoneheqmóe. ⁴ Síróama marákóráq íre wahto íópeq pewe kiríá ébáh náh sokoguraitaq 18 wehuké pukurowe. Pukuro kené ahbabáq moke mó Sarúsarama suwahpeqte kéné ahbabáq aiq kiotaiki puara mina tahnsa pukurowe íwíáhoo? ⁵ Írakaumo. Teiníboq írátíáhro. Iteitene ahbabáq sansa íre súéhrrataqmé ite moq moke pukoneheqmóe úwe.

Sera íre íyéh áwánkánsabé pabeqme ehwéhne.

⁶ Sísaga mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Wehne sotápéq nah naneq será íyéh áwánká kíréhrana wega sera sabátáhrurairana írakaunuraire. ⁷ Írakaunurairana wene sotáq arambehri anínsabé, Apahtáro ópéq ínéga mah awánká sera sabátáhruraugana írakaunuraire. Apiruo. Aneqsabé néne marakóraq pehipi kehro urairana ⁸ sotáq arambehri anínká wensabé, Amahnága pehragéna sera iyankéhboq ínéga áwahipeq ubuqme káhone seq maisarahnana ⁹ mó opéq iyahnaraqmé kawerinae. Íre iyahnaraqmé apiruankéhe uraire úwe.

Ahrena ahrena wehekáh Sísaga owainawanka áwíoqnó iní kawerato ehwéhne.

¹⁰ Ahrena ahrena wehekáh Sísaga Asiu kené momiwí nahtápéq síwáhnorúwana ¹¹ abobia káuqmunia iní mitaq míowe. Owainawanka 18 opéq mi iní áwíoqnó púana we

taebewe nogena íre iriwe nogoráhú iní míowe. ¹² Sísaga mi iní tagéna wensabé, Mahbeq súno éna arene awahre kaweratóge éna ¹³ wene ayahnkaratáté táhtoqnówana apubúue irigéna Manikánsabe iwíáh íwíáh atowe.

¹⁴ Sísaga mi iní ahrena ahrena wehekáh kaweratonsabe mibeqté wáhnáh ánínká abiahnsanéna míó keyabé, Arambehri wehekáhmé abapete morá wéhékáh míre. Mó anínká arene awahre kawerateyabe awinaraqmé arambehrié wehekáh sero. Ahrena ahrena wehekáh awahre kaweraiteyabewé íre sero úwana ¹⁵ Sísaga mina tahnsa íwíáho keyabé, Kopéráhpéro keo, ahrena ahrena wehekáh itene kamarí wání nageheéq wiraipeqté meriqmeq wánítapeq mórítáh mino? ¹⁶ Mah inímé Ébárahma kahnáh ínínirana owainawanka íregárita q opéq ¹⁸ opéq áwíoqnehrana ínégá ahrena ahrena wehekáh kaweratómé aiq kaweq sansánu mino úwe.

¹⁷ Úwara mi ehwéhnúnka sene sirupipeq pó púara wene naruo anotah siyehitówara áhnte mó kegá Sísaga miraú arámbéhrí tagéra iwíáh íwíáhuwe.

Pehgáriq ayúnsábé pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 13.31-32; Máhka 4.30-32)

¹⁸ Sísaga mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime aneq tahnsáne ue teinínkono? Anere pabéqmé éhwéh teinínkono? ¹⁹ Manikánka wahnah wahnahnime awanká ayu pehgáriq ayú tahnsane. Wehukenínká mi pehgáriq áyú wene sotápéq uqmatairana kirena anotah úkéna moke mó mensáméhnásá kiotaikire. Awankánirana kabaramarínká séra ayahnaweraq sene nah píáhwe úwe.

Muoráhi naneqsabé pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 13.33)

²⁰ Sísaga mó mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime anere pabéqmé éhwéh teinínkono? ²¹ Tírí ínínká muoráhi naneq párahwaipéq maqme ayahnrirana moke múíre. Manikánka íopeq wahnah wahnahnime mina páréti muoráhi naneq tahnsáne úwe.

Sobuya méhpéhpéq kibekoro ú ehwehne.

(Mátíyu 7.13-14,21-23)

²² Sísaga Sarúsarama suwahpeq pokinie íwíáhéna pokue moke táhúnipéqkákáq anotah matábúrápéqkákáq síwáhnorinieéna pokúwe. Pokéna síwáhnorue kure kure Sarúsarama suwahpeq koragúwe. ²³ Koragúwana mó anínká wensabé, Wahnah aníno, oga mérapeq awaq míéhra kewé peh táhmaroga awaq mianeherabo kasenúwe.

Kasenúwana Sísaga míó keyabé, ²⁴ Tauntahunue sobuya méhpéhpéq kibekoro. Teiníboq írátíáhro. Áhnte kegá nahupeq kibekonehe íwíáhéra íre kioráhowe. ²⁵ Mibeqté Wáhnáhnká onsa paiqmarahnaq itega méhpeh iriwe méq onsaraq subírataq wensabé, Itene Wahnahno, onsa siito igehe. Onsa siito irana wega itensabé, Ite eheqte kébo? Ínéga ite íre tagaríóge inawire. ²⁶ Ite íre tagaríóge ínaq itega wensabé, Arereq moráráq táhutahururauna wino. Arega iteruwahpeq íwáhnorurona wino irana ²⁷ wega itensabé, Itewe íre tagaríóge. Ite eheqte kébo? Ite moke ahababáq ke puaq íné nueq pokoro aitanawire.

²⁸ Ébárahmareq Áhísáhkireq Sékópareq moke Manikáne ehweh iraru kereqka Manikánka wahnah wahnahnirabeq míéhraq tagéq peh máhpeq míéhra puaq uwo uwo éq abuyoraneheqmóe. ²⁹ Íó kiembogirabeqte kéreq íó tupekirabeqte kéreq ébeq ayópéqté mó ébeq ayópéqté kéreqka sure Manikánka wahnah wahnahnirabeq tútuue méra táhutahurigehe. ³⁰ Írátíáhro. Amahnága anotah ke ebeq míáh kéwé mókake Manikánka wahnah wahnahnirabeq anehepeq pehgáriq ke úkoneherawoe. Amahnága anehepeqte kégá ebeq anotah ke úkigehe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeqte keyábé arutaboirú ehwehne.

(Mátíyu 23.37-39)

³¹ Mí tanáhráq Péhrasi kegá Sísaba séra wensabé, Érótiga are subiq suaníe íwíáhinsabé mahtaq sue pokúno uwana ³² Sísaga wensabé, Mí urínsí ía táhnsá ánínsábé koreaweq

mahrarero. Iborankákáq ahbiahakáq owainawamarí kaqsuena awahre ke kaweraritaníe. Apahtáróráq néne arambehri parabaruaníe. ³³ Manikáne ehweh iraru ke peh morá Sarúsarama suwahpeq míówara subiqmaq subiqmaruwara puku pukuuwe. Íné moq Manikáne ehweh iraru anínéna iborankákáq ahbiahakáq ahrinaakáq ínégá iwíáhu ahtápéq pokue arambehrinauge.

³⁴ Sarúsarama suwahpeqte kéó, itensabé nirutaboiritóge. Itega Manikáne ehweh iraru ke subiq sueq Manikánka iteba eqmaro ke ebahnsatate subiq súówe. Kokórega wene áráhqmari arutaboirena ahwirinserah áhnte tanáhráq ite wahnahnue séhréh aiteyabe nuwahbehraqme itega ahqáho aintáhwe. ³⁵ Írátíáhro. Ahqáho aintáhnabé iteruwahpeqme mókake íre kaweritahnana peh susa náh kanae. Teiníboq írátíáhro. Mókake itega íné pehipi íre tagagehe. Ebeqme mahraréq, Itene Wahnahne áwírue sína anínsábé iwíáh íwíáh atone éq anehe íné tagagehe úwe.

(Buk Song 118.26)

14

Sísaga wene aiayah mu aní kawerato ehwéhne.

¹ Ahrena ahrena wehekáh Sísaga Péhrasi wahnáh aníné nahtapeq táhutahurinieéna pokúwara mibeqté kégá we awahnkanuwe. ² Wene aiayah mu anínká weba míowana ³ Sísaga mi aní tagéna Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqsabé kasenéna, Ahrena ahrena wehekáh awahre ke kawerarítewé kaweq sansápo úwe. ⁴ Úwara íre ehwehnia peh ehiya míowana Sísaga mi awáhré aní kaweratená eqmarowe.

⁵ Eqmarena míó keyabé mahraréna, Ahrena ahrena wehekáh itene anipópoq póeráhqpópoq mataipéq tupetiahnaraqmé mi wehekáh pankeqme meruaneherabo kasenúwe. ⁶ Kasenúwara íre teawasa peh ehiya míówe.

Íné pehgáriq aní tahnsa míanie íwíáhúno ú ehwehne.

⁷ Táhmáro táhutahuroneherao kegá kabaréra kaweqtapéq eheq tútuue míanehnkono uwana Sísaga mina tagéna mah pabéqmé éhwéh teriuwe. ⁸ Teriena mó anínká arensabé, Máho ínahwe arega anotah tahutáhúrirarabeq pokirataq anotah weh tútuue míéhrarabeq íre tútuue míahnó. Arensabé máho urai anínká mó aní are kiotaíqme anínsábé máho urairamo. ⁹ Anotah anínká sínaraq máho urai anínká arensabé, Móbeq míahnó. Mó anínká mahtaq tútuue míankehe ínaraq are anotah ayéhítanawire.

¹⁰ Arensabé máho ínaraq ayehrápéq korútuue míahnó. Miráínaraq arensabé máho urai anínká tagéna arensabé, Irigue mahbeq kaweqtapéq serútuue míahnó atanae. Wega miráínaraq tagehra kegá arensabé iwíáh íwíáh atagéhe. ¹¹ Wewega, Íné anotah aní múge íwíáhínaraqmé Maniká Iteriboga wensabé, Pehgáriq aní míahnó atankéhe. Wewega, Íné pehgáriq aní tahnsa míanie íwíáhínaraqmé Maniká Iteriboga wensabé, Anotah aní míahnó atankéhe úwe.

Sísaga, Tabonah ke kawerarito ú ehwehne.

¹² Sísaga máho ato anínsábé mahraréna, Arega anotah tahutáhúq kaweraréhna tanáhráq peh morá arene iyahnabo arenawahrah áhnte monéákáq keyábé máhoro íre úno. Mó tanáhráq sega arensabé, Máho atera táhutahuq náwigéhe. Mina tahnsanue arene ápeq meyankehe.

¹³ Arega anotah tahutáhúq kaweraréhna tanáhráq tabonah kereq sawenkahnia kéreq aigará soriqnah kereq aura pira kéreqsabé máhoro arito. ¹⁴ Segá are mó naneq íre náweráho puara Manikánka kaweróne atankéhe. Mókake wega kaweqtaq míáh ké iriritahna tanáhráq ápeq awinkéhe úwe.

Táhutahuronehboq máhoro únsabe pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 22.1-10)

¹⁵ Sísareq moráráq táhutahurú aninká mi ehwéh irena wensabé, Manikánka wahnah wahnahnirabeq táhutahurira kewé sirupipeq áhnte eyóyó aginkehe úwana ¹⁶ Sísaga

wensabé pabeqme ehwéh mahraréna, Wehga íregáritaq wehekéq kiraboiniéna áhnte tahutáhúq kawerataire. Kaweraréna mi keyábé, Máhoru uraire. ¹⁷ Awehraq tanahráqme wene arambehri aní teawena máhoru urau keyábé, Táhutahuq tanahráqme aiq awehraq mire. Amahnága máhoru korerio éna eqmataire. ¹⁸ Eqmatairana, Máhoru urairara íre serahúne éhwéh mó anínká mó anínkáue teawátówe. Mó anínká wensabé, Marakó paiqmataunsabé mina koraganau puana íre korahuge urairana ¹⁹ mó anínká wensabé, Íné arambehriéyabe inayáhnkú káho paiqmataunsabé mi kamári áhwárawe taganau puana íre korahuge urairana ²⁰ mó anínká wensabé, Íné ahre meyo púana íre korahuge uraire.

²¹ Mi arámbéhrí ánínká kouwekue sene ehweh wene wahnah teawátáirana anotah abíáhnshánuraire. Anotah abíáhnshánéna wensabé, Anotah ahtápéqkákákq pehgáriq ahtápéqkákákq peheráh pokue tabonah kereq sawenkahnia kéreq aura pira kéreq soriq-nah kereq koweriqme súno uraire.

²² Urairana wene arambehri anínká miraéna kouwekéna wene wahnahnsabé, Aiq miraugarawe sira kewé íre awehraq míáhwe urairana ²³ wene wahnahnka wensabé, Néne táhutahuq áhnte nagehboq sotápéqkákákq tanahraipéqkákákq wehuke kogabarue koweriqme súno. ²⁴ Teiníboq írátíáhro. Téh máhoru urau kegá néne táhutahuq pehgáriq naneq íre naneherawoe uraire úwe.

*Sísaga, Ebeq kawerue iwíáhé anehe íné séniro ú ehwehne.
(Mátíyu 10.37-38)*

²⁵ Sísaga pokúwara peh íregáritaq kegá kérówana wega pabeqme sensabé, ²⁶ Wehukega íné pehipi íre séniragéhe. Wenanoiboreq wene ahrrereq wene animárínseq wenábáq-marínseq wenanahnorehreq suahnaraqmé íné sénirankéhe. Wewe awahbeh iwíáh suahnaraqmé íné séniréh aní míankehe. ²⁷ Nánibone arambehri miraunsabé íné awankátaq táhpawe nubiq suagéhe. Ínéga miraunserah miraué séniráhro. Minayabe néne arambehriaraq túbáh agéna peh we awahbeh arámbéhrí sehgi ánimé né séniréh aní íre míahrahire.

²⁸ Nah pianáina anínká ebeqme iwíáhue tagankehe. Nah pe naneqmarínkákákq wene móneakákq awehraq kahnaraqmé anehe pearankéhe. ²⁹ Ebeq íre iwíáhi anínká nahwiahnsanse pearena anehe néne móneakákq íre awehraq kéhre éna mi nah íre pera suankéhe. Tagehra kegá susa náhwíáhnshánsé tagéra mi anínsabé awiréh atera, ³⁰ Wega áhwáreh arámbéhrí íre parabaruaráhire oneherawoe.

³¹ Wahnah anínká mó wahnáh ánínseq wene ebeh kereq ebehue subiq suanéhe iwíáhéna ebeq tútuue ména kawerue iwíáhinkehe. We peh 10 táhúséni (10,000) ebehira ke míéhrrataq wene naruo peh íregáritaq 20 táhúséni (20,000) ebehira ke míéhrrataq kaweq iwíáhi wahnáhnká íre apubúue koebihinkehe. ³² Itene naruo íre subipáhraruahráhuéne iwíáhinaraqmé sene naruo míéhrrataq ahnsaní eqmarankéhe. Itega íre ebhoneheqmúne. Kaweqtaq míanehboq póqsuanéhe terio éna eqmarankéhe.

³³ Mina inserah íné séniraníe iwíáhóna anínká ebeqme iwíáhue tagankehe. Peh morá wewene matíéh náneqsabé, Anetaníbo moke suaníe iwíáhi anínká íné séniréh aní míankehe úwe.

*Sísaga auqmah soréqsabé pabeqme ehwéh teriu ehwehne.
(Mátíyu 5.13; Máhka 9.50)*

³⁴ Sísaga mó mahraréna, Sóreqme kaweq nanere. Sóreq auqmah úkínaraq árahué kaweraranéhnkono? Írakaumo. ³⁵ Auqmah soréqmé peh abehq úki puaq sotápéq kíreh náneq íre séhréh atahráhire. Sotápéq kawerue kirankéhboq seqkákákq auqmah soréq ayahnue sotápéq maranéhnkono? Írakaumo. Auqmah soréq peh máhpeq suaneheqmúne. Minayabe iahreakaq ké kawerue íráhro úwe.

*Sipisípiq tabanaginsabé pabeqme ehwéhne.
(Mátíyu 18.12-14)*

¹ Táhkisi moné meyáh kéreq ahabábq kereqka Sísane ehweh iraneheéra weba suwara
² Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ehmuníq éhmúníréra, Mah anínká
 ahabábq sansano ke mehweh aritena sereq moráráq táhutahurire uwe.

³ Uwana Sísaga mi ehwéh irena mah pabéqmé éhwéh mahraréna, ⁴ Iteruwahrah
 anínká áhnte ka 100 sipísípíq wahnahnirana peh morá ká tabanagínaraq wega aner-
 inabo? Wega íre tabanago kamárí 99 sipísípíq uwaruntú sahtaqme nahrabeq sitena
 tabanagi ka kogabarue ábóraq marankéhe. ⁵ Ábóraq marahneyabé iwíáh íwíáhéna mi
 ka sawiwena ⁶ wene nahtapeq pokue wenawahrahreq wene iyahnaboreqsabé síáhrabue
 sensabé, Néne tabanagi ka ábóraq marónsábé iwíáh íwíáhonehe inkehe. ⁷ Mina inserah
 íopeqté kégá 99 kaweqtaq míáh keyábé peh ákáhtaq iwíáh íwíáhowe. Peh morá
 áhbábq anínká wene ahabábq suena Manikáne ani ukítaq íopeqté kégá anotahtaq iwíáh
 íwíáhowe úwe.

Tabanagi monéyábé pabeqme ehwéhne.

⁸ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Mó inínká nayáhnkú móné matíéhrena peh
 morá móné tabanagínaraq wega anerinabo? Wega áráhmú keqmarena nahupeq kaban-
 táhinkéhe. Kawerue kabarue ábóraq marankéhe. ⁹ Ábóraq marena wenawahrahreq
 wene iyahnaboreqsabé síáhrabue sensabé, Tabanagi moné ábóraq marónsábé iwíáh
 íwíáhonehe inkehe. ¹⁰ Mina inserah peh morá áhbábq anínká wene ahabábq suena
 Manikáne ani ukínaraq Maniká míéhrobeqte íopeqté kégá ahabábq súéh ánínsábé
 anotahtaq iwíáh íwíáhigehe úwe.

Ábákawa kouwekuraitaq wenaboga iwíáh íwíáhúnsabe pabeqme ehwéhne.

¹¹ Sísaga mó mahraréna, Peh morá wéhreq wene ahninkáwárárereq míarowe.
¹² Ábákawagá wenabonsabé, Nániboo, amahnága arene ménsámehnsá saraqme náio
 urairana sibowágá wene ménsámehnsá saraqme náriátáire.

¹³ Náriátáirana ábákawagá táhmaroraq mitaq ména wene ménsámehnsá sokah
 sokahue íre wahto wáhnaupeqté ké suwahpeq pokéna mitaq míaraitaq wega ahabábq
 sansa mira aruqarurainsabé wene móne apubúue parabaguraire. ¹⁴ We tabonah ani
 ukurairana mitaq anotah ehwéhrrairana we arupibiuraire. ¹⁵ Arupibiurainsabé wega
 mibeqté ániné arambehri aní úkurairana wene wahnahnka, Uworapeq néne póéráhq-
 taq kowahnahnúno atáráire. ¹⁶ We áhnte arúpíburairana póéráhqka narotaq sene
 táhutahuq nahrahurairara mó kégá we íre návátówe.

¹⁷ Minayabe wene múguwahgu iwíáh suena tábúsoqme iwíáhéna, Nánibone aram-
 behrio ke áhnte topáh kéhranawe íné mahtaq nirupinsabé pukorahuge. ¹⁸ Íné mahtaq
 suena nánuwahpeq pokue nánibonsabé mahrarinie. Nániboo, ahabáburautaq arereq
 Manikánseq ahabáraitáráuge. ¹⁹ Ahabáraitáráunsabé mókakewe ínénsabe, Nénahnine
 íre ainto. Peh arene arambehri aní míankeheé arambehriúno ainto teawiníe éna ²⁰ mitaq
 suena wenaboba pokuraire.

We áhníbórá suraitaq wenaboga tagéna arutaboirue pehbeheráh weba kure kogáhk-
 oue nánkóqnarairana ²¹ wenahninká wensabé, Nániboo, ahabáburautaq arereq
 Manikánseq ahabáraitáráuge. Mókakewe ínénsabe, Nénahnine íre ainto uraire.

²² Urairana abowágá wene arambehrio keyábé síáhrabéna sensabé, Kaweq káhq
 ambántá apubúue mewe suki atáhró. Wene ayahnkrapí kera suki ateq wene aigárápí
 súu suki atáhró. ²³ Kaweq kaho áráhq subiqme moráráq táhutahuréq iwíáh íwíáhonehe.
²⁴ Nénahni pukuraime amahnága oga míéhre. We taqnobaguraime amahnága ábóraq
 míéh púaq iwíáh íwíáhonehe uraire. Segá táhutahuq kawerarera iwíáh íwíáhurowe.

²⁵ Iwíáh íwíáhurowana awahwágá wene sotápéqté séna ábáhruro irena ²⁶ arambehri
 anínsábé, Aneroo kasenuraire. ²⁷ Kasenurairana, Arenábáq séna awaho ani míéhnsábé
 arenaboga káho áráhq subiqme nanehe uraire. ²⁸ Urairana awahwágá anotah abíáhn-
 sánéna nahupeq íre kibekurairana wenaboga tueyokue wensabé, Máho ue áhrabéna,
 Aru ukiqmewé kiinsahwé aito uraire. ²⁹ Urairana awahwágá wenabonsabé, Ínéwé áhnte
 opéq arene arambehri mira aruqaruruge. Arene ehweh íre anterutauge. Ínéreq néne

iyahnaboreqka ábáhrigeheé arega méme áráhqmé íre níátóne. ³⁰ Arenahninká ahbabáq ininsónseq arene ménsámehnsá parabaruenta sirah arega káho áráhq subiqme náwene uraire. ³¹ Urairana abowágá wensabé, Are nénahni móne. Arereq ínéreq moráráq mía míáuýe. Moke matió ménsáméhnsámé areneákáq matioye. ³² Arenábáq pukuraime amahnága oga míéhre. We taqnobaguraime amahnága ábóraq míéh púaq itega iwíáh iwíáhue ábáhrúnawe ábérehre uraire úwe.

16

Ménsámehnsá tínáhuue mirai anínká miraurainsabé pabeqme ehwéhne.

¹ Sísaga we kéro keyabé mó pabéqmé éhwéh mahraréna, Áhnte monéákáq wéhné ménsámehnsátaq arambehri anínká auráq átáriraire. Átárirairara mó kegá wene wahnahnsabé, Arene arambehri anínká íre kawerue wahnahni urowe. Urowana wene wahnahnka irena ² mi anínsábé áhrabue kasenéna, Arene áhwára áhwára sansánsábé teniémé aiq pútaq ehwéhpo? Tenio. Arega néne ménsámehnsá moke kawerare mókake minawari íre wahnahninkehe uraire.

³ Urairana mi anínká wewe náhenéna, Néne wahnahnka kaquahnaraqmé aneq arámbéhrí ininkono? Íné nonáwehq ube arámbéhrí íre miraorahuge. Móneyabé ineh ineheyabé áhnte niyehitehre. ⁴ Íné iwíáhuume tínáhuakáq kégá néne iyahnabo úkigehboq sene tínáhu maratarinie. Miraonaraqmé mókake néne arambehri íre kahnaraq sega íné mehweh aintera sene nahtapeq máho aintera kirabo aintagéhe iwíáhuraire. ⁵ Wega mira iwíáhéna tínáhuakáq ké síáhrabéna ebeq surai anínsábé, Néne wahnahne tínáhuue árahue kehro uraire. ⁶ Árahue kehro urairana, Obenkisa óéri antéhyá* 100 antéhyá merauge urairana, Mah pepáhqtáq mahraue sehiranúno éna ínégá 50 obenkisa óéri antéhyá awinauge ue sehiranúno teawátáire.

⁷ Anehe surai anínsábé, Néne wahnahne tínáhuue árahue kehro urairana, Wítiwe 100 ambékí merauge urairana, Mah pepáhqtáq mahraue sehiranúno éna ínégá wítiwe 80 ambékí awinauge ue sehiranúno teawátáire.

⁸ Wega mina tahnsa urainsabé wene wahnahnka wensabé iwíáh iwíáhéna, We ahtebia áníne uraire.

Mah marákóipéqté kégá mah marákóipéqté sánsá aiq ahtebahwe. Minayabe mén-sámehnsá paiqmaráhsábé sene sánsánká téhrehrebeq nogó kéné sánsá kiotaikowe.

⁹ Teiníboq írátíáhro. Áhnte ke itene iyahnabo míagehboq mah marákóipéqté mén-sáméhnsá náriéro. Mina parabagína tanáhráq oga mérapeq sega mitaq mehweh aitagéhe úwe.

¹⁰ Sísaga we kéro keyabé mó mahraréna, Pehgáriq arámbéhrí kawerue mirai anínká anotah arámbéhrí moq kawerue mirainkehe. Pehgáriq naneq pehipi meyéh anínká anotah naneq moq aebóorahire. ¹¹ Arega mah marákóipéqté ménsáméhnsá íre kawerue wahnahninaraqmé árahue oga mía mía arámbéhrí mirainibo? ¹² Mó aniné ménsámehnsá íre kawerue wahnahninaraqmé arega wahnahninkeheéna insega mén-sámehnsá airaiq awinkéhbo úwe.

Téhtaré wáhnáhné arambehri moráráq íre sehgoráhi ehwéhne.

(Mátíyu 6.24)

¹³ Sísaga mó mahraréna, Arambehri anínká téhtaré wáhnáhné arambehri íre moráráq sehgoráhire. Wega mó wahnáhsábé awahbéna mó wahnáhsábé íre awahbaanae. Wega mó wahnáhné arambehri kawerue sehgiena mó wahnáhné arambehri áhwára áhwárainae. Mina inserah itega Manikánsabe irutaboiro sansánkákáq móneyabé irutaboiro sansánkákáq íre moráráq sehgoráhowe úwe.

Sísaga Manikánka wahnah wahnahnirabeqsabé teriu ehwéhne.

* 16:6: Óéri anome óríwi awankátápéqté sérá anone. Óríwi awánkánsábé éhwéhmé púku anehepeqte séhírámé “Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne” ue kéhrehbeq tagáhno.

¹⁴ Sísaga mah ehwéh mahrarúwara Péhrasi kegá irera móneyabé sirutaboiro puara wensabé awiréh atáhwe. ¹⁵ Awiréh atáhwana wega sensabé, Mó kegá, Ite kaweq ke wóe aitageheéra arambehriowe. Manikánka itene kopípéq irupipeqté íwíáh tagaríéhre. Wehukega íwíáh íwíáh atáh náneqme Manikánka mi naneqsabé abehq náneq mire atéhre.

¹⁶ Wání meri merini aní Sóniga íre sútaq Mósísine ehwehnikakáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikakáq kowe. Kowana Sóniga suraitaq Manikánka wahnah wahnah-nirabeqte kaweq ehwéh tei teinúne. Teinúnara ómi kegá págegeue mitaq kioráhúne íwíáhowe.

¹⁷ Íópeqkákáq mah marákó marákóákáq mókake tabanaginae. Peh Manikánka seh-gioro i ehwéhme mi ehwéh pehgáriq íre tabanagorahire.

Sísaga wehga wene ahre kaqsueyabe irarú ehwehne.

(Mátíyu 5.31-32, 19.9; Máhka 10.11-12)

¹⁸ Wene ahre kaqsuena mó ahré meyéh ánínká aiq ahabábárire. Sutai ahré meyéh ánínká moq ahabábárire úwe.

Áhnte monéákáq wéh iraipéq míarainsabé éhwéhne.

¹⁹ Sísaga Péhrasi keyabé mó mahraréna, Menah áhnte mensáméhnsánkákáq wéhgá kaweq ambántámári aneranerue ména ahriahri kaweq tahutáhúq naruq narururaire.

²⁰ Wega miraurairana tabonah náonkakáq aní wenáwíq Árásárúsi áhnte mensáméhn-sánkákáq wéhné ogesáh ogesáhrapeq tútuue ména ²¹ mi wehné táhutahuq apipi nanieéna mitaq míarairana iamárínká séra wene náo wana wananurowe.

²² Tabonah ani pukurairara íópeqté kégá wenawa meqmera Maniká míéhabeqte aní Ébárahmaba móátárowana áhnte mensáméhnsánkákáq wéh moq pukurairara maisiarówe. ²³ Maisarówana wenawanka iraipéq ména anotah erurairana kamahuraire. Wega senahpeq tagarairara íre wahtopeq irerebeq Ébárahmareq Árásárúsireq moráráq míaroyana tagaraire. ²⁴ Tagéna Ébárahmansabé áwíahraqséna, Ébárahma nániboo, ínénsabe arutaboiraite Árásárúsi eqmarehnana wene ayahnkara wánípipeq pámbáhuwe ninehbíraq tabaintahnana titiríno. Mah iráipéq anotahtaq níerire uraire.

²⁵ Níerire urairana Ébárahmaga wensabé, Náníbáre. Are oga míarona tanáhráqmé áhnte kawéq náneqkakáq míaronana Árásárúsi tabonah ani míaraire. Minayabe iwíáhue tagáhno. Amahnága we mahtaqa kaweqtaq míéhrah arewe mitaq kamahóne. ²⁶ Móme ite ákáhpi mentú kéhnsabé mahbeqté kégá mibeq íre tuoráhnara mibeqté kégá mahbeq íre kioráhowe uraire.

²⁷ Urairana wega Ébárahmansabé, Nániboo, Árásárúsi nánibone nahtapeq eqmaro.

²⁸ Mitaq náníbáqmari moberíah míáhwe. Mah iráipéq anotah érirabeq se moq siyehboq Árásárúsiga sensabé, Itene ahabábáq sansa sueq kaweqtaq mía míaoro korerinkéhe uraire.

²⁹ Urairana Ébárahmaga wensabé, Sega Mósísireq Manikáne ehweh iraru kereqne ehweh matíáhwe. Mina iragéhe uraire. ³⁰ Urairana, Ahqáho. Sega mina íre iragéhe. Pukia anínká oganúkéna korerinaraqmé se irera sene ahabábáq sansa suaneherawoe uraire.

³¹ Urairana Ébárahmaga wensabé, Sega Mósísireq Manikáne ehweh iraru kereqne ehweh anetaníbo íwíáhirataqmé pukia anínká oganúkéna terinaraq sega wene ehwehnsabé moq anetaníbo íwíáhéra kaweq ke íre ukoneherawoe uraire úwe.

17

Ahabábáq sansanká aiq pútare atona sansá saiqnaruhráhi ehwéhne.

(Mátíyu 18.6-7,21-22; Máhka 9.42)

¹ Sísaga we kéro keyabé mahraréna, Sígúgio kewé anotah ahabábárowe. Mah marákó marákóipéq ahabárorahi sansá peh kagaire. Áúgii anímé ahabábáq áhwáreh puana Manikánka anotahtaqa kamah awinawire. ² Wehukénínká ínénsabe aiq pútare aintéh aní ahabábáq sansa áúgi ínaraqmé anotahtaqa íre kawerire. Áúgii anínká káriq aní áúgi

ínaraqmé wene anuopi anotah ebáh táhru táhruue púrúruía káwéhúpípéq tuparuah-nana wánípipeq tupekitaq tahirímé aiq kaweri irino. Iteite kawerurero úwe.

³ Sísaga mó mahraréna, Arene iyahnabo anínká ahababárinaraq ehweh ato. Ehweh atéhnaraq wega arensabé, Íre kaweruge. Móme íre mirainie ínaraqmé insahwé ate wene ahababáqsabe mó íre iwíáhúno. ⁴ Wega peh morá wéhékáh abapete téhtaré tánáhráq are ahababáruue ue anehe wega, Íre kaweruge. Mi ahabábáq suaníe ínaraqmé wene ehwehnsabé aiq pútare ate wene ahababáqsabe íre iwíáhúno úwe.

Sísaga aiq pútare atéh sánsánsábé teriu ehwéhne.

⁵ We kéro kega Sísansabé, Itega kaweqtaq aiq pútare atanéhboq séhréh aito uwe. ⁶ Séhréh aito uwana wega sensabé, Arene iwíáhwé awanká ayu pehgáriq ayú tahnsa kahnaq itega anotah awánkánsábé, Are sawikue móbeq sóreq waní káwehupípéq kogahno irataq mi awánkánká itene ehweh sehginawire úwe.

Sísaga kaweq arámbéhrí aníné sánsánsábé irarú ehwehne.

⁷ Sísaga mó mahraréna, Wahnah korégá wene arambehri anínsábé, Néne sipisípiq-taq wahnahnúno anehe néne sotápéq koarambehriúno atéhrana tupekinaínara wega sotápéqté arámbéhrí suena wene wahnahne nahtapeq sinae. Wene wahnahnka wensabé, Aiq míre. Sewe náhno inabo? ⁸ Írakaumo. Wahnah korégá wensabé, Néne táhutahuq tíare tahberapeq mewe ménánio éna ínégá nawe parabarúáhnaraq arene táhutahuq nankehe inae. ⁹ Minawé peh arambehri aniné arambehri puana wega miraitaq wahnah korégá kaweróne inabo? Írakaumo. ¹⁰ Mina inserah Maniká itene Wahnahne ehweh sehgióro. Kawerue sehgieq parabarueq iwíáhéq ite íre kaweq arámbéhríúna anímári múne. Itega miraúnawe peh itene arambehri wire oro úwe.

Sísaga kawerato anínká kouwekue kaweróne ato ehwéhne.

¹¹ Sísaga Sarúsarama suwahpeq pokinaútaq wega Sámária marákóákáq kótaikue Kehrari marákóákáq kótaikue ¹² mó ke suwahpeq kúwara inayáhnkú ké anotah naonkákáq kégá weba suwe. Mó ke insoq sitéhneho éra sega móbeq iriwe méra ¹³ áhrabéra, Sísao, are anotah aní móne. Arutaboiraíto uwana ¹⁴ Sísaga se tagéna sensabé, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kébá pokue itene náo kaweraginsabé sokigi ariéro úwara pokue ahtapeq kutaq sene náo kaweragúwe.

¹⁵ Peh morá anínká wene náo kaweragú tagéna kouwekue Manikánsabe anotahtaq iwíáh íwíáh atena ¹⁶ Sísane aigárápí abiah maraipérue káúqmunue iwíáh íwíáh atena kaweróne atowe. Mi anímé íre Asiu aníne. We Sámária marákórápéqté aníne. ¹⁷ Sísaga we kasenéna, Inayáhnkú kaweraitóge. Mó abapete itaréitaré anímári eheq míaho? ¹⁸ Aneqsabé peh morá wáhnaupeqté anínká kouwekéna Manikánsabe iwíáh íwíáh atehro éna ¹⁹ wensabé, Iriqwe pokúno. Aiq pútare aintahnaga kaweratéhre úwe.

Sísaga tuina tanáhráqsábé éhwéhne.

(Mátíyu 24.23-28,37-41)

²⁰ Péhrasi kegá Sísaba séra wensabé, Manikánka wahnah wahnahnína tanáhráq ahkake sinabo uwana wega sensabé, Manikánka wahnah wahnahnína tanáhráq wehukega siuratate íre tagahrahowe. ²¹ Wehukega, Mahtaq kéhre. Mitaq kéhre íre irarerahowe. Manikánka wahnah wahnahnime amahnága ite míáhrabeq ábórarire úwe.

²² Sísaga we kéro keyabé mó mahraréna, Mókake itega íné wehukení úku aní túóna tanáhráq níwénunue irutaboírég íre tagagehe. ²³ Mi tanáhráq sináinaraq mó kegá, Mitaq koragahro. Mahtaq seragahro teírataq sene ehweh íre aiq pútare arítáho. ²⁴ Sokeqsúéhra apubúue moke íópeq téhrehnserah íné wehukení úku aní túóna tanáhráq tuinauge. ²⁵ Téhwe mah tanáhráq wahnahno kegá ínénsabe, Iuwahriehre aintera kamah aniera nubiq suagéhe.

²⁶ Naho naho Nóah mío tanáhráq wehukega ahababárára miraunserah íné wehukení úku anínká tuinie onaraq mi tanáhráq oga míéhra kegá miraigehe. ²⁷ Anotah waní pianaú tanáhráq wehukega ahababárára ahriahri miraunserahnéra táhutahuréra ábáhréra

pahuiruwana Nóahga wene sípiipéq kibekúwana anotah ibónsúwana wání pionka moke subipáhraruowe.

²⁸ Mó aní wenáwíq Árótae. We wáhnaupéqté ké suwahpeq Sóróma suwahpeq míotaq mi kegá íre irasa ké méra táhutahuréra paiqnanánéra ayu uqmarera nah pearówana ²⁹wega mitaq suena pokútaq íópeqté irobina tuwara mi ke moke tabikue pukuwe. ³⁰Mina unserah íné wehukení úku anínká tuinaona tanáhráq wehukega táhutahuréra seyene arambehri miraéra ahwiminirataq tuinauge.

³¹ Mi tanáhráq sinaraq máhpeq míéhrataq itene ménsámehnsá meyaneheéq nahupeq kibekiyeho. Mina inserah sotápéq míéhrataq itene nahtapeq kouwekiyeho. ³²Manikánka Árótae ahre kamah awunsabe ahrreraq matíáhro. (Stat 19.26)

³³ Wehukenínká peh wewensabé arutaboírera peh wewe awahbeh iwíáh mira aruqaruri anímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. We awahbeh iwíáh suqsuri anímé oga mérapeq awaq miankéhe úwe.

³⁴ Sísaga mó mahraréna, Íne wehukení úku anínká túónaraq mi tanáhráq inokáhpeq téhranité morá máhríqtáq sugéhrataq Manikánka mó aní merena mó aní mitaq auwanae. ³⁵Téhrinítégá aboyanirataq mó iní merena mó iní mitaq auwanae. ³⁶[Téhtaré wéhgá sotapéq arampehrirataq mó weh merena mó weh mitaq auwanae úwe.] ³⁷Úwara we kéro kega wene ehweh irera Sísansabé, Itene Wahnahno, eheqpo uwana wega sensabé, Pusa káné anonka kéhrabeq kúqnumarinká ínsínsíowe úwe.

18

Sísaga pagu paguni kewéínínsábé pabeqme ehwéhne.

¹ Sísaga we kéro kega púreré sansansabé anetaníbo iwíáhéq túbáh agiyehboq peh ahriahri púrerigeheéna mah pabéqmé éhwéhmé teriuwe. ²Mó kené koti ehwéh iwíáhue irena sene koti kaweraritéh wéhgá wenawahpeq ména Manikánsabe íre áhrea mó keyábé íre iwíáh iwíáhuraire. ³Mi ke suwahpeq kéweiní ména mi wehbá séyééna wensabé, Níwíoqneh aní túbáh aginkehboq ehweh ato teawa teawanuraire. ⁴Téh séyéuraitaq mi weh anínká wene ehweh íre irena ahqáho ataráire. Anehemé wega mó iwíáhéna, Ínéwé Manikánsabe íre áhrea wehukeyabé íre iwíáh iwíáhuge. ⁵Peh mi inínká ínéba séyééna pagu pagu aintéhnábé wene ehweh sehginíe. Íre sehgiónaraq wega mó séyééna pagu pagu aintahnaraq nuwahqsoreqninae uraire úwe.

⁶ Sísaga mó mahraréna, Mi wehgá íre kaweqtaq ména mi iwíáhuraimé íráhro. ⁷Wega miraurainsabé Maniká tagaríáh kéga ahriahri púreq aruqarurirataq Manikánka íre séhréh aritanabo? Wega íre wahto tanáhráq peh túbáh aginabo? Írakaumo. ⁸Teiníboq írátíáhro. Wega se apubúue séhréh aritanae. Íné wehukení úku anínká mah marakóipéq kiwekona tanáhráq mah kegá ínénsabe aiq pútare aintaneherabomo úwe.

Téhq anítégá púreruya sansátaréyábé pabeqme ehwéhne.

⁹ Mó kegá iwíáhéra, Itebataq kaweq ke míone éq, Mó keyábé iuwahriehre uwana Sísaga mah pabéqmé éhwéh mi ke teriuwe. ¹⁰Péhrasi anínká púrerinieéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kirairana táhkísi moné merai anínká moq púrerinieéna mitaq kiraire. ¹¹Péhrasi anínká iriwe ména wewensabé iwíáh iwíáhéna mahraréna, Manikáno, íné mó ke tahnsa aní íre míónsábé arensabé iwíáh iwíáh atóge. Ínéga aebówé, ahabábáqmé, mó kené ahre abariéwé íre mirau aní múge. Íné íre mahna táhkísi moné meyéh aní tahnsa aní múge. ¹²Ínéga mó wikírácq mó wikírárue arensabé iwíáhéna téhtaré wéhekáh táhutahuq awehriuge. Moke meyó náneqme saraqme abapete itaréitaré matawéna mó morá are náwa náwanuge uraire.

¹³ Péhrasi anínká mahna tahnsa púrerurairana táhkísi moné meyéh anínká móbeq iriwe ména wene ahabábáqsabe ayehitarairana ibiséna aura marakóiperurawéna púreréna, Manikáno, íné ahabábáq ani míónsábé arutaboirante kawerainto uraire.

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Manikánka táhkísi moné merai aní kaweratáráirana wene nahtapeq pokéna kaweqtaq mívarairana Manikánka mó aní peh áwé tagarairana wene ahababáqkakaq mewena pokuraire. Aneqsabébo? Wewensabé iwíáh iwíáhi anímé Manikánka mi anínsábé, Pehgáriq aní míahno atankéhe. Íné pehgáriq aní múge iwíáhi anímé Manikánka mi anínsábé, Anotah aní míahno atankéhe úwe.

Sísaga, Káriq animárínká ínéba sewíagehboq ahqáho aritého ú ehwehne.
(Mátíyu 19.13-15; Máhka 10.13-16)

¹⁵ Sísaga káriq animárí táhtorankeheéra mó kegá meriqmera mórítówara we kéro kega mórító keyabé suwehgu aritera ahqáho arítówe. ¹⁶ Ahqáho arítówana Sísaga mi káriq animárínsábé, Máhoro éna we kéro keyabé, Mah káriq animárí ínéba sewíagehboq ahqáho aritého. Sega mira onserahno kegá Manikánka wahnah wahnahnirabeq awaq miagéhe. ¹⁷ Teiníboq írátíáhro. Mah káriq animárínká Manikánka wahnah wahnahnirabeq sabé sirutaborowe. Peh morá sega mira onserahno kegá mibeq kioráhowe úwe.

Áhnte mensáméhnsánkákáq anínsábé árahue oga mérapeq awaq mianabo i ehwéhne.
(Mátíyu 19.16-30; Máhka 10.17-31)

¹⁸ Wahnah anínká Sísansabé, Íwáhnoraníno, arewe kaweq aní míahne. Oga mérapeq awaq mianíboq anerininkono úwana ¹⁹ Sísaga wensabé, Aneqsabé kaweq aníne aintahno? Maniká webataq kaweqtaq mía máire. ²⁰ Sehgióro ú ehwehmé aiq ahtebáhne. Mi ehwéhnká mahraréna, Mó aniné ahre weh abariiyeho. Mó aní subiq súého. Aebóiyeho. Mó keyabé péhe éhwéh aritého. Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáhro ire úwe. (Kisim Bek 20.12-16; Lo 5.16-20)

²¹ Úwana mi anínká Sísansabé, Káriq aní mívarautaqqákákáq amahnágaákákáq mi ehwéh sehgiúge úwana ²² Sísaga mi ehwéh irena wensabé, Peh morá náneq íre miraóne. Moke matiahna mensáméhnsá paiqmaqme mone mewe tabonah ke nário. Mirainaraqmé íopeq kaweq naneqmarí matiankehe. Tabonah ke moke nárie íné séniro úwana ²³ mi anínká irena áhnte mensáméhnsá ko púana wene arupipeq umeh agúwe.

²⁴ Sísaga mi weh tagéna mahraréna, Áhnte mensáméhnsá matíáh kégá Manikánka wahnah wahnahnirabeq kieyabe anotah pagégéue mirao naneq mire. ²⁵ Kéhma anotah kane. Mi kanká wai abahrabahpipéq kéagínayabé págegeue mirai naneq mire. Mina inserah áhnte mensáméhnsá matíéh anínká Manikánka wahnah wahnahnirabeq kinayabé anotah pagégéue mirai naneq mire úwe.

²⁶ Úwara író kega kasenéna, Minayabe insega oga mérapeq awaq miahráhiro ue kasenuwana ²⁷ Sísaga sensabé, Wehukega íre miraoraho naneq Manikánka miraorahire úwe.

²⁸ Pítaga wensabé, Iteruwahpeqqakákáq moke mationa naneqqakákáq sueq kérone úwana ²⁹ Sísaga sensabé, Teiníboq írátíáhro. Manikánka wahnah wahnahnirabeqte arámbéhrí miraoneheéra sene nah súáhmé amahnága áhnte mó nahmári awaq miagéhe. Mi arámbéhrí miraoneheéra sene ahreromé, sensibáqmarimé, sensinoibowe, sene animárímé súáhmé ³⁰ áhnte mó kegá sensuwahrah úkigehe. Mókake oga mérapeq moq awaq miagéhe úwe.

Náhbáh 3 tanáhráq Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.
(Mátíyu 20.17-19; Máhka 10.32-34)

³¹ Sísaga moke we kéro ke móbeq sitena sensabé, Íráhro. Manikáne ehweh iraru kegá íné wehukení úku anínsábé naho sehiranuwe. Itega Sarúsarama suwahpeq pokonaraq sega sehiranunserahnue mó kegá miraigehe. ³² Nánuwahrah Asíú kégá nahnsó keba móintagéhe. Sega niwiréh aintera abehq éhwéh aintera tehqni aintera ³³ nubiq marera nubiq suagéhe. Nubiq suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq oga úkinauge úwara

³⁴ we kéro kega mi ehwéh íre ahtebowe. Mi ehwéh áwahe kopípéq ko púara sirupipeq íre írówe.

Sísaga aura pira ání kawerato ehwéhne.
(Mátíyu 20.29-34; Máhka 10.46-52)

³⁵ Sísaga Séríko suwahpeq wahto kútaq aura pira ánínká ahnayehráq tútuue ména ineh inehúwe. ³⁶ Áhnte kegá sótaikuwana mi anínká irena sensabé, Aneroo úwara ³⁷ sega wensabé, Néhsara suwahpeqte ání Sísá sotaikire teawúwe. ³⁸ Teawúwana wega anotahtaq mahraréna, Sísao, Tébitine anahwao, ínénsabe arutaboira into úwara ³⁹ ebeq ku kegá wensabé awehgu atera, Ehiya míahno atówana wega íre túbáh agia peh anotahtaq mó mahraréna, Tébitine anahwao, ínénsabe arutaboira into úwe.

⁴⁰ Arutaboira into úwana Sísaga mitaq kowéna, Níyáhrabi aní meqme sero úwara meqmera suwe. Suwana Sísaga wensabé, ⁴¹ Aneratanínkono úwana wega, Néne Wahnahno, íné tagéyabe nuwahbehre úwana ⁴² Sísaga wensabé, Arega aiq pútare aintahnaga aiq kaweratóge. Tagáhno úwe. ⁴³ Tagáhno úwana apubúue tagéna Sísá kérena Manikánsabe iwíáh íwíáh atowara mina tago kegá moq iwíáh íwíáh atówe.

19

Sísaga táhkísi moné meyo aniné nahtapeq pokú ehwehne.

¹ Sísaga Séríko suwahpeq kure kótaikinaúwana ² táhkísi moné meyo kene wahnah wenáwíq Sákíási míowe. We áhnte monéákáq anínéna, ³ Sísá taganie iwíáhéna áhnte kegá kígíunsabe we egahq aní púana Sísá íre tagahrahúwe. ⁴ Minayabe wega pehbeheráh wehuke kótaikue Sísá taganieéna we sína ahtápéqte áwánkátápéq kire kirítuue míowe. ⁵ Tútuue míowana Sísaga wahtotaq séna aura pankeqme Sákíási tagéna wensabé, Sákíásio, arene nahtapeq kowíaniboq are apubúue maraipéq tueagúno úwe.

⁶ Tueagúno úwana Sákíásiga apubúue tueague aru eyoyóéna Sísá mehweh atena wene nahtapeq móatowe. ⁷ Mina tago ke ómiga abiahnsanéna áhnte ahbábáq aniné nahtapeq pokinsabé íre kawerire uwe.

⁸ Sákíásiga wene nahtapeq iriwe ména Sísansabé, Néne Wahnahno, néne mén-sámehnsá saraqme tabonah ke ákáhtaq nárinié. Menahmé ínégá mó keyábé péhe éhwéh teriena sene móne pehipi merauge. Amahnága merau moné itaréitaréráq meraunserahnue mi ke nárinié úwe. ⁹ Úwana míó kega írótaq Sísaga wensabé, Arene ahbabáq sansa suahnayabé iboramé ite mi karírónání kaweraitóge. Arewe amahnága aiq pútaq Ébárahma kahnáh aní míahne. ¹⁰ Íné wehukení úku anínká ahbabáq ke kabarue kaweriniéna tumióge úwe.

Sítárirai monéyábé pabeqme ehwéhne.
(Mátíyu 25.14-30)

¹¹ Segá ahtapeq kure Sarúsarama suwahpeq wahto kutaq wereq nogú kega iwíáhéra, Manikánka wahnah wahnahnirabeq ábóraq aginaire unsabe Sísaga mah pabéqme éhwéh teriuwe. ¹² Teriena, Anotah wehgá íre wahto wáhnaupeqte kéné marakóraq pokinauraire. Mi wehgá iwíáhéna, Pokinauraibeqte wáhnáh anínká ínénsabe, Arenawahpeq pokue arenawahrah kowahnahnúno teninkeheéna pokinauge iwíáhuraire. ¹³ Pokinauraitaq wene arambehri ke nayáhnkú ké síáhrabéna 20 Kína 20 Kína ue sítáráwéna sensabé, Íné pokona tanáhráq mah moné matawéq paiqme arambehriéwehrana kouwekono éna pokuraire.

¹⁴ Pokurairara wenawahrahga wensabé íre suwahbéna wáhnaupeqte wáhnáh anín-sabé, Areba ki anínká itetaq wahnahnéyabe iuwahriehre koreawéro éra mó ke we anehe eqmaq súátówe. ¹⁵ Pokurai wehgá mi wáhnáh árámbehrí mewena wenawahpeq kouwekéna wene arambehri ke móne átáriaro keyábé síáhraburaire. Síáhrabéna sensabé, Ítátú moné árámbehrí árahuroo kasenuraire.

¹⁶ Árahuroo kasenurairana ebeq surai anínká wensabé, Anotah weh wóne. Arega níátóna moné mi 20 Kínaráté áhnte paiqmaqme amahnága arene móne íregáritaq Kiná

200 Kína úkire urairana ¹⁷ wahnah korégá wensabé, Kaweróne. Are kaweq arámbéhríona aní móne. Pehgáriq arámbéhrí tábúsoq marahna puah mókakewe arega nayáhnkú kéhíná suwahpeq wahnahninkehe uraire.

¹⁸ Mó arámbéhrí ánínká séna wensabé, Anotah weh wóne. Arega níátóna moné mi 20 Kínáráté paiqmaqme amahnága arene móne 100 Kína úkire urairana ¹⁹ wahnah korégá wensabé, Arewé moberíáh kéhíná suwahpeq wahnahninkehe uraire.

²⁰ Urairana mó arámbéhrí ánínká séna wensabé, Anotah weh wóne. Arega níátóna moné meyo. Ínéga ambantaráté úbíqme kopéq matauge. ²¹ Íre arega arambéhrióna naneq mewe meweóne. Íre arega uqmatona naneq naruq naruróne. Are págege wahnáh aní míahnayabé áhreéna arene móne kopéqmarena pehipi áwúge uraire.

²² Urairana wahnah korégá wensabé, Arewé íre kaweq arámbéhríona aní móne. Arega iraréna ehwhéhsabé ehweh atanauge. Íre ínéga arambéhriu naneq mewe meweuge éna wino. Íre ínéga uqmatau naneq naruq naruruge éna wino. Íné págege wahnáh aní mío púah ²³ aneqsabé néne móne pénkiipéq íre matono? Mirauronaraq tahirímé amahnága áwátáu monéákák pénkiipéqté mónéákák meyó irino éna ²⁴ mitaq míaro keyábé, Túbáh agurai aniné móne mewe áhnte kiná 200 kína matíéh aní náwéro uraire. ²⁵ Urairara sega wensabé, We amahnága 200 Kína matíéh mino urowana ²⁶ wahnah korégá sensabé, Teiníboq írátíáhro. Áhnte matíéh aní mónkakák awiníe. Pehgáriq matíéh aní mina meyhanna we tabonah ani míankehe uraire. ²⁷ Wahnah korégá mó mahraréna, Néne naruowe ínénsabe itene wahnah aní méyabe iuwahriehre uro kewé meriqme sure ínéga tagahnaq subiq súáhro uraire úwe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeq kú ehwehne.

(Mátíyu 21.1-11; Máhka 11.1-11; Sóni 12.12-19)

²⁸ Sísaga mah pabéqmé éhwéh teriena ahtapeq ebeq kure Sarúsarama suwahpeq pokinaúwe. ²⁹ Wega Páitápási suwahpeq Pétáni suwahpeq wahtotaq kútaq Óríwi sawéhrápéq kiuwe. Sísaga we kéroya anité eqmaq suanaútaq ³⁰ sensabé, Isebeq wahtotaq kehiná suwahpeq pokotao. Mitaq kirataq iyaráh ká tónki aráhq wehuke íre áhkokóue nogí ká tagéta pugeqme meqme setao. ³¹ Pugeréhrataq mó anínká itensabé, Aneqsabé pugerehyo ínaraq wensabé, Itene Wahnah áhkokóue kinkeheéta meroye teawétao éna eqmaq suowe.

³² Eqmaq suowara pokue Sísaga teriunserah iyaro tonkí aráhq tagéra pugeroýe. ³³ Pugeroyataq mi kané sibowárehga, Aneqsabé pugerehyo uwara ³⁴ sega sensabé, Itene Wahnah áhkokóue kinkeheéta meroye uyana sega, Meqme pokotao uwara ³⁵ mi ka meqme Sísaba seweqmera sene korósi mi kané abobiahtaq uwiq máróyana Sísaga mi tonkíné ahbobiahtaq kierútu agúwe.

³⁶ Tónkiga Sísaga áhkokóue pokútaq wereq ku kegá Sísansabé iwíáh iwíáh ató púara sene korósi ahtapeq uwiqme awahrirarówe. ³⁷ Mi ah Óríwi sawéhrápéqté tutaq Sarúsarama suwahpeqsabé wahtotaq kútaq áhnte we kéro kega Sísaga págegeue miráú otáq sánsámárínsabé iwíáhue tagéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atówe. ³⁸ Sega anotahtaq mahraréra,

Itene Wahnah áwírue si aní anotah anínsabé iwíáh iwíáh atone. Manikánka iru pehwehruwe aitena we íópeq míéhraq wensabé iwíáh iwíáh atone uwe. *(Buk Song 118.26)*

³⁹ Uwara Péhrasi kegá Sísansabé, Are kéráh kegá túbáh agiyehboq ehweh arito uwana ⁴⁰ Sísaga sensabé, Teiníboq írátíáhro. Sega túbáh agotaq tahirímé ebahmarínká anotahtaq iwíáh iwíáh aintáh irino úwe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeqte keyábé ibisó ehwehne.

⁴¹ Sísaga Sarúsarama suwahpeq wahtotaq kútaq mitaq tagéna mibeqté keyábé arutaboirena ibisówe. ⁴² Ibiséna mahraréna, Ibora itewe Manikánka insahwé aitéh sánsá ahtehtahtaq tahirímé nirupipeq eyoyó irino. Amahnágawé itega íre tagariahrahowe.

⁴³ Mókakewe itene naruoga iteba séra ite abugéqnáhnue moke itene ahmari paitáwéra

wahnahnigehe. ⁴⁴ Segá itene nahmarí sokoruera itereq itene animárínseq subipáhraru-agéhe. Segá moke perehnehnia ebáhtáté miraia naneq sokoruagéhe. Manikánka ite kaweraite tanahráq íre ahtebónayabé mókake itene naruoga miraigehe éna arutaboírar-itowe.

Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéte paiqnanánu ke máhpeq kaqsuo ehwéhne. (Mátíyu 21.12-17; Máhka 11.15-19; Sóni 2.13-22)

⁴⁵ Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéte wíráipéq kibekéna mitaq paiqnanánu ke máhpeq kaqsuena ⁴⁶ sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna, Néne nahme púréré nahne ue áwíratagéhe ire. (Aisaia 56.7) Itega miraonka mah nahmé aebó kégá mehwatíáhnserah nah úkire úwe.

⁴⁷ Sísaga mó wehekáh mó wehekáhnue mitaq síwáhnorúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kéreq mibeqté wáhnáhmárínseqka Sísá subiq suanéhboq aneq ehwéh atanéhnkono éra sío síouwe. ⁴⁸ Sísaga síwáhnorútaq áhnte mó kegá wene ehweh ireyabe suwahbó púara we subiq suanehe iwíáhu kegá íre suboráhuwe.

20

Sísansabé, Insega miraúno ataráiro u ehwéhne. (Mátíyu 21.23-27; Máhka 11.27-33)

¹ Sísaga mó wehekáh Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéte wíráipéq síwáhnoréna kaweq ehwéh teriuwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kéreq mibeqté Asiu kené ábóáwáh wéhreqka weba séra ² kasenéra, Arega miraóna naneqme árahinie miraono? Insega miraúno ataráinsabé miraono? Teio úwe. ³ Teio uwana Sísaga sensabé, Ínéga moq itensabé kaseninie. ⁴ Sóniga wání meri merininkeheéna insega eqmaq áúwátáiro? Manikánka eqmaq áúwátáiro? Peh wehukega eqmaq áúwátóo? Teniéro úwe. ⁵ Teniéro úwara sega epéq sío síoéra, Anere teawenéhnkono? Manikánka Sóni eqmaq áúwátáire teawénaraqmé wega itensabé, Aneqsabé wene ehwehnsabé íre aiq pútare atároo inae. ⁶ Wehukega Sóni eqmaq áúwátówe teawénaraqmé mahtaq sáhuríáh kégá, Sóniwe Manikáne ehweh irarurai aní míre iwíáho puara ebahnsa tuparuqme iubíyeho éra sío síouwe. ⁷ Sío Síoéra Sísansabé, Sóniwe insega eqmaq áúwátáiramo. Ite íre tagarione uwana ⁸ Sísaga sensabé, Itega íné íre teniéwe. Minayabe ínéga moq ínénsabe, Miraúno aintarái aní íre teiníe úwe.

Sotáq wahnahnuro ahbábáq keyábé pabeqme ehwéhne. (Mátíyu 21.33-46; Máhka 12.1-12)

⁹ Sísaga mi keyábé mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Wehga sonsoqme náhníaq sera ayu uqmarena mó keyábé, Néne sotáq wahnahnue náwe soqintewáhro aritena mitaq suena íre wahto wáhnaupeqté ké suwahpeq kowéna íre wahto tanáhráq mitaq míaraire. ¹⁰ Náhníaq sera irái tanáhráq wene arambehri anínsabé, Ákáhtaq koweyo éna sotáq wahnahnuro kebá eqmatairara sotáq wahnahnuro kegá náhníaq sera íre náwasa subiqmarera kaqsutowe.

¹¹ Kaqsutowana so aboga mó arámbéhrí aní eqmatairara sega we moq subiqmarera íre kaweq sansá atera sera íre náwasa kaqsutowe. ¹² Kaqsutowana so aboga mó aní eqmatairara sega we anotahtaq subiqmarera so wírá máhpeq tuparutowana ¹³ so aboga wewe náhenéna, Anerininkono éna niruní nénáhní eqmaraníe. Nénahni púara sega wensabé áhtenéra wene ehweh iragéhe éna wenahni anehe eqmataire.

¹⁴ Eqmatairara we wahto kuraitaq sotáq wahnahnuro kegá we tagéra seye náhenéra, So abone ahninkáwá aiq sire. Mah so awaq mianéhboq subiq suanéhe iwíáhéra ¹⁵ táhtoqme máhpeq móatera subiq sutowe.

Sega mirauronsabé so aboga mi ke anere aritankéhbo? Teiníboq írátíáhro. ¹⁶ So aboga wene sotápéq séna wahnahno ke subiq suanawire. Wene sotáq mó kegá kawerue wahnahnigeheéna eqsitankéhe úwe.

Eqsitankéhe úwara sega wene ehweh irera mahraréra, Éhneh. Sotáq wahnahnuro kegá miraurome íre kawerurowe uwe. ¹⁷ Uwana Sísaga se ebitáwéna sensabé, Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Nah píáh kégá suto wahqká moke nahwiahnsanse kiotaikire ire.* (Buk Song 118.22)
Mah ehwéh áwahewé aiq ahtebaho kasenuwe.

¹⁸ Kasenuwana mó mahraréna, Mi wahqtáq inahnsabíra kené siyahnsamé piteginae. Mi wahqká megue wehukení subinaraq wene ayahnsamé abiro abiro aginawire úwe.

¹⁹ Úwara Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreqka seye náhenéra, Sísaga mi pabéqmé éhwéhnue itepi parobehre íwíáhuwe. Mira íwíáhu puara sío síoéra, We táhtoqme karábúsiipéq móatanéhe éra peh mitaq sáhurío keyabé áhreu puara íre miraorahuwe.

Sega Sísansabé, Táhkísi moné inse awenéhnkono kasenu ehwéhne.

(Mátíyu 22.15-22; Máhka 12.13-17)

²⁰ Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreqka Sísaga táhtore tanáhráqsábé áwénunowara mó keyábé, Sísaba pokue péhe éhwéh teaweq, Arene ehweh ireyabe iuwahbehre oro. Wega ahbabáq ehweh irarinkehboq págegeue kasenéq áhwárawe tagahro. Ahbabáq ehwehnínaraq táhtoqme anotah wahnáhpá móatanéhe éra péheno ke eqmaq súówe.

²¹ Eqmaq súówara kure Sísansabé, Íwáhnoraníno, ite tagarionawe arega iraréna ehwéhné tábúsoqme ehwéhnóne. Arega anotah kereq pehgáriq kereqsabé peh monseráh íwíáhé peh Manikáne sansá ahriahri tábúsoqme pahsuqme íwáhnoróne.

²² Minayabe teio. Aneq iwíáhono? Itega Aroma kené wahnah aní Sísáhri táhkísi moné awenéhnkono? Árahonehnkono uwe. ²³ Uwana Sísaga sega epéráhpéru iwíáh tagéna sensabé, ²⁴ Ebah moné taganiboq ábóraq maro éna, Mah monéráq píkíshakáq áwíqkakaq insene kehro úwara ²⁵ sega wensabé, Aroma kené wahnah animé Sísáhrinee uwe. Uwana Sísaga sensabé, Aroma kené wahnahne náneq wewe náwéro. Manikáne nanéq wewe Maniká náwéro úwe. ²⁶ Úwara Sísane ehwehnsabé áhtenéra wehuke míópi Sísaga áhwára áhwára ehwéh íre irarúnsabe túbáh agéra ehiya míówe.

Sísaga pusa ké iriwe oganúq sitankéhe ú ehwehne.

(Mátíyu 22.23-33; Máhka 12.18-27)

²⁷ Sáyúsi kewé pusa ké íre iriwe oganúq sitankéhe íwíáhu kee. Táhmaro mi kegá Sísaba séra wensabé, ²⁸ Íwáhnoraníno, Mósísine sehiranka maharéna, Íre aninkákáq wéh pukínaraq wenábáqka kéweiní meyankehe. Mi inínká maqmarahna animári wenawahne animári míageheéna meyankehe ire. (Lo 25.5)

²⁹ Minayabe abapete téhraníte se ábárahnahnah míarowe. Siwahwágá ahre mewena íre aninkákáq uraitaq pukuraire. ³⁰ Pukurairana náhmbáh 2 abakáwágá awahwáné kéweiní mewena íre aninkákáq uraitaq pukurairana ³¹ náhmbáh 3 abakáwága moq monseráhnurairae. Moke mi abaráhnhahnka mi iní mótaq mótarue mewera íre aninkákáq urotaq orah animári pukurawana ³² sinehemé mi iní moq pukuraire. ³³ Moke mi abaráhnhahnka mi iní meronsabé iriwe oganúq sitahnaraq insene ahre míanabo kasenuwe.

³⁴ Kasenuwana Sísaga sensabé, Mah marákó márakóipéqté wéhgá ahre meyháwara ahronká wehkowe. ³⁵ Manikánka iriwe oganúq sitahna kegá ahre íre meyagéhe. Ahrega íre wehkigehe. ³⁶ Se íópeqté kégá mía mía onserah puara mó íre pukigehe. Manikánka se iriwe oganúq sitahna puara peh wene animári mía míagehe. ³⁷ Pusa ké iriwe oganúq site ehweh Mósísine sehiranka teíre. Uworapeqté káriq awánkánsabé íre tagia peh téhrówana irobinapipéqté éhwéhnká mahraréna,

Íné Ébárahmane Maniká múge. Íné Áhísáhkine Maniká múge. Íné Sékópane Maniká múge úwe. (Kisim Bek 3.6)

* 20:17: Mátíyu 21.42 aigárapéqté éhwéh tagáhno.

³⁸ Mi ehwéhnká sokigi aiímé Manikámé íre pusa kéné Manikáne. Írakaumo. We peh oga míáh kéné Maniká míre. Wega tagehme ómi oga míáhwe úwara ³⁹ táhmaro Mósísine ehweh síwáhnoro kegá Sísansabé, Íwáhnoraníno, arega tábúsoqme iraréne éra ⁴⁰ áhtenára mó íre kasenuwe.

Manikánka omaq ato aní éhweh Sísaga kasenú ehwehne.
(Mátíyu 22.41-46; Máhka 12.35-37)

⁴¹ Sísaga sensabé kasenána, Manikánka merirankeheéna omaq ato aní we Tébitine anahwa wíre ewe. Mi ehwéhmé aneqsabé irarewo? Maniká itene Wahnahnka néne Wahnahnsabé, Niyah púpeq tútuue míéhnaraq arene naruo wahnahnarítárahno ire. ⁴² Manikáne Awanka Tébiti iwíáh atowana igonkó pukúípéq sehiranúwana mi ehwéhnká mahraréna, Maniká itene Wahnahnka néne Wahnahnsabé, Niyah púpeq tútuue míéhnaraq ⁴³ arene naruo saiqnariankehe atóge úwe ire. (Buk Song 110.1)

⁴⁴ Írátíáhro. Tébitiga mi anínsabé, Néne Wahnahne ato puana we árahue wene anahwa míanabo úwe.

Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ahabárowe ú ehwehne.
(Mátíyu 23.1-36; Máhka 12.38-40; Árúka 11.37-54)

⁴⁵ Ómi míó kega írótaq Sísaga we kéro ke teriena, ⁴⁶ Mósísine ehweh síwáhnoro kegá mirao serahniyeho. Mó kegá se tagéra sensíwíq pankerageheéra íre wahto korósi úbíqmera nógówe. Segá máhkétirapéq nogótáq mó kegá se mehweh ariteyabe suwahbehre. Momiwí nahtápéq pokotaq kaweqtapéq tútuue méyabe suwahbehre. Táhutahurorabeq abowah wehwárá tútuue míáhrabeq méyabe suwahbehre. ⁴⁷ Segá kéweinínsónsábé péhe éhwéh teriera sene ménsámehnsánkakaq sene nahnkakaq mewe meweowe. Ite kaweqtaq míáh ké wóe igeheéq wehuke míáhtáq íre wahtotaq púreq aruqaruowe. Mirao puana Manikánka ehweh aritahna tanáhráq se anotahtaq kamah arinkéhe úwe.

21

Tabonah inínká Maniká náwu monéyábé éhwéhne.
(Máhka 12.41-44)

¹ Wehukega séra Maniká móne náwúrabeq áhnte monéákáq kégá mitaq móne náwúwana Sísaga tagówe. ² Tabonah kewínínká séna káriq pabúsá móné náwuwana tagéna ³ mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Mi tabónáh kéwínínká náwí mónégá moke mó kegá náwé móné kiotaikire. ⁴ Segá sene pehipi matiáh móné náwéwana mah tabónáh kéwínínká moke wene matiéh mónéwé aiq náwíre. Aiq náwí púana amahnága táhutahuq paiqmarahna moné íre kéhre. Minayabe wega náwí mónégá moke mó kegá náwé móné kiotaikire úwe.

Sísaga, Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náh íre kaweraginawire ú ehwehne.
(Mátíyu 24.1-2; Máhka 13.1-2)

⁵ Táhmaro kegá Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq tagéra mahraréra, Mah nahtáqmé áhnte kawéq ébáhmárá awahriq naneqmarí kéhre uwana Sísaga minayabe mahraréna, ⁶ Itega tagah naneqme mókake paentárara aruaneherawoe. Mi peréhnéhnía ébáhmárá miraué moráráq íre kagainae. Peh moke paentárara aruaneherawoe úwe.

Sísaga anehe tanáhráq íre kaweq sunúq sinawire ú ehwehne.
(Mátíyu 24.3-14; Máhka 13.3-13)

⁷ Segá Sísansabé, Íwáhnoraníno, arega irarénawe ahkake miraoneherabo? Miraonehera irataq aneq ábóraraginabo? Miraonehera irataq itega ahtebanehboq ebeqme aneq ábóraragínaq taganehnkono kasenuwe. ⁸ Kasenuwana Sísaga mahraréna, Mi tanáhráqsábé mó kené péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritéhboq auráq matawéq tagaríáhro. Mi tanáhráq áhnte kegá mótaq mótarue néníwírue séra péhenéra, Íné

Manikánka eqmaq núwéh ání múge éra, Anehe tanahráq aiq wahtonire igehe. Mina tahnsanira ke íre kérérahro. ⁹ Mi tanáhráq mah marákó márákó ebehowe ira ehwéh ireq íre ahreoro. Íre iransánoro. Téhwe teiú náneq ebeq sínana anehe tanahráq íre apubúue sinae úwe.

¹⁰ Sísaga anehe tanahráqsábé mó mahraréna, Mó kehinánseq mó kehinánseqka ebehoneherawoe. Mó wahnáhné awahraheq mó wahnáhné awahraherue ebehoneherawoe. ¹¹ Mi tanáhráq anotah maríinae. Mitaq mahtaq ehwehánhara áhnte ke awahreoneherawoe. Mi tanáhráq íopeqté náneqmarí tagéq anotahtaq áhreoraho naneqmarí tagagehe.

¹² Mi tanáhráq itensabé suwahrieh kegá ite táhtoqme íwioqnéra momiwí nahtápéq ehweh aitera karábúsiipéq móitagéhe. Itega néne sánsá segiónsábé anotah wahnáh kéreq ákáhtaq wahnáh kéreqka ehweh aitageheéra seba móitagéhe. ¹³ Mirairataq íné éhweh terigéhe. ¹⁴ Mi tanáhráq, Aneq ehwéh irarenehnkono ue iwíáh kikiriyeho. ¹⁵ Ínéga kaweq iwíáh aitahnaq ahtebia éhwéh irarirataq itene naruoga mi ehwéhnsábé íre ahqáho aitahráhowe.

¹⁶ Iteinoiboreq iteribáqmarinseq iteruwahraheq itene iyahnabo anímárinseqka ite wahnah kebá móitehrara sega ite táhmaro iubiq iuagéhe. ¹⁷ Néne sánsá sehgió púara ómi kegá itensabé iuwahriehre aitagéhe. ¹⁸ Itene iyahqnopeqte peh morá íyáhrá íre sáúqkinae. ¹⁹ Néne sánsá íre susa anehe tanahráqkákákáq kawerue sehgirataq oga mérapeq awaq miagéhe úwe.

*Sísaga Sarúsarama suwahpeq kekigahki aruaneherawoe ú ehwehne.
(Mátíyu 24.15-21; Máhka 13.14-19)*

²⁰ Sísaga anehe tanahráqsábé mó mahraréna, Ebehira kegá Sarúsarama suwahpeq abugéqnáhnuriehra tagehrataq áhníbórá mi ke aipáhrue subiq suera nahmarí kekigahki aruaneherawoe tagariagehe. ²¹ Mi tanáhráq Súría marákórápéq míehrataq sáwéhrapeq pehbeheráh pokoro. Sarúsarama suwahpeq míehrataq mitaq sueq móbeq pokoro. Ahpeq nogírataq Sarúsarama suwahpeq kouwekiyeho. ²² Mi tanáhráqmé anotah kamáh aina tanáhráre. Manikáne ehwehnka kamah ainawire ime aiq pútaraginawire. ²³ Mi tanáhráq kía míéhra ininsónseq inahunahnínkákákáq íninsónseqka íre pehbeheráh pokorahi puaq sensabé irutaboíro. Manikánka mi ke anotahtaq kamah arinkéhe. ²⁴ Nahnsó kegá mó ke pokatate kiraqme subiq suera mó ke meriqmera moke wáhnaupéqté ké suwahpeq móruagéhe. Nahnsó kegá Sarúsarama suwahpeq áhnte opéq wahnahnigehe. Nahnsó kegá wahnahné tanahráq parabagínaraq sega mitaq mó íre wahnahnigehe.

*Anehe íné wehukení úku anínká tuinauge ú ehwehne.
(Mátíyu 24.29-31; Máhka 13.24-27)*

²⁵ Sísaga mi tanáhráqsábé mó mahraréna, Mi tanáhráqmé pópoqnahwe, íomé, wehoyoqmarímé ótaq sansánagínaq tagagehe. Sóreq wanínká mueq muerue sóyáh agína puara moke wehukene sirupipeq umeh agínara anotahtaq áhreoneherawoe. ²⁶ Íopeqté náneqmarínká kúrugúruínaraq wehukega, Anerirapómo éra iwíáh kikiréra anotahtaq áhreoneherawoe. ²⁷ Mi tanáhráq íné íopeqté piribirioyahnkakaq téhreh naneqkákáq págegeue írábúyápipeqté tuonara tagagehe. ²⁸ Teiú náneqmarí tagehrataq iriwe méq íwéh panantágínaq taganeheqmóe. Manikánka tumeirahna tanáhráq aiq wahtonire úwe.

*Sísane ehweh íre parabagia peh ahriahri kagainawire i ehwéhne.
(Mátíyu 24.32-35; Máhka 13.28-31)*

²⁹ Sísaga mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Éntuankakákáq mó awánkánkákáqsábé iwíáhue tagéq ahtebahro. ³⁰ Awanká ánáh aunínaraq itega iwíáhéq, Ópeq áhníbórá sire aiq ahtebóne ewe. ³¹ Mina onserah teiú náneq ábóraragínaq tagéq Manikánka wahnah wahnahni tanáhráq aiq wahtotarire igehe.

³² Teinboq írátíáhiro. Amahnága oga míáh kéga ómi pehipi íre pukigehe. Ebeqme moke teiú náneq ábóraragína tagéq anehe pukigehe. ³³ Íopeqkákák mah marákó marákóákák parabagínana ínégá teiú éhwéhmé íre parabagia peh ahriahri kagainawire úwe.

Sísaga, Ahriahri kawerue tagariáhiro ú ehwehne.

³⁴ Sísaga mi tanáhráqsábé mó mahraréna, Kaweqtaq méq kawerurero. Itega abehq wání néq múguwahguiyeho. Ménsámehnsánsabe iwíáh kikiriyehe. Mirairataq ite íre iwíáhirataq mi tanáhráq apubúue sine. Kahnkapi wah pariéhnserah ³⁵ mi tanáhráq moke mah marákó marákóipéq míáh ké parianeherawoe. ³⁶ Ahriahri níwénunéq kawerue auráq matíáhiro. Mi tanáhráq sínaraq teiú náneqmarínká kamah ainehoéq Manikánsabe, Págege ainte séhréh ainto ue púreroro. Mirairataq íné wehukení úku aníné niuranabiahapeq seiriwe míagehe úwe.

³⁷ Moke wéhékáh Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq síwáhnoréna tupekinaútaq mitaq suena Óríwi sawéhrápéq kigaegaeúwe. ³⁸ Ahbiahipeq áhnte kegá wene ehweh iraneheéra Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq séyéuwe.

22

Súrásaga wahnah keyábé, Ite meiqmena Sísaba móitaníe ú ehwehne.

(Mátíyu 26.1-5,14-16; Máhka 14.1-2,10-11; Sóni 11.45-53)

¹ Asiu kené sótaikú siahrreraq ko tanáhráq íre múi páretí no tanáhráq wahtonútaq ² Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka sío síoéra, Sísawe árahue subiq suanéhnkono uwe. Sega mó keyábé áhreu puara ábóraq íre táhtorahráhuwe. ³ Sísá kéro ke airápété téhraníté míówe. Sebaté aní Súrása Ísikáriótie. Owainawanka Súrásane arupipeq kowena iwíáh atowana ⁴ pokue Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté wáhnáh kéreqpa kure sensabé, Sísá owinahwinonaq subóro úwe. ⁵ Úwara iwíáh íwíáhéra móne awenéhboq miraúno uwana ⁶ Súrásaga kowe aritena wehuke íre míéhrataq se Sísaba mórite tanáhráqsábé iwíáhue kabarúwe.

Téhtaré anitégá táhutahuq kawerare ehwéhne.

(Mátíyu 26.17-25; Máhka 14.12-21; Sóni 13.21-30)

⁷ Asiu kené sótaikú siahrreraq ko tanáhráq íre múi páretí né tanáhráq sútaq Asiu kegá sipisípiq áráhq subiqme titiru tanáhráq súwe. ⁸ Mi tanáhráq Sísaga Pítareq Sónireqsabé, Sótaikú tanáhráq ahreraq kéh táhútáhúq nanehboq kogaweraráhtao úwara ⁹ sega wensabé, Eheq kogawerarayéhnkoyo ue kasenuyana ¹⁰ Sísaga sensabé, Íráhtao. Wahto kehiná suwahpeq pokue obenkisa wání ántéhyánkákákq ánínseq piehgírataq we kéanehenotao. We pokína nahtápéq kieráhtao. ¹¹ Mibeqté ábóawáh wéhyábé, Íwáhnori anínká mahraréna, Ínéreq íné séniráh kéreqka sótaikú iahreraq kéh tánáhráq táhútáhúq nanehboq mi paqnáhípeq sokigi aio ire etao. ¹² Wegá ménsámehnsá aiq kaweria anotah paqnáhípeq sokigi ínaraq mitaq itene táhutahuq kaweraráhtao éna eqmaq suowe.

¹³ Eqmaq suowara pokue Sísaga teriunserah tagéra mitaq sótaikú tanáhráq siahrreraq ko tahutáhúq kaweraróye.

Sísaga páretiakákq sera ano ko kahpúákákq náriu ehwéhne.

(Mátíyu 26.26-30; Máhka 14.22-26; 1 Kórína 11.23-25)

¹⁴ Táhutahuq tanáhráq sinaútaq Sísareq we kéro kereqka táhutahuq naneheéra pokue tútuue míówe. ¹⁵ Sísaga sensabé, Níeráníra tanáhráq aiq wahtonire. Ebeqme mina sótaikú tanáhráq iahreraq kéh táhútáhúq itereq moráraq naneheéna iwíáh íwíáhuge. ¹⁶ Teinboq írátíáhiro. Mah tahutáhúq nahnaraq mah marákóipéq míó tánáhráq mó íre nanie. Manikánka wahnah wahnahnirabeq míáhnaraq mitaq nanauge úwe.

¹⁷ Wegá náhniákq sera anonkakaq káhpú mewena Manikánsabe, Kaweróne atena sensabé, Umah. Moranínká moranínkáue nahro. ¹⁸ Íné mah marákóipéq míó tánáhráq

náhníáq sera ano mó íre nanie. Manikánka wahnah wahnahnirabeq míáhnaraq mitaq nanie éna ¹⁹ páréti mewena Manikánsabe kaweróne atena keqme náriena sensabé, Mahnawé niwaq mire. [Nehrataqmé ínénsabe iahreraq matíáhro éna ite séhréh aitanieéna pukinie úwe.

²⁰ Segá mi tahutáhúq parabagútaq Sísaga náhníáq sera ano mónkakáq mewe páréti náriunserahnue siena sensabé, Mahnawé néne korahq mire. Ite séhréh aitanieéna néne korahqka tuinawire úwe.]

²¹ Sísaga mó mahraréna, Tagahro. Néne naruo koweriranai ani itereq moráráq míéhre. ²² Manikánka aiq irarinserah íné wehukení úku aní pukinie. Néne naruo koweriranai anímé anotahta q kamah awinawire úwe. ²³ Úwara we kéro kega sío síoéra, Insega mirainabo ue kasenuwe.

Sísaga we séhréh atéhoró ú ehwehne.
(Mátíyu 20.25-28; Máhka 10.42-45)

²⁴ Sísá kéro kega seye ehwehéra, Ínéga ite kiotaiku aní múge éra mó anínká mó anínkáue mira íwíáhéra ehwehuwe. ²⁵ Ehwehunsabe Sísaga sensabé, Mah marakóipéqté kéréq págege wahnáhno ke míáhwe. Págege wahnáhno ke méra sensuwahrahaq wahnahnéra, Ite kawerue séhréh aítáh wahnáhne ewe. ²⁶ Itega mina tahnsa íre oro. Ite míáhrabeqte aní anotah anímé iteríbáq tahnsa míáhno. Wahnah aní míanie íwíáhina anímé arambehri aní méq we séhréh atehoro.

²⁷ Tútuue táhutahuri anímé anotah aníne íwíáhowe. Wene arambehri aní wene táhutahuq kaweraréh anímé pehgáriq aníne íwíáhowe. Íné iteba mío anímé arambehri aní tahnsanéna séhréh aita aitaugé.

²⁸ Níwíoqnah tanáhráq itega íné íre nuwasa ínéba mía míaconsabé ²⁹ Nániboga ínénsabe wahnahnúno aintéhserah ínéga itensabé moq wahnahnoro aitóge. ³⁰ Ínéga wahnah wahnahnonarabeq itega mitaq tútuue méq táhutahurigehe. Ísara kahnáh airápété téhtaré míáhwe. Itega wahnah kené tahberaq tútuue méq mi kahnáhné ehweh iwíáhue tagéq tábúsoq sitagéhe úwe.

Sísaga Pítansabé, Íné nuwaniewóne ú ehwehne.
(Mátíyu 26.31-35; Máhka 14.27-31; Sóni 13.36-38)

³¹ Sísaga Pítansabé mahraréna, Sáimónio, Sáimónio, írátíahno. Owainawanka iwíáhéna, Ahreronká námúq sibinsibinonserahnue ite abehq náneq tahnsá úkigeheéna íwíoqnanie ire.* ³² Amahnága arega ínénsabe aiq pútare ainte néne sánsá ambubu atiahne. Néne sánsá súéhneho éna arensabé púreratóge. Arene ahababáq sue íné séranie íwíáhinaraqmé arereq morá árámbehri ké séhréh arito úwe.

³³ Úwana Pítaga Sísansabé, Néne Wahnahno, are kéro nsabé karábúsiipéq móintaneherabomo nubi q suaneherabomo. Anetaníbo. Kéranie úwe.

³⁴ Úwana Sísaga wensabé, Teawiníboq írátíahno. Iborá kokórega ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríoge apahtaróráq irariniewóne úwe.

Sísaga we kéro keyabé, Poka paiqmaráhro ú ehwehne.

³⁵ Sísaga sensabé, Mónewe, unahmé, súwe meyého ue eqmaq íuwátáutaq ite aneq tabonahuroo kasenúwara sega wensabé, Írakaumo uwana ³⁶ wega sensabé, Amahnága móneakáq unahnkákáq matíéh rataqmé mina mewe nogóro. Poka íre matíéh rataq sáhkétiraté móne mewe q mi monératé poka paiqmaráhro. ³⁷ Aneqsabé teiugo? Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Wereq ahababáq kereq morábí sáharitagéhe ire. (Aisaia 53.12)

Teiníboq írátíáhro. Segá íné mirairansabé mi ehwehnká aiq pútaraginawire úwara ³⁸ we kéro kega wensabé, Itene Wahnahno, tagáhno. Ite téhtaré pókánkákáq míone uwana wega sensabé, Mina aiq awehrare úwe.

* 22:31: Kárikí ehwehmé íre námúqtaq pabeqme peh wítiraq pabeqme ehwéh mirarire.

Sísaga Óríwi sawéhrápéqté mátábúrápéq kobúrerú ehwehne.
(Mátíyu 26.36-46; Máhka 14.32-42)

³⁹ Sísaga mitaq suena Óríwi sawéhrápéq poku pokuúnserahnue pokúwara we kéro kega kérowe. ⁴⁰ Sísaga mitaq kéna sensabé, Ahbabáq aitehnehboq púreroro éna ⁴¹ se suena wahtotaq móbeq pokéna marakóraq káuqmunue ména púrerúwe. ⁴² Púrerue mahraréna, Nániboo, are awahbáhnaraqmé nirupipeq umehi naneq menuahráhone. Íre íné nuwahbeh sansá peh are awahbáhna sansánúno ue púrerúwe.

⁴³ [Púrerúwana íópeqté ánínká weba tuena págege atowe. ⁴⁴ Págege atowana wene arupipeq áhnte umehúwana mónkakáq págegeue púrerúwe. Págegeue púrerú púana áhnte munsínsínká tuwe. Munsínsínka korahq tahnsánue marakóipeq tabagúwe.] ⁴⁵ Púrerúrabéqte irigue we kéro ke koragówara sirupipeq umehúnsabe sugówe. ⁴⁶ Wega sensabé, Aneqsabé sugaho? Owainawanka ahbabáq aitehnehboq iriwe púreroro úwara áhnte wehuké weba suwe.

Súrásaga Sísane naruo koweriro ehwéhne.
(Mátíyu 26.47-56; Máhka 14.43-50; Sóni 18.3-11)

⁴⁷ Sísaga ehwehnútaq we kéro aní Súrásareq áhnte mó kereq weba suwe. Súrásaga ebeq séna weba wahtotaq sewéna we nánkóqnanauítaq ⁴⁸ Sísaga wensabé, Súrásao, íné wehukení úku aní mónuwanieé nánkóqnanibo úwe.

⁴⁹ Su kegá Sísá táhtoraneherautaq we kéro kega tagéra wensabé, Itene Wahnahno, pokatate apiaranéhnkono uwe. ⁵⁰ Uwana peh morá kéro anínká wene pokatate Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh áníné arambehri aní apiwe wene púpeqte áhré kiraq auwowe. ⁵¹ Ahre kiraq auwowana Sísaga sensabé, Aiq míre. Túbáh agoro éna kiraq auwo aníné ahre táhtoqme kaweratowe.

⁵² Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté wáhnáh kéreq Sarúsarama suwahpeqte ábóáwáh wéhreqka táhtoranehera utaq wega sensabé, Aneqsabé aebó aní táhtoráhnserah pokankakaq sahnkákáq íné meniraneheéq seo? ⁵³ Mó wehekáh mó wehekáhnue Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq iteba míarautaq itega íné íre táhtotiarowe. Amahnága iteitene tánáhrárirana sunkíkírirabeqte sánsánká aiq kiotaikire úwe.

Pítaqa, Íné Sísá íre tagaríoge ú ehwehne.
(Mátíyu 26.69-75; Máhka 14.66-72; Sóni 18.25-27)

⁵⁴ Segá Sísá táhtoqme meqmera kure se mótaq we mótarue Pítaqa sinehe kaqme kure sega Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahne nahtapeq kuwe. ⁵⁵ Mi matábúrácq ira parewe tútuue míowana Pítaqa mitaq kowéna tútuue míowe. ⁵⁶ Tútuue míowana ira kawerue téhrówana mibeqte árámbehri áhrárigá Píta ebitáwéna mahraréna, Mah anímé Sísaba mía míai aníne úwana ⁵⁷ Pítaqa ahqáho éna wensabé, We íre tagaríoge úwe. ⁵⁸ Úwana mótaq tahnsa mó wehgá Píta tagéna wensabé, Are moq mi kahnáh aní móne úwana Pítaqa, Íné írakaumo úwe.

⁵⁹ Anehe mó wehgá págegeue mahraréna, Mah aní Kehrari marákórápéqté aní púana wereq mía míai aní míre úwana ⁶⁰ Pítaqa wensabé, Arega irarénawe íné íre tagaríoge úwe. Pítaqa mi ehwéh irarútaq kokórega ehwehnúwana ⁶¹ Sísaga pabeqme Píta tagówe. Tagówana Sísane ehweh ahreraq matawéna iwíáhúwe. Mi ehwéhnúmé, Kokórega ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríoge apahtárórácq irariniewóne únsabe Pítaqa iwíáhéna ⁶² kéirigue móbeq pokéna anotahtaq ibisówe.

Sega Sísá áwíoqno ehwéhne.
(Mátíyu 26.67-68; Máhka 14.65)

⁶³ Sísá aurácq matió kega wensabé awiréh atera subiqmarówe. ⁶⁴ Segá ambantataté wene aura akariue táhrarera we subiqmarera kasenéra, Insega subiq marehro? Teio uwe. ⁶⁵ Teio éra sega wensabé áhnte íre kaweq ehwéhnatówe.

Wahnah kegá aboawah weh míorabeq Sísa ehweh ató ehwehne.

(Mátíyu 26.59-66; Máhka 14.55-64; Sóni 18.19-24)

⁶⁶ Ahbiahipeq Asiu kené aboawah wehwárínseq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka momiwíuríówara Sísa meqmera mí kaunsírí kébá móátówe.

⁶⁷ Móátówara sega wensabé, Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna peh morá ání omaq atowe. Arewé mí anípo? Pahsuqme teio uwana Sísa sensabé, Ínéga teiénaraqmé itega íre aiq pútare aintaneheqmóe. ⁶⁸ Ínéga itensabé kasenonaraqmé íre tenieneheqmóe. ⁶⁹ Wahtotaq tanáhráq íné wehukení úku anínká Maniká Iteribone ayah púpeq tútuue mía míainauge úwe.

⁷⁰ Úwara sega wensabé, Are Manikáne ahninkáwábo kasenuwana wega sensabé, Itega aiq irarewe. Íné werahu mino úwara ⁷¹ seye náhenéra, Iteitega wene ehweh aiq ironayabé mó kegá kasenýabe anetaníbo uwe.

23

Páhirátiga wahnahnútaq sega Sísansabé ehweh ató ehwehne.

(Mátíyu 27.1-2,11-14; Máhka 15.1-5; Sóni 18.28-38)

¹ Minayabe Sísansabé ehweh ató kega we meqmera Páhirátiba kure ² mitaq mó ehwéh atera mahraréra, Iteruwahrah moke íre kaweraruanieéna péhe éhwéh síwáhnorire. Wega, Aroma kené wahnah aní Síshri táhkísi moné íre náwéro aitáraire. Wega, Íné Asiu ke kaweraranieéna su aní múge uraire. Íné anotah Wahnáh aní múge uraire ue ehweh atówe.

³ Ehweh atówana Páhirátiga Sísansabé, Arewé Asiu kené wahnahpo kasenúwana wega wensabé, Arega aiq iraréne úwana ⁴ Páhirátiga Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq momiwíuríó kereqsabé, Mah aniné ahbabáq íre ahteboqe úwe.

⁵ Úwara sega págegeue mahraréra, Mi anínká síwáhnoréna pagu paguninsabé wene ehweh íráh kégá ahbabárorahi iwíáhowe. Téhwe Kehrari marákórápéq síwáhnoréna moke Súría marákórápéq síwáhnoréna amahnága mahtaq síwáhnorire uwe.

Sega Érótiga wahnahnútaq Sísansabé ehweh ató ehwehne.

⁶ Páhirátiga mí ehwéh irena sensabé, Mah aní Kehrari marákórápéqté anípo kasenúwara, ⁷ Ee. We mibeqté aníne teawúwe. Páhirátiga mí ehwéh irena, Érótiwe mibeqté wáhnáhne íwíáhéna mí tanáhráq we moq Sarúsarama suwahpeq míonsabe Sísa req we ehweh ató kereq Érótiba eqmaq suowe.

⁸ Érótiga Sísa éhweh mó tanáhráq mó tanáhrárué irena, Wega ótaq sansá miraína tagéyabe níre íwíáhéna íre wahto tanáhráq Sísa tagéyabe awahbéna sega Sísa meqmera sutaq wene arupipeq anotahtaq eyoyóúwe. ⁹ Wega Sísa áhntetaq kasenúwana íre ehwehnia peh ehiya míowe.

¹⁰ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka mitaq iriwe méra Sísansabé págegeue ehweh atówe. ¹¹ Érótiwe wene sóntía kereqka Sísansabé awiréh atera abehq éhwéh atówe. Segá kaweq karósí Sísa suki atera eqmarówara Sísa meqmera Páhirátiba kouwekuwe. ¹² Nahomé Érótiwe Páhirátireqka seye abiahnsa aruqaruruye. Anehemé mí wehékáh insahwé ue míoye.

Páhirátiga, Sísa awankátaq táhparáhro ú ehwehne.

(Mátíyu 27.15-26; Máhka 15.6-15; Sóni 18.38-19.16)

¹³ Páhirátiga Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq mibeqté aboawah wehwárínseq míó kereqsabé, Íráhro éna ¹⁴ sensabé, Ínéba méátáh anínsabé ehweh ateq mahraréq, Wega péhe éhwéh síwáhnorire ewe. Itega irare atáh éhwéhnsabé ite míáhtaq kasenéna we íre ahbabáq anine íwíáhuge. ¹⁵ Érótiga moq wene ahbabáqsabe kasenu tagéna ahbabáq íre kéhre íwíáhure. Mah anímé itega we subiq suahráhuána ahbabáq íre kéhre. ¹⁶ Minayabe áréti sahtáté subóro aritena anehe pugeq iníe úwe.

¹⁷ [Asiu kené sótaikú siahreraq ko tánáhráq Páhíratiga mó opéq mó opérue karábúsi-
ipéqté peh morá áni pugeq suaq pugeq suarúwe.]

¹⁸ Páhíratiga Sísá pugeqinié úwara ómi mío kega ehweh kikiréra, Ahqáho. Sísá subiq
sue Párehba pugeqio uwe. ¹⁹ Párehbareq Aroma kereq ebehutaq wega mó aní subiq
suonsabe Aroma kegá we karábúsiipéq móátówe. ²⁰ Páhíratiga, Sísá pugeq auwanuage
íwíáhéna mío keyabé, Párehba íre pugeqinié. Sísá pugeqinié úwara ²¹ sega anotah
ehwéhnaabára, Ahqáho. Awankátaq táhpawe subiq suo. Awankátaq táhpawe subiq suo
uwana

²² Páhíratiga sensabé anehe mó kasenéna, Aneqsabébo? We aneq ahababáiro? We
subiq suahráhuána ahabábáq íre kéhre. Íre kéh púaq áréti sahtáté subóro aritena
anehe pugeq inié úwe. ²³ Úwara sega mi ehwéhnsabé anotahtaq ahqáho atera anotah
ehwéhnera, Awankátaq táhpawe subiq suo uwe. Sene ehwehka Páhíratine ehweh
kiotaikúwe. ²⁴ Minayabe Páhíratiga sensabé, Itega irarenserah mirainie úwe.

²⁵ Aroma kereq ebehú anínká mó aní subiq suonsabe sóntía kegá karábúsiipéq móátó
ani pugeq auwowe. Pugeq auwena Sísá awankátaq táhpawe subiq suo irare kegá sene
íwíáh sansa miraigeheéna sóntía kebá móátowe.

Sísá awankátaq níriraté táhparó ehwehne.

(Mátíyu 27.32-44; Máhka 15.21-32; Sóni 19.17-27)

²⁶ Sóntía kegá Sísá meqmera pokuwana ahtapeq piehgíu ani, Sáirini marákórápéqté
ání wenáwíq Sáimóni, sure Sarúsarama suwahpeq pokinaúwe. Pokinaúwara sega we
saiqnatera Sísá táhparéhra awánká we abaq atera, Sísá kéro atówe.

²⁷ Áhnte kegá sinehe kure mibeqté íninsónká Sísansabé arutaboírera ibisowe.
²⁸ Minayabe Sísaga pabeqme sensabé, Ínénsabe íre ibisahro. Itereq itene anímárinse-
qsabé ibisahro. ²⁹ Mókake Sarúsarama suwahpeqte ké kamah aríéna tanáhráq sega
mahraréra, Orahinínsómé, inahunahni íre maqmíáh íninsómé, náh íre náríé íninsómé,
sega iwíáh iwíáhigehe irarigehe. ³⁰ Mi tanáhráq, Mi kegá anotah sawéhwárinákáq
pehgáriq sawéhwárinákáqsabé, Ite apubúue pukonehboq me mewe ite akariúno igehe.
(Hosea 10.8)

³¹ Íné o awánká tahnsa míahnara sega íné miraonehera onsabé mókakewe ite ehyatia
awánká tahnsa míéhra puara mó kegá aneq miraoneherabo úwe.

³² Sóntía kegá ahabábáq anité Sísareq subiq suaneheéra meriqmera kuwe. ³³ Sega sáwéh
áwíq Ayahqno Tánúnsutapéq kíútaq mitaq Sísá awankátaq níriraté wene ayahnkaratáq
subiqmaq aigarátáq subiqmarue táhparera awanká pankeqme marakóipeq pearówe.
Ahabábáq anité moq awankátaréráq níri pewe táhparéra pankeqme ayehré ayehré
pearówe. ³⁴ Pearówana Sísaga púrerue mahraréna, Nániboo, mah kegá mirao naneq sega
íre ahtebahwe. Minayabe mi ahabábáqsabé íre iwíáhúno úwe.

Sóntía kegá, Wene korósi insega meyanabomo éra saraqmianeheéra káhsiue saraqme
meyówe.

³⁵ Mitaq momiwíu kegá iriwe awahnkanuwara Asiu kené wahnahmarínká Sísansabé
awiréh atera mahraréra, Wega mó ke kawerarítáaire. We wehuke merirena Manikáne
arambehri mirainkeheéna omaq atéh aníninaraqmé wewe moq kawerarahráhire uwe.

³⁶ Sóntía kegá moq awiréh atera weba séra kítাবেh nahniáq sérá ano pankeqme
awera, Náhno éra ³⁷ arewe aiq pútaq Asiu kené Wahnah aníninaraqmé arerene anonka
kawerúno uwe.

³⁸ Kanehraq sehiranúwara wene ayahqno abobóráhpeq awankátaq táhparówe. Mi
sehiránká mahraréna,
Mah anímé Asiu kené Wahnahne úwe.

³⁹ Awankátaq táhparó ahabábáq anínká moq Sísansabé awiréh atena, Arewe Manikánka
omaq ato anípo? We inaraqmé arere séhréhé ite moq séhréh aito úwe.

⁴⁰ Séhréh aito úwana mó ahabábáq anínká ebeq irarú aninsabé ehweh atena, Arewe
Manikánsabe íre áhreono? Sega ite awankátaq táhpawe subiq súáhro aitáhwe. ⁴¹ Arereq
ínereqme ahabábáq anité púara iubówe. Mi anímé we íre ahabábáq aninirarawe pehipi

subiq súáhwe éna ⁴² Sísansabé, Sísao, arega wahnahninagake ínénsabe ahreraq matiahno úwe. ⁴³ Úwana Sísaga wensabé, Teawiníboq írátíahno. Iboramé Manikáne kaweq matábúrápéq ínéréq míankehe úwe.

Sísa pukú ehwehne.

(Mátíyu 27.45-56; Máhka 15.33-41; Sóni 19.28-30)

⁴⁴ Wéhékáhnabubu moke mah marákó marákó sunkíkíragúwana ío tunsore-rutaqkakáq peh sunkíkíratiowana ⁴⁵ pópoqnah mi tanáhráq íre téhrówe. Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté páráhnekéq tahnsa ónsá senahpeqté subame tunse téhtaré úkúwe.

⁴⁶ Sísaga anotahtaq mahraréna, Nániboo, néniwa arene ayahpi máróge éna putiowe.

⁴⁷ Putiowana sóntía kené kíápéténiga tagéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atena mahraréna, Mah anímé íre ahababária peh kaweqtaq míéh áníne úwe.

⁴⁸ Úwara mitaq taganeheéra awahnkanu kegá we putio tagéra sene sirupipeq umeh agúwara mitaq suera sene nahtapeq abae aguwe.

⁴⁹ Moke Sísane iyahnaboreq Kehrari marákórápéqté we kéro ininsónseqka moberue iriwe méra moke minawari tagowe.

Sísane anonka maisé onápípeq maisaró ehwehne.

(Mátíyu 27.57-61; Máhka 15.42-47; Sóni 19.38-42)

⁵⁰ Súría marákórápéq Árimátéa suwahpeqte wéh wenáwíq Sósépa míowe. We aboawah wehéna kaweqtaq mía míaúwe. ⁵¹ Mó abóawáh wéhwárínká, Sísa subiq suo atótaq wega íre kowe aritowe. Manikánka wahnah wahnahni tanáhráq áwénunue taga tagaúwe.

⁵² Wega Páhirátiba kure wensabé, Sísane anonka mewena mómaisaranínkono úwana kowe atowana ⁵³ Sóséparehga Sísane anonka kiwewe marakóraq márumarera íre wahto taberábe ambántáipéq úbíqme mewera ubusa onápípeq mómaisarówe. Mitaq mó aní íre maisia peh o oná kowe. ⁵⁴ Táhutahuq kaweré tanáhráq pehnkinaútaq Asiu kené ahrena ahrena wehekáh sinaútaq maisarówe.

⁵⁵ Kehrari marákórápéqté Sísareq su inínsónká Sósépareh kírirera mi oná tagéra Sísa mitaq maisaró tagowe. ⁵⁶ Tagéra mitaq suera se káúrabeq kure kaweq kunkúni naneqkakáq wériakáq kawerarówe. Mósísine ehwehnka irarúnserah sega ahrena ahrena wehekáh túbáh aguwe.

24

(Mátíyu 28.1-10; Máhka 16.1-8; Sóni 20.1-10)

¹ Ahrena ahrena wehekáh parabagúwara ahbiahipeq ío kiembogútaq mi inínsónká kaweq kunkúni naneq mewera Sísa maisaróabeq pokuwe. ² Wahtotaq kutaq óna méhpeh paiqmáro ebáh móbeq kowara tagéra ³ ónapípeq kibekue tagowana sene Wahnah Sísane anonka íre kowara tagowe. ⁴ Tagéra sirupipeq iwíáh kikiruwara anotah tehró ambántánkákáq ánité ábóraragéra mitaq iriwe míóyara tagowe.

⁵ Tagéra mi inínsónká anotah ahréera marakóipeq káuqmunuríowara ábóraraguya anitégá sensabé, Pusa aní matorabeqme aneqsabé oga míéh ánínsabé kabaroo? ⁶ We irigi puana mahtaq íre míéhre. We Kehrari marákórápéq mívaraitaq teiatái ehwéh iwíáhue tagahro. ⁷ Wega mitaq ména mahraréna, Segá íné wehukení úku aní ahababáq keba móintehrara awankátaq táhpawe nubi q suehrana apahtáróráq iriwe oganúq intankéhe uraire uye.

⁸ Uyara mi inínsónká wene ehweh siahreraq matawéra ⁹ maisaróabeqte kouwekue airápété morá we kéro kereq mó kereqsabé moke koreríúwe. ¹⁰ Mi inínsómé, apahq ínító síwíqmé Sóánawe, Mágára suwahpeqte íní wenáwíq Máhríawe, mó Máhría we Sémísine anowae. Sereq mó inínsónseqka mi ehwéh eqmaro ke teríúwara ¹¹ sega iwíáhéra, Mi inínsónká irare ehwéhmé peh múguwahgu ehwéhne éra íre aiq pútare arítówe.

¹² [Pítaga mi ehwéh irena pehbeheráh maisarórabeq pokue káuqmunue mitaq tagówana peh maisaró ambántámári mitaq kowana tagéna kaurabeq kouwekue wene arupipeq iwíáh kikirue tagówe.]

Sísa kéroya anitégá ahtapeq Sísa tagoya ehwéhne.

(Máhka 16.12-13)

¹³ Mi inínsónká maisarórabeq pokuro wehekáhmé mó weh anitégá Sarúsarama suwahpeq suera íre wahtotaq 11kírómíta Éméása suwahpeq koyehe éra ¹⁴ Sísa pukú ehwehnsábé iwíáhéra iraruye. ¹⁵ Mi anitégá ahtapeq nogera ehweh iraruyataq Sísa sinehe kure moráráq nogúwe. ¹⁶ Segá we tagéra sirupipeq Sísa wire iwíáh íre orahuye.

¹⁷ Íre orahuyana wega sensabé, Aneq ehwéh mirareyo úwara sega mitaq kowéra sirupipeq umehúnsabe abiah máróye. ¹⁸ Mó morá ání wenáwíq Kíópaga Sísansabé, Mah tanáhráq áhnte kegá Sarúsarama suwahpeq sure míahnah arebataq mirauro naneq íre ahtebahno kasenúwana ¹⁹ Sísa sinehe sensabé, Aneq mirauro naneqpo úwe.

Úwara sega wensabé, Sísa Néhsara suwahpeqte ání éhwehne éra we Manikáne ehweh irarurai aní ména págege sansánéna págegeue íwáhnorurai puaq Manikánseq ite Asiu kereqka págege aní míre ataráúne. ²⁰ Iteribo iteruwah wehwárínseq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreqka subiq súáhro arito urowara awankátaq táhpawe subiq sutowe. ²¹ Íre subiq sutotaq itega iwíáhéq, Wegá ite Ísara ke kaweritankéhe íwíáhuraune. Subiq sutotaqte ibora apahsoq kire. ²² Iteruwahrah inínsónká miraonsabé áhtenéwone. Segá ahbiahipeq we maisatorabeq koragéra, ²³ Wene anonka mitaq íre kéhre ewe. Segá iteba kouweéwótaq mahraréra, Maisatotaq iteyuwanka tagehtaq íopeqté anité tagóne. Mi anitégá itensabé, We aiq oga míéhre teieye ewe. ²⁴ Minayabe mó iteruwahrah kegá koragéra mi inínsónká irarenserah tagéra pusa aníné anonka íre tagahwe uye.

²⁵ Mi anitégá mi ehwéh teawúyana Sísa sinehe sensabé, Itewe múguwahgu iwíáhóye. Manikáne ehweh iraru kegá teié éhwehnsábé íre apubúue aiq pútare aritoye. ²⁶ Manikáne ehweh iraru kegá mahraréra, Wehuke merirena kaweritankeheéna Manikánka omaq ato aní ebeq anotah érué pukéna anehemé téhráhnarabeq kinkéhe uwe. Minayabe ite íre ahtebeyo? Íre ahtebeyo éna Manikáne púkuipéqté éhwéh síwáhnorúwe. ²⁷ We pukú ehwehnsábé Mósísiga sehgióro ú ehwehnikákáq Manikáne ehweh iraru kegá sehiranu ehwehnikákáq ebeq síwáhnoréna anehe moke mó pukúipéqté éhwéh síwáhnorue teriwe.

²⁸ Mi anitégá pokoyeherauya ke suwahpeq wahtotaq kuyataq Sísa sinehe mitaq Sísa sinehe mi anité suena móbeq pokinaútaq ²⁹ sega we saiqnatera wensabé, Penkinainsabé itereq kaenéhe. Itereq kaenéhe uyana wega kowe éna nahtapeq kérirowe. ³⁰ Segá táhutahuroneheéra moráráq tútuue míówe. Sísa sinehe páréti mewena Manikánsabe kaweróne atena páréti keqme náriuwe. ³¹ Náriuwara sega, We Sísa sinehe wire iwíáhuyana Sísa sinehe tabanagúwe. ³² Tabanagúwara seye náhenéra, Itega ahtapeq súnaraq wega Manikáne ehweh teiena íwáhnoritaq itene irupipeq áhnte eyóyóéwéhre uye.

³³ Segá apubúue irigue Sarúsarama suwahpeq kouwekéra airápété morá we kéro kereq momiwíurío kereq tagoyara ³⁴ sega mi anitéyábé, Itene Wahnah aiq pútaq iriwe oganúkire. Oganúkirana Sáimóniga aiq tagehre uwe. ³⁵ Aiq tagehre uwara mi anitégá ahtapeq kutaq irarú ehweh teríuye. Teríera, Páréti keqme náriuutaq itega, Sísa sinehe wire úye teríuye.

Sísa sinehe ábóraragúwara we kéro kega we tago ehwéhne.

(Mátíyu 28.16-20; Máhka 16.14-18; Sóni 20.19-23)

³⁶ We kéro kega mi ehwehnsábé ehwehnutaq Sísa sinehe seba ákáhpi seiriwe ména [sensabé, Pehwehribeq míáhro úwara] ³⁷ sega anotah ahréera, We wahnsa wire iwíáhuwana ³⁸ wega sensabé, Aneqsabé áhreo? Irupipeqmé aneqsabé iwíáh kikiroo? ³⁹ Iné wire ahtebagehboq niyahnkarankákáq nigáránkákáq tagahro. Wahnsawé íre anonkankákáq ayahnsankakáq aníne. ⁴⁰ [Iné wire ahtebagehboq iné sosanoro éna

wene ayahnkarakákáq aigáránkákáq sokigi ariuwe.] ⁴¹ Sokigi ariuwara áhtená iwíáh íwíáhéra Sísa oga míonsabe íre aiq pútare atahráhuwana wega sensabé, Táhutahuq mahtaq kehro úwara ⁴² sega tira páh áwúwana ⁴³ mewena sega tagotaq nówe.

Manikáne Awanka iteba tuinkéhe ú ehwehne.

⁴⁴ Sísa we kéro keyabé, Mósísine ehwehnikákáq Manikáne ehweh iraru kegá sehiranu ehwehnikákáq púkuipéqté ígónkónkákáq íné ehwehme aiq pútaraginawire. Menah iteba mía míaurataq mina teiátáuge úwe. ⁴⁵ Teiátáuge éna Manikáne ehweh kawerue irageheéna ahtebé iwíáh aritena ⁴⁶ sensabé, Manikáne ehwehniká mahraréna, Manikánka wehuke merirena kawerinieéna omaq ato anímé ebeq anotahtaq érué pukínana apahtároráq iriwe oganúq atankéhe ire úwe.

⁴⁷ Sísa mó mahraréna, Wene púkuga mó mahraréna, Wenáwirue Manikánka kawerarítéh éhwéh ebeq Sarúsarama suwahpeq koreriera anehe mah kehiná kéhíná korerigéhe. Mi ehwéh irera sene ahbabáq súáh kéwé Manikánka kaweraritankéhe ire úwe.

⁴⁸ Sísa mó mahraréna, Mi sehiránká aiq pútaragínaq tagagehe. ⁴⁹ Manikánka itensabé, Néniwa eqmaraníe uraire. Ínéga kieqmarahnana iteba tuinkéhe. Mahtaq iteruwahpeq méq áwénunoro. Wega iteba tuena págege aitankéhe úwe.

Manikánka Sísa íópeq tumeró ehwehne.

(Máhka 16.19-20; Eqmaro 1.9-12)

⁵⁰ Sísa we kéro ke meriqmena Sarúsarama suwahpeq suena wahtotaq Pétáni suwahpeq kiuwe. Mitaq kowéna wene ayahnkara pankeqme Manikánsabe, Mah ke kawerarito úwe. ⁵¹ Kawerarito éna se suwana Manikánka we íópeq tumerowe. ⁵² [Íópipeq móatowara tago kegá Sísansabé sirehunseraráq méra iwíáh íwíáh atera] sirupipeq anotahtaq eyoyóúwara Sarúsarama suwahpeq kouwekuwe. ⁵³ Kouwekéra Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq kibekéra mitaq Manikánsabe iwíáh íwíáh ata atauwe.

Sóni Ebeq sáhnshahwe ahtebe ehwehne.

Sóniwe téh pah meyo arámbéhríuwana anehe Sísaga we omaq atowana wega pah mewe arámbéhrí suena Sísá kérowe. Mátíyureh Máhkareh Árukarehga sene púku ebeq sehiranuwana anehe Sóniga mah pukú sehiranúwe. Sísaga miraú arámbéhríyábé Sóniga peh ákáhtaq sehiranéna peh Sísaga síwáhnorú ehwéhnsábé áhnte sehiranúwe. Itega mah pukú sáhnsháhirataq Sísaga ite kaweraitankeheéna Maniká Wenaboga we marakóipeq eqmarowe ue ahtebagehe. Sísawe Maniká míéhrabeqte áhne webataq wega ite oganúq itahráhi aníne ue ahtebagehe. Mah kehiná kéhínánká mah pukú sáhnshahwe Sísane ehweh kawerue siahtebéra wensabé aiq pútare atageheéna Sóniga sehiranúwe.

Sóniga mah kawéq éhwéh sehiranúwe.

Manikáne Ehwehnka wehukení úkú ehwehne.

¹ Áwahewé Manikáne Ehweh* ména we Maniká Iteriboba ména Maniká míowe. ² Naho naho téhwe wereq Maniká Iteriboreq moráráq míóye. ³ Mah Ehwehnká moke ménsámehnsánkakaq ménkámehnkánkakaq wehukeakáq mirarowe. Pehipi íre kowe. Mó anínká íre mirarowana peh webataq wega moke mirarowe.

⁴ We oga mía míai aní púana we wehuke míáhrabeq téhrehnka inserahni aní míre. ⁵ Sunkíkírirabeq kánéqka téhrehnserah wega wehukega ahabárorabeq kaweqtaq mía míaire. Sunkíkírinka kánéq íre puinsuahráhire. Mina inserah sene ahabáronka wene kaweq arámbéhrí íre sabiruahráhowe.

⁶ Manikánka wehukení wenáwíq Sóni eqmarowe.† ⁷ Mó ke ehweh terinkeheéna eqmarowe. Kaweq arámbéhrí aní téhrehnka inserahni anínsábé terinkeheéna eqmarowe. Téhrehnka inserahni anínsábé ómiga aiq pútare atageheéna teriuwe. ⁸ Sóniwe we íre mi aní míowe. Téhrehnka inserahni anínsábé terinieéna Sóniga súwe. ⁹ Ómi kegá tagageheéna téhrehnka inserahni aní marakóipeq tumíowe.

¹⁰ Mah marákó marákó miraro anínká mah marakóipéq tumíowara míó kega we íre tagaríowe. ¹¹ Wenawahrahba súwara sega we íre semehwehue kaweria peh áwé tagarúowe. ¹² Peh morá Sísansabé aiq pútare atera áhrabo kegá Manikáne animarí úku úkuowe. ¹³ Íre iteinoibone korahq itene inonkapipéq kéh púaq Manikáne animarí míone. Íre iteitene iwíáhga Manikáne animarí míone. Íre iteriborehga maqmaranéhe iwíáhonka Manikáne animarí míone. Írakaumo. Peh morá Manikánka oganúq itéhraq wene animarí míone.

¹⁴ Manikáne Ehwehnka wehukení úkue iteba tumíowe. We aiq pútari aní ména itensabé anotah arútábóirire. Wenaboga webataq wenahni téhreh naneqkakáq págegeakáq atowaq tagaraune. ¹⁵ Sóniga Sísá sinaú ehweh teiena, Itensabé teiewómé mah anínsábé teiewóge. Íné íre míáhwataq we mía míaú ani púana inehe si anímé íné kiotaqme aní mía míaire úwe.

¹⁶ Wene arupipeq peh kaweq iwíáhi aní púana itensabé arutaboíréná itene irupipeq eyoyó aitéhre. ¹⁷ Manikánka sehgióro ú ehweh Mósísiga teiuwana Sísá Karáhé tuména itensabé arutaboíraitena aiq pútaq ehwéh teíre. ¹⁸ Iuranka Maniká Iteribo íre tagahrahune. Peh morá wenahni abowáreq mía míai anínká abowáné sánsá tei teinire.

Sóni wání meri merinú aniné ehwehne.

(Mátíyu 3.1-12; Máhka 1.7-8; Áruká 3.15-17)

¹⁹ Sarúsarama suwahpeqte Asiu kegá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Áríwái kereqsabé, Sóni kogasenoro éra eqmaq súówe. Eqmaq súówara Sóniba séra kasenéra, Are insebo uwe. ²⁰ Are insebo ue kasenuwana Sóniga pahsuqme teriuwe.

* 1:1: Ehwehme Sísá Karáhé. † 1:6: Mah Soníwé we íre mah pukú sehiranú anine. We wání meri merinú ani míowana mah pukú sehiranú animé we mó Soní wíre.

Pahsuqme teriena, Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna peh morá ání omaq atowe. Ínéwé íre mi aní úge úwe.

²¹ Úwara sega wensabé, Árahinsabébo? Are insebo? Are Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Éráisabo uwana Sóniga, Írakaumo úwe. Írakaumo úwara, Are áwénunúna aní, Manikáne ehweh iraréna anípo uwana, Írakaumo úwe.

²² Írakaumo úwara sega wensabé mó kasenéra, Are insebo? Ite eqmaq íúwéh narabeq ehweh terienéhboq teio. Arewe aneq aní múge íwíáhono uwe. ²³ Uwana Sóniga sensabé, Áísáíaga naho mirarúnserah íné uworapeqté sawai sawaiu aní múge. Wahnah sína ahmé obaríráhro u aní múge úwe. *(Aisaia 40.3)*

²⁴ Péhrasi kegá eqmaq súwara su kegá Sóninsabé mó kasenéra, ²⁵ Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna peh morá ání omaq atowe. Arewe íre mi aní móne. Arewe íre Éráisa wone. Arewe íre áwénunúna aní, Manikáne ehweh irari aní móne. Minayabe árahinsabé wání meri merinono uwe.

²⁶ Uwana Sóniga sensabé, Ínéga peh wání meriú aní múge. Inehe si aní, itega íre tagaríáh anímé ite míáhpí ákáhpí iriwe míéhre. ²⁷ Inehe si anímé anotáh anínéna íné kiotaqme aní míre. Minayabe íné inehe si aníné súu nahníáq pugereyabe íre awehrari aní múge.‡

²⁸ Marakó áwíq Pétánie. Mi marákóráq Sorana aroipéq seberaebéq kéhrana Sóniga mitaq wání meriena mi ehwéh teriwe.

Sísawe Manikáne Sipisípiq Áráhq tahnsa aní míre i ehwéhne.

²⁹ Ahbiah tahnsá Sísaga Sóniba súwana tagéna mahraréna, Tagaríáhro. Manikáne Sipisípiq Áráhqka mah kehiná kéhínané ahbabáq meyan kéhe. ³⁰ Mah anínsabé teiewarauge. Íné íre míáhwataq we mía míau aní púana inehe si aní íné kiotaqme aní mía míaire. ³¹ Ínéwé we mía míai aníne ue íre tagariarauge. Ísara kegá we mía míai aníne ue tagariageheéna wání meri merinuge úwe.

³² Sóniga mó mahraréna, Manikáne Awanka tunse kiboki táhnsánuena weba márurairana tagarauge. ³³ Téhwe ínéga we íre niahtebarauge. Ínéga wání meri merinkeheéna eqmaq núwátái anínká teniena, Manikáne Awanka weba tumíarai anínká wewega Manikáne Awa inkéhe uraire. ³⁴ Íné mina aiq tagéna teiúge. We Manikáne ahninkáwá wíre úwe.

Apahránítógá Sísá kéro ehwehne.

³⁵ Ahrina tahnsá Sónireq we kéroya anitéreq mó iriwe míówe. ³⁶ Sísá noguwana Sóniga tagéna mahraréna, Tagaríáh tao. We Manikáne Sipisípiq Áráhq míre úwe. ³⁷ Úwara Sóni kéroya anitégá wene ehweh irera Sóni auwera Sísá kéroye. ³⁸ Sísá kéroya wega pabeqme se tagéna sensabé, Aneq sahroyo úwe. Aneq sahroyo úwara sega wensabé Árábáio, are ahbeq kaegaeono uye. Mi áwíq Árábáiwé áwahewé Íwáhnoraníne. ³⁹ Uyana wega sensabé, Seragahtao úwara sega we kéroya Sísá kaegaeúrabeq tagoye. Ío tunsorerutag sega weba mitaq míóye.

⁴⁰ Sónine ehweh irera se Sísá kéroya anité mó aní áwíq Ehntarue. We Sáimóni Pítane ábákawae. ⁴¹ Ehntaruga mitaq auwena wenawah Píta anebahréna tagéna wensabé, Manikánka omaq ato anímé Mésáía míéhra aiq tagoge úwe. Mésáíawe áwahewé ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq ato aní míre. §

⁴² Ai q tagoge éna wenawah meqmena Sísaba móatowe. Sísaga Píta ebitáwéna wensabé, Are Sáimónie. Are Sónine ahninkáwá wóne. Mó kegá mó áwíq Sípásie áwiratagéhe úwe. Sípásiwe Pítawe peh morá éhwéhne áwahewé ebah mire.

Sísaga Pírípíreq Nátáníerreq síáhrabú ehwehne.

‡ 1:27: Máhka 1.7 aigarápéqté éhwéh tagáhno. § 1:41: Mésáíawe Karáhéwé morá áwíq míre. Karáhénsabe éhwéhmé púku anehepeqte séhírámé “Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne” ue kéhrabeq tagáhno.

⁴³ Mó ahrina tahnsá Sísaga iwíáhéna, Íné Kehrari marákórápéq pokinie iwíáhéna wehukení wenáwíq Pírípi tagéna wensabé, Séniro úwe. ⁴⁴ Pírípiwe Pétásáira suwahpeqte áníne. Ehntarureq Pítareq moq mibeqté ánítée. ⁴⁵ Pírípiga Nátáníéri koragéna wensabé, Mósísiga sehgióro ú ehwehncá tei teinu anímé Manikáne ehweh iraru kega sehiranue tei teinu anímé míéhraq tagóne. We Sósépane ahninkáwáe. We Néhsara suwahpeqte áni wenáwíq Sísae úwe. ⁴⁶ Úwana Nátáníériga wensabé kasenéna, Néhsara suwahpeqte kaweq anímé serahiro úwana Pírípiga wensabé, Seragáhno úwe.

⁴⁷ Nátáníériga Sísaba súwana we tagéna mahraréna, We aiq pútaq kaweq Ísara aníne. Wene arupipeq íre péhe iwíáhi aníne úwe. ⁴⁸ Úwana Nátáníériga Sísansabé, Arewe árahue íné tagariahno úwana Sísaga wensabé, Pírípiga arensabé íre áhrabirana tagoge. Are awanká nona míahnana tagoge úwe. ⁴⁹ Úwana Nátáníériga Sísansabé, Íwáhnoraníno, are Manikáne ahninkáwá wóne. Are Ísara kené anotah wahnáh áni móne úwe.

⁵⁰ Úwana Sísaga wensabé, Are awanká nona míahnana tagoge teawu púah aiq pútare aintahno? Pehgáriq otáq sánsá amahnága mirauge. Mókake anotah otáq sánsá tagankehe úwe. ⁵¹ Sísaga wensabé mó mahraréna, Kawerue írátíahno. Mókake íopeq sawekínaraq tagankehe. Íopeq sawekínaraq Maniká míéhraqéq íopeqté kégá íné wehukení úku anípá we kiotaiq we tuotairira tagankehe úwe.

2

Wáninka náhniáq sera ano úku ehwehne.

¹ Ahrina tahnsá Kéána suwahpeq Kehrari marákórápéq pahuwiraritórabéq taganieéna Sísane anowa mitaq míowe. ² Sísareq ite we kérahwána kereqsabé, Pauaritáhrabéq tagagehboq máhoro úwaq sewane. ³ Mibeqté náhniáq sera ano parabagútaq Sísane anowagá wensabé, Sera ano aiq parabagire úwe. ⁴ Úwana Sísaga wensabé, Minawé íre itereq wehgaq mire. Ínéga ótaq sansá mirau tanáhráq íre suríéhre úwe. ⁵ Úwana Sísane anowagá arambehri keyábé, Wega miraoro ína ehwéh kawerue sehgióro úwe.

⁶ Abapete morá wání antéhyá mitaq kowe. Anotah antéhyámári kéna Asiu kegá sene pabeq pabeq sansa miraigeheéna mitaq kowe. ⁷ Sísaga sensabé, Antehyamáripépéq wání obenkíq máráhro úwara obenkíq márówe. ⁸ Obenkíq márówana Sísaga sensabé, Uwe táhutahuq wahnáh mewe móáwéro úwana wáninka náhniáq sera ano úkuwe. ⁹ Sega uwera mewera móáwúwana táhutahuq wahnáhnká mi será ano nawe tagéna áhtenuwe. Wání antéhyá obenkíq márótaq táhutahuq wahnáhnká íre tagariowara peh morá arambehri kegá tagaríowe.

Táhutahuq wahnáhnká náhniáq sera ano nawe tagéna o menáhwé áhrabúwe. ¹⁰ Áhrabéna wensabé, Kiraboo kene sánsámé sene kaweq nahniáq sera ano ebeq nárígéhe. Nehra kegá siyahbankirahnaq íre tei será ano nárígéhe. Arega mina onserah íre miraóne. Arega áhnte tei será ano matawé anehe náiene úwe.

¹¹ Minawé Sísaga ebeqte ótaq sánsá Kéána suwahpeq Kehrari marákórápéq miraúwe. Wega ótaq sansá miraúwara míó kega tagéra áhtenuwe. Mitaq ite we kérahwána kegá wensabé aiq pútare atahwáne.

¹² Sísareq wenanoreq wenábáqmarinseq ite we kérahwána kereqka mitaq sueq Kápénéama suwahpeq pokue táhmaro wehekáh mitaq kowíahwane.

Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté paiqnanánu ke máhpeq kaqsuo ehwéhne. (Mátíyu 21.12-13; Máhka 11.15-17; Áruká 19.45-46)

¹³ Ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko tánáhráq wahtotarútaq Sísaga Sarúsarama suwahpeq kiuwe. ¹⁴ Kiena Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wírípéq kibekúwara sipisípiqkakáq káhoakáq kibokiakaq móneakáq paiqnanánu ke tútuue míowe.

¹⁵ Tútuue míówana Sísaga susa náhgáqtaté pawa kíráwe mi nahgáqtaté moke paiqmáro keakáq sene ménkámehnkánkakaq máhpeq kaqsuowe. Kaqsuena móne paiqnanánu kené móne paentáruena sene wéhuwehu tahbéwári pioruowe. ¹⁶ Pioruena pina

paiqmáró keyabé, Minawari mewe móaráhro éna Nánibone nahtapeqté mátábúrápéq paiqnanániyeho úwe.

¹⁷ Úwaq ite we kérahwána kegá minawarí tagéq Manikáne sehira iahreraq kowe. Mi sehiránká mahraréna, Arene nahnsabe anotahtaq iwíáh íwíáhéna peh kawetaq kankeheéna págege sansá mirauge ire. (Buk Song 69.9)

Apahtároráq mó pearaníe ú ehwehne.

¹⁸ Asiu kegá Sísansabé, Árahinsabé kaqsuahno? Arega kaqsuahnayabé ótaq sansá sokigi aio uwe. ¹⁹ Uwana Sísaga sensabé, Mah nah Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náh sokoruehrana ínega apahtároráq mó pearaníe úwe. ²⁰ Úwara Asiu kegá wensabé, Mah nah pe arámbéhríwé áhnte opéq 48 opéq arambehriue pearówe. Arega peh apahtároráq wéhékáhmé árahue pearanibo uwe.

²¹ Sísaga íre nahnuransabé peh wene anonkansabé irarúwe. ²² Sísaga pukúwana oganúq atotaq ite we kérahwána kegá mi ehwéh iahreraq matiahwane. Iahreraq matiahwanayabé itega Manikáne sehirankakaq Sísaga teiu ehwéhnikákáqsábé aiq pútare aritahwáne.

Sísaga ómi kené iwíáh tagaríehre i ehwéhne.

²³ Ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko táhútáhúq tánáhráq Sísaga Sarúsarama suwahpeq míowe. Míotaq wega ótaq sansá miraúnsabe áhnte kegá wensabé aiq pútare atówe. ²⁴ Sísaga ómi mi kehináné sirupipeq tagario púana sensabé íre aiq pútare aritowe. ²⁵ Mó kegá Sísaga íre teawúwana peh wewega wehukene sirupipeq tagariowe.

3

Manikáne Awanka maqmaréhnsábé éhwéhne.

¹ Péhrasi aní wenáwíq Níkóríma anotah Asiu aní ména ² inokáhpeq Sísaba séna wensabé, Íwáhnoraníno, are Maniká míéhrabeqte aní móne. Ai q tagaríoge. Arereq Manikánseq moraráq mía míaóya puah arega ótaq sansá miraóne úwe.

³ Úwana Sísaga wensabé, Kawerue írátíahno. Peh morá wenanoga maqmaréhnsábé íre awehraq kéhre. Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhi aní mónkakáq maqmarankéhe úwe. ⁴ Úwana Níkórímaga Sísansabé, Árahiro? Anonusa áníné anowagá mónkakáq íre maqmarahráhire. Wenanoga árahue mónkakáq maqmarankéhbo úwe.

⁵ Úwana Sísaga wensabé, Kawerue írátíahno. Arenanoga maqatáráinsabé íre awehraq kéhre. Peh morá Manikáne Awanka maqmaréh ánínká Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhire. ⁶ Wehukeníká peh mó áwáhu wehukení maqmarahráhire. Manikáne Awanka webataq o awá maqmarahráhire. Maqmarena inkéhe.

⁷ Arenanoga maqatáráinsabé íre awehraq kéhre. Peh morá Manikáne Awanka maqmaréh ánínká Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhire teawúnsabé íre áhtenúno. ⁸ Sóiriqka pehipi sirah tagáhne. Sóiriq eheqte sirapómo? Eheq pokirapómo? Are íre tagariahne. Mina inserah Manikáne Awanka o awá maqmarena inkéhe úwe.

⁹ Úwana Níkórímaga Sísansabé, Minayabe árahiro ¹⁰ úwana Sísaga wensabé, Are Asiu ke síwáhnoróna aní móne. Minawé árahinsabé íre irahno? ¹¹ Kawerue írátíahno. Iné író éhwéh iraréna iné tagonsabé teawúgah arega néne ehwehnsabé íre aiq pútare aintahne. ¹² Marakóipeqté teawú náneqmarí arega íre aiq pútare aintahnayabé Maniká míéhrabeqte éhwéh teawenah árahue aiq pútare aintaníbo?

¹³ Mó anínká Maniká míéhrabeq íre kíre. Peh morá wehukení úku anínká ínébataq mitaq mía míaéna marakóipeq tumíaraue. ¹⁴ Mósísiga káhpahraté miraro wehe uworapeq awankátaq táhparena pankeqme pearonserah sega iné wehukení úku aní pankeragéhe. ¹⁵ Inénsabe aiq pútare aintáh kegá oga mérapeq aiq awaq míáhwe úwe.

Sísansabé aiq pútare atáh keyábé éhwéhne.

¹⁶ Manikánka mah kehiná kéhínánsábé anotah arútábóiri puana webataq wenahni eqmarowe. Wenahninsábé aiq pútare atáh ké íre toráh agia peh oga mérapeq awaq mianehrawoe. ¹⁷ Wenahninká mah kehiná kéhíná ehweh aritankeheéna eqmaroo? Írakaumo. Mah kehiná kéhíná kaweritankeheéna eqmarowe. ¹⁸ Manikánka wenahninsábé aiq pútare atáh ké íre ehweh arítéhre. Manikánka wenahninsábé íre aiq pútare atáh ké ehweh arítéhre. Webataq wenahninsábé íre aiq pútare atáh púana ehweh aritena anotah abíáhnsá arita aritaire.

¹⁹ Téhrehnka inserahni anínká marakóipeq tumíowe. Mahbeqté kégá ahbabáq aruqaruronsabé sunkíkirabeqsabé suwahbéna téhrehabeqsabé íre suwahbówe. Minayabe ehweh arítéhre. ²⁰ Ómi ahbabáq kega téhrehabeqsabé suwahriehsabé mitaq íre séyéowe. Mó kega sene ahbabáqmari tagehoéra téhrehabeq íre séyéowe. ²¹ Peh kaweqtaq mía míao kega téhrehabeq séyéowe. Manikánka págege aritéhrara mirao arámbéhrí mó kega tagagehéra téhrehabeq séyéowe.

Sóniga Sísá sína ehwéh pahsuo ehwéhne.

²² Sísareq ite we kérahwána kereqka Sarúsarama suwahpeq sueq Súría marákórápéq pokowane. Sísaga iteba mitaq ména mó ke wání meriuwe. ²³ Sóniga Serima suwahpeq wahtotaq Inona arahno korabeq míowara áhnte waní ko púara mó kega mitaq suwana Sóniga wání meriuwe. ²⁴ Mi tanáhráq mó kega Sóni íre karábúsiipéq móátówe.

²⁵ Asiu anínseq Sóni kéro kereqka wání sosue sansánsábé ehwehéra Sóniba suwe. ²⁶ Sóniba séra wensabé, Íwáhnoraníno, arereq Sorana aroipéq seberaebéq mitaq teiátóna anímé wega mahtaq ména wání merírara ómiga are auwera weba pokowe uwe.

²⁷ Uwana Sóniga sensabé, Manikánka webataq itene arambehri tei teinire. ²⁸ Manikánka ite meirena kaweritankeheéna peh morá aní omaq atowe. Ínéwé íre mi aní úge teiátáu mino. Manikánka íné ebeq eqmaq núwátáire teiátáu mino. ²⁹ Ibehinínká wenawehqpa pokinserah amahnága ómiga Sísaba poku pokuowe. O menáhwéné iyahnabo anínká mitaq ména wene ehweh irena wene arupipeq eyoyóinserah amahnága ómiga íné nuera weba pokonsabé nirupipeq eyoyóire. ³⁰ We anotah aní úkínana íné pehgáriq aní úkono úwe.

³¹ Maniká míéhrebeqte tutai aní peh anotah aní ména moke mó ke kiotaikire. Marakóipeqté aní peh mahtaqté aní púana peh mahtaqté sánsánéna mahtaqté éhwéh tei teinire. Maniká míéhrebeqte tutai aní peh anotah aní ména moke mó ke kiotaikire. ³² We anotah aní ména wega tagaríéh náneq írátíéh náneq ehwéh teíraq itega íre íráhwe. ³³ Wene ehweh kawerue íráh kégá, Maniká aiq pútaq aní míre atáhwe.

³⁴ Manikánka eqmaro aninká Manikáne ehweh kawerue tei teinire. Manikáne Awanka weba mía míai puana peh kawerue tei teinire. ³⁵ Manikánka wenahninsábé arutaboirena moke auráq matiahno atéhre.

³⁶ Wenahninsábé aiq pútare atáh kégá oga mérapeq aiq awaq míáhwe. Wenahniné sánsánsábé suwahrieh ke oga mérapeq íre awaq miowana Manikánka anotah abíáhnsá arita aritaire úwe.

4

Sísareq Sámária marákórápéqté ínínseq ehwehnuya ehwéhne.

¹ Mó kega Péhrasi keyábé, Peh táhmaro kega Sóniba suwana wání meriátáire. Áhnte kega Sísaba suwana wání meriátáire uwe. ² Írakaumo. Sísaga wání íre meriuwaq peh morá ite we kérahwána kega meriewáne. ³ Sísaga mi ehwéh irotaq wereq itereq Súría marákórápéq sueq Kehrari marákórápéq mónkakáq kouwekowane. ⁴ Itega Sámária marákó kótaikoneheowane.

⁵ Sámária marákó kótaikowanaraq Sáika suwahpeq koneheowane. Koneheowanaraq Sékópaga wenahni Sósépa awu marákórápéq kowane. ⁶ Sékópaga ubuqmaro matáipéqté wání mitaq kowe. Kowana Sísaga íre wahto nogu púana tawa tawanéna wéhékáhnabubu mitaq tútuue míowe.

⁷⁻⁸ Ite Sísá kérahwána kegá Sáíka suwahpeq tópah sahq kowanaraq Sámária inínká wání sabatáhq súwe. Sísaga wensabé, Wání nánio úwana ⁹ Sámária inínká wensabé, Íné Sámária iní múge. Are Asiu aní míahna puah aneqsabé wání nánio eno úwe. Sámária kegá néu antéhyápíté Asiu kegá íre néunsabe kasenúwe.

¹⁰ Sísaga wensabé, Arega Manikánka aweráhi naneq íre tagariahne. Wání nánio teawú aní íre tagariahne. Arega tagariahnaraq tahirí oga mé wání nánio ékana náuwo irino úwe. ¹¹ Úwana mi inínká wensabé, Mi matáipéqté wání íre wahto mire. Are antehya íre matiahne. Oga mé wanímé eheqte uwe nániníbo? ¹² Iteinahbú Sékópaga mi matáipéqté wání iuwe. Sékópareh karirónáninseq wene ménkámehnkámarinseqka mitaq nowe. Arega ínensabe, Íné oga mé wání aweráhu aní múge énayabé arewe Sékópa kiotaqme míahna anípo úwe. ¹³ Úwana Sísaga wensabé, Mipéqté wání nehra ke mótaq mó tahbobóoneherawoe. ¹⁴ Náuwéna wání neharaq mó íre tahbobóinawire. Írakaumo. Náuwéna wání neharaq arupipeq oga mía mía aráhnó tahnsa tuerueinae úwe.

¹⁵ Úwana mi inínká peh mataipéqté wáninsábé wíre íwíáhéna wensabé, Mahtaq séyéyabe nuwahriehre. Mó tahbobóinehboq teniena wání nánio úwe.

¹⁶ Úwana Sísaga wensabé, Arenawehq koweqme setao úwe. ¹⁷ Úwana, Íné íre nánuwehqkakaq aní múge úwana Sísaga wensabé, Íné íre nánuwehqkakaq aní múge tenienayabé aiq pútaróne. ¹⁸ Arega mó weh mewe mipinsuq mó weh mewe mipinsurue moberíah wéh mewe sutona wino. Amahnága kérahna wehwé íre arenawehrurá míre. Minayabe aiq pútaróne úwe.

¹⁹ Úwana mi inínká wensabé, Are moke íné éhweh írátíahna puah íné iwíáhume are Manikáne ehweh iraréna aní móne. ²⁰ Itene igaqnarénga mah sawéhráq Manikánsabe iwíáh iwíáh ata atauwe. Arenanahbúréhga iwíáhéra, Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwíáh iwíáh ata atoro ewe. Manikánsabe ahbeq iwíáh iwíáh atanéhnkono úwe.

²¹ Úwana Sísaga wensabé, Ai q pútare ainto. Mókakewe íre peh mi sawéhrápéqkákáq Sarúsarama suwahpeqkákáq wehukega Manikánsabe iwíáh iwíáh ataneherawoe. ²² Ite Sámária kegá iwíáh iwíáh atáh náneq íre írátíahwe. Ite kaweritahna aní Asiu aní púaq Asiu kegá iwíáh iwíáh aintáh aní tagaríahwe. ²³ Mókakeakáq amahnágaakáq Manikáne Awanka págege arítéh kegá aiq pútaq sansánéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atéhrataq sebataq Iteribonsabé kawerue iwíáh iwíáh atáhwe. Iteriboga mina tahnsa ké wensabé iwíáh iwíáh atáhnasábé awahbehre. ²⁴ Maniká íre áúakaq anínéna peh Wenawanka mía míaire. Minayabe kawerue iwíáh iwíáh atagéhboq iteuwanka Manikánsabe iwíáh iwíáh ateq aiq pútaq sansánoro úwe.

²⁵ Úwana mi inínká wensabé, Íné írátíómé ite meirena kaweritankeheéna Mésáia, Manikánka omaq ato anínká sinawire. We sínagake moke teinkéhe úwe. ²⁶ Úwana Sísaga wensabé, Arega iraréna anímé íné úge úwe.

²⁷ Úwaq ite Sísá kérahwána kegá kouwekowane. Sísareq mi inínseqka ehwehnuyansabé áhtenowane. Áhtenéq Sísansabé, Árahono? Aneqsabé ehwehnoyo íre iraria peh ehiya míahwane.

²⁸ Mi inínká wene wání antehya mitaq marena wenawahpeq pokéna wenawahrahyabé, ²⁹ Máhoro. Peh morá aní íné íre tagarai anínká moke ínégá mirau naneqmarí pahqnúéhre. We seragahro. We Manikánka omaq ato anípómo. Seragahro úwe. ³⁰ Úwara sega sensuwahpeq suera Sísaba suwe.

³¹ Sámária kegá áhníbórá sutaq ite Sísá kérahwána kegá wensabé, Íwáhnoraníno, táhutahurúno ewanana ³² wega itensabé, Íné itega íre tagaríah táhútáhúq kéhre úwe. ³³ Úwaq iteite náhenéq, Mó anínká táhutahuq awirápómo ehmuníq éhmúníqtaq irarewane.

³⁴ Sísaga itensabé, Íné eqmaq núwátái aniné arambehriwe néne táhutahuq mire. Mina mirainauge.

³⁵ Itaréitaré ío parabagínaraq onkiyonsá nera kéh tánáhráre iyeho. Amahnága tagaríahro. Onkiyonsá áhnte nera kéhnserah Maniká Iteribo íre tagaríah ké áhnte

míáhwe. ³⁶ Onkiyonsá nera kéhrara mirauwíáhnserah oga mérapeq wehuke mórítáhiro. Móríteq oga mía mía apéq meyagéhe. Manikáne ehweh teri terino kereq wehuke mórítáh kéreqne irupipeq eyoyóinkehboq mórítáhiro.

³⁷ Iteinahbúréhga mahraréra, Mó kegá ayu uqmatowara mó kegá onkiyonsá mirauwíáhwe uwe. Mina unserah mó kegá Manikáne ehweh teri terinowara mó kegá wehuke meriqmera mórítáhwe. Sega mahraru ehwéh aiq pútaragire. ³⁸ Ínéreq mó kereqka Manikáne ehweh teri terinonaq ite wehuke meriqmeq Iteriboba mórítageheéna eqmaq íúwóge. Teri terinúnayabé ite áhnte meriqmeq mórítagehé úwe.

³⁹ Mi inínká, Moke miráú naneqmarí teníre únsabe áhnte Sáika suwahpeqte Sámária kegá Sísansabé aiq pútare atówe. ⁴⁰ Aiq pútare atera Sísaba séra wensabé, Máho. Iteruwahpeq sewíahno uwana Sísaga téhtaréráq sensuwahpeq kowíowe. ⁴¹ Sísaga mitaq síwáhnorúnsabe áhnte mó kegá aiq pútare atówe.

⁴² Aiq pútare atera mi inínsabé, Íre peh morá arega teienayabé aiq pútare atone. Ite wene ehweh kawerue ironayabé wensabé aiq pútare atone. We aiq pútaq mah kehíná kéhíná meirena kaweraitéh ání míre atone uwe.

Sísaga anotah wahnáhné ahninkáwá kawerato ehwéhne.

⁴³ Sísaga mitaq téhtaréráq ména suena Kehrari marákórápéq pokúwe. ⁴⁴ Sísaga naho mahraréna, Manikáne ehweh irari aní mó ke suwahpeqte kegá iwíáh íwíáh atáhwe. Peh morá wenawahraha wensabé íre iwíáh íwíáh atáhwe úwe.

⁴⁵ Sísaga Kehrari marákórápéq pokútaq mibeqté kegá eyoyóue mehweh atówe. Sega Sarúsarama suwahpeq táhuthuq notaq Sísaga miráú arámbéhrí aiq tagaríowe. Menah miráú arambéhrí tagaríó púara eyoyóue mehweh atówe.

⁴⁶ Sísaga Kéána suwahpeq Kehrari marákórápéq wánítate náhníaq sera ano mirarorabeq mónkakáq pokúwe. Kápénéáma suwahpeqte wáhnáh wenawahpeq míowana wenahni anotah awáhréúwe. ⁴⁷ Mi wahnáh ánínká Sísaga Súría marákó suena Kehrari marákórápéq sire u ehwéh irena Sísaba pokue wensabé, Nénahni pukinaire. Arega nánuwahpeq segawerato éna pagu pagunúwe.

⁴⁸ Sísaga wensabé, Arega ótaq sansá tagéyabe awahbehre. Pehipi íre aiq pútare aintahne úwe. ⁴⁹ Úwana wega Sísansabé, Nénahni pukínehboq peheráh súno úwana ⁵⁰ Sísaga wensabé, Pokúno. Arenahni oga míanawire úwana mi wehgá Sísane ehwehnsabé aiq pútare atena pokúwe.

⁵¹ Ahbiah tahnsá wene nahtapeqsabé séwotaq wene arambéhrí kereq ahtapeq piehgíúwe. Sega wensabé, Arenahni kaweragirana oga míehre teawúwe.

⁵² Teawúwana wega sensabé, Aneq tanáhráq kaweragiro úwara sega wensabé, Inokáh tunsoreráitaq kaweragurairé uwe. ⁵³ Uwana abowágá iwíáhéna, Sísaga, Arenahni oga míanawire teníátái tanáhráq peh monseráh tánáhraré úwe. Minayabe moke mi karirónánínká Sísansabé aiq pútare atówe.

⁵⁴ Sísaga menah Súría marákó suena Kehrari marákórápéq séna anehe mi otáq sansá Kéána suwahpeq miráúwe.

5

Sísaga káwehu ayehráq awahre aní kawerato ehwéhne.

¹ Mó tanáhráq Asiu kegá Sarúsarama suwahpeq táhuthuq norabeq Sísaga koraganeéna pokúwe.

² Sarúsarama suwahpeq kurirapéqté ónsá áwíq Sipisípiq Onsáe. Onsarapéqté kégeu ah ayehrápéq wání káwehu kowe. Íbaru ehwéh, Asiu kené ehwehme mi kawéhu áwíqmé Pétésárae. Mi kawéhu ayehrápéq moberíáh atataia náhmárrí kowe. ³ Mitaq áhnte awáhré ké íre sugia peh surahpeq míowe. Aigará soriqnahnu kereq aura pira kéreq ah íre nogoráhu kereq mitaq míowe.

⁴ [Maniká míehrabeqte íopeqté ánínká mó tanáhráq mó tanáhrárué mi wání áwíq áwíorúwe. Áwíq áwíorútaq ebeq tu awáhré áníné anepeq wánínka tabagúwana wene

awahre suansúá kaweragúwe. Minayabe áhnte awáhré kégá kaweraginkeheéra káwehu ahtáq sáhuriówe.]

⁵ Peh morá ánínká peh íregárita q opéq 38 opéq awahreúwe. ⁶ We surahpeq míowana tagéna we áhnte opéq awahreúmé Sísaga tagariowe. Tagarawéna wensabé, Awaho ani méyabe awiro úwe.

⁷ Úwana mi anínká Sísansabé, Wánínka aroroitaq mó anínká wánípipeq íre meni q-mena márúnintéhre. Íné tue tueutaq mó anínká ebeq tubai q-me tubai q-meowe úwe. ⁸ Úwana Sísaga wensabé, Irigúno. Arene máhri q mewe pokúno úwana ⁹ we suansúá kaweragúwana kie irigue wene máhri q mewena pokúwe.

¹⁰ Minayabe Asiu kegá kawerato aninsábé, Iboramé ahrena ahrena wehekáh míre. Arene máhri q mewe nogíneho uwe. ¹¹ Uwana wega sensabé, Íné kaweraintéh ánínká, Arene máhri q mewe pokúno teníre úwe. ¹² Úwara sega wensabé, Arene máhri q mewe pokúno teawí ánímé ineboue kasenuwe. ¹³ Áhnte weheké q ká paitió púana Sísá íre ábóra q míowe. Íre ábóra q míonsabe kawerato anínká sensabé, Kaweraintéh ánímé íre tagaríóge úwe.

¹⁴ Anehetaq Sísá Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté mátábúrápéq ména kawerato aní tagéna wensabé, Amahnága awaho ani míahne. Mó awahreuna serah-ninehboq móme íre ahbabáru no úwe. ¹⁵ Kawerato anínká pokue Asiu ke tagéna sensabé, Íné kaweraintéh ánímé Sísae teriuwe.

¹⁶ Sísaga ahrena ahrena wehekáh mi aní kaweratonsabe Asiu kegá Sísá áwío qnowe. ¹⁷ Áwío qnowana Sísaga Asiu keyábé, Nániboga ahriahri arambehrii puana ínégaa ká q arambehri uge úwe. ¹⁸ Sísaga ahrena ahrena wehekáh arambehri únsabe Asiu kegá abiahnsanéra subiq suanéhe íwíáhuwe. Sísaga Manikánsabe, Nániboe atowe. Manikánsabe, Nániboe atonsabe Asiu kegá mahraréra, Wegá, Ínéreq Manikánseq monseráh ánité úye irarime anotahtaq íre kawerire éra subonehe qmúne íwíáhuwe.

Sísaga ehweh ariteyabe éhwéhne.

¹⁹ Sísaga sensabé, Kawerue írátíáhro. Íné wenahninká pehipi íre miraorahuge. Nánibone arambehri tagéna wega mirainserah íné wenahninká mira uge. ²⁰ Nániboga íné wenahninsábé arutaboira intena wene sánsá moke teni teninire. Wegá mó kiota i qme arámbéhri á ká q sokigi aintankéhe. Minayabe itega áhtenigehe. ²¹ Nániboga puko ke iriwe oganúq sítéhnserah íné wenahninká iwíáhu ke oganúq sitahráhuge.

²² Nániboga mah kehiná kéhíná íre ehweh aritéhre. Ehweh arámbéhri wé moke íné wenahninsábé, Ehweh arito aintéhre. ²³ Nániboga áwí q pankerera iwíáh íwíáhonserah íné wenahni níwí q ómiga pankerera iwíáh íwíáh aintageheéna ehweh arito aintéhre. Íné wenahninsábé suwahrieh kegá eqmaq núwéh aní Nánibonsabé íre iwíáh íwíáh atá hwe.

²⁴ Kawerue írátíáhro. Néne ehweh irera íné eqmaq núwéh ánínsabé ai q pútare atáh ké oga mérapeq ai q awaq míáhwe. Ínéga se íre ehweh aritaníe. Pukia ánímá rí tahnsa méra oganúkue mía míaowe.

Sísaga wehuke sainsuahna éhwéhne.

²⁵ Kawerue írátíáhro. Amahnága á ká q mókakeaká q pusa kégá íné Manikáne ahninkáwáné ehweh iragéhe. Irera oga mía míaigehe. ²⁶ Nániboga oganúq itahráhinserah íné wenahninká moq oganúq itahráhuge. Nániboga oganúq sito aintéhre. ²⁷ Nániboga ínénsabe, Are wehukeni úkóna aní míahna puah ahbabá q keyabé ehweh arito aintéhre.

²⁸⁻²⁹ Mókake ómi pukia ké maisaráhrabe qte kégá néne ehweh iragéhe. Íréhrata q kie irigigehe. Kaweqta q mía mía o keyábé, Oga mérapeq pokoro aritaníe. Ahbabá q aruqaruro keyábé ehweh aritena, Iraipé q pokoro aritaníe. Ínéga iraru éhwéhnsábé íre áhtenoro úwe.

³⁰ Sísaga mó mahraréna, Ínébata q íre miraorahuge. Íre peh morá ínénéne iwíáhe. Íné eqmaq núwéh áníné iwíáh írátíó púana kawerue wahnahnaritóge.

³¹ Néne sánsánsábé ínébataq teiútáq tahirímé íre aiq pútare aintáhro teiú irino. (Lo 19.15)

³² Néne arambehriyabé Nániboga teíre. Néne sánsánsábé irari ehwéh aiq pútaq ehwéhne. Mina aiq írátíóge.

³³ Itega wehuke Sóniba eqmaq sutowana wega aiq pútaq ehwéh iraréna néne sánsánsábé teriátáire. ³⁴ Íre peh wehukene ehweh írátíóge. Ite oga mía míageheéna mah ehwéh teiúge. ³⁵ Ah tagageheéna árahmuga téhrehnserah itega íné tagariageheéna Sóniga kaweq ehwéh teiátáire. Mi tanáhráq wene ehwehnka itene irupipeq eyoyó aitáaire.

³⁶ Nániboga miraúno i arámbéhrí mira aruqaruruge. Minayabe Nániboga eqmaq núwéhraq tagariáhwe. Néne arambehriga Sóniga teí éhwéh kiotaikire.

³⁷ Íné eqmaq núwéh aní Nániboga néne sánsánsábé aiq teiátáire. Wene ehweh ite íre írátíáhwe. Wene auranabiahapeq íre tagariáhwe. ³⁸ Itega íné eqmaq núwéh áninsábé íre aiq pútare aintáh púana wene ehweh itene irupipeq íre kagaire.

³⁹ Ite oga mérapeq awaq mianeheéq Manikáne sehira sáhnshwe taga tagowe. Mi sehiránká íné éhweh aiq teíre. ⁴⁰ Aiq teíraq itega ínéba íre séyéonsabé árahue oga mérapeq awaq mianéhbo?

⁴¹ Íné anotah niwíq wehukebate íre meanieéna iraruge. ⁴² Itega Manikánsabe íre irutaboiratáhwe. Minawé aiq tagaríóge. ⁴³ Nániboga íné eqmaq núwéhraha sugaqme ite íre mehweh aintáhwe. Mó aní peh wenáwíqtaq si aní mehweh atáhwe. ⁴⁴ Mó kegá itensabé iwíáh iwíáh aitáhnshabé iuwahbehre. Manikánka kaweróne aitahnayabé íre arutaboiro puaq árahue ínensabe aiq pútare aintanéhbo?

⁴⁵ Ínéga Maniká míehraheq ite ehweh aitanae iwíáhiyeho. Mósísiga ite séhréh aitankéhe iwíáhiyeho. Írakaumo. Wene ehwehnka ehweh aitankéhe. ⁴⁶ Mósísiga néne sánsánsábé sehiranue teiuwe. Minayabe itega wensabé aiq pútare atáhtáq tahirímé ínensabe aiq pútare aintáh irino. ⁴⁷ Mósísiga teiu sehiránsábé íre aiq pútare atáhnshabé ínéga teiú éhwéh árahue aiq pútare aintanéhbo úwe.

6

*Sísaga 5 táhúséni (5,000) weh kiraboú ehwehne.
(Mátíyu 14.13-21; Máhka 6.30-44; Áruká 9.10-17)*

¹ Mó tanáhráq Sísaga Kehrari kawéhútáq sípi kéwewena kure seberaebéq pokúwe. Kehrari kawéhúmé mó awíq Táibéria kawéhúne. ² Mitaq Sísaga awahre ke kawerarito púara áhnte kegá tagéra ótaq sansáne éra we kérowe. ³ Sísareq ite we kérahwána kereqka sawéhrapeq kire mi sawéhráq tútuue míahwane. ⁴ Ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko tánáhráq táhutahuq né tanáhráq wahtonúwe.

⁵ Áhnte kegá Sísaba kíuwana tagéna Sísaga Pírípinsabé, Sira kegá tópah nehransabé árahue paiqmaranéhknono úwe. ⁶ Sísaga miráina arámpéhri aiq iwíáhéna peh Pírípinsabé áhwárawe tagéna wensabé, Árahue paiqmaranéhknono éna kasenuwe.

⁷ Pírípiga wensabé, Áhnte monéráté 200 Kína tópah paiqme pehgáritarue sararáhna íre awehraq kanawire úwe. ⁸ Sísá kéro aní awíq Ehntaru, Pítane ábákawagá Sísansabé, ⁹ Mahtaqté ánimái we moberíáh páretíákákq téhtaré páhnkákákq matíéhre. Áhnte ke míáh púana mina abehq náneq tahnsáne úwe. ¹⁰ Sísaga ite we kérahwána keyábé, Tútuoro teriéro úwe. Mitaq áhnte ahpépáhq kotalq tútuue míówe. Se peh íregárita q wehuké 5 táhúséni (5,000) wehuké míówe.

¹¹ Sísaga mi paretí mewena Manikánsabe, Kaweróne atena keqme tútuue míó ke náriuwe. Páréti náriuuserahnue pahnkákákq moq náriuwe. Segá táhutahuqsabé suwahbónserahnue náriuwe. ¹² Ómiga siyahbankirowana Sísaga ite we kérahwána keyábé, Arahq súéhboq morábí sáharáhro úwe. ¹³ Úwaq itega moberíáh páretí arahqmé airápété téhtaré páhsikéti úsawe obenkíq marahwáne.

¹⁴ Míó kega mi otáq sánsá tagéra mahraréra, Marakóipeq tuména Manikánka naho néne ehweh irarína aní eqmaraníe ú anímé Sísá wire uwe. ¹⁵ Sísaga iwíáhéna, Sega íné táhtorera ínénsabe, Amahnága itene anotah wahnáh aní miahno ainteho éna taqnobague webataq sáwéhrapeq pokúwe.

Sísaga káwehu wání abobóráhtaba nogu ehwéhne.
(Mátíyu 14.22-33; Máhka 6.45-52)

¹⁶ Íó tupekútaq ite Sísá kérahwána kegá káwehu wání áhkórapeq tunse ¹⁷ sípi kéweweq kure seberaebéq Kápénéáma suwahpeq koneheowane. Penorabeq Sísaga iteba íre súwe. ¹⁸ Anotah soirírúnka nonaburóróuwe. ¹⁹ Sípiipéq kéq awanká karatáté wání subame kure peh ákáhtaq wahtó kowanana Sísaga iteba wání abobóráhtaba súwaq tagéq áhreowane. ²⁰ Áhreowanana Sísaga itensabé, Íné úge. Íre áhreoro úwe. ²¹ Itene irupipeq eyoyóéq wensabé, Máho ewanana Sísaga sípiipéq kiasague kirútuue míowe. Kirútuue míotaq ite pokonehe owanarabeq sípiipéq apubúue kowane.

Sísansabé anebahru ehwéhne.

²² Ahbiah tahnsá seberaebéqté kegá iwíáhéra, Inokáh peh morá sípi karáirana Sísá mipéq íre pokuraire. We kéro kega sebatag mewera pokurowe uwe. ²³ Táíbería marákórápéqté sípíwári kéwewera suwe. Tópah norabeq Sísaga Manikánsabe kaweróne atorabeq mi sipíwári wahtotaq kéwewera suwe. ²⁴ Suwara míó kega Sísansabé anebahréra wereq ite we kérahwána kereq íre miahwanayabé sega Sísá koraganehéera mi sipíwári kéwewera Kápénéáma suwahpeq pokuwe.

Oga mía mía tahutáhúqsábé éhwéhne.

²⁵ Sega seberaebéq Sísá tagéra wensabé, Íwáhnoraníno, arahtaq seno uwe. ²⁶ Uwana Sísaga sensabé, Kawerue írátíáhro. Ótaq sansánuraunsabé íre sewe. Peh tópah náíatáugana iyahbankítáinsabé sewe. ²⁷ Karekorahi tahutáhúqsábé íre arambehrioro. Peh oga mía mía tahutáhúqsábé arambehrioro. Mi tahutáhúqmé íné wehukení úku anínká náiníe. Maniká Nániboga omaq intena kaweróne aintéhre úwara

²⁸ sega wensabé, Manikáne arambehriwe aneq miraonehnikono uwe. ²⁹ Uwana Sísaga sensabé, Nániboga íné eqmaq núwéh ánínsábé aiq pútare aintáhmé minawé Manikáne arambehri wire úwe.

³⁰ Úwara sega wensabé, Itega arensabé aiq pútare atanéhboq aneq otáq sánsá mirainibo? ³¹ Manikáne ehwehnka mahraréna, Sega nagehéna wega íópeqté tópáh náriuwe ire. (Kisim Bek 16.4)
Mina únserah iteinahbúréhga uworapeq pehipi ko topáh nowe. Minayabe arega aneq otáq sánsá mirainibo uwe.

³² Uwana Sísaga sensabé, Kawerue írátíáhro. Mósísiga íópeqté tópáh íre náriuwe. Nániboga aiq pútaq íópeqté tópáh náire. ³³ Manikáne tópah, íópeqté tópáh márúnáíúnká mah kehíná kéhíná oga miahrahowe úwe.

³⁴ Úwara sega wensabé, Mi topáh náí náinúno uwe. ³⁵ Uwana Sísaga sensabé, Íné oga mía mía topáh múge. Ínéba sira kewé mó íre sirupibiinawire. Ínénsabe aiq pútare aintáh kewé mó íre tahbobóoneherawoe.

³⁶ Itega íné tagéq ínénsabe íre aiq pútare aintáhwe teiewóge. ³⁷ Nániboga nánina kegá ómi ínéba sighe. Ínéba sira kewé íre kaqsuaníe.

³⁸ Íre ínénéne iwíáh peh íné eqmaq núwéh áníné awahbeh árámbehrí mirainieéna íópeqté tumióge. ³⁹ Íné eqmaq núwéh ánínká teniena, Náwéna ke taqnobagiyehboq kawerue wahnahnatawéwahno. Anehe tanahráqmé náwéna ke iriwe oganúq sito ire. ⁴⁰ Nániboga teniena, Are nénahni tagéra aiq pútare atáh kewé oga mérapeq awaq miagéhe ire. Tenínsábé mi kewé anehe tanahráq iriwe oganúq sitanauge úwe.

⁴¹ Sísaga, Íné íópeqté tumió tópáh múge únsabe Asiu kegá sibiahnsa atera seye ehmuniq éhmúníruwe. ⁴² Ehmuniq éhmúníréra, Ehweh teí aní wenáwíq Sísá wire. We

Sósépane ahninkáwá wíre. Wenanoibo tagariona akéq móye. Amahnága wega, Íné íópeqté tumióge irarime árahinsabébo uwe.

⁴³ Uwana Sísaga sensabé, Iteite abiahnsanue ehmuníq éhmúníriyeho. ⁴⁴ Wehukega pehipi ínéba íre sighe. Peh Nánibo íné eqmaq núwéh ánínká sabiri kegá ínéba sighe. Mi kewé anehe tanahráq iriwe oganúq sitaníe. ⁴⁵ Manikáne ehweh iraru kene sehiranka mahraréna,

Manikánka ómi síwáhnorinkehe ire.

(Aisaia 54.13)

Nániboga síwáhnori ehwéh íráh kegá ómi ínéba sewe.

⁴⁶ Mah kehiná kéhínánká Nánibo íre tagahwe. Íné, Maniká míéhrabeqte ánínká ínébataq Nánibo tagaraugé. ⁴⁷ Kawerue írátíáhro. Ínénsabe aiq pútare aintáh ké oga mérapeq aiq awaq míáhwe. ⁴⁸ Íné oga mía mía topáh múge. ⁴⁹ Pehipi ko topáhmé iteinahbúréhga uworapeq méra naruera íre oga mía pehipi pukuwe. ⁵⁰ Íópeqté tópáh tumiónsábé nehra kegá íre pukigehe. ⁵¹ Íné íópeqté oga mía mía topáh múge. Íné nehra kegá oga mía míaiugehe. Mah kehiná kéhíná oga mía míaiugeheéna íné pukinie. Minayabe náíéna topáhmé néne niwaq mire úwe.

Sísaga wene korahqkakáq awaqkakaqsábé irarú ehwehne.

⁵² Asiu kegá seyensabé ehwehéra, Mah aniné awaqme árahue náinkéhbo uwana ⁵³ Sísaga sensabé, Kawerue írátíáhro. Íné wehukení úku aniné korahqkakáq niwaqkakáq peh áwé tagah kegá oga mérapeq íre awaq míáhwe. ⁵⁴ Néne korahqkakáq niwaqkakáq nah kegá oga mérapeq aiq awaq míáhwe. Mi kewé anehe tanahráq iriwe oganúq sitaníe. ⁵⁵ Oga mía mía tahutáhúqmé néne korahqkakáq niwaqkakáq míre. ⁵⁶ Néne korahqkakáq niwaqkakáq nah kegá ínéba mía míawe. Ínéga seba mía míauge.

⁵⁷ Íné eqmaq núwéh ání, Nánibo oga mía míai puana íné moq oga mía míauge. Íné oga mía míaunderah íné nehra kegá oga mía míaiugehe. ⁵⁸ Íné íópeqté tú tópáh íre iteinahbúréhga no naneq tahnsáne. Sega pehipi ko topáh naruera íre oga mía míawe. Íópeqté tú tópáh nehra kegá oga mía míaiugehe úwe.

⁵⁹ Sísaga mi ehwéh Kápénéama suwahpeq Asiu kené momiwí nahtápéq síwáhnorúwe.

Sísawe oganúq itahráhi ehwéhnkákáq áníne.

⁶⁰ Áhnte we kéro kega mi ehwéh irera seye náhenéra, Minawé anotah pagégé éhwéh míre. Inseréhga iragéhbo uwe. Inseréhga iragéhbo éra ehmuníq éhmúníruwana ⁶¹ Sísaga wene arupipeq sene ehweh irena sensabé, Amahnága teiú éhwéhsábé iuwahriehro? ⁶² Íné wehukení úku anínká túrabeq mó kionaq tagéq aneq iwíáhonehbo? ⁶³ Manikáne Awanka oganúq ítéhre. Peh wehukega íre miraorahowe. Teiú éhwéhsábé Manikáne Awanka oganúq ítéhre. ⁶⁴ Ite mó kegá aiq pútare aintáhwaqme mó kegá íre aiq pútare aintáhwe úwe.

Sísaga wene arupipeq wensabé íre aiq pútare átó kereq wene naruo koweriranaú anínseq tagario púana mi ehwéh irarúwe. ⁶⁵ Sísaga sensabé, Minayabe mah ehwéh teiewómé wehukega pehipi ínéba íre sighe. Peh Nániboga sabiri kegá ínéba sighe úwe.

⁶⁶ Úwara áhnte we kéro kega Sísaga auwera mó íre kérowe. ⁶⁷ Sísaga ite airápété téhranité kérahwána keyábé, Ite moq nuweq pokonehbo úwe.

⁶⁸ Úwana Sáimóni Pítaga wensabé, Itene Wahnahno, inseba pokonehknono? Arene ehwehnka oganúq itahráhire. ⁶⁹ Are Maniká míéhrabeqte kaweqtaq mía míaóna aní móne. Aiq tagarione. Minayabe aiq pútare atone úwe.

⁷⁰ Úwana Sísaga itensabé, Ite airápété téhranité omaq itaráuge. Ite míáhrabeqte ání owainawane anine úwe. ⁷¹ We Sáimóni Ísíkáríótine ahninkáwá Súrásansabé irarúwe. We airápété téhranité míórabeqte ánínká Sísane naruo weba koweriranaúwe.

¹ Asiu kegá Sísá subíyehoéna wega Súría marákórápéq íre kuriá peh Kehrari marákórápéq mó ke suwahpeq mó ke suwahperue ah noguwe. ² Asiu kegá saqmaq saqmaq nahmarí pearera táhutahuru tanáhráq áhnbóránúwe. ³ Wenábáqmarinká Sísansabé, Ómi are kéréh kegá arene arambehri taganehboq mahtaq sue Súría marákórápéq pokúno. ⁴ Arega anotah aní míankehboq kopípéq arambehriinehboq ábóraq arambehriúno. Arega ótaq sansá mirainaraq mah kehiná kéhíná kosokigiúno uwe. ⁵ Wenábáqmarinká Sísansabé íre aiq pútare ató púara mi ehwéh iraruwe.

⁶ Sísaga sensabé, Amahnága íné anotah aní míó tánáhráq íre suriéhre. Ahriahriwe itene tanáhráre. ⁷ Ahbabáq kehinánká itensabé suwahbehre. Sene ahbabáqsabe teriu púana ínensabe suwahriehre. ⁸ Iteite táhutahurorabeq pokurero. Íné anotah aní mé tanáhráq íre suriéh púana táhutahurorabeq amahnága íre pokinie ⁹ éna Kehrari marákórápéq peh mitaq míowe.

¹⁰ Táhutahururabeq wenábáqmarinká kuwana Sísaga epéráhpérue mitaq suena Sarúsarama suwahpeq táhutahururabeq pokúwe. ¹¹ Sísansabé anebahréra Asiu kegá táhutahururabeq mó keba mó kebanue kasenéra, Sísá eheq míehro éra kasenuwe. ¹² Míó kega Sísane sánsánsabé ehmuníq éhmúníréra mó kegá, We kaweq aní míre uwara mó kegá, Írakaumo. We péhe aní míre uwe. ¹³ Se Asiu kené wahnahmarínsabé áhreu puara Sísá éhweh íre pahsúowe.

¹⁴ Táhutahuru tanáhráq ákáhtaq parabagútaq Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráipéq kibekéna síwáhnorúwe. ¹⁵ Síwáhnorúwara Asiu kegá áhtenéra mahraréra, Íre sigarue tagariéh aní míre. Árahue ahtebia aní úkurairo uwe.

¹⁶ Uwana Sísaga sensabé, Ínéga íwáhnoru ehwéhmé íre ínébataq néne iwíáhe. Mina íné eqmaq núwéh aníné iwíáh wíre. ¹⁷ Ínéga íwáhnoru ehwéhmé Manikáne iwíáhbópoq peh ínébataq néne iwíáhbópoq teiúge iwíáho? Manikáne arambehriyabé arutaboíréná mirainauge iwíáhi anínká néne ehwehme íre peh ínénéne iwíáh peh Manikáne iwíáh wíre ue tagariankehe. ¹⁸ Wewene ehweh síwáhnori anínká wewensabé iwíáh iwíáhire. Eqmaq núwéh anínsabé iwíáh iwíáh atónsábé íre péhenia peh aiq pútariahnsanuge.

¹⁹ Manikánka sehgióro ú ehweh Mósísiga naho teiu mino. Mi ehwéh ite íre íráhwe. Amahnága íné nubiúq sueyabe ite aneqsabé iuwahbehro úwe. ²⁰ Úwara míó kega wensabé, Owainawanka arene arupipeq míéh púah wega inserahni iwíáhóne. Are subiq suaneheme inseréhga irareo uwe.

²¹ Uwana Sísaga sensabé, Ahrena ahrena wehekáhtáq íné peh morá ótaq sansánunsabé ite iwíáh kikirowe. ²² Mósísiga naho káriq anímáigáúné síú amurúruwe sansa teiuwe. Íre Mósísiga peh iteinahbúréhga mi sansá áhwárarówe. Ite ahrena ahrena wehekáh mi sansámé mira aruqaruowe. ²³ Mósísiga sehgióro ú ehweh anterúéhneho éq itega mi sansá ahrena ahrena wehekáhnkákáq mira aruqaruowe. Mira aruqaruome ínéga ahrena ahrena wehekáh wehukení kaweratáraunsabé árahinsabé abiahnsa aintaho. ²⁴ Apubúue tagéq íre kaweq iwíáhéq ehweh aintaho. Peh tábúsoqme iwíáhue tagéq irarero úwe.

Sísa inseboue kabaru ehwéhne.

²⁵ Táhmaro Sarúsarama suwahpeqte kegá kasenéra, Segá subiq suaneherao anímé mah anípo? ²⁶ Wega mahtaq ábóraq síwáhnorirara wahnah kegá peh túbáh agowe. Túbáh agonsabé mah anímé wehuke merirena kaweraritankeheéna Manikánka omaq ato aní míre iwíáhowapómo. ²⁷ Mi aní wenawahpeq aiq tagarione. Manikánka omaq ato anínká sínaraq wenawahpeq ómiga íre tagariagehe uwe.

²⁸ Uwana Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh tápéqté mátábúrápéq Sísaga síwáhnorena anotahtaq mahraréna, Itega íné tagarione éq nánuwahpeq tagariáhwe. Íné tutaume íre ínébataq néne iwíáhga tutaue. Íné eqmaq núwéh aní we aiq pútaq aní míéhraq itega we íre tagariáhwe. ²⁹ We míéhrebéqte tutaugana wega íné eqmaq núwéh púana ínéga we aiq tagaríoge úwe.

³⁰ Uwara sega wene ehweh irera iwíáhéra, We táhtoranéhe uwe. Sísá pukú tanahráq íre surio púara sega peh áwé tagowe. ³¹ Áhnte míó kega, Sísansabé aiq pútare atówe atera mahraréra, Sísaga áhnte otáq sánsá mirai puana Manikánka omaq ato anínká sínaraq wega miráina sansánká Sísaga miraurai otáq sánsá kiotaikinabo uwe.

Sísá táhtoranehéera párísiwarí eqmaq súó ehwehne.

³² Soruparió kega Sísane arambehriyabé ehmuníq éhmúníruwara Péhrasi kegá írówe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka Sísá táhtoranehéera sene párísiwarí eqmaq súówe. ³³ Sísaga mahraréna, Iteba wahto tanahráq ména anehe íné eqmaq núwéh ánípá pokinie. ³⁴ Itega íné ninebahrirataqmé íre taganeheqmóe. Íné pokonarabeq ite íre kioráhowe úwe.

³⁵ Úwara Asiu kegá seye mahraréra, We eheq pokinabo? Ite anebahréq we íre tagahrahúnarabeq eheqpo? Mó nahnsó suwahpeqte Asiu kébá pokinabo? Káríki ehwéhno ke suwahpeq pokue síwáhnorinabo? ³⁶ Ite íné ninebahrirataqmé íre taganeheqmóe ire. Wegá irarime íre iahtebóna ehwéhne. Íné pokonarabeq ite íre kioráhowe ire. Wegá irarime íre iahtebóna ehwéhne. Mi ehwéhmé aneq ehwéhpómo uwe.

Oga mía mía aráhnónsábé éhwéhne.

³⁷ Mi tahutáhúré tanáhráq anehete wehekáh tánáhráq anotah tanáhráre. Mi wehekáh Sísaga iriwe ména anotahtaq mahraréna, Ite tahbobóinaraq ínéba sure sewe nahro. ³⁸ Ínénsabe aiq pútare aintáh kéné sirupipeq oga mía mía aráhnó tueruenawire. Manikáne ehwehnka irarinserah sirupipeq oga mía mía aráhnó tueruenawire úwe.

³⁹ Mah ehwéhnúmé Sísaga Manikáne Awansabé irarúwe. Sísaga Maniká míorabeq íre kirio púana Manikáne Awa íre eqmarowe. Sísaga iwíáhéna, Nániboba pokonaraq ínénsabe aiq pútare aintáh kébá Manikáne Awa kieqmaranie íwíáhúwe.

Sísansabé íre peh morá íwíáhunsabé éhwéhne.

⁴⁰ Míó kega wene ehweh irera táhmaroga mahraréra, Manikánka naho néne ehweh irarína aní eqmaraníe ú anímé we wire uwe. ⁴¹ Mó kegá mahraréra, Manikánka ite meirena kaweritankeheéna peh morá aní omaq atowe. We mi aní míre uwara mó táhmaroga mahraréra, Manikánka omaq ato aní íre Kehrari marákórápéqté aní míre. ⁴² Manikáne ehwehnka mahraréna, Manikánka omaq ato anímé Tébiti kahnáh aní míre. We Tébitine marakórapeqté Pétáriéma suwahpeqte aní míre ire. (*Buk Song 132.11; Maika 5.2*)

Manikáne sehiranka aiq mahrari mino uwe.

⁴³ Sísansabé mó kegá mó iwíáhuwara mó kegá mó iwíáhuwe. ⁴⁴ Táhmaro kegá táhtoranéhe iwíáhéra íre táhtosa pehragowe.

Wahnah kereqka íre aiq pútare atáh éhwéhne.

⁴⁵ Eqmaq súó paríswárínká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqpa kouwekuwe. Kouwekuwara sega sensabé, Aneqsabé Sísá íre meqmeq seo uwe. ⁴⁶ Uwara párísiwarínká sensabé, Wegá irari éhwéhnká moke mó kené ehweh kiotaikire uwe.

⁴⁷ Uwara Péhrasi kegá párísiwarínsabé, Itega moq wene péhe éhwéhnúsabé aiq pútare ataho? ⁴⁸ Wahnah kereq ite Péhrasi kereqka wensabé íre aiq pútare atona wino. ⁴⁹ Manikáne sansá íre írátíáh kégá sebataq Sísansabé aiq pútare atáhe. Mi ke iraipéq pokoneherao ke wóe uwe.

⁵⁰ Níkóríma, menah tanahráq Sísaba sú anínká we Péhrasi anínéna wenawahrah Péhrasi keyábé mahraréna, ⁵¹ Manikánka sehgióro ú ehwehnká anereiro? Wehukení pependi ehweh ato iro? Írakaumo. Ebeqme wehukeníne ehweh ireq wene arambehri tagaríáhro. We ahbabárinaraq anehemé ehweh ato ire úwe.

⁵² Úwara sega wensabé, Are moq Kehrari marákórápéqté anípo? Manikáne ehweh púkuipéq kabarue tagáhno. Manikáne ehweh irare kegá Kehrari marákórápéqté íre séyéowe ⁵³ [éra sene nahtapeq abae aguwe.

8

Ahbabáq ini Sísaba meqme ku ehwéhne.

¹ Sísaga Óríwi sawéhrápéq pokúwe. ² Ahbiahipeq Sísaga Manikánsabe iwiáh íwiáh atáh náhúpéq kibekúwe. Kibekúwara ómi mío kega weba suwana wega tútuue ména síwáhnorúwe. ³ Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqka ahbabáq ini sabiruera meqmera wehekeq ákáhpi móátówe. ⁴ Móátéra Sísansabé, Íwáhnoraníno, mah iní mó wehgá abariiraq tagéq táhtoqme meqme sune. ⁵ Mósísiga sehgióro ú ehwehncá mina tahnsa ahbabáq ininsó ebahtaté tuparuqme subiq súáhro ire. Arewe aneq iwiáhono uwe. ⁶ Sísaga íre tábúsoqme irarinaráqmé wensabé ehweh ataneheéra áhwárawe tagéra kasenuwe.

Kasenuwana Sísaga taebewe ayahnkarataté obe marákórácq sehiranúwe. ⁷ Segá mó kasenaq mó kasenuwana Sísaga iriwe ména sensabé, Íre ahbabári anínká ebeqte ébáh mewe tuparúankéhe ⁸ éna mó taebewe ayahnkarataté marakóraq sehiranúwe. ⁹ Mitaq mío kega wene ehweh irera aboawah weh ebeq mótaq mótarue pokuwe. Ómiga Sísaga auwera pokuwana Sísaga tútuue míorabeq peh morá mi inínká iriwe míowe.

¹⁰ Sísaga iriwe ména mi inínsábé, Are meqmera se ke eheq míaho? Segá íre ehweh ataho úwana, ¹¹ Írakaumo úwe. Írakaumo úwana Sísaga wensabé, Ínéga moq íre ehweh ataníe. Pokéwahnó. Mó ahbábárinehboq kaweqtaq míahnó úwe.]

Sísaga téhrehnka inserahni anínsábé éhwéhne.

¹² Sísaga sensabé mó mahraréna, Mah kehiná kéhíná míáhrabeq téhrehnka inserahni aní múge. Íné séniréh ánínká íre sunkíkírirabeq nogena peh kaweqtapéq téhrehnabeq noginkéhe úwe. ¹³ Úwara Péhrasi kegá wene ehweh irera wensabé, Arerensabé iraréne. Arene ehweh íre aiq pútaq ehwéhne uwana

¹⁴ Sísaga sensabé, Néne sánsánsábé irarume aiq pútaq ehwéhnuqe. Íné tutaurabeqkakácq íné pokinieurbekakácq tagaríó púana aiq pútaq ehwéhnuqe. Íné tutaurabeqkakácq íné pokinieurbekakácq íre tagaríáhwe. ¹⁵ Wehukénínká iwiáhinserahni íwiáhéq ehweh aintáhwe. Ínéga amahnága moke wehukeyabé íre ehweh aitóge.

¹⁶ Ínéga ehweh aítáhnaraq tábúsoqme ehwéh aitaníe. Nánibo íné eqmaq núwéh ánínká ínéba mía míai puana íné íre ahbabáq iwiáhorahéna peh tábúsoqme ehweh aitaníe. ¹⁷ Itega, Manikáne ehweh sehgiune eme mi ehwéhncá mahraréna, Téhranítégá morá éhwéhnoyana sene ehweh aiq pútaq ehwéhne ire. ¹⁸ Néne sánsánsábé teiúgana Nánibo, íné eqmaq núwéh ánínká moq néne sánsánsábé teíre úwe.

¹⁹ Úwara sega wensabé, Arenabo eheq míehro uwana Sísaga sensabé, Ínéreq Nániboreq íre tagaríáhwe. Íné tagaríáhtácq tahirímé Nánibonkakácq tagaríáh irino úwe. ²⁰ Mi ehwéh Manikánsabe iwiáh íwiáh atáh náhtápéq sene móne maqmaru paqnáh wahtotaq Sísaga síwáhnorúwe. Íre we puké tanahrácq púara mó kegá we íre táhtoqmera móátówe.

Sísaga, Íné pokinieurbek ite íre kioráhowe ú ehwehne.

²¹ Sísaga Péhrasi keyábé mó mahraréna, Íné pokinie. Itega íné ninebahréq itene ahbabáqkakaq pukoneheqmóe. Íné pokinieurbek itega íre kioráhowe úwe. ²² Úwara Asiu kegá seye náhenéra, Íné pokinieurbek itega íre kioráhowe ire. Árahinsabé mi ehwéh irariro? Wewega wewe subiqmena pukinabirapómo uwe.

²³ Uwana Sísaga sensabé, Ite mahtaqté ké wóe. Íné íópeqté aní múge. Ite mah marákóipéqté ké wóe. Íné íre mah marákóipéqté aní múge. ²⁴ Itene ahbabáqkakaq pukoneheqmóe teiúge. Ínénsabe áwahe aní míreue íre aiq pútare aintéhraaq itene ahbabáqkakaq pukoneheqmóe úwe.

²⁵ Úwara sega wensabé, Are insebo uwe. Are insebo uwana Sísaga sensabé, Íné tei teinu aní múge. ²⁶ Itega miraonsabé áhnite ehwéh kéhre. Áhnite ehwéh aitaahráhuqe. Íné eqmaq núwéh aní aiq pútaq aní mía míai puana mah kehiná kéhíná wega teni tenini ehwéh teiúge úwe. ²⁷ Sísaga Maniká Wenabonsabé teriuwara mío ke íre írówe.

²⁸ Sísaga sensabé, Itega íné wehukení úku aní awankátaq táhpawe pankeréhrrataq íné wenahni míre éq ahtebagehe. Íre ínénéga iwíáhéna iraruge. Peh Nániboga teninsabé teiúge. Minaakaq ahtebagehe. ²⁹ Íné eqmaq núwéh ánínká ínéba mía míaire. Ínéga we awahbeh arámbéhrí kawerue mira aruqarurunsabé wega íre nuwena pokire úwe. ³⁰ Mi ehwéh irarúnsabe áhnte míó kega wensabé aiq pútare atówe.

Aiq pútaq ehwéhnká soraq iuwankéhe i ehwéhne.

³¹ Wene ehwehnsabé, Ai q pútaq ehwéhne atówana Sísaga sensabé, Itega néne ehweh págegeue ambubu atíéhrrataqmé peh mi tanáhráq aiq pútaq íné séníráh ké míagehe.

³² Íné séníréhrrataq aiq pútaq ehwéh ahtebehrana mi ehwéhnká soraq iuwankéhe úwe.

³³ Úwara sega wensabé, Ite Ébárahma kahnáh mionara mó kegá náhgáqtate íre iyarówe. Minayabe ite soraq iuwankéhe irarenawe árahinsabé irareno uwe.

³⁴ Uwana Sísaga sensabé, Kawerue írátíáhhro. Ahbabáq aruqaruro ke sene ahbabáqka iyaréhre. ³⁵ Ahbabáqka iyaréh kéga Nánibone nahtapeq íre míahrahowe. Írakaumo. Peh morá wene animárínká mía míaoewe. ³⁶ Íné Manikáne ahninkáwágá pugeq iuwáhnaraq ahbabáqka mó íre iyarahrhire.

³⁷ Íné tagaríomé ite Ébárahma kahnáh míáhwe. We kahnáh méq itene irupipeq néne ehwehka íre kagai puq itega íné nubonehe íwíáhowe. ³⁸ Nániboga íné sokigi anínsabé teiúge. Itewe iteriboga íwáhnori sansá mira aruqarurowe úwe.

Owainawane sánsánsabé éhwéhne.

³⁹ Péhrasi kegá Sísansabé, Ébárahma iteribo wire uwe. Uwana Sísaga sensabé, Ite Ébárahmane animarí míáhtáq tahirí wene sánsá mirao irino. ⁴⁰ Ai q pútaq ehwéh Nániboga teni tenini ehwéh teiúgaq itega íné nubonehe íwíáhowe. Itega mira onserah Ébárahmaga íre miraúwe. ⁴¹ Iteriboga mira aruqarurinserah miraowe úwara sega wensabé, Iteinoréh ahbabáq ininsó míáhwe íwíáhono? Iteribo íre áhnte, peh morá Manikáne uwana

⁴² Sísaga sensabé, Maniká Iteribo iraq tahirímé ínénsabe irutaboiraintáh irino. Maniká míéhrrabeqte tumíóge. Íre néne iwíáhga tumíóge. Manikánka eqmaq núwátáirana tumíóge.

⁴³ Néne ehweh árahinsabé íre iraho? Itega néne ehweh iuwahrieh puq íre íráhwe.

⁴⁴ Ite owainawane animarí móe. Owainawanka ahbabáq sansansabé awahbehnserah itega wene sánsá miraéyabe iuwahbehre. Áwahewé we mó ke subiq suo ani míowe. We íre aiq pútari aní míéh púana péhe éhwéh tei teinire. Wegá péhe aní ména péhe sánsá áhwáró púana péhe éhwéh tei teinire. Wene sánsáne.

⁴⁵ Íné aiq pútaq ehwéh teiúnsabé itewe íre aiq pútare aintáhwe. ⁴⁶ Íné ahbabáq ani míre irarénawe insega irariro? Íné aiq pútaq ehwéh teiúmé aneqsabé íre aiq pútare aintaho? ⁴⁷ Manikáne animárínká wene ehweh íráhwe. Ite íre wene animarí míáh púaq wene ehweh íre íráhwe úwe.

Sísaga, Ébárahma íre míotaq míáhwa aní múge ú ehwehne.

⁴⁸ Asiu kegá wensabé, Are Sámária marákórápéqté aní míahnana owainawanka arene arupipeq míéhre. Ai q pútaq ehwéh irarúne uwana ⁴⁹ Sísaga sensabé, Nirupipeq owainawa íre míéhre. Nánibonsabé iwíáh íwíáhugaq itega ínénsabe íre kaweq ehwéh aintáhwe.

⁵⁰ Anotah aní míómé íre ínénéne iwíáhe. Nánibo mah kehíná kehíná saraqmarahna aninká wewega anotah aní míáhno aintéhre. ⁵¹ Kawerue írátíáhhro. Néne ehweh irera néne sánsá sehgíra kewé íre pukigehe úwe.

⁵² Úwara Asiu kegá wensabé, Owainawanka arene arupipeq míéhraq amahnága aiq tagarione. Néne ehweh irera néne sánsá sehgíra kewé íre pukigehe eno? Ébárahmareq Manikáne ehweh iraru kereq ómi puku mino. ⁵³ Ébárahma iteribo pukúnsabe arega, Íné Ébárahma kiotaiqme aní míóge íwíáhono? Are iwíáhónawe inseúge íwíáhono uwe.

⁵⁴ Uwana Sísaga sensabé, Ínéga ínénénsabe iwíáh íwíáhutaq tahirímé mina abehq náneq úki irino. Nániboga ínénsabe iwíáh íwíáh aintéhre. Nánibo itene Manikáne eme ⁵⁵ itega we íre tagaríáhwe. Ínéga we tagaríóge. Ínéga we íre tagaríóge teiútáq tahirímé íné ite tahnsá péhe ání míó irino. Ínéwé we aiq tagaríóge. Wene ehweh irena wene sánsá mira aruqaruruge.

⁵⁶ Iteinahbú Ébárahmaga íné tanáhráqsabé iwíáhue níwénunéna iwíáh íwíáhuwe. Anehe íné tagéna wene arupipeq eyoyóúwe úwara ⁵⁷ Asiu kegá wensabé, Are íre aboawah weh míahna puah Ébárahmawe árahue tagariahno uwe. ⁵⁸ Uwana Sísaga sensabé, Kawerue írátíáhro. Ébárahmawe íre míotaq míáhwa aní múge úwe.

⁵⁹ Mi ehwéh irera sega ebahtaté tuparuqme subiq suaneheéra mi ebáh kabaruwe meyówe. Meyówana Sísaga taqnobague Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté tueyokúwe.

9

Aura pira ání kawerato ehwehne.

¹ Sísaga ah nogutaq aura pira ání, ítaq mahbí tagówe. ² Wenanoga maqmíotaq aura pira ání maqmarowe. Ite we kérahwána kegá Sísansabé, Íwáhnoraníno, wenanoga aura pira ání maqmaronsabe insega ahababárúo? Aura pira ánínká ahababárúo? Wenanoiboga ahababárúo? Insega ahababárúo kasenowane.

³ Kasenowanana Sísaga itensabé, Íre wereq wenanoiboreqne ahababáqsabe aura pira ání míéhre. Itega Manikáne arambehri tagageheéna we aura pira ání míéhre.

⁴ Íné eqmaq núwéh áníné arambehri téhrehraq miraonehe. Penkínaraq ómiga íre arambehriorahúne. ⁵ Ínéwé mah marákó marákó mé tanahráqmé mah kehiná kéhína míáhrabeq téhrehnka inserahnu aní múge úwe.

⁶ Miraréna marakóraq tehqniarena wene ayahnkaratáté marakó abiróúwana seraweh úkúwe. Mi seráwéhrraté aura pira áníné aurátaq abaq marena ⁷ wensabé, Síróáma kawéhúpípeq móbabeq paberúno úwe. Sene ehwehme Síróámawe eqmaréh ání míre. Móbabeq paberúno úwana wega pokue móbabeq paberúwana wene aura kaweragúwana kouwekúwe.

⁸ We aura pira ání míotaq ineh inehúwara wenawahrahreq mó kereqka taga tagauwe. Wega kouwekútaq mi kegá aura kaweragú aní tagéra mahraréra, Mi anímé tútuue ména ineh inehi anímé webó kasenuwe. ⁹ Mó kegá, We wire uwara mó kegá, Írakaumo. Peh we tahnsá ání míre uwe. Uwana mi anínká mahraréna, Ite irare anímé íné úge úwe.

¹⁰ Úwara sega wensabé, Arene aura árahue kaweragiro uwana ¹¹ wega sensabé, Sísae ue áwirató anínká serawehrraté niurapi abaq intena ínénsabe, Síróáma kawéhúpípeq móbabeq paberúno tenírana móbabeq paberugana niura kaweragire úwe. ¹² Úwara sega wensabé, We ehq míehro uwana, Íné íre tagaríóge úwe.

Sísaga kaweratonsabe Péhrasi kegá ehwehu ehwéhne.

¹³ Segá aura kaweragú aní meqmera Péhrasi kebá móátówe. ¹⁴ Sísaga seraweh mirarena wene aura kawerato tanáhráq ahrena ahrena wehekáhne. ¹⁵ Péhrasi kegá aura kaweragú anínsábé kasenéna, Arene aura árahue kaweragiro uwana wega sensabé, Serawehrraté niurapi abaq intéhrana pabeq paberugana amahnága niura kaweragire úwe.

¹⁶ Úwara mó Péhrasi kegá mahraréra, We ahrena ahrena wehekáhté sánsá anetaníbo íwíáhi puana we íre Manikánka eqmaréh ání míre uwe. Uwara mó kegá mahraréra, We ahababáq ani tahirímé mina tahnsa ótáq sánsá árahue mirai iripo uwe. Mó kegá mó iwíáhuwara mó kegá mó iwíáhuwe.

¹⁷ Segá aura kaweragú anínsábé mó kasenéna, Arene aura kaweratéh anínsábé, Arega aneq iwíáhono uwana, We Manikáne ehweh irari aní míre úwe.

¹⁸ Sísaga aura pira ání kaweratonsabe Asiu kegá íre aiq pútare ató púara wenanoibo akéqsabé síáhrabue kasenuwe. ¹⁹ Kasenéna, Mah aní itenahnipo? Maqmíónaraq aura

pigúo? Amahnága wene aura árahue kaweragirowe. ²⁰ Uwara wenanoiboga sensabé, We itenahni míre. Teh maqmarahwáyataq aura pira áni maqatahwáye. Mina aiq tagarioye. ²¹ Amahnága we tagahrahinsabé íre tagarioye. Wene aura kaweratéh áni íre tagarioye. Wensabé kaseniranao. We anonani púana irarerahire uye.

²² Wenanoibo akéqkáká Asiu keyábé áhreyua puara mi ehwéh iraruye. Wene aura íre kaweragútaq Asiu kegá sío síoéra, Sísawe aiq pútaq ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq ato áni míre atáh ké momiwí nahtápéqté kaqsuanéhe uwe. ²³ Minayabe wenanoibo akéqkáká Asiu keyábé, We anonani míre. Kaseniranao uye.

²⁴ Asiu kegá aura kawerato anínsábé mó áhrabéra wensabé, Peh morá Manikánsabe iwíáh íwíáh ato. Ite tagarionawe arega iraréna anímé ahababáq ani míre uwe. ²⁵ Uwana wega sensabé, We ahababáq anipómo. Íné íre tagaríóge. Íné aura pira áni mía míaugana amahnága néne niura kaweraintéhre. Peh mina aiq tagaríóge úwe.

²⁶ Úwara sega wensabé, Wega aneq miratehro? Arene aura árahue kaweratehro uwe. ²⁷ Uwana wega sensabé, Métáq teiúgaqme íre íráhwe. Mónkakáká aneqsabé teinínkono? Ite moq we keraanéhbo úwe.

²⁸ Úwara wensabé ehweh atera, Are we kérairesna áni míahnaq ite Mósísi kérona anímárí múne. ²⁹ Manikánka Mósísi ehweh teawuwaq aiq írátíone. Arega iraréna anímé eheqte anipómo. Ite íre tagarione uwe. ³⁰ Uwana wega sensabé, Wenawahpeq íre tagaríáh ánínká niura kaweraintéhnsábé áhtené sansane. ³¹ Manikánka ahababáq kene ehweh íre íréhre. Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh kéwé Maniká awahbeh arámbéhrí sehgió kéwé Manikánka mi kené ehweh íréhre. Mina aiq tagarione. ³² Naho mó kegá aura pira áníné aura íre kaweratowe. ³³ Néne niura kaweraintéh áni Manikánka eqmaréh áníne. We peh wehukení tahirímé niura íre kaweraintahráhi irino úwe.

³⁴ Úwara sega wensabé, Are ahababárorabeqte áni móne. Árahue íwáhnorinibo éra we momiwí nahtápéqté kaqsúówe.

Kaweragú anínká Sísansabé aiq pútare ato ehwehne.

³⁵ Sísaga we kaqsue ehweh irena mi áni tagéna wensabé, Wehukení úku anínsábé aiq pútare aintahno úwana ³⁶ wega Sísansabé, Are wehukení úkóna anípo? Arensabé aiq pútare ataníboq tenio úwe. ³⁷ Úwana Sísaga wensabé, Arega íné wehukení úkurau áni aiq tagáhne. Amahnága ehweh teawú áni íné úge úwe. ³⁸ Íné úge úwana wega Sísansabé, Néne Wahnah mone. Arensabé aiq pútare atóge éna iwíáh íwíáh atowe.

³⁹ Sísaga mahraréna, Wehuke saraqmaranieéna marakóipeq tumíarauge. Tumíaraun-sabé aura pira kégá tagariagehe. Ite aiq tagarione íwíáho ke íre tagariahraho ke úkigehe úwe.

⁴⁰ Úwara Sísareq míó Péhrasi kegá wene ehweh irera wensabé, Ite moq íre tagariahrahúna keabuno uwe. ⁴¹ Uwana Sísaga sensabé ite aura pira ké míáhtáq tahirímé itene ahababáq íre kaga irino. Itega tagarione ensabé itene ahababáq peh kagaire úwe.

10

Sipisípiqsabé pabeqme ehwéhne.

¹ Sísaga mó mahraréna, Kawerue írátíáhro. Sipisípiqmarí kaegaeorabeqte ónsarápéq íre ségia móbeq séogesáhago kewé se aebó kéera subónehboq náio e ke wóe. ² Onsarapéq séyéi anímé we sipisípiqmaríné wahnah mire. ³ Sipisípiqmarínká wene ehweh íráhwana méhpehte wáhnáhnká onsa siaréhre. Sene wahnahnka wene sipisípiqmarínsábé sensíwírué síáhrabéna ebeq túírara anehe tueráhwe.

⁴ Wene sipisípiqmarí máhpeq moke tuegue we ebeq pokirara wene ehweh íráh púara anehe kaqme kéraireshwe. ⁵ Se mó áni íre kéraireshwe. Wene ehweh íre íráh púara áhreéra kobeq séberowe úwe.

⁶ Sísaga mi pabéqmé éhwéh síwáhnorúwara míó kega mi ehwéhnsábé íre ahtebowe.

⁷ Sísaga mó mahraréna, Kawerue írátíáhro. Íné sipisípiqmarí kaegaeorabeqte ónsá uge. ⁸ Íné mahtaq íre míáhwataq su kewé se aebó ké éra subónehboq náio e ke wóe.

Sipisípiqmarínká sene ehweh íre írówe. ⁹ Íné onsa uge. Manikánka ínébansabé kira ke kaweraritankéhe. Kaweraritahnara méhpehpeq kierueue táhutahuq nagehe.

¹⁰ Aebó kéga aebóoneheéra sewe. Subiq suaneheéra sewe. Moke íre kaweraruaneheéra sewe. Ínéwé ite oga mía míaiageheéna tumíarauga. Oga mía mía sansánká itene irupipeq obenkítíankeheéna tumíarauga.

¹¹ Íné sipisípiqmaríné kaweq Wahnáh múge. Kaweq wahnáhnká sipisípiqmarí séhréh aritankehéna pukorahire. ¹² Mó anínká íre sene wahnahnurá peh arambehri aní púana sipisípiqmarítáq íre kaweq wahnáhnarítéhre. Wega wahnahnirana úrinsi iá sirana tagéna we péhnehoéna áhre pehbeheráh pokire. Íre wene sipisípiqmarí púana suena pokire. Pokirana úrinsi iánká sipisípiqmarí subipáhqnahpahrirara kobeq séberowe.

¹³ We peh arambehri aní míéh púana sipisípiqmarínsábé anetaníbo íwíáhéna suena pokire úwe.

¹⁴⁻¹⁵ Sísaga mó mahraréna, Ínéga Nánibo tagaríógana wega íné tagaríéhre. Itega tagaríoyanserah néne sipisípiqmarí tagaríógara sega íné tagaríáhwe. Íné sipisípiqmaríné kaweq Wahnáh múge. Sipisípiqmarí oga mía míaiageheéna pukinie. ¹⁶ Íre peh morá mahtaqté sísípiq wahnahnatíóge. Mó sísípiqkákák wahnahninauge. Sega néne ehweh iragéhe. Mi tanáhráq sipisípiqmarí moke peh morá sísípiq nansó tahnsa míagehe. Ínébataq sene Wahnah míanauge.

¹⁷ Íné mó oga úkinieéna pukinie. Minayabe Nániboga ínénsabe arutaboiraintéhre. ¹⁸ Íre mó kéga iwíáhue nubiq suagéhe. Peh ínénega iwíáhue pukinie. Íné iwíáhu tanáhráq pukéna mó oga úkinauge. Minayabe Nániboga, miraúno aintaráire úwe.

¹⁹ Sísane ehwehnsabé mó Asiu kéga mó iwíáhuwara mó Asiu kéga mó iwíáhuwe. ²⁰ Íregárita qmíó kega iraréra, Owainawanka wene arupipeq míéhnsabé we uwoyansa aní úkire. Wene ehweh aneqsabé iraho uwe. ²¹ Uwara mó kéga iraréra, Owainawanka wene arupipeq míéh ánínká mahna tahnsa éhwéh íre íwáhnororahi mino. Owainawanka aura pira aní íre kaweratahráhi mino uwe.

Mó kéga ite Manikáne ayahpíte íre meirahráhowe i ehwéhne.

²² Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq onsa sie iahreraq ko táhútáhúq tánáhráq Sísá Sarúsarama suwahpeq míowe. Mi tanáhráq ehbiehbeq tanáhráre. ²³ Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté wíráipéq noguwe. Mi mapéq Sórómóni, anotah wahnáh ánínká pearowe. Sísaga mitaq noguwara ²⁴ Asiu kéga weba sáhatawéra wensabé, Págege ehwéh iuwahriehre. Árahtaq pahsuaníbo? Ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq ato anímé arewe webó? Pahsuqme teio uwe.

²⁵ Uwana Sísaga sensabé, Teiátáugaqme ite íre aiq pútare aintáhwe. Nánibo awahbeh arámbéhríunka néne sánsá tei teinire. ²⁶ Ite íre néne sipisípiqmarí míáh púaq ínénsabe íre aiq pútare aintáhwe.

²⁷ Néne sipisípiqmarínká néne ehweh irera séniráhwe. Séniráhwana se tagarawéna oganúq sítóge. ²⁸ Oganúq sítógara se ahriahri íre taqnobagia niuráq matíó púara mó kéga se néne niyahpíte íre merirahráhowe. ²⁹ Nániboga ínéba sewíáhhro arítéhrra ínéba sewíáhwe. Nániboga moke kiotaqme aní míéh púana wega auráq matíéh púara mó kéga se wene ayahpíte íre merirahráhowe. ³⁰ Nániboreq ínereq monseráh ánité úye úwe.

Sísaga Asiu ke teriu ehwehne.

³¹ Asiu kéga Sísá subiq suaneheéra ebahmarí mónkakák sirówe. ³² Sísaga sensabé, Nániboga kaweq arámbéhríúno tenínsabé, Wehuke kawerinieéna kaweq arámbéhríugaq tagahwe. Ah arámbéhríunsabé ebahnsatate nubonehe ewo úwe.

³³ Úwara Asiu kéga wensabé, Are kaweq arámbéhríónayabé íre subiq suanéhe. Arega Manikánsabe éhruruónayabé subiq suanéhe. Are peh wehukení méwé Maniká múge ényabé suboneheqmúne uwe.

³⁴ Uwana wega sensabé, Manikáne ehwehnsa mahraréna, Ínéga itensabé, Ite manikámari móe atoge ire.

(Buk Song 82.6)

³⁵ Wene ehweh író keyabé, manikámari móe aritowe. Ite tagarionawe Manikáne ehweh ahriahri aiq pútaq ehwéhne. ³⁶ Manikánka omaq intena mah marákó marákóipéq eqmaq núwátáire. Íné Manikáne ahninkáwá úge irarunsabé aneqsabé abiahnsa ainteq Manikánsabe éhruru atahne irareo?

³⁷ Íné Nánibone arambehri íre mirautaq tahirímé néne ehwehnsabé anetaníbo íwíáhonsabé aiq kaweri irino. ³⁸ Ínénsabe íre aiq pútare aintáhwe. Kaweq arámbéhríu puuq mi arámbéhríyábé aiq pútare atáhro. Nániboga ínéba mía míairana ínéga Nániboba mía míauge. Minayabe itega kawerue iragéhboq néne arambehriyabé aiq pútare aintáhro úwe.

³⁹ Segá we mó táhtoraneheéra uwana Sísaga se suena pokúwe.

⁴⁰ Sísaga Sorana aroipéq seberaebéq Sóniga wání meriurabeq mó pokue kowíowe.

⁴¹ Kowíowara áhnte kegá weba séra seye náhenéra, Sóniga ótaq sansá íre miraire. Minayabe anetaníbo. Mah anínsábé Sóniga moke irarurai ehwéh aiq pútaq ehwéhne uwe. ⁴² Mitaq áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atówe.

11

Árásárúsi pukú ehwehne.

¹ Wehukení wenáwíq Árásárúsi awahreúwe. Wene anahnowáraré sensíwíq Máhriareq Máhtarere. Se Pétáni suwahpeqte se ayobioqnáhnahne. ² Mó tanáhráq Máhriawe Sísane aigárátáq wéri abaq marena wene ayahrataté abaearowe. Weniyoq Árásárúsi awahreúwe. ³ Árásárúsi awahreú púara wenanahnorarégá mó aní Sísaba eqmaróye. Eqmaróya anínká Sísansabé, Arega arutaboiritahna anímé anotah awáhréire teawuwe. ⁴ Sísaga mi ehwéh irena mahraréna, Íre puké awáhré wíre. Mókake Manikánseq íné wenahninseqsabé iwíáh iwíáh aitageheéna amahnága we awahreire úwe.

⁵ Sísaga se ayobioqnáhnahnsabé arutaboiritena ⁶ Árásárúsi awahreire ú irena téhtaréráq mitaq míowe. ⁷ Téhtaréráq ména ite we kérahwána keyábé, Súría marákórápéq mó pokonehe úwe. ⁸ Úwaq itega wensabé, Íwáhnoraníno, menah Asiu kegá ebahnsatate are subonehe íwíáhurowe. Arega mitaq mó pokinibo ewane.

⁹ Ewanana Sísaga itensabé, Pópoqnah kiembogi tanáhráqmé, wéhékáh tanáhráqmé, tunsorerí tánáhráqmé, mina moke téhreh tanáhráre. Mi tanáhráq nogó ké íre inahnsubówe. Téhreh puara ah nogómé íre inahnsubówe. ¹⁰ Inokáhpeq tanáhráqmé sunkíkíri puara ah nogómé inahnsubówe úwe.

¹¹ Sísaga itensabé mó mahraréna, Itene iyahnabo aní Árásárúsi aiq sugéhre. Sugéh púana koiri auwaníe úwaq ¹² itega wensabé, Itene Wahnahno, amahnága we sugéhnsabé mókake kaweraginae ewane.

¹³ Sísaga wewene arupipeq tagariomé Árásárúsi aiq pukire íwíáhuwe. Iwíáhéna Árásárúsi sugéhre teiwe. Ite we kérahwána kegá mi ehwéh ireq Árásárúsi peh sugéhre íwíáhowane. ¹⁴ Sísaga itensabé pahsuqme teiena, Árásárúsiwe aiq pukire. ¹⁵ Itega aiq pútare aintageheéna íné íre míónsábé pukime aiq kawerire. Puki aní koraganehboq máhoro úwe.

¹⁶ Tó máhsi wene wéhuwehu áwíqmé Tírímásie. Wega itensabé, Sísá subiq súdehrataq ite moq subiq suagéhboq kéranéhe úwe.

Sísaga, Oganúq sitahráhu aní múge ú ehwehne.

¹⁷ Sísaga Pétáni suwahpeq áhníbórá súwana mó anínká weba séna wensabé, Árásárúsi maisatówana itaréitaréráq kéhre úwe. ¹⁸ Pétáni suwahpeq Sarúsarama suwahpeq wahto kowara ¹⁹ áhnte Asiu kegá Máhtareq Máhriareqne siyoqkawa aiq pukire u irera se ónanahne siru ukiq sitaneheéra Pétáni suwahpeq seba suwe.

²⁰ Máhriawe nahtapeq míowana Máhtaga Sísá áhníbórá sire u irena Máhriá auwena Sísá koweranieéna ahtapeq pokúwe. ²¹ Pokéna Sísaba séna wensabé, Néne Wahnahno, are mahtaq míaronaraq tahirímé iteriyoq íre pukurai irino. ²² Íné iwíáhume amahnágaákáq arega Manikánsabe miraúno inaraqmé mirainkehe úwe.

²³ Úwana Sísaga Máhtansabé, Iteriyoq mó kieiriginkehe úwana ²⁴ Máhtaga wensabé, Íné iwíáhume anehe tanahráq we mó kie iriginkehe úwana ²⁵ Sísaga wensabé, Íné pusa ké irigoro aritahráhu aní múge. Íné oganúq sitahráhu aní múge. Ínénsabe aiq pútare aintáh kégá pukéra mó oga úkuwe mía míaiagehe. ²⁶ Ínénsabe aiq pútare aintáh kégá oga méra íre airaiq pukigehe. Minayabe aiq pútare aintahno úwe.

²⁷ Úwana Máhtaga Sísansabé kowe atena, Are Manikáne ahninkáwá wóne. Arewe ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq ato aní móne. Minayabe aiq pútare atóge úwe.

Sísaga Árásárúsinsabé arutaboiréna ibisó ehwéhne.

²⁸ Ai q pútare atóge éna Máhtaga pokue Máhriába kένα epéráhpéréna, Íwáhnori aní séna arensabé áhrabire úwe. ²⁹ Arensabé áhrabire ú irena Máhriaga apubúue kie irigue Sísaba pokúwe. ³⁰ Sísaga se ónanahne nahtapeq íre séna Máhtaga kowerorabeq míowe. ³¹ Asiu kegá Máhriane aru ukiq ataneheéra wene nahtapeq míowe. Míówana Máhriaga apubúue kieirigue pokúwara tagéra kérowe. Árásárúsi maisarórabeq ibisanieéna pokire íwíáhéra kérowe.

³² Máhriaga Sísá míorabeq séna we tagéna wene aigárátáq arehunseraráq sewéna wensabé, Are mahtaq míaronaraq tahirímé iteriyoq íre pukurai irino úwe.

³³ Máhriareq we kéro Asiu kereqka ibisowana Sísaga tagéna sensabé anotah arútábóiraritena wene arupipeq págegeúwe. ³⁴ Sísaga sensabé, Eheq maisatoo úwara sega wensabé, Itene Wahnahno, seragáhno uwe. ³⁵ Úwana Sísaga ibisówe. ³⁶ Wega ibisónsabe Asiu kegá iraréra, Tagahro. Pukurai anínsabé anotah arútábóiratéhre uwe. ³⁷ Táhmaro míó kega mahraréra, Aura pira aní kaweratárai puana Árásárúsi pukinauraitaq wega aneqsabé íre segaweratárai uwe.

Sísaga Árásárúsi oganúq ato ehwehne.

³⁸ Sísane arupipeq anotahtaq umeh aguwana maisarórabeq pokéna Árásárúsi maisia máíqtáq ebah kowana tagéna ³⁹ sensabé, Ebah meruáhro úwe. Úwana Máhta pukú aníné anahnowágá wensabé, Itene Wahnahno, itaréitaré wéhékáh kéh púana amahnága anotah karésá kúnkúninawire úwe.

⁴⁰ Úwana Sísaga wensabé, Arega aiq pútare ainte Maniká míéhraheqte otáq sánsá tagankehe teawú mino úwe. ⁴¹ Úwara sega ebah merúówana Sísaga íópeq tagéna Manikánsabe, Nániboo, néne ehweh irahnayabé kaweróne atóge. ⁴² Íné írátíómé néne ehweh ahriahri aiq irahne. Arega eqmaq núwátónayabé moke mahtaq iriwe míáh kégá aiq pútare atageheéna mah ehwéh teawúge úwe.

⁴³ Teawúge éna Sísaga anotahtaq áhrabéna, Árásárúsi, máhpeq tueyokúno úwe. ⁴⁴ Úwana pukú anínká tueyokúwe. Maisarówana wene aigára ayahnkara úbíqmaró ambántánkákáq tueyokúwe. Moke wene auranabiahnkakaq ambantataté úbíqme maisarówana minawarinkákáq tueyokúwe. Sísaga sensabé, Ambantamarí pugeq áúwáhro úwe.

Wahnah kegá Sísá subiq suaneheéra moraénu ehwéhne.

(Mátíyu 26.1-5; Máhka 14.1-2; Áruká 22.1-2)

⁴⁵ Áhnte Asiu kegá Máhriareq siru ukiqsitaneheéra oganúq atonsabe tagéra Sísansabé aiq pútare atówe. ⁴⁶ Peh táhmaro tago kegá Péhrasi kebá pokue Sísaga miraúnsabe teríúwe.

⁴⁷ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka mó kaunsírí ké síáhrabéra momiwúe sío síóéra, Aneronehnkono? Mi anínká áhnte otáq sánsá mira aruqarurire. ⁴⁸ Itega pehragahnaraq wega mó mina inserahninawire. Minayabe ómiga wensabé aiq pútare atagéhe. Mirairataq Aroma kegá séra itega Manikánsabe iwíáh íwíáh atona nah sokoruera itereq iteruwahraheq íre kaweraitagéhe.

⁴⁹ Mi tanáhráq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah wenáwíq Káiyápásaga sensabé, Ite íre íráh ké wóe. ⁵⁰ Iteruwahrah ómi pukiyehboq peh morá

ánínká iteruwahrah kaweritanieéna pukinkehe. Mina aiq kawerire. Árahinsabé íre iraho úwe.

⁵¹ Káiyápásaga wewega íre iwíáhue irarúwe. Mi tanáhráq we Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah mío púana Manikáne Awanka wene arupipeq iwíáh atowana mi ehwéh irarúwe. ⁵² Íre peh morá Asiu ke kaweritanieéna pukinkehe. Moke Manikáne animarí peh mahnana míahnsabé morábí míageheéna pukinkehe. ⁵³ Mi tanáhráqté sío síoéra, Sísawe árahue subiq suanéhnkono iwíáhuwe.

⁵⁴ Minayabe Sísaga Asiu ke míórabeq íre ábóraq noguwe. Wega mitaq suena Éparáíma suwahpeq anotah uwórápéq wahto kowana mitaq pokúwe. Wereq ite we kérahwána kereqka mitaq kowíahwane.

⁵⁵ Ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko tánáhráq wahtotarútaq áhnte Asiu kegá Sarúsarama suwahpeq mósosuanehéera pokuwe. ⁵⁶ Segá Sísansabé anebahréra Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq míótaq seyensabé, Aneq iwíáho? Mah tahutáhúrúnarabeq Sísá íre sinawire iwíáho uwe. ⁵⁷ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka ómiyabé, Sísá karábúsi aranéhboq tagehrataq sereíéro uwe.

12

Máhríaga Sísane aigárátáq wéri abaq ato ehwehne.

(Mátíyu 26.6-13; Máhka 14.3-9)

¹ Ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko tánáhráq áhnbóránútaq abapete morá wéhékáh kotaq Sísaga Pétáni suwahpeq Árásárúsi, iriato ani nawahpeq kúwe. ² Segá penah-narabeqsabé táhútáhúq áwúwe. Máhtaga tíwe náriuwara Árásárúsireq mó kereq Sísarerue moráráq táhutahuruwe. ³ Máhríaga kaweq werí áhnte moné tahnsa wéri Sísane aigárátáq antiarena wene íre wahto ayáhrátáté sobarúq auwowe. Mi werí kaweq kunkúni werí púana nahupeq moke kaweq kungúnúwe.

⁴ Sísá kéro aní, wene naruo koweriranaú aní wenáwíq Súrásae. We mó awíq Ísíkáriótie. ⁵ Wega Sísansabé, Mi werí áhnte moné tahnsa wérie. Aneqsabé mi werí 300 móne paiqmarena mi moné tabonah ke íre náriro úwe. ⁶ Mi ehwéhmé Súrásaga tabonah keyabé íre arutaboararitasa pehipi irarúwe. We aebó aní púana irarúwe. Itene morábí móné únáhtáq wahnahnéna mi moné aebó mewe paiqna paiqnaúwe.

⁷ Sísaga sensabé, Mi iní pehragatáhro. Íné maisaréhrataqsabé mi werí abaq intéhre. ⁸ Tabonah kewe ahriahri iteba mía míowe. Ínéwé ahriahri iteba íre mía míainie úwe.

Árásárúsi subiq suanehe u ehwéhne.

⁹ Áhnte Asiu kegá Pétáni suwahpeq Sísá míéhre u irera mitaq suwe. Íre peh morá Sísá tagéyabe suwe. Árásárúsi Sísaga oganúq ato aninseq taganehéera suwe. ¹⁰ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá Árásárúsi moq subiq suanehe éra sío síouwe. ¹¹ Árásárúsi oganúq atonsabe tagéra áhnte Asiu kegá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké suera Sísansabé aiq pútare ató púara Árásárúsi moq subiq suanehe iwíáhuwe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeq kú ehwehne.

(Mátíyu 21.1-11; Máhka 11.1-11; Áruká 19.28-40)

¹² Ahbiah tahnsá táhutahururabeqsabé su ke áhnte kegá Sísá Sarúsarama suwahpeq sinawire u irera ¹³ ahtapeq koáwénunuwe. Áwénunéra awanká ayahnawe mewera anotahtaq mahraréra, Manikánsabe iwíáh íwíáh atone. Maniká áwírue si anínsabé iwíáh íwíáh atone. Ísara kené Wahnahnsabé iwíáh íwíáh atone uwe.

¹⁴ Manikáne ehwehnka irarinserah Sísaga tónki meqme mi kane abobiahtaq kierútu agúwe. ¹⁵ Mi ehwéhnká mahraréna, Sáióna* suwahpeqte kéó, íre áhreéq tagaríáhro. Itene Wahnahnka iteba sirana tónki áráhqka áhkokóuwena sire ire. *(Sekaraia 9.9)*

* 12:15: Sáiónawe Sarúsarama suwahpeqsabé mó awíre.

¹⁶ Minayabe mi tanáhráq ite we kérahwána kegá íre iahtebahwane. Sísá oganúkéna Maniká míorabeq pokútaq ite mi ehwéh iahreraq matawéq iwíáhéq, Mi ehwéhnká irarinserah aiq miraurowe ewane.

¹⁷ Menah tahnsa Sísaga Árásárúsi maisarórabeqte áhrabue oganúq atowara tago kegá mitaq teri mahtaq terinuwe. ¹⁸ Tago kegá mi otáq sánsá mitaq teri mahtaq terinu puara áhnte kegá irera ahtapeq Sísá koáwénunuwe.

¹⁹ Péhrasi kegá abiahsanéra seye náhenéra, Aiq tagaho? Ite iuwahbeh arámbéhrí íre miraorahúne. Ómi mah kehinánká we kéráhwé uwe.

Oga mérapeq awaq meyabe ehwéhne.

²⁰ Káríki ehwéhnkákák kéreq Manikánsabe iwíáh íwíáh ataneheéra táhutahururabeq kowíówe. ²¹ Segá Pírípi, we Pétásáira suwahpeq Kehrari marákórápéqté ánípá séra wensabé, Ite Sísá taganeheéq súné uwana ²² Pírípiga Ehntaru koreawuwe. Mi anitégá Sísá teawúyana ²³ Sísaga sensabé, Íné wehukení úku anímé anotah aní úké tanáhráq awehraq tanáhráre. ²⁴ Kawerue írátíáhta. Ayu pehipi kahnaraq íre iyanae. Mi ayú marakóipeq megue mugurúqme kirahnaraq áhnte mó será iyanae. ²⁵ Seyene iwíáhyabe sirutaboiro kewé oga mérapeq íre awaq míáhwe. Mah marákóipéq mé tanáhráq seyene iwíáhyabe suwahrieh kewé oga mérapeq awaq míáhwe. ²⁶ Néne arambehri miraéyabe inaraqmé séníráhro. Íné míáhnarabeq néne arambehrira kereq mía míaonehe. Néne arambehrira keyábé Nániboga kawerowe aritankéhe úwe.

Sísá pukínayabé ehwéhne.

²⁷ Sísaga mó mahraréna, Nirupipeq anotah uméhínsábé Nánibonsabé aneq ehwéh teawínkono? Nániboo, mi tanáhráq sineho teawínkono? Írakaumo. Wehukene ahababáqsabe pukinieéna tumíaraugé. ²⁸ Nániboo, áhnte kegá arenáwíq pankeráhro arito úwe. Úwana íópeqté éhwéhnká mahraréna, Néníwíq aiq pankeráhro arítóge. Mónkakáq mirainauge úwe.

²⁹ Soruparío kega mi ehwéh írówe. Mó kegá, Puruburuire uwara mó kegá, Íópeqté ánínká ehweh teawíre uwe.

³⁰ Uwana Sísaga sensabé, Íre ínénsabe peh itega irageheéna mi ehwéh irarire. ³¹ Ahababáq kehiná kéhínánsábé ehweh arite tanáhráq amahnága awehrarire. Ahababáq kehiná kéhínané wahnah kaqsue tanáhráq amahnága awehrarire. ³² Segá íné marakóipeqté pankeréhrataq ómi ínéba sabirinie úwe. ³³ We pukína sansá sokigi ariena we pankeréhriansabé irarúwe.

³⁴ Soruparío kega Sísansabé, Ite írátíonawe Manikáne ehwehnka mahraréna, Ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq ato aní ahriahri mía míainkehe ire. Minayabe sega wehukení úki aní awankátaq táhparera pankerageheénawe árahinsabé irareno? Wehukení úki anímé insebo uwe. ³⁵ Uwana Sísaga sensabé, Íné téhrehnka inserahnu aní iteba wahto tanáhráq míanie. Sunkíkírirabeq míáh kegá ah íre tagahrahéra aiq nogunapómo iwíáhowe. Minayabe amahnága íné téhrehnka inserahnu anípá míáhro. Sunkíkírirabeq míehboq ínéba míáhro. ³⁶ Iteba míótáq téhrehnka inserahninkehboq íné téhrehnka inserahnu anínsábé aiq pútare aintáhro úwe. Sísaga mah ehwéh iraréna mitaq suena kopéragúwe. *(Buk Song 89.4, 36; Aisaia 9.7; Daniel 2.44, 7.14)*

Sísansabé íre aiq pútare atónsabe éhwéhne.

³⁷ Sísaga áhnte otáq sánsámárínúwara tago kegá wensabé íre aiq pútare atera peh anetaníbo uwe. ³⁸ Minayabe Manikáne ehweh irarú ani Áísáíaga irarú ehwehmé aiq pútaragúwe. Wega mahraréna,

Itene Wahnahno, itega teriuna ehwéhme sega íre aiq pútare aitáh mino. Itene Wahnahne otáq sánsámárímé tagéq anetaníbo iwíáho mino úwe. *(Aisaia 53.1)*

³⁹ Minayabe sega íre aiq pútare atáhráhowe ire. Áísáíaga mó mahraréna,

⁴⁰ Manikánka siura mótúritena sirupipeq págege arítéhre. Minayabe sene siura íre ebioráhowe. Peh mótúrawéra sirupipeq íre ahtebowe. Segá ínéba íre sewe. Minayabe sene ahbabáq íre kaweraritóge úwe. *(Aisaia 6.10)*

⁴¹ Áísáíaga Sísansabé iwíáhéna anotah aní míéhre éna ahtebéna mi ehwéh irarúwe.

⁴² Áísáíaga irarúnserah áhnte Asiu kegá Sísansabé íre aiq pútare atówara mó áhnte Asiu kereq sene wahnahmarínseqka Sísansabé aiq pútare atera Péhrasi keyábé áhreu puara mó ke íre teríúwe. Momiwíu nahtápéq Péhrasi kegá kaqíúwéhoéra mó ke íre teríúwe. ⁴³ Manikánka kawerowe aritonsabe peh ákáhtaq sirútábóírera wehukega kawerowe aritónsabe anotah sirútábóírúnsabe mó ke íre teríúwe.

Sísaga wehuke ehweh arite ehwehne.

⁴⁴ Sísaga anotahtaq mahraréna, Ínénsabe aiq pútare aintáh ké íre ínébataq ínénsabe aiq pútare aintáhwe. Íné eqmaq núwéh ánínsábéákáq aiq pútare atáhwe. ⁴⁵ Íné tagah kewé íné eqmaq núwéh ánínkákáq tagahwe. ⁴⁶ Mah kehiná kéhíná míáhrabeq téhrehnka inserahnuge. Ínénsabe aiq pútare aintáh kegá sunkíkírirabeq íre mía míageheéna tumíarauge. ⁴⁷ Néne ehweh siahrega irera anetaníbo iwíáho keyábé íre ehweh aritoge. Mah kehiná kéhínánsabé ehweh aritanieéna íre tumíarauge. Peh sene ahbabáqsabe kaweraritanieéna tumíarauge. ⁴⁸ Ínénsabe suwahrieh kewé néne ehweh íre íráh kéwé néne ehwehnka anehe tanahráq ehweh aritankéhe. ⁴⁹ Íre ínénéne iwíáh ehweh irare irareuge. Nánibo íné eqmaq núwéh ánínká iwíáh aintena mahrarúno éna niahreraq intéh éhwéh tei teinuge. ⁵⁰ Íné írátíómé wene ehweh sehgironka oganúq sitankéhe. Minayabe Nániboga terio i ehwéh tei teinuge úwe.

13

Sísaga we kéro kene sigará pabeq pabeq arito ehwehne.

¹ Ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko tánáhráq ahbiah tahnsá Sísaga iwíáhéna, Amahnága íné mah marákó suena Nániboba poké tanáhráq awehrarire úwe. Sísaga mah marákó marákóipéqté we tagaríáh keyábé ahriahri arutaboiritena pukinaú tanahráqkákáq anotahtaq arutaboiritowe.

² Owainawanka Sáimóni, Ísíkaríótine ahninkáwá Súrásane arupipeq Sísane naruo koweriro iwíáh atowe. Iwíáh atowaq ite we kérahwána kegá penorabeq Sísareq morárqq táhutahurowane. ³ Sísaga iwíáhéna, Íné niahte bome Nániboga moke náníre éna Maniká míéhrabeqte tuena mébeq tuekinauge éna ⁴ táhutahururabeqte irigéna wene káhq ambántá akairuena táhúri úbíqmíowe. ⁵ Táhúri úbíqména wání antehyapípeq ahkiwena peh nahupeqte árámbehrí aní tahnsanéna ite we kérahwána kené igarátáq pabeq paberaitena úbíqmatío tahiríraté sobarúq iuwowe.

⁶ Sobarúq iuwena Pítaba súwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, nigará pabeq paberaintaníbo úwe. ⁷ Úwana Sísaga wensabé, Amahnága miraunsabé are íre tagariahne. Mókake tagariankehe úwe.

⁸ Úwana Pítaga wensabé, Amahnágaákáq mókakeakáq arega nigará pabeq paberaintanie éna we ahqáho ataníe úwana Sísaga wensabé, Ínéga íre pabeq paberatáhnaraqme arega íné íre sénirahráhoéne úwe. ⁹ Úwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, minayabe íre peh morá nigará pabeq paberainto. Moke niyahnkakaq niyahqnonkakaq pabeq paberainto úwe.

¹⁰ Úwana Sísaga wensabé, Sinonka pabeq pabero ke peh morá nówíbagi sigará pabeq paberowe. Sinonka íre nówíbagi puara mó íre pabeq paberigehe. Ite íre nówíbagiraq míáhwanawe peh morá aní nówíbagire úwe. ¹¹ Sísaga wene naruo koweriranaú aní tagario púana mahraréna, Ite íre nówíbagiraq míáhwanawe peh morá aní nówíbagire úwe.

Séhréh atéhoró ú ehwehne.

¹² Sísaga sigará pabeq paberarito parabagúwana wene káhq ambántá abaqme tútuue ména sensabé, Ínéga miraitónsábé iahtebaho? ¹³ Itega ínénsabe, Íwáhnoraníne aintáhwe. Itega moq itene Wahnahne aintáhwe. Itega irare intáhwana aiq míóge. ¹⁴ Íné itene Wahnah, ite íwáhnoru anínká itene igará pabeq paberaitónsábé itega wene wene aigará pabeq paberatého. ¹⁵ Ínéga sokigi aiú serahnoro.

¹⁶ Kawerue írátíáhro. Arambehri anínká wene wahnah íre kiotaikire. Poki anínká we eqmaq áúwéh ánímé íre kiotaikire. ¹⁷ Minayabe ite tagaríáh púaq irupipeq eyoyóinkehboq we séhréh atého. ¹⁸ Íre ite ómiyabé mi ehwéh iraruge. Ínéga omaq itáráu anímáí tagaríóge. Manikáne ehwehnka mahraréna,

Moráráq táhutahururauya anínká néne naruo aní úkire ire. (Buk Song 41.9)

Mi sehirá aiq pútaraginawire. ¹⁹ Mirainie insabé teiúge. Mótaq mirainkehe. Mi tanáhráq sehiranka ínénsabe irarime aiq pútare atageheéna amahnága teiúge. ²⁰ Kawerue írátíáhro. Mó kegá ínégaga eqmaq sutau ke mehweh arítáhtáq ínénkakaq mehweh aintáhwe. Íné mehweh aintáh kegá íné eqmaq núwéh ánínkákákq mehweh atáhwe úwe.

Sísane naruo koweriranaú ani éhwehne.
(Mátíyu 26.20-25; Máhka 14.17-21; Áruká 22.21-23)

²¹ Sísaga mi ehwéh iraréna wene arupipeq págegeúnsabe mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Ite míáhrabeqte anínká néne naruo kowerirankéhe úwe. ²² Kowerirankéhe únsabe ite we kérahwána kegá wenku ebiqsúéheéq irupipeq iwíáhéq insensabebómo ewane. ²³ Íné Sísaga arutaboiraítéh ánímé wereq ínereq moráráq tútuue míahwaye.

²⁴ Pítaga ínénsabe aonáh sabiq suena, Wega irari aní insensabebo kaseninanao úwana ²⁵ ínégaga Sísane anepeq mósaqmaqme ména, Néne Wahnahno, we ineboue kasenowae. ²⁶ Kasenowana Sísaga ínénsabe, Ínéga táhutahuq pámbáhue náwéna aní we wire éna táhutahuq pámbáhue Súrásawe, Sáímóni Ísíkaríótine ahninkáwá náwuwe.

²⁷ Súrásaga mi tahutáhúq meyotaq owainawanka wene arupipeq ahababáq iwíáh atowe. Sísaga Súrásansabé, Arega mirainie inaraq amahnága komiraúno úwe. ²⁸ Úwaq ómi ite táhutahurowanarabeqte kegá mi ehwéh ireq iwíáhéq, Árahinsabé irariro ewane.

²⁹ Súrásaga itene morábí matiahwana moné únáhtáq wahnahnú púaq táhmaro ite iwíáhéq mó tahutáhúq kobaiqmaro iwíáhénabopoq eqmaréhre. Tabonah ke nário iwíáhénabopoq eqmaréhre iwíáhowane. ³⁰ Súrásaga mi tahutáhúq mewena máhpeq tueyokúwe. Máhpeq tueyokúmé inokáhpere.

Wensabé wensabé irutaboiraítého ú ehwehne.

³¹ Súrásaga máhpeq tueyokúwana Sísaga mahraréna, Amahnága íné wehukení úku aní néníwíq pankeragéhe. Ínénsabe iwíáhéra Maniká áwíq pankeragéhe. ³² Maniká áwíq pankeráhwana wega néníwíq pankerankéhe. Wega amahnága pankerankéhe.

³³ Néne animáríno, Pehgáriq tanáhráq iteba míanie. Pokonaraq itega íné nínebahrigehe. Ínéga Asiu ke terítáúnserah teiníe. Ínéga pokonarabeq itega amahnága íre kioráhowe. ³⁴ Néne o sansa miraigehboq teiníe. Itega wensabé wensabé irutaboiraítého. Ínéga itensabé nirutaboiraúnserah itega wensabé wensabé irutaboiraítého. ³⁵ Itega wensabé wensabé irutaboiraítéh irataqmé ómi kegá íné séniráh ké wóe aitagéhe úwe.

Sísaga Pítansabé, Íné nuwaniewóne ú ehwehne.
(Mátíyu 26.31-35; Máhka 14.27-31; Áruká 22.31-34)

³⁶ Sáímóni Pítaga Sísansabé, Néne Wahnahno, eheq kinibo úwana Sísaga wensabé, Íné pokinieurbéq amahnága íre sénirankéhe. Mókake sénirankéhe úwe. ³⁷ Úwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, amahnága aneqsabé íre kéranínkono? Segá nubiq suaneherabomo. Anetaníbo. Are éhnehinauge úwe.

³⁸ Úwana Sísaga wensabé, Arega níéhnehinkehboq ínereq pukoyehe íwíáhono? Teaw-iníboq írátíahno. Kokórega ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríóge apahtárórág irariniewóne úwe.

14

Sísaga, Íné Maniká míéhrabeqte áhne ú éhwehne.

¹ Sísaga mó mahraréna, Itene irupipeq iwíáh kikiriyehe. Manikánsabe aiq pútare ateq ínénsabeákáq aiq pútare aintáhro. ² Nánibone nahtapeq áhnte paqnáh kéhre. Íre kéhtáq tahirímé métáq teiú irino. Itene máhriq kigawerinieéna pokinauge. ³ Kawerarena kiwekue tumeiranauge. Íné míórabeq mía míaiageheéna tumeiranauge. ⁴ Íné pokinieurbabeqte áh tagaríáhwe úwe.

⁵ Úwana Tómáhsiga wensabé, Itene Wahnahno, are pokinie énarabeqme íre tagarione. Mi ah árahue tagarianehnkono úwe.

⁶ Úwana Sísaga wensabé, Íné Maniká míéhrabeqte áhne. Íné aiq pútaq ehwéh áwahe aní múge. Íné oganúq itahráhu aní múge. Nánibo míéhrabeqte áh múge. Íre mó ahnkákáq ínébataq ah múge. ⁷ Itega íné tagaríáhmé Nánibonkakáq tagaríáhwe. Amahnágaákáq mókakeakáq Nánibonsabé itene irupipeq iwíáhue tagarawéq itene iuranka tagahwe úwe.

Sísaga íné tagah kegá Nánibo moq tagahwe ú ehwehne.

⁸ Úwana Pírípiga Sísansabé, Itene Wahnahno, Iteribo taganehboq sokigi aio. Sokigi aínaraq aiq awehraq kanae úwe.

⁹ Úwana Sísaga wensabé, Pírípigo, ínéga itereq íre wahto tanáhráq míarauge. Árahinsabé íné íre tagariahno? Íné tagah kegá Nánibo moq tagahwe. Iteribo taganehboq sokigi aio énaue arahinsabé irareno?

¹⁰ Ínéga Nániboba mía míaugana wega ínéba mía míaire. Minayabe íre aiq pútare aintahno? Íné teiú éhwéh íre ínénéga iwíáhugana Nániboga ínéba mía míaéna wewega arambehrire. ¹¹ Ínéga Nániboba mía míaugana wega ínéba mía míaire teienaq mi ehwéhnsábé aiq pútare aintáhro. Mi ehwéhnsábé itega íre aiq pútare atéhrame ínéga sokigiona arámbéhríyábé aiq pútare aintáhro.

¹² Kawerue írátíáhro. Ínésabe aiq pútare aintáh kegá ínéga miraona arámbéhrí miraiagehe. Nániboba pokinau puana sene arambehriga néne arambehri kiotaigme kanae. ¹³ Néníwírue tenírataq mirainie. Íné wenahninká mirau arámbéhrí Nánibo áwíq pankergeheéna mirainie. ¹⁴ Néníwírue teníra ehwéhmé moke mirainie úwe.

Sísaga Manikáne Awa eqmarinie ú ehwehne.

¹⁵ Sísaga mó mahraréna, Itega ínénsabe iuwahbáhnaraqmé néne sánsá sehigéhe. ¹⁶ Nánibo teawenana wega mó séhréhína aní iteba mía míainkeheéna eqmarankéhe. ¹⁷ Ai q pútari aní Manikáne Awa iteba mía míainkeheéna eqmarankéhe. Ahbabáq kehinánká Manikáne Awa íre tagéra sirupipeq íre tagaríáh púara wereq íre mía míao-rahowe. Itega we tagaríáhwana iteba mía míaéna irupipeq mía míainkehe.

¹⁸ Ite íre airaiq iuwaníe. Ite íre ehneranimarí tahnsa míageheéna mókake iteba kiwekinauge. ¹⁹ Mótaq ahababáq kehinánká íné mó íre tagagehe. Itega íné tagagehe. Íné oga mía míau puaq ite moq oga mía míaiagehe.

²⁰ Mi tanáhráq sínaraqmé ínéga Nániboba mía míaonaq tagariagehe. Itega ínéba mía míairana ínéga iteba mía míaonaq tagariagehe. ²¹ Néne ehweh irena kawerue sehgi ánímé ínénsabe awahbehre. Ínésabe awahbeh anímé Nániboga wensabé arutaboiratankéhe. Ínéga wensabé nirutaboiratena néne sánsá sokigi awinauge úwe.

²² Íre Súrása Ísíkaríóti peh mó Suráságá Sísansabé, Itene Wahnahno, arahinsabé ahababáq ke íre sokigi ariasa peh morá ite arene sánsá sokigi aieno úwe. ²³ Úwana Sísaga wensabé, Ínésabe awahbeh anínká néne sánsá mirainkehe. Néne sánsá miráinaraq

Nániboga wensabé arutaboiratankéhe. Nániboreq ínereqka weba séta wereq mía míaoyehetauye.

²⁴ Ínénsabe suwahrieh kegá néne ehweh íre sehigigéhe. Ínéga teiú éhwéhmé íre ínébataq néne ehwehne. Minawé Nánibo íné eqmaq núwéh áníné ehwehne.

²⁵ Iteba mía míautaq mah ehwéh teiúge. ²⁶ Nániboga séhréhi aní Manikáne Awa néníwírue eqmarahnana ite moke íwáhnorinkehe. Ínéga moke teiéna ehwéh Manikáne Awanka ahrreraq itankéhe.

²⁷ Íné niru ukiqme míónserah ite moq iru ukiqme míáhro aitóge. Ínéga aitónserah ahbabáq kehinánká íre miraorahowe. Itene irupipeq iwíáh kikiréq áhreyieho.

²⁸ Iuwena pokéna iteba kiwekinie teiewógaq íráh mino. Itega ínénsabe irutaboiraingtáhmé itene irupipeq eyoyóire. Nániboga íné kiotaiqme míéh aní míre. Ínéga weba pokinaunsabé itene irupipeq eyoyóoro. ²⁹ Mótaq sína tanáhráqsabé teiúge. Mi tanáhráq sínaraq itega néne ehwehnsabé aiq pútare aintageheéna amahnága teiúge.

³⁰ Amahnága ahbabáq kehiná kéhínáné wahnahnka sínana íre áhntetaq teiníe. Wega íné íre saiqnaríéhre. ³¹ Nánibonsabé nirutaboirume mah kehiná kéhínánká tagariageheéna wega tení árámbehrí mirauge éna ite we kérahwána keyábé, Pokonehboq irigoro úwe.

15

Sera kawerue íyéhnsábé pabeqme ehwéhne.

¹ Sísaga mó mahraréna, Íné náhniáq tahnsanugana Nániboga náhniáq sera sotaq wahnahni aní míéhre. ² Néne niyahnawe sera íre íyéhmé Nániboga apirúéhre. Sera íyéh níyáhnáwéwé áhnte mó será iyankeheéna apiruqme kaweq kaweraréhrana áhnte será íyéhre. ³ Mina inserah ínéga teiú éhwéhnká itene irupipeq kaweraitéhre.

⁴ Itega ínéba mía míairana ínéga iteba mía míao. Pehipi kéh áyáhnáwéwé sera íre iyahráhire. Mina inserah itega móbeq míéhrataqmé íre serankakáq míaneheqmóe.

⁵ Íné náhniáq tahnsanugaq ite náhniáq ayahnawe tahnsá móe. Itega ínéba mía míairana ínéga iteba mía míainie. Ínéba mía míaira kewé áhnte serankakáq mía míaoneheqmóe. Peh itebataq mía míairataq iteriahríáh mó naneq íre miraorahowe. ⁶ Antegi áyáhnáwé súéhrana ehyataginsERAH ínéba íre mía míao kewé mina tahnsanowe. Mi ayáhnáwé sorupawe mewena iraipéq móruahnana taginawire.

⁷ Itega ínéba mía míaeq ínéga teiú éhwéh íréhrataqmé iwíáhue teniéro. Tenirana mirainie. ⁸ Ite áhnte será íyéhrara tagah kegá Maniká áwíq pankeráhwe. Áhnte será íyéh púaq ite íné séníráh ké míáhwe. ⁹ Nániboga ínénsabe arutaboiraínsERAH ínéwé itensabé nirutaboiruge. Ínéga itensabé nirutaboiru puaq ínéba mía míao.

¹⁰ Ínéga Nánibone sánsá sehgiúnsábé wega ínénsabe arutaboiraingtéhra weba mía míauge. Webá mía míaunserah itega néne ehweh sehgrataq ínéga itensabé nirutaboiraingta itega ínéba mía míaiagehe. ¹¹ Irupipeq eyoyó aitanieéna mah ehwéh teiúge. Peh irupipeq anotah eyoyóinkeheéna mah ehwéh teiúge úwe.

¹² Sísaga mó mahraréna, Néne sánsámé ínéga itensabé nirutaboiraunserah itega wensabé wensabé irutaboiraitéhoro. ¹³ Wene iyahnabo kaweraritanieéna minayabe pukinaína anímé anotah arútábóiri aní míre. Moke mó sirutaboiro kegá mi aní íre kiotaikorahowe. ¹⁴ Néne ehweh sehgió kéwé néne iyahnabo woe.

¹⁵ Arambehri anímáí íre úqitaníe. Arambehri aní wene wahnahne náneq íre ahtebeh púana itensabé arambehri anímáí íre úqitaníe. Nániboga tení éhwéh moke teiú púana néne iyahnabo anímáí úqítóge.

¹⁶ Itega íné íre omaq intárowana ínéga ite omaq itáráuge. Náhniáq ayahnawe áhnte será íyéhnsERAH ite néne niyahnawe méq áhnte será iwe kagainkeheéna omaq itáráuge. Áhnte será kéhnsábé itega néníwírue Nánibonsabé teawírataqmé wega mirainkehe.

¹⁷ Ínéga teiúmé wensabé wensabé irutaboiraitéhoro úwe.

Sísa kéréh ké moq íwíoqnagehe i ehwéhne.

¹⁸ Sísaga mó mahraréna, Ahbabáq kehiná kéhínánká itensabé suwahríáhnaraq téhwe ínensabe suwahriehre íwíáhoró. ¹⁹ Ite ahbabáq kehiná míáhtáq tahirímé mó ahbabáq kéhínánká sensuwahrahyabé sirutaboironserah itensabé moq sirutaboiro irino. Ínéga ite omaq itáráugaq ahbabáq sansa sueq kaweq ke úkuro puara ahbabáq kega itensabé suwahriehre.

²⁰ Arambehri anínká wene wahnah íre kiotaikire teiewónsábé ahreraq matíáhro. Ahbabáq kega íné níwíoqnah puara itenkakáq moq íwíoqnagehe. Segá néne ehweh íráhtáq tahirímé itene ehwehnikakáq íráh irino. ²¹ Ite néne animarí míáh púara sega ite íwíoqnagehe. Segá íné eqmaq núwéh aní íre tagaríáhnásábé íwíoqnagehe.

²² Íné íre sena ehweh íre teríútáq tahirímé sene ahbabáq peh kopípéq kéh irino. Ínéga teríúnsábé sene ahbabáq amahnága ábóraq kéhrara sega, Itega árahue ahbabáruno íre irarerahowe. ²³ Ínensabe suwahrieh kegá Nánibonsabé moq suwahriehre.

²⁴ Néne ótaq sansámári se íre sokigi aríútáq tahirímé sene ahbabáq peh kopípéq kéh irino. Néne ótaq sansámári tagahnsabé sene ahbabáq ábóraq kéhrara ínéreq Nániboreqsabé suwahriehre. ²⁵ Manikáne ehwehnka mahraréna,

Sega ínensabe pehipi suwahriehre ire.

(Buk Song 35.19)

Mi sehiránká aiq pútaragire.

²⁶ Ínéga Nánibo míéhrabeqte séhréhi aní, aiq pútari aní, Manikáne Awa iteba eqmaraní. Wegá tuinaraq néne arambehriakáq néne sánsánkákáq pahsuankéhe. ²⁷ Téhwe itega séníráh púaq itega moq néne ehweh terigéhe úwe.

16

Sísaga, Íwíoqnéra iubiq suaneherawoe ú ehwehne.

¹ Sísaga mó mahraréna, Mókake itega ínensabe anetaníbo éq nuwanéhe íwíáhiyeho éna amahnága mah ehwéh teiúge. ² Segá ite momiwío nahtápéqté kaqiuwagéhe. Mó tanáhráq ite iubiq suaneherao kegá iwíáhéra, Ínensabe aiq pútare atáh ké subiq suonawe mina Manikáne arambehrie igehe. ³ Segá Nániboreq ínéreq íre tagaríáh púara mina tahnsa oneherawoe. ⁴ Segá miraira tanáhráq sínaraq itega néne ehweh ahreraq matiagehéna mah ehwéh teiúge úwe.

Sísaga Manikáne Awane arambehriyabé irarú ehwehne.

⁵ Sísaga mó mahraréna, Iteba mía míau puana mah ehwéh íre teiátáuge. ⁵ Íné eqmaq núwéh anípá pokinie puana amahnága teiúge. Itebaté mó morá anínká ínensabe, Eheq pokono ue íre kasenire. ⁶ Ínéga mah ehwéh teiúnká itene irupipeq anotah uméhire. ⁷ Teiníboq írátíáhro. Íné pokinie ume aiq kawerire. Ite séhréh aitanieéna pokinie. Íné mahtaq míáhnaraqmé ite séhréhína anínká iteba íre tuoráhire. Íné pokonaraq iteba we eqmaq auwaníe.

⁸ Eqmaq auwáhnaraq Manikáne Awanka iteba tuinagake ite mah kehiná kéhínané ahbabáqsabe kaweqtaq méyabe íwáhnorinkehe. Manikánka ehweh aritahnayabé moq íwáhnorinkehe. ⁹ Segá ínensabe íre aiq pútare aintáhnásábé minawé ahbabáq míre éna íwáhnorinkehe. ¹⁰ Nániboba pokonaq íné íre tagehra puana kaweqtaq méyabe íwáhnorinkehe. ¹¹ Manikánka ahbabáq kehiná kéhínané wahnah aiq ehweh atéh púana ehweh aritahnayabé íwáhnorinkehe.

¹² Ehweh teiénawe áhnte kéhraqme ite amahnága íre irahráhowe. ¹³ Aiq pútari aní Manikáne Awanka tuinaraq ite moke íwáhnorinkehe. Íre wewene iwíáh iraréna peh wega írátíéh éhwéh teinkéhe. Mókake sína tanáhráqkákáqsábé teinkéhe. ¹⁴ Néne ehweh íwáhnorína puara áhnte kegá néníwíq pankeragéhe. ¹⁵ Moke Nánibone sánsámárimé wereq ínéreqne sánsáne. Minayabe ínéga teiú éhwéhmé Manikáne Awanka íwáhnorinkehe teiúge úwe.

Itene irupipeq umehúna naneq mótaq iwíáh íwíáh naneq ukina ehwehne.

¹⁶ Sísaga mó mahraréna, Pehgáriq tanáhráqmé itega íné mó íre tagagehe. Anehe pehgáriq mó tanáhráqmé itega íné tagagehe úwe. ¹⁷ Úwara táhmaro we kéro kega seye náhenéra, Mi ehwéhmé íre irone. Aneq ehwéhpo? Wegá teiena, Pehgáriq mó tanáhráqmé itega íné mó íre tagagehe. Anehe pehgáriq mó tanáhráqmé itega íné tagagehe íre. Wegá mó teiena, Nániboba pokinieú puaq itega íné íre tagagehe íre. ¹⁸ Anehe pehgáriq tanáhráre ime aneq ehwéhpómo? Minawé ite íre irone éra seye náhenuwe.

¹⁹ Seye náhenuwana Sísaga iwíáhéna, Segá ínénsabe kasenonehe éna wegá sensabé, Ínéga métáq mahraréwóge. Pehgáriq tanáhráqmé itega íné mó íre tagagehe. Anehe pehgáriq mó tanáhráqmé itega íné mó tagagehe éwóge. Minayabe itene irupipeq iwíáhéq kasenoo? ²⁰ Teiníboq írátíáhro. Itene irupipeq anotah uméhínaq ibisagehe. Ibisehrara ahbabáq kega sene sirupipeq eyoyóinara wíréh wíréhigehe. Ebeqme itene irupipeq umehue págege ínana anehepeqme itene irupipeq eyoyó aginawire.

²¹ Ani maqmianaitaq uwo uwoinsabé mi iníne arupipeq éri puana anotah uméhire. Maqsuena wene ani míeh púana wene arupipeq eyoyóirana éréwéhnsabé mó íre iwíáhíre. ²² Mina inserah amahnága itene irupipeq umehirana ínéga ite mó tagah-nagake itene irupipeq eyoyóinkehe. Itene irupipeq eyoyóinara mó kegá mina íre kaqiuwahráhowe.

²³ Mi tanáhráqmé itega ínénsabe mó ehwéh íre tenigéhe. Teiníboq írátíáhro. Nánibonsabé néníwírue iwíáhíre teawírataq wegá mirainkehe. ²⁴ Menahmé itega íre néníwírue teawátówe. Itene irupipeq anotah eyoyóinkehboq Manikánsabe teawéro. Teawírataq wegá mirainkehe úwe.

Sísaga íre kaweq sunúq kiotaikuge ú ehwehne.

²⁵ Sísaga mó mahraréna, Pabeqme ehwéhnue tei teinurauge. Mi tanáhráq pabeqme ehwéh mó íre teiasa peh Nánibo éhweh pahsuqme teinie. ²⁶ Mi tanáhráq itega néníwírue wensabé teawigéhe. Nánibonsabé, Ite séhréh arito ue íre teawinie. ²⁷ Ahqáho. Iteitega we teawigéhe. Maniká wewega itensabé arutaboiraitehre. Itega ínénsabe irutaboiraíntáh púana Nániboga itensabé arutaboiraitehre. Maniká míehrabeqte tumíaraunsabé aiq pútare ainteq ínénsabe irutaboiraíntáh púana Nániboga itensabé arutaboiraitehre. ²⁸ Nánibo míehrabeqte mah marákó marákóipéq tumíarauge. Tuména amahnága mah marákóipéq suena Nániboba tuekinie úwe.

²⁹ Úwaq ite we kérahwána kegá Sísansabé, Aiq irone. Arega amahnága íre pabeqme ehwéhnua peh tábúsoqme pahsuqme teiene. ³⁰ Itega amahnága tagónawe arega moke ahtebawe tagariahne. Minayabe arega Maniká míehrabeqte túnayabé aiq pútare atone. Arensabé mó kasenýabe anetaníbo. Aiq pútare atone ewane.

³¹ Ewanana Sísaga itensabé, Amahnága aiq pútare aintaho? ³² Aiq pútare aintáhmé mótaqmé amahnága itega íné nuweq iteruwahpeq kobeq séberoneheqmóe. Íné nuwehrana ínébataq míanie. Nániboga ínéba mía míai puana íre ínébataq míanie.

³³ Ite ínéba mía míaconsabé iru ukiq itanieéna mah ehwéh teiúge. Mah marákóipéqmé mó tanáhráq mó tanáhrárué íre kaweq sunúq sinae. Ínéwé íre kaweq sunúqmé aiq kiotaikime míó púaq iwíáh íwíáhoru úwe.

17

Sísaga we kéro ke séhréh aritanieéna púrerú ehwehne.

¹ Sísaga mi ehwéh irareruena íopeq tagéna Manikánsabe, Nániboo, íné pukona tanáhráq aiq awehrarire. Íné arenahninká arenáwíq pankeraníboq arega néníwíq pankero. ² Arega moke mah kehiná kéhiná wahnahnúno aintároné. Arega ínéba eqmaq suahna ke oganúq sito aintahne. ³ Arebataq aiq pútaq Manikáne. Arega íné Sísá Karáhé eqmaq núwátóne. Arereq ínereqsabé aiq pútare aítáh kegá oga mérapeq aiq awaq míáhwe.

⁴ Arega teniena arámbéhrí miraué parabarúónsábé are págege aní mé anotah aní míahnara mah marákóipéqté kégá tagahwe. ⁵ Naho mah marákó marákó íre kotaq ínégá areba míáhwataq arereq ínereq anotah aníté míahwaye. Nániboo, naho ite míahwayanserah amahnága mirainto.

⁶ Arega mah marákóipéqté ké ínéba eqmaq suahne. Mi kewé arene sánsá sokigi arítóge. Téhwé mi ke arene animárí mé ínéba eqmaq súátóne. Segá arene ehweh irera sehgiówe. ⁷ Arega moke níátóna naneqme peh arerenee. Minawé ínéba eqmaq suahna kégá aiq tagaríáhwe. ⁸ Arega teniátóna ehwéhmé moke teriátáugara íráhwe. Ínéwé are míahnarabeqte ánínugara aiq pútaq tagaríáhwe. Arega íné eqmaq núwátónayabé aiq pútare atáhwe.

⁹ Arega eqmaq suahna keyábé púrerarítóge. Amahnága moke mah marákóipéqté keyábé íre púrerarítóge. Peh ínéba eqmaq suahna keyábé arene animárí púana púrerarítóge. ¹⁰ Moke arene animárimé néne animárine. Moke néne animárimé arene animárine. Mó kégá eqmaq suahna ke tagéra néníwíq pankeráhwe.

¹¹ Amahnága areba kinie. Íné mah marákó marákóipéq íre míahnaraq eqmaq suahna kégá mahtaq míagehe. Nániboo, kaweqtaq mía míaóne. Arene págege awíq níátóne. Arega ínéba eqmaq suahna ke arene págege awíqtaq wahnahnarito. Arereq ínereqka moráráq mía míáúyanserahnigehboq kawerue wahnahnarito. ¹² Ínéba eqmaq suahna kebá mía míaurautaq arenáwírue kawerue wahnahnarítárauge. Kawerue wahnahnarítáraugara se íre taqnobagowe. Peh morá aní iraipéq tabikinai aní taqnobagire. Manikáne ehweh aiq pútaraginkeheéna taqnobagire.

¹³ Amahnága areba kinie. Ínéba eqmaq suahna kené sirupipeq eyoyó aritanieéna mah marákóipéq ména mah ehwéh iraruge.

¹⁴ Arene ehweh aiq teriúge. Ahbabáq kehiná kéhínánká ínéba eqmaq suahna keyábé suwahriehre. Íné ahbabáq kene sánsá íre miraunserah ínéba mía míaó kégá moq peh míáhwe. Minayabe ahbabáq kega sensabé suwahriehre. ¹⁵ Se mah marákó marákóipéqté meriqme mórítáhro íre teawúge. Peh owainawanka se ahbabáq aritehnehboq kawerue wahnahnarito teawúge.

¹⁶ Íné ahbabáq kene sánsá íre miraugara ínéba eqmaq suahna kégá moq ínégá unserahnéra ahbabáq sansansábé suwahriehre. ¹⁷ Arene ehwehme aiq pútaq ehwéhtaté sirupipeq págege arito. ¹⁸ Arega íné mah marákóipéq eqmaq núwátónanserah ínégá se mah kehiná kéhíná suwahpeq eqmaq suaníe. ¹⁹ Segá aiq pútaq arene animárí mía míaiageheéna íné arereq mía míainauge.

²⁰ Ínéba eqmaq suahna kewé íre sebataqsabé púrerarítóge. Segá mó ke terirara irera ínénsabe aiq pútare aintageheéna mi keyábéákáq púrerarítóge. ²¹ Sereq ínéba eqmaq suahna kereq peh morá íwíáhigeheéna púrerarítóge. Nániboo, arereq ínereqka moráénúyanserah se ómi peh morá íwíáhigeheéna púrerarítóge. Arega íné eqmaq núwátónayabé mah kehiná kéhínánká aiq pútare atagéhboq peh morá íwíáh arito.

²² Arega íné págege ainte néníwíq pankerahnanserah ínégá se págege aritena sensíwíq pankeróge. Arereq ínereqka moráénúyanserah segá morá íwíáhigeheéna sensíwíq pankeróge. ²³ Eqmaq suahna ke moráénigeheéna sereq míóge. Are ínereq míahne. Minayabe segá peh moráénirataq mah kehiná kéhínánká arega íné eqmaq nuwahna ehwéhnsábé aiq pútare atagéhe. Arega ínénsabe arutaboiraintahnanserah sensabé moq arutaboiraritahne. Wegá peh morá íwíáhirataq mah kehiná kéhínánká mina tagéra arega arutaboiraritahna ehwéhnsábé aiq pútare atagéhe.

²⁴ Nániboo, ínéba eqmaq suahna kégá íné míahnarabeq ínereq sereq méyabe nuwahbehre. Mah marákó marákó íre kotaq ínénsabe arutaboiré néníwíq pankeróne. Are néníwíq pankerónayabé segá minaakaq anotahtaq téhreh naneqkakáq tagageheéna ínereq méyabe nuwahbehre.

²⁵ Naniboo, ínégá are aiq tagaríóge. Kaweqtaq mía míaóne. Ahbabáq kehiná kéhínánká are íre tagaríáhwe. Arega íné eqmaq nuwahnana sunsabé eqmaq suahna kegá aiq tagaríáhwe ²⁶ Ínéga arene sánsánsábé se sokigi arítóge. Mó sokigi arita aritainie. Arega ínensabe arutaboirahtahnanserah sega mó keyábé sirutaboirigeheéna sokigi arítóge. Íné sereq mía míainieéna sokigi arita aritaúge úwe.

18

Súrásaga Sísane naruo koweriro ehwehne.

(Mátíyu 26.47-56; Máhka 14.43-50; Áruká 22.47-53)

¹ Sísaga Manikánsabe mi ehwéh teawena pokúwe. Wereq ite we kérahwána kereqka Kirona aroipéq seberaebéq pokowane. Mitaq kaweq matábú kowaq itega mitaq kowíahwane. ² Súrása, Sísane naruo koweriranaú anínká moq mi matábú tagariowe. Sísareq ite we kérahwána kereqka mitaq áhnte tanáhráq momiwíowanayabé tagaríówe.

³ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté párísíwárinseq sóntía kereq eqmaq súówe. Eqmaq súó kereq Súrásaga meriqmena mi matábúrácq súwe. Sega sahmárinákákácq áráhmuakácq kánéqkakaq mewera suwe. ⁴ Sísaga sega miraoneherau naneq wene arupipeq moke tagarawéna su ke taganieéna pehrápeq kowíowe. Kowéna sensabé, Insensabe anebahroo úwe.

⁵ Insensabe anebahroo úwara sega wensabé, Sísá Néhsara suwahpeqte ánínsábé anebahrúne uwana Sísaga sensabé, Íné we uge úwe. Súrása, Sísane naruo koweriro anínseq mitaq iriwe míówe. ⁶ Iriwe míowana Sísaga, Íné we uge teriutaq sega sinehepeqte atárué inahsubúwe.

⁷ Sísaga mónkakácq kasenéna, Insensabe anebahroo úwara sega, Sísá Néhsara suwahpeqte ánínsábé anebahrúne uwe. ⁸ Uwana Sísaga sensabé, Íné we uge teiú mino. Ínensabe ninebahrirataq mah anímárirí pehregariteq pokoro arítáhro úwe.

⁹ Sísaga métácq tahnsa Manikánsabe mahraréna, Kawerue wahnahnarítáráugara se íre taqnobagowe úwe. Mi ehwéh aiq pútaraginkeheéna mah anímárirí pehregariteq pokoro arítáhro úwe.

¹⁰ Sáímóni Pítaga wene poka matawéna Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahne arambehri aní wenáwíq Mákúsa apiwe wene púpeqte áhré kiraq auwowe.

¹¹ Kiraq auwowana Sísaga Pítansabé, Poka unahpí úsaro éna, Nánibone níérorahi arámbéhrí nirupipeq umehorahi arámbéhrí mirainau mino úwe.

Sísá Ánásaba móátó ehwehne.

¹² Úwara sóntía kereq sene wahnah anínseq párísiwarínseqka Sísá táhtoqme táhru táhruuwe. ¹³ Téhwe sega Sísá meqmera wehukení áwíq Ánásaba móátówe. Ánásawe Káiyápásane awarénawae. Sísá pukinaú opéq Káiyápásawe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah míówe. ¹⁴ Káiyápásaga menah tahnsa Asiu ke teriena, Iteruwahrah ómi pukiyehboq peh morá anínká kaweraitankéhboq pukinkehe. Mina aiq kawerire úwe.

Pítaga Sísá íre tagaríóge ú ehwehne.

(Mátíyu 26.69-70; Máhka 14.66-68; Áruká 22.55-57)

¹⁵ Ite Sísá kérahwáya anité Sáímóni Pítareq ínereqka Sísá kérahwáye. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka íné tagariowe. Wegá íné tagarionsabe wene nahtapeqte mátábúrápéq Sísá kэрáhwae. ¹⁶ Pítaga méhpehpeqte ónsárácq kowíowe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka íné tagario púana ínégá onsarapéqté wáhnáh áhráriríyábé, Onsa sio koreawéwae. Onsa sio teawena Píta meqmena mátaburaq móátáhwae.

¹⁷ Mi ahrárirígá Pítansabé, Are moq mah aní kérahna anípo úwana, Írakaumo. We íre kéroge úwe. ¹⁸ Titirúnsabe arambehri kereq párísiwarínseqka ira parewe totorue míowana Píta moq iriwe ména totorúwe.

Wahnah anínká Sísansabé ehweh ato ehwéhne.
(Mátíyu 26.59-66; Máhka 14.55-64; Áruká 22.66-71)

¹⁹ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka Sísansabé we kéro keakáq wega síwáhnorú ehwehnikákáqsábé kasenuwe. ²⁰ Sísaga wensabé, Íné íre epéráhpéria ahriahri peh ábóraq áhnte wehekéq míáhrabeq teri terinuge. Itene momiwío nahtápéqkákáq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráípéqkákáq síwáhnoruge. Íre epéráhpéria síwáhnoruge. ²¹ Ínénsabe aneqsábé kasenaintaho? Néne ehweh teríú ké írátíáhwe. Seba kogaseninanao úwe.

²² Úwana mibeqté iriwe mío anínká ayahpóra Sísá subiqmarena wensabé, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnsabé mina tahnsa éhwéh atéhneho úwe. ²³ Úwana Sísaga wensabé, Íné ahbabáq ehweh teawénaraqmé tenio. Íre ahbabáq ehweh teawúge. Árahinsabé nubono úwe.

²⁴ Úwana Ánásaga Sísá íre pugeq auwasa Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah Káíyápásaba eqmaq auwowe.

Pítaga mónkakáq Sísansabé ahqáho ato ehwehne.
(Mátíyu 26.71-75; Máhka 14.69-72; Áruká 22.58-62)

²⁵ Pítaga iraraq ména pabesug tehesurue totorúwara mío kega wensabé, Are moq we kérahna anípo uwana Pítaga sensabé, Ahqáho. We íre kéroge úwe.

²⁶ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahne arambehri anínká Pítansabé, Sísareq arereq mátaburapeq míehyana tagéwó mino úwe. Mi ehwéh irarú animé we Pítaga ahre apiaro aní awahrah aníne. ²⁷ Tagéwó mino úwana Pítaga mónkakáq ahqáho úwana kokórega ehwehnúwe.

Páhirátiga Sísansabé kasenu ehwehne.
(Mátíyu 27.1-2,11-14; Máhka 15.1-5; Áruká 23.1-5)

²⁸ Ahbiahiperura sega Sísá meqmera Káíyápásane nahtapeq suera anotah nahtápéq ehweh aruqaruro nahtápéq Sísá móátówe. Sótaijú tanahráq no tahutáhúq wéhékáh mi nahtápéq kiewé órira púara Asiu kegá íre kíúwe. ²⁹ Mibeqté wáhnáh aní áwíq Páhirátiga máhpeq tueyokéna sensabé, Itega méáúwáh ánimé aneq ahbabáriro úwe. ³⁰ Úwara sega wensabé, Mah aní íre ahbabáq ani tahirí túbáh agúna irino uwe.

³¹ Úwana Páhirátiga sensabé, Iteitega we meqmeq iteitene sánsánue iwíáhue ehweh atáthro úwe. Úwara sega wensabé, Wehukení subiq sueyabe ite Aroma kegá ahqáho aítarówe uwe.* ³² Menah Sísaga, Segá íné pankeragéhe irarúme amahnága aiq pútaq aginkeheéra mi ehwéh teawúwe.

³³ Páhirátiga nahupeq kibekéna Sísá meqme seroue wensabé, Arewe Asiu kené wahnahpo úwana ³⁴ Sísaga wensabé, Arega irarénawe arerene iwíáhbo? Íné éhweh mó anínká teawiro úwana ³⁵ Páhirátiga wensabé, Íné Asiu anínabugo? Arenawahrahreq itene wahnahmarínseqka are meqmera ínéba méáúwáhwe. Aneq ahbabáruono úwe.

³⁶ Úwana Sísaga wensabé, Íné wahnah wahnahnurabeqme íre mah marákó marákóipére. Mah marákó marákóipéq wahnahnutaq tahirímé Asiu kegá íné táhtoráhtáq íné séniráh kegá ebeho irino. Íné wahnah wahnahnurabeqme íre mah marákó marákóipére úwana ³⁷ Páhirátiga Sísansabé, Are anotah Wahnáh aní míahno kasenuwana Sísaga wensabé, Arega aiq iraréne. Aiq pútaq ehwéhnsábé síwáhnorinieéna mah marákóipéq tuména wehukení úkurauge. Aiq pútaq ehwéhnsábé suwahbeh kegá néne ehweh íráhwe úwana ³⁸ Páhirátiga wensabé, Aiq pútaq ehwéhme aneqpomo úwe.

Páhirátiga, Sísá awankátaq táhparáthro ú ehwehne.
(Mátíyu 27.15-31; Máhka 15.6-20; Áruká 23.13-25)

* 18:31: Mi tanáhráq Aroma kegá Asiu kené marakó págegeue wahnahnéra Asiu keyábé, Ite wehukení ehwehotaq we subiq súáthro arite ehweh órirane éra peh morá ite Aroma kegá mi sánsánoneheqmúne uwe. Wehukení awankátaq táhpape sansamé Aroma kené sánsáne.

Páhírátiga wensabé, Aiq pútaq ehwéhmé aneqpomo éna máhpeq tueyokéna Asiu keyábé, Íné iwíáhume we íre ahabábq ani míre. ³⁹ Sótaikú iahreraq ko tanáhráq ahriahri peh morá karábúsiipéqté ání pugeq íúwóge. Mi sansá mira aruqaruruge. Minayabe Asiu ke itene Wahnah pugeqínkono úwe. ⁴⁰ Úwara sega anotah ehwéhnabaéra, Mi anímé pehragé Párehba pugeqio uwe. Párehbawe wehukení subena aebó ání míowe.

19

¹ Páhírátiga sóntía keyábé, Sísá meqmeq áréti sahtáté subóro aritowara sega meqmera mósubúwe. ² Mósübera ógaratáté keborarera wene ayahqnotaq suki atera peh morá táútáúq kórósí abaq atówe. ³ Mó anínká mó anínkáue Sísaba séra wensabé, Are Asiu kené wahnahpo éra awiréh atera siyahpóra subúwe.

⁴ Páhírátiga máhpeq mó tueyokéna soruparíó keyabé, Írátíáhro. Íné iwíáhume we íre ahabábq anine. Minayabe tagariageheéna iteba máhpeq ataníe úwe. ⁵ Úwana Sísaga ógaratáté keboria náneqkákáq tautáúq korósíákáq máhpeq tueyokúwe. Tueyokúwana Páhírátiga sensabé, Mah aní tagahro úwe.

⁶ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq wahnah kereqka Sísá tagéra áhnte ehwéh kíkírera, Awankátaq táhpawe subiq súáhro éra pagu pagunuwe. Pagu pagunuwana Páhírátiga sensabé, We íre ahabábq anine iwíáhúnsabe iteitega meqmeq awankátaq táhpawe subiq súáhro úwe. ⁷ Úwara Asiu kegá wensabé mahraréra, Wega, Íné Manikáne ahninkáwá úge urainsabé itene sánsá sabiúéhre. Sabiúéhmé puko nanere uwe.

⁸ Uwana Páhírátiga mi ehwéh irena anotah ahré agúwe. ⁹ Wega koti nahtápéq mó kibekéna Sísansabé, Arewe eheqte anípo úwana Sísaga ehweh íre iraria peh ehiya míowe. ¹⁰ Páhírátiga Sísansabé, Aneqsabé ehweh íre tenieno? Ínéga are soraq auwahráhuge. Ínéga are awankátaq táhparahráhuge. Mahnawé aiq irahno úwe.

¹¹ Úwana Sísaga wensabé, Peh morá Manikánka arega wahnahnúno ataráinsabé arega íné awankátaq táhparahráhone. Minayabe areba móintéh ániné ahabábqka arene ahabábq kiotaikire úwe.

¹² Páhírátiga mi ehwéh irena, Pugeq auwaníe iwíáhúwe. Iwíáhúwara Asiu kegá anotahtaq mahraréra, Arega we pugeq auwéhnaraqme are íre Sísáhri, Aroma kené wahnahne iyahnabo aní móne. Íné Asiu kené Wahnah muge iraréna anímé Sísáhrine naruo aní míre uwe.

¹³ Páhírátiga mi ehwéh irena Sísá máhpeq márúnatena wahnah anínká ehweh atorabeq tútuue míowe. Mibeq áwíq Ebah Ahtápére. Íbaru ehwéhmé mitaq Kábátae ue áwíratówe. ¹⁴ Ahbiah tahnsá ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko tánáhráre. Íbora tahnsa wéhékáhnabubu wahtotarútaq Páhírátiga Asiu keyábé, Itene Wahnah tagahro úwe.

¹⁵ Úwara sega ehwehnabaéra, We meqme mósubiq suo. Awankátaq táhpawe subiq suo pagu pagunuwe. Pagu pagunuwana Páhírátiga sensabé, Itene anotah Wahnáh awankátaq táhparáhro ininkono úwe. Úwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá wensabé, Aroma kené wahnahme webataq itene wahnahne uwe. ¹⁶ Uwana Sísá awankátaq táhparageheéna Páhírátiga móatowara sega Sísá meqmera pokuwe.

Sísá awankátaq níriraté táhparó ehwehne.

(Mátíyu 27.32-44; Máhka 15.21-32; Áruká 23.26-43)

¹⁷ Segá Sísá meqmera pokuwana Sísaga wewe táhparéhra awánká abaqmena kúwe. Kire kire sáwéh áwíq Ayahqno Tánúnsutapéq pokuwe. Íbaru ehwéhmé mi sawéh áwíq Kógótae ue áwíratówe. ¹⁸ Segá Sísá awankátaq níriraté wene ayahnkaratáq subiqmaq aigárátáq subiqmarue táhparera awanká pankeqme marakóipeq pearówe. Pearera mó anité mó awánkátáréráq táhparera pankeqme pearówe. Sísá ákáhpi pearera mi anité ayehré ayehré pearówe.

¹⁹ Páhírátiga, Kanehraq sehiranue táhparáh awánkátáq táhparáhro aritowara táhparówe. Kanehraté séhíránká mahraréna, Néhsara suwahpeqte ání Sísawe Asiu

kené Wahnahne úwe. ²⁰ Mi kanéhráq sehirania apahtáro kéhínáné ehwehtaq sehiranéna Íbaru ehwéh Asiu kené ehwehnikakáq Aroma kené ehwehnikakáq Káríki kené ehwehnikakáq sehiranúwe. Sísa táhparótaq Sarúsarama suwahpeq wahtotaq puara áhnte Asiu kegá tagéra mi sehirá sáhnsáhuwe. ²¹ Asiu kené Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá Páhírátinsabé, Asiu kené wahnahne íre sehiranúno. Peh mi anínká, Íné Asiu kené Wahnah muge ire. Minawé sehiranúno uwe.

²² Uwana Páhírátiga sensabé, Íné sehiranéwó náneq aiq sehiranue parabarúóge úwe.

²³ Sónítia kegá Sísa awankátaq táhparera wene korósi mewera itaréitaréráq saraqmarera meyówe. Wene káhq ambántá anehe mewera íre parura peh táránkaq kowe. ²⁴ Peh táránkaq konsabe subansúéhneho íwíáhéra, Insega meyanabomo éra káhsiuwana peh morá anínká meyowe. Miraunsabé Manikáne ehwehme aiq pútaragúwe. Mi ehwéhniká mahraréna,

Sega néne korósi saraqmera káhq ambántá káhsie meagehe ire. *(Buk Song 22.18)*

²⁵ Kárópane ahre áwíq Máhriae. Mágara suwahpeqte mó iní wenáwíq moq Máhriae. Sereq Sípane anowareq wene ónánahwáreq awankátaq táhparórabeq wahtotaq kowíówe. ²⁶ Kowíówana Sísa íné, we kéráhwá anínsábé arutaboiraíntéh anínseq wenanoreq míahwayana wega ite tagéna wenanonsabe, Areba míéh aní arenahni míankehe éna ²⁷ wega ínénsabe, Náinowé arenano míankehe úwe. Teniunsabe wenanoga néne nahtapeq kaegaeúwana kirabo atáhwae.

Sísa pukú ehwehne.

(Mátíyu 27.45-46; Máhka 15.33-41; Áruká 23.44-49)

²⁸ Sísa íwíáhéna, Néne arambehri aiq moke parabagire éna Manikáne ehwehnka aiq pútaraginkeheéna wega, Íné tahbobóire úwe. ²⁹ Kítahé nahníáq sérá ano obenkisa ántéhyá mitaq kowara sehenáh tahnsa náneqtaté antehyapípeq pámbáhue sehikaratáq marera wene áwéhipeq atówe. ³⁰ Atówana Sísa néna, Ai q parabagire úwe. Ai q parabagire éna wene anuo píntráhéna wenawa soraq suena putiowe.

Sísa sehsabio ehwehne.

³¹ Ahbiah tahnsá ite Asiu kené ahrena ahrena wehekáhne. Mi tanáhráq itene sótaikú iahreraq kéh tánáhráq púara Asiu wahnáh kegá iwíáhéra, Putianeherao kené sinonka ahrena ahrena wehekáh awankátaq kehneho uwe. Minayabe sega Páhírátiba pokéra wensabé, Putianeherao ke apubúue pukigeheé siwiah anteruo úno. Putiéhrataq awanká soriwe mewe maisaragéhe uwe.

³² Sónítia kegá pokue Sísa req awankátaq táhparó aníténé siwiah anterúówe. ³³ Sega Sísa séra tagowana aiq putio púara sega wene awiah íre anterúówe. ³⁴ Peh morá sónítia anínká wene sehsabe karatáté Sípane aroganabí sehsabiowe. Sehsabiotaq korahqkakáq wáninkakaq súwe. ³⁵ Nénéne niuranka tagahwae. Íné ai q pútariahnsanuge. Itega ai q pútare atageheéna teiúge. ³⁶ Manikáne ehwehnka mahraréna,

Wene ayahnsa íre anterigéhe ire.

(Buk Song 34.20)

³⁷ Manikáne ehwehnka mó mahraréna,

Sehsabearáh aní tagagehe ire.

(Sekaraia 12.10)

Miraue mi ehwéhtaré ai q pútaragúwe.

Sísane anonka maisé onápípeq maisaró ehwehne.

(Mátíyu 27.57-61; Máhka 15.42-47; Áruká 23.50-56)

³⁸ Árimátéa suwahpeqte aní Sósépaga Sísansabé ai q pútare atena Asiu keyábé áhreú púana Sísa oga míotaqme we íre ábóraq kérowe. Sósépaga Páhírátinsabé, Sípane anonka mewena mómaisaranínkono úwana Páhírátiga wensabé kowe atowana máhpeq tueyokue Níkorímareqka tumeyóye. ³⁹ Níkorímawe menah tahnsa Sísa inokáhpeq sena niginka tahnsa kaweq kunkúni naneqmarí áhnte 30 kíro mewena súwe.

⁴⁰ Sósépareq Níkórímareqka Sísane anonka mewera kaweq kunkúni naneqmarínkákáq wene anonkankakáq kaweq íre wahto ambántátáté úbíq máróye. Mi sansámé Asiu kené wehukení maisare sansane.

⁴¹ Sísá táhparówana maisaró matábú wahto kowe. Mi matábúráq o ubuqmaró oná kowe. Mipéq mó aní íre maisarówe. ⁴² Ahbiah tahnsá Asiu kené ahrena ahrena wehekáh púara mó oná kabareyabe íre miraorahuye. Minayabe mi oná wahto ko púara sega Sísá mitaq maisaróye.

20

Sísá oga úkú ehwehne.

(Mátíyu 28.1-8; Máhka 16.1-8; Áruká 24.1-12)

¹ Mó wikíné ebeqte wéhékáh tanahráq tuekinaútaq Máhría, Mágára suwahpeqte ínínká Sísá maisarórabeq súwe. Méhpehtaq paiqmáro ebáh íre paisa peh móbeq kowana tagówe. ² Tagéna we Sáímóni Pítareq íné, Sísaga arutaboiraíntéh ánínseqpa pehbeheráh séna itensabé, Itene Wahnahne anonka ónapipéqte mewera eheqpopoq máráhwe úwe.

³ Úwata Pítareq ínereqka Sísá maisaróyarabeq koragayeheéta pehbeheráh pokowaye. ⁴ Pehbeheráh ínégá Píta kótaikue Sísá maisaróyarabeq ebeq kowae. ⁵ Mitaq ebeq kéné taebewe maisia ónápípéq tagahwana Sísane anonka úbíqme maisaróya ambántá mitaq kowana tagahwae. Iné mibeq íre tueagia peh taebewe tagahwae.

⁶ Peh tagahwana Sáímóni Pítaga mitaq séna maisaróyarabeq kobekue tagówe. Taberábe maisaróya ambántá mitaq kowana tagówe. ⁷ Sísane ayahqno úbíq máróya ambántá mobeq kowe. Ayahqno úbíq máróya ambántámé maisia ámbántá korabeq íre kowe. Peh sabaráwe móbeq kowana tagówe. ⁸ Tagówana íné maisaróyarabeq ebeq kowa anínká moq kobekue tagahwae. Tagéna, Sísá aiq irigire éna aiq pútare atáhwe. ⁹ Manikáne ehwehme, We pukéna iriginkehe séhírá kowata mi tanáhráq mah sehirá íre iahtebahwaye. ¹⁰ Tagéna ite kaegaeowayarabeq kouwekowaye.

Máhría, Mágára suwahpeqte ínínká Sísá tagó ehwehne.

(Mátíyu 28.9-10; Máhka 16.9-11)

¹¹ Kouwekawayana Máhríaga maisaróyarabeq mó séna máhpeq iriwe ména ibisówe. Ibiséna wega maisia ónápípéq taebewe tagówe. ¹² Íre wahto taberábe ambántánkákáq ánité íópeqte ánité Sísane anonka kéworabeq tútuue míóyana Máhríaga tagówe. Mó aní Sísane ayahqno kéworabeq mó aní wene aigará kéworaberue tútuue míóyana tagówe.

¹³ Tagówara sega mi inínsabé, Aneqsabé ibisahno uye. Uyana wega sensabé, Néne Wahnah ínégá íre tagaríorabeq mórúáhnsabé ibisoge éna ¹⁴ wega pabeqme tagówana Sísá iriwe míowe. Míowana mi ininé arupipeq Sísá wire ue íre iwíáhue tagówe.

¹⁵ Íre iwíáhue tagówana Sísaga wensabé, Are aneqsabé ibisahno? Insensabe anebahrono úwana mi inínká iwíáhéna, Kaseni aní we mah matábúráq wahnahni aníne iwíáhéna wensabé, Wene anonka mearáhnawe eheq marahno? Koweaníboq tenio úwana

¹⁶ Sísaga wensabé, Máhríao úwana mi inínká weba pabeqme tagéna Asiu kené ehwehnaq, Árábónáio úwe. Mi ehwéh áwahewé Íwáhnoraníno úwe. ¹⁷ Úwana Sísaga wensabé, Nániboba íre pokurio puah ninonkataq táhtoréhnehboq néne iyahnabo korerio. Maniká Nániboba tuekinauge. Mí ehwéh korerio úwe.

¹⁸ Úwana Máhría, Mágára suwahpeqte ínínká ite Sísá kérahwána keba séna itensabé, Inégá Sísá aiq tagoge éna Sísaga teawu ehwéh teiuwe.

Sísá kéro kega we tago ehwehne.

(Mátíyu 28.16-20; Máhka 16.14-18; Áruká 24.36-49)

¹⁹ Penorabeqte mó wikíné ebeqte wéhékáh tanahráq ite Sísá kérahwána kegá soru-parawéq Asiu keyábé áhreowana puah itene nahupeqte ónsá paiqmareq míahwane. Míahwanana Sísaga ákáhpi seiriwe ména itensabé, Pehwehrue iru ukiqme míáhro úwe.

²⁰ Iru ukiqme míáhiro éna wene ayahnkarankákáq wene aroganabínkákáq sokigi aiuwaq itega we tagéq itene irupipeq anotah eyóyóúwe.

²¹ Sísaga mónkakáq itensabé, Pehwehrué iru ukiqme míáhiro. Nániboga eqmaq núwátáinserah ínégá moq ite eqmaq íúwóge úwe. ²² Eqmaq íúwóge éna wene euq ahusaiena, Manikáne Awa íúge úwe. ²³ Manikáne Awa íúge éna wehukéniné ahbabáq soraq súéhrataq íre kagainae. Wehukéniné ahbabáq íre soraq súéhrataq sene ahbabáq seba kagainae úwe.

Tómáhsiga Sísá tagó ehwehne.

²⁴ Sísaga iteba sú tanahráq peh morá we kéro aní, Tó máhsiga íre míowe. Tó máhsine wéhuwehu áwíq Tírímásie. ²⁵ Sísá mó kérahwána kegá Tó máhsinsabé, Itene Wahnah oga míéhraq tagóne teawewáne. Teawewánana Tó máhsiga itensabé, Pehipi íre aiq pútare aitaníe. Sísane ayahnawarutaq níri subisa ábí tagéna niyahnkaratáté wene aroganabí sehsaberapí táhtoráhnraqmé aiq pútare aitaníe úwe.

²⁶ Abapete téhtaré wéhékáh sótaikúwaq Tó máhsireq ite Sísá kérahwána kereq nahupeq míahwane. Onsawárí áróki pareq míahwanana Sísaga ákáhpi seiriwe ména itensabé, Pehwehrué iru ukiqme míáhiro úwe.

²⁷ Iru ukiqme míáhiro éna Tó máhsinsabé, Néne niyahnkara sosanue tagáhno. Ayahnkahkahrue néne niroganabí táhtoro. Íre aiq pútare aintéhnehboq aiq pútare ainto úwana ²⁸ Tó máhsiga Sísansabé, Néne Wahnah mone. Néne Maniká móne atowe.

²⁹ Atowana Sísaga wensabé, Arega íné tagáhnayabé aiq pútare aintahno? Sene siuratate íné íre tagéra pehipi ínénsabe aiq pútare aintáh kégá iwíáh iwíáhigehe úwe.

Sóniga áwahe ehwéh teí éhwéhne.

³⁰ Mah pukúipéqté séhírá moke Sísane ótaq sansánsabé íre teiúge. Wega áhnte mó miraúwaq ite we kérahwána kegá tagahwane. ³¹ Sísawe ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq ato aninéna we Manikáne ahninkáwá wíre. Minayabe aiq pútare atageheéna mah ehwéh sehiranue teiúge. Sísansabé aiq pútare atéhrataqmé wenáwírué oga mía máigehe.

21

Sísaga we kéro kebá ábórarú ehwehne.

¹ Peh morá káwéhúnsabé téhtaré áwíq kéhre. Kehrari kawéhúne. Mó awíqmé Táíbería kawéhúne. Mó tanahráq mi kawéhú ayehráq Sísaga ite we kérahwána kebá ábórarúwe. Wega mahraue ábórarúwe. ² Ite abapete téhraníté kérahwána ke sesorupawe míahwane. Tó máhsiwe wene wéhuwehu awíq Tírímásie. Wreh Sáímóni Pítareh Kéána suwahpeq Kehrari marákórápéqté aní Nátáníerireh ite Sébérine ahninkáwárárereq téhraníté mó keróya anitéreq sesorupawe míahwane.

³ Sáímóni Pítaga itensabé, Íné pah sábatáhrinauge úwaq itega wensabé, Ite moq are kéranéhe ewane. Itega sípi kéweweq pokue moke penkútaq uwe taga tagaowane. Pah íre maqmera pehipi uwe taga tagaowane.

⁴ Ahbiahipeq Sísaga káwehu áhnopeq súwaq itega we íre tagariahwane. ⁵ Sísaga itensabé, Nanuwahraho, pahmé aiq maqmiaho úwaq, Írakaumo ewane.

⁶ Ewanana Sísaga itensabé, Sípiipéqté éberiopeq uwe tagéq meyagéhe úwaq itega itene kahwe éberiopeq uwe tagéq áhnte pah meyahwáne. Áhnte pah meyahwánayabé kahwe íre pankerahráhowane.

⁷ Íné, Sísaga arutaboiraíntéh ánínká Pítansabé, Áhnopeq míéh aní itene Wahnahne teawéwae. Sáímóni Pítaga pehrákora ména arambehriúnsabe, Ítene Wahnahne teawéwana apubúue wene ambanta úbíq mena káwehupípéq ahkuagúwe.

⁸ Pah kahweipéq kowaq mó ite Sísá kérahwána kegá kahwe sabirue meweq sípi kéweweq áhnopeq pokowane. Áhnopeq wahtotaq ko púaq itega kahwe sabirue meweq pokowane.

⁹ Ite áhnopeq kowanaraq ira pariówana taigowaq tagahwane. Tairáq pahnkákáq párétiakáq kowe. ¹⁰ Sísaga itensabé, Ite matíáh páh táhmaro mewe sero úwana ¹¹ Sáímóni Pítaga sípiipéq kire pahnkákáq káhwé sabirue áhnopeq méarowe. Kahweipéq anotah pahmáí íregárita 153 pahmáí míówana kahwe íre surakúwe.

¹² Sísaga itensabé, Sewe nahro úwe. Itene Wahnah tagariahwanayabé itega, Are inseboue íre kasenowane. ¹³ Sísaga párétiakáq pahnkákáq mewena ménáiuwe.

¹⁴ Sísaga oganúq atowana wega ite we kérahwána kebá apahtárórácq ábórarúwe. Teiúmé apahtáro tánáhráre.

Néne sipisípiqmarí kirabo ainto ú pabéqmé éhwéhne.

¹⁵ Táhutahuq nahwanana parabagútaq Sísaga Sáímóni Pítansabé kasenéna, Sáímóni, Sónine ahninkáwáo, Arega mah keyábé ákáhta arutaboírarite ínénsabe anotah arútábóiraintahno úwe. Úwana Pítaga wensabé, Kowe. Are tagariahnawe arensabé nirutaboíruge úwana Sísaga wensabé, Néne sipisípiq áráhqmari kirabo ainto úwe.

¹⁶ Sísaga we mó kasenéna, Sáímóni, Sónine ahninkáwáo, ínénsabe arutaboíraintahno úwana Pítaga wensabé, Kowe. Are tagariahnawe arensabé nirutaboíruge úwana Sísaga wensabé, Néne sipisípiqmarímé wahnahnainto úwe.

¹⁷ Sísaga anehe mó kasenéna, Sáímóni, Sónine ahninkáwáo, ínénsabe arutaboíraintahno úwe. Apahtárórácq kasenú púana Pítane arupipeq umeh agúwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, arega moke tagariahne. Are tagariahnawe ínégá arensabé nirutaboíruge úwana Sísaga wensabé, Néne sipisípiq kirabo ainto.

¹⁸ Kawerue írátíahno. Are mahbi míaronaraq arene áréti sabirare arega awahbarairabeq pokurone. Are ore úkínaraq arene ayahnkara pankeréhnaraq mó kegá ahmboqme meqmera are íre awahbáhnarabeq móatagéhe úwe. ¹⁹ Mah ehwéhmé Sísaga Píta pukína ehwéh teawuwe. We pukína tanáhrácq Píta íre áhreinayabé tagehra kegá Maniká áwíq pankeragéhe. Mah ehwéh teawena Sísaga Pítansabé, Séniro úwe.

²⁰ Pítaga pabeqme íné, Sísaga arutaboírainto aní tagówe. Sísaga pukinaúwara táhutahurowanaraq ínégá Sísane anepeq mósaqmaqme ména wensabé, Néne Wahnahno, arene naruo kowerirahna anímé insebo kasenowae. ²¹ Pítaga íné tagéna Sísansabé, Néne wahnahno, mah aní anerinkehbo úwana

²² Sísaga wensabé, Íné nuwahbéhnaraqmé kiwekona tanáhrácq we peh oga míanawire íwíáhinabugamo. Arereq wehgaqpo? Arerega séniro únsabe ²³ mi ehwéh író kega mó Sísaga kéro keyabé, Íné Sóni íre pukinkehe mitaq teri mahtaq terinuwe. Sísaga Pítansabé, Íné Sóni peh mía míankehe íre irarúwe. Wegá Pítansabé peh miraue teawena, Íné kiwekonaraq we peh oga míanæ íwíáhinabugamo. Arereq wehgaqpo úwe.

Sísane áhnte mó arámbéhríwárínsabé éhwéhne.

²⁴ Íné Sísaga kérahwa anínká mah ehwéh iraruge. Mah ehwéh aiq pútaq ehwéh púana sehiranue teiúge.

²⁵ Sísaga íre peh morá teiú arámbéhrí mirauwe. Wegá áhnte mó arámbéhríúwe. Wehukega wene ehwehnikákáq wene arambéhriakákáq moke sáhnshawe sehiranutaq tahirímé púkuwarínká mah marákó marákó kígí agirana marakó íre awehra q kéh irino.

Eqmaro Ke Ebeq sáhnshawe ahtebé ehwehne.

Árúka ebeq sóteh arámbéhriéna anehe wega Pora kérena séhréh atena púku áwíq Árúkae ue sehiranúwe. Anehenura mah pukú Eqmaro Ke pukúe ue sehiranúwe. Sísaga miraéna irarú ehwehnsábé ebeqte pukúgá teíre. Manikáne Awanka mirau arámbéhri Eqmaro Ke pukúgá teíre. Sísaga eqmaro kega pokue mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue Sísaga éhweh koreríuwe. Teríutaq Manikáne Awanka se págege aritena séhréh aritowara áhnte kegá sene ehweh irera Sísansabé aiq pútare atówe. Mi ehwéhkná abae agúwara Sísaga tagaríáh ké áhnte úkuwe. Mah pukúipéqté éhwéhkná minayabeákáq eqmaro kega mirau arámbéhriákáqsábé teíre.

Eqmaro kega miraunsabé éhwéhne.

Sísaga, Manikáne Awa eqmaraníe ú ehwehne.

¹ Tiópírásao, néne sehiramé kawerue sáhnshawe iro. Menah tanáhráq mó pahsí sehiranue áwátáuge. Mi pahsípéq moke Sísaga miraúnsabe sehiranue teawena wega íwáhnorúnsabeákáq teawátáuge. ² Wene arambehri áhwárótaqkákáq íópeq kiu tanáhráqsábéákáq teawátáuge. Wega marakóipeq míotaq wehuke eqmaq suanieéna omaq sitowe. Manikáne Awanka Sísaga iwíáh atowana wega íópeq kinaútaq omaq sito ke síwáhnorúwe. ³ Téhwe Sísaga awankátaq táhpague pukéna anehe oga úkéna mó wehekáh mó wehekáhnue omaq sito keba séyééna wewe sokigi aritowara tagowe. Tagowana 40 wehekáh miraéna Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh teriwe.

⁴ Mi tanáhráq sega momiwíuríotaq Sísaga mahraréna, Sarúsarama suwahpeq apubúue sueq pokiyehboq Nániboga eqmarahna aní tuinayabé wensabé áwénunoro. Menah Nániboga eqmarahna aní éhweh teiyátáuge.* ⁵ Naho Sóniga wání meriuwana Manikáne Awanka áhníbórá tunse iteba mía miainkehe úwe.

⁶ Mó tanáhráq eqmaro kega momiwíuríotaq sega Sísansabé kasená, Ísara ke iteitene marakóraq amahnága wahnahnoro aitaníbo uwe.† ⁷ Uwana Sísaga sensabé, Nániboga moke mi tanáhráqkákáq wéhékáhnkakaq wahnahnire. Minawé íre iteitene arambehri puaq itega mi tanáhráqkákáq wéhékáhnkakaq íre tagaríáhwe. ⁸ Minawé íre tagarawéq mahraue tagariagehe. Manikáne Awanka iteba tuinaraq ite págege aitahnaq itega íné éhweh mah kehiná kéhíná korerigéhe. Sarúsarama suwahpeqte kéreq moke mó Súría marákórápéqté kéreq Sámária marákórápéqté kéreq moke mah kehiná kéhíná korerigéhe úwe.

Sísaga íópeq kibekú ehwehne.

(Máhka 16.19-20; Árúka 24.50-53)

⁹ Mah kehiná kéhíná korerigéhe úwana eqmaro kega tagotaq Sísaga tumerowana íópeq kire írábúyápipeq kibekúwe. ¹⁰ Kibekúwara sega íópeq awahnkanue tagaríowara taberábe korosíákáq ánitégá iriwe míoye. ¹¹ Iriwe méra sensabé, Kehrari marákórápéqté kéó, aneqsábé iriwe méq íópeq ebitiaho? Sísaga ite iuwena íópeq pokiraraq tagahwe. We amahnága pokinserah mókake tuinawire uye.

Súrásane arambehri awaq mio ehwehne.

¹² Uyara eqmaro kega Óríwi sawéhrápéqté tunse Sarúsarama suwahpeq wahtotaq tueaguwe. ¹³ Tueagéra sega kaegaeu nah abobóráhpeq kíúwe. Sensíwíqmarimé mahraue Píta, Sóni, Sémisi, Ehntaru, Pírípi, Tómáhsi, Pátórómíyu, Mátíyu, Ápíasane ahninkáwá wenáwíq Sémisi, ebeh ehwéh iriaréh aní wenáwíq Sáimóni, mó Sémisine ani wenáwíq

* 1:4: Sísaga eqmarahna anímé Manikáne Awa mire. Árúka 24.49, Sóni 14.16-17, Eqmaro 2.33 tagáhnno. † 1:6: Sísaga marakóipeq tutaq Aroma kegá Ísara kené marakó págegeue wahnahnuwara áhnte kegá iwíáhéra, Wega Aroma ke kaqsuena iteitensabé, Wahnahnoro aitankéhe iwíáhuwe.

Súrása mirauega kíúwe. ¹⁴ Sereq Sísane ábákawaréhreq wenanoreq mó inínsónseqka sirupipeq peh morá íwíáhue moráráq púreq aruqaruruwe.

¹⁵ Mó wehekáh sega mirautaq 120 ke áhnte Sísá tagaríáh kégá momiwíuríówe. Pítaga iriwe ména mahraréna, ¹⁶ Nánuwahraho, naho Manikáne Awanka Tébiti iwíáh atowana Súrása éhweh sehiranúwe. Súrásaga Sísane naruo kowerironsabe mi sehirá aiq pútaraguraire. ¹⁷ Sísaga Súrása omaq atowaq Súrásareq itereqka moráráq arambehriuraune úwe.

¹⁸ Súrásaga Sísane naruo kowerironsabe móne meyowara mi monératé marakó paiqmárowe. Súrásaga sáwéhrapeqté ayahqno maraipérué surahúwana wene ayahba tapoagúwe. Wene ayahba tapoague wene ayamárí pehrápeq sahaqúwe. ¹⁹ Wega miraúnsabe moke Sarúsarama suwahpeqte kégá irera mi marákóyábé áwírume sene ehweh Ákérámae atówe. Mi awíqmé Korahq Marakóe atówe.

²⁰ Pítaga Súrása éhweh mó mahraréna, Buk Songipeqté éhwéhnká aiq mahraréna, Wene mátabu susa matábú kanae. Mó kegá mitaq íre míáhro arito ire. (*Buk Song 69.25*) Mi ehwéhnká mó mahraréna,

Mó anínká wene arambehri awaq miankéhe ire. (*Buk Song 109.8*)

²¹⁻²² Sóniga Sísá wání meawátáitaq táhmaro kegá Sísá kétówe. Segá kékérue Sísaga oga úkuraitaqkákáq íópeq kiraitaqkákáq tagarowe. Mó ke Sísá éhweh terigeheéq mina tahnsa Sísá kékéri aní iwíáhue omaq atanéhe úwe.

²³ Pítaga mi ehwéh teriuwara sega téhranité omaq sitówe. Mó aní wenáwíq Máhtíásae. Mó aní wenáwíq Sósépa. Sósépawe we mó awíq Pásábae. We mó awíq Sásátae. ²⁴⁻²⁵ Segá mahrarue púreréra, Itene Wahnahno, arega ómi kehináne sirupipeqté iwíáhwé aiq tagariahne. Arega eqmatona arámbéhrí Súrásaga aiq suena ahabárorabeq pokuraire. Wene arambehri mirainkeheé arega omaq atahna aní sokigi aio éra púreruwe. ²⁶ Manikánka omaq ato aní taganeheéra sega káriq ebáh tuparuqme tagéra Máhtíásawe Súrásane arambehri mirainkehe atówara we Sísá kéro ke, airápété morá kéreq arambehriúno átówe.

2

Manikáne Awanka tu ehwehne.

¹ Asiu kené siahreraq ko tanahráq áwíq Péntíkósie.* Ebeqte wehekáh sutaq Sísá tagaríáh kégá moke peh morábí sáhuriówe. ² Sáhuriówana íópeqté éhwéhnká anotah soíríqká uu inserahnúwara ómi nahupeq tútuue míó kega apubúue írówana ³ anehbí irobina tahnsá náneqmarí ábóraragúwara tagowe. Tagowara irobina abae ague mó anípá mó anípánue abae agúwe. ⁴ Manikáne Awanka sirupipeq tuména iwíáh arito púara sega mó kehináne kambare ehweh iraruwe.

⁵ Mi tanáhráq áhnte Asiu ke mó kehiná mó kehiná suwahpeqte Sarúsarama suwahpeq sewíówe. Mi ke Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh ké wóe. ⁶ Segá mi ehwéh irera sega morábí sáhurawéra írówarawe Sísá tagaríáh kégá mó kehiná mó kehináne ehweh iraruwe. ⁷ Iraruwara seyene ehweh irarunsabé író kega áhtená, Árahue irareo éra iwíáhue tagowe. Segá áhtená mahraréra, Iteitene ehweh irare kewé se peh morá Kehri marákórápéqté ké wóe.

⁸ Segá iteitene ehwehmarí irarewaq irone. Segá itene ehweh árahue irareo? ⁹ Ite Pátía kewé Míría kewé Érámi kewé Mésópótémia marákórápéqté kewé Súría marákórápéqté kewé Kápárosía marákórápéqté kewé Póntúsa marákórápéqté kewé Esia marákórápéqté kewé itene ehweh irarewaq irone. ¹⁰ Párigía marákórápéqté kewé Pámbíría marákórápéqté kewé Ísipi marákórápéqté kewé Áribía marákórápéqté kewé Sáiríni suwahpeq wahtotaq mi kewé Aroma suwahpeqte náhnsó kewé itene ehweh irarewaq irone. ¹¹ Mi kewé Aroma suwahpeqte náhnsó kewé táhmaro Asiu keúra míáhwe. Mó mitaqte ké Asiu kené sánsá mero ke míáhwe. Kíríti marákórápéqté kewé

* 2:1: Péntíkósiyabé éhwéhmé púku anehepeqte séhírámé “Manikáne Púkuipeq Kéh Áwahe Éhwéhne” ue kéhrabeq tagáhnno.

Áróbía marákórápéqté kéwé moke mi kegá itene ehweh irarewaq irone. Manikánka págege arámbéhrínsabé sega irarewaq irone. Moke iteruwahraha irarewanserah itene ehwehmarí irarewaq irone uwe.

¹² Segá áhtená sene sirupipeq iwíáh kikiréra, Itene ehwehmarí árahue irarewapómo? Aneq sansápómo uwara ¹³ mó kegá siwiréh aritera, Segá peh píah nah puara múguwahgu ehwéh irarewe uwe.

Pítaga pahsuo ehwehne.

¹⁴ Uwara Pítareq airápété moráue eqmaro kereqka iriwe míówe. Pítaga mipi sáhurió keyabé anotahtaqa teriena, Sarúsarama suwahpeq kaegaeo kereq moke mó Asiu kerero, ehweh teiníboq írátíáhro. ¹⁵ Abehq wání nah puara múguwahgu ehwéh irarewe eme írakaumo. Amahnága pópoqnah peh ákáhtaqa kéhrana íre píah né tanahráre. ¹⁶ Mó kené ehweh irarensabé Manikáne ehweh irarú ani, Sóériga mahraréna,

¹⁷ Manikánka iraréna, Anehe tanahráq Néniwa mah kehiná kéhínápá eqmaq auwaníe. Néniwanka néne ehweh iwíáh aritahnara itenahnímáhqsonseq iteriyahumáhqsonseqka ehwéh irarigehe. Itene mahbigauné siwanka tagagehe. Orerónká áónáh tagagehe. ¹⁸ Mi tanáhráq néne arambehri mirao weh áhrébá néniwa eqmaq auwaníe. Néniwanka néne ehweh iwíáh aritahnara ehweh irarigehe. ¹⁹ Íópeqté íre tagaríáh náneq sokigi ainíe. Marakóipeqté moq págege sansá sokigi ainíe. Korahqkakák irakák áúnínaakák tagagehe. ²⁰ Pópoqnah sunkíkíraginae. Íótaq korahq tahnsa tautáúraginae. Mirainagake anotah Wahnáh ánínka págegeue wahnahnína tanáhráq áhníbóránire. ²¹ Are néne Wahnah míahno ue níáhrabira kewé kaweraritanauge ire úwe. *(Joel 2.28-32)*

²² Pítaga mó mahraréna, Ísara keo, mó ehwéh kawerue írátíáhro. Sísá Néhsara suwahpeqte aní éhweh teiúge. Wega Manikáne arambehri mirainkeheéna Manikánka Sísá omaq atowe. Minayabe tagariageheéna Manikánka págege atáráire. Págege atáráirana wega íre tagaríáh náneqkakák págege arámbéhríákák sokigi aitáráire. Itene iuranka tagahnsabé aiq ahtebahwe. ²³ Naho Manikánka iwíáhue tagarionserah menah itega Sísá táhtoqme ahbabáq ke móríátówara sega awankátaq táhpatowana putiaraire.

²⁴ Sísá íre airaiq pusa aní míahrahurai puana Manikánka érorahirabeqte iriatena oganúq atáráire. ²⁵ Naho naho Tébiti, Sísane aigaqna íre wewensabé irarena peh Sísansabé teiena,

Néne Wahnahnka ínereq mía míaime tagaríóge. We néne niyah púpeq mía míai puana íre áhreúge. ²⁶ Minayabe nirupipeq eyoyóire. Néne níwéhrate iwíáh iwíáh atóge. Íné pukonaraq arega oganúq intaniewóne iwíáhuge. ²⁷ Íné pukonarabeq arega néniwa íre nuwankéhe. Peh oganúq intankéhe. Arene kaweq aniné ninonka íre karekinawire. ²⁸ Arega oga mía mía ahtápéq sokigi aníátóne. Arereq mía míauya puana nirupipeq eyoyóinawire úwe. *(Buk Song 16.8-11)*

Mi ehwéhmé Tébitiga teiuwe.

²⁹ Pítaga mó mahraréna, Nánuwahraho, itene igaqna Tébiti éhweh pahsuqme teiníe. We naho putiowara maisarówana wene kárékú anónká amahnága maisia máiq mahtaqa kéhre. Minayabe íre wewensabé iraréna peh Sísansabé irarúwe.

³⁰ Tébitiwe Manikáne ehweh irarú ani ména Manikánka mirainauge ú ehweh írátíowe. Manikánka naho Tébiti teawena, Amahnága arega wahnahnónanserah mókake arenahga wahnahninkehe. Peh aiq pútariahnsanuge únsabe ³¹ Manikánka mirainau arámbéhríyábé Tébitiga ahtebówe. Ahtebéna we aiq tagariomé Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna omaq ato aní oganúq atanawire. We pukirabeq íre auwanawire. Wene anonka íre karekinawire. Peh oganúq atanawire tagariowe úwe.

³² Pítaga mó mahraréna, Manikánka Sísá iriatena oganúq atowaq ite moke tagarawéq teiune. ³³ Manikánka Sísá wene ayah púpeq atowana anotah Wahnáh aní míaraire. Míarairana Manikánka teawátáinserah Wenawa Sísaba eqmatairana Sísaga Manikáne Awa iteba eqmaréhre. Minayabe itega amahnága aiq tagaríáhwe. Itega íráh éhwéhmé

Manikáne Awanka iwíáh aitéh éhwéhne. ³⁴ Tébiti pukútaq wene anonka íópeq íre kiuwe. Minayabe íre wewene anonkansabé peh Sísa íópeq kiunsabe irarúwe. Wega mahraréna, Itene anotah Wahnáhnká néne Wahnahnsabé, Niyah púpeq kiwíahno. ³⁵ Mókake arene naruoakáq wahnahnarito ataníe irarire úwe. *(Buk Song 110.1)*

³⁶ Pítaga mó mahraréna, Ísara keo, ite ómi kawerue iragéhboq írátíáhro. Itega Sísa awankátaq táhpereq subiq sutowe. Manikánka mi anínsabé, Are ínégá omaq ató ání móne. Anotah Wahnáh ání míahno atáráuge úwe.

Áhnte wehekéqká Manikánsabe aiq pútare atera wání meyo ehwehne.

³⁷ Morábí kiranéhnurió kega írówana mi ehwéhnká sirupipeq pówe. Sirupipeq pówara sega Pítareq mó eqmaro kereqsabé kasenéra, Iteruwahraho, aneq miraonehnikono ³⁸ úwana Pítaga sensabé, Itene ahbabáq kaqiuwankéhboq itene ahbabáq sansa sueq Sísansabé áhraboro. Sísansabé áhrabéq wání meyáhro. Mirairataq Manikánka itene ahbabáq kaweraitena Wenawa iteba eqmarankéhe. ³⁹ Itereq itene animárínseq íre wáhtopeqte kéreq ómi mirairataq Wenawa iteba eqmarankéhe. Maniká itene Wahnahnká ómi omaq sito kega mirairataq Manikánka Wenawa iteba eqmarankéhe úwe.

⁴⁰ Pítaga mi keyábé áhnte mó págege ehwéh pahsuqme teriena, Manikánka kaweraitankéhboq mó kegá ahbabárorabeq sueq kaweqtaq míáhro úwe. ⁴¹ Áhnte író kega wene ehwehnsabé aiq pútare atówara wání meríúwe. Wání meríúwara mi wehekáh sega Pítarehba kobaritawe míówe. Peh íregáritaq wehekéq 3 táhúséni (3,000) wehekéqká kobaritawe míówe.

Peh morá iwíáhurió ehwehne.

⁴² Seba méra Pítareq mó eqmaro kereqka síwáhnoru ehwéh irera peh morá iwíáhuwe. Peh morá iwíáhéra sene tópah mewe moraráq néra moraráq púreq aruqaruruwe. ⁴³ Manikánka págege aritowara Pítarehga áhnte otáq sánsá mirauwe. Mirauwara moke tago kegá áhtenuwe. ⁴⁴ Moke Sísansabé aiq pútare ató kega moraráq méra sene ménsámehnsánsabe peh morá iwíáhuriówe. ⁴⁵ Sega sene ménsámehnsátate méyo moné mewera Sísa tagaríáh tábónáh ké náriúwe.

⁴⁶ Mó wehekáh mó wehekáhnue sega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq séyéuwe. Séyéera pokue sene nahmarítápéq táhutahuq moraráq narúq naruruwe. Sirupipeq eyoyóúwara táhutahuq moraráq narúq naruruwe. ⁴⁷ Sega Manikánsabe iwíáh iwíáhuwara moke tago kegá iwíáhéra, Kaweq kee uwe. Mó wehekáh mó wehekáhnue áhnte mó kegá Sísansabé aiq pútare atówe. Ai q pútare atówana Manikánka se kawerar-itowara Sísansabé aiq pútare ató ke áhnte aguwe.

3

Soriqnah ani kawerato ehwehne.

¹ Tunsorerutaq Asiu kegá púreq aruqarurotaq Pítareq Sónireq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq seyeherauye. ² Mi nah méhpeh áwíq Kaweq Mehpéhne. Mitaq soriqnah ani tútuue míowe. Wenanoga maqmarotaq soriqnah ani maqmarowe. Mó wehekáh mó wehekáhnue wene iyahnabo animárínká meqmera mi mehpéh móata móatauwe. Nahupeq kúra keyábé ineh inehinkeheéra meqmera móátówe. ³ Wega Pítareq Sónireq nahupeq kibekoyehera uyataq tagéna, Náníétao úwe.

⁴ Náníétao úwana Pítaga we ebitáwéna wensabé, Ite tagáhno úwe. ⁵ Úwana wega se tagéna iwíáhéna, Aneqpopoq nánigéhe iwíáhúwe. ⁶ Iwíáhúwana Pítaga wensabé, Íné íre móneakáq ání múge. Mirainieu naneq teawiníe. Néhsara suwahpeqte ání Sísa Karáhé áwíruwe teawúge. Iriwe nogo atóge úwe. ⁷ Miraréna wene púpeqte áyáhnkárátáq táhtoqme iriatowe. Iriatowana wene aiaurankakaq aigáránkákáq apubúue págege agúwe.

⁸ Págege agúwana mi anínká suansúá keirigue nogena nahupeq kierirowe. Kierirena wega nogena ahkuagu ahkuaguéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atowe. ⁹ Manikánsabe iwíáh iwíáh atowara ómi nahupeq míó kega we tagéra, ¹⁰ we Kaweq Mehpéhtáq tútuue

ineh inehéwéh ání míre uwe. Wene aigará kaweragúnsabe, Éhneh. Aiq kaweragire éra áhtenuwe.

Pítaga mitaq míó ke teriu ehwehne.

¹¹ Kaweragú aninká Pítareq Sónireq táhtorowara ómi tago kegá áhtenárah pehbeheráh seba suwe. Anotah wahnáh wenáwíq Sórómóni Asiu kené wahnah míotaq pearó owewéhpéhtápéq suwe. ¹² Suwana Pítaga tagéna sensabé, Ísara keo, we kaweraginsabé aneqsabé áhtenoo? Itewe aneqsabé ebitiaho? Ite págege anité méta kaweratehye íwíáho? Manikánka itensabé, Kaweq anité wóye aitéhnsabé kaweratehye íwíáho? Írakaumo. Íre itegae.

¹³ Manikámé we Ébárahmareh Áhísáhkireh Sékópáreh itene igaqnaréhne Maniká ména wewega mah aní kaweratéhre. Áhnte kegá wene arambehri awahbeh ani Sísawe, Anotah aní míéhre atageheéna kaweratéhre. Sísá marakóipeq míaraitaq sega we subigeheéq itega táhtoqme naruo kebá meqmeq móátárowe. Wahnah aní wenáwíq Páhírátiga, Sísá íre ahababáq ani púana pugeq auwaníe íwíáhurairaq itega ahqáho atárowe. ¹⁴ Manikánsabe arutaboiri anímé kaweqtaq mía míaurai anímé itega ahqáho atárowe. Peh mó ke subiq sutai aní pugeqio urowe. ¹⁵ Oganúq itahráhi aní subiq sutowe. Itega Sísá subiq sutowana Manikánka iriatárahre. Minayabe Sónireq ínereqka itene iuranka tagéta teiuye.

¹⁶ Sísansabé aiq pútare ateta wenáwírue áhrabúya puana wega mi aní kaweratéhre. We awaho ani míéhraq tagahwe. Sísansabé aiq pútare atoyanka mi aní kaweratéhraq tagahwe úwe.

¹⁷ Pítaga mó mahraréna, Nánuwahraho, itereq itene wahnahmarínseqka Sísá subiq sutotaq we Manikáne ahninkáwá míéhnsabé itega íre ahtebarowe. Íre ahtebéq pehipi subiq sutowe. Minayabe aiq tagaríoge. ¹⁸ Manikánka wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara ómiga mahraréra, Manikánka omaq ato anínká pukina ínaraq anotah érinawire uwe. *(Aisaia 50.6, 53.5)*

¹⁹ Minayabe Manikánka itene ahababáq kaqiuwankéhboq itene ahababáq sansa sueq wensabé áhraboro. ²⁰ Mirairataq Manikánka itene irupipeq eyoyó aitankéhe. Sísá Karáhé itene Wahnah míankeheéna Manikánka omaq atowe. ²¹ Amahnága Sísá íópeq mía míaire. Manikánka wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara naho mahraréra, Mókake Manikánka moke kawerinkehe uwe. Amahnága Sísá íópeq ména mi tanáhráqsabé áwénunire.

²² Mósísiga itene igaqnansabe naho mahraréna, Maniká itene Wahnahnka wene ehweh irarinkeheéna itereq mionarabeqte aní eqmarankéhe. Ínéga mirauraunserah eqmarahna anínká mirainkehe. We sínaraq irarína ehwéh moke kawerue íráhro. ²³ Wega irarína ehwéh íre íréhra kewé pukigehe. Manikáne animárhí míéhrrabeqte kaqsuahnaraq pukigehe úwe. *(Lo 18.15-19)*

²⁴ Manikáne ehweh irarú ani Sáhmuériga Sísá tutai tanáhráqsabé irarúwe. Moke we anehe su anímárhí, Manikáne ehweh iraru anímárhínseqka moq amahnága tánáhráq, Sísá tutai tanáhráqsabé iraruwe. ²⁵ Manikáne ehweh iraru kewé itene igaqnaréh wóe. Íre peh morá itene igaqnaréhnyabe iraruwe. Moke itensabéákáq iraruwe.

Manikánka itene igaqna Ébárahmansabé naho teawena, Arenahninká mah marákó marákóipéq mó kahnáh mó kahnáhnue kaweraritankéhe teawuwe éna ²⁶ Manikánka wenahni wene arambehri awahbeh aní iriatena ebeq ite Asiu keba eqmataire. Itene ahababáq kaqiuwankeheéna wenahni eqmataire úwe.

4

Pítararé karábúsiipéq mórító ehwehne.

¹ Pítareq Sónireqka Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéq míó keyabé síwáhnoruye. Síwáhnoruyataq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Manikánsabe iwíáh íwíáh

atáh náhtápéqté wáhnáh párisíreq Sáyúsi kéreqka suwe. ² Pítararéga síwáhnoréra, Sísa oga úkurainsabé mókake pukira ke mó oga úkoneherawoe uyara mina su kegá írówe.

Irera sene ehwehnsabé anotah abíahnsánéra ³ Pítararéba sure táhtoqme meriqmera karábúsiipéq mórítówe. Íó tupekútaq puara ahbiahipeq kotiigeheéra mórítówe. ⁴ Mi wehékáh áhnte író kega Sísansabé aiq pútare atówe. Peh íregárita wéh 5 táhúséni (5,000) wehgá aiq pútare atówe.

Sega Pítararéyábé ehweh arító ehwehne.

⁵ Ahbiahipeq Asiu wáhnáh kéreq Asiu kené aboawah wehreq Mósísine ehweh síwáhnoru kereq Sarúsarama suwahpeq sáhuriówe. ⁶ Sáhuriówana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wáhnah wenáwíq Ánása míowe. Ánása wenawahrah sensíwíq Káiyápásareh Sónireh Árékásántareh mó wenáwáhráhreqka moráráq sáhuriówe. ⁷ Mitaq sáhurawéra, Meriqme sero uwana Pítareq Sónireq meriqmera seba mórítówe. Mórítówara mipi sáhurió kega kasenéra, Insega págege aitaráiraq mi soríqnáh ání kaweratároyo? Inse áwirue kaweratároyo uwe.

⁸ Uwana Manikáne Awanka Píta págege atena iwíáh atowana Pítaga sensabé, Wáhnah kereq aboawah wehrero, Írátíáhro. ⁹ Soríqnah ani séhréh ataráuyansabé inse áwirue kaweratároyo kasenoo? ¹⁰ Itereq moke Ísara kereq iragéhboq írátíáhro. Itega Sísa Karáhé Néhsara suwahpeqte ání awankátaq táhpatowana putiaraire. Putiarairana Manikánka iriwe oganúq atáaire. Sísa Karáhé págege aní míéh púana wénáwíq áhraburauyansabé soríqnah ani kaweratáaire. Kaweratáairana ite míáhrabeq we amahnága awaho ani míéhre.

¹¹ Nah pearáh kéga wahq awanká tagéra, Iroke awankáne éra sutowana anehe mi wahq anotah kawéq wáhq úkire.*

(Buk Song 118.22; Aisaia 28.16)

Mina inserah itega Sísansabé ahqáho atárowana we anotah Wáhnáh ání úkuraire. ¹² Peh morá Sísa webataq itene ahbabáq kaweritahhire. Peh morá Sísa áwirue ahrabo ke wega kaweritankéhe. Mah marákó marákóipéqmé mó morá ánínká itene ahbabáq íre kaweritahhire úwe.

¹³ Pítareq Sónireqka míó keyabé íre áhrea ehweh pahsúoyansabé wáhnah kereq aboawah wehreqka író kega áhtenuwe. Áhtenéra iwíáhéra, Se íre sigaruuroya anité peh wahba arámbéhríráte anité wóye iwíáhuwe. Iwíáhéra, Sewe Sísa kétóya anité wóye uwe. ¹⁴ Wene aigará kawerato aninká Pítararéba míowara tagéra mó ehwéh mi tanáhráq íre irarerahuwe.

¹⁵ Íre irarerahunsabe wáhnah kereq aboawah wehreqka Pítararé kaunsíri kegá momiwúrabeqte máhpeq sitera sío síouwe. ¹⁶ Sío síóéra, Mi anité aneraruanéhnkono? Segá ótaq sansá aiq pútaq mirauroyara moke Sarúsarama suwahpeqte kéga tagaríáhwe. Segá kaweratóya ehwéh itega íre epéq suahráhuwe.

¹⁷ Mi ehwéh abae agínehboq págegeue ehiya míáhta aritanéhe. Mó ke Sísa áwirue síwáhnoriyeho ue terianéhe uwe. ¹⁸ Terianeheéra Pítararé síáhrabéra sensabé, Sísa áwirue mónkakáq síwáhnoréta teriyehboq túbáh agotao ue teríuwe.

¹⁹ Teríúwara Pítareq Sónireqka sensabé, Manikáne ehweh sueta itene ehweh íréhyataq Manikánka itensabé kaweróye aitankéhbo? Írakaumo. Minayabe iteitega iwíáhue tagahro. ²⁰ Itega tagéta írátáuya ehwéh íre ehiya míahrahúye. Peh teri terinoyehetauye uye.

²¹ Soríqnah ani kaweratonsabe ómi kegá Manikánsabe iwíáh iwíáh atówe. Minayabe wáhnah kegá iwíáhéra, Mó kegá itensabé sibiahnsa aitehboq Pítararé pehagaritanehe uwe. Segá Pítararéyábé, Subónehboq Sísa ehweh mónkakáq íre teriétao éra kaqsúówe.

²² Kaweragú aní 40 opéq peh soríqnah ani míowe.

Sísa ehweh terigeheéra págege aito ue púreru ehwéhne.

²³ Kaqsúówara Pítararéga sensuwahrahba pokuye. Pokéra Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wáhnahnsaq Asiu kené aboawah wehreqne ehweh teríuwe.

* 4:11: Mátíyu 21.42 aigarápéqté éhwéh tagáhnno.

²⁴ Teríúyara irera Manikánsabe moráráq púreréra mahraréra, Itene anotah Wahnáhno, arega íopeqkákáq mah marákó márakóákáq sóreq wanínkákáq miraróne. Moke mah-nana kéh náneqkákáq miraróne. ²⁵ Arene arambehriú ani, itene igaqna Tébiti Arenawanka iwíáh atowana sehiranue mahraréna, Nahnsó kewé aneqsabé anotah abíáhnsánoo? Aneqsabé ehweh pehipi moraenoo?

²⁶ Mah marákó márakóípéqté wáhnáhmárinseq anotah anímárinseq ebehoneheéra sokah sokahowe. Manikánseq wega wehuke merinkeheéna omaq ato anínseqsabé kotioneheéra morábi sáhuríáhwe úwe éra púreruwe. (*Buk Song 2.1-2*)

²⁷ Sega mó púreréra, Tébitiga naho sehiranúme amahnága iteruwahpeq Sísa suboneheéra sorupariarowe. Kaweq arénáhní arega eqmarahna aní Sísa suboneheéra sorupariarowe. Érotireq Póntiása Páhirátireq wáhnaupéqté kéreq Ísara kereqka Sísa suboneheéra sorupariarowe. ²⁸ Arega naho págege iwíáhue miraóna iwíáh anehe kaqme mirauowe. Arerega mina iwíáhóna puara sega menah mirauowe.

²⁹ Anotah aníno, amahnága sega itensabé, Subónehboq túbáh agotao eme aiq irahne. Itene arene arambehriúna anímári múne. Minayabe ite íre áhrea peh arene ehweh págegeue irarenehboq séhréh aito. ³⁰ Arene ehweh irarenaraq awahre ke kaweragigehboq arene ayahtate táhtoro. Sísa arene arambehriyabé awahbeh aní áwírué áhrabonaraq ótaq sansámári miraúno éra púreruwe.

³¹ Púreruwana momiwí nah míu míuúwana Manikáne Awanka sene sirupipeq tunse séhréh arito puara moke sega íre áhrea Manikáne ehweh págegeue iraruwe.

Ménsámehnsá morábi matawéra tabonah ke náriú ehwehne.

³² Moke Sísansabé aiq pútare atáh kégá peh morá iwíáhéra sene ménsámehnsá morábi matíowe. Mahna peh morá néne wíre íre iraria peh morábi matíowe.

³³ Eqmaro kega Sísa oga úkú ehweh anotah pagégéue irare irareuwana Manikánka séhréh aritowe. ³⁴ Sísa tagaríáh kébáté mó morá tabonah ani íre míowe. Sega iwíáhutaq sene ménsámehnsá paimaq paiqmaréra meyo moné mewera ³⁵ eqmaro ke náriúwara eqmaro kega tabonah ke saraqme náriúwe. Minayabe tabonah ke íre míowe.

³⁶ Wehukení wenáwíq Sósépa míowara eqmaro kega mó awíq Páhnábásae átówe. Mi awíq Páhnábásawe áwahewé séhréhi aníne awíq míre. We Sáipára marákórápéqté anínéna Áríwái káhnáh aníne. ³⁷ Wene marakó peh ákáhtaq éberiopeq paiqmarena meyo moné mewe eqmaro ke siuwe. Sega tabonah ke saraq miageheéna Páhnábásaga siuwe.

5

Ánáníásireq wene ahrereqka Manikáne Awa áhwárawe tagoya ehwehne.

¹ Mó akéqká iwíáhue mó sansánuye. Wehukení wenáwíq Ánáníási wene ahre awíq Sapairae. Sene marakó peh ákáhtaq éberiopeq paiqmarera móne meyo. ² Ánáníásiga mi moné saime ebeqtaq kopéqmarowana wene ahrega tagówe. Tagówana wega mó akáhtáq mewe eqmaro keyabé péhenu peh ákáhtaq moné náriuwe. ³ Náriuwana Pítaga wensabé, Ánáníásio, owainawanka iwíáh atéhrah aneqsabé mira iwíáhono? Arene marakó paiqmarahna moné ákáhtaq kopéqsuahnayabé Manikáne Awansabé péhe éhwéh teawene. ⁴ Arene marakó íre paiqmarahnaq tahirí peh arerene kagai iripo? Arene marakórate paiqmatona moné peh arerene matiarona wino. Arega, Móne ákáhtaq kopéqsue péhe éhwéh teriníe iwíáhóna wino. Arene arupipeq aneqsabé ahbabáq iwíáhono? Íre peh wehukeyabé Manikánsabe moq péhe éhwéh teawene úwe.

⁵ Úwana Ánáníásiga mi ehwéh irena aunúnkaq márunsurahue putiowe. Putionsabe író kega anotah ahténéra áhre aguwe. ⁶ Mibeqté máhbígáúnká séra pukú aniné anonka ambantataté úbíqme sehgiwera mómaisarówe.

⁷ Ánáhkawagá wenawehq putíehre u ehwéh íre irena apahtáro áhwáh sótaikúwana suwana ⁸ Pítaga wensabé, Marakó paiqmarehyame mahraue moné meyhoyo úwana kowe mirauwe meyo úwe. ⁹ Úwana Pítaga wensabé, Itega iwíáhétawe Manikáne

Awa áhwárawe tagayehe íwíáhewoyo? Arenawehq maisaráh máhbígáúnká amahnága kouwekue méhpehnsah seuriáhwe. Segá arenkakáq sehgiwera pokigehe úwe.

¹⁰ Sehgiwera pokigehe útaq mi iní aunúnkaq Pítane aigárátáq márunsurahue putiowe. Putiowara mahbigaunká nahupeq kire putio iní tagéra sehgiwera awehkawa maisarórabeq mómaisarówe. ¹¹ Moke Sísa tagariáh kéreq mó kereqka putióya ehwéh irera anotah ahténéra áhreuwe.

Ótaq sansámárinunsabe éhwéhne.

¹² Eqmaro kega wehuke míopi áhnte otáq sánsámári mirauwe. Asiu kené wahnah aní Sórómóni míotaq pearó oewéhpéhpéq Sísa tagariáh kéga mitaq sáhuria uriauwe. ¹³ Sáhuríowara mó kegá iwíáhéra, Sísa tagariáh kéwé peh kaweqtaq míah ké wíre íwíáhéra áhtenéra mibeq seba íre suwe. ¹⁴ Áhnte weh áhrégá mó wehekáh mó wehekáhnue Sísansabé aiq pútare atera mó Sísa tagariáh kébá sáharuqaruowe.

¹⁵ Eqmaro kega áhnte otáq sánsá miraunsabé awahre kegá iwíáhéra, Pítane mánká-nahnka iteba sótaikínaraq itene awahre kaweraginkehe íwíáhuwe. Mira íwíáhunsabé sene iyahnaboga meriqmera ahtapeq máhriqtaq mórítówe. ¹⁶ Sarúsarama suwahpeq wahtote kereqka awahre kereq owainawanka síwíoqnó kereq meriqmera mórítówara moke kaweragúwe.

Íópeqté ánínká karábúsiipéq míó ke máhpeq sito ehwehne.

¹⁷ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnseq wereq míó ke, Sáyúsi kereqka iwíáhéra, Ótaq sansá mirao kegá ite kiotaikiyehboq aneraritanéhnkono uwe. Aneraritanéhnkono éra eqmaro keyabé anotah abíáhnánéra ¹⁸ se táhtoqme wahba karábúsiipéq mórítówe.

¹⁹ Inokáhpeq Maniká míéhrabeqte íópeqté ánínká karábúsiipéqté ónsá siwe eqmaro ke máhpeq sitowe. ²⁰ Máhpeq sitena sensabé, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kowéq moke náneqmarí oga mía mía ehwéh koreriéro úwe. ²¹ Úwara sega ahbiahiperura pokue íópeqté ánínká inokáhpeq koreriéro aritonserah Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kosíwáhnorowe.

Kosíwáhnoruwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnseq wereq míó kereqka Asiu kené abowah wehreq mó kaunsíri kéreqsabé síáhrabuwe. Síáhrabuwara sure morábí méra párisiwarínsabé, Karábúsiipéq mórítáráu ke koweriráhro uwe. ²² Uwara párisiwarínká pokue karábúsiipéq koragowara eqmaro ke íre míówe. Íre míówara kouwekue sene wahnahnsabé, ²³ Itega tagónawe karábúsiipéqté ónsá paisa tagóne. Karábúsiipéqté wáhnáhmárínká onsarapéq máhpeq iriwe wahnahnatiáhwaq tagóne. Segá wahnahnatiáhwaq onsa siunaraq kabarúna ke íre míáhwe uwe.

²⁴ Uwara Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté párisiwaríné wahnahnseq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahmarínseqka mi ehwéh irera áhtenéra, Árahiro? Se eheragowamo íwíáhuwe.

²⁵ Se eheragowamo íwíáhuwana sú aninká sensabé, Itega karábúsiipéq sítáro kegá Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq amahnága iriwe síwáhnorowe teriwe. ²⁶ Teriowara Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté párisiwarínseq sene wahnahnseqka pokue Pítareh kowerirera áhreéra, Mó kegá ebahtaté subíyeho éra pehwehrue kowerirówe.

Pítarehga sene ehweh ayahqme teriú ehwehne.

²⁷ Koweriqmera kaunsíri kebá mórítówe. Mórítówana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka Pítarehyabe ehweh aritowe. ²⁸ Ehweh aritena, Sísane ehweh mónkakáq síwáhnoriyeho teiátáu mino. Teiátáume íre ireq síwáhnoronsabé áhnte Sarúsarama suwahpeqte kéga Sísane ehweh íráhwe. Itega Sísa subitáúna ehwéh aneqsabé teri terinoo úwe.

²⁹ Aneqsabé teri terinoo úwara Pítarehga mahraréra, Manikáne ehweh anterúéhne-hboq wehukene ehwehme árahue iranéhnkono? ³⁰ Itega Sísa awankátaq táhpereq subiq sutowe. Subiq sutowana itereq itene igaqnaréhne Manikánka iriatena oganúq atáráire.

³¹ Oganúq atena wensabé, Niyah púpeq míahno atena wehuke kawerarito urairana Sísa mitaq ména ite Ísara ke kaweritéh ání míéhre. Itene ahbabáq súéhrataq wega kaweraitankéhe. ³² Manikánka miraurai naneq tagarionayabé teiune. Íre itebataq teiasa Manikáne Awanka mó teíre. Manikáne sansá mirao kebá Wenawa eqmaréhre uwe.

Pítarehyabe pehragarítáhiro ú ehwehne.

³³ Uwara anotah Asíú wéhwárínká Pítarehne ehweh irera sensabé anotah abíáhn-sánéra, Subiq suanehe iwíáhuwe. ³⁴ Iwíáhuwana mibeqté káúnsírí ání wenáwíq Kámária we Péhrasi ání míowe. We Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnorú ani míowara mó kegá, We ahtebia ání míre iwíáhuwe. Wega iriwe ména, Mi ke wéhuwa máhpeq sito úwara máhpeq sítówe. ³⁵ Máhpeq sítówana wega momiwíu keyábé, Ísara keo, mi kegá miraira naneq irareneheqmé kawerue iwíáh atawéq irarero.

³⁶ Menah wehukení wenáwíq Téúrása ména, Íné anotah ání múge urairara áhnte wehuké 400 wehuké we kétówe. Kétówara mó kegá we subiq sutowara we kété kega wene arambehri auwera abae ague sene nahtapeq sáh poké agurowe. Poké agurowana wene arambehri parabaguraire. ³⁷ We subiq sutowara anehe Kehrari marákórápéqté ání wenáwíq Súrása míarairé. Wahnah kegá wehuke síwíq merotaq mi tanáhráq Súrásareq we kété kereqka kámáhní wahnáh ké subiq suanehe éra ite kámáhní wahnáh ké míaneheqmúne urowara kámáhní wahnáh kegá Súrása subiq sutowana pukuraire. Pukurairara we kété kegá moq abae ague sene nahtapeq sáh poké agurowe.

³⁸ Minayabe teiníboq írátíáhiro. Pehwehrue míáhiro. Máhpeq míáh ké pehragarítáhiro. Mi ehwéh peh seyene iwíáhwé pehipi túbáh agoneherawoe. ³⁹ Manikánka sene sirupipeq mi iwíáh aritéhmé itega íre ahqáho aritahráhuwe. Manikánka itene naruo ání úkínehboq pehwehrue míáhiro úwe.

⁴⁰ Úwara momiwíu kegá Kámáriané ehweh irera Pítareh síáhrabuwaru suwe. Suwara sega subiqmaro atowara wiahno karatáté subiqmarowara, Sísa ehweh mónkakáq síwáhnoriyeho teriera kaqsúówe. ⁴¹ Kaqsúówara Pítarehga kaunsírí ke suera máhpeq pokuwe. Sísa arambehri miraunsabé wahnah kegá subiqmáro púara sene sirupipeq eyoyóuwaru pokuwe. ⁴² Segá mó wehekáh mó wehekáhnue Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqkákáq wehukene nahtapeqkákáq mahrarue síwáhnoréra, Manikánka eqmaraníe ú aní, ite kaweritahráhi anímé we Sísa wire ue síwáhnno aruqaruruwe.

6

Sítíbénireh omaq sitó ehwehne.

¹ Mi tanáhráq Sísansabé aiq pútare ató ke áhnte úkuwe. Káríki ehwéh iraru Asiu kegá peh morá Asiu kené ehweh író keyabé abiahnsanuwe. Abiahnsanéra ehmuníq éhmúnírera, Wahnah kegá táhutahuq mó wehekáh mó wehekáhnue saraqmaráhtáq peh morá Asiu kené ehweh író kene kéweinínsó áhnte náriera itene kéweinínsó pehgáriq nári nárinowe uwe.

² Úwara mi airápété téhraníté eqmaro kega mó Sísa tagaríáh keyábé momiwíoneheqmúne ue síáhrabuwaru suwe. Suwara sensabé, Táhutahuq kawerue sararaneheéq ite Manikáne ehweh síwáhnoré arámbéhrí suwé anotah íre kawerire. ³ Minayabe íráhiro. Iteruwahraho, mi arámbéhrí miraigehboq itega ite míonarabeqte abapete téhraníté omaq sítáhiro. Mó kegá, Kaweqtaq mía míowe e ke omaq sítáhiro. Manikáne Awanka sereq mía míai ke méra kaweq iwíáho ke omaq sítáhiro. ⁴ Ite eqmaq íúwátái kegá peh púrerue Manikáne ehweh íwáhnoroneheqmúne uwe.

⁵ Uwara moke író kega, Mi ehwéhmé kaweq ehwéhne iwíáhéra wehukení wenáwíq Sítíbéní omaq atówe. Sítíbéniga Sísansabé kawerue aiq pútare ato aní míowana Manikáne Awanka wene arupipeq mía míaéna séhréh atowe. Mó ke sensíwíq Pírípi,

Pókóra, Níkánóri, Tímóni, Páménása, Níkóra miraue omaq sitowe. Níkórawe we Ántióka suwahpeqte áníne. Téhwe we wáhnaupéqté ání ména anehemé we Asiu kené sánsá miraúwe. ⁶ Mi ke omaq sitera eqmaro kene siuranabiahapeq mórítówe. Mórítówara táhutihuq saraqme arámbéhrí miraigeheéra eqmaro kega siyahnkaratáté táhtoqme púrerarítówe.

⁷ Manikáne ehweh áhnte síwáhnoru puara Sarúsarama suwahpeq íregárita q kegá irera Sísansabé aiq pútare atówe. Áhnte Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreqka mi ehwéh irera Sísansabé aiq pútare atówana Manikáne ehwehnka abae agúwe.

Sítibéninsabé ehweh ató ehwehne.

⁸ Manikánka Sítibéni séhréh atena págege ato púana wehuke míorabeq anotah otáh otáh sánsámárrí miraúwe. ⁹ Miraúwara Sárríni suwahpeqte Asiu kereq Árékásántaría suwahpeqte Asiu kereqka Sarúsarama suwahpeq momiwíuwe. Sene momiwí nahtápéqsábé Pugeq Súó Kene Nahne ue áwíratówe. Mi kereq Sírísía marákórápéqté kéreq Esia marákórápéqté kéreqka Sítibéniba pokue ehwehuwe.

¹⁰ Ehwehuwana Manikáne Awanka Sítibéni págege ato púana wega ahtebia éhwéh irarúnsabe mi kegá íre ehweh atahráhuwe. ¹¹ Íre ehweh atahráhunsabé sega mó keyábé epéráhpéréra, Sítibéni péhe éhwéh átéhrrataq móne náienéhe. Péhe éhwéh mahrarero. Sítibéniga Mósísireq Manikánseqsabé síéhruru arítaráiraq írátáune ero uwara sega móne mewera mi péhe éhwéh teriúwe. ¹² Mi péhe éhwéh teriúnsabe író kereq Asiu kené aboawah wehreq Asiu kené sánsá síwáhnoru kereqne sirupipeq págegeue abiahnsanuwe. Segá Sítibéniba pokue táhtoqme kaunsíri keba móátówe.

¹³ Móatera péhe kégá mahraréra, Mi anínká Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqkákáq Mósísine sánsánkákáqsábé abehq éhwéhne arítaráire. ¹⁴ Sísá Néhsara suwahpeqte anínká Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh sokoruankéhe uraire. Mósísiga teiu sansamé Sísaga sabi iuanie urairaq írátáune uwe. ¹⁵ Uwara moke kaunsíri ke tútuue méra Sítibéni tagowana wene aru ukíqme míonsabe wene auranabiah íopeqte áníne auranabiah tahnsa ágúwe.

7

Sítibéniga teriu ehwehne.

¹ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arító kene wahnahnka Sítibéninsabé kasenána, Segá irare ehwéhme aiq pútaqpo úwe. ² Úwana Sítibéniga mahraréna, Nánuwahraho, kawerue írátíáhiro. Naho naho itene igaqna Ébárahmaga Áráni suwahpeq íre pokútaq Mésópótémía marákórápéq míowana Maniká anotah pagégé anínká íopeq auwena Ébárahmaba séna ³ wensabé ehweh teawena, Arene marakówe arenawahrahwe sue teawéna marakórápéq pokúno teawuwe.

⁴ Teawuwana Ébárahmaga Káría kené marakórapeq suena pokue Áráni suwahpeq kowíowana mitaq wenabo pukúwe. Pukúwana Manikánka ite amahnága míona marakórápéq Ébárahma eqmarowe. ⁵ Eqmarowana súwana Manikánka Ébárahma mah-taqté marákó íre eqatowe. Pehgáriq marákó íre eqatasa peh teawena, Mókake arereq arenanahréhq iníe úwe. Mi ehwéh teawu tanahráq Ébárahma íre wenahninkákáq aní míowe.

⁶ Manikánka we mó teawena, Arenanahréh mókake wáhnaupéqté kéné marakórapeq míagehe. Mi kegá arambéhriraq saiqnaritera subiqmarera áhnte opéq 400 opéq síwíoqnagehe. ⁷ Síwíoqnehra ke kamah arinauge. Kamah ariénaraq arenanahréhga mitaq suera mahtaqté marákóráq ínénsabe iwíáh iwíáh aintagéhe teawuwe.

⁸ Teawu ehwéh ahrreraq kankeheéna Manikánka Ébárahmansabé, Áú amurúruwe sansa miraúno úwe. Úwana Ébárahmaga animai wenáwíq Áhísáhki maqatowana abapete apahtáro wéhékáh ména wenahniné áú amurú auwowe. Áhísáhki weh úkéna animai wenáwíq Sékópa maqatowe. Maqatowana Sékópaga airápété téhtaré animái masitowara wene ahninkáwárréh itene igaqnaréh úkuwe úwe.

⁹ Sítíbéniḡa mó mahraréna, Sékópáne ahninkáwáreh airápété téhraníté méra se ábárahnaahnka sensíbáq Sósépa abiahnšanéra wáhnaupeqté ké eqsitera móne meyówe. Wáhnaupeqté kéḡá Sósépa meqmera Ísípi marákórápéq móátówana Manikánka wereq mía míaéna ¹⁰ mó kegá we íre kawerató tanahráq séhréh atowe. Ísípi marákórápéqté wáhnáhnká Sósépa áhrabútaq Manikánka kaweq iwíáh atowana Sósépaḡa ahteḡia éhwéh irarúwe. Ahteḡia éhwéh irarúwana Ísípi wahnáhnká, Mah anímé kaweq iwíáhíre éna Sósépansabé, Arega moke Ísípi marákóákáq néne nahtapeqté ménsáméhnshnkákáq wahnahnúno atowe.

¹¹ Mi tanáhráq Ísípi marákórápéqkákáq Kénáni marákórápéqkákáq anotah ehwéhrotaq áhnthe kene sirupipeq umeh aguware moq itene igaqnaréh táhutahuq íre kowe. ¹² Íre kowana Sékópaga Ísípi marákórápéq táhutahuq kéhre u ehwéh irena wenahnimáhq táhutahuq sabatáhq Ísípi marákórápéq téh eqmaq suowe. ¹³ Eqmaq suowara Ísípi marákórápéq pokéra táhutahuq mewera sene nahtapeq kouwekuwe. Mi tahutáhúq parabagúwara se Ísípi marákórápéq mó pokutaq Sósépaḡa wenawahrehyabe, Iné iteríbáq múḡe ue pahsuqme teriuwe. Pahsuqme teriuwana Ísípi wahnáhnká moq Sósépáne awahwáreh ahteḡówe.

¹⁴ Ahteḡówana Sósépaḡa wene awahwárehyabe, Nánibo Sékópa meqmeq sero éna eqmaq suowe. Eqmaq suowara awahwárehḡa sensibo koweqmera áhnthe wehekéq 75 wehekéq weba suwe. ¹⁵ Sékópaga Ísípi marákórápéq tuména mitaq pukúwara anehe itene igaqnaréh moq mibeq pukuwe. ¹⁶ Ébárahmaga naho maisaró marakó áwíq Sékéma ebah monératé paiqmarowe. Ámórine ahninkáwárehḡa, Maisia marakó meyo atówana paiqmarowe. Itene igaqnaréhḡa pukuwara sene animárínká sene ayahnsa mewera mina maisaró marakórápéq ónapipéq móarówe úwe.

¹⁷ Sítíbéniḡa mó mahraréna, Itene igaqnaréhḡa Ísípi marákórápéq mía míaéra peh íregáritaḡ aguwe. Manikánka Ébárahmansabé marakó iníe teawu ehwéh áhníbórá mirainaútaq itene igaqnaréhḡa íregáritaḡ aguwe. *(Stat 15.5; Buk Song 105.24)*

¹⁸ Íregáritaḡ aguwana Sósépa pukúwana Ísípi marákórápéq we íre tagario anínká wahnah aní úkúwe. ¹⁹ Mi anínká wahnahnéna itene igaqnaréhyabe péhe aritena síwíoqnówe. Sene animárínká pukigeheéna wega sensabé, Ani maqmaréhrataḡ mewe máhpeq súáhro aritowe.

²⁰ Mi tanáhráq wenanoga Mósísi maqmarowana Manikánka, Aiq kaweq aníne iwíáh atowe. Apahtáro ío sega wenabone nahtapeq kopípéq kirabo atówe. ²¹ Apahtáro ío parabagútaḡ subíyeho éra máhpeq kopípéq áúwówe. Kopípéq áúwówana Ísípi marákórápéqté wáhnáhné ayahunkawagá we tagéna, Kaweq aníne iwíáhéna meqmena wewene ani tahnsa kirabo atowe. ²² Kirabo atowara Ísípi kegá Mósísi áwáhnoruwana we moke Ísípi kené sánsá ahteḡówe. Ahteḡéna we págeḡe ahtéḡiá aní úkéna wene ehwehnikákáq wene arambehriakáq págeḡeue miraúwe úwe.

²³ Sítíbéniḡa mó mahraréna, Mósísi 40 opéq ména, Nánuwahrah Ísara keḡa koraganie iwíáhéna koragówe. ²⁴ Peh morá Ísípi anínká Ísara aní subutaḡ Mósísiga tagéna wenawahrah aní éhnehéna mi Isípí aní subiq suowe. ²⁵ Subiq suena iwíáhéna, Manikánka ínénsabe, Arenawahrah séhréh arito éna omaq intowe. Omaq intonsabé nánuwahrahḡa aiq tagaríáhwe iwíáhúwara wenawahrahḡa íre tagaríówe.

²⁶ Mó wehekáh wenawahrah aníte tobehuyataḡ Mósísiga tagéna ayositanieéna sensabé, Ite morá káhnáh móye. Aneqsabé tobehoyo úwe. ²⁷ Úwana ahabáráto anínká Mósísi pagunsuena wensabé, Inseḡa wahnahnarito teawátairo? ²⁸ Inokáh Ísípi aní subiq sutonanserah iné moq nubiq suaníbo úwe. ²⁹ Úwana Mósísiga mitaq suena pehbeheráh pokue wáhnaupeqté kéné marakó áwíq Míríána marákórápéq kowíowe. Nahnsa aní kowéna mibeqté áhré meyowana téhtaré anímáíraré maqmarowe úwe.

³⁰ Sítíbéniḡa mó mahraréna, Mósísiga mitaq 40 opéq míowe. Sáwéh áwíq Sáínái wega mitaq wahtotaḡ abataḡ marákórápéq noguwe. Mitaḡ káriq awánká irarówana

íopeqté ánínká mi iráípeqté ábóraragúwe. ³¹ Ábóraragúwana Mósísiga tagéna áhtenéna, Wahtotaq koragane íwíáhéna sútaq Manikánka teawena, ³² Íné arene aigaqnaréhne Maniká múge. Íné Ébárahmareh Áhísáhkireh Sékóparehne Maniká múge úwe. Úwana Mósísiga iransánéna áhreú púana aura íre pankeqme tagówe.

³³ Íre pankeqme tagówana Manikánka wensabé, Íné míó púah arega órira marákórápéq iriwe míahne. Minayabe arene súu ugurúruqme pehipi iriwe míahno. ³⁴ Ísípi marákórápéqté kégá Ísara ke néne animári síwíoqnahtaq tagaríoge. Segá uwo uwo aruqarurotaq íróge. Ínéga mibeqté meriqmena móbeq mórítanieéna tumíoge. Mósísio, are Ísípi marákórápéq eqmaróge. Pokúno teawuwe úwe.

³⁵ Sítíbéniga mó mahraréna, Mósísi itaq mahbí míotaq Ísara kegá wensabé ahqáho atera, Insegá wahnahnarito teawátairo uwe. Mina ahqáho ató ánímé Manikánka arenawahrah amahnága Ísípi marakórácq míowah kowahnahnue meriqme mérito atena eqmarowe. Mósísi abatapi míowana káriq awánká irarowana íopeqté ánínká mi iráípeqté ábóraragútaq Manikánka Mósísi eqmarowe. ³⁶ Eqmarowana Mósísiga Ísípi marákórápéq ótaq sansá miraéna mi marákó suena wání aroipéq áwíq Káhtore Waní ayehráq mórítowe. Mórítana mitaq mó otácq sansá miraéna abatapi mórítana mitaq mó otácq sansá miraúwara 40 opéq míówe.

³⁷ Mósísiga Ísara keyábé, Manikánka ínénsabe, Néne ehweh korerio éna eqmaq nuwonserah mókake mó wene ehweh terí ání iteruwahrahní eqmarankéhe teniátáire úwe. ³⁸ Mirarena mi tanáhrácq Ísara ke abatapi míowana Mósísi seba míowana íopeqté ánínká Sáínái sawéhrácq Mósísi ehweh teawuwe. Teawuwana Mósísiga itene igaqnaréh mi ogá mé ehweh teriuwe úwe.

³⁹ Sítíbéniga mó mahraréna, Itene igaqnaréhga Mósísine ehweh anteruera wensabé íre iuwahbehre éra Ísípi marákórápéqsábé sirutaboiruwe. ⁴⁰ Ísara kegá Mósísine awahwá Áróninsábé, Arenábácq Mósísi ite Ísípi marákórápéqté meitái aní aiq taqnobagire. We eheq míehrapómo. Ite ebeq itáh máníkámári míagehboq arene ayahnkaratáté maniká tahnsa náneqmarí miraúno uwe. ⁴¹ Miraúno éra itene igaqnaréhga káho áráhq tahnsa náneq mirarówe. Mirarera minayabe titirarera sene siyahtate miraró naneqsabé iwíáh iwíáh atówe. ⁴² Iwíáh iwíáh atówana minayabe Manikánka se suowara sega íopeqté náneqmarínsábé iwíáh iwíáh atówe. Minayabe Manikáne ehweh irarú aninká naho sehiranúwana wene ehwehnka mahraréna,

Ísara keo, itega 40 opéq abatapi méq itega ménkámehnká subiqmareq titiruowe. Íre ínénsabe iwíáhéq subiqme titiraintarówe. ⁴³ Péhepehe maniká Móríkine sériraté pearó wehuwéhú nahtapéq móateq mi nahnkákácq sehgieq poku pokuuowe. Itega wehyoq tahnsá náneq mirareq wenáwíq Árépánie ateq itene manikáne atarówe. Iwíáh iwíáhoneheéq itega mi pehepéhé máníkámári miraruowe. Miraruronsabé Pábíróni marákórápéq seberaebéq eqmaq iuwanauge ire úwe. (Amos 5.25-27)

⁴⁴ Sítíbéniga mó mahraréna, Itene igaqnaréhga abatapi míotaq Manikánka Mósísinsabé, Ínénsabe iwíáh iwíáh aintéhna sériraté wéhuwehu nah mahraue pearo úwe. Manikánka Mósísi sokigiúnserah itene igaqnaréhga mirarówe. ⁴⁵ Itene igaqnaréh pukuwara sene animárinká mi seríraté pearó wehuwéhú náh sehgiwera wehukení wenáwíq Sósúa kérowe.

Manikánka itene igaqnaréh séhréh aritena sene naruo kaqsuowe. Kaqsuowara itene igaqnaréhga sene naruone marakó meyówe. Mewera mi seríraté pearó wehuwéhú náh sehgiwera kowíówe. Mi nah áhnte opéq kagaúwana Tébiti Asiu kené wahnah úkéna ⁴⁶ kaweqtaq mía míaúnsabe Manikánka wensabé arutaboirúwe. Arutaboirúwana Tébitiga iwíáhéna, Nigaqna Sékópane Maniká kaweq nahupéq míankehboq pearaníe iwíáhéna Manikánsabe, Arene nah pearaníe úwana Manikánka ahqáho atowe. ⁴⁷ Ahqáho atowana wenahni Sórómóniga Manikáne nahtapeq pearowe.

⁴⁸ Pearowana Manikánka anotah aní mía míai puana wega íre peh morá wehukega pearáh náhtápéq mía míaire. Minayabe wene ehweh irarú aninká mahraréna,

⁴⁹ Itene Wahnahka mahraréna, Íópeqmé néne wahnahnu síáh tahnsane. Mah marákó marákówé néne nigúnúbá tahnsane. Minayabe íné moke íópeqkákák mah marákó marákóákák wahnah wahnahnuge. Minayabe aneq nah peintanéhbo? Íné íre ahreno aní múge.

⁵⁰ Ínébataq ínéga moke mah marákó marákórápéqté náneq miraráhwa mino ire úwe teriuwe. (Aisaia 66.1-2)

⁵¹ Teriena Sítíbéniga mó mahraréna, Ite saiyoue píribahri ke wóe. Itene irupipeq íre irasa, ahre parosa ké wóe. Ite Manikáne Awansabé ahqáho atáh ké wóe. Itene igaqnaréhga miraunserah itega amahnága miraowe. ⁵² Itene igaqnaréhga Manikáne ehweh iraru ke moke síwíoqno mino. Íre áwíoqno aní insebo? Naho Manikáne ehweh iraru kegá mahraréra, Mókakewe kaweqtaq mía míai aní mahtaq tumíanawire uwara itene igaqnaréhga mina iraru ke subiq súówe. Segá miraunserah itega moq mirauowe. Kaweqtaq míéh aní tumíowaq itega táhtoqmeq móateq subiq sutowe. ⁵³ Íópeqté kégá Manikánka sehgióro ú ehweh teiéwaq itega íre ireq mi ehwéh anteruq anteruro mino úwana wene ehweh aiq parabagúwe.

Sítíbéni subiq súó ehwehne.

⁵⁴ Sítíbénine ehweh parabagúwara író kega anotah abíáhnsánéra sirupipeq págege aguwe. Segá Sítíbéninsabé anotah abíáhnsá atówana ⁵⁵ Manikáne Awanka wene arupipeq ména séhréhue págege atowe. Séhréhue págege atowana Sítíbéniga íópeq ebitáwéna Manikáne téhreh naneqkákák tagówe. Sísawe Manikáne ayah púpeq iriwe míowana tagéna ⁵⁶ mahraréna, Tagahro. Íópeq sawekirana wehukení úkurai anínká Manikáne ayah púpeq iriwe míéhrona tagoge úwe.

⁵⁷ Úwara sega kareéra ahre parotáwéra moraráq peheráh kure Sítíbéni táhtoqme ⁵⁸ panantáwera ahnansahrapeq móatera sene káhq ambántámá mítaq marówe. Mitaq marówana wehukení wenáwíq Soraga mi ambántámáritáq wahnahnúwara ebahnsa tuparuqme subiq súówe.

⁵⁹ Segá ebahnsa tuparuqme subiq súótaq Sítíbéniga púrerue mahraréna, Sísao, are néne Wahnah mone. Néniwa meyo éna ⁶⁰ arehunserarác ména anotah ehwéhne púreréna, Néne Wahnahno, sene ahbabáqsabe íre ayahqmaro ue púreréna putiowe.

8

¹ Putiowana Soraga iwíáhéna, We pukime aiq kawerire úwe.

Sorarehga Sísá tagaríáh ké síwíoqnówara pokue abae agu ehwéhne.

Mi wehekáh mó kegá Sarúsarama suwahpeq Sísá tagaríáh ké anotahtaq síwíoqnowe. Síwíoqnowara sega pokue Súría marákórápéqkákák Sámária marákórápéqkákák abae aguwe. Ómi Sísá tagaríáh kégá abae aguware peh morá Manikánka eqmaro kega Sarúsarama suwahpeq mitaq míówe. ² Táhmaro kaweq kegá Sítíbéni mómaisarera wensabé sirutaboirera anotahtaq ibisowe. ³ Ibisowana Soraga Sísá tagaríáh ké anotahtaq síwíoqnéna mó nahtápéq mó nahtápérue kiena weh ahre táhtoqme panantáwena karábúsiipéq móritowe.

Pírípiga ótaq sansánú ehwehne.

⁴ Abae agu kegá poku pokuurabeq Sísane ehweh teri terinuwe. ⁵ Pírípiga Sámária ke suwahpeq mó anotah matábúrápéq tunse, Sísawe Manikánka omaq ato aní míre éna Sísá Karáhéne ehweh teriuwe. ⁶ Áhnte kegá wene ehweh irera ótaq sansámáritá tagéra wene ehweh kawerue írówe. ⁷ Mi otáq sánsámé Pírípiga owainawamarí áhnte wehukéné sirupipeqté kaqsuowara íre kaweq karéaruera poké aguwe. Wegá sinonka mareqmareragú kereq soriqnah kereq kaweraritowe. Minayabe ómiga tagéra wene ehweh kawerue írówe. ⁸ Minayabe Sámária kené sirupipeq eyoyóúwe.

Ahgora anínká miráú ehwehne.

⁹ Peh morá ahgorá aní wenáwíq Sáimóni mitaq míowara ómi Sámária kegá anotahtaq áhtenuwe. Sáimóniga menahmé págege sansánéna, Iné anotah aní múge íwíáhúwara ¹⁰ ómi anotah kereq íre síwíqkakaq kéreqka wene ehweh kawerue irera wensabé, Maniká págege anínéna wega mi aní págege atéhnsábé we anotah pagégé aníne atówe. ¹¹ Mi ahgorá anínká íre wahto tanáhráq ótaq sansá mira aruqaruru púara moke áhtenéra wene ehweh kawerue irera we kérowe.

¹² We kérowana Pírípiga Sísa Karáhé áwíqsabe teriena mó kawéq éhwéh Manikánka wahnah wahnahni ehwéh teriuwara weh ahrega mi ehwéhnsábé aiq pútare atówe. Ai q pútare atówana wání meriuwana ¹³ mi ahgorá aní Sáimóniga moq aiq pútare atowana wání meawuwe. Pírípiga ótaq sansámári miraútaq Sáimóniga anotahtaq áhtenéra kérowe.

Manikáne Awanka Sámária kebá tu ehwehne.

¹⁴ Sámária suwahpeqte kegá Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atáhwe teríuwara Sarúsarama suwahpeq eqmaro kega írówe. Írótaq sega Pítareq Sónireq Sámária marákórápéq eqmaq súówe. ¹⁵ Eqmaq súówara mitaq séra Manikáne Awanka mi kené sirupipeq tumíankeheéra siyahnkaratáté táhtoqme púreruye. ¹⁶ Pítararéga íre suyataq mó kegá itene Wahnah Sísa áwirue wání meriútaq Manikáne Awanka sene sirupipeq íre tumíowe. ¹⁷ Minayabe Pítararéga siyahnkaratáté táhtorera púreruyana Manikáne Awanka Sámária kené sirupipeq tumíowana ¹⁸ Sáimóniga mina tagówe. Tagéna móne mewe séna Pítararéyábé, ¹⁹ Niyahnkaratáté mó ke táhtoráhnaraqmé Manikáne Awanka sene sirupipeq tumíankehboq págege aintáhtao úwe.

²⁰ Úwana Pítaga wensabé, Arene móneakáq arenkakáq toráh aginiewóne. Manikánka pehipi awina naneq íre paiqmarahráhone. Arega mira íwíáhóna puah iraipéq toráh aginiewóne. ²¹ Itega miraúya arámbéhrí arereq wehgaqpo? Manikánka arene arupipeq tagariéhre. Arene arupipeq íre kaweq iwíáhóna puah arega itene arambéhrí íre miraorahóne. ²² Arene ahbabáq iwíáh sue mahraue púreré, Nirupipeqté áhbábáq iwíáh kawerainto úno. ²³ Arene arupipeq tagome ahbabáqka kírágirá atíehre úwe. ²⁴ Úwana Sáimóniga Pítansabé, Arega iraréna ehwéh aiq pútaragínehboq púrerainto úwe.

²⁵ Pítareq Sónireqka mi ke suwahpeq méra, Sísa ite anotahtaq séhréh aitaráire éra Sísa ehweh teriuye. Teriera mitaq suera Sámária marákórápéq mó mapéq mó mapérue kaweq ehwéh teriera Sarúsarama suwahpeq kouwekuye.

Pírípiga Ítíópía marákórápéqté anínsabé teawu ehwehne.

²⁶ Manikáne íopeqté anínká Pírípinsabé, Sokah sokahue Sarúsarama suwahpeqte Kása suwahpeq kuriéh áh abatapité áhtápéq pokúno úwe. ²⁷ Pokúno úwana sokah sokahuena pokúwe. Pokéna mi ahtápéq kútaq Ítíópía aní tagówe. Naho mó kegá sene íre kaweq sansá miraéra mi Itíópía aníné awahnta pirúówe. Mi anímé Ítíópía marákórápéqté wáhnáh íní wenáwíq Kántásine móneraq wahnah wahnahnú aníne. We Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atórabeq kéna kouwekúwe. ²⁸ Kouwekéna we óseraréga sabirue nogí káhréipéq tútuue ména Manikáne ehweh irarú ani Áísáiaga sehiranaro ehwéh sáhnahuwe.

²⁹ Sáhnahuwana Manikáne Awanka Pírípinsabé, Mi aníné káhreraq wahtotaq kowíahno úwe. ³⁰ Úwana Pírípiga pehbeheráh weba kútaq Áísáiaga sehiranú ehwéh sáhnahuwana irowe. Irena wega kasenéna, Arega sáhnahona ehwéh aiq ahtebahno úwe. ³¹ Úwana, Mó anínká íre níwáhnorinsabé árahue ahtebaninkono? Arega mah káhréipéq ínéba mahbeq kieague kirútuúno úwe.

³² Ítíópía anínká sáhnahu ehweh, Manikáne ehwehnka mahraréna, Sipisípiq suboneheéra meráhtáq sipisípiqka ehiya míéhre. Mina inserah wega ehiya míéhre. Sipisípiq áyó kiraqsúéhtáq sipisípiqka íre kureq kurerire. Mina inserah wega íre ehwehnire. ³³ Segá we ehweh atáhtáq íre aiq pútaq ehwéh irarewe. Subiq súáhnabé we mah marákóipéq íre míéhre. Segá wene oga mé tanahráq

parabarúáhwe. Wene animárí íre míáh púara wehukega se éhweh íre terieráhowe
ire. (Aisaia 53.7-8)

Ítíópía marákórápéqté ání wání meawu ehwehne.

³⁴ Ítíópía anínká Pírípinsabé, Iraníboq tenio. Manikáne ehweh irarú anínká insensabe irarúwo? Wewensabé irarúwo? Mó anínsabé irarúwo kasenúwe. ³⁵ Kasenúwana Pírípiga mi ehwehtárué Sísane kaweq ehweh teawuwe.

³⁶ Segá wání aroipéq suyataq mi anínká Pírípinsabé, Tagáhno. Wání mahtaq kéhre. Arega wání meniníbo kasenúwe. ³⁷ Kasenúwana, Arene arupipeq Sísansabé aiq pútare atéhnaaq wání meawiníe úwe. Úwana mi anínká, Sísá Karáhé Manikáne ahninkáwáe. Minayabe aiq pútare atóge úwe. Ai q pútare atóge éna ³⁸ óseraréyábé, Túbáh agotao aritowe. Segá wání aroipéq túyana Pírípiga wání meawuwe.

³⁹ Wání aroipéq suera kíuyataq Manikáne Awanka Pírípi meawuwana Ítíópía anínká we mónkakák íre tagéna ahtapeq pokútaq wene arupipeq anotah eyóyóúwe. ⁴⁰ Eyoyóúwana Pírípiga Ásaróta suwahpeq ábóra q kéna mó natáq mó natárué wega Sísane ehweh teri terinúwe. Teri terinéna Sésaría suwahpeq kúwe.

9

Soraga Sísá kéro ehwehne.

(Eqmaro 22.4-16, 26.9-18)

¹ Soraga Sísá tagaríáh kéyábé anotah ehweh aritena, Mi ke síwioqnéna subiq suaníe íwíáhéna Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahpa pokúwe. ² Pokéna wensabé, Sísá tagaríáh ké weh ahre tagéna táhtoqme koweriqmena Sarúsarama suwahpeq méritaníboq páhsiwarí nánio. Támákása suwahpeqte Asiu kené momiwí nahmáritápéqté ké sokigi ariniboq páhsiwarí nánio úwe.

³ Úwana mi anínká páhsiwarí sehiranue awuwana Soraga mewena Támákása suwahpeq pokue wahtotaq kútaq apubúue íópeqté Manikáne téhrehnka anotahtaq téhrówe. ⁴ Téhrówana wega marakóipeq múrunsurahúwana íópeqté éhwéhnká iraréna, Sorao, Sorao, aneqsabé níwioqnahno úwe. ⁵ Úwana Soraga iraréna, Anotah aníno, are insebo úwana, Íné Sísá uge. Íné arega níwioqnáhna aní múge. ⁶ Irigue mi ke suwahpeq pokúno. Mitaq arega mirainiéóna arámbéhrí éhwéh peh morá anínká teawinkéhe úwe.

⁷ Úwara Sorareq nogú kega mi ehweh irera wehuke íre tago puara peh ehiyansá síwéh panantágúwara míówe. ⁸ Soraga irigue aura pankeqme ebiena tagótaq íre tagahrahúwe. Íre tagahrahúnsabe wereq nogú kega wene ayahtaq panantáwera Támákása suwahpeq móátówe. ⁹ Móátówana apahtáróráq wene aura íre tagahrahéna wánínkakaq táhutahuqkakák awehriúwe.

¹⁰ Awehriúwana Támákása suwahpeqte ání Sísá tagaríéh anínéna wenáwíq Ánáníásie. Ánáníásine awanka tagówana Manikánka áhrabéna, Ánáníásio úwe. Ánáníásio úwana, Mahna míóge úwana ¹¹ Manikánka wensabé, Wehukení wenáwíq Súrásae. Irigue wene nahtápéqté áh áwíq Obarisa áhtápéq pokúno. Wene nahtapeq Tahsa suwahpeqte ání wenáwíq Sora ména amahnága púrerire. ¹² Métáq wenawanka tagéwéhtáq wene aura ebieyabe arega weba sure táhtorahnana wene auranka tagehre. Weba koragáhno úwe.

¹³ Úwana Ánáníásiga mahraréna, Áhnte kegá arega iraréna aniné ahbabáqsabe teniátówe. Sarúsarama suwahpeqte Sísá tagaríáh ké wega íre kawerarítárué. ¹⁴ Moke arenáwirue áhrabo ke karábúsiipéq mórítanieéna sire. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahmarínká páhsi awera pokue komiraúno átárówe úwe.

¹⁵ Úwana Manikánka wensabé, Pokurio. Néne arambehri mirainkeheéna omaq atáráuge. Wega Ísara kereq wáhnaupeqté kéreq sene wahnahmarínseq néne ehweh korerinkéhe. ¹⁶ Néne arambehri mirainayabé mó kegá we anotahtaq áwioqnagehe. Minayabe sokigi awinauge úwe.

¹⁷ Úwana Ánáníásiga pokue Sora mío nahupéq kibekéna wene ayahtate táhtorena wensabé, Sorao, are náníbáq móne. Arega ahtapeq séwaronaraq itene Wahnah areba séwíarai ani wenáwíq Sísaga eqmaq núwéhre. Arega mó tagehnana Manikáne Awanka arene arupipeq sewíankeheéna eqmaq núwéhre úwe. ¹⁸ Úwana Sorane aura ahra tahnsá akariatio naneq apubúue megúwana tagéna irigúwana wání meawuwe. ¹⁹ Wání meawuwana táhutahuq nówana wene anonka págege agúwe.

Soraga Sísaga éhweh pahsuo ehwehne.

Táhmáro wehekáh Soraga Sísaga tagaríáh kébá Támákása suwahpeq ména ²⁰ apubúue Asiu kené momiwí nahtápéq kiwéna Sísaga éhweh teriena, Sísawe Manikáne ahninkáwáe úwe. ²¹ Úwara wene ehweh író kega moke áhtenéra mahraréra, Irari anínká Sarúsarama suwahpeq ména Sísaga áhrabo ke síwíoqnéna karábúsiipéq sitarái mino. Mahtaqqákáq mirainieéna surai mino. Wega Sísaga áhrabo ke táhtoqme táhruue Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahpa mórítanieéna surai mino uwe.

²² Úwana Soraga págege ehwéh irarú ani úkue kaweq tábúsoqme ehweh teriena, Mah marákó marákóipéq sína aní, Manikánka omaq ato anímé Sísaga wire ue tábúsoqme síwáhnorúwe. Tábúsoqme síwáhnorú púara Támákása suwahpeqte Asiu kegá mó íre irarerahowe.

Áhnte Asiu kegá Sora subiq suonehera unsabe pokú ehwehne.

²³ Áhnte wehekáh sótaikúwara Asiu kegá momiwíue sío síoéra, Sora subiq suanéhe íwíáhuwe. ²⁴ Subiq suanéhe íwíáhéra moráenuwana mó anínká sene ehweh irena Sora koreawuwe. Koreawuwara sega suboneheéra Támákása suwahpeqte áhnánsáhrápéqte áhtápéq wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakáq wahnah wahnahnuwe. ²⁵ Wahnahnuwara inokáhpeq Soraga anotah pahsíkétíipéq tútuue míowara we kéro kega méatera náhniáq-tate pahsíkétiraq iwe panantáwe tunse ebah kuri pera máhpeq márúnátówe.

Soraga Sarúsarama suwahpeq síwáhnorú ehwehne.

²⁶ Soraga Sarúsarama suwahpeq pokéna, Sísaga tagaríáh kébá kowíanauge íwíáhuwara sega wensabé áhreéra, We íre aiq pútaq Sísaga tagaríéh aní míre íwíáhuwe. ²⁷ Iwíáhuwana Páhnábásaga Sora meqmena eqmaro keba móatowe. Móatena wensabé, Mah anínká ahtapeq itene Wahnah tagarairana wega ehweh teawátáire. Teawátáirana wega Támákása suwahpeq Sísaga éhweh págegeue síwáhnoruraire úwe.

²⁸ Úwana Soraga Sísaga tagaríáh kébá mía míaéna Sarúsarama suwahpeq íre áhrea peh mó minatáq mó mahnatárue Sísaga éhweh págegeue síwáhnorúwe. ²⁹ Síwáhnorúnsabe wereq Káríki ehwéh iraru Asíú kéreqka ehwehuwe. Mi kegá, Sora subiq suanehe-qmúne íwíáhuwara ³⁰ Sísaga tagaríáh kégá mina irera Sora meqmera Sésaría suwahpeq márúnatera mibeqte Tahsa suwahpeq eqmarówe.

³¹ Eqmarówara mi tanáhráq mó kegá Súría marákóákáq Kehrari marákóákáq Sámária marákóákáq Sísaga tagaríáh ké íre síwíoqnia peh míówe. Peh míowara sirupipeq Sísane sánsá ahtebéra kawerue mirauwe. Manikáne Awanka págege aritena sirupipeq kaweq iwíáh aritowara íregáritaq mó wehekéqká Sísansabé aiq pútare atera kawerue kérowe.

Pítaqa Áínía kawerato ehwehne.

³² Pítaqa Sísaga tagaríáh ké mío nahmáritápéq poku pokuúwe. Pokéna Áríra suwahpeqte Sísaga tagaríáh kéreqpa tuwe. ³³ Mi ke suwahpeq mío aní wenáwíq Áíníae. Wega abapete apahtáro ópéq wene máhriqtaq ména ah íre nogoráhuwe.

³⁴ Ah íre nogoráhuwana Pítaqa we tagéna wensabé, Áíníao, Sísaga Karáhéga amahnága kaweratéhre. Irigue arene máhriq sabaráwe sokah sokahúno úwana wega apubúue irigúwe. ³⁵ We kaweragúnsabe moke Áríra suwahpeqte kéreq Sáróna suwahpeqte kéreqka tagéra Sísansabé aiq pútare atera, Wene sánsá sehgionéhe íwíáhuwe.

Tókási pukú ehwehne.

³⁶ Sópa suwahpeq mío iní wenáwíq Tábítae. We Sísa tagaríéh aní míowara Káríki ehwéh iraru kegá Tókásie ue áwíratowe. We kaweq arámbéhrí iní ména íre arambehrioraho ke séhréh aruqarurúwe. ³⁷ Píta Áríra suwahpeq míotaq mi iní anotahtaq awahreue pukúwe. Pukúwara wene anonka pabeq paberue abobóráhpeqte náhtápéq átówe. ³⁸ Sópa suwahpeq Áríra suwahpeq wahtotaq kowara Sísa tagaríáh kegá Pítawe Áríra suwahpeq míéhre u írówe. Irera téhraníté Pítaba eqmaq suera, Pehbeheráh súno koreawétao éra eqmaq súówe.

Tókási oga úkú ehwehne.

³⁹ Eqmaq súowara pokue koreawúye. Koreawúyana Pítaga se kérirowe. Eqmaq súó keba suwara sega meqmera abobóráhpeqte nahtapéq móátówara mibeqté kéwéinín-sónká Pítaba iriwe méra ibisowe. Ibiséra Tókási oga míotaq miraro korósí Píta sokigiue teawúwe.

⁴⁰ Pítaga se moke máhpeq kaqsuena arehunseraráq ména púrerúwe. Púreréna pabeqme putio anínsábé, Tábítao, irigúno úwe. Irigúno úwana wene auranka tagéna Píta tagótaq máhriqtaq kirútuue míowe. ⁴¹ Míowana Pítaga wene ayahnkara táhtoque pankeq auwowe. Pankeq auwena kéweinínsónseq mó Sísa tagaríáh kéreqsabé síáhrabéna sensabé, Seragahro. Oga úki aní tagahro éna sokigi ariuwe.

⁴² Moke Sópa suwahpeqte kegá oga úkú ehweh irera áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atówe. ⁴³ Pítaga áhnte wehekáh Sópa suwahpeq ména ménkámehnkáne áu kaweraqari aní wenáwíq Sáimónine nahtapeq kaegaeúwe.

10

Íopeqté ánínká Kóníría teawu ehwehne.

¹ Sésaría suwahpeq mío weh wenáwíq Kóníríae. We áhnte Aroma sontiá ké 100 Ítári marákórápéqté sóntiá kéné kíápéténí míowe. ² We Maniká awahbeh sansa sehgiu aníne. Mi karírónánínká Manikánsabe iwíáh íwíáhéra wene sánsá sehgiúwe. We íre arambehrioraho ke nári nárinena Manikánsabe púreq aruqarurúwe.

³ Ío tunsorerutaq wenawanka tagówana Manikáne íopeqté ánínká weba súwana kawerue togówana wensabé, Kóníríao úwe. ⁴ Úwana we ebitáwéna áhreéna wensabé, Árahono úwe.

Arahono úwana íopeqté ánínká wensabé, Arega púreq aruqarurónawe Manikánka irena arega tabonah ke nári nárinónawe wega tagéna arensabé kaweróne atéhre. ⁵ Wehukení wenáwíq Sáimóni we mó awíq Pítæ. We Sópa suwahpeqte koweragéhboq wehuke eqmaq suo. ⁶ Pítaga ménkámehnkáne áu kaweraqari aníne nah sóreq waní áhkórapeq kéh náhpípéq kaegaeire.

⁷ We koweragéhboq wehuke amahnága eqmaq suo éna pokúwe. Pokúwana Kóníríaga wene arambehriuya anitéreq peh morá sóntiá ánínseq síáhrabúwe. Mi sontiá aní Maniká awahbeh sansa sehgi aní ména Kóníría séhréhu ani míowe. ⁸ Síáhrabéna su ke íopeqté áníné ehweh moke teriena Sópa suwahpeq eqmaq suowe.

Pítane awanka tagó ehwehne.

⁹ Mó wehekáh se ahtapeq Sópa suwahpeq áhnbórá kutaq Pítaga nah abogéhrapeq wehekáhnabubu púrerinieéna kiuwe. ¹⁰ Púreréna arupibiúwana, Tópahnsabé níre úwe. Mó kegá táhutahuq tíátótaq wenawanka tagówe. ¹¹ Tagówana íopeq sawekúwana mipeqté anotah paráhnkéq tahnsa náneq tuwe. Ébeq ayéhráq ébeq ayéhráruwe pagume we míorabeq mewerúwe. ¹² Mi paráhnkéqpípéq áhnte menkámehnkánkákáq karahrabahnkakáq kabarankakáq míowe. ¹³ Míowana íopeqté éhwéhnká mahraréna, Pítæ, irigue mi kamári subiqme tíwe náhno úwe.

¹⁴ Subiqme tíwe náhno úwana Pítaga anotah ahqáho éna, Anotah Wahnáh ánino, ite Asiu kegá íre nona naneq kamári púana órirane. Naho íre naraugé. Amahnága moq íre nanaugé úwe. ¹⁵ Úwana íopeqté éhwéhnká mó mahraréna, Manikánka kaweraréh náneqsabé órirane atéhneho úwe.

¹⁶ Apahtárórác ménkámehnká parahnkeqpipeq sáhue mewena márumarena tuekéna úwana íopeqté éhwéhnká mó apahtárórác irarúwana íopipeq tumeyowe.

¹⁷ Wenawanka tagónsabe Pítaga áhtenéna, Néniwanka aneq tagehramo íwíáhúwe. Mira íwíáhútaq Kóníríaga eqmaq suo kega Sáímónine nah kabarue ábóraq marera ogesáh ogesáhrapeq iriwe míówe. ¹⁸ Iriwe méra anotahtaq kasenéra, Sáímóni mó awíq Píta mahta q kaegaeiro kasenuwe.

¹⁹ Wenawanka tagónsabe Pítaga iwíáhútaq Manikáne Awanka wensabé, Sáímónio, írátiahno. Apahránítógá arensabé anebahrowe. ²⁰ Iriwe tutagáhno. Ínéga se eqmaro púah iwíáh kikirinehboq pehipi kériro úwe.

²¹ Úwana Pítaga seba tutagéna sensabé, Itega kabaro anímé íné úge. Aneqsabé seo úwara ²² sega wensabé, Sóntía kené kíápéténi wenáwíq Kóníríaga eqmaq íúwátáire. We kaweqtaq mía míai aní ména Manikánsabe áhtenuwe. Moke Asiu kegá iwíáhéra, Kóníríawe peh kaweqtaq tabasíwe míéh ánine iwíáhuwe. Maniká míéhrabeqte íopeqté ánínká wensabé, Pítaga ehweh teinkéhboq siqmarehnara arene nahtapeq koweráhiro uraire uwe.

²³ Uwana Pítaga sensabé, Nahupeq kíóro éna inokáhpeq kirabo aritowe. Ahbiahipeq Pítareq we seweró kereqka pokuwara mó mibeqté Sísa tagaríáh kégá kérowe.

Pítaga Kóníríane nahtapeq kú ehwehne.

²⁴ Mó wehekáh Pítarehga Sésaría suwahpeq kuwe. Kóníríaga wenawahraheq wene iyahnabo anímárinseq síáhrabúwara sega wene nahtapeq sure momiwíue Píta áwénnunuwe.

²⁵ Pítaga nahupeq kinautaq Kóníríaga weba séna wene aigárátáq arehunseraráq ména wensabé iwíáh íwíáh atowe. ²⁶ Iwíáh íwíáh atowana Pítaga wensabé, Irigúno. Íné moq peh wehukení múge úwe. ²⁷ Pítareq wereq ehwehnéra nahupeq kíúyara áhnte wehuké mitaq sáhuríówe.

²⁸ Mitaq sáhuríówana Pítaga sensabé, Asiu kené sánsámé nahnso ke momiwíotaqme Asiu kegá mibeq pokéyabe órira míre éq íre pokorahúne. Minayabe tagaríáhwe. Manikánka sokigiue teniena, Mó ke peh abehq ké wóe iwíáhineho uraire. ²⁹ Minayabe itega níáhraburowana pehipi suraue. Aneqsabé níáhraburoo? Teniéro úwe.

Kóníríaga Píta teawu ehwéhne.

³⁰ Kóníríaga Pítansabé, Mó mahsenahrí amahnága tahnsa tanáhráq tunsoreráitaq nahtapeq púreruraue. Púreruraugana patahga inserah téhreh ambántánkákák ánínká íné míarautaq ábóraruraire. ³¹ Ábóraréna ínénsabe, Kóníríao, Manikánka arega púreróna ehwéh íréhre. Arega nári nárínóna sansá tagaríéhre. ³² Minayabe wehukení wenáwíq Sáímóni we mó awíq Píta kowero. We Sópa suwahpeqte kiweragéhboq wehuke eqmaq suo. Mó aní wenáwíq Sáímóni ménkámehnkáne áu kaweraqari ánine nah sóreq waní áhkórapeq kéh náh Pítaga kaegaeire uraire. ³³ Urainsabé are kiwerageheéna apubúue wehuke eqmaq súátáuge. Eqmaq súátáugah arega suronawe kaweróne. Ite ómiga Manikáne aurátaq sewíone. Minayabe Manikánka korerio urai ehwéh amahnága moke teio úwe.

Pítaga Sísa ehweh Kóníríareh teriu ehwéhne.

³⁴ Kóníríaga, Moke teio úwana Pítaga sensabé mahraréna, Íné amahnága tagaríómé Manikánka aiq pútaq moke mah kehiná kéhínánsabé monseráhnue arutaboire. ³⁵ Wensabé áhtenéra kaweqtaq mía míao keyábé arutaboire. Íre peh morá Asiu keyábé moke mah kehiná kéhínánsabé arutaboire. ³⁶ Manikánka ite Ísara ke teiu ehwéhme itega írátíáhwe. Mi ehwéhme Sísa Karáhéwé mah kehiná kéhíná wahnahnarítéhre. Wene kaweq ehwéhnsabé aiq pútare atáh ké peh morá ké tahnsa úkowe.

³⁷ Sóniga Kehrari marákórápéq kaweq arámbéhrí áhwáréna ehweh teriena wání meriuwe. Anehe ite moke Ísara kehiná suwahpeq mirauro sansá aiq tagaríáhwe. ³⁸ Manikánka Sísa Néhsara suwahpeqte ánípá Wenawa eqmatairana Wenawanka Sísa séhréh atena págege ataráire. Sísa mó ke suwahpeq mó ke suwahperue pokue kaweq

arámbéhrí arítáráire. Manikánka Sísaba mía míai puana owainawanka síwioqneh ke kawerarítáráire. Ínéga teiú éhwéhmé aiq íráhwe úwe.

³⁹ Pítaga mó mahraréna, Asiu kené marakórápéqkákáq Sarúsarama suwahpeqkákáq Sísaga moke mirarurai arámbéhrí ínereq mó we kéro kereqka tagaraune. Ísara kegá Sísá awankátaq táhparera subiq sutowe. ⁴⁰ Subiq sutowana pukúwana apahtáro wéhékáhtáq Manikánka Sísá iriwe oganúq atáráirana wega iteba suraire. ⁴¹ Íre ómi kehinápá peh iteba surairaq tagaraune. We oganúq kuraitaq tagéq itereq wereq moráráq táhutahururaune.

⁴² Manikánka itensabé, Mah kehiná kéhíná koreriéro. Sísá ínégá omaq ató ánínká mókake moke oga míáh kéreq pusa kéreq ehweh aritankéhe. Mi ehwéh tábúsoqme koreriéro uraire. ⁴³ Moke Manikáne ehweh iraru kegá mahraréna, Mi aní áwíq áhrabéra wensabé aiq pútare atáh kéwé Manikánka sene ahbabáq kaweraritankéhe uwe teriuwe. (*Aisaia 33.24, 53.5,6; Jeremaia 31.34; Maika 7.18; Sekaraia 13.1; Aroma 10.11; Kárétia 3.22*)

Manikáne Awanka nahnsó kebá tumió ehwéhne.

⁴⁴ Pítaga mi ehwéh teriutaq Manikáne Awanka író kene sirupipeq tumíowara ⁴⁵⁻⁴⁶ sega kambare ehwéh iraréna Manikánsabe iwíáh iwíáh atówe. Iwíáh iwíáh atówara Sísansabé aiq pútare atáh Ásíú ké Pítareq su Asiu kegá irera áhtenuwe. Áhtenéra irarera, Manikáne Awanka íre peh morá iteba tumíéhre. Nahnsó keba moq tumíéhre uwe.

⁴⁷ Uwana Pítaga mahraréna, Manikáne Awanka itene irupipeq tumíarainserah mah kené sirupipeq moq tumíéhre. Minayabe wání merieyabe insega ahqáho aitahráhiro úwe. ⁴⁸ Insega ahqáho aitahráhiro éna Sísá Karáhé áwíqtaq wání meriéro úwara mi ke wání meriúwe. Wání meriúwara sega Pítansabé, Táhmaro wehekáh mahtaq míahno uwe.

11

Pítaga Sarúsarama suwahpeqte Asiu ke teriu ehwehne.

¹ Nahnsó kegá Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atárówe uwara Súría marakórápéqté eqmaro kereq mó Sísá tagaríáh kéreqka írówe. ² Írówana Pítaga Sarúsarama suwahpeq kiutaq mibeqté síú amurúruó kegá ehweh atówe. ³ Ehweh atera, Íre Asiu kené nahtapeq árahinsabé pokue táhutahururono uwe.

⁴ Uwana Pítaga Kóníríane nahtapeq pokú ehweh mahraréna, ⁵ Íné Sópá suwahpeq púrururutaq néniwanka tagaraire. Tagarairana íópeqté anotah paráhnkéq tahnsa náneq tutaire. Ébeq ayéhráq ébeq ayéhrárué íné míaraurabeq mewe tutaire. ⁶ Íné ebitáwéna ménkámehnkánkakaq karahrabahnkakáq kabarankakáq mi paráhnkéqpípéq míaraire.

⁷ Míarairana íópeqté éhwéhnká iraréna, Pítao, irigue mi kamárí subiqme tiwe náhno uraire. ⁸ Urairana ínégá anotah ahqáho éna, Íre nóna naneq kamárí púana naho íre narauge. Amahnága moq íre nanauge urauge.

⁹ Uraugana íópeqté éhwéhnká mó mahraréna, Manikánka kaweraréh náneqme íre no naneq kane atéhneho uraire. ¹⁰ Mi ehwéh apahtároráq irarurairana mi paráhnkéqkákáq íópeq tuekuraire.

¹¹ Tuekuraitaq Sésaría suwahpeqte ánínká, Íné koweniro únsabe apahránítógá íné koweniraneheéra kaeruru nahtápéq suwe. ¹² Suwana Manikáne Awanka ínénsabe, Iwíáh kikirinehboq pehipi kériro urairaq ínereq abapete morá mó Sísá tagaríáh kéreqka se kériatúne. Kérireq itega mi wehné nahtapeq kure kiraune.

¹³ Kiraunana wene nahtapeq íópeqté tutai aniné ehweh teiátáire. Teiena, Íópeqté tutai anínká ínénsabe mahraréna, Wehukení wenáwíq Sáimóni we mó awíq Píta Sópá suwahpeq míéhre. We kiweragéhboq wehuke eqmaq suo. ¹⁴ We sínaraq arereq arenawahrahreqsabé oga úké ehweh teinkéhe ire uraire.

¹⁵ Kóníríaga mi ehwéh teniátáirana ínégá Sísá éhwéh áwaheue teriátáuge. Sísá éhwéh áwaheue teriátáutaq Manikáne Awanka sene sirupipeq tumíaraire. Téhwe itene irupipeq tumíarainserahnue tumíaraire. ¹⁶ We marakóipeq míaraitaq Sísaga mahraréna,

Sóniga wání meri merinínana Manikáne Awanka itene irupipeq tumíankehe uraire. ¹⁷ Manikáne Awanka sene sirupipeq tumíarairana mi ehwéh niahreraq káráire. Itega Sísá Karáhénsabe aiq pútare atárowana Manikáne Awanka itene irupipeq tumíaraire. Itene irupipeq tumíarainserah sene sirupipeq moq tumíaraire. Manikánka wewega miraruraire. Íné peh wehukení mío púana Manikánsabe árahue ahqáho atanínkono úwe.

¹⁸ Úwara sega Pítane ehweh irera túbáh aguwe. Túbáh agéra Manikánsabe iwíáh íwíáh atera, Nahnso keakáq sene ahbabáq súáhnsábé Manikánka oganúq sítéhre uwe.

Sísá Karáhé tagariáh kéwé Ántióka suwahpeq téhwe Kárisítíni kee ue síwírarító ehwehne.

¹⁹ Sítíbéni subiq súo tanahráq sega Sísá tagariáh ké síwíoqnowe. Síwíoqno puara sega Sarúsarama suwahpeq suera abae aguwe. Abae ague mó kegá Pónísía marákórápéq pokuwara mó kegá Sáipára marákórápéq pokuwara mó kegá Ántióka suwahpeq pokuwe. Poké agurabetaq peh morá Asiu ke Sísá éhweh teríúwe. ²⁰ Táhmaro Sísá tagariáh kéwé Sáipára marákórápéqté kéreq Sáíríni marákórápéqté kéreqka Ántióka suwahpeq pokue Káríki ke Sísá itene Wahnah éhweh teríúwe. ²¹ Wene ehweh teríú ke Manikánka séhréh arito púara áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atera, Wene sánsá sehgiónehe íwíáhuwe.

²² Sarúsarama suwahpeqte Sísá tagariáh kégá irera Páhnábása Ántióka suwahpeq eqmarówe. ²³ Eqmarówana Ántióka suwahpeq séna Manikánka wehuke séhréh arito tagéna wene arupipeq eyoyóúwe. Eyoyóéna sensabé túbáh agiyehboq Sísane sánsá kawerue sehgióro úwe. ²⁴ Páhnábása kaweqtaq mía míaú aní ména Sísansabé kawerue aiq pútare atowana Manikáne Awanka séhréh atowe. Séhréh atowara áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atera, Sísane sánsá sehgióneheqmúne íwíáhuwe.

²⁵ Páhnábásaga Sora anebahrinieéna Tahsa suwahpeq pokúwe. ²⁶ Pokéna Sora tagéna koweqména Ántióka suwahpeq kouwekúwe. Sega peh morá ópéq mitaq méra Sísá tagariáh kérerue momiwíue áhnte ke síwáhnoruye. Mitaq mó kegá Sísá tagariáh keyábé Kárisítíni kee ue téh síwírarítówe.*

Morábí soruparó monéyábé éhwéhne.

²⁷ Mi tanáhráq Manikáne ehweh iraru kegá Sarúsarama suwahpeq suera Ántióka suwahpeq túwe. ²⁸ Peh morá sú ani wenáwíq Ágábúsaga iriwe míowana Manikáne Awanka iwíáh atowana irarúwe. Iraréna, Anotah ehwehráhna tanáhráq mah marákó marákó sine úwe. Wehukení wenáwíqtare Károríúsa Sísáhri anotah wahnáh aní míotaq mi ehwéh aiq pútaragúwe. ²⁹ Ai q pútaragúwara Ántióka suwahpeqte Sísá tagariáh kégá iwíáhéra, Súría marákórápéqté Sísá tagariáh ké táhutahuq paiqmarageheéq mone nárienéhe. Nárinie ú aninká wewega iwíáhue náriuwe. ³⁰ Mina tahnsa sene mone morábí soruparówara Páhnábásareq Sorareqka mi moné mewera Súría marákórápéq pokuye. Mitaq Sísá tagariáh ábóawáh wéhgá nárigheéera móríúye.

12

Píta karábúsiipéq móató ehwehne.

¹ Mi tanáhráq Asiu kené anotah wahnáh aní wenáwíq Érótiga Sísá tagariáh ké síwíoqnowe. ² Síwíoqnéna, Sónine awahwá wenáwíq Sémísi subóro aritowara pokatate kiraqme subiq súówe. ³ Subiq súónsabe Asiu kegá Érótingsabé kaweróne atówe. Kaweróne atówana Érótiga Píta karábúsiipéq móátáhiro úwara táhtoqme móátówe. Sótaikú siahreraq ko tánáhráq karábúsiipéq móátówe.

⁴ Móátówana Érótiga áhnte sontiá keyábé wahnahnatíáhiro aritowe. Mó sontiá ké itaréitaré ké mipi sorupawe mía mó sontiá ké itaréitaré ké mipi sorupawe míaue 16 sontiá ké míówe. Érótiga iwíáhéna, Sótaikú siahreraq kéh tánáhráq parabagínaraq wehuke miáhpí kotiinie íwíáhuwe. ⁵ Iwíáhuwara Píta karábúsiipéq míotaq Sísá tagariáh kégá Píta pugeq auwageheéra púrerata atauwe.

* 11:26: Mi awíq áwahewé Karáhéne animárine áwíre.

Íópeqté ánínká Píta séhréh ato ehwehne.

⁶ Érótiga Píta Asiu kebá móatanaútaq Pítaga inokáhpeq karábúsiipéq sugowe. Píta taqnobagineho éra téhtaré séniráté táhrarera sóntía anítarégá ébeq ayéhráq ébeq ayéhrárué wahnahnuyara mó sóntía ánítarégá méhpehtapéq wahnahnatióyana sugowe.

⁷ Sugowana Maniká míéhrabeqte ánínká ábóraragútaq karábúsiipéq téhragúwe. Téhragúwana íópeqté ánínká Pítane ahwíraq subiq subirue iriatena wensabé, Apubúue irigúno úwe. Úwana wene ayahpíte séniraré megúwe.

⁸ Megúwana íópeqté ánínká wensabé, Arene ambanta sábirue úbítme arene súu sukio úwana Pítaga wene ehweh irena miraúwana, Arene korósi aneranerue íné séniro úwe.

⁹ Íné séniro úwana Pítaga we kérena iwíáhéna, Íópeqté ánínká tumeniréhnsábé aiq pútaqpomo peh néniwanka tagehrapómo íwíáhúwe. ¹⁰ Sóntía anínká wahnahnúrabéq sótaikéra mó sóntía ánínká wahnahnúrabéq sótaikéra wahba áhtápéq séagoyeheéra anotah kahpáh ónsá korabeq suye. Mi ónsá pehipi sigúwara sega máhpeq séaguye. Séagéra ahnanahq sótaikuyataq íópeqté ánínká Píta auwena taqnobagúwe.

¹¹ Taqnobagúwana Pítaga iwíáhéna, Íre néniwanka tagehrana amahnága aiq niahteboge. Érótiq Asiu kereqka nubíyehoéna Manikánka íópeqté áni eqmaréhre. Íné tumenirankeheéna eqmaréhre íwíáhéna ¹² Máhkane anowa Máhríane nahtapeq pokúwe. Máhkawe mó awíq Sónie. Mi nahtápéq áhnte Sísá tagaríáh kéga momiwíue méra púreruwana

¹³ Pítaga máhpeqte ónsaráq pakobakóúwana ahrari wenáwíq Áróraga onsarapéq tuirowe. ¹⁴ Tuirena, Ehweh irari aní Pítáe íwíáhéna wene arupipeq eyoyóúwe. Eyoyóúnsabe wega onsa íre siatasa peh nahupeq pehbeheráh kibekue, Píta méhpehtapéq iriwe míehre teriuwe. ¹⁵ Teriuwara sega wensabé, Are uwoyansa ani úkóne uwana mí ahrarígá, We míehre. Peh aiq pútariahnsanuge úwara sega wensabé, Peh íópeqté áni Píta wahnahnatéh ánípómo uwe.

¹⁶ Uwana Pítaga mó pakobakóúwara sega onsa siatera Píta tagéra áhtenuwe. ¹⁷ Áhtenuwana se túbáh agigeheéna Pítaga ayahnka saiqnéna Manikánka karábúsiipéqté tumero ehwéh teriuwe. Teriena sensabé, Sémisireq mó Sísá tagaríáh kéreq koreriéro éna mitaq suena móbeq pokúwe.

¹⁸ Ahbiahipeq Píta karábúsiipéqté taqnobagúnsabe sóntía kegá, Eheragiro éra sirupipeq iwíáh kikiruwe. ¹⁹ Érótiga sóntía keyábé, Píta koanebahroro úwara koanebahruwe. Anebahruwana Píta íre ábóraq míonsabe Érótiga Píta wahnahnuro sóntía ké ehweh aritena mó sóntía keyábé, Mi ke subiq súáhro aritowe. Subiq súáhro aritena Érótiga Súría marákórápéq suena Sésaría suwahpeq kowíowe.

Éróti pukú ehwehne.

²⁰ Érótiga Táíya suwahpeqte kéreq Sáiróna suwahpeqte kéreqsabé abiahnsanúwe. Abiansanúwara Érótiga wahnahnú marákórápéqté táhútáhúq paiqmaq paiqmaru puara sega weba suwe. Érótine arambehri kené wahnahnú ani wenáwíq Párásátae. Moraráq su kegá wensabé, Érótiga itensabé ahqáho aitehnehboq are itene ehweh mibeq mahbeq aní míahno uwe. Insahwé oneheéra Érótiba suwe.

²¹ Érótiga iwíáhú wehekáh wene wahnah awáhríq náneqmarí sukiwena wahnah siáhráq tútuue ména ehweh teriuwe. ²² Teriuwara író kega anotah ehwéhnaéna, Teí aní íre wehukení míre. We Maniká míre uwana ²³ Érótiga, Ahqáho. Íné íre Maniká múge. Peh wehukení múge íre iraria peh ehiya míowe. Minayabe íópeqté áni Maniká míéhrabeqte ánínká apubúue, Awahreúno atowana wene arupipeq awiria sóagúwana putiowe.

²⁴ Putiowara mó ke suwahpeq mó ke suwahperue áhnte kegá Manikáne ehweh irera Sísansabé aiq pútare átówe.

²⁵ Páhnábásareq Sorareqka sene mibeqté árámbehrí parabaruera Máhka mó awíq Sóni meqmera Sarúsarama suwahpeq suera Ántióka suwahpeq kouwekuye. (*Eqmaro 11.29,30, 12.1*)

13

Porareq Páhnábásareq eqmaq súo ehwehne.

¹ Ántióka suwahpeq Sísa tagariáh ké míorabeq Manikáne ehweh iraru kereq síwáhnoruru kereq míówe. Mi anímárí síwíqmé Páhnábása, Símióni we mó awíq Naisa, Sáírini marákórápéqté áni Árusía, Sora, Mánái miraue míówe. Mánáireq anotah wahnáh áni Érótiareq animairare míoyataq motakakiah ánité míóye. ² Segá kawerue púreroneheéra táhutahuq awehriuwe. Mi tanáhráq sega Manikánsabe iwíáh iwíáh atótaq Manikáne Awanka sensabé, Páhnábásareq Sorareqka teriena arámbehrí miraigehboq eqmaq súáhro úwe. ³ Úwara sega táhutahuq awehriéra púreréra mi aniténé sinonka táhtoqme púreraritera eqmaq súówe.

Ahgora aniné aura pigú ehwehne.

⁴ Manikáne Awanka siqmarowara Sorareq Páhnábásareqka pokue Sérúsía suwahpeq túye. Mitaq suera sípi kéwewera kure Sáipára marákórápéq pokuye. ⁵ Pokéra Sárámísi suwahpeq sutaq sega Asiu kené momiwí nahmáritápéq Manikáne ehweh teri terinuyana Máhkaga seba ména séhréh aritowe. Máhkawe mó awíq Sónie.

⁶ Segá moke Sáipára marákórápéq nogera Pápósa suwahpeq suwe. Mitaqté áni wenáwíq Páhsísae. We Asiu aní ména ahgora aní míowe. Wega, Íné Manikáne ehweh iraru aní múge úmé péhepehenuwe. ⁷ Wega Pápósa suwahpeqte wahnáh áníbá míowe. Mi wahnáhné áwíqtare Ségia Pórásae. We áhnte ahtébiá áni ména Manikáne ehweh irankehéna Sorararéyábé mahbeq sewéta Manikáne ehweh teniétao úwe. ⁸ Mi ahgorá áni áwíq mó awíqmé Erimae. Erimaga Sorararéne ehwehme abehq éhwéhne aritowe. Mitaqté wahnáh ánínká Sísa ehwehnsabé aiq pútare inehoéna wega Sorararéne ehwehnsabé abehq éhwéhne aritowe.

⁹ Sorawe we mó awíq Porae. Manikáne Awanka we págege atena séhréh atowana wega Erima págegeue ebitáwéna wensabé, ¹⁰ Are owainawane ani móne. Are kaweqtaq méyabe awahrieh aní móne. Are péhe ánimé ahababáqsabe áwí aní móne. Arega Manikáne ehweh íre tábúsoqme teriasa aeque síwáhnoróne. ¹¹ Írátiahno. Manikánka amahnága kamah awinah are aura pira áni mánkehe. Áhnte wehekáh téhreh íre tagahrahóne úwana wene aura apubúue pigúwana we íre tagahrahúnsabe mó anínká wene ayahnkaratáq ahmboqme ah sokigi aninkeheéna kabaq kabarúwe. ¹² Wahnah anínká mina tagéna Sísa ehwehnsabé áhtenu puana aiq pútare atowe.

Porareq Páhnábásareqka Ántióka suwahpeq teriúya ehwehne.

¹³ Porarehga Pápósa suwahpeq suera sípi kéwewera kure Péríga suwahpeq Pámbería marákórápéq kuwe. Mitaq Máhkaga Porareh suena wenawahpeq Sarúsarama suwahpeq seuwekúwe. ¹⁴ Seuwekúwara Porarehga Péríga suwahpeq suera Ántióka suwahpeq Písíría marákórápéq kuwe. Mitaq kéra ahrena ahrena wehekáh Asiu kené momiwí nahtápéq kire tútuue míówe. ¹⁵ Tútuue míówara mibeqté wahnáh kéga Mósísiga sehgióro ú sehirankákáq Manikáne ehweh iraru kené sehirankakaq sáhnshera sega Porarehyabe, Itene irupipeq séhréhorahi ehweh kahnaráqmé teiéro uwe.

¹⁶ Uwana Poraga irigéna se túbáh agigeheéna ayahnka saiqnéna mahraréna, Ísara kereq Manikánsabe áhteno kerero, írátíáhro. ¹⁷ Maniká Iteribo ite Ísara kené Manikáne. Wega itene igaqnaréh omaq sitena séhréhúnsabe sega Ísípi marákórápéq íregáritaq aguwe. Manikánka págegeue séhréh aritena Ísípi marákórápéqté meriqmena móbeq móritowe.

¹⁸ Segá 40 opéq abataq marákórápéq míówe. Míówana mi tanáhráq Manikánka se peh áwérágówe. ¹⁹ We abapete téhtaré Kénáni marákórápéq míó kehiná kaqsuowe. Kaqsuo

kene marakó itene igaqnaréh eqsitowe. ²⁰ Mi arámbéhrí miraúmé peh íregárita q opéq 450 opéq sótaikúwe. Sotaikúwana wega ehweh kaweraritageheéna wahnah ke omaq sitowe. Anehe Sáhmuéri wene ehweh irari aní omaq atowe úwe.

²¹ Poraga mó mahraréna, Itene igaqnaréhga Manikánsabe, Íregárita q wahnáh keyábé iuwahriehre. Peh morá anotah págege wahnáh ánínká ite wahnahnaitankehéé omaq ato uwe. Uwana Manikánka Pénsámíni kahnáh aní Kisine ahninkáwá wenáwíq Sora omaq atena itene igaqnaréh wahnahnarito atowe. Soraga 40 opéq wahnahnúwe. ²² Wahnahnúwana Manikánka Soransabé, Arega wahnahnurona tanáhráq aiq parabagire éna Tébiti sene anotah wahnáh aní míankeheéna omaq atowe. Omaq atena mahraréna, Sésine ahninkáwá tagaríóge. We niruní aní míre. Wega moke nuwahbeh sánsá mirainkehe úwe.

²³ Manikánka irarúnserah Tébitine anahwagá ite Ísara ke kaweraitankeheéna Manikánka omaq atowana aiq tutaire. Tutai ani wenáwíq Sísae.

²⁴ Sísaga tuina uraitaq Sóniga Ísara keyábé mahraréna, Itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míhrataqmé wání meiníe uraire. ²⁵ Sóniga wene arambehri parabarwana uraitaq wega mó mahraréna, Íné inse wíre íwíáhoo? Íné ite áwénunúna anímé íre we úge. Írátíáhiro. Íné inehe si aníné súu nahníáq pugereyabe íre awehrari aní múge uraire úwe.*

²⁶ Poraga mó mahraréna, Nánuwahraho, Ébáráhma kahnáhné animárínseq Manikánsabe áhteno kerero, írátíáhiro. Itega oga mía míaonayabé mi ehwéh Manikánka aiq teíre. ²⁷ Sarúsarama suwahpeqte kéreq sene wahnah anímárínseqka Sísá tunsabe we íre siahtabarowe. Segá ahrena ahrena wehekáh Manikáne ehweh iraru kené sehira sáhnsahwe taga tagaéra mi ehwéhnsábé íre kawerue iwíáhurowe. Íre kawerue iwíáhéra Manikáne ehweh iraru kegá sehiranunserah sega Sísá ehweh atera subiq suanéhe atówe.

²⁸ Segá, Sísá áhnte ahbabáruaire íre irarerahéra sega pehipi Páhirátinsabé, Subiq suo ato ue teawátówe. ²⁹ Manikáne sehiranka irarúnserah sega subiq sutowe. Subiq sutowara awanká soriwe táhparó ani sehgiwera maisé onápípeq mómaisarówe. ³⁰ Mómaisarówana Manikánka iriatena oganúq ataráire. ³¹ Oganúq ataráirana Kehrari marákórápéqté Sarúsarama suwahpeq we kétó keba suraire. Surairara sega áhnte wehekáh we taga tagauronsabé sega amahnága mó ke teri terinowe úwe.

³² Poraga mó mahraréna, Anotah kawéq éhwéh mahrarue teiune. Manikánka itene igaqnaréhyabe, Kaweraitahna aní iteba eqmaraníe aiq irarúwe. ³³ Eqmaraníe aiq iraréna Sísá iriatena oganúq ataráinsabé wega irarú ehweh aiq pútaraguraire. Itene igaqnaréhne animárínká aiq tagariaraune. Wegá iriatena oganúq ataráinsabé Buk Songipeqté éhwéhnká mahraréna,

Are nénahni móne.

Íné Arenabo uge ire.

(Buk Song 2.7)

³⁴ Manikánka iriatena oganúq ato puana wene anonka mókake marakóipeq íre karekoraire. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Ínéga Tébiti omasa éhwéh teawúnserah mókake ite kawerarena áhnte kaweq naneq iníe ire.

(Aisaia 55.3)

³⁵ Manikáne ehweh mó mahraréna,

Arega miraónayabé arene arambehri miraéyabe omaq ato aníné anonka íre karekinawire ire.

(Buk Song 16.10)

³⁶ Tébitiga oga mío tanáhráq Manikáne arambehri kawerue miraéna wene arambehri parabarwotaq putiowara itene igaqnaréh maisaróabeq maisarówe. Maisarówana Tébitine anonka kárékúwana ³⁷ Manikánka iriatena oganúq atarái aníné anonka íre kárékuraire. ³⁸ Minayabe teiníboq írátíáhiro. Sísaga miraurainsabé itene ahbabáq kaqiuwahráhire. ³⁹ Mósísiga sehgióro ú ehwehnká itene ahbabáq íre kaqiuwahráhire. Sísansabé aiq pútare atonayabé itene ahbabáq moke kaqiuwahráhire úwe.

* 13:25: Máhka 1.7 aigárápéqté éhwéh tagáhno.

⁴⁰ Poraga mó mahraréna, Naho sáyó ké tahnsa míyehboq néne ehweh kawerue írátíáhro. Mi keyábé Manikáne ehweh irarú aninká naho sehiranue mahraréna,

⁴¹ Íre aiq pútare ainteq peh niwirého keo, tagaríáhro. Ite áhtenéq pukoneheqmóe. Ite míéhra tanáhráq anotah pagégé árámbéhri mirainauge. Wehukega mi arámbéhri teiétáq tahirímé itega sensabé íre aiq pútare arítáh irino úwe teriuwe.

⁴² Porane ehweh parabagútaq wereq Páhnábásareqka Asiu kené momiwí nahtápéqté tueyokuye. Tueyokuyara mibeqté kégá sensabé, Mó ahrena ahrena wehekáh arega teiena ehwéh mahtaq mónkakáq sereiyo uwe. ⁴³ Momiwí nahtápéqté kégá abae agutaq áhnte Asiu kereq Asiu kené sánsá mirau kereqka Porareq Páhnábásareq kérirówe. Kérirówara Porararéga ehweh teriera, Manikánka ite séhréh aitankeheéq wene sánsá kawerue sehgióro uye.

Asiu ke suera nahnso ke koreríúya ehwehne.

⁴⁴ Mó ahrena ahrena wehekáh mi ke suwahpeqte ké peh íregárita q kégá Manikáne ehweh iraneheéra momiwíuríówe. ⁴⁵ Sísansabé íre aiq pútare atáh Ásíú kégá áhnte wehekéq momiwíuríówara tagotaq sene sirupipeq págegeéra abiahnsanuwe. Minayabe sega Poransabé awiréh atera, Arega iraréna ehwéh íre aiq pútaq ehwéhne atówe.

⁴⁶ Atówara Porareq Páhnábásareqka íre áhrea peh pahsuqme teríúye. Teriera, Itega Asiu ke míáh púata téh itega teiuye. Itega, Manikáne ehwehnsabé iuwahriehre éq oga mérapeqsábé íre iuwahbehnsabé ite iwueta mó ke nahnso ke korerieyéhe. ⁴⁷ Manikáne ehweh nka irarinserahnue mahraréna, Nahnso ke sunkíkírirabeq kawerue nogigéhboq kánéq keráhnserahnue itega kaweq ehwéh koreriéro. Mah kehiná kéhíná irageheéna eqmaróge ire uye.

⁴⁸ Uyara nahnso kégá mi ehwéh írótaq iwíáh iwíáhéra, Manikáne ehweh aiq kaweq ehwéhne iwíáhuwe. Oga mía míaiageheéna Manikánka omaq sito kega Sísansabé aiq pútare atówe. ⁴⁹ Sísansabé aiq pútare ató kega mitaq teri mahtaq terinuware áhnte mibeqté kégá írówe.

⁵⁰ Mibeqté Asiu kégá Porararéyábé abiahnsanéra kaweq abóawáh ínínseq mi ke suwahpeqte ábóawáh wéhreq eqmaq súówe. Eqmaq súówara sega Porareq Páhnábásareq síwioqnéra sensuwahpeqte káqsúówara ⁵¹ Porararéga sene sigarátáté tánáhúq aiyápóranirue poruarúoye. Itega aiq teriuyansabé amahnága mirao sansá seyene ahbabáre iwíáhéra sene sigarátáté tánáhúq poruaruera Áíkónía suwahpeq pokuye. ⁵² Pokuyana Manikáne Awanka mitaq Sísa tagaríáh kéné sirupipeq ména séhréh aritowara sega iwíáh iwíáhuwe.

14

Áíkónía suwahpeq ótaq sansámári mirauya ehwéhne.

¹ Porareq Páhnábásareqka Áíkónía suwahpeq pokuyataq sene sánsánéra Asiu kené momiwí nahtápéq kibekuye. Kibekéra Sísane ehweh tábúsoqme síwáhnoruyansabé áhnte Asiu kereq Káríki kereqka Sísansabé aiq pútare atówe. ² Íre aiq pútare ató Ásíú kégá nahnso keyábé, Porararéne ehwehme peh abehq éhwéhne uwara mi nahnsó kégá aiq pútare arító keyabé abiahnsanarítówe. ³ Porararéga íre wahto tanáhráq mitaq méra íre áhrea Manikáne ehweh síwáhnoruye. Mi ehwéh págegeue síwáhnoruyataq Manikánka sirupipeq págege aritowara sega ótaq sansámári mirauye. ⁴ Mi ke suwahpeqte kégá íre morá iwíáhuwe. Mó kégá Porararéne ehweh aiq pútaq ehwéhne iwíáhuwara mó kégá, Írakaumo. Peh Asiu kené sánsá aiq pútaq sansáne uwe. ⁵ Asiu kereq nahnso kereq sene wahnahnseqka momiwíéra, Porararé síwioqnéra ebahnsatate tuparuqme subonéhe iwíáhuwe.

⁶ Iwíáhuwara Porararéga mi ehwéh íróyataq apubúue mitaq suera Áíkónía marákórápéq Árísata suwahpeq Tébi suwahpeq pokuye. Mitaqkákáq mó ayéhrápéqté ké suwahpeqkákáq teriáqme nogúye. ⁷ Mi marákórápéqté ké Sísane kaweq ehwéh teriáqme nogúye.

Soriqnah ani kaweraqú ehwehne.

⁸ Peh morá soriqnah ani Árisáta suwahpeq tútuue míwana wenanoga soriqnah ani maqmaronsabe íre nogoráhúwe. ⁹ Poraga síwáhnorútaq mi anínká kawerue irowe. Irena, Sísaga íné kaweraintahráhire íwíáhúwana Poraga we ebitáwéna wene iwíáh tagéna anotahtaq teawena, ¹⁰ Irigue nogo úwana wega apubúue iriwe noguwe.

¹¹ Noguware mibeqté kégá Poraga miráú tagéra anotah ehwehnabaéra Áríkiónía marákórápéqté kéné ehweh mahraréra, Manikátaregá wehukénité úkéra iteba tumíéhye uwe. ¹² Tumíéhye éra Páhnábásansabé sene maniká áwíq Súsie ue áwíratówe. Poransabé sene maniká áwíq Érémsie ue áwíratówe. Poraga áhnte ehwehnúnsabe, We Érémsi tahnsá áníne éra Érémsie ue áwíratówe. ¹³ Sene maniká Súsinsabé iwíáh iwíáh ató nah sensuwahpeq ahnansahrapeq kowe. Súsine ehweh mibeq mahbeq arítéh anínká káhoakáq awanká aramarínkákáq ogesáh ogesáhrapeq mewena súwe. Segá, Porareq Páhnábásareqsabé manikátare wóye iwíáhéra titironeherauwe.

¹⁴ Titironehera uwara íre mirao sansá miraonehera unsabé mi kegá túbáh agigeheéra Porararéga sene ambanta subansúoye. Subansuera wehuke míorabeq pehbeheráh pokue anotahtaq ehwehnéra, ¹⁵ Aneqsabé mirao? Peh ite tahnsá wéhúké míoye. Íre miraoro. Itega kaweq ehweh teieyeheéta súye. Írátíáhro. Maniká we oga mía míai aní míre. Wega íopeqkákáq mah marákó marákóakáq sóreq wanínkákáq moke kéh náneqmarínkákáq mirarowe. Péhepehe manikánsabé iwíáh iwíáho sansá sueq Manikánsabe áhraboro. ¹⁶ Naho wehukega seyene mirau sansánuwana Manikánka pehragaritowe. ¹⁷ Íopeqté ibonsúno atéhraha ibonsirana ménsámehnsá kawerue kíréhre. Kawerue kíréhrana iyahbankirehraq itene irupipeq eyoyóire. Minayabe wega ite kaweraitena aiq pútaq míoge éna aiq sokigi aíre uye.

¹⁸ Mi ehweh irarayara titironehe íwíáhu ke ebeq sene ehweh íre írówe. Íre írówara Porararéga anotahtaq págegeue ahqáho aritoyara mi kegá, Aiq mire. Itene titironehe íwíáh suanehe éra súówe.

Ebahnsatate Pora subú ehwehne.

¹⁹ Ántióka suwahpeqte Asiu kereq Áíkónía suwahpeqte Asiu kereqka mitaq séra mó ehweh teríunsabe mitaqté kégá sene ehweh meyówe. Mewera ebahnsatate tuparuqme Pora subúwana we marakóipeq aunúnkaq surahúwara sega, Aiq putíéhre íwíáhéra abariue ahnansahrapeq márówe.

²⁰ Márówara Sísá tagaríáh kégá weba sáhuriótaq Poraga irigéna mi ke suwahpeq kouwekúwe. Ahbiah tahnsá Porareq Páhnábásareqka mitaq suera Tébi suwahpeq pokuye.

Sísá tagaríáh ké págegeue míageheéra síwáhnoréra aboawah weh omaq sitóya ehwehne.

²¹ Segá Sísane kaweq ehweh Tébi suwahpeqte ké teríuyara áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atówe. Aiq pútare atówara Porararéga mitaq suera Árisáta suwahpeqkákáq Áíkónía suwahpeqkákáq Ántióka suwahpeqkákáq kouwekuye. ²² Kouwekéra Sísá tagaríáh ké págegeue míageheéra síwáhnoruye. Síwáhnoréra, Túbáh agiehboq Sísá kawerue kéréhro éra Sísane ah íre mareqmareq ahne. Ebeq mó kegá íwíoqnehraq anehe Manikánka wahnah wahnahnirabeq pokoneheqmúne uye. ²³ Sísá tagaríáh kéréq wahnahnigeheéra Porararéga mó mapéq mó mapérue aboawah weh omaq sitóye. Omaq sitera táhutahuq awehriue mahraue púreréra, Maniká Iteriboo, síósi rapéq wahnahnira kegá arensabé aiq pútare atáhwe. Arega se págege arite wahnahnarito ue púreruye.

Písíría marákó Ántióka suwahpeq seuwekuya ehwehne.

²⁴ Porararéga mitaq suera Písíría marákórápéq kotaikue Pámbíría marákórápéq pokuye. ²⁵ Mitaq Péríga suwahpeq Sísane ehweh teriera suera Átáría suwahpeq pokuye.

²⁶ Mitaq suera sípi kéwewera kure Ántióka suwahpeq kouwekuye. Mitaqté Sísá tagaríáh kégá eqmaq suanehe íwíáhéra púreruwe. Manikánka Porararé séhréh aritankeheéra púreréra eqmaq súówe. Eqmaq súówara sega Sísane ehweh kawerue teriera sene

arambehri parabarúoyansabé Ántióka suwahpeq seuwekuye. ²⁷ Seuwekuyataq sega Sísá tagariáh ké momiwí arítóye. Momiwí aritera Manikánka séhréh arito ehwehnikákáq áhnte nahnsónká Sísansabé aiq pútare ató ehwehnikákáq teríuye. ²⁸ Teriera sega íre wahto tanáhráq mi ke suwahpeq Sísá tagariáh kébá mía míauye.

15

Tábúsoq marageheéra eqmaq súo ehwehne.

¹ Táhmaro Súría marákórápéqté kégá Ántióka suwahpeq tuera Sísá tagariáh ké síwáhnoruwe. Síwáhnoréra, Peh morá Mósísine sánsá sehgió ké sene síu amurúruáh kégá oga mérapeq awaq miahráhowe uwe. ² Uwara Porareq Páhnábásareqka mi ehwehnsábé anotah ahqáho arítóye. Minayabe sereq tú kereqka anotah ehwehuwe. Anotah ehwehuwara Ántióka suwahpeqte Sísá tagariáh kégá Porareq Páhnábásareq táhmaro mó kereq omaq sitera Sarúsarama suwahpeq pokoro arítówe. Sarúsarama suwahpeq Manikánka eqmaro kereq Sísá tagariáh ábóawáh wéhreqsabé mi ehwéh tábúsoq marageheéra Porareh pokéwáho arítówe.

³ Sísá tagariáh kégá pokéwáho arítówara sega Pónísía marákóákáq Sámária marákóákáq kótaikuwe. Kótaikutaq mitaqté Sísá tagariáh ké teriera, Nahnsó ke Sísansabé aiq pútare atówe ue teríuwe. Teríuwara moke sirupipeq iwíáh iwíáhéra eyoyóuwe.

⁴ Porarehga Sarúsarama suwahpeq sutaq mibeqté eqmaro kereq Sísá tagariáh ábóawáh wéhreq moke Sísá tagariáh kéreqka mehweh arítówe. Mehweh arítówara Porarehga Manikánka séhréh aritena moke miraú naneqkakaq teríuwe.

⁵ Teríuwara táhmaro Sísansabé aiq pútare ató ke Péhrasi kené sánsá miraó kegá irigéra mahraruwe. Mahraréra, Nahnsó kegá oga mérapeq awaq miagéhboq Mósísine áu amurúruto sansá miraoro terio. Mósísiga sehgióro ú ehweh anterúéhboq kawerue sehgióro terio uwe.

⁶ Eqmaro kereq Sísá tagariáh ábóawáh wéhreqka mi ehwehnsábé iwíáhhoneheéra momiwíera sío síouwana ⁷ Pítaga irigéna sensabé, Nanuwahraho, ite tagariarome naho nahnsó kegá kaweq ehwéh irera aiq pútare atageheéna Manikánka ite míaraunarabeq omaq intaráire. Omaq intena, Korerio aintaráire. ⁸ Manikánka wehukene sirupipeq tagariéhre. Wenawa iteba eqmaq áuwátáinserah nahnsó keba moq eqmaq áuwátáire.

⁹ Wega íre peh morá ite Asiu keyábé arutaboirire. Wega nahnsó keyábé moq arutaboirire. Sega Sísansabé aiq pútare atáro puara sene sirupipeq kawerarítaráire. ¹⁰ Aneqsabé Maniká áwíoqnaho? Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgie sansa anotah pagégé sánsáne. Itene igaqnaréhreq itereqka mi sansá íre tábúsoqme sehgiórahúne. Minayabe itega aneqsabé nahnsó ke mi pagégé sánsá sehgióro terieo? ¹¹ Íre mi sansá sehgiunaga oga mérapeq awaq miahráhu. Peh morá itereq nahnsó kereq Sísansabé aiq pútare atonaga oga mérapeq awaq miahráhu úwe.

¹² Pítaga mi ehwéh irarue parabaruwara Porareq Páhnábásareqka momiwíurío ke ehweh teríuyara ehiya míówe. Porararéga nahnsó ke míópi Manikánka séhréh aritena ótaq sansámári miraurai ehwéh teríuye.

¹³ Teríuyana sene ehweh parabagútaq Sémísiga mahraréna, Nánuwahraho, néne ehweh íráhro. ¹⁴ Manikánka nahnsó ke we kahnáh míageheéna omaq sitaráire. Wega téh miraurainsabé Sáimóniga aiq teíre.* ¹⁵ Manikáne ehweh iraru kegá minayabe aiq monseráh éhwéh teiúwana Manikáne ehwehniká aiq mahraréna,

¹⁶ Itene anotah Wahnáhnká mahraréna, Nah sokogi inserah Tébiti kahnáhmé ahbabárowe. Íné kouwekutaq sokogi nah pankeráhnserah íné Tébiti kahnáh kaweraritanie. Sokogi nah pankeráhwana o nah tahnsa kéhnserah íné we kahnáh kaweraritanie. ¹⁷ Mó kegá íné sene Wahnahnsabé ninebahrigeheéna kaweraritanie. Ómi ínéga omaq sitó náhnsó kégá ínénsabe ninebahrera iwíáh iwíáh aintagéhe ire.

* 15:14: Árukaga Pítane mó awíqmé Sáimónie áwíratowe.

¹⁸ Naho itene anotah Wahnáhnká áwahewé sína naneq aiq teiuwe úwe.

Awehrio naneqsabé éhwéhne.

¹⁹ Sémísiga mó mahraréna, Íné iwíáhume Manikánsabe áhrabo nahnsó kégá Maniká kéréh sánsá sene sirupipeq umeh agínehboq ahqáho ariteho. ²⁰ Peh mahrarue páhsi sehiranue terienéhe. Terieq,

Péhepehe manikánsabe iwíáh íwíáhoneheéra titirataq náira naneq íre nahro. Mó kené ahrewé ahriawe wehwe mahbiwe íre abarioro. Wehukeníká awio páríkí náneq ka íre nahro. Korahq íre nahro.

Mahraue páhsiipéq sehiranue terienéhe. ²¹ Mósísine ehweh ahrena ahrena wehekáh Asiu kené momiwí nahmáritápéq ahriahri sáhnsáhówe. Wene ehweh moke mi kehiná suwahpeq síwáhnorowe. Minayabe wene ehweh író kega abiahnsaniyeho éra peh morá teiú náneqmarínsábé awehrioro ue páhsiipéq sehiranue terienéhe úwe.

Páhsiipéqté éhwéhnsábé éhwéhne.

²² Eqmaro kereq Sísa tagariáh ábóáwáh wéhreq moke mó Sísa tagariáh kéreqka Ántióka suwahpeqte ké koregheheéra kaweq ke omaq sitanéhe íwíahuwe. Segá itebaté téhtaré anité Sáírásareq Súrása we mó awíq Pásábareq omaq sitowe. ²³ Omaq sitera mi anitéreq Porareq Páhnábásareq mi páhsi siera eqmaq súówe. Páhsiipéqté éhwéhnká mahraréna,

Síría marákórápéqté kéreq Sírísía marákórápéqté kéreq Ántióka suwahpeqte kéro, ite nahnsó ke owanawé Sísa tagariáh púaq iteruwahrah úkowe. Ité eqmaro kereq aboawah wehreqka mah páhsi sehiranue teiune. ²⁴ Ité írátáúnawe menah táhmaro mahtaqté kégá iteba kure íwáhnorowe. Mi ke íre eqmaq súátáunara peh seyega iwíáhue iteba pokue íwáhnorowe. Itéga sene ehwéh aiq pútaq ehwéhpómo éq iwíáh kikiruowe. ²⁵ Minayabe itéga sío síoéq iteba Porararé moraráq iteba eqmaq súáhna anité omaq sitone. Porareq Páhnábásareq itene kaweq iyáhnábó anité méq sensabé irutaboírúne. ²⁶ Sereq itene Wahnah Sísa Karáhé éhweh terieyeheéra wehuke suboráho ke suwahpeq poku pokuóye.

²⁷ Mó anité síwíq Súrásareq Sáírásareq míehye. Segá sehiranu ehwéh moq teigéhe.

²⁸ Manikáne Awanka iwíáh aitéhraq itéga págege sansámáí íre teieq peh mahraue miraoro teiune.

²⁹ Péhepehe manikámáínsábé iwíáh íwíáhoneheéra titiré náriu naneq íre nahro. Korahq íre nahro. Wehukeníká awio páríkí náneq ka íre nahro. Mó kené ahrewé ahriawe wehwe mahbiwe íre abarioro.

Itéga mahna irarúna ehwéh íréhrataqmé kaweqtaq míagehe. Pehénáe. Mah páhsi aiq parabagire. Iro uwe.

³⁰ Eqmaq suwara segá pokue Ántióka suwahpeq tuera segá Sísa tagariáh ké momiwí aritera páhsi náriúwe. ³¹ Náriúwara sáhnsahera mi páhsiipéqté éhwéhnká sirupipeq eyoyó aritowe. ³² Súrásareq Sáírásareq Manikáne ehweh iraruya anité méra Sísa tagariáh ké págegeue míageheéra segá áhnte ehwéhnue síwáhnoruye. ³³ Síwáhnoréra táhmaro wehekáh mitaq méra seuwekoyehe íwíáhuyara pehwehrué pokéwáhtaó éra eqmaq súówe. [³⁴ Sáírásaga mó iwíáhéna íre pokia peh mitaq míowe.] ³⁵ Porareq Páhnábásareqka Ántióka suwahpeq kauye. Sereq áhnte mó kereqka Sísa ehweh teriera síwáhnorowe.

Porararéga Máhkansabé ehwehuya ehwéhne.

³⁶ Táhmaro wehekáh sótaikútaq Poraga Páhnábásansabé, Sísa ehweh síwáhnorurauya ke suwahpeqtaq seuwekoyehe. Sísa tagariáh ké kaweqtaq míahwapómo moke sensuwahpeq koragayehe úwe.

³⁷ Úwana Páhnábásaga, Sóni we mó awíq Máhkaga sénirahnata pokoyehe úwe.

³⁸ Úwana Poraga ahqáho atena, Itéga Pámbría marákórápéq pokurauyataq Máhkaga mitaq ite iuwena tabanaguraire. Mi tanáhráq wene arambehri íre parabarusa pehipi taqnobagurainsabé wega mó íre séirankéhe úwe.

³⁹ Mira íwíáhuyansabé sega ehwehuye. Minayabe Páhnábásaga Pora auwena Máhka meqmena sípi kéwewena Sáipára marákórápéq pokúwe. ⁴⁰ Pokúwana Poraga Sáirása omaq atowara Sísa tagaríáh kégá monseráh íwíáhéra, Pokéwáhtaó éra mahrarue púreruwe. Púreréra, Maniká Iteriboo, arega mah anítéyábé arutaboiróna puah kawerue págege arite séhréh arito uwe. ⁴¹ Uwara Porareq Sáirásareqka pokue Síria marákóákáq Sírisía marákóákáq Sísa tagaríáh ké momiwíurabeq págege aritayeheéra síwáhnoruye.

16

Tímótiga Porarehreq poku ehwéhne.

¹ Porararéga Tébi suwahpeq kótaikéra Árisáta suwahpeq suyana mibeqté Sísa tagaríéh aní wenáwíq Tímóti míowe. Wenano Sísa tagaríéh Asiu iní míowana wenabo Kárikí aní míowe. ² Árisáta suwahpeqte Sísa tagaríáh kégá Tímóti kaweq aníne uwara Áikónía suwahpeqte Sísa tagaríáh kéreqka moq monseráh íwíáhuwe. ³ Poraga iwíáhéna, Tímóti ite séirankéhe íwíáhuwe. Ómi mibeqté Asiu kegá tagaríómé Tímótime abowá peh Kárikí aní míowe. Kárikí aní mío púana Poraga iwíáhéna, Tímóti ite séireyabe Asiu kegá abiahnsa aitého éna Tímóti meqmena wene áú amurú auwowe.

⁴ Porareq Sáirásareq Tímótireqka mó ke suwahpeq mó ke suwahperue pokue Sísa tagaríáh ké síwáhnoruwe. Síwáhnoréra Sarúsarama suwahpeqte eqmaro kereq Sísa tagaríáh ábóawáh wéhreqne páhsi teri terinuwe. Teriera, Mah ehwéh kawerue iwíáhéq sehgióro uwe. ⁵ Minayabe Sísa tagaríáh kégá Sípane sánsá kawerue ahtebéra sehgiówe. Mó wehekáh mó wehekáhnue mó kegá Sísansabé aiq pútare atera Sípane sánsá sehgiówe.

Porane awanka Másérónía marákórápéqté aní tagó ehwehne.

⁶ Porarehga, Itega Esia marákórápéq Sísa éhweh korerienéhe íwíáhuwana Manikáne Awanka ahqáho aritowe. Ahqáho aritowara sega Párigía marákóákáq Káretía marákóákáq kótaikuwe. ⁷ Kótaikéra Mísía marákórápéq wahtotaq kéra, Pítínía marákórápéq Sísa éhweh korerienéhe íwíáhuwe. Iwíáhuwana Sípane Awanka mó ahqáho aritowara ⁸ Mísía marákórápéq kótaikuwe. Kótaikéra Tóása suwahpeq sóreq waní ayehrápéq túwe.

⁹ Mitaq inokáhpeq Porane awanka tagówana Másérónía marákórápéqté anínká ábóraragúwe. Ábóraragéna iriwe ména Poransabé, Másérónía marákórápéq séhréh aitagéhboq máhoro éna pahibahirúwe. ¹⁰ Porane awanka tagónsabe itega iwíáhowame* Manikánka mitaq Sísa éhweh koreriéro aitéhre. Ai q teiátáinsabé ireq ite Másérónía marákórápéq pokoneheqmúne íwíáhéq apubúue sokah sokahowane.

Áríriaga Sísa kéro ehwehne.

¹¹ Itega Tóása suwahpeq sueq sípi kéweweq Sámótési marákórápéq pokowane. Mitaq séq mó wehekáh sueq sípi kéweweq Néápórísi suwahpeq kowane. ¹² Mitaq sípi sueq Pírípái suwahpeq kiowáne. Aroma kegá Pírípái suwahpeq téh nah aborisowe. Mitaq anotah matábú kéna moke Másérónía marákórápéqté matábú kiotaiqme matabu kowe. Itega táhmaro wehekáh mitaq kowíahwane.

¹³ Ahrena ahrena wehekáh itega ahnansahrapeq wání aroipéq pokowane. Ite iwíáhowanawe, Mahtaq ibora wehukega púrerowe íwíáhéq tunse áhnopeq tútuue míahwane. Mibeqté momiwíuríó ininsó Sísa éhweh teriewáne.

¹⁴ Peh morá iní wenáwíq Áríriaga itene ehweh irena we Táiyátáira suwahpeqte iní ména wene arambehriwe tautáúq ámbántámári paiqmaq paiqmarúwe. We Manikánsabe iwíáh íwíáh ato iníne. Poraga ehweh irarútaq we kawerue irankeheéna Manikánka mi iní séhréh atowe. ¹⁵ Séhréh atowana irowaq itega wereq wene nahtapeq kaegaeu kereq wání meriewáne. Meriewánana mi inínká itensabé, Iné Sísansabé aiq pútare atóge íwíáhirataq néne nahtapeq segaegaeoro úwe. Segaegaeoro únsabe itega wene nahtapeq kogaegaeowane.

* 16:10: Mó kegá iwíáhéra, Áríka mah pukú sehiranú anínká táhmaro tanáhráq Porareh kérirowe íwíáhowe.

Poraga owainawa kaqauwo ehwehne.

¹⁶ Itega wehuke púrerorabeq pokowanaraq mó kené arambehri ahráríreq ahtapeq piehgiowáne. Wene arupipeq mío owáináwánká mókake aiq pútaragína ehwéh iwíáh atowana mi ahrárigá irarúwe. Irarúnsabe mó kegá móne náwa náwanuwana wene wahnah anímárí nári nárinúwe. ¹⁷ Wega Porareq itereq séirena sawai sawaiéna, Mah kewé Manikáne arambehri ke wóe. Manikámé anotah págege aní míre. Segá Manikáne oga mía mía ehwéh teri terinowe úwe.

¹⁸ Áhnte wehekáh mi ahrárigá ite séirena mi ehwéh irare irareúwe. Minayabe Poraga iwíáh kikiréna wega pabeqme owainawansabé, Sísá Karáhé áhrabu puah mi ahrári auwe pokúno atoge úwe. Úwana mi tanáhráq owainawanka mi ahrári apubúue auwena pokúwe.

Pírípái suwahpeq Porararé karábúsiipéq mórító ehwehne.

¹⁹ Mi ahráriné wahnahmarínká iwíáhéra, Owainawa kaqauwéhra poki puag ite mókake mó moné íre meyahrahune éra abiahnsanuwe. Abiahnsanéra sega Porareq Sáirásareq táhtoqme abariuera mi ke suwahpeqte wáhnáhmáripá máhkétirapéq mórítowe. ²⁰ Móritera wahnah keyábé, Mi anité Asiu anité méra iteruwahpeq ahbabáq sansanóye. Seyene sánsá miraoro éyame íre kaweróye. ²¹ Ite Aroma ke míona puag sene sánsá íre miraúna sansáne uwe.

²² Uwara mitaq momiwú kereqka ehweh arítowara wahnah kegá Porararé korósi keqsúowe. Keqsuera, Morahri sahtáté subóro arítowara subúwe. ²³ Anotahtaq subera karábúsiipéq móritera mibeqté wáhnáhsábé, Kawerue wahnahnúno atówe. ²⁴ Kawerue wahnahnúno atówana wega se meriqmena karábúsi nahtápéq ákáhpíte máhrípépéq mórítowe. Móritera sene sigárátaré awanká abahrahriapiépéq sukiwe táhparówe.

²⁵ Táhparówara inokáhnabubu Porareq Sáirásareqka púreréra igonkónéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atóyara mó karábúsiipéq mío kega tótuqméra írówe. ²⁶ Írówana anotah mariúwana karábúsi nah míu míuúwana moke onsawári apubúue phipi siraragúwe. Siraragúwana ómi karábúsi kené séniwarí wewega pugetara agúwe.

²⁷ Karábúsi wahnáhnká sugorabeqte irigéna onsawári siraragú tagówe. Tagéna, Karábúsi ke moke taqnobagowe iwíáhúwe. Mira iwíáhú púana wene poka mewena apubúue pukinieéna néne ninonka sehsabianie iwíáhúwe. ²⁸ Sehsabianaútaq Poraga anotahtaq áhrabéna, Arene anonka sehsabíéhnehboq túbáh agúno. Íte moke míone úwe.

²⁹ Úwana karábúsi wahnáhnká wene arambehri anínsábé, Kánéq keqme súno éna pehbeheráh karábúsiipéq kibekúwe. Kibekéna áhreú púana Porararé paqnahipeq pokue iransánéna arehunseraráq míowe. ³⁰ Wega Porararé máhpeq márunsitena sensabé, Árahonaga oga mía míaininkono ue kasenúwe.

³¹ Kasenúwara sega wensabé, Sísansabé aiq pútare atéhnaraqmé oga mía míainkehe. Arenawahraheq moq oga mía míaiagehe uye. ³² Porararé wereq wene nahtapeq kaegaeu kereqsabé itene Wahnah Sísá éhweh teríuye. ³³ Teríuyana mi tanáhráq karábúsiipéqté wáhnáh Porararé meriqmena puramburanagú pabeq paberaritowe. Pabeq paberaritowara Porararé wereq wene káironanínseq wání náriúye. ³⁴ Wání náriúyana mi wahnáhnká Porararé wene nahupeq meriqmena táhutahuq náriuwe. Wereq wene káironanínseqka Sísansabé aiq pútare atónsabe sene sirupipeq eyoyóuwe.

³⁵ Ahbiahipeq mi ke suwahpeqte wáhnáhmárinká párisireh síáhrabéra sensabé, Karábúsiipéq mórítaró anité pugeq suo koreawéro uwe. ³⁶ Koreawéro uwara karábúsiipéqté wáhnáh koreawúwana Pora mi ehwéh teawuwe. Teawena wensabé, Wahnah kegá siqmaráh párisiwárinchá, Ite pageqsuo aiq teniéwe. Minayabe tueyokue pehwehru pokéwáhtao úwe.

³⁷ Úwana Poraga párisiwarínsábé, Ite íre peh Asiu anité úye. Ite moq Aroma marákorápéqté anité úye. Segá íre tábúsoqme ehwéh aitasa phipi iubiq marera karábúsiipéq mórítarówe. Segá amahnága kopíépéq kaqiuwagéhbo? Ahqáho. Seyega séra ite pugeqme máhpeq iuwagéhe uye.

³⁸ Uyara párísiwarínká wahnah keba kouwekue mi ehwéh teríuwe. Teríuwara wahnah kegá ite Aroma marákórápéqté ánité úya ehwéh írónsabe áhreuwe. ³⁹ Áhreéra Porararéba sure sensabé, Ite Aroma marákórápéqté ánité míehyame íre írátíaraune. Minayabe íre kaweruraune éra máhpeq márúnsitera sensabé, Mahtaq sueta pokotao uwe. ⁴⁰ Uwara Porararéga karábúsiipéq suera Áríriane nahtapeq pokuye. Pokéra mitaq Sísa tagaríah káyábé kaweq ehwéh iraréra sensabé, Sípane sánsá kawerue sehgióro aritera pokuye.

17

Tésarónáika kega, Porararé subonéhe u ehwéhne.

¹ Porarehga pokue Ámbípóri suwahpeq sótaikéra Áporónia suwahpeq sótaikéra Tésarónáika suwahpeq kéra mitaq Asiu kené momiwí nahtápéq kuwe. ² Ahrena ahrena wehekáh Poraga wene sánsánéna mi nahpípeq kibekue síwáhnorúwe. Asiu kené ahrené wehekáh apahtáro áhréná áhréná wéhékáh kibekue Manikáne púkuipéqté séhírá síwáhnorúwe. ³ Síwáhnoréna, Mó kegá Manikánka omaq ato aní áwioqnéra subiq sutowana pukéna mó oga úkuraire. Manikáne ehwehnka minayabe aiq irarire. Manikánka omaq ato anímé íné teiú aní wenáwíq Sísa wire úwe.

⁴ Úwara táhmaro Asiu kegá mi ehwéhnsábé aiq pútare atera Porareq Sáírásareq kobaritawe míówe. Manikánsabe áhteno Kárikí kéreq áhnte aboawah inínsónseqka moq kobaritawe míówe.

⁵ Minayabe íre aiq pútare ató Asiu kegá abiahnsanuwe. Abiahnsanéra ahbabáq ke pehipi máhkétirapéq nogó ké meriqmera momiwíue anotahtaq ehwehuwe. Porararé wehuke momiwúrabeq mórítankehéera wehukení wenáwíq Sésónine nahtapeq pehbeheráhnue pokuwe. Pokue wene nahtapeqté ónsá subiqme sueruera Porararéyábé sinebahruwara íre míóye. ⁶ Íre míóyansabé sega Sésónireq mó Sísa tagaríah kéreq abariuera mi ke suwahpeqte wáhnáh kéba mórítówe. Mórítéra ehwehéra, Moke mah nahnsó ke ahbabárarítóya anitégá suroyataq ⁷ Sésóniga wene nahtapeq mehweh aritowe. Mi anitégá itene anotah wahnáh aní Sísaáhrine sánsá íre mirauroye. Íre miraia peh iraréra, Mó Wahnáh aní Sísaie iraruye uwe.

⁸ Uwara mi ke suwahpeqte kéreq sene wahnah kereqka mi ehwéh írótaq kurináhnéra abiahnsanuwe. ⁹ Sega Sésónirehyabe, Kotiyabé ite móne paiqmáráhro éra sene móne mewera kaqsúówe.

Porareq Sáírásareqka Péría suwahpeq arambehriuya ehwéhne.

¹⁰ Ío penkúwara mibeqté Sísa tagaríah kegá Porareq Sáírásareq Péría suwahpeq eqmaq súówe. Eqmaq súówara Péría suwahpeq suyataq Asiu kené momiwí nahtápéq kibekéra síwáhnoruye. ¹¹ Síwáhnoruyara mibeqté Asiu kegá irera Manikáne ehwehnsabé kawerue iwíáhue tagowe. Sene iwíáhga Tésarónáika suwahpeqte kéné iwíáh kiotaikúwe. Sega Porane ehweh írótaq sirupipeq eyoyóue Manikáne sehira mó wehekáh mó wehekáhnue sáhnsahwe iwíáhue tagéra, Porane ehweh aiq pútaqpomo éra iwíáhue tagowe. ¹² Minayabe áhnte Asiu kegá aiq pútare atówe. Sereq mó áhnte ke, Kárikí anotah weh áhrégá moq aiq pútare atówe.

¹³ Poraga Manikáne ehweh Péría suwahpeqkakáq teríre uwara Tésarónáika suwahpeqte Asiu kegá írówe. Irera Péría suwahpeq séra mibeqté káyábé, Porane ehwehnsabé aiq pútare atehboq íre íráhro ue pagu pagunuwe. ¹⁴ Pagu pagunuwara mibeqté Sísa tagaríah kegá Pora apubúue sóreq waní ayehrápéq eqmaq áuwówe. Eqmaq áuwówara Sáírásareq Tímótireqka peh mitaq míóye. ¹⁵ Míóyara ah tagaríah kegá Pora meqmera Áténi suwahpeq márúnátówe. Márúnátówana wega sensabé, Sáírásareq Tímótireqsabé, Peheráh setao teriéro úwara pokuwe.

Poraga Áténi suwahpeqte ké teriu ehwehne.

¹⁶ Poraga Áténi suwahpeq síwénunútaq mibeqté kégá áhnte péhepehe maníkáne atah naneq kowana tagéna wene arupipeq págege agúwe. ¹⁷ Minayabe Poraga Asiu kené momiwí nahtápéqté kéreq Manikánsabe iwíáh iwíáh ató kereqsabé ehwehnuwe. Máhkétirapéq mó wehekáh mó wehekáhnue su kereq moq ehwehnuwe.

¹⁸ Táhmaro mibeqté síwáhnoru kegá Porareq piehgiera áhnte ehwéh kíkírue ehwehnuwe. Mibeqté su kegá táhmaro Épíkúriane sánsá ahtebowara mó tahmáro kégá Sítóikine sánsá ahtebowe. Táhmaro kegá seye náhenéra, Áhnte ehwéhnikákáq ání aneq ehwéhnikákáq ánípo uwe. Poraga Sísa oga úkú ehweh teriunsabe mó kegá, We wáhnaupeqté máníkámári éhweh tei teinire uwe.

¹⁹ Segá Pora meqmera Áréópágúsa sawéhráq ahtebia kégá momiwíurabeq móátówe. Móatera wensabé, Arega síwáhnoróna ehwéh peh o ehwéh míre. Mi ehwéh teio. ²⁰ Arega iraréna ehwéh áwánáh éhwéh míre. Mi ehwéhmé áwahe ahtebanehboq kawerue teio uwe. ²¹ Áténi suwahpeqte kéreq mibeq wáhnaupeqté sewió kereqka ahriahri o ehwéh irera mi ehwéhnsábé irare irareuwe. Seyene sánsáne.

²² Poraga Áréópágúsa sawéhráq ahtebia kégá momiwíurabeq iriwe ména mahraréna, Áténi suwahpeqte wého, ínega iwíáhume itene manikámarinsabé áhnte iwíáh iwíáho ke wóe. ²³ Iteruwahpeq nogewótáq itega iwíáh iwíáhorabeq tagéwómé peh morá táhbérápéq kéh séhírámé sáhnshawe tagéwóge. Mi sehiránká mahraréna, Mah tahbé íre tagariona manikáné tahbe wire ire. Itega íre tagarawéq pehipi iwíáh iwíáh atáhnshabé minawé teiúge.

²⁴ Teiúge éna mó mahraréna, Manikánka moke mah marákó márakóipéq kéh náneqkákáq mah marákó márakóákáq mirarowe. We mah marákó márakóákáq íopeqkákáq wahnahnatiéh ání míre. Minayabe wega wehukega pearáh náhúpéq íre kaegaei aní míre. ²⁵ We íre akahrákáhri aní míre. Wewega moke wehukene irupipeqté éúqkákáq moke kéh náneqkákáq náí náinire. Minayabe wehukega we íre séhréh atáhráhowe.

²⁶ Mah kehiná kéhínáné igaqna peh morá áníne. Manikánka mi aní téh mirarena itene ogamé tanahráq iwíáh aitéhre. Mah marákó márakórápéq mó kehiná mó kehinánsabé, Míáthro aitéhre. ²⁷ Itega Manikánsabe kabarigeheéna mira iwíáh aitéhre. We tagari-aneheéq kabarúne. Ite ómi kehiná miónarabeq we wahtotaq míéhre. ²⁸ Maniká ména mira aruqaruri puaq itega oga míahrahúne. Iteba sehira tagariéh ánínká aiq mahraréna, Ite moke wene animárine ire. ²⁹ Ite Manikáne animárí míona puaq we peh wehukega iwíáhue mirao naneq mire íwíáhiyeho. We íre ebahtaté miraia aníne. We íre móneraté miraia aníne.

³⁰ Naho wehukega Maniká íre tagaríowe. We íre tagariarera, We peh wehukega iwíáhue mirao naneq mire íwíáhuwe. Mi tanáhráq Manikánka mi kewé peh áwé tagówe. Amahnága wega mah kehiná kéhínánsabé, Itene ahbabáq sansa súáthro ire. ³¹ Manikánka peh morá ání omaq atena wega iwíáhína tanáhráq mi anínká mah kehiná kéhíná tábúsoqme ehweh aritankéhe. Minayabe mah kehiná kéhínánká tagariageheéna Manikánka mi aní iriatena oganúq atáráire úwe.

³² Mío kega oganúq atárái ehwéh írówe. Táhmaro kegá awiréh atówara mó kegá Poransabé, Arene ehweh mókake mónkakáq iranéhe uwe. ³³ Uwana Poraga mitaq suena pokúwe. ³⁴ Pokúwara táhmaro wehwárínká we kerera wene ehwehnsabé aiq pútare atówe. Peh morá ání aiq pútare ato aní wenáwíq Tiónísíae. Wereq mó ahtebia kéreq Áréópágúsa sawéhráq momiwíue aruqaruruwe. Peh morá íní wenáwíq Támárisae. Wereq mó kereqka Pora kerera wene ehwehnsabé aiq pútare atówe.

18

Poraga Kórína suwahpeqte ké teriu ehwehne.

¹ Poraga Áténi suwahpeq suena Kórína suwahpeq pokúwe. ² Póntúsa márakórápéqté ání wenáwíq Ákúíra míowana wene ahre awíq Párisírae. Se Asiu akéq menah Ítári

marákórápéq míóyana mibeqté wáhnáh áníné áwíqtare Káróríúsa Sísáhríe. Mi wáhnáhnká moke Aroma suwahpeq míó Asiu keyábé, Pokoro aritena kaqsuowara Ákúíra akékqá Aroma suwahpeq suera Kórína suwahpeq kowíóye.

Poraga mitaq se tagéna sene iyahnabo aní úkúwe. ³ Werek sereq peh morá árambéhríuwe. Sene arambehriwe wéhuwehu nahmárí piageheéra sériwarí kogahnue kawerarówe. Werek sereqne arambehri peh monseráh púana seba kobaritawe míowe. Werek sereqka moráráq arambehriuwe. ⁴ Moke ahrena ahrena wehekáh Poraga Asiu kené momiwí nahtápéq Asiu kereq Káríki kereqsabé Sísá éhweh terinieéna poku pokuúwe.

⁵ Sáírásareq Tímótireqka Másérónía marákórápéq suera Pora míorabeq suye. Segá suyataq Poraga Manikáne ehweh Asiu ke teri terinéna, Manikánka omaq ato anímé Sísae úwe. ⁶ Úwara író kega mi ehwéhnsabé ahqáho atera íre kaweq ehwéh atówana wega sensabé, Aiq mire. Ínéga aiq teiúge éna wene ambanta suruparuena teriwe. Itega iraipéq pokirame iteitene irupipeqté íwíáhgae. Íné aiq pútaq ehwéh aiq teiúge. Itega ahqáho aintáhnabé nahnso ke korerinauge úwe.

⁷ Manikánsabe iwíáh iwíáh ato aní wenáwíqtare Títía Sásátae. Wene nah Asiu kené momiwí nahtápéq wahtotaruwana Poraga momiwí nahtápéq suena mi aníné nahtapeq kowíowe. ⁸ Asiu kené momiwí nahtápéqté wáhnáh ání wenáwíq Kárísápa. Werek mi karírónánínseqka Sísansabé aiq pútare atówe. Áhnte mó Kórína suwahpeqte kégá Porane ehweh irera aiq pútare atera wání meyoúwe.

Porane awanka tagó ehwehne.

⁹ Inokáhpeq Porane awanka tagówana Sísaga wensabé, Íre áhreúno. Túbáh aginehboq néne ehweh pahsuo. ¹⁰ Ínéga areba míó púara mó kegá are íre subigéhe. Kórína suwahpeqte kéré áhnte kegá ínénsabe aiq pútare aintagéhe úwe. ¹¹ Minayabe Poraga Kórína suwahpeq peh morá ópéq mó opéq ákáhtaq ména Manikáne ehweh síwáhnorúwe.

¹² Wehukení wenáwíq Káríoe. We Ákáía marákórápéqté wáhnáh míotaq Asiu kegá momiwíera Pora táhtoqme ehwehurabeq móátówe. ¹³ Segá Káríonsabe, Mah anínká itega Manikánsabe iwíáh iwíáh atona sansá sueq mó sansánoro tei teinire úwe. Wega o tei sánsámé Mósísiga íre miraoro ú sansáne uwe.

¹⁴ Uwana Poraga ehweh irarinaútaq Káríoga Asiu keyábé mahraréna, Asiu keo, mi anínká ahkaragáraéna anotah ahbábáritaq tahirímé ínéga itene ehweh kawerue író irino. ¹⁵ Peh iteitene ehwehnikakáq wehukene síwíqkakaqsabé iteitene sánsánkákáqsabé iteitaga iwíáhue miraoro. Íre néne arambehri puana túbáh aginauge éna ¹⁶ se moke ehwehurabeqte kaqsúáhro aritowe.

¹⁷ Kaqsúáhro aritowara Asiu kené momiwíurabeqte náhtápéqté wáhnáh wenáwíq Sósáténi táhtoqme máhpeq subúwe. Subútaq Káríoga se peh áwé tagowe.

Poraga Ántióka suwahpeq kouwekú ehwehne.

¹⁸ Poraga Kórína suwahpeq áhnte mó wehekáh ména Sénkáría suwahpeq pokúwana wene ayahra káuqauwowe. Pehipi íre káuqauwowana Asiu kené sánsánéna Poraga Manikánsabe ehweh teawunsabe káuqauwowe. Káuqauwowana Sísá tagaríáh ké mitaq suena Párisírareq wenawehq Ákúírareq meriqmena sípi kéwewena Síría marákórápéq pokuúwe. ¹⁹ Segá sípi kéwewera Épésá suwahpeq kuwe. Mitaq Poraga Párisírareq Ákúírareq suena Asiu kené momiwí nahtápéq kibekéna werek Asiu kereqka ehwehnuwe.

²⁰ Mi kegá Poransabé, Mahtaq míahno uwana ahqáho éna ²¹ Épésá sensuwahpeq suanieútaq sensabé, Manikánka kouwekúno iwíáh aintahnaq kouwekinie úwe. Kouwekinie éna Épésá suwahpeq suena sípi kéwewena pokuúwe. ²² Sípiga Sésaría suwahpeq sútaq Poraga sípi suena kire Sísá tagaríáh ké mehweh aritanieéna Sarúsarama suwahpeq kiuwe. Mehweh aritena Sarúsarama suena Ántióka suwahpeq tuwe.

²³ Táhmaro ío Ántióka suwahpeq ména mitaq suena pokuúwe. Wega Sísá tagaríáh kéné sirupipeq kaweq iwíáh aritanieéna Kárétía marákóákáq Párigía marákóákáq mó mapéq mó mapéruwe nogena pokue teríaqme noguwe.

Ápóroga Épésa suwahpeqte ké ehweh teriú ehwehne.

²⁴ Peh morá ání, Árékásántaría suwahpeqte ánínká Épésa suwahpeq séna wenáwíq Ápóroe. We Manikáne sehira ahtebia ání ména kawerue teri terinú ani míowe. ²⁵ Mó kegá we Manikáne sansá áwáhnoruwana wega mó ke págegeue síwáhnorúwe. Peh morá Sísa éhweh ákáhtaq ahtebéna tábúsoqme teri terinéna Sóniga wání meriu ehweh moke ahtebówe. ²⁶ Épésa suwahpeq Asiu kené momiwí nahtápéq págegeue síwáhnorúwe. Wega síwáhnorútaq Párisírareq Ákúírareqka wene ehweh irera móbeq meqmera we íre ahtebó ehweh, Manikáne sansá tábúsoqme áwáhnoruye.

²⁷ Ápóroga, Íné Ákáia marákórápéqté ké kosíwáhnorinie íwíáhúwara Épésa suwahpeq Sísa tagaríáh kegá wensabé, Kaweróne. Kosíwáhnorúno éra mibeqté Sísa tagaríáh kegá we mehweh atageheéra páhsi sehiranue áwúwe. Manikánka áhnte Ákáia marákórápéqté ké séhréh aritowara Sísansabé aiq pútare atówe. Anehe Ápóroga mitaq séna mi ke anotahtaq séhréh aritowe. ²⁸ Wega Manikáne sehira sáhnshahena, Manikánka omaq ato anímé Sísa teriuwe. Wehuke míopi págegeue teri terinúnsabe wene ehweh Asiu kené ehweh kiotaikúwe. Minayabe wega Sísansabé aiq pútare atáh ké anotahtaq séhréh aritowe.

19

Poraga Manikáne Awansabé Épésa ke teriu ehwehne.

¹ Ápóro Kórína marákórápéq míotaq Poraga sáwéhrapeq kótaikéna Épésa suwahpeq tuwara táhmaro Sísa tagaríáh ké míowe. ² Míowana Poraga sensabé, Itega Sísansabé aiq pútare atárótaq Manikáne Awanka itene irupipeq aiq tutairo ue kasenúwe. Kasenúwara sega wensabé, Ahqáho. Manikáne Awa éhweh íre írátáúne uwana ³ Poraga sensabé, Aneq wání meroo ue kasenúwe. Kasenúwara sega wensabé, Sóniga wání meriátáinserah mó kegá mina tahnsa wání meraune uwe.

⁴ Uwana Poraga sensabé, Sene ahbabáq sansa sutonsabé Sóniga wání meriátáire. Meriena mahraréna, Inehe sína anínsabé aiq pútare atáhro. Wenáwíq Sísa uraire úwe. Sóniga irarú ehweh Poraga teriuwe. ⁵ Teriuwara írówana itene Wahnah Sísa áwírué wání náriuwe.

⁶ Poraga sensinetaba wene ayahnkaratáté táhtorotaq Manikáne Awanka sene sirupipeq tuwara sega kambare ehwéh iraréra Manikáne Awanka iwíáh arito ehweh iraruwe. ⁷ Mirau kewé airápéte téhranítée.

⁸ Poraga Asiu kené momiwí nahtápéq kibekéna Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh págegeue teriuwe. Teriuwara Asiu kegá wene ehwehnsabé áhntetaq kasenéra iwíáhuwe. Iwíáhuwana apahtáro íótáq miráuwara ⁹ táhmaro író kega wene ehwehnsabé íre aiq pútare atera saiyuwe.

Saiyoéra momiwíurabeq Sísane sánsánsabé íre kaweq ehwéh atówana Poraga se suena Sísansabé aiq pútare atáh ké meriqmena pokúwe. Sigarurapéqté wáhnáh ání wenáwíq Tíránásae. Poraga Sísansabé aiq pútare atáh ké meriqmena Tíránásane sigaru nahpípéq mó wehekáh mó wehekáhnue síwáhnoréna ehwehnuwe. ¹⁰ Poraga téhtaré ópéq mi sigárúrúq síwáhnorúwara moke Esia marákórápéqté Asiu kereq Káríki kereqka Manikáne ehweh írówe.

Owainawa íre kaqsuahráhu ehwéhne.

¹¹ Manikánka págegeue séhréh atowana Poraga anotah otáq sánsámáí miráúwe. ¹² Minayabe mó kegá Poraga táhtoro ambántámáí meyówe. Mi ambántámáí awahre kebá móríuwara sene suwahre kaweragúwara owainawamarínká se suera pokuwe.

¹³ Táhmaro Asiu ahgórá kéwé nahnso suwahpeqtaq kégaeyaq tuegaeyaréu anímáí méra owainawa kaqsuq kaqsurowe. Mi kegá itene Wahnah Sísa áwírué owainawamarí kaqsuanéhe íwíáhéra Poraga kaqsuonserah itega moq kaqsuanéhe íwíáhuwe. Minayabe sega mahraréra, Owainawano, Poraga teri terini ání, Sísa áwírué wehukení auwe pokúno

teawune uwe. ¹⁴ Abapete téhtaré Asiu anímárinká owainawamarínsábé mina tahnsa éhwéhnuwe.

Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh ání wenáwíq Síkéba sibowá míowe. Wene anahwaréhga mó wehékáh mi éhwéhnuwana ¹⁵ owainawanka sensabé, Sísa aiq tagaríoge. Pora moq aiq tagaríoge. Itewe inseréhbo úwe. ¹⁶ Úwana owainawa wene arupipeq mío anínká seba ahkuagéna sene korósi moke subansuena subiqmaq subiqmarúwara korahq tabagu tabaguúwara se pehrákora méra nahupeq suera máhpeq pehbeheráhnue pokuwe.

¹⁷ Asiu kereq Káríki kereq peh moke Épésa suwahpeqte kéreqka mi ehwéh irera áhtenuwe. Minayabe mi kegá itene Wahnah Sísa áwíq pankerera iwíáh iwíáh atowe. ¹⁸ Mi tanáhráq áhnnte Sísa tagaríáh kéga sure sene ahababáq sansa pahsuqme teríúwe. ¹⁹ Ahgora tagaríó kega sene ahababáq pukúwárí mewera ómi wehukega tagaríótaq ira paríówe. Segá mi irá paríó pukúwárí árahue kehramo éra sáhnsháhuwe. Sáhnshahera, Peh íregáritaq 50 táhúséni (50,000) moné tahnsa pukúwárí ira parione iwíáhuwe. ²⁰ Púku ira parearónsabe Manikáne ehwehka áhnnte kene sirupipeq pówara sega págege anímárí úkéra wene ehweh mitaq teri mahtaq terinuwana mi ehwéhnká abae agúwe.

Épésa kegá Pora ehweho éhwéhne.

²¹ Anehe Poraga iwíáhéna, Másérónía marákórápéqkákáq Ákáía marákórápéqkákáq pokinie. Mibeq Sísa tagaríáh ké koragéna sótaikue Sarúsarama suwahpeq pokinie. Mibeq Sísa tagaríáh ké koragéna sótaikue Aroma suwahpeq pokinie iwíáhuwe. ²² We kéroya anité Tímótireq Érásátireq míóye. Poraga mi anité Másérónía marákórápéq eqmaq suena we Esia marákórápéq pehgáriq tanáhráq míowe.

²³ Mi tanáhráq áhnnte kegá Sísansabé aiq pútare atónsabe mó kegá áhnnte abíáhnshánéra ehwehuwe. ²⁴ Wehukení wenáwíq Témítíúsie. Wene arambehriwe káhpah tahnsa náneqtaté pehgáriq píkísah tahnsá náneq mira aruqarurúwe. Mi ke suwahpeqte kéné péhepehe maniká wenáwíq Átémísie. Témítíúsireq mó kereqka Átémísine píkísah tahnsá náneq miraera paiqme áhnnte moné meyówe.

²⁵ Témítíúsiga moke mi arámbéhrí mirau ke momiwí aritowe. Wegá sensabé, Itega maniká tahnsa náneq miraonsabé áhnnte moné meweúne. ²⁶ Itega Porane sansá aiq tagarawéq wene ehweh aiq írátíáhwe. Wehukega mirao naneq íre aiq pútaq Manikáne tei teinire. Minayabe áhnnte kegá itega mirao naneqsabé anetaníbo iwíáhowe. Íre peh morá Épésa suwahpeqte kéga áhnnte Esia marákórápéqte kéreqka moq mira iwíáhuwe. ²⁷ Minayabe anotah íre kawerire. Itene arambehri íre kaweragíneho. Mó kegá itene maniká Átémísine nahnsabe, Peh abehq náneq nahne iwíáhiyeho. Esia marákórápéqte kéreq mah kehiná kéhínánseqka amahnága Átémísinsabé, Ano iní míáhne éra iwíáh iwíáh atáhuwe. Poraga wene ehweh síwáhnorinsabé mó kegá Átémísinsabé íre iwíáh iwíáh atera peh anetaníbo iwíáhiyeho úwe.

²⁸ Úwara moke arambehriu kega mi ehwéh írótaq anotah abíáhnshánéra ehwehn-abauwe. Ehwehnabaéra, Átémísiwe Épésa suwahpeqte kéné maniká anotah iníne uwe. ²⁹ Minayabe mi kegá anotahtaq ehwehnéra keyéuwe. Téhranité Másérónía marákórápéqte anité sensíwíq Káiúsireq Árisátákirere. Poraga ahpeq nogutaq sega we kéroye. Keyéu kegá mi anité táhtoqme koti matábúrápéq abariuera mórítówe.

³⁰ Poraga, Íné wehuke momiwíorabeq pokinie úwara Sísa tagaríáh kéga ahqáho atówe. ³¹ Táhmaro Esia marákórápéqte wáhnáh kéga Porane iyahnabo anímárí míówe. Segá mó anínsábé, Pora ehweh koreawo. Mahraue koreawe, Wehuke momiwíorabeq pokínehboq mitaq míahno ato éra eqmarówana koreawuwe.

³² Momiwíurabeqte kéga áhnnte ehwéhnéra íre peh morá iwíáhuwe. Mó kegá mó ehwéhnuwara mó kegá mó ehwéhnuwe. Áhnnte kegá iwíáhéra, Aneqsabé momiwíuno uwe.

³³ Wehukení wenáwíq Árékásántae. Asiu kegá we pagunera, Irigue ehweh terio uwana wega ehwéh terinieéna ayahnka saiqnówe. ³⁴ Saiqnówara sega we tagéra, We Asiu aní

míre éra ehwehnabauwe. Segá íre wahto tanáhráq téhtaré áhwáh moráráq ehwehnue mahraréra, Átémísi ite Épésá suwahpeqte kéné maniká anotah iní míre uwe.

³⁵ Mibeqté kúsíkúsíqká momiwíurabeqte kényábé ehweh saiqnaruowe. Saiqnaritena sensabé, Épésá suwahpeqte wého, áraho? Írátíáthro. Itene anotah maniká Átémísié. Itewe Épésá suwahpeqte kégá wensabé iwíáh iwíáh atona nahtápéq wahnah wahnahnúne. Wene íópeqté ébáh tahnsa pikísáh wahnah wahnahnúne. Minayabe ómi kehinánká aiq tagaríáh mino. ³⁶ Mó kegá péhenóne íre irarerahowe. Minayabe ahabaráiyehboq tabasíwe míáthro. ³⁷ Itega abariue mórítáh ánitégá Átémísiwe íre ahabáratehye. Segá wensabé íre abehq éhwéh atehye.

³⁸ Témítíúsireq wene arambehrio kereqka ehweh kahnaraq sega koti orabeq koreri-uwara mitaq kamahni kegá ehweh aritagéhe. ³⁹ Itega mó ehwéh kahnaraq wahba kégá koti orabeq koreriéro. Segá iwíáhue teigéhe. ⁴⁰ Anotah wahnáh kégá itensabé, Ibora aneqsabé tobeho kasenirataq itega aneq ehwéh terianéhnkono? Írakaumo. Ite ehweh íre kéhre. ⁴¹ Minayabe pehwehrue pokéwáthro éna kúsíkúsíqka se kaqsuowe.

20

Poraga Másérónía marákórápéq pokú ehwehne.

¹ Momiwíurabeqte éhwéh parabagútaq Poraga Sísa tagaríáh ké síáhrabéna, Ínéba sero úwara suwe. Suwana sirupipeq kaweq iwíáh aritanieéna Poraga ehweh teriuwe. Teriena mehweh aritena mitaq suena Másérónía marákórápéq pokúwe. ² Poraga Másérónía marákórápéq pokue mó mapéq mó mapérue Sísa tagaríáh kégá págegeue kéranéhe iwíáhigeheéna ehweh teriuwe. Teriena Másérónía marákórápéq suena Káríki marákórápéq pokúwe. ³ Káríki marákórápéq kiena apahtáro íó mitaq ména sípi kéwewena Síria marákórápéq pokinaútaq Asiu kegá, Pora suboneheqmúne uwe. Uwana Poraga mó iwíáhéna, Másérónía marákórápéq kouwekinie úwe.

⁴ Másérónía marákórápéq kouwekinie úwara mó kegá, Are kéranéhe iwíáhuwe. Pírú-sine ahninkáwá Péría suwahpeqte áninéna wenáwíq Sópátae. Tésárónáika suwahpeqte ánité sensíwíq Árisátákireq Sékúntareq míóye. Tébi suwahpeqte áni wenáwíq Káiúsi míéhre. Esia marákórápéqté ánité sensíwíq Tíkíksireq Tárópímareq míóye. Moke mi kereq Tímótireqka ⁵ Tóása suwahpeq pokue mitaq itensabé íwénunuwe. ⁶ Íre muoráhi parétí né tanáhráq parabagútaq íné Árukareq Porareqka Pírípái suwahpeq sueta sípi kéweweta pokowaye. Itaréitaréráq sípiipéq méta moberíáhtáq Tóása suwahpeq íwénunuwebá sewaye. Seba séta abapete téhtaréráq mitaq míahwaye.

Pukú mahbí oga úkú ehwehne.

⁷ Mó wikí ebeqte wéhékáh itega táhutahuq keqme moráráq naneheéq momiwíue míahwane. Mi tanáhráq Poraga ehweh teriuwe. Ahbiah pokinie iwíáhéna inokáhnabubu wene ehweh íre parabarusa peh irarúwe. ⁸ Abobóráhpeqte náhúpéq momiwíue míahwanana áhnte aráhmúgá mitaq téhrówe. ⁹ Peh morá máhbí wenáwíq Íyútíkae. Wega abobóráhpeqte náh áwáhnkúráq tútuue míowe. Poraga íre wahto ehwéh teriu púana mi mahbí sugékúwe. Sugékú púana máhpeq inahnsuubuwara tueyokue tagowe. Tagéra tuiiatómé putiowe.

¹⁰ Putiowana Poraga moq tueyokue tagéna tutaebewe mi mahbí saiqnawe káhkoue míóye. Poraga míó keyabé, Íre ibisahro. We amahnága oga míéhre úwe. ¹¹ Poraga tuekue kiutaq itega táhutahuq keqme moráráq nahwane. Poraga áhnte mó ehwéh teriena tuekutaq ahbiahipeq mitaq suena pokúwe. ¹² Oga úkú mahbíné awahrahga we meqmera awaho ani mío púara sirupipeq eyoyóera sene nahtapeq pokuwe.

Poraga Tóása suwahpeq suena Mírétúsi suwahpeq pokú ehwehne.

¹³ Poraga pokinaútaq itensabé, Ásósá suwahpeq íwénuninauge éna iuwena ahtapeq pokúwe. Pokúwaq itega sípi kéweweq Ásósá suwahpeq Pora sípiipéq koweraneheéq pokowane. ¹⁴ Itega Ásósá suwahpeq Porareq piehgiowánaraq sípi kéweweq Mítíríni

suwahpeq pokowane. ¹⁵ Itega mitaq sueq sípi kéweweq mó wehekáh Kíósa suwahpeq marakó kowaq kótaikowane. Mó wehekáh Sámósa suwahpeq sewane. Mitaq sueq mó wehekáh Mírétúsi suwahpeq sewane.

¹⁶ Asiu kené siahreraq ko tanahráq áwíq Péntíkósi. Poraga iwíáhéna, Péntíkósi tanahráq íné Sarúsarama suwahpeq méyabe nuwahbehre. Minayabe amahnága Esia marákórápéq suena sípi kéwewena apubúue Sarúsarama suwahpeq pokinieéna Épésa suwahpeq íre kowíanauge. Peh kótaikinie iwíáhúwe.

Épésa suwahpeqte káyábé iroro arito ehwehne.

¹⁷ Poraga Mírétúsi suwahpeq míotaq Épésa suwahpeq Sísá tagaríáh ábóawáh wéh kiwerirankeheéna eqmarowe. ¹⁸ Épésa suwahpeqte Sísá tagaríáh ábóawáh wéhwé Poraba sutaq wega sensabé mahraréna, Íné Esia marákórápéq téh surautaqqákákáq amahnágaákáq itereq mía míaugaq néne sánsá tagaríáhwe.

¹⁹ Anotah aní méyabe nuwahriarairana peh Manikáne arambehriyéyabe nuwahbarairana mira aruqaruruge. Ite tagaríáhmé Asiu kegá áhntetaq moraénue níwíoq-narutowana áhnte tanáhráq ibisarauge. ²⁰ Wehuke momiwíurotaqqákákáq mó natáq mó natárué ite séhréhorahi ehwéh pahsuqme tei teinurauge. ²¹ Asiu kereq Kárikí kereqsabé, Itene ahbabáq sansa sueq Manikánsabe áhraboro. Itene Wahnah Sísá Karáhénsabe aiq pútare atáhro tei teinuraugaq tagaríáhwe úwe.

²² Poraga mó mahraréna, Manikáne Awanka pokúno aintaráinsabé íné amahnága Sarúsarama suwahpeq pokinie. Mitaq sega nubiq suaneherabowamo. Árahoneherabowapómo. Íné íre tagaríóge. ²³ Peh morá íné niahtebome Sarúsarama suwahpeqte kegá níwíoqnéra karábúsiipéq móintagéhe. Mó mapéq mó mapérue séyéurautaqqákákáq Manikáne Awanka mó ke iwíáh aritowara mira éhwéh teni teninowe.

²⁴ Segá nubiq súéhransabé íre áhreuge. Minayabe anetaníbo. Itene Wahnah Sísá Karáhéga teniátái arámbéhrí parabarueyabe nuwahbehre. Manikánka ite séhréh aitená kaweritéh éhwéh teri terinéyabe nuwahbehre úwe.

²⁵ Poraga mó mahraréna, Manikánka wahnahní ehwéh ite míáhrabeq tei teinurauge. Íné tagaríómé amahnága pokonaraq mókake íné mó íre tagagehe. ²⁶ Ibora pahsuqme teiníboq írátíáhro. Iraipéq pokira kegá ínénsabe íre abiahnsa aintahráhowe. ²⁷ Íné íre túbáh agia Manikáne sansá moke pahsuqme íwáhnorurau puara íre abiahnsa aintahráhowe.

²⁸ Manikáne Awanka ite omaq itena, Wahnahnúno aitaráire. Wahnahnúno aitarái puáq sipisípiq wahnáhnká wene kamarí wahnahninserah itega moke Sísá tagaríáh ké moq kawerue wahnahnarítáhro. Kawerue wahnahnariteq Sísaga mi kené ahbabáqsabe wene korahqtaté paiqmataire iwíáhoró.

²⁹ Sísane sánsá íre tábúsoqme miraéra peh mó sansá miraigeheéra íné pokona tanáhráq mó kegá séra péhe éhwéh íwáhnorigehe. Úrinsi iánká sipisípiq subínserah sega ite morábí méra íre kaweritagehe. ³⁰ Sísá tagaríáh kegá wehukene sánsá miraigeheéra ite míáhrabeqte kegá moq péhe éhwéh íwáhnorigehe. ³¹ Minayabe íwéh panatágínaq uqmatíáhro. Apahtáro ópéq wéhékáhnkakaq inokáhpeqqákákáq itensabé nirutaboiréna kawerue íwáhno aruqaruruge. Minayabe iahreraq matíáhro úwe.

³² Poraga mó mahraréna, Manikánka séhréh aitéh éhwéh anotah pagégé éhwéhne. Mi ehwéh íréhrataq itega kaweqtaq míahrahowe. Mi ehwéh íréhrataq itega kaweqtaq méq oga mía míaira kereq moraráq míagehe. Minayabe Manikáne ehweh kawerue ireq wene sánsá miraoro.

³³ Iteba míarau tanáhráq mó aniné korósiakáq móneakáqsabé íre nirutaboirurauge.

³⁴ Ínéreq séhréh aintáh kéreq táhutahuroneheéna ínénéga arambehriurauge. Minayabe tagaríáhwe. ³⁵ Itega mareqmarero ke séhréh aritaneheéq kawerue arambehrioro. Ínéga aiq mira aruqarurunserah arambehrioro. Itene Wahnah Sísaga mahraréna, Mó anínká are náwí tánáhráq are iwíáh íwíáhóne. Arega mó aní náwena tanáhráq anotah iwíáh íwíáhóne

uraire. Mi ehwéhnsábé iahreraq matíáhro úwe.

³⁶ Poraga mi ehwéh aiq teriutaq wereq aboawah wehreqka sirehunseraráq méra púreruwe. ³⁷ Púreq ehwéh parabagútaq sega Pora káhkoue mehwehéra ibisowe. ³⁸ Poraga, Mókake íné mó íre tagagehe únsabe sirutaboirára ibiséra we sípiipéq meqmera móauwera kowekuwe.

21

Porareh Sarúsarama suwahpeq poku ehwéhne.

¹ Itega Épésá suwahpeqte ábóáwáh wéh sueq sípi kéweweq obaríqme kure Kósa marákórápéq pokowane. Mó wehekáh itega Árórésa marákórápéq kéq mitaq sueq Pátára suwahpeq pokowane. ² Mitaq séq Pónísía marákórápéq pokína sipí kabarue tagéq mi sipí kéweweq pokowane.

³ Sáipára marákórápéq ábóraq kowanaraq tagéq marakó ayehrápéq kótaikowane. Kótaikéq Síría marákórápéq tagéq Táíya suwahpeq korahowane. Mó kegá sípiipéqte ménsáméhnsá mewe marakóipeq sáharótaq ⁴ itega Táíya suwahpeqte Sísá tagaríáh kébá kowíahwane. Kowéq abapete téhtaré wéhékáh seba kowíahwane. Seba míahwanaraq Manikáne Awanka se iwíáh aritowara sega Pora teawera, Wehukega are subiq súéhboq Sarúsarama suwahpeq pokineho uwe.

⁵ Mi tanáhráq parabagútaq itega pokonehe íwíáhéq kaegaeowanarabeq suahwáne. Suahwánaraq moke mibeqté kéreq sene káironanínseqka meiqmera ahnansahrapeq méíúwówe. ⁶ Itega arahwéraq irehunseraráq méq púreréq iriwe mehwehowane. Mehweh ariteq sípiipéq kiasagowanara tagéra sene nahtapeq seuwekuwe.

Ágábúsaga Sésaría suwahpeq Pora ehweh teawuwe.

⁷ Itega Táíya suwahpeq sueq sípi kéweweq pokue Tórémési suwahpeq pokowane. Mibeqté Sísá tagaríáh kéreq mehwehéq peh morá wéhékáh seba kowíahwane. ⁸ Mó wehekáh itega mitaq sueq Sésaría suwahpeq pokowane. Mitaq Pírípíne nahtapeq kaegaeowane. Eqmaro kega abapete téhtaré wéhúké omaq sitótaq Pírípi omaq atówe.* Pírípi Sísá éhweh teri terinu aní míowe. ⁹ Wene ayahunkawaréh itaréitaré itaq ahrárigáú míowe. Manikáne Awanka iwíáh aritowara se wene ehweh iraru ahrárigáú míowe.

¹⁰ Itega Sésaría suwahpeq kaegaeowanaraq táhmaro wehekáh parabagútaq wehukení wenáwíq Ágábúsaga Súría marákórápéqte tuwe. Manikáne Awanka iwíáh atowana wega wene ehweh irarerahúwe. ¹¹ Wega iteba séna Porane áréti pugeqme mewena minarate wewene aigára ayahnkara táhru táhruúwe. Táhru táhruéna mahraréna, Ínéga táhru táhruunserah Sarúsarama suwahpeqte Asiu kegá mah aréti abo moq táhru táhruigehe. Táhru táhruera nahnso kébá móatagéhe. Mah ehwéhme Manikáne Awanka aiq irarire úwe.

¹² Mi ehwéh irahwánaraq itereq mitaq míó kereqka Poransabé, Sarúsarama suwahpeq íre pokúno éq saiqnahwane. ¹³ Saiqnahwanana Poraga itensabé, Nirupipeq umehínehboq aneqsabé saiqnéq ibisaho? Karábúsiyabé íre áhreuge. Itene Wahnah Sísane arambehri miraunsabé Sarúsarama suwahpeq nubi q suaneherabowapómo. Anetaníbo úwe. ¹⁴ Anetaníbo úwaq wega itene ehweh íre ironsabe túbáh agéq, Maniká awabeh sansá mirainkehe ewane.

Poraga Sarúsarama suwahpeq pokú ehwehne.

¹⁵ Mi tanáhráq parabagúwaq ménsáméhnsá sokahueq Sarúsarama suwahpeq pokowane. ¹⁶ Sésaría suwahpeqte Sísá tagaríáh ké táhmaro kegá ite kie irówe. Wehukení wenáwíq Násónie. We Sáipára marákórápéqte ánínéna íre wahto tanáhráq Sísá tagariowe. Kie iró kega Násónine nahtapeq kaigeheéra móítówe.

¹⁷ Itega Sarúsarama suwahpeq kowanaraq mibeqté Sísá tagaríáh kéq sirupipeq eyoyóera mehweh aitówe. ¹⁸ Mó wehekáh Porareq itereqka Sémísiba pokowanara ómi

* 21:8: Pírípínsabé éhwéhme Eqmaro 6.1-5, 8.5-6,26,40 tagáhno.

Sísa tagaríáh ábóáwáh wéh míówe. ¹⁹ Poraga sereq mehwehéna Sísa éhweh nahnsó ke moke teriunsabe Manikánka miráú arámbéhrí sáhnsahwe teriuwe.

Aboawah wehwárínká Poransabé, Manikánsabe iwíáh iwíáho nahtápéq pokúno ato ehwehne.

²⁰ Poraga miráú arámbéhrí sáhnsahwe teriuwara aboawah wehgá írótaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atera we anotah aní míre iwíáhuwe. Segá Poransabé, Iteribáq móne. Áhnte, peh íregárita q Asiu kegá Sísansabé aiq pútare atáhwe. Segá Mósísiga sehgióro ú ehwehnsábé iwíáh iwíáh atáhwe. ²¹ Wene ehweh iwíáh iwíáh atáhwara arega miraurona sansámé mó kegá se péhepehe ehwéh teriátówara aiq írátówe.

Mi pehe éhwéh mahraréra, Arega nahnsó ke míáhrabeqte Asiu keyábé, Mósísiga sehgióro ú ehwehnsábé anetaníbo. Itene aniné áú amurúruáhro ú sansánkákáq mó Asiu kené sánsánkákáq íre miraoro teri terinire ewe. ²² Itega tagarionawe arega aiq sire u ehwéh Asiu kegá iraneherawoe. Minayabe amahnága aneronehnikono?

²³ Aneronehnikono éra sega mó mahraréra, Asiu kega túbáh agigehboq itega teawéna ehwéh miraúno. Mahbeqte itaréitaré wéhúkégá Manikánsabe, Itene omasa éhwéh miraoneheq múne teawéwe. ²⁴ Arereq mósosuaqéhboq mi animárrí meriqme Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq móríto. Titironeherau ka paiqmaro. Anehe sene siyahra káúqsuaqéhe. Mirairataq ómi kegá tagaríanehéra Mósísiga sehgióro ú ehweh anteruahnayabé íre aiq pútare atagéhe. Peh Mósísine ehweh kawerue sehgióne iwíáhigehe uwe.

²⁵ Sísa tagaríáh ábóáwáh wéhgá mó mahraréra, Sísansabé aiq pútare atáh náhnsó ké páhsi iwíáhue sehiranue síátóne. Mi páhsigá mahraréna, Péhepehe manikánsábé iwíáh iwíáhónehéra titirirataq náira naneq íre nahro. Korahq íre nahro. Wehukénínká awio párríkí náneq ka íre nahro. Mó kené ahrewe ahrariwe wehwe mahbiwe íre abarioro ire. Peh miraue iwíáhue sehiranue teriátáúne uwe.

²⁶ Uwana Poraga kowe éna omasa éhwéh miraoneheq múne u animárrí mórítowe. Mó wehekáh wereq sereqka sosúó sansa áhwáréra Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekuwe. Sosúó sansa parabagína tanáhráq mibeq mahbeq arítáh ké terienehéra kibekuwe. Teriera, Mi tanáhráq parabagínaraq itega Manikánsabe iwíáh iwíáh ateq titironehe uwe.

Asiu kegá Pora saiqnarúó ehwehne.

²⁷ Sosúó sansámé abapete téhtaré wéhékáh parabaginaútaq Esia marákórápéqte Asiu kegá Pora tagowe. We Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq míowara tagéra abiahnsanuwe. Segá Pora táhtoqme ²⁸ nahtapeq míó kega ehwehnabaéra mahraréra, Ísara keo, séhréh aítáhró. Mah anínká ómi mah kehiná kéhínánsábé ite Asiu ke íre kaweq ke wóe síwáhnoréna Mósísiga sehgióro ú ehweh anterúáhró ue síwáhnorire. Mah nahnsábé anetaníbo ue síwáhnorire. Wega mó ahbabárrítéhmé Kárríkí ke Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq móárrítéhre. Móárrítéh púana wega mah kawéq náhnsábé íre kaweratéhre uwe.

²⁹ Épésá suwahpeqte aní wenáwíq Tárópímae. Menah Asiu kegá wereq Porareq Sarúsarama suwahpeqte áhtápéq nogúyataq tagowe. Mitaq tagonsabe sega péhe iwíáhéra, Poraga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq nahnsó aní meqme surainsabe órrira mire uwe. Meqme móátárraire ume péhe éhwéhne.

³⁰ Minayabe ehwehnabaéra ómiga abiahnsanéra pehbeheráh seyeue sorupera Pora Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéqte táhtoqme abariuera máhpeq márunatera onsawárrí paiqsúówe.

Aroma sontiá kegá Pora táhtoró ehwehne.

³¹ Segá Pora suboneherautaq Aroma sontiá kéné anotah wahnáhnká ómi Sarúsarama suwahpeqte kegá aiq tobéhowe u irowe. ³² Irena wega apubúue sóntiá keákáq sene wahnah animárrínkáq meriqmena pehbeheráh túwe. Túwara Pora subu kegá mi ke tagéra túbáh aguwe.

³³ Sóntía kené wahnahnka Poraba tuena táhtoqme téhtaré séniráté táhraráhro úwe. Táhraráhro éna, We insebo? Aneq ahbábáriro kasenúwe. ³⁴ Kasenúwara áhnte kegá míó púara ehwehnabaéra mó kegá mó ehwéhnuwara mó kegá mó ehwéhnuwe. Áhnte ehwéhnú puara wega íre kawerue irahráhuúsabe sóntía keyábé, Ite kaegaeo nahupéq móátáhro úwe.

³⁵⁻³⁶ Kaegaeo nahupéq kibekoneherautaq se kéro kega paentáwe kéra ehwehnabaéra, Subiq súáhro. Subiq súáhro uwe. Subiq súáhro unsabe Pora subíyehoéra sóntía kegá we sawiwera nogúwe.

Poraga Asiu ke we éhweh teriu ehwehne.

³⁷ Sega we nahupeq móataneherautaq Poraga Káríki ehwéhtáq sóntía kené wahnahnabé, Ehweh teawinínkono kasenúwe. Kasenúwana mi anínká éhnehéna, Are Káríki ehwéhmé aiq írátíahne éna, ³⁸ Menah peh morá Ísípi marákórápéqte ánínká kámáhní ke ebehinkehéna áhnte ke 400 subiq suahráho ke meriqmena uworapeq pokuraire. Íné iwíáhume, Arewe we wone íwíáhuge úwe.

³⁹ Úwana Poraga, Íné Asiu aní múge. Íné Sírísía marákórápéq Tahsa suwahpeqte aní múge. Tahsa suwahpeq áhnte nahnsó ké míáhwe. Íné mahtaq míáh ké ehweh terinie úwe. ⁴⁰ Úwana, Terio únsabe Poraga awahsahniataq méwotate irigéna míó kega ehíyansá agigeheéna ayahnkaratáté saiqnówe. Saiqnówara túbáh aguwana Poraga Asiu kené ehwehtaq mahraréna,

22

¹ Náníbáqmari móe. Nániboreh wóe. Nánuwahraho, néne ehweh íráhro. Íné íre ahbabáq anine ue iahtebagehboq néne ehweh íráhro úwe. ² Wega Asiu kené ehweh irarúwara irera ehíyansá aguwe.

Ehíyansá aguwana Poraga mahraréna, ³ Íné Asiu aní múge. Náinoga Sírísía marákórápéq Tahsa suwahpeq maqinténa Sarúsarama suwahpeq méintowana mahtaq anonúkowae. Anotah síwáhnori aní Kámáríaga iteriborehne sansá irankeheéna kawerue níwáhnoruraire. Iborá itega Manikáne arambehri mira onserah ínéga moq mira aruqarururaige.

⁴ Menah ínéga Sísansabé aiq pútare atáh ké pukigeheéna síwíoqnaraige. Weh ahre táhtoqme táhru táhruena karábúsiipéq mórítaráuge. ⁵ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnseq aboawah wehreqka minayabe tagéra teieráhowe. Sega Támákása suwahpeqte Asiu ke páhsi sinkeheéra sehiranue níátówe. Íné Támákása suwahpeq pokuraige. Mibeqte Sísa tagaríáh ké táhru táhruue Sarúsarama suwahpeq mórítanieéna pokuraige. Se kamah ariníe íwíáhuraige úwe.

Poraga íópeqte téhreh naneq tagónsabe teriu ehwehne.

(Eqmaro 9.3-19, 26.12-18)

⁶ Poraga mó mahraréna, Íné ahtapeq pokue Támákása suwahpeq kinauraige. Kinauraugana wéhékáhnabubu íné kuraurabeq apubúue íópeqte anotahtaq téhraguraire. ⁷ Téhragurairana marakóipeq márunsurahéna ehweh írátáuge. Mi ehwéhnká mahraréna, Sorao, Sorao, aneqsabé níwíoqnahno uraire.

⁸ Urairana ínéga, Anotah aníno, are insebo uraige. Uraugana wega ínénsabe, Íné Sísa Néhsara suwahpeqte aní arega níwíoqnáhna aní múge uraire. ⁹ Íné sénító kegá téhragurai tagéra peh teniátái ehwéh íre írátówe.

¹⁰ Ínéga, Néne Wahnahno, anerininkono kasenuraige. Kasenuraugana wega ínénsabe, Irigue Támákása suwahpeq pokúno. Mitaq arega moke miraina arámbéhrí teawinie uraire. ¹¹ Anotah téhrrarainsabé íné íre tagahrahuraige. Íre tagahrahurau puara íné sénító kegá niyahtaq ahmboqmera Támákása suwahpeq móíntárowe úwe.

¹² Poraga mó mahraréna, Mibeqte aní wenáwíq Ánáníásie. We Mósísiga sehgióro ú ehweh kawerue írátái aníne. Moke wenawahrah Asiu kegá, We aiq kaweq aníne

íwíáhuwe. ¹³ Ánáníásiga ínéba séna iriwe ména ínénsabe, Sorao, náníbáq móne. Arega tagahrahóne urairana niura apubúue kaweragurairana we tagarauge.

¹⁴ We tagaraugana wega ínénsabe, Itene igaqnaréhne Manikánka wene sánsá ahte-bankeheéna are omaq atéhre. Wene kaweq ahnínkáwá tagé wene ehweh irankeheéna are omaq atéhre. ¹⁵ Arega wene ehweh ómi kehinánsábé terinkéhe. Arega tagé írátóna ehwéh terinkéhe. ¹⁶ Amahnága túbáh aginehboq iriwe mé wání meyo. Arene ahbabáq kaqauwankéhboq Sísansabé áhrabúno uraire úwe.

Manikánka Poransabé, Nahnsó ke néne ehweh korerio ú ehwehne.

¹⁷ Poraga mó mahraréna, Íné Sarúsarama suwahpeq seuwekurauge. Mibeqté Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq púrerurautaq néniwanka ¹⁸ Sísa tagarauge. Tagaraugana wega ínénsabe, Mahtaqté kégá arene ehweh íre aiq pútare atéhra puah Sarúsarama suwahpeq apubúue sue móbeq pokúno uraire.

¹⁹ Urairana ínégá wensabé, Néne Wahnahno, Asiu kené momiwí nahmáritápéq arensabé aiq pútare atáro ke subiqme karábúsiipéq sítáráuge. Minayabe mahtaqté kégá tagaríáhwe. ²⁰ Sítíbéni arene ehweh teríatái anímé Asiu kegá ebahnsatate subitótaq ínégá wahtotaq iriwe ména we pukime aiq kawerire éna subitó kené káhq ambántámáritáq wahnahnurauge teawátáuge. ²¹ Teawátáugana wega ínénsabe, Nahnsó suwahpeq íre wahto marákórápéq eqmaraníe. Arega nahnsó ke néne ehweh korerinkéhboq pokúno teniátáire úwe.

Aroma wahnáh ánínká Poransabé kasení ehwehne.

²² Poraga teriu ehwéh sega kawerue írówe. Írówana Poraga nahnsó keyábé irarútaq sega ehwehnabaéra mahraréra, We oga míéhmé anotah íre kawerire. Subiq súáhro uwe. ²³ Porane ehweh íre suwabhó púara sega ehwehnabaéra sene ambantamarí ugurue tuperúpeéra tanahuqkakaq mewe tuperúpeuwe.

²⁴ Segá mirauwana sóntía kené wahnahnka, Mi aní nahupeq móatáhro úwe. Móatáhro éna, Asiu kegá aneqsabé abiahnsanéra áhnte ehwéhnoo íwíáhúwe. Iwíáhéna, Teninkéhboq mah aní árétí sahtáté subóro aritowe. ²⁵ Segá we subiqmaraneheéra wene aiayah táhru táhruuwana Poraga weba wahtotaq iriwe mío wahnáh ánínsabé, Íné Aroma aní múge. Aneqsabé ehweh íre aintasa pehipi nuboneheo? Mi sansá aiq mirao sansánoo úwe.

²⁶ Úwana kíápéténiga irotaq anotah wahnáh ánípá pokue wensabé, Itega suboneheú aní Aroma aní míéhnsabé anerinibo úwe. ²⁷ Úwana wega Poraba séna wensabé, Are Aroma anípo? Tenio úwana, Kowe úwe. ²⁸ Kowe úwana anotah wahnáh ánínká wensabé, Íné áhnte moné paiqmataunsabé Aroma aní úkurauge úwe. Úwana Poraga wensabé, Náinoga maqintotaq Aroma aní maqintowe úwe.

²⁹ Úwara Pora suboneherau kegá irera apubúue auwera peh tagowe. Anotah wahnáh ánínká iwíáhéna, Mah aní Aroma aní míéhra náhru táhruéwómé íre kaweruge. Íre kaweruge éna wega moq áhreúwe.

Poraga momiwíurío ke teriu ehwehne.

³⁰ Áhreéna arupipeq iwíáhéna, Asiu kegá aneqsabébópoq we ehweh atáhwe. Iraníe iwíáhéna mó wehekáh wega, Pora táhrró nahgáq pugeq áuwáhro aritena, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq mó kaunsírí kéreqsabé, Momiwíoro aritowe. Momiwíoro aritena, Pora meqme momiwíurabeq móatáhro aritowe.

23

¹ Poraga kaunsírí ke ebitáwéna mahraréna, Nánuwahraho, Manikánka nirupipeq tagaríéhre. Menahnkákákq amahnágaákákq kaweqtaq mía míauge úwe. ² Peh morá wahnáh aní Ánáníásiga Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké wahnahnúwe. Wega Poraba iriwe mío keyabé, Wene áwéh suranóro aritowe. ³ Aritowana Poraga wensabé, Awisúitagi wirá áwánká taberábe pentí abaq máráhwara awisúitagi awánká íre tagahrahowe. Mina inserah are kaweq ambántá úbíq miahnawe arene arupipeq peh

awisúitagi wirá áwánká tahnsane. Arega íné áwéh suranóro aritahnaga Manikánka are mina tahnsaninkehe. Arega mitaq tútuue Mósísiga sehgióro ú ehweh iwíáhé ehweh aintahne. Minayabe aneqsabé níwéh suranóro aritahno? Miraónaga Mósísine ehweh aiq anteruahne úwe.

⁴ Úwara Poraba iriwe míó kega wensabé, Manikáne ehweh mibeq mahbeq aítáh kéné wahnahnsabé aneqsabé ehweh atahno uwe. ⁵ Uwana Poraga sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna,

Itene wahnahnsabé abehq éhwéh atéhneho ire. *(Kisim Bek 22.28)*

We Manikáne ehweh mibeq mahbeq aítáh kéné wahnah tagaríótáq tahirímé mi ehwéh íre iraru irino úwe.

⁶ Kaunsíri kewé mó akáhtáq Sáyúsi ke míówara mó akáhtáq Péhrasi ke míówe. Minayabe Poraga se tagéna iwíáhue momiwíuríorabeqte keyábé anotahtaq mahraréna, Nánuwahraho, íné Péhrasi aní múge. Nániboreh Péhrasi kené sánsá mirau ke míówe. Manikáne omasa éhwéhnsabé aiq pútare atena wega mókake pusa ké oganúq sitankéhe iraruraunsabé ehweh aintáhwe úwe.

⁷ Péhrasi kegá mó iwíáhuwara Sáyúsi kegá mó iwíáhuwe. Íre morá iwíáhunsabé seye ehwehuwe. ⁸ Péhrasi kegá iwíáhéra, Mókake Manikánka pusa ké oganúq sitankéhe. Sega íópeqté kéreq Maniká miéhrebeqte kéreqsabé aiq pútaq míáhwe iwíáhuwe. Sáyúsi kegá minayabe íre aiq pútare arítówe. Sega iwíáhéra, Manikánka pusa ké íre oganúq sitanawire iwíáhuwe. Minayabe se mó iwíáh mó iwíáhu puara seye ehwehuwe.

⁹ Anotah ehwéhutaq táhmaro Péhrasi sansá síwáhnoro kegá iriwe méra mahraréra, Itega iwíáhúnawe mah anímé íre ahbabáq anine. Íópeqté ké, Maniká miéhrebeqte kégá ehweh teawátówapómo. Itewe íre tagariahrahúne uwe. ¹⁰ Unsabe seye áhnte ehwéhnaunsabe sóntía kené wahnahnka, Asiu kegá Pora abariwe subíyeho iwíáhéna, Sóntía keyábé, Mi aní tutáhtoqme sabiwe meqmeq itega kaegaeorabeq móátáhiro aritowe.

¹¹ Mó penórábéq Sísaga Poraba sebatawe ména wensabé, Íre áhreúno. Íné éhweh arega Sarúsarama suwahpeq teriátónanserah mókake Aroma suwahpeq moq terinkéhe úwe.

Asiu kegá, Pora subiq suaneheqmúne u ehwéhne.

¹² Mó wehekáh Asiu kegá sío síóera moráénéra, Manikánka tagariéhre. Wánínkakaq táhutahuqkakáq pehipi íre naneheqmúne. Ebeq Pora subiq sueq anehe táhutahuq nanehe uwe. ¹³ Áhnte weh 40 wehgá mirau sío síóera moráénue iwíáhuwe.

¹⁴ Sega Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené abowah wehreqpa pokue sensabé teriera, Manikánka tagariéhre. Itega wánínkakaq táhutahuqkakáq pehipi íre naneheqmúne. Ebeq Pora subiq sueq anehe táhutahuq nanehe. ¹⁵ Minayabe itereq mó kaunsírí kéreqka sóntía kené wahnahnsabé péhe éhwéh mahrarero. Mahraréq, Itega Pora éhweh tábúsoqme iranéhboq iteba meqme súnó ero. Itega ahtapeq wahnahnu-rawéq wega sinaraq suboneheqmúne uwe.

¹⁶ Uwana Porane anahnowáné ahninkáwágá mina mehwaró ehweh irowe. Irena sóntía kegá kaegaurabeq kibekue Pora teawuwe. ¹⁷ Teawuwana Poraga kíápéténinsabé áhrabéna mahraréna, Mah mahbíga arene wahnah aní ehweh teawinkéhboq meqme móato úwe. ¹⁸ Úwana wega meqmena anotah wahnáhpá móatena wensabé mahraréna, Mah mahbíga ehweh teawinkeheéna meqmena suge. Karábúsiipéqté aní wenáwíg Poraga níáhrabue we meqme areba móato teníre úwe.

¹⁹ Úwana anotah wahnáh ánínká mahbine ayahtaq panantáwe meqmena kopípéq mógasenúwe. Kasenína, Aneq éhwéh teniníbo úwana ²⁰ mahbiga wensabé, Asiu kegá moráénéwáhwe. Sega arensabé, Ahbiah Porawe kaunsíri kebá meqme súnó teawigéhe. Pora éhweh tábúsoqme iranéhboq iteba meqme súnó teawigéhe. ²¹ Minayabe aiq pútare arítéhnehboq 40 kegá mehwatíáhwe. Sega aiq mahraréra, Manikánka tagariéhre. Itega wánínkakaq táhutahuqkakáq pehipi íre naneheqmúne. Ebeq Pora subiq sueq anehe táhutahuq nanehe ewe. Sega amahnága sokah sokahue míáhwe. Peh arene ehwehnsabé áwénunowe úwe.

²² Úwana anotah wahnáhnká mi mahbíyábé, Arega tenienawe mó ke teríneho. Pehwehrue pokéwahno éna eqmaq auwowe.

Pora kámáhní wahnáh ání wenáwíq Péríkiba móato u ehwehne.

²³ Eqmaq auwena téhtaré kíápéténi síáhrabúwe. Síáhrabéna sensabé, Inokáhpeq wehuke sugé tanahráq Pora Sésaría suwahpeq meqmeta móátáhtao. Áhnte sontiá ké 200 sontiá kéreq 70 oségá káhkókóawíáh sóntiá kéreq mó áhnte 200 sehsabekara matiáh sóntiá kéreq sokah sokah arítáhtao. ²⁴ Pora moq óseraq tútuue míahnaraq anotah wahnáh ání Péríkiba kawerue meqmeta móátáhtao úwe.

²⁵ Móátáhtao éna Péríkine páhsi sehiranue mahraréna,

²⁶ Péríkio, are anotah kawéq wáhnáh ání móne. Íné Káróriúsa uge. Mó niwíqme Árisiása uge. Néne páhsi sáhnshawe tagáhnó. ²⁷ Asiu kegá mah aní táhtoqme subitótaq we Aroma aníne urairana írátáuge. Írátáútaq ínéreq sóntiá kereqka pehbeheráh tueq tumetáune.* ²⁸ Wega aneq ahbabárirapómo éna iraníeéna sene kaunsíri kebá móátáráuge. ²⁹ Segá seyene sánsánsábé ehweh atówana wega íre anotah ahbabárire. Mi ahbabáqmé íre suboráhi ahbabáq míre. Íre karábúsiipéq móatahráhi ahbabáq míre. ³⁰ Asiu kegá mah aní suboneheqmúne uro irena apubúue areba eqmaq áúwóge. Wensabé ehweh atáh keyábé areba pokue mi ehwéh koreawéro atóge úwe.

Páhsiipéqté éhwéhnká aiq irarúwe.

³¹ Sene wahnahnka teriunserah sóntiá kegá Pora meqmera inokáhpeq Ántípáti suwahpeq móátówe. ³² Mó wehekáh óseakáq kegá Pora meqmera Sésaría suwahpeq pokuwe. Pokuwara mó sontiá kegá sene nahtapeq tuekuwe. ³³ Tuekuwara óseakáq sóntiá kegá pokue Sésaría suwahpeq kéra anotah wahnáh ání Péríkiba Pora móatera páhsiakáq móátówe.

³⁴ Móátówana wega páhsi sáhnshahena Poransabé, Are eheqte anípo kasenúwana, Íné Sírisiá marákórápéqté ání múge úwe. ³⁵ Úwana, Arensabé ehweh atéhra ke túirataq arene ehweh iraníe úwe. Wega sóntiá keyábé, Érótime anotah nahtápéq ateq mitaq wahnahnoro aritowe.

24

Asiu kegá Pora ehweh ató ehwehne.

¹ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah wenáwíq Anániásie. Moberiáh wéhékáh parabagútaq wereq táhmaro Asiu kené aboawah wehreqka peh morá págegeue ehweh aritahráhi aní wenáwíq Tétúra meqmera túwe. Segá Aroma kené anotah kamáhní ání Péríki Pora éhweh teawanehe úwe.

² Péríkiga, Pora meqmeq sero úwara meqmera móátówe. Móátówana Tétúraga mahraréna, Péríkio, are anotah kawéq wáhnáh ání móne. Arega wahnahnónayabé ite Asiu ke pehwehrue mía míaorahúne. Arega kawerue iwíáhónawe séhréh aitaníe é itene marakó kaweritahne. ³ Minayabe itega iwíáh iwíáh ateq kaweróne atone úwe.

⁴ Tétúraga mó mahraréna, Áhnte ehwéh íre irarinie. Pehgáriq ehwéh teawiníboq iro. ⁵ Ite iwíáhúnawe mah anímé ahbabáq aruqaruri aníne. Wega mah marakó marakóipéq mó ke suwahpeq mó ke suwahperue Asiu keyábé pagu pagunurairara áhnte kegá tobéhéra ebehowe. Wega itene sánsá suena Néhsara suwahpeqte aníne sánsá meyáh ké wahnahnire. ⁶ Wahnahnéna wega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq íre kawerina uraitaq itega táhtotiarane. Itene sánsá anterutainsabé ehweh ateq parabaruanee iwíáhuraune.

⁷ Iwíáhuraunaraq itega Pora ehweh atanéhe uraunaraq sóntiá kené wahnah wenáwíq Árisiásarehga tuera ite págegeue iubera Pora meqmera móbeq móátarówe. Árisiásaga itensabé, Pora ehweh atagéhboq anotah aní miéhrabeq pokue mitaq ehweh atáhro uraire. ⁸ Moke ehweh atéhra ehwéhnsábé wewega teawinkéhboq kaseninanao úwe.

* 23:27: Eqmaro 21.30-33, 22.25-27, 24.7 tagáhnó.

⁹ Úwara moke wereq su Asíú kégá wega irarú ehwéhnsábé kowe atera mi ehwéh aiq pútaq ehwéhne atówe.

Poraga Péríkingsabé we éhweh teawu ehwehne.

¹⁰ Poraga ehwehninkeheéna anotah kamáhní ánínká ayahnkaratáté saiqnówe. Saiqnówana Poraga wensabé, Itene marakórapeq arega áhnte opéq wahnahnurone. Mina tagaríónsábé pahsuqme teawiníe. ¹¹ Ínéga Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atanieéna kowíaraugana peh airápété téhtaré wéhékáh parabaguraire. Mó kégá mi ehwéh aiq pútaq ehwéhne teawigéhboq kaseninanao. ¹² Mi ke suwahpeq íné íre ehwehéna mó ke íre pagu pagunurauge. Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéqkákáq Asiu kené momiwí nahtápéqkákáq máhpeqkákáq peh túbáh agurauge. ¹³ Segá ehweh aintáhnábé íre sokigi aintahráhowe.

¹⁴ Pahsuqme teawiníboq írátiahno. Segá Sísane sánsámé íre suwahbeh puara áwáhnáh sánsáne ewe. Mi sánsámé ínéga sehgfúge. Miraunsabé itereq itene igaqnaréhreqne Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge. Mósísine ehwehnekákáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnekákáqsábé aiq pútare arítóge. ¹⁵ Mókake Manikánka moke pusa kéwé kaweq kereq ahbabáq kereq iriritankéhe. Ehweh aintáh kéreq ínéreqka minayabe iwíáhue áwénunúne. ¹⁶ Íné kaweqtaq méyabe nuwahbehre. Manikánseq ómi wehukéreqsabé íné íre ahbabárarítónsábé nirupipeq eyoyóire úwe.

¹⁷ Poraga mó mahraréna, Táhmaro opéq nahnso kené marakórapeq ména nánuwahrahba seuwekurauge. Tabonah Asiu ke móne nárinieéna seuwekéna Manikánsabe iwíáh iwíáhue nawinieéna seuwekurauge. ¹⁸ Itega sosueq mirauraunaraq sega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq ite tagarowe. Íre áhnte ke ínéba míarowana pehwehribeq míaraugara ¹⁹ Esia marakórápéqté Asiu kégá tagarowe. Tagarowana ínéga ahbabárrurautaq tahirí sega aneqsabé areba íre séra ehweh aintáh iripo?

²⁰ Ínéga kaunsíri ke ehwéh teriátáugara areba suro kégá írátíarowe. Ahbabárrurautaq tahirí sega teawé irino. ²¹ Se momiwíurorabeq peh morá éhwéh iraruraunsabé sega, Íné ahbabárruraire iwíáhurowamo. Mi tanáhráq ínéga anotah ehwéhne mahraréna, Manikánka pusa ké iriritankéhe. Ínéga mira iwíáhunsabé ibora itega ehweh aintáhwe urauge úwe.

²² Úwana Péríkiga irena Sísansabé aiq pútare atáh kéné sánsá ahtebonsabé, Pehitare aritowe. Pehitare aritena sensabé, Anotah sontiá kéné wahnah aní Árísíásaga mahtaq tuinaraq itene koti ehwéhnsábé iwíáhue teiníe úwe. ²³ Teiníe éna wene kíápéténinsabé, Pora kawerue wahnahnato. Pehwehrue wahnahnúno. Wene iyahnabo anímárinká séhréh ataneheéra ménsámehnsánkakaq túírataq íre ahqáho arito úwe.

Pora téhtaré ópéq karábúsiipéq mío ehwéhne.

²⁴ Táhmaro mó wehekáh parabagúwana Péríkiga wene ahre wenáwíq Tárúsíra meqmena súwe. Wene ahre Asiu iní míowe. Wega, Pora meqme súno atowana móatowana Poraga Sísansabé aiq pútare ate ehwéh teriuwe. ²⁵ Poraga kaweqtaq méyabewé tabasíwe méyabewé Manikánka mókake ómi kehinánsábé ehweh aritahnayabéwé irarúwe. Irarútaq Péríkiga áhre agéna mahraréna, Pehitare. Amahnága pokúno. Mókake ahwimi íre kahnaraq mó áhrabinie úwe.

²⁶ Péríkiga iwíáhéna, Pugeq auwahnana Poraga móne náninabomo iwíáhuwe. Mira iwíáhúnsabé wega mó wehekáh mó wehekáhnue Pora meqme súno atowana Pora weba súwe. Wereq Porareqka ehwehnaruqaruruye.

²⁷ Asiu kégá wensabé kaweróne atageheéna Péríkiga Pora íre pugeq auwowna peh téhtaré ópéq karábúsiipéq míowe. Mi tanáhráq parabagúwana mó anínká Péríkine wahnah árámbehri meyowe. Mi aní wenáwíqtare Pósiúsa Pésátae.

¹ Pésátaga Sésaría suwahpeq wahnahné arámbéhrí awaq mianieéna mitaq súwe. Apahtárórác mitaq ména suena Sarúsarama suwahpeq pokúwe. ² Mibeqté Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnseq mó anotah Asiu kereqka Pésáta Poraga ahbabarurai ehwéh teawúwe. ³ Sega moráénéwéra, Pora subonéhboq ahtapeq mehwaranéhe íwíáhuwe. Mira íwíáhunsabé sega Pésátansabé, Pora mahtaq Sarúsarama suwahpeq ehweh atanéhboq meqmeq sero arito uwe.

⁴ Uwana Pésátaga sensabé, Pora Sésaría suwahpeq karábúsiipéq míéhre. Mibeq áhnióbórá pokinie. ⁵ Minayabe ite miónarabeqte anotah kegá séniragéhe. We ahbabáq Kahnaraq mitaq ehweh atagéhe úwe.

⁶ Wega sensuwahpeq abapete apahtáro wéhékáhpópoq nayáhnkú wéhékáhpópoq mitaq ména suena Sésaría suwahpeq pokúwe. Pokéra mó wehekáh wega wahnahnúrabeqte náhúpéq tútuue ména, Pora koweqme sero aritowe. ⁷ Poraga sútaq Sarúsarama suwahpeqte su Asíú kegá seabugéqnáhnue iriwe míówe. Iriwe méra, Wega mira ahbabárire éra áhnte ehwéh atówe. Sene ehwehme aiq pútaq ehwéh íre sokigi aweráhuwe.

⁸ Ehweh atówana Poraga mahraréna, Mósísiga sehgióro ú ehwehnikákák Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqkákák íre ahbabárarítáráuge. Itene anotah wahnáh Sísáhri moq íre ahbabáratáráuge úwe.

⁹ Úwana Pésátaga Poransabé, Asiu kegá ehweh aintagéhboq Sarúsarama suwahpeq ínéreq arereq pokéyabe awahbehro úwe. Pésátaga Asiu kené sirupipeq eyoyó aritanieéna mi ehwéh irarúwe.

¹⁰ Úwana Poraga wensabé, Ahqáho. Íné Asiu keyábé íre ahbabárarítáráume tagari-ahne. Minayabe ite Aroma kené anotah wahnáhné koti arítáh náhtápéq míóge. Mahtaq ehweh parabaruo. ¹¹ Íné pukorahu sansá íre miraurauge. Miraurautaq tahirímé íné nubiq suo teawú irino. Sega ehweh aintáhmé íre aiq pútarowe. Minayabe arega íné Asiu kebá íre móintahráhone. Aroma wahnáh aní Sísáhri íné éhweh teawenana wewega iwíáhue tagankehe úwe.

¹² Úwara Pésátareq weba mía míau ahtébiá kéreqka sío síoéra iwíáhuwe. Pésátaga Poransabé, Sísáhri íné éhweh teawenana iwíáhue tagankehe ényabé weba pokinkehe úwe.

Ágáripaga Pora éhweh iro ehwéhne.

¹³ Táhmaro mó wehekáh parabagútaq mó marákórápéqté wáhnáh ánínseq wenanahnoreqka Sésaría suwahpeq suye. Wahnah aní wenáwíq Ágáripae. Anahnowá áwíq Pénáísie. Sega Pésáta mehweh atayeheéra suye. ¹⁴ Sega táhmaro wehekáh weba míóyana Pésátaga Pora éhweh Ágáripa teawuwe. Teawena Ágáripansabe mahraréna, Péríkiné arambehri merautaq wehukení karábúsiipéq míaraire. ¹⁵ Íné Sarúsarama suwahpeq míarautaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahmarínseq Asiu abóáwáh wéhreqka we éhweh teniátówe. Teniera mahraréra, Itega we naho aiq ehweh ataráúnayabé itene ehweh iro. We subiq suo teniátówe.

¹⁶ Teniátówana ínéga ahqáho aritena sensabé, Ité Aroma kegá wehuke pehipi íre subiq suahráhuwe. Ebeqme we ehweh átáh ké míáhrabeq wene ahbabáqsabe ehwehnikinkehe urauge.

¹⁷ Asiu kegá we ehweh ataneheéra ínéba tutotaq íné íre túbáh agurauge. Mó wehekáhtaq mi ehwéh iranieéna wahnahnuraurabeqte náhúpéq tútuue ména, Pora koweqme sero arítáráugara koweqme surowe. ¹⁸ Wega aneq ahkárágára urairo iwíáhuraugara wensabé ehweh atáro kegá irigéra íre mi ehwéhnia peh mó ehwéh irare atárowe. ¹⁹ Peh seyene sánsánsábé ehwehurowe. Poraga, Putiarai aní wenáwíq Sísa oga míéhre urainsabé wereq sereq ehwehuwe. ²⁰ Mi ehwéhme íre niahteboge. Aneq ehwéhómo? Árahuwe kaweraritanínkono iwíáhurauge. Iwíáhuraunsabé ínéga Pora kasenéna, Sarúsarama suwahpeq pokue mitaq mah ehwéh kobarabaruanéhnkono urauge. ²¹ Uraugana Poraga, Ahqáho. Aroma wahnáh aní Sísáhri íné éhweh teawenana wega iwíáhue tagéna teinkéhe

urairé. Urainsabé, Ínéga eqmaq auwahráhonaraq Sísáhriba pokinkehe. Amahnága karábúsiipéq míahno atáráuge úwe.

²² Úwana Ágárípara Pésátansabé, Ínénéga mi aniné ehweh iraníe úwana, Ahbiah arega irankéhe úwe.

²³ Mó wehekáh Ágárípareq wenanahno Pénáísireqka wahnah anité táhnsá siwahriruera suye. Sereq sóntía kené wahnahnseq anotah wehwárínseqka momiwí nahtápéq kibekuwe. Kibekuwana Pésátaga, Pora koweqme sero úwana koweqme suwe.

²⁴ Pésátaga mahraréna, Ágárípareq ómi itereq momiwíúna kerero, mah aní tagahro. Moke Asiu kegá Sarúsarama suwahpeqkakák mahtaqqákák mah anínsábé teni teninurowe. Sega ínénsabe, Mi aní anotah ahbábáq áni púah subiq suo ato éra pagu pagunaintárowe. ²⁵ Ínéga we kasenue tagéna pukorahi ahbábáq íre tagarauge. Wega, Aroma wahnáh áni Sísáhri íné éhweh teawenana wewega iwíáhue tagankehe urairé. Urainsabé ínéga weba eqmaraníe iwíáhurauge.

²⁶ Mah anínsábé kasenue tagéna wene ahbábáq íre tagaraunsabé Sísáhrinsabé aneq ehwéh páhsiipéq sehiranue teawinínkono? Minayabe wene ehweh irageheéna iteba móátóge. Ágárípao, wene ehweh iro. Itene anotah wahnáh Sísáhri wene ahbábáqsabe páhsi sehiraniniboq itega mah aní kasenoro. ²⁷ Karábúsiipéqté áni mó wahnáh áni pá pehipi eqmaq áuwéhnayabé íre kaweq sansáne. Minayabe wene ahbábáqmari sehiraninie úwe.

26

Poraga we éhweh Ágárípa teawu ehwehne.

¹ Ágárípara Poransabé, Are éhweh teio úwe. Úwana Poraga ayah pankeqme mahraréna, ² Ágárípao, are anotah wahnáh áni móne. Íné éhweh teawenayabé nirupipeq eyoyóire. Asiu kegá áhnte ehwéh aintáronsabé amahnága tábúsoqme teawiníe. ³ Arega moke Asiu kené sánsánkákák sene ehwehnikákák aiq ahtebáhne. Minayabe arega néne ehweh irahnayabé nirupipeq eyoyóire. Kawerue iwíáhinkehboq pehwehrue mé iro úwe.

⁴ Poraga mó mahraréna, Ómi Asiu kegá Sarúsarama suwahpeq miraurau sansá tagariáhwe. Íné animai míáhwataq nánuwahrah míórabeq miraowa sansá tagariáhwe. ⁵ Péhrasi kegá mirau sansá anotah pagégé sánsáne. Íné Péhrasi aní ména mi sansá kawerue miraurauge. Minayabe Asiu kegá tagariáhwe. Mi ehwéh teaweyabe suwahbehtaq tahirimé sega aiq teawé irino.

⁶ Naho naho Manikánka itene igaqnaréhyabe áhnte kawéq éhwéh teriuwe. Ínéga mi ehwéhnsábé aiq pútare atóge. Ai q pútare atena áwénunuraunsabé mó kegá ehweh aintárowana amahnága mahtaq míóge. ⁷ Airápété téhtaré iteruwahrah kahnáhnká inokáhpeqkakák wéhékáhnkakaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáhwe. Sega kawerue iwíáh iwíáh atera, Manikánka omasa éhwéh sehginawire éra áwénunuwe. Ínéga moq mirau áwénunurauge. Minayabe Asiu kegá ehweh aintárowe. ⁸ Manikánka pusa ké iriritéhsábé aneqsabé íre aiq pútare ataho úwe.

⁹ Poraga mó mahraréna, Ínéga menah Sísá, Néhsara suwahpeqte anínsábé aiq pútare atáh ké síwíoqnanauge iwíáhurauge. ¹⁰ Iwíáhéna Sarúsarama suwahpeqte Sísá tagariáh ké síwíoqnarauge. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah kegá, Miraúno aintárowana Sísá tagariáh ké karábúsiipéq sitáráuge. Se subiq suanéhe iwíáhurowana miraoro arítáráuge.

¹¹ Sísá tagariáh kégá sene sánsá suera Sísansabé íre kaweq ehwéh atageheéna ínéga moke Asiu kené momiwí nahmáritápéq anotahtaq kamah ariena síwíoqnarauge. Anotah abíáhsá aritena wáhnaupeqté ké suwahpeqkakák pokue síwíoqnarauge úwe.

Poraga Sísá tagó ehweh Ágárípa teawu ehwéhne. (Eqmaro 9.3-19, 22.6-16)

¹² Poraga mó mahraréna, Ínéga mirauraunsabé Támákása suwahpeq pokinie iwíáhuurauge. Iwíáhuraugara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah anímárinká,

Kaweróne éra, Komiraúno aintárowe. Komiraúno aintárowana ahtapeq pokurauge. ¹³ Pokuraugana wéhékáhnabubu íopeqté anotahtaq téhraguraire. Mi tehrehme pópoqnah kiotaqme téhrrairana tagarauge. Ínéreq ahtapeq sénító kereq míraunarabeq téhraguraire. ¹⁴ Anotah téhraguraitaq moke itega marakóipeq márunsurahuraune. Íbaru ehwéh, Asiu kené ehwehnka iraréna, Sorao, Sorao, aneqsabé níwíoqnahno? Kirusa séhíkárátáq are pera q míáhnana érinserah amahnága arere érire uraire.

¹⁵ Urairana ínégá, Anotah aníno, are insebo uraugana wega, Íné Sísa arega níwíoqnáhna aní múge. ¹⁶ Iriwe míahno. Arega néne arambehri mirainkeheéna areba tuena omaq atóge. Amahnága tagáhna naneqkakáq mókake sokigi awéna naneqkakáq teri terinikehe.

¹⁷ Nahnsó keba eqmaraníe. Mókake ínégá are séhréh atáhnaraq sereq Asiu kereqka íre subiq suagéhe. ¹⁸ Nahnsó kegá sirupipeqté síurá ebiqme tagéra sunkíkírabeqte sánsá suera téhrehabeqte sánsá miraigehboq kosíwáhnorúno. Owainawane págege sansá suera Manikáne ahtapeq nogigéhboq kosíwáhnorúno. Segá arene ehweh íréhrataqmé sene ahbabáq kaweraritaníe. Kaweraritena sensabé, Ite ínénsabe aiq pútare aintáh púana ínégá omaq itó ánimárí míáhwe aitaníe urairana írátáuge úwe.

Poraga Ágáripa wene arambehriyabé teawu ehwehne.

¹⁹ Poraga mó mahraréna, Ágáripao, are anotah wahnáh aní míahna puah néne ehweh iro. Sísa íopeqté teniátái ehwéh íre anterúóge. Írakaumo. ²⁰ Téhwe Támákása suwahpeq síwáhnorurauge. Síwáhnoréna mitaqté keyábé, Itene ahbabáq sansa sueq Manikánsabe áhraboro. Áhrabirataq mó ahbabáq pehragéq peh kaweqtaq méq wene arambehri miraoro. Mirairataq mó kegá itene ahbabáq sansa aiq pútaq sutowe íwíáhigehe urauge. Anehémé Sarúsarama suwahpeqkakáq moke Súria marakórápéqkakáq naruo ke míarorabeqkakáq mah ehwéh síwáhnorurauge.

²¹ Mah ehwéh síwáhnoruraunsabé Asiu kegá Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq ínégá tagéra táhtoqme, Subiq suanéhe íwíáhurowe. ²² Manikánka menahnkákáq amahnágaákáq aiq séhréh aintéhre. Séhréh aintéh púana iriwe ména anotah kereq íre síwíqkakaq kéreqsabé ehweh teiúge. Manikáne ehweh iraru kereq Mósísireqka iraru ehwéhmé teiúge. Ínégá mó ehwéh íre teiasa peh mi ehwéh teiúge. ²³ Segá mahraréra, Mókakewe Manikánka omaq ato aní, ite meirena kaweritéh ani anotah erínana pukinkehe. Pukéna pusa ké míáhrarabeqte ebeq iriginkehe. Wega irigena Asiu kereq nahnsó kereq téhrorahi ehwéh terinkéhe uwe. *(Aisaia 42.6, 49.6)*
Mó ehwéh íre teiasa peh mi ehwéh teiúge úwe.

Poraga Ágáripansabé, Ai q pútare ato ú ehwehne.

²⁴ Pésátaga Porane ehweh saiqnarúena anotah ehwéhnéna, wensabé, Porao, are múguwahgu aní úkurone. Áhnte sehirania púkú sáhnasah sáhnasahuronaga múguwahgu aní úkurone úwe.

²⁵ Úwana Poraga wensabé, Pésátao, are anotah wahnáh aní móne. Íné íre múguwahgu aní ména peh aiq pútariahnsanuge. Íre pehipi irarúge. Peh tábúsoqme iwíáhéna iraruge. ²⁶ Ínégá teiú éhwéhmé Ágáripaga tagaríéh púana wensabé pahsuqme teawúge. Sísa mirauraimé íre epéráhpéria peh wehuke míaropi miraurai puana Ágáripaga aiq moke írátíéhre. ²⁷ Ágáripao, arega Manikáne ehweh iraru kené ehweh aiq pútare aritahno? Íné tagaríómé arega aiq pútare aritahne úwe.

²⁸ Úwana Ágáripaga Poransabé, Arega tenienayabé ínégá mótaq Sísa kéraníe iwíáhhono úwe. ²⁹ Úwana Poraga wensabé, Mótaqpópoq mókakebopoq ínégá íre tagaríóge. Íre arebataq ómi amahnága néne ehweh íráh keyábé nirutaboairítóge. Ite ómi ínégá tahnsa aní úkigeheéna púreraítóge. Íre ínégá tahnsa karábúsiipéq míageheéna peh Sísansabé aiq pútare atageheéna púreraítóge úwe.

³⁰ Úwara Ágárípareh Pésátareh Pénáísireh sereq tútuue míó kereqka irigue ³¹ máhpeq tueyokuwe. Tueyokéra sebataq ehwehnéra, Mi anínká pukorahi ahabábáq íre mirauraire. Wega karábúsiipéq mía míaoorahi ahabábáq íre mirauraire uwe.

³² Ágárípara Pésátansabé, Mi anínká, Aroma wahnáh aní Sísáhriga íné éhweh iranawire íre iraruraitaq tahirímé soraq auwo ató irino úwe.

27

Pora Aroma suwahpeq pokinkeheéra sípiipéq móató éhwéhne.

¹ Pora Ítári marákórápéq eqmarankeheéra sega wereq mó karábúsiipéq míó kereq wehukení wenáwíq Súríasaba mórítówe. Súríasawe we sóntía kené kíápéténi ména 100 sóntía ké wahnahnéna anotah wahnáh aní Sísáhrine arambehri aní míowe. ² Áramítíámi suwahpeqte sípígá mó ke suwahpeq mó ke suwahperue Esia marákórápéq pokinaútaq Súríasaga Porareq mó karábúsiipéqte kéreq sípiipéq mórítówe. Mó aní wenáwíq Árisátáki sípiipéq míowe. We Tésarónáika suwahpeq Másérónía marákórápéqte ánine. Itega sípi kéweweq pokowane.* ³ Pokéq mó wehekáh Sáiróna suwahpeq sewane. Súríasaga Pora kaweratina wensabé, Arega mahtaq sewíéhnaq arene iyahnaboga kirabo atagéhe úwe.

⁴ Mó wehekáh itega sípi kéweweq pokowane. Iuranabiahtapeq anotah soirírúnsabe marakó áwíq Sáipára ogehpeqtáq sótaikowane. ⁵ Sótaikéq Sírísía marákórápéqkákáq Pámbíría marákórápéqkákáq anotah wanítábá sótaikéq Árisía marákórápéq Máira suwahpeq kowane.

⁶ Sóntía kené kíápéténiga mitaq mó sípi Ítári marákórápéq pokína sípi kabaruwe. Kabaréna wega Árékásántaría suwahpeqte sípi Ítári marákórápéq pokína sípi ábóraq marena ite meiqmena sípiipéq móitowe.

⁷ Mitaq sípi kéweweq anotah soirírúnsabe táhmaro wehekáh pehwehrue pokowane. Pehwehrue kúwaq itega Níra suwahpeq kótaikowane. Mitaq anotah soirírúnsabe itega obaríqme íre korahowane. Itega Sárámóni marákórápéq kótaikéq Kíríti marákórápéqte áyéhrápéq kótaikéq mi marakó ogehpeq kowane. ⁸ Sípiwarí segagairabeq áwíq Kaweqtapére. Mitaq Áráséa suwahpeq wahtotare. Sípiipéq pehwehrue mitaq kowane.

⁹ Anotah soirírúnsabe koyabo seyabonue áhnte wehekáh sótaikúwe. Ópeq tanáhráq súwana anotah soirírúnsabe wánínka áhnte nonaburóróúwe. Minayabe Poraga sensabé, ¹⁰ Sípiakáq itenkakáq wánínkoneho. Íné iwíáhume pokonaraq íre peh sípiakáq kahgoakáq ite moq wánínkoneheqmúne úwe.

¹¹ Úwana sóntía kené kíápéténiga Porane ehweh íre irena peh sípi soberú anínseq sípi abowáreqne ehweh irowe. ¹² Sipwarí segagairabeq ópeq tanáhráq méyabe íre kaweqtapéq púara áhnte kegá, Sípi kéweweq pokoneheqmúne uwe. Kíríti marákórápéq mó sípi kagairabeq áwíq Píníkie. Segá iwíáhéra, Píníkiwe íre anotah soiríri marákóe. Minayabe sípi kéweweq pokue ópeq tanáhráq mitaq kowíanehe uwe.

Anotah soirírúnsabe wánínka anotah nonaburóróúwe.

¹³ Pehgáriq soirírúnsabe sega iwíáhéra, Aiq kawerire iwíáhuwaq sípi kéweweq Kíríti marákórápéqte áyéhrápéq wahtotaq pokowane. ¹⁴ Pokowanana marakóipeqte anotah soiríqká paentowe.

¹⁵ Anotah soirírúnsabe sípi sóirirúrabeq íre korahúwe. Íre korahúnsabe sípi soberú anínká sípi kéyabonkúwana sóiriqka anehepeq pagume meqmena kúwe. ¹⁶ Itega Káúra marakó sótaikowanaraq pehgáriq sípi abariue pankeqme sípirapéq marahwáne. Anotah soirírú púana mi arámbéhrí anotah pagégé arámbéhríe.

¹⁷ Sípi pitegíneho éra págege nahgáqtáté ákáhnabubu táhru táhruuwe. Ápárika marakóráq sóiriqka sípi paentáwena arahwéraq móitehneho éra sega séri pugeq

* 27:2: Áruka mah pahsí sehiranú aní moq mi sípiipéq kiwíowe.

súowana sípiga pehipi pokúwe. ¹⁸ Mó wehekáh peh anotah soirírúwana sípi umehúnsabe wánínkíneho éra sega kahgowarí mewe wánípipeq súówe.

¹⁹ Súowana mó wehekáh mónkakáq anotah soirírúwara mó wehekáh anotahtaq áhreu puara sípi soberé mensáméhnsámári mewe wánípipeq súówe. ²⁰ Áhnte wehekáh íónkakaq pópoqnahakáq wehyoqkakáq íre ábóraq kowana peh anotah ibónsúwana sóirirúwe. Minayabe sega wánínkoneheqmúne íwíáhuwe.

²¹ Wánínkoneheqmúne íwíáhéra áhnte wehekáh táhutahuq awehriuwe. Awehriuwana Poraga se míórabeq séna sensabé mahraréna, Wehukeo, néne ehweh ireq Kíríti marákórápéq íre súótaq tahirímé sípiipéqté ménsáméhnsá peh kéh irino. ²² Amahnága íre áhreoro. Moke itega íre pukoneheqmúne. Peh morá sípi airaiq piteginawire.

²³ Íné Manikáne aní ména wensabé iwíáh iwíáhata atauge. Inokáhpeq wene íópeqté ánínká ínéba iriwe ména ²⁴ mahrarue teniena, Porao, íre áhreúno. Aroma kené wahnah Sísáhriga arene ehweh irankéhboq weba pokiniewóne. Minayabe Manikánka arereq moke sípiipéq míáh kéreq amahnága íre pukia peh oga míáhro aitéhre. ²⁵ Manikánka tení éhwéhnsábé aiq pútare atóge. Wega teninsábé aiq pútaraginawire íwíáhuge. Minayabe íre áhreoro. ²⁶ Peh morá sóiriqka paentáwe sípi marakóipeq surahue piteginkehe úwe.

²⁷ Inokáhpeq 14 wehekáh parabagútaq anotah soiríqká íre parabagia peh sípi anotah soréq wání áwíq Mérítérénia paentowe. Paentowara inokáhnabubu sípiipéq arambehriu kegá, Marakó peh wahtotare íwíáhuwe. ²⁸ Iwíáhéra sega náhgáqtate wání agehga marówana peh ákáhtaq wahtótáq 40 míta kowe. Konsabe sípiga mó kúwara sega mótaq mó agehga marówana peh wahtotaq 30 míta agúwe. ²⁹ Peh wahtotaq agú púara sípi marakóipeqté ébáhmári paentáwe súnsabe piteginého éra áhreuwe. Áhreéra itaréitaré náhgáqtáq áhéni sarira mewe wánípipeq márówe. Mi ahénigá wánípipeq tuegáwagiwe ambubu aginkeheéra inokáhpeq sípi anehepeqte tuparúówe. Tuparuera apubúue ahyahbikerankeheéra púruruwe.

³⁰ Sípiipéq arambehriu kegá seye náhenéra, Mahtaq pukonehboq sípiakáq karábúsi keakáq sueq káriq sipí kéweweq marakóipeq pokoneheqmúne uwe. Mira iwíáhunsabé sega mó ke péhe éhwéh teriera, Itega mó ahéní sípi abiahtapeq sariwe tuparuanéhe uwe. Tuparuanéhe éra káriq sipí wánípipeq márómárówe. Mi káriq sipí kéwewera pokonehe éra márómárówe. ³¹ Márómárótaq Poraga sóntía kené kíápéténireq wene sóntía kereqsabé, Sípiipéq arambehriu kegá ite iuwera pokirataq wánínkoneheqmóe úwe. ³² Úwara sóntía kegá káriq sipí táhrraró nahníaq kiraq súowana mi sipí sóreq wanítáq márunsurahéna pehipi pokúwe.

³³ Ahyahbinkiranotaq Poraga ómi míó keyabé, Táhutahuq nahro éna pagu pagunéna sensabé, Itega téhtaré wíki iwíáh kikiréq táhutahuq íre narutówe. ³⁴ Irupi pukiyehboq amahnága nahro. Ité íre wánínkoneheqmúne. Peh ite ómi áhkórapeq kéagorahúne úwe. ³⁵ Mi ehwéh iraréna se tagotaq táhutahuq mewena Manikánsabe kaweróne atena keqme nówe.

³⁶ Keqme nówara sirupipeq moke eyoyóéra táhutahuq nowe. ³⁷ Peh íregáritaq 276 wehuké mi sipíipéq míahwane. ³⁸ Se táhutahuq nowana siyahbankirowara sípi umehíneho éra moke tahutáhúq wánípipeq súówe.

Sípi pitegú ehwehne.

³⁹ Ahbiahipeq marakó ábóraq kowara sípiipéq arambehriu kegá tagéra eheqte marakóbo iwíáhuwe. Iwíáhéra kaweq arahwé tagéra sípi korahonaraq mitaq kowíanehe iwíáhuwe. ⁴⁰ Mira iwíáhunsabé sega áhéni nahníaq kiraqme sóreq waníipéq súówe. Sípi soberinkeheéra sega soberé kara pugeq súówe. Sóiriqka sípi paentáwe áhnopeq méitankeheéra sega séri pankeqmárówe.

⁴¹ Moke mirau puana sípiga peheráh kéna wánípipeqté arahwéraq móbegue kowíówe. Arahwéraq móbegúnsabe íre pokorahúwana anehepeq wánínka mésubiqmaq subiqmarúwe. Mésubiqmaq subiqmarúnsabe sípi piteginaúwe.

⁴² Sónťia kegá iwíáhéra, Karábúsi kegá wánípipeq súbímiue áhkórapeq keague taqnobagiyeho éq amahnága se subiq suanehe íwíáhuwe. ⁴³ Iwíáhuwana sene kíápéténiga, Pora subiq súdeho íwíáhéna ahqáho aritowe. Wega wánípipeq súbími tagaríáh káyábé, Ebeqme itega wánípipeq ahkuague súwímiue áhkórapeq pokoro. ⁴⁴ Anehe mó kegá sípi pitegia áyéhráqpópoq abaraqpópoq táhtoqme áhkórapeq kéagigehe úwe. Úwaq itega moke wega teiunserahnue kaweqtaq áhkórapeq kéagowane.

28

Wehenka Pora pó ehwehne.

¹ Áhkórapeq kowéq mi marákó áwíq Márátae irahwáne. ² Mibeqté kegá ite mehweh aitera kaweraitówe. Ibonsúwana titirúnsabe sega ira pariówe. ³ Poraga irawarí kosiqme sesiqmeue ira pariowe. Ira pariotaq osoronsabe mipi mío wehenká ira kunkúnúwana tueyokéna Porane ayahnkara pówe. ⁴ Wehenka wene ayah péna pahtiwara mibeqté kegá tagéra seye náhenéra, Mi anímé wehuke subiq suo anípómo. Íre wánínkinsabé we ahbabáq ani púana amahnága pukinkehe uwe.

⁵ Uwana wene ayahnkara kóbiq kóbirúwana wehenka iraipéq megúwana Pora peh míowe. ⁶ Peh míowara sega áwénunéra iwíáhéra, Wene ayahnkara muinabomo. Aunúnkaq márunsurahéna pukinabirapómo iwíáhuwe. Íre wahto tanáhráq áwénunuwana sene iwíáh íre aiq pútaragúnsabe sega mó iwíáhéra, We manikápómo iwíáhuwe.

Awahre koré kaweragú ehwehne.

⁷ Mi marákórápéqté wáhnáh ání wenáwíq Púbíúsae. Mitaq wene marakó wahtotare. Wega ite mehweh aintena wene nahtapeq apahtárórác kawerue kirabo aitowe. ⁸ Wenabo osorosorú awahréna puriq puriqkakarúwe. Awahreúwana Poraga weba séna púrerená wene ayahnkaratáté táhtorowana kaweragúwe.

⁹ Kaweragúwara moke mi marákórápéqté kegá minayabe írówara moke awahre kegá Poraba suwana púreraritowana kaweragúwe. ¹⁰ Mibeqté kegá ménsámehnsá pehipi náí náinuwe. Itega mi marákórác apahtáro íó méq suanehe owanaraq moke iuwahbeh naneq ménsámehnsá sípiipéq sáharagehéra náíuwe.

Poraga Aroma suwahpeq pokú ehwehne.

¹¹ Árékásántaría suwahpeqte sípi ópeq tanáhráq mitaq sípi kagairabeq kowe. Sípi abiahtapeq se ábárahrené siyahqno tahnsa náneq píkísah kowe. Mi abárahrewé péhe máníká áwíq Súsine ahnínkáwárarée. Apahtáro íó itega mi marákóipéq méq mi sípi kéweweq pokowane. ¹² Mó marákórápéq pokue Sírákíúsa suwahpeq apahtárórác kowíahwane. ¹³ Mitaq sueq sípi kéweweq pokue Árégíuma suwahpeq pokowane. Mó wehekáh sípi anehepeqte sóírírúnsabe mitaq sueq apahtárórác sípiipéq Pútéóri suwahpeq kowíahwane.

¹⁴ Mitaq Sísa tagaríáh ké méra, Iteba kaegaeoro unsabe abapete téhtarérác seba kowíahwane. Mitaq sueq ahtapeq pokue Aroma suwahpeq konehe íwíáhowane. ¹⁵ Aroma suwahpeqte Sísa tagaríáh kegá, Porarehga áhníbórá seneherawoe u ehwéh irera táhmaro kega ahtapeq sure máhkétirapéq áwíq Ápíúsa séra mitaq íwénunuwe. Mitaq kaegaeo nah apahtáro korabeq íwénunuwe. Poraga sutaq se tagéna wene arupipeq eyoyóéna Manikánsabe iwíáh íwíáh atowe.

¹⁶ Itega Aroma suwahpeq kowíahwanaraq sega Pora íre karábúsiipéq móatera peh wewene nahtapeq móátówe. Wereq peh morá we wahnahnú sontía ánínseqka kaegaeuye.

Poraga Aroma ke kaweq ehwéh teriu ehwéhne.

¹⁷ Wega mitaq ména apahtárórác mibeqté Asiu kené wahnah keyábé síáhrabúwara suwe. Webá suwana sensabé, Nánuwahraho, Asiu ke íre ahbabáq arítaráuge. Iteriborehne sansá íre anterutaugé. Se íre ahbabárarítaráugarawe Sarúsarama suwahpeqte

Asiu kegá íné táhtoqme Aroma kebá móintárówe. ¹⁸ Aroma kegá néne ahbabáqsabe kabaréra kasenaintárówe. Kasenaintera se ahtebome íné íre pukorahi ahbábáruun-sabé sega, Soraq auwanéhe urowe.

¹⁹ Soraq auwanéhe urowara Asiu kegá anotah ahqáho arítárówe. Anotah ahqáho arítáronsabé ínéga mahraréna, Aroma wahnáh ání Sísáhri íné éhweh teawenana iwíáhue tagéna teinkéhe urauge. Minayabe surauge. Séna nánuwahrah Asíú keyábé ehweh aritanieéna íre surauge. ²⁰ Ite tagéna mah ehweh teinieéna íáhrabuge. Marakóipeq tuina anímé ite Asiu kegá áwénunona anímé wensabé aiq pútare atóge. Minayabe karábúsiipéq míoge úwe.

²¹ Úwara sega wensabé, Súría marákórápéqté kégá are éhweh pahsí íre sehiranue íátówe. Mahta q suro Asiu kegá arega ahbabárire íre teíátówe. ²² Mah marákó marákórápéqté kégá Sísane sánsá íre kaweq sansáne tei teinurowe. Minayabe arega teiena ehweh iraneheqmúne uwe.

²³ Seyega iwíáhu wehekáh Porane nahtapeq áhnte kegá weba suwe. Suwana wega moke mi wehekáh Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh teriuwe. Segá Sísá éhweh irageheéna wega Mósísiga sehgióro ú ehwehnikákákq Manikáne ehweh iraru kené sehirkakakq sáhnsahwe síwáhnorúwe.

²⁴ Síwáhnorúwara táhmaro író kega wene ehwehnsabé aiq pútare atówara mó kegá íre aiq pútare atówe. ²⁵ Segá íre peh morá iwíáhuwana pokonehera utaq Poraga mahraréna, Manikáne Awanka wene ehweh irarú ani wenáwíq Áísáía iwíáh atowana wega itene igaqnaréhyabe mahraréna,

²⁶ Mah ke korerio. Korerie, Itene iahrega áhnte tanáhráq ireqmé íre kawerue iahtebahwe. Itene iuranka áhnte tanáhráq tagéqmé íre kawerue iahtebahwe korerio.

²⁷ Sene iwíáh págege agirara sene siahrrate ireyabe suwahrieh puara sene siahre parokirara sene siura aiq pigire. Segá ireyabe íre suwahrietaq tahirímé sene siahre iréra siura tagéra kawerue siahtebah irino. Iahtebahtaq tahirímé ínéba surowana kawerarító irino. Íné Manikánka aiq iraruge úwe teriuwe. *(Aisaia 6.9-10)*

²⁸ Poraga Áísáíane ehweh teriena mó mahraréna, Ite mina tahnsano puana Manikáne Awanka iwíáh ato ehwehniká aiq pútaragire. Minayabe Manikánka Sísansabé aiq pútare atáh ké kawerarite ehweh nahnso ke korerio aintéhre. Nahnso kegá kawerue iratiagehe. Minayabe ahtebahro úwe. ²⁹ Poraga Aroma suwahpeqte Asiu ke mi ehweh aiq teriuwe. Teriuwara Asiu kegá seye ehwehéra pokuwe.

³⁰ Poraga mitaq téhtaré ópéq ména wewega mó iotáq mó iotárue paiqma paiqmaru nahtápéq míowe. Wene nahtapeq su keyábé kawerue mehweh aritena ³¹ Manikánka wahnahni ehweh teri terinúwe. Teriena itene Wahnah Sísá Karáhé éhweh pahsuqme síwáhnorúwe. Síwáhnorúnsabe Aroma wahnáh kégá íre ahqáho atówe.

Aroma Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Poraga mah pahsí sehiranue mó aní awuwana wega Aroma suwahpeq mewena mibeq Sísa tagaríáh ké móriuwe. Mah pahsí áwahewé mahraréna, Ite moke ahbabáq ke míone. Mósísiga miraoro ú ehweh sehgiunaga ite íre kaweritahráhire. Itega kaweq arámbéhríunaga moq íre kaweritahráhire. Peh morá Sísansabé aiq pútare atonaga wega ite kaweritena oganúq itahráhire. Manikáne Awanka Sísansabé aiq pútare atáh ké séhréh aritena kaweq sansá miraoneheqmúne íwíáh aritena ahriahri sereq mía míaire. Poraga mah ehwéh Aroma suwahpeq Sísa tagaríáh ké náriu pahsípéq sehiranúwe.

Aroma suwahpeqte ké siu pahsíe.

Poraga wene arambehriyabé teriu ehwéhne.

¹ Íné, Pora Sísa Karáhéne arambehriu aní múge. Manikáne ehweh korerinkeheéna omaq intena eqmaq núwátáire.

² Naho naho Manikánka omasa éhwéh wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara áwahe pukúípéq sehiranuwe. ³ Omasa éhwéhmé wenahni, itene Wahnah Sísa Karáhé éhwehne. Sísave wehukení úkúnsabe anotah wahnáh aní, Tébiti kahnáh anínéna ⁴ we pukútaq Manikánka págege sansánue iriwe oganúq atowe. Oganúq atonsabe Manikáne Awanka ite sokigi aitéhmé we Manikáne ahninkáwá wíre. We Sísa Karáhé itene Wahnahne.

⁵ We nahnso kereqne Wahnah míankeheéna Manikánka ite meiqme Sísa Karáhéne ayahpi itena anotahtaq séhréh aitéhre. Wega íné nahnso kebá eqmaq núwátáire. Mó kehiná mó kehinánká Sísansabé aiq pútare atera wene ehweh sehgiheheéna kosíwáhnorúno éna eqmaq núwátáire. ⁶ Ite moq Sísa Karáhéne animárí míageheéna omaq itena íáhraburaire. Íáhraburairaq ite Sísa kэрáhwe.

⁷ Aroma suwahpeqte Manikáne animárríno, íné Porane ehweh íráhro. Manikánka itensabé arutaboiraitena wene animárí míageheéna íáhraburaire. Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísa Karáhéreqka ite séhréh aitera itene iru ukiq itagéhe.

Poraga Aroma ke ehweh koreriyabe awahbo ehwéhne.

⁸ Téhwe teiéna ehwéh íráhro. Itega Sísa Karáhéne ehweh kawerue sehgiómé áhnte kegá íráhwe. Minayabe ínéga ite ómi niahreraq matawéna Sísa Karáhé áwíruwe Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge. ⁹ Sísa Karáhé éhweh teri terinéna Manikáne arambehriyabé iwíáh iwíáhéna mirauge. Manikánka tagaríéhmé íné íre túbáh agia ¹⁰ itensabé ahriahri púreraitóge. Ite tagéyabe nuwahbehre. Minayabe Manikánsabe págegeue púreruge. Púreréna mahraréna, Aroma kebá pokiniboq pokúno ainte séhréh ainto ue púreruge.

¹¹ Itene irupipeq págegeinkeheéna Manikáne Awanka séhréh aitaahráhire. Wega mirainkeheéna iteba sure séhréh aiteyabe nuwahbehre. ¹² Ínéga Sísave ehweh kawerue sehgiúnsabé itega íné tagehrataq itene iru kawerinae. Itega moq Sísave ehweh kawerue sehgiónsabé tagahnaraq nirume kawerinae. Minayabe moke irupipeq eyoyóinae.

¹³ Néne iyahnabo animárríno, teiéna ehwéh iahtebagehboq íráhro. Áhntetaq iteba pokinieuraútaq íre pokorahuraage. Sísave ehweh teriátáútaq mó nahnsó kegá aiq pútare atera sehgiówe. Ite moq aiq pútare ateq sehgiheheéna teieyabe nuwahbehre.

¹⁴ Manikánka ómi korerio urainsabé Kárríki kereq íre Kárríki kereq ahtebah kereq múguwahgu kereq teri terininie. ¹⁵ Itega moq Sísa éhweh irageheéna ite Aroma suwahpeq míáh ké koreiyeyabe nuwahbehre.

Kaweq ehwéhmé Manikáne págegeorahi sansánsabé teí éhwéhne.

¹⁶ Manikánka Sísave kaweq ehwéhnsabé ómi aiq pútare atáh ké kawerarítéhre. Minayabe mi ehwéh terieyabe íre niyehitehre. Maniká págege aní púana séhréh aitaahráhinsabé ite koreiyeyabe nuwahbehre. Téhwe Asiu kegá mi ehwéh írówara anehe

nahnsonka írówe. ¹⁷ Wehukega Sísane ehwehnsabé aiq pútare atáhtáq Manikánka kaweraritena sensabé, Ite kaweqtaq míáhwe arítéhre. Íre wehukega arambhehriónka peh morá wensabé aiq pútare atáhnká kawerarítéhre. Mi kawérarítéh sánsámé Manikánka aiq sokigi aitéhre. Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Manikánka wensabé aiq pútare atáh káyábé, Kaweqtaq míáhwe arítéh púara se oga mía míañoneherawoe íre. (Habakuk 2.4)

Maniká auwera múguwahgu ke úko ehwéhne.

¹⁸ Manikánka íópeq ména wene áyáteh naneq sansá sokigi aíre. Ahbarera ahkaragára kené ahkaragáraga Manikáne aiq pútaq sansánsábé ahqáho atáhwe. Ahqáho atáh púana Manikánka anotahtaq abiahnsanéna kamah arinkéhe. ¹⁹ Maniká wewega wene sánsá tábúsoqme sokigi aríatái puara wehukega tagariahrahowe. Tagariahrahonsabé wene sánsánsábé ahqáho atáh púana Manikánka anotahtaq kamah arinawire.

²⁰ Naho naho Manikánka mah marákó marákó mirarowe. Wegá kaweqtaq mía míañe moke miraro mensáméhnsá ábóraq marowe. Amahnága minawari kéhrara wehukega taga tagao puara wene sánsá tagariahrahowe. Tagéra iwíáhorahome Maniká webataq Manikáne ahriahri págege aní mía míaire. Minayabe mi ahbábáq kégá Manikánsabe, Arene sánsá peh kopípeq kéhre íre irererahowe. Írakaumo.

²¹ Segá Maniká tagarawéra wensabé, Are Maniká Iteribo wóne íre owe. Arensabé iwíáh iwíáhonehqmune íre owe. Wensabé kaweróne íre atáhwe. Minayabe se múguwahgu agéra tábúsoqme iwíáh íre iwíáhia peh sunkíkírirabeq míáhwe. ²² Ite ahtebia ké úne éra saiyóéra múguwahgu ke úkowe.

²³ Manikánka anotah aní ména ahriahri mía míairara wehuke íre mía míañowe. Maniká auwera abehq náneq wehukéní awankátate kuruqme mirarera minawarinsábé iwíáh iwíáh atáhwe. Kabarame ménkámehnkámé karahrabahme abehq náneq awankátate kuruqme mirarera, Itene manikáne éra minawarinsábé iwíáh iwíáh atáhwe.

Ómiga ahbabáq aruqaruro ke wóe i ehwéhne.

²⁴ Segá mirao puana Manikánka se suena áwé tagehrara sene sirupipeq sirutaboiro ahbábáq mira aruqarurowe. Wahba sobaruqnahbaruronsabé ahbabárowe. ²⁵ Manikáne aiq pútaq sansá suera péhepehe iwíáhéra wene sánsá íre sehgiówe. Maniká moke náneq miraro anínsábé íre iwíáh iwíáhia peh Manikánka miraro naneqmarinsabé iwíáh iwíáhowe. Manikánka moke náneq miraro puáq wensabé iwíáh iwíáh atonawe kaweq sansáne. Ai q pútaq míre.

²⁶ Segá mira áhbábáronsabé Manikánka se suena áwé tagehre. Áwé tagehrara segá áhnte íre mirao naneq miraéra ahbabáq aruqarurowe. Ahrronká sensuwehqso suera síwáhu ahréróné sinonka sobaruqnahbarurowe. ²⁷ Wehga moq sene ahrrero suera síwáhu wehné sinonkansabé sirutaboirára sobaruqnahbarurowe. Mi sánsámé anotah siyehiteh sansánirara pehipi mira aruqarurowe. Segá mira áhbábáq aruqaruro puana sene iwíáhwé sene sinonkame íre kaweragire.

²⁸ Segá Manikánsabe iuwahriehre iwíáho puana Manikánka se suena áwé tagehrara segá ahbabáq iwíáhéra íre mirao naneq miraowe. ²⁹ Sene sirupipeq áhnte ahkaragáraakáq ahbabáqkakaq kéhre. Áhnte mensáméhnsánsábé sirutaboiro ke wóe. Íre tábúsoréh sánsáno ke wóe. Ebehyabé suwahbeh ke wóe. Mó kené ménsámehnsánsabe aigará pabeki ke wóe. Wehuke subiq sueyabe suwahbeh ke wóe. Se tobeh aruqaruro ke wóe. Se péhe éhwéhne mó kené ménsáméhnsá mewe meweo ke wóe. Mó ke íre kawerarítáh ké wóe. Síéhruru aruqaruro ke wóe.

³⁰ Mó keyábé péhe éhwéh arítáh ké wóe. Manikánsabe suwahrieh ke wóe. Aboawah weh áhreyábé abehq éhwéh arítáh ké wóe. Se saiyóéra seye síwíq pankeráh ké wóe. Ahbabáq áhwarah ke wóe. Sinoibone ehweh anterúáh ké wóe. ³¹ Se múguwahgu ke wóe. Itega miraoneheqmúne e éhwéh anterúáh ké wóe. Sensuwahrahyabé íre suwahbeh ke wóe. Mó keyábé iuwahriehre éra íre séhréh arítáh ké wóe.

³² Manikánka mina tahnsa pukorahi ahbábáq aruqaruro ke kamah arinawire. Sega minayabe irera anetaníbo íwíáhowe. Anetaníbo íwíáhéra mira ahbábáq aruqaruréra mina tahnsa áhbábáro keyábé kawerowe aritera iwíáh íwíáh arítáhwe. Manikánka moke mina tahnsa áhbábáq ké anotahtaq kamah arinawire.

2

Manikánka ómi kené arambehri tagéna sainsuahna ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, ite iwíáhome mi ahbábáq ké íre kaweq ke wóe éq peh ite kaweqtaq mía míaúne íwíáhowe. Aneqsabé mira íwíáhoo? Itega moq mi ahbábáq mira aruqarurowe. Se ahbabáq ke woe eme iteitensabéákák mirarewe. Itega moq mi ahbábáq mirao puaq iteitensabéákák mirarewe. Minayabe, Ómi itega kaweqtaq mía míaúne íre irarerahowe.

² Ite tagarionawe Manikánka tábúsoqme iwíáhéna mina tahnsa áhbábáq ké ehweh aritena kamah arinawire. ³ Se ahbabáq ke woe íwíáhéq itega moq mi ahbábáq mirao mino? Néne iyahnabo anímáríno, Manikánka ite íre kamah ainawire íwíáhoo? Ahqáho. Wega moke ahbabáq ke monseráhnue kamah ainawire.

⁴ Manikánka itensabé arutaboiritena íwénunire. Íwénunéna íre apubúue kamah aíre. Minayabe, Anetaníbo. Pehipi ahbabáronehe íwíáhoo? Itene ahbabáq sansa sueq wene sánsá sehgiheéna Manikánka itensabé arutaboiritena íwénunire. Minawé íre ahtebaho?

⁵ Itene ahbabáq sansa íre sueq peh píribahriéq, Ite iuwahbeh sansá miraoneheqmúne íwíáhonsabé itene ahbabáq áhnte aginae. Áhnte agirana Manikánka ehweh aitahna tanáhráq tábúsoqme iwíáhéna anotah kamáh ainawire. ⁶ Wega wehukene arambehri agehmarena ehweh aritena sainsuanawire.

⁷ Mó kegá Maniká míéhrabeq téhrehabeq pokéra we tahnsá méyabe suwahbehre. Manikánka sensabé, Kawerowe ariteyabe suwahbehre. Ahriahri oga mérapeq pokéyabe suwahbehre. Mina tahnsa suwahbeh kegá kaweq sansá mira aruqarurirataq Manikánka oganúq sitankéhe. ⁸ Mó kegá peh seyene iwíáh mira aruqarurowe. Sega aiq pútaq sansá íre sehgiha peh ahbabáq aruqaruro puana Manikánka mi keyábé anotah abíáhnsá aritena kamah arinawire.

⁹ Manikánka moke ahbábáq ke kamah arinara síérinayabé uwo uwo oneherawoe. Téhwe Manikánka ahbabáq Asíú ké kamah ariena anehe ahbabáq nahnsó kéákák kamah arinawire. ¹⁰ Manikánka kaweq sansá mira aruqaruro keyábé, Kawerowe aritena siru ukiq sitena, Néne téhrehabeq kíoro. Anotah anímárí míagehe aritankéhe. Téhwe wega kaweqtaq míáh Asíú kényábé mirareritena anehe kaweqtaq míáh náhnsó kényábé mirareritankéhe. ¹¹ Manikánka moke mi kené arambehri agehmarena tábúsoqme iwíáhéna saraqmarena sainsuanawire.

¹² Nahnsó kegá Mósísiga sehgióro ú ehweh siahrrate íre irera sega ahbabáronsabé iraipéq pokigehe. Asiu kegá Mósísine ehweh irera ahbabáronsabé Manikánka Mósísiga sehgióro ú ehwehnká irarúnserahnue ehweh aritena kamah arinawire. ¹³ Asiu kegá Mósísine ehweh sene siahrrate íráhwe. Minayabe Manikánka mi keyábé, Ite kaweqtaq míáhwe pehipi irareritankéhbo? Ahqáho. Írakaumo. Peh morá moke mi ehwéh sehgió kényábé, Ite kaweqtaq míáhwe irareritankéhe.

¹⁴ Nahnsó kegá mi ehwéh siahrrate íre irera pehipi sehgiónsabé sirupipeq kaweq sansá ahtebahwe. ¹⁵⁻¹⁶ Mi ehwéh íráhnsabé sehgióo? Ahqáho. Manikánka sirupipeq kaweq sansá arítéhnsabé sehgiówe. Sega ahbabárotaq sirupipeq umeh agirara kaweqtaq míáhtáq sirupipeq eyoyó agire. Ínéga kaweq ehwéh teiúmé Manikánka Sísa Karáhénsabe, Wehukene sirupipeqté épéráhpéro sansánsabé sainsuo atéhre. Minayabe Sísa tuina tanáhráq wehukene sirupipeqté sánsánká seye sainsuankéhe.

Asiu kegá Mósísine ehwehnka séhréh aitankéhe íwíáho ehwéhne.

¹⁷ Itewe árahoo? Ite Asiu anímárí múne éq Mósísine ehweh sehgiune éq ite Manikáne animárí múne irare irareowe. ¹⁸ Maniká awahbeh sansá tagarione éq Mósísine ehweh aiq irone éq minayabe ite tábúsoqme iwíáhorahúne ewe.

¹⁹ Ite iwíáhome itewe Manikáne ah íre tagariáh ké sokigiúna anímárí múne íwíáhowe. Sunkíkírirabeq miáh ké kawerue nogigeheéq ite sene kánéq tahnsa míone íwíáhowe. ²⁰ Áhwára áhwára ke kaweraritone iwíáhéq káriq anímárinseq íre íráh kéreq síwáhnorúne iwíáhowe. Mósísine ehweh matawéq aiq moke iahtebóna puaq mi arámbéhrí miraorahúne iwíáhowe.

²¹ Itega mó ke síwáhnoréq mina síwáhnoro ehwéh aneqsabé itewe íre sehgiio? Itega mó keyábé, Aebóiyeho eme aneqsabé itewe aebóo? ²² Itega mó keyábé, Mó kené ahre abariyeho eme aneqsabé itewe mó kené ahre abarioo? Itega mó keyábé, Abehq náneqsabé manikáne ateq iwíáh iwíáh atého eme itewe aneqsabé péhepehe manikáne árótu nahtápéq kéh náneqmarí aebóo?

²³ Itega iteitene íwíq pankereq Manikánka sehgióro i ehwéh teri terinome itewe aneqsabé mi ehwéh anteruaho? Mirairataqmé Manikánsabe éhruru atáhowe. ²⁴ Manikáne ehwehnka mahraréna,

Itega ahabárirataq nahnso kegá tagéra Manikánsabe éhruruorahowe ire. (*Aisaia 52.2;*

Esekiel 36.20-23)

Mina onserah itega Manikáne ehweh anterúáhnsabé tagah kegá wensabé éhruruowe.

Íre síú amurúruáhnsabé Asiu keúra miáhwe i ehwéhne.

²⁵ Ite Asiu kegá íú amurúruueq Manikánka sehgióro i ehwéh sehgiónaraq aiq kawerire. Wene ehweh anterúáh Ásíú kéwé nahnso ke síú íre amurúruáh ké tahnsa úkowe. ²⁶ Síú íre amurúruáh kéga Manikáne ehweh sehgiótáq wega sensabé, Ite Asiu keúra tahnsa miáhwe arítáhowe.

²⁷ Ite Asiu kéwé íú amurúruona kéwé Manikáne ehweh kéhraq íre sehgiówe. Minayabe nahnso ke síú íre amurúruáh kéga wene ehweh sehgiórataq ite Asiu kegá minayabe tagéq íre kawerurone iwíáhigehe. ²⁸ Asiu anínurame insebo? Peh morá wene áú amurúrutai aní Asiu anínura mire iwíáhoo? Írakaumo. Íre minayabe Asiu anínura míéhre. ²⁹ Íre peh síú amurúruáh sánsá miraonka Asiu keúra úkowe. Íre púkuipéqté éhwéh íráhnká peh morá Manikáne Awanka wehukene sirupipeq sogiqtaté tahnsa amurúruéhnká sirupipeqkákákq sene iwíáhipeqkákákq kawerarítéh ké Asiu keúra úku úkuowe. Íre wehukega peh Manikánka mina tahnsa keyábé, Kawerowe arítéhre.

3

Manikáne sansá peh kaweq sansáne i ehwéhne.

¹ I te Asiu kené sánsánká nahnso kené sánsá kiotaikiro? Íú amurúruue sansa miraonsabé aneq kaweq naneq kanabo? ² Manikánka áhnte kawéq náneq ite Asiu ke náí náínúwe. Téhowe Manikánka wene ehweh ite Asiu ke teiena, Néne sánsá auráq matíáhro aitowe.

³ Mó Asíú kéga Manikáne ehwehnsabé íre aiq pútare atówe. Íre aiq pútare atónsabe Manikáne ehweh abehq úkiro? ⁴ Írakaumo. Peh aiq pútaq ehwéh kagaire. Minayabe Manikáne ehwehnka irarinserahnéna,

Arega iraréna ehwéh aiq pútaraginkehe. Aiq pútaragínara wehukega tagagehe. Wehukega ehweh atéhrataq arega se kiotaikinkehe ire. (*Buk Song*

51.4)

⁵ Wehukega iwíáhue iraréna, Itega ahabárunaga Manikáne tábúsoréh sánsá ábóraq máréhre iwíáhowe. Mira iwíáhéra, Minayabe Manikánka kamah ainawe we áhwára áhwára iwíáhéna íre kawerire ewe. Mah iwíáhwé peh wehukene iwíáh wíre. Ite mina tahnsa iwíáhonehnikono? ⁶ Ahqáho. Írakaumo. Mi iwíáhwé peh abehq iwíáhe. Manikámé áhwára áhwára iwíáhi aní tahirímé wega mah kehiná kéhíná íre tábúsoqme ehweh aitéh irino.

⁷ Wehukéninká mó iwíáhue iraréna, Ínéga péhe éhwéh irarunka peh Maniká aiq púteri aní míre ue ábóraq máréhre iwíáhire. Iwíáhéna, Minayabe néne péhe éhwéh íráh kéga

Manikánsabe iwíáh iwíáhigehe ewe. Mira iwíáhéna, Wega néne ahabábáqsabe ehweh aintahnawe árahinsabébo? Ehweh aintéhmé we áhwára áhwára iwíáhéna íre kawerire ewe.

⁸ Mina tahnsa iwíáho kegá, Pehipi ahabáronenehe ewe. Ahqáho. Manikánka mina tahnsa iwíáho keyábé ehweh aritena kamah arinawire. Kamah arinawe áberanawire. Mó kegá péhenéra, Íné Poraga mahraréna, Itene ahabábáqka kaweq sansá ábóraragire éna minayabe pehipi ahabároneneheqmúne síwáhnorire ewe. Írakaumo. Mi kewé péhe éhwéh aintáhwe.

Mó morá kaweqtaq mía míai aní íre míéhre i ehwéhne.

⁹ Aneq iwíáhonehknono? Nahnsó kegá ahabárowaqme peh morá ite Asiu ke kaweqtaq míone iwíáhoo? Ahqáho. Írakaumo. Ahabábáqka ite Asiu kereq nahnsó kereq ite ómi saiqnaríéhre teiú mino? ¹⁰ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Kaweqtaq mía míao ke míaho?

Írakaumo. Íre míáhwe.

Mó morá kaweqtaq mía míai aní írakaunuránowe.

¹¹ Maniká awahbeh sansá sega íre ahtebahwe.

Wensabé iuwahriehre éra we íre anebahrowe.

¹² Ómiga Manikáne ahme aiq súáhwe.

Suera moke abehq ke úkowe.

Kaweq sansá mirai anímé mó morá írakaunuránowe.

¹³ Sirupipeqté éhwéh íre kaweq éhwéh púara

pusa ké karesa kúnkúninserah ke wóe.

Sene áwéhipeqté péhe éhwéh kisuq kisurowe.

Wehenka wehuke pehtaq pukorahi naneq wehukene sinonkapipéq sítéhnserah sene péhe éhwéhnká wehuke íre kawerarítéhre. *(Saveman 7.20; Buk Song 5.9, 14.1-3, 140.3)*

¹⁴ Sega ehbo ehwéhnkákáq tobeh ehwéhnkákáq

irare irareowara mó kené sirupipeq umeh arítáhwe.

(Buk Song 10.7)

¹⁵ Sega mó ke peheráhnue subiq suq subiq surowe.

¹⁶ Pokorabeq mibeqté ké ahabábáq aritera

íre kawerarítáhwe.

¹⁷ Mó kereq morá iwíáhue mé sansa íre miraowe.

¹⁸ Manikánsabe íre áhrowe ire.

(Buk Song 36.1; Aisaia 59.7-8)

¹⁹ Mósísine ehwehme ite Asiu kegá moke sehgihehéna Manikánka mi ehwéh iuwe. Iuwaqme íre sehgiórahúne. Minayabe ite tábúsoqme sehgiune íre irarerahúne. Ite tagarionawe Manikánka itereq mah kehiná kéhínánseqne ahabábáqsabe ehweh aitanawire.

²⁰ Mósísine ehweh anteruonayabé Manikánka, Ite kaweqtaq míáhwe íre aitankéhe. Minayabe wehukénká, Íné Manikáne ehweh aiq tábúsoqme sehgiúge irarerahiro? Ahqáho. Írakaumo. Moke mah kehiná kéhínánká mi ehwéh anteruona puaq ite ahabábáq animarí múne tagarawéq mi ehwéh íre irarerahúne.

Sísa Karáhénsabe aiq pútare atéh anímé peh kaweqtaq míéh aníne i ehwéhne.

²¹ Manikánka Mósísine ehweh sehgió keyábé, Ite aiq kaweqtaq míáhwe teriro? Írakaumo. We mó sansánire. Amahnága mi sansá ábóraragirana wega itensabé, Ai q kaweqtaq míáhwe irarerahire. Mi sansánsabé Mósísireq Manikáne ehweh iraru kereqka aiq iraruwe. ²² Mi sansámé mahraréna, Manikánka moke Sísansabé aiq pútare atáh ké kaweraritena aiq kaweqtaq míáhwe arítéhre. Asiu kené mó ah, nahnsó kené mó ah írakaumo. Manikánka Asiu kereq nahnsó kereqsabé peh morá iwíáhéna peh aiq pútare atáh keyábé kaweraritena kaweqtaq míáhwe ire.

²³ Ite moke mah kehiná kéhínánká ahabárrurauna puaq Manikánka kaweqtaq mía míainserah ite kaweqtaq íre mía míarahúne. ²⁴ Sísa Karáhéga itene ahabábáq paiqmaro

púana Manikánka séhréh aitena wáh insahwé aitena itensabé, Ite kaweqtaq míáhwe aitéhre.

²⁵ Naho naho Sísa íre tutaq Manikánka ahabábq ke síwénunéna mi tanáhráq íre apubúue kamah ariuwe. Wega wenahni eqmarowana Sísa pukútaq wene korahqqtaté wehukene ahabábqsabe paiqmarowe. Minayabe Manikánka Sísansabé aiq pútare atáh ké kawerarítéhre. Mina ireq Maniká anotah kawéq áníne íwíáhúne.

²⁶ Manikánka miraúnsabe amahnága itega, Maniká tábúsoréh áníne tagarione. Wega moke Sísansabé aiq pútare atáh ké kawerarítéhre. ²⁷ Minayabe iteitensabé iwíáh íwíáhonehknono? Írakaumo. Iteitega Mósísine ehweh tábúsoqme miraúnayabé Manikánka itensabé, Ite kaweqtaq míáhwe aitehro? Írakaumo. Peh morá Sísansabé aiq pútare atona puana itensabé, Ite kaweqtaq míáhwe aitéhre.

²⁸ Manikánka Mósísine ehweh tábúsoqme sehgi ánínsábé, Are kaweqtaq míáhne atehro? Írakaumo. Ite tagarionawe peh wenahnínsábé aiq pútare atéh ánínsábé, Are kaweqtaq míáhne atéhre. ²⁹ Manikámé peh morá ite Asiu kené Manikápo? Írakaumo. We moke ite Asiu kereq nahnso kereqne Maniká míre.

³⁰ Maniká peh morá ánínéna ite Asiu kereq nahnso kereqsabé peh morá íwíáhire. Ite Asiu kereq nahnso kereqka wensabé aiq pútare atonayabé Manikánka itensabé, Ite kaweqtaq míáhwe aitéhre. ³¹ Minayabe Mósísine ehwehnsabé abehq éhwéh míre éq anetaníbo enehknono? Ahqáho. Íraukaumo. Manikáne ahninkáwánsábé aiq pútare atona puag Mósísine ehweh kaweq éhwéhne págegeue irarúne.

4

Manikánka Ébárahma kaweqtaq míéh áníne ú ehwehne.

¹ Ébárahmawe ite Asiu kené igaqna míowe. Wensabé aneq iwíáhonehknono?
² Ébárahmaga kaweq arámbéhríúnsabe Manikánka, Are kaweqtaq míáhne atoo? Írakaumo. Wene arambéhriyabé Ébárahma kaweqtaq míáhne atotaq tahirímé wewensabé iwíáh íwíáhú irino. Íre wega arambéhriúnsabe peh morá Manikánka miraúnsabe Ébárahmaga wewensabé íre iwíáh íwíáhorahúwe. ³ Manikáne ehwehnka mahraréna, Manikánka teawu ehwehnsabé Ébárahmaga aiq pútare atonsabe Manikánka wensabé, Are kaweqtaq míáhne atowe ire. *(Stat 15.6; Jeremaia 2.23)*

⁴ Arambehri anínká ápeq pehipi íre meyéhre. Wega arambehrii puana wene wahnahnka ápeq áwíre. ⁵ Wehukénínká wewene arambéhriyabé íre iwíáh íwíáhia peh ahabábq ke kaweraritahráhi anínsábé aiq pútare atéhra Manikánka mi anínsábé, Are kaweqtaq míáhne atéhre.

⁶ Manikánka, Ite kaweqtaq míáhwe arito keyabé Tébitiga naho naho iraréna iwíáh íwíáhúwe. Íre sene kaweq arámbéhríyabé kaweraritowana iwíáh íwíáhúwe. ⁷ Minayabe Tébitiga Manikáne púkuipéq naho aiq sehiranue mahraréna, Manikánka sene ahabábq kaqsuena kawerarítéh kéwé sirupipeq eyoyói ke méra iwíáh íwíáhowe.

⁸ Itene Wahnahnka sene ahabábqsabe íre ehweh arítéh kéwé sirupipeq eyoyói ke méra iwíáh íwíáhowe úwe. *(Buk Song 32.1-2)*

⁹ Manikánka kawerarítéhra sirupipeq eyoyói kewe peh morá síú amurúruáh Ásíú kébo? Ahqáho. Íre sebatate. Manikánka síú íre amurúruó nahnsó kéreq moq kawerarítéhra sirupipeq eyoyóire. Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atonsabe Manikánka wensabé, Are kaweqtaq míáhne atowe teiewóge. ¹⁰ Ébárahmane áú íre amurúruotaq kaweqtaq míáhne atoo? Wene áú amurúruotaq kaweqtaq míáhne atoo? Árahtaq kaweqtaq míáhne atoo? Wene áú íre amurúruotaq kaweqtaq míáhne atowe.

¹¹ Wene áú íre amurúruotaq Ébárahmaga Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atona puana wensabé, Are kaweqtaq míáhne atowe. Kaweqtaq míáhne atonsabe mó ke sokigi arinkeheéna anehe Manikánka Ébárahmansabé, Áú amurúruo atowe. Minayabe

Ébárahmaga Manikánsabe téh aiq pútare ato púana síú íre amurúrusa peh moke aiq pútare atáh kéné sinahbúwá úkirana Manikánka sensabé, Ite kaweqtaq míáhwe arítéhre.

¹² Asiu kegá pehipi síú amurúruáhmé Ébárahmawe sinahbúwábo? Írakaumo. Ébárahmane áú íre amurúruótaq wega Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atowe. Aiq pútare atowara wega aiq pútare atáhnserahno kewé Ébárahmawe sinahbúwá míéhre.

Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atéh éhwéhne.

¹³ Manikánka Ébárahmareq wene anahwaréhreqsabé, Mókakewe itega mah marákó marákó awaq miagéhe teriuwe. Segá Mósísine ehweh kawerue sehgiúnsabe teriuwo? Írakaumo. Segá Manikáne ehwehnsabé aiq pútare ató púana wega sensabé, Ite kaweqtaq míáhwe aritena awaq miagéhe teriuwe.

¹⁴ Peh Mósísine ehweh kawerue sehgió kegá awaq míáhtáq tahirímé Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atáh ké íre awaq míówana Manikánka mirainauge ú ehwehmé abehrúki irino. ¹⁵ Manikánka Mósísine ehweh anterúáh ké kamah arinkéhe. Nahnso kegá Mósísine ehweh sene siahrrate íre írátiáhwe. Minayabe itega mi keyabé íre ehweh aritahráhué.

¹⁶ Manikánka Ébárahmareq moke wene anahwaréhreqsabé iwíáhéna, Séhréh ariteyabe níre éna ínégá mirainauge úwe. Mirainauge ú púana wensabé aiq pútare atáh ké kaweraritankéhe. Manikánka peh morá Mósísine ehweh sehgió ké kaweraritankéhbo? Írakaumo. Ébárahmaga wensabé aiq pútare atonserahno kereq moq kaweraritankéhe. Ébárahmawe ite Manikánsabe aiq pútare atona kené iteinahbúe.

¹⁷ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Ínéga miraunka arewe áhnte nahnsó náhnsóné sigaqna míankehe ire. (*Stat 17.5; Aisaia 48.13*)

Ébárahmaga wensabé aiq pútare atotaq Manikánka tagéna wensabé aiq pútare atáh kéné sigaqna míankehe atowe. Ébárahmaga aiq pútare ato anímé we Manikánéna pusa ké oganúq sitena íre kéh náneq ábóraq kahno atéhraha ábóraragire.

Ébárahmaga Manikánsabe kawerue aiq pútare ato éhwéhne.

¹⁸ Manikánka wensabé, Arewe áhnte nahnsó náhnsóné sigaqna míankehe úwana Ébárahmaga aiq pútare atena áwénunúwe. Manikánka, Arenanahréh áhnte míagehe atonsabe Ébárahmaga mi ehwehnsabé aiq pútare atena áwénu aruqarurúwe.

¹⁹ Aiq pútare atena áwénu aruqaruréna peh íregáritaq ópéq 100 opéq míonsabe naho korééna wene anonka taropagúwe. Wene ahre Sárahe orení úkúnsabe wega ani íre maqmiahráhué. Minawé Ébárahmaga tagéna, Manikánka tení éhwéh péhe éhwéhpómo íre iwíáhué. Írakaumo. Mira iwíáh íre iwíáhia peh aiq pútaq aginawire éna áwénunúwe. ²⁰ Áwénunéna árahinabomo iwíáh íre iwíáhia peh teawu ehwehnsabé aiq pútare ato puana págegeue ambubu atawéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atowe.

²¹ Iwíáh iwíáh atena, Manikánka moke miraorahi aní púana wega teniátái ehweh aiq pútaraginawire iwíáhéna áwénunúwe. ²² Ébárahmaga Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atonsabe Manikánka wensabé, Are kaweqtaq míáhne atowe.

²³ Manikánka wensabé, Are kaweqtaq míáhne ato ehwehmé íre peh morá Ébárahmansabé sehiranúwe. Írakaumo. ²⁴ Itensabéákák teíre. Sísa itene Wahnah pukúwana Manikánka we iriwe oganúq atowe. Itega oganúq ato anínsabé aiq pútare atáhnaraq wega itensabé, Kaweqtaq míáhwe aitankéhe.

²⁵ Segá Sísa subiq suaneherautaq Manikánka mi ke íre saiqnaritowara subiq súówana itene ahbabáqsabe putiowe. Ite kaweraitankehéna Manikánka we iriwe oganúq atowe.

5

Manikánka itensabé, Ite kaweqtaq míáh ké wóe ú ehwehne.

¹ Sísansabé aiq pútare ataráúna puana Manikánka kaweraitena, Kaweqtaq míáhwe aitaráire. Wegá kaweraitaráinsabé ite insahwé aitená irunukiq ita itaire. Itene Wahnah

Sísa Karáhénsabe miraurainka Manikánka irunikiq ita itaire. ² Sísansabé aiq pútare ataráuna puana Manikánka itensabé, Ínéba sero éna séhréh aita aitaire. Séhréh aitéhraq Manikánka kaweqtaq mía míainserah itega mókake weba méq we tahnsánue kaweqtaq mía míaoneheqmúne íwíáhúnayabé itene iru eyoyóire.

³ Íre peh morá minayabe iru eyoyóire. Íre kaweragi tanáhráq ebeqme itene iru umeh agire. Mi tanáhráq iwíáhéq, Sísansé sánsá íre sueq peh ambubu atione íwíáhúne. Mira íwíáhúnayabé itene iru eyoyóire. ⁴ Manikáne sansá ambubu atíahnaga ahbabáqsabe ahqáho atahráhu. Ahqáho atáhnaraq wega séhréh aitanawire íwíáhéq wega ite kaweraitanawire éq áwénunúne. ⁵ Áwénunúnaraq íre pehipi áwénunúne. Írakaumo. Manikánka Wenawa iteba eqmaq áúwátáiraq ite mó keyábé irutaboirigeheéna wewanka séhréh arite sansa sokigi áiraq ite íre pehipi áwénunúne.

⁶ Ite ahbabáq aruqaruréq kaweqtaq íre míahrahúnana awehraq tanáhráq Sísa Karáhéga ite meirena kaweraitanieéna putiowe. ⁷ Tábúsoréh ání séhréh atanieéna mó anínká pukinabo? Írakaumo. Minawé íre wehukene sánsáne. Anotah kawéq ání séhréh atanieéna mó anínká pukinabomo.

⁸ Ite ahbabáq animárí míaraunaraq Sísa Karáhéga ite kaweraitanieéna putiowe. Miraú púana Manikánka itensabé anotahtaq arutaboirire ue aiq sokigi aife. ⁹ Sísa Karáhé putiotaq wene korahq tunsabe Manikánka itensabé, Kaweqtaq míáhwe aitéhre. Kaweqtaq míáhwe aitena ite anotah sehréh aita aitaéna mókake mó ke ehweh aríténa ite íre ehweh aitanawire.

¹⁰ Ite Manikáne naruo animárí míaraunaraq wenahni putionsabe Manikánka insahwé aitaráire. Amahnága Sísa oga mía míai anínká ite insahwé aitarái keba ména séhréh aita aitaire. ¹¹ Minawé aiq pútaq ehwehnsabé iwíáh íwíáhúne. Maniká Iteribonsabé moq iwíáh íwíáhúne. Itene Wahnah Sísa Karáhéga insahwé aitéhnsabé Maniká Iteribonsabé anotah iwíáh íwíáhúne.

Éhrámaga miraúnka puké sansa áhwárówana Sísa miraúnka oga mé sansa áhwáró ehwehne.

¹² Itega tagarionawe naho naho mah marákó marákó ahbabáq íre kotaq peh morá anínká ahbabáq áhwárówe. Wegá ahbabárúnka puké sansa áhwárówe. Moke anehe piah ké moq ahbabáruronsabé puku pukuowe. ¹³ Mósísiga sehgióro ú ehweh íre irarútaq mah marákó marákóipéqté kéga ahbabárowe. Sehgióro ú ehweh íre irarú púana Manikánka mó aniné ahbabáq mó aniné ahbabáruwe íre iwíáhúwe.

¹⁴ Ahbabáq íre iwíáhúwara Éhrámareq wene animárinseq puku pukuowe. Mósísi mío tanahráqkákáq pukuowe. Éhrámaga Manikánka pehragáhno ú ehweh anteruowara anehe piah kéga moq ahbabáruera pukuowe.

Éhrámawe anehe sú aniné pikísah tahnsáne. ¹⁵ Éhráma peh morá ání ména o sansa áhwárówana we anehe sú anímé peh morá anínká moq o sansa áhwárówana íre monseráh sánsátaré wíre. Ahqáho. Írakaumo. Sísansé sánsánká Éhrámáne sánsá kiotaikire. Éhrámaga ahbabárúnsabe wereq moke mó kereq puku pukuowe. Sísa Karáhéga áhnte ke séhréh aitanieéna itene ahbabáqsabe putiowe. Putionsabe Manikánka itensabé arutaboiréna séhréh aitena oganúq itéhre.

¹⁶ Oganúq itéh sánsámé Éhrámaga ahbabáru sansámé íre peh morá sánsáne. Ahqáho. Írakaumo. Oganúq itéh sánsánká ite kaweraitehrana Éhrámaga ahbabáru sansánká ite anotahtaq íre kaweraitéhre. Éhrámaga peh morá ání ména ahbabárúnsabe Manikánka ite ómi kamah aiuwaq pukorahúne. Áhnte ahbabárowana Manikánka o sansanue oganúq itena itensabé, Kaweqtaq míáhwe aitéhre.

¹⁷ Peh morá anínká ahbabárúnsabe ahbabáqka áhnte wehuké saiqnaríéhrra puku pukuowe. Puku pukuowana oganúq itéh sánsánká Éhrámaga ahbabáru sansa kiotaikire. Sísa Karáhéwé peh morá anínká miraúnka Manikánka íné eqmaq núwátáirana iteba míarautaq págege arámbéhriéna ótaq sansá, itega íre tagariaro sansánurautaq pehwehruwe

míaraugaq tagarowe. Itega mina tagéq ahtebahme Manikánka íné eqmaq núwátái aní ména wene arambehri tábúsoqme mira aruqaruruge.

¹⁸ Kawerue írátíáhro. Éhrámaga ahabárúnka moke ahabáronsabé Manikánka ómi mah kehiná kéhíná ehweh aritahráhire. Sísa Karáhéga kaweq sansánúnka Manikánka ómi mah kehiná kéhínánsábé, Kaweqtaq míáhwe aitena oganúq itahráhire. ¹⁹ Éhráma peh morá ání ména wega Manikáne ehweh anteruonsabe áhnte wehuké ahabábq ke úkowe. Sísa peh morá ání ména Wenabone ehweh tábúsoqme sehgiunsabe áhnte wehuké kaweraito púaq kaweqtaq mía míaoaráhúne.

²⁰ Wehukega ahabábq áhnte kéhre siahtebageheéna Manikánka sehgióro ú ehweh náriuwe. Ahabábq áhnte agúwana Manikánka séhréh aitéh sánsánká ahabábq sansa kiotaikire. ²¹ Ahabábqka wehuke saiqnariéhrrara puku pukuowe. Itene Wahnah Sísa Karáhéga miraúnsabe Manikánka itensabé, Kaweqtaq míáhwe aitena oganúq itena áhntetaq séhréh aitena itensabé, Oga mía míaooro aitéhre.

6

Sísa pukútaq ite moq pukowana ehwéhne.

¹ Minayabe aneq íwíáhonehknono? Mahra íwíáhonehknono? Manikánka ite áhntetaq peh íregáritaq séhréh aitankehboq ahabábq aruqaruroneheqmúne íwíáhonehknono?

² Ahqáho. Írakaumo. Pusa ké ahabábq sansa súáhnsarah ite moq pusa ké tahnsa méq ahabábq suone. Minayabe árahue ahabábq aruqaruronehknono? ³ Ite pusa ké tahnsa úkuna tanáhráq íre ahtebaho? Ite wání meraunaraq itereq Sísa Karáhéreq morá ání tahnsa úkuraunana we pukútaq ite moq pukowane.

⁴ Ite wání meraunawe itereq Sísa Karáhéreq pukuraune. Pukuraunara we maisarótaq itenkakáq maisarówe. Maniká Iteribo págege aní ména Sísa Karáhé iriwe oganúq atotaq itenkakáq iriwe oganúq itowe. Ite o sansanigeheéna iriwe oganúq itowe.

Ite Sísa req oga mía míauúne i ehwéhne.

⁵ Sísa Karáhé pukúwaq ite moráráq pukéq wereq itereq morá ání tahnsa úkowane. Mina únsarah Manikánka Sísa iriwe oganúq atotaq itereq moráráq iriwe oganúq itowaq wereq itereq morá ání tahnsa mía míauúne. ⁶ Ite tagarionawe Manikánka itene irupipeqté áhbábq íwíáh awankátaq táhparowe. Itene ahabábq íwíáh parabaruanieéna Sísa awankátaq táhparótaq Manikánka itene ahabábqkakaq mitaq táhparowe. Minayabe amahnága ahabábqka ite íre saiqnariahrahire. ⁷ Itene ahabábqka árahinsabé ite íre saiqnariahrahire? Ahabábqka pusa ké íre saiqnariahrahire. Ite pusa ké tahnsa úkuna puana íre saiqnariahrahire.

⁸ Sísa Karáhé pukútaq itereq pukowanayabé itereq wereq moráráq mía míaooneheqmúne. Mina aiq pútaq ehwéhne íwíáhúne. ⁹ Ite írátíonawe Sísa Karáhé mó íre pukinae. We pukúwana iriwe oganúq ato púana we mó íre pukinae. Mó íre pukorahi puana peh oga mía míainawire.

¹⁰ We peh morá tánáhráq pukú púana mó íre pukinae. Pukúnka ahabábq sansa aiq saiqnariehre. Amahnága we oga mía míaimé Maniká awahbeh sansá miraire. ¹¹ Mina inserahnoro. Itene naho áhbábq sánsá aiq suto puaq mó íre ahabáronene íwíáho. Itereq Sísa Karáhéreq moráráq oga méq Maniká awahbeh sansá miraoneheqmúne íwíáho.

¹² Ahabábqka itene pukorahi inónká saiqnariehnehboq ahabábq apubúue súáho. Itene irupipeqté íwíáhga ite áúgi ínehboq ahabábq íwíáh apubúue súáho. ¹³ Itega irutaboiro naneq meyaneehéq itene aiayahnka ahabáriyeho. Ahabáriyehboq ite mó anínká mó anínkáue Manikánsabe, Néne ninonka are áwúge. Wahnahnainto teawéro. Itega pusa ké tahnsa míarotaq Manikánka oganúq itarái puaq wensabé áhrabéq, Arene kaweq sansá miraoneheqmúne teawéro. ¹⁴ Manikánka séhréh aitéh púana Mósísiga sehgióro ú ehwehkná íre ehweh aitéhre. Minayabe ahabábqka ite íre saiqnariéhre.

Sehgíra sansánká ite saiqnarawé ehwehne.

¹⁵ Minayabe aneq iwíáhonehnikono? Manikánka séhréh aitéhra q Mósísine ehwehnka íre ehweh aitéhnsábé ahababáq aruqaruronehnikono? Írakaumo. ¹⁶ Sehگیرا sansánká saiqnaríéhmé íre iahtebaho? Ite ahababáq aruqarurirataq ahababáqka saiqnariahna raq pukoneheqmóe. Ite Manikáne sansá sehگیرataq kaweq sansánká ite saiqnariahna raq kaweqtaq mía míaoneheqmóe.

¹⁷ Menah itega ahababáq aruqarururotaq ahababáqka ite saiqnariaraire. Saiqnariaraitaq mó kegá aiq pútaq ehwéh iwáhnorurowaq ireq iwíáh iwíáhéq sehgirowana ahababáqka saiqnariaraime Manikánka sabi iuwátáire. Minayabe Manikánsabe iwíáh iwíáh atone.

¹⁸ Kaweq sansánká ite saiqnaríéhnsábé iwíáh iwíáh atone. ¹⁹ Íre irasa ké míéhboq kawerue irageheéna pahsuqme teiúge. Menah itega ahababáqsabe irutaboírég mira aruqaruronserah amahnága peh kaweq sansánsábé irutaboírég kaweqtaq míáhro.

²⁰ Ahababáqka ite saiqnariaraitaq itega kaweqtaq íre míahrahurowe. ²¹ Itega ahababáruro sansánsábé amahnága iyehitehre. Itega ahababárurotaqmé kaweq apéq meroo? Írakaumo. Mina onserahno kewé pukoneherawoe.

²² Ahababáqka ite saiqnariarairana Manikánka sabirutairaq wene arambehri anímá rí úkurowe. Minayabe ite kaweqtaq méyabe iwíáh iwíáhéq oga mérapeq mía míaoneheqmóe.

²³ Ahababáqka saiqnaríéhniká aneq apéq wehuke siro? Ahababáqka saiqnaríéh ké pukoneherawoe. Itene Wahnah Sísa Karáhénsabe aiq pútare atona kewé Manikánka wáh kaweraitena oganúq itena, Sísa req ahriahri mía míaoro aitéhre.

7

Oganúq itonsabe kaweq sansánonehe i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímá ríno, itega Mósísiga miraoro ú ehweh aiq ahtebahwe. Wehukene oga mé tanahráq mah ehwéh mé anterúéh rataq mi ehwéhniká ehweh aritahráhire. Se pukirataq mi ehwéhniká se íre ehweh aritahráhire. Minawé aiq írátíáh mino. ² Mi ehwéhniká, Arenawehqpa mía míáu no únsabe wenawehq oga míéh tánáhráq áuwéh áhréwé mi ehwéh aiq anterúéhre. Wenawehq aiq pukirana mó weh kéréhmé mi ehwéh íre anterúéhre. We puki puana mi ehwéh íre anterúéhre.

³ Wenawehq oga míéhtáq mó weh kéréhrana mi ehwéhniká, Are ahababáq ini móne atéhre. Wenawehq pukínaraqmé we mó weh kéréhráhire. Wenawehq puki puana mó wehkinsabé mi ehwéhniká, Are ahababáq ini móne íre atahráhire.

⁴ Néne iyahnabo anímá ríno, ite mi iní tahnsa móe. Sísa Karáhé pukútaq ite moq pukunsabé Mósísine ehwehnka amahnága íre ehweh aitéhre. Manikánka wenahni iriwe oganúq atowaq Sísa ne animá rí ukéq wene arambehri miraoneheqmúne.

⁵ Iteitene ahababáq iwíáhgá saiqnariarai puaq Mósísine ehweh ireq mi ehwéhnsábé iuwahriehre éq pukorahúna ahababáq aruqarurúne. ⁶ Sísa req moráráq pukowanayabé ite saiqnariarai naneq soraq iuwena Mósísine ehweh moq soraq sueq amahnága Manikáne Awanka sokigi aí ó sánsánúne. Íre Mósísiga sehگیرóro ú sansa peh Manikáne Awanka sokigi aí ó sánsá sehgi oneheqmúne.

Ahababáq sansánká ite ahababáraitahre i ehwéhne.

⁷ Ite ahababáronaraqmé aneq iwíáhonehnikono? Mósísine ehwehme ahababáq ehwehne iwíáhonehnikono? Írakaumo. Peh morá mi ehwéh írátáunsabé ahababáq ani múge iwíáhurauge. Mi sehiránká mahraréna, Mó aniné ménsámehnsánsabe aigárá pabekíneho ire. Mi ehwéh írátáunsabé íné tagaríómé mó aniné ménsámehnsánsabe nigárá pabekime ahababáq míre. ⁸ Mi ehwéh irena íre sehgióráhuraunsabé ahababáqka íné saiqnariarairana áhnte íre kaweq sansá néne nirupipeq áhwararaire. Mósísine ehweh íre kéhtáq tahirí ahababáq árahue ahtebóna iripo?

⁹ Mósísine ehweh íre írátáutaq, Íné kaweq aní múge iwíáhurauge. Anehe mi ehwéh kawerue irena, Ahqáho. Íné ahababáq ani ¹⁰ púana pukorahuge iwíáhurauge. Wehukega oga míageheéna Mósísiga mi ehwéh irarúwe. Mi ehwéh irena, Íné íre oga míahrahuge

éna peh pukorahuge íwíáhurauge. ¹¹ Mi ehwéh irena íre sehgióráhuraunsabé ahbabáqka péhe sánsá aintena saiqnariarairana, Íné pukorahuge íwíáhurauge.

¹² Minayabe anere enehnkono? Manikánka iwíáh atowana Mósísiga irarú ehwehmé Manikáne ehwehnéna tábúsoréh éhwéhnéna kaweq ehwéh míre. ¹³ Mi kawéq éhwéhnká íné íre kaweraintáráiro? Írakaumo. Mi ehwéh írátáugana ahbabáqka saiqnarawéna íre kaweraitáráire. Íné áhnte ahbabáq ání ména pukorahuge íwíáhinkeheéna mi ehwéhnká sokigi aníátáire.

Ahbabáqka ite saiqnariéh éhwéhne.

¹⁴ Ite írátíonawe Manikánka iwíáh atowana Mósísiga mi ehwéh irarúwe. Minayabe mi ehwéh kaweq ehwehnirana ahbabáqka íné saiqnariéhhrana Maniká awahbeh sansá íre sehgióráhéna peh ahbabáq aruqaruruge. ¹⁵ Íné nuwahbeh kawéq sánsá mirainie íwíáhume íre mira aruqaruruge. Peh íre nuwahbeh ahbabáq sánsá mira aruqaruruge. Aneqsabé mira aruqarurugo? Minawé íre niahteboge.

¹⁶ Íné nuwahrieh ahbabáq sánsá mira aruqarurugana Mósísine ehwehnka néne ahbabáq sokigi anírana mi ehwéhmé peh kaweq ehwéhne íwíáhuge. ¹⁷ Minayabe íre ínénéga peh nirupipeqté áhbabáq íwíáhgá saiqnariéhknká ahbabáq aruqaruruge.

¹⁸ Kaweq sansá mirainauge uganawe íre miraorahuge. Íre miraorahunsabé íné tagaríomé nirupipeq kaweq iwíáh íre kéhre. ¹⁹ Íné nuwahbeh kawéq sánsá mirainie íwíáhume íre mira aruqaruruge. Peh nuwahrieh ahbabáq sánsá mira aruqaruruge.

²⁰ Íné nuwahrieh ahbabáq sánsá mira aruqarurunsabé íre ínénéga peh nirupipeqté áhbabáq íwíáhgá saiqnariéhknká ahbabáq aruqaruruge. ²¹ Íné mahraue tagaríóge. Íné nuwahbeh kawéq sánsánsábé iwíáhutaq ahbabáqka saiqnariéhnsábé íre miraorahuge.

²² Manikáne sansá peh kaweq sansáne iwíáhéna mi sansánsábé iwíáh íwíáhuge. ²³ Mirainauge íwíáhugana nirupipeq mó iwíáh kéhre. Ahbabáq iwíáhgá kaweq iwíáh kiotaiki puana ninonka nirutaboiru ahbabáqká saiqnariéhhrana ahbabáq aruqaruruge.

²⁴ Íné ahbabáq ani mío púana nirupipeq áhnte umehire. Insega séhréh aintena sabi nuwankéhbo? ²⁵ Ahbabáqka saiqnariéhnsábé pukorahuge. Manikáne sansá sehgieyabe nírana peh nirutaboiru iwíáhgá saiqnariéhhrana ahbabáruge. Minayabe insega séhréh aintena sabi nuwankéhbo uge. Sísa Karáhé itene Wahnahnka miraúnka Manikánka séhréh aintena sabi nuwahráhire. Minayabe wensabé iwíáh íwíáh atóge.

8

Sísa Karáhéga itene ahbabáq kaqiuwena Manikáne Awa iteba eqmaro ehwehne.

¹ Sehgióro ú ehwehnká Sísa Karáhéreq mía míaúna ke íre ehweh aitéhre. ² Aneqsabé íre ehweh aitehro? Ahbabáqka ite saiqnariéhnsábé pukorahúnaraq Manikáne Awanka oganúq itena sabi íúwéhre. Sabi íúwéhhrana Sísa Karáhéreq mía míaúnayabé íre ehweh aitéhre.

³ Mósísiga sehgióro ú ehwehnká itene ahbabáq íre kaqiuwahráhire. Árahinsabébo? Itega mi ehwéh íre sehgióráhúne. Minayabe mi ehwéhnká íre kaweraitahráhire. Íre kaweraitahráhinsabé Manikánka webataq wewega itene irupipeqté áhbabáq íwíáh kaqiuwankeheéna wenahni eqmarowe. Eqmarowana ite tahnsá wéhúkéní úkéna itene ahbabáqsabe putiowe.

Itene ahbabáqsabe putiotaq Manikánka mi ahbabáq kaqsuonsabe amahnága itene ahbabáq iwíáhgá ite íre saiqnariahráhire. ⁴ Íre iteite iuwahbeh ahbabáq iwíáh peh Manikáne Awanka iwíáh aitehraq we awahbeh iwíáh miraonsabé kaweq sansá Mósísine ehwehnka irari sansá mira aruqarurúne.

⁵ Sene sirupipeqté áhbabáq iwíáh mirao kegá ahbabáq sansánsábé iwíáh íwíáhowe. Manikáne Awanka iwíáh arítéh árámbéhrí mirao kegá wene sánsánsábé iwíáh íwíáhowe.

⁶ Sene sirupipeqté áhbabáq sánsánsábé iwíáh íwíáho kegá pukoneherawoe. Manikáne Awanka awahbeh sansánsábé iwíáh íwíáh atáh kegá oga mía míaowana sirunukiq sítéhre.

⁷ Sene sirupipeqté áhbábáqsábé suwahbeh kegá Manikáne ehweh íre sehgira peh anteruera Manikáne naruo míáhwe. ⁸ Sene sirupipeqté áhbábáq íwíáh sehgió kégá Maniká awahbeh sansá íre sehgioráhowe.

⁹ Manikáne Awanka itene irupipeq mía míairaq itene irupipeqté áhbábáq íwíáh íre miraia peh Manikáne Awanka iwíáh aitéh íwíáh miraowe. Sísá Karáhéne Awanka wene arupipeq íre mía míai anímé we íre Sísá Karáhéne ani míre. ¹⁰ Itega ahbabáruonsabé itene inonka pukorahi naneq mire. Sísá Karáhéga itene irupipeq míéhraq kaweqtaq máhrahéq iteyuwame oga mía míawe.

¹¹ Manikáne Awanka itene irupipeq mía míáinaraq wega Sísá Karáhé iriwe oganúq atonserah itene pukorahi inónká moq mókake iriwe oganúq itankéhe. Manikáne Awanka itene irupipeq mía míai puana mirainawire.

Manikáne Awanka séhréh aitéhraq ite Manikáne animárí úkorahúna ehwéhne.

¹² Minayabe ite anotah arámbéhrí kéhre. Mi arámbéhríwé íre itene irupipeqté áhbábáq sánsá miraé arámbéhrí wíre. Ahqáho. Írakaumo. Néne iyahnabo anímáríno, ¹³ itene irupipeqté áhbábáq íwíáh mirairataqmé pukoneheqmóe. Manikáne Awanka séhréh aitéhnsábé itene irupipeqté áhbábáq íwíáh kaqsueq íre mirairataq oga mía míoneheqmóe.

¹⁴ Manikáne Awanka iwíáh arítéh íwíáh sehgió kéwé Manikáne animáríne. ¹⁵ Manikánka Wenawa iteba eqmarowana Wenawanka ite saiqnarawéna áhre aitanabo? Írakaumo. Wene animárí míageheéna eqmarowana Wenawanka ite págege aitéh púaq ite Manikánsabe, Iteriboe atone. ¹⁶ Manikáne Awanka itene irupipeq ména, Néne animárí móe tei teininsabé ite tagarionawe ite Manikáne animárí múne.

¹⁷ Ite Manikáne animárí míona puaq ite mókake wega ina naneq kaweq naneq awaq mianeheqmúne. Sísá Karáhé, iteruwahga aiq awaq mionserah itega mókake moke kaweq naneq awaq mianeheqmúne. Segá Sísá áwíoqnonserah ite moq íwíoqnagehe. Íwíoqnehrataq Sísane sánsá kawerue sehgiónaraq mókake we tahnsá méq wereq mía míoneheqmúne.

Kaweqtapéq awaq me ehwéhne.

¹⁸ Mah marákóipéq míona tanáhráq íerinka irupipeq umehire. Mókake téhrehabeq míáhnaraq áhnte kawéqtápéq púana irupipeq anotah eyóyóinae. Anotah eyóyói naneqka umehi naneq kiotaikína puana umehinsabé anetaníbo íwíáhéq kaweqtapéqsábé áwénunonehe. ¹⁹ Ite Manikáne animárí púana wega mibeqté kaweraitahna sansá sokigi ainaraq ahtebanehe. Mi tanáhráq sínaraqsábé moke Manikánka miráú naneqka arutaboíréna áwénunire.

²⁰ Téhwe moke miráú naneq anotah kawerarowana anehe abehrúkéwe. Íre wewega abehrúkéwe. Írakaumo. Peh Manikánka abehrúkéno atowana mira agúwe. (Stat 3.17-19)

Amahnága mi naneqka Manikánka kawerarahna tanáhráqsábé áwénunire. ²¹ Mókakewe moke miráú naneq mó íre kárékinae. Manikánka omasa tánáhráq moke mi naneq kawerankéhe. Ahbabáqka ite wene animárí íre saiqnariahrah inserah kareki sansánká moke miráú naneq íre saiqnariahrahire.

²² Ahre inínká ani maqmianaitaq érinnsabé uwo uwoire. Ite tagarionawe uwo uwoinserah moke miráú naneqka naho naho uwo uwoéna amahnágaákáq uwo uwoéna kaweq tanáhráq sínaraqsábé áwénunire. ²³ Uwo uwoéna kaweq tanáhráq sínaraqsábé áwénuniraq ite wehukega moq uwo uwoéq áwénunúne. Manikánka Wenawa téh iteba eqmarowana iteba mía míaeána séhréh aitéhre. Minayabe anehe wega itene inonkansabé, Kaweq inónká úkéno aitena néne animárí móe aitanawire. Mi tanáhráqsábé arutaboíréq áwénunúne.

²⁴ Manikánka ite kaweraitena oganuq itaráirana amahnága inonka kaweraitahna tanáhráqsábé áwénunúne. Áwénunúna naneq tagónaraq tahírí íre áwénunúna irino.

Aiq tageh anínká mó íre áwénunire. Wega aiq tageh puana aneqsábé mó áwénuninkehbo? ²⁵ Itene iuranka íre tagóna naneqsábé áwénunúne. Manikánka aiq mirainawire íwíáhéq pehwehrue áwénunúne.

²⁶ Íre págege ke miónana Manikáne Awanka séhréh aitéhre. Manikánsabe, Aneq ehwéh púrerue teawenéhknono únana Manikáne Awanka séhréh aitéhre. Wega itene irupipeq míéhraq itega íre ehwehnorahúna tanáhráq peh mukaq mukaqsúnana ite séhréh aitanieéna wene iwíáh Maniká teawena iteitene umehi naneqsábé púreraitéhre. ²⁷ Manikánka itene irupipeqté íwíáh tagariéhre. Wenawanka Maniká awahbeh sansá tagariéh púana ite wene animárínsábé púreraitéhra Manikánka wene púreq ehwéh íréhre.

²⁸ Wenahni táhnsá míageheéna Manikánka omaq itowaq wensabé irutaboírúne. Ite tagarionawe ite meirena kaweraitanieéna Manikánka moke kaweq tanáhráqkákáq moke íre kaweq tanáhráqkákáq séhréh aitéhre. ²⁹ Téhwe Manikánka ite tagariowe. Tagarawéna wenahni táhnsá míageheéna ite omaq itowe. Sísá iteruwah ebeq kéná míowaq ite wenábáqmari míone. ³⁰ Manikánka ite omaq ito ke íáhrabéna itensabé, Kaweqtaq míáhwe aitéhre. Kaweqtaq míáhwe aitéhnsábé wega itensabé, Ínéba méq kaweqtaq mía míaunserah míagehe aitowe.

Manikánka itensabé ahriahri arutaboíraitéh éhwéhne.

³¹ Manikánka itensabé, Ínéba méq kawetaq mía míaunserah míagehe aitonsabe aneq iwíáhonehknono? Wega ite íéhneh aitéhnsábé itene naruoga íre saiqnariahraho mino. ³² Manikánka wenahni íre saiqnata peh moke itene ahbabáqsabe pukinkeheéna eqmarowe. Wega íre saiqnato puana moke kaweq naneq náiena séhréh aitanawire.

³³ Wene animarí míageheéna Manikánka ite omaq ito púana insega ite ehweh aitankéhbo? Írakaumo. Maniká wewega itensabé, Kaweqtaq míáhwe aitéhre. ³⁴ Manikánka kaweraito púara inseréhga itene ahbabáqsabe ehweh aitera kamahigéhbo? Írakaumo. Sísá Karáhéga itene ahbabáqsabe putiowana iriwe oganúq atowana wega amahnága Maniká Iteribone ayah púpeq ména itensabé púreraitéhre.

³⁵ Sísá Karáhéga itensabé arutaboíraitéhre. Íre kaweq tanáhráq sínawe, íeri tanáhráq sínawe, íwíoqné tanáhráq sínawe, ehwehráhna tanáhráq sínawe, tabonah tanáhráq sínawe, pukorahúna tanáhráq sínawe, ite subiqme kamah aíra tanáhráq sínawe Sísaga itensabé íre arutaboiria peh iuwankéhbo? Írakaumo. Moke mi tanáhráq moq arutaboíraitena iteba mía míainawire. ³⁶ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Arene animarí mionayabé sega ahkakebopoq iubiq suaneherawoe. Wehukega sipisípiq subiq súáhnserah ite moq iubiq suanehe íwíáhowe ire *(Buk Song 44.22)*

³⁷ Moke teiyú tánáhráqsábé áhreonehknono? Írakaumo. Sísaga itensabé mi tanáhráqkákáq arutaboíraitena íéhnehi puag itene naruo kiotaikorahúne.

³⁸ Mó kegá miraonsabé wega itensabé íre arutaboiria peh túbáh aginabo? Írakaumo. Ite pukonaraqmé oga mionaraqmé Manikánka itensabé íre arutaboiria peh túbáh aginabo? Írakaumo. Íópeqté kéwé owainawamarímé anotah wahnáh kéwé sega miraonsabé Manikánka itensabé íre arutaboiria peh túbáh aginabo? Írakaumo. Amahnága íre kaweq tanáhráq kéhnsábé mókake íre kaweq tanáhráq sínaraqsábé Manikánka itensabé íre arutaboria peh túbáh aginabo? Írakaumo.

³⁹ Sehwerapeqté náneq kéhnsábéwé, maraipéqté náneq kéhnsábéwé, Manikánka moke miraro naneq kéhnsábéwé Manikánka itensabé íre arutaboria peh túbáh aginabo? Írakaumo. Itene Wahnah Sísá Karáhé kéronayabé Maniká Iteriboga íre túbáh agia peh ahriahri itensabé arutaboíraitanawire. Minawé aiq tagaríóge.

9

Poraga Ísara keyábé arutaboírú ehwehne.

¹ Íné Sísá Karáhéne ani míó púana péhe éhwéh íre teiasa peh aiq pútariahnsanuge. Manikáne Awanka nirupipeq ména aiq pútaróne aitéhre. ² Nánuwahrah Isará ké Sísá

Karáhé íre tagaríáhnsábé nirupipeq umeh agu aguire. ³ Nánuwahrah Isará kéga Sísa kéreera oga míáhtáq tahirímé íné iraipéq pokéyabe íre ahqáho u irino.

⁴ Ísara ke Manikáne animárí míageheéna Manikánka naho omaq itowe. Omaq itowara igaqnaréhga Manikáne págege tehreh naneq tagowana wega omasa éhwéh teriuwe. Wegá Mósísi iwíáh atowana sehgióro ú ehweh teriuwe. Manikánsabe iwíáh iwíáh ató sansa sokigi ariena mókake awinauge ú ehweh teriuwe. ⁵ Itene igaqnaréh anotah ke míówe. Sísa Karáhéga mah marákóipéq tutaq wenano Ísara iní míówe. Sísa Maniká ména moke miráú naneqkákáq wahnahniraq wensabé ahriahri iwíáh iwíáh atone. Aiq míre.

Manikánka Ísara kebá miráú sansansábé éhwéhne.

⁶ Naho naho Manikánka Ísara keyábé, Néne animárí míageheéna omaq itóge úwe. Amahnága áhnte Ísara kéga Manikánsabe suwahriehre éra íre wene animárí míáhwe. Minayabe Manikánka teriu ehweh abehq úkiro? Írakaumo. Manikánka Ísara kené sinahwaréh wene animárí míageheéna ómi íre omaq sitowe. ⁷ Minayabe wega íre moke Ébárahmane animárí omaq sitowe. Peh morá wenahni Áhísáhkine animárí Ísara kené sigaqnaréh míówe. Manikánka Ébárahma naho teawena, (Stat 21.12)

⁸ Mah ehwéh áwahewé íre Ébárahmane ahrega maqmaro animárinká Manikáne animárí úkowe. Írakaumo. Peh Manikáne ehwehnsabé aiq pútare ata atao kéga Ébárahma kahnáh kée ue síwírarítáhwe. ⁹ Mi ehwéhnúmé Manikánka Ébárahmansabé naho mahraréna,

Mó opéq kouwekinaraq Sára arene ahrega animai maqmarankéhe úwe. (Stat 18.10,14)

¹⁰ Mó ehwéhnsábé iwíáhoró. Áhísáhkine ahre wenáwíq Árébékaga morágaké téhranité maqmiowe. Sibowáwé peh morá itene igaqna Áhísáhkíe. ¹¹ Sinowagá maqmi-anaútaq sega kaweq sansánkákáq ahabábq sansánkákáq íre miraorahuye. Minayabe íre seyene arambehriyabé peh morá Maniká awahbeh iwíáhga aiq pútaraginkeheéna omaq sitowe. ¹² Mi tanáhráq Manikánka sinowansábé,

Ebeq piah anínká anehe piah aní awahbeh arámbéhrí mirainkehe úwe. (Stat 25.23)

¹³ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Anehe piah aní Sékópansabé nirutaboirána ebeq piah aní Ísonsabé nuwahriehre ire. (Lo 21.15)

¹⁴ Manikánka aiq irarúnsabe aneq iwíáhonehknono? Wegá íre tábúsoq sitéhre iwíáhonehknono? Ahqáho. Mira iwíáh íre orahúne. ¹⁵ Manikánka Mósísinabé naho mahraréna,

Ínénéga iwíáhu aní séhréh ataníe. Ínénéga niruní ánínsábé nirutaboírataníe úwe. (Kisim Bek 33.19)

¹⁶ Manikánka wehukení omaq atáhnsábé íre mi aníné iwíáh wíre. Íre wene arambehriga séhréh atéhrana peh Manikánka wehukenínsábé arutaboirána séhréh atéhre. ¹⁷ Mósísi Ísípi marárorápéq míotaq Manikáne ehwehnka mibeqté wáhnáhnsábé mahraréna, Néne págege sansá sokigi arinieéna wahnahnúno ataráuge. Minayabe mah kehiná kéhínánká néne págege sansá ahtebagehe ire. (Kisim Bek 9.16)

¹⁸ Minayabe Manikánka wehuke tagéna iwíáhéna mó keyábé arutaboirána séhréh aritena mó keyábé, Saiyo animárí méq mitaq míáthro aritéhre.

¹⁹ Ite míáhrabeqte ánínká ínénsabe, Maniká wewe awahbeh iwíáh mirainsabé árahinsabé itene ahabábqasabe ehweh aitehro kasenire. Kasenéna, We awahbeh iwíáh mirainsabé wehukenínká we awahbeh iwíáh íre miraorahi mino ire. ²⁰ Itewe peh wehuke puq Manikánsabe abehq éhwéh kaseniyeho. Kunubaga ehwehnitaq tahirímé miraréh ánínsábé, Aneqsabé mahna tahnsa miraintahno iripo? Írakaumo. ²¹ Kunuba miraréh ánínká peh morá áwánkátáté kawerue mirai kunúbáákáq íroke kunúbáákáq miraime ehweh atanabo? Írakaumo. Kunuba miraréh ánínká wewene arambehri puana we awahbeh iwíáhue miraréhre.

²² Manikánka moq we awahbeh iwíáhue miraréhre. Wehukega wene págege sansá tagageheéna Manikánka kamah arie sansa sokigi arítéhre. Wega ahbabáq keyabé síwénunéna peh mótaq mótarue ehweh aritena anotahtaq kamah arinkéhe. ²³ Wega wewe anotah aní mé sansánkákáq wewe págegeue séhréh aite sansánkákáq sokiginieéna ite wene animárí arutaboiritena iwíáhéna, Mókake ite néne téhrehraheq kaweqtaq míagehe úwe. Mi iwíáhwé peh wewene iwíáhe.

²⁴ Manikánka íre peh morá ite Ísara keyábé arutaboiritena omaq itowe. Wega nahnso keyábé moq arutaboiritena omaq sitowe. ²⁵ Minayabe Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Óséaga púkuipéq sehiranéna Manikáne ehweh mahraréna, Nahnso keyábé, Menah ite íre nánuwahrah ke woe. Itensabé, Nánuwahrah kee aritaníe.

Íre nirutaboiritau keyábé, Nirutaboirituge aritaníe úwe ire. (Hosea 2.23)

²⁶ Mi ehwéhniká mó mahraréna, Wega mi keyábé, Ite íre néne animárí móe arítaráurabeq, Ite íné oga mía míau Manikáne animárí móe aitaníe úwe ire. (Hosea 1.10)

²⁷ Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Áísáiaga naho Ísara keyábé iwíáhéna anotahtaq mahraréna,

Nahmbísibeq arahwé áhnte kéhre. Ísarane anahwaréh mina tahnsa áhnte agirana Manikánka peh táhmaro kaweraritankéhe. ²⁸ Wega mó mah kehiná kéhínánsábé ehweh aritena apubúue kamah arinawire úwe. (Aisaia 10.22,23)

²⁹ Minayabe Áísáiaga mó mahraréna, Itene moke miraorahi Wahnáhnká anotahtaq kamah aiena íre túbáh agútaq tahirímé wega Sóróma suwahpeqte kéreq Kómóra suwahpeqte kéreq subipáhrarutonserah iteinahréh moq subipáhrarúéh irino úwe. (Aisaia 1.9)

Ísara kegá íre aiq pútare ató ehwehne.

³⁰ Mi ehwéh ireq aneq iwíáhonehnikono? Téhwe nahnso kegá kaweqtaq méyabe íre sirutaboirituwe. Amahnága sega Manikáne ehweh irera aiq pútare atáhnsábé Manikánka sensabé, Ite kaweqtaq míáhwe arítéhre. ³¹ Ísara kegá Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgioneheqmúne éra mi ehwéh íre sehgiórahowe. Minayabe se kaweqtaq íre míahrahowe.

³² Aneqsabébo? Segá íre aiq pútare atera peh seyene arambehriyabé iwíáh iwíáhowe. Minayabe wehukega ahtate ébáh íre tagéra siyobetaq pegue inahnsubónserah sega íre aiq pútare atera peh áhwára áhwáraowe. ³³ Minayabe Manikáne ehwehniká aiq mahraréna,

Tagaríáhro. Íné Sáióna sawéhrápéq* Ísara kené ahtapeq siyobetaq pegue inahnsuboráhi ebáh máróge. Mítaq kéhnsábé wehukega surahoneherawoe. Wensabé aiq pútare atáh ké íre siyehitanawire ire. (Aisaia 8.14, 28.16)

10

Ísara kegá Manikáne sansa íre iratíáh éhwéhne.

¹ Néne iyahnabo animáríno, íné anotahtaq nuwahbehme Manikánka Ísara ke nánuwahrah merirena kaweraritankeheéna púreq aruqaruruge. ² Íné teiúme sega Manikáne sansá sehgieyabe sírara peh mi sansá íre ahtebah puara áhwára áhwáraowe. ³ Manikánka wehuke kaweritéh sánsá íre ahtebahwe. Peh seyene iwíáho sansá mira aruqaruronsabé Manikánka kaweritéh sánsá íre sehgiówe.

⁴ Mósísine ehwehniká itensabé, Kaweqtaq míáhwe íre aitahráhirana peh morá Sísa Karáhéga itensabé, Kaweqtaq míáhwe aitahráhire. Minayabe Manikánka moke Sísansabé aiq pútare atáh keyábé, Ite kaweqtaq míáhwe aitéhre.

⁵ Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgió keyábé wega naho sehiranue mahraréna, Néne ehweh kawerue sehgióra kegá oga mía míaiagehe úwe. (Wok Pris 18.5)

* 9:33: Sáióna sawéh Sarúsarama suwahpeq kéhre. Mó kegá Sarúsarama suwahpeqsabé Sáiónae ue áwiratówe.

⁶ Manikánka Sísansabé aiq pútare atéh ánínsábé, Are kaweqtaq miahne atéhraha Manikáne ehweh sehgire. Mi anínká iraréna, Insega íopeq pokinabo itene irupipeq iwíahiyeho ire. Sísá Karáhé íopeqté kiweranehe íwíáho? Mira íwíáh íre oro. ⁷ Mi anínká mó mahraréna, Insega pusa ké míáhrabeq pokinabo kaseniyeho ire. Sísá Karáhé pusa ké míáhrabeqte tumeranéhe íwíáho? Mira íwíáh íre oro. ⁸ Mi kasé éhwéhsábé Manikáne ehwehnka mahraréna,

Néne ehweh peh wahtotaq kéna itene irupipeq kéhra q íwéhrate irarewe ire. (Lo 30.12-14)

Mi ehwéhmé aiq pútare atona ehwéhsábé íwáhnorúne. ⁹ Íwáhnoréq mahraue teiune. Sísá néne Wahnah mire íwéhrate iraréq wega pukútaq Manikánka iriwe oganúq atonsabe irupipeq iwíahirataq wega meirena kaweritankéhe. ¹⁰ Manikánka irupipeq aiq pútare atáh ké insahwé aitena íwéhrate, Sísá néne Wahnah mire irare ke kaweritéhre.

¹¹ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Wensabé aiq pútare atáh ké íre siyehitanawire ire. (Aisaia 28.16)

¹² Manikánka Ísara kereq nahnso kereqsabé peh morá íwíahire. Itene Wahnahnka Ísara kereq nahnso kereq wahnahnaitena wensabé áhrabo kené ehweh irena kaweritana séhréh aitéhre. ¹³ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Are néne Wahnah miahno. Íné séhréh ainto ue áhrabira kewé Manikánka kaweritanawire ire. (Joel

2.32)

¹⁴ Wehukega Sísansabé íre aiq pútare atéhrataqmé árahue néne Wahnah mé íné séhréh ainto ue áhrabigehbo? Sísá éhweh íre íréhrataqmé árahue aiq pútare atagéhbo? Sísá éhweh terí aní íre miahnaraqmé árahue iragéhbo? ¹⁵ Sísá éhweh terié ké íre eqmaq súéhrataqmé árahue korerigéhbo? Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Kaweq ehwéh teríra ke sirara tagehrataq sene sirupipeq eyoyóinae ire. (Aisaia 52.7)

Áhnte Ísara kegá kaweq ehwéhsábé íre aiq pútare ató ehwehne.

¹⁶ Moke kaweq ehwéh íráh kegá mi ehwéh sehgioo? Írakaumo. Minayabe Áísáiaga naho mahraréna,

Itene Wahnahno, itega teriuna ehwéhsábé inseréhga aiq pútare aitaho úwe. (Aisaia

53.1)

¹⁷ Ite tagarionawe ite Manikáne ehweh ironaraq aiq pútare atone. Mah ehwéhmé Sísá Karáhéga téh irarúwe.

¹⁸ Minayabe kasenuge. Ísara ke mi ehwéh íre írátóo? Sene ahrrate mi ehwéh aiq írátówe. Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Se míáhrabeq mi ehwéh aiq teriatowara íráhwe. Mi ehwéhnká mah marákó marákóipéq aiq abae agire ire. (Buk Song 19.4)

¹⁹ Mó kasenuge. Ísara kegá mi ehwéh áwahe íre ahteboo? Ahqáho. Segá aiq ahtebowe. Minayabe Mósísiga sehiranéna Manikánka irarú ehweh mahraréna,

Nahnso ke íre áwíqkakaq ké míáhwe. Se íre anotah ke míáhwe. Se íre ahtebah ke míáh-wana ínéga mi ke kaweraritahnaq itega abiahnsa ariteq taonsahoneheqmóe úwe ire. (Lo 32.21)

²⁰ Áísáiaga íre áhrea Manikánka irarú ehweh pahsuqme mahraréna,

Ínénsabe íre ninebahruro kegá ínéba sewe. Ínénsabe íre kabaruro kebá ábóraraguraue úwe.

²¹ Ísara keyábé Áísáiaga mó sehiranue Manikánka irarú ehweh mahraréna,

Ahriahri mi ke séhréh ariteyabe nírra se saiyoéra néne ehweh anteruq anterurowe úwe.

(Aisaia 65.1-2)

¹ Ísara kewe saiyo ke míáhnsábé kase ehweh kéhre. Manikánka sensabé anetaníbo éna kaqsuehro? Írakaumo. Ínéwé Ísara aní múge. Íné Ébárahmane anahwa úge. Íné Pénsámíni kahnáh aní múge.

² Manikánka naho íwíáhue omaq sito ke amahnága íre kaqsúéhre. Manikáne ehwehnka Éráisa éhweh irarime aiq ahtebaho? Éráisaga Ísara kené ahbabáqsabe Maniká teawena,

³ Néne Wahnahno, sega arene ehweh irare ke aiq subiq sutowe. Arensabé iwíáh íwíáh atonarabeqte táhbé aiq sokorúáhwe. Ínébataq míónsábé sega íné ninebahrué nubiq suaneherawoe úwe. *(1 King 19.10,14)*

⁴ Mi ehwéh mirarúnsabe Manikánka aneq ehwéh teawuwo? Wega mahraréna, Ínéga se omaq sitó púara áhnte wehuké 7 táhúséni (7,000) wehuké íné íre nuwera péhe mániká wenáwíq Páhrinsabé íre káuqmunue iwíáh íwíáh atáhwe úwe. *(1 King 19.18)*

⁵ Mina inserah ibora táhmaro ke Manikáne sansá íre susa peh kaweqtaq míáhwe. Manikánka ite arutaboírue séhréh aítana, Néne animárí móe ue omaq itéhre. ⁶ Íre itega arambehriúnayabé peh wewega arutaboírue séhréh aítana omaq itéhre. Manikánka itene arambehriúnayabé omaq itéhtáq tahirímé séhréh aite sansa íre kéh irino.

⁷ Minayabe aneq iwíáhonehnikono? Áhnte Ísara kegá, Kaweqtaq mé sansa sehgióneheqmúne éra íre miraorahowe. Peh morá Manikánka omaq sito kega ahtebowara mó kegá sirupipeq íre irahráhuwe. ⁸ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Manikánka múguwahgu iwíáh aritowara se súpó ke tahnsa úkéra pusa ké tahnsa úkuwe. Sene siuranka íre tagia sene siahrega íre irahráhuwe. Amahnágaákáq se mina tahnsa míáhwe ire. *(Lo 29.4; Aisaia 29.10)*

⁹ Tébitiga minayabe aiq mahraréna, Kahnkapi wah paríéhraha tahkapi póéráhq subitíéhraha ebahnka wehukeníné aigará subínserah sega wahba táhútáhúrorabeq anotah kamáh ariena subipáharuanawire.

¹⁰ Sene siuranka íre tagahrahéna múguwahguigehe. Se sibobiah antera ké tahnsa ahriahri nogigéhe úwe. *(Buk Song 69.22-23)*

Manikánka nahnso ke kawerarito ehwéhne.

¹¹ Íné kase ehweh kéhre. Ísara kegá Manikánka kawerarítéh sánsá íre ahtebahnsabé ahriahri peh ahbabáq ke míaneherabo? Ahqáho. Írakaumo. Sega Manikáne sansánsábé, Iuwahriehre ensabé we awahbeh sansánue nahnso ke kawerarítéhre. Ísara kegá mina tagéra iwíáhéra, Ite minayabe iuwahbehre. Ite moq kaweraito igeheéna nahnso ke kawerarítéhre.

¹² Ísara kegá Manikánka kawerarítéh sánsánsábé iuwahriehre ensabé Manikánka mah kehiná kéhíná séhréh arítéhre. Ísara kegá Manikáne sansá sinehepeq súónsabe wega nahnso ke séhréh arítéhre. Mókake áhnte Ísara kegá Maniká awahbeh sansánsábé suwahbáhnaraq ite tagarionawe mi kereq mó kereq áhnte kaweraritankéhe.

¹³ Nahnso keo, amahnága ite ehweh teiúge. Manikánka ínénsabe, Néne ehweh nahnso ke korerio éna eqmaq núwátái puana néne arambehri áhnte kaweq arámbéhrí wíre íwíáhuge. ¹⁴ Mira íwíáhunsabé táhmaro nánuwahrah Isará kegá néne arambehri tagéra iwíáhéra, Manikánka ite moq meirena kaweraiteyabe iuwahbehre éra Manikápa kouwekirataq kaweraritankéhe.

¹⁵ Manikánka Ísara keyábé ahqáho aritonsabe nahnso ke insahwé aritena kawerarítéhre. Wega Ísara keyábé kowe aritahnaraq se pusa ké oga úkonserahnue míagehe.

¹⁶ Asiu kegá sene sánsánéra ákáhtaq wíti paráwáh mewe páréti tírótáq peh morá párétí Maniká áwéwe. Maniká áwé puara mó ákáhtaq wíti paráwáh mewe tíró párétí moke Manikáne wire. Manikánka awanká ánúq matiahnaraq moke ayahnaweakáq wewene úkire,

¹⁷ Ísara kewé kaweq oríwí awánká tahnsa míáhwaq ite nahnso kewé abehq oríwí áwánká tahnsa míáhwe. Manikánka kaweq oríwí áwánká ayahnawe apiruena ite abehq

óríwí áwánká ayahnawe mitaq táhparena táhrarowana kaweq awánká ano kéhnsábé kawerue kírèhre.*

¹⁸ Ite amahnága kaweqtaq míáhnábé Ísara ke kiotaikúne íwíáhiyehboq peh tábúsoqme iwíáhoro. Ite awánká ayahnawe tahnsá míáhwe. Awánká ayahnawe anonka ánúqtaq íre tuire. Írakaumo. Awánká ánúq anonka ayahnawerapeq kíre.

¹⁹ Itega mahraréq, Manikánka ite awánká ayahnawe ákáh nababí táhparanieéna mibeqté áyáhnáwé apirutaire eme ²⁰ aiq pútaq ehwéhnowe. Ísara ke Sísansabé íre aiq pútare atáhnábé apirúéhre. Ite nahnso ke Sísansabé aiq pútare atáhnábé Manikánka ite kaweq awánká ákáh nababí táhparéhre. Minayabe ite píribahriyehboq áhreue míáhro.

²¹ Manikánka téh kárái ayáhnáwé apirutainserah ite píribahri ke míéh rataq ite moq apiruankéhe. ²² Kawerue iwíáhoro. Manikámé arutaboiri aní ména kamah aieráhi aní míéhre. Wega wene sánsánsábé suwahrieh ke kamah ariena ite wene ehwehnsabé suwahbeh keyabé arutaboirire. Wene ehweh íre sehgírataq ite moq apiruena kamah ainkéhe.

²³ Manikánka apiruo ayáhnáwéwé táhparena táhrawe kawerarahrhíre. Ísara kegá sene píribahri sansá suera aiq pútare atéh rataq wehukenínká apirúéh áyáhnáwé kawerarahnserah Manikánka Ísara ke kaweraritahráhire. ²⁴ Wehukenínká abehq óríwí áwánká ayahnawe mewe kaweq óríwí áwánká ákáh nababí táhparena táhrawe kawerarahre. Mina inserah Manikánka ite nahnso ke kaweraitáraire. Kaweq óríwí áwánká ayahnawe mewe seyene kaweq óríwí áwánká ákáh nababí táhparena táhrue kawerarah sánsámé íre págege sansáne. Mina inserah Manikánka Ísara ke mókake kaweraritankéhe.

Manikánka nahnso kéreq Ísara kereqsabé arutaboiri ehwéhne.

²⁵ Néne iyahnabo anímáríno, itega kawerue ahtebageheéna menah Manikánka íre pahsutai ehwéh amahnága teiníe. Ite ahtebehrataqme píribahri anímárí íre míagehe. Amahnága Ísara kene sirupipeq págegeéra Manikáne sansá íre íráhwe. Mókake nahnso kegá awehraq wene sánsá sehgírataqme Ísara kegá iragéhe. ²⁶ Mi tanáhráqme Manikánka moke Ísara ke merirena kaweraritankéhe. Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Kaweraritahna anínká Sarúsarama suwahpeq sínaraq wega Sékópane anahwaréhne ahabábq kaqsuankéhe íre.

²⁷ Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Sigaqnaréh teriunserah sene anahwaréhne ahabábq kaqsuaníe íre. (*Aisaia 59.20-21; Jeremaia 31.33*)

²⁸ Ísara kegá Sísá éhweh irera iuwahriehre ensabé Manikáne naruo úkurowaq ite nahnso kegá mi ehwéh ireq sehgiówe. Manikánka Ísara ke téh omaq sitena sigaqnaréhyabe naho arutaboírú púana amahnága sinahwaréhyabe moq arutaboirire. ²⁹ Manikámé íre mó iwíáh mó iwíáhi aní míre. Wega náwinie íwíáhínaraqme náwinawire. Wega aiq omaq sitóge ínaraqme anehemé íre kaqsuankéhe.

³⁰ Menah ite nahnso kegá Manikáne ehweh anterutowara amahnága Ísara kegá wene ehweh anterúáhnábé wega itensabé arutaboiréna séhréh aitéhre. ³¹ Ísara kegá Manikáne ehweh anterúáhwana Manikánka itensabé arutaboiréna séhréh aitéhnserah mókake sensabé arutaboiréna séhréh aritankéhe. ³² Ómi kegá wene ehweh anterúónsabe Manikánka, Ahabábqka ite saiqnariankehe aritéhre. Anehe wega mah kehiná kéhínásábé arutaboiréna séhréh aritankéhe.

Manikánsabe iwíáh iwíáh atanéhe i ehwéhne.

³³ Manikámé áhnte séhréh aitéh aní ména moke tagarawéna anotah ahtébiá aní míre. Ite peh wehuke míona puaq wega tábúsoqme iwíáhi sansámé itega íre ahtebahrahúne.

* 11:17: Ísara kegá sene sánsánéra óríwí awánká íre kaweq ayáhnáwé apiruera mó kaweq awánkátápéqté áyáhnáwé apiruqme mitaq táhparera táhraráhwana kirena kaweq óríwí sérá íyéhre.

Wega mirai sansámé itega íre ahtebahrahúne. ³⁴ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Wehukeníká itene Wahnahne iwíáhwé ahtebahrahiro? Írakaumo. Wehukeníká we áwáhnorahiro? Írakaumo. ire. *(Aisaia 40.13)*

³⁵ Wene ehwehnka mó mahraréna,

Wehukeníká Maniká ebeq náwinana Manikánka íné nánino íwíáhono? Írakaumo ire. *(Jop 35.7, 41.11)*

³⁶ Manikánka wewega moke kéh náneq mirarowe. We moke kéh náneq áwahe wíre. Minayabe moke kéh náneq peh wewene wíre. We anotah aní púaq ahriahri wensabé iwíáh íwíáh atone. Aiq míre.

12

Itene inónká Maniká awe ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, néne ehweh kawerue íráhro. Manikánka ite kaweraitena séhréh aitéh púaq itene inonka we áwéro. Ite oga míáhtáq itene inonka we náwíransabé kaweqtaq méq we awahbeh sansánoro. Minawé Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh sánsáne. ² Itega Maniká awahbeh sansánigeheéna wega itene irupipeq o iwíáh aitéhre. Mah marákó marákóipéqté sánsá sehgiéhboq peh Manikánka iwíáh aitéh sánsánoro. Mirairataq Maniká awahbeh arámbéhrí miraéq wene kaweq tábúsoréh sánsámé we awahbeh sansámé ahtebahrahowe.

Manikánka náíátái pagégéráté wene arambehri sehgióro i ehwéhne.

³ Manikánka íné séhréh aintéhsabé ínéga teiéna ehwéh íráhro. Itega, íné anotah aní múge éq arerensabé iwíáh íwíáhiyeho. Írakaumo. Arerensabé peh tábúsoqme iwíáhoró. Manikánka aiq pútaq iwíáh aitéhnserah tábúsoqme iwíáhoró. ⁴ Wehukeníné anonka peh morá ánónkánirana áhnte naneq kéhre. Mi naneqmarínká íre peh morá arámbéhrí miraorahowe. ⁵ Mina inserah moke ite Sísa Karáhé tagariona kewé áhnte méq Sísa anonka tahnsá míone. Ite íre peh morá arámbéhrí miraúne. Íre itebataq itebatarue mía ite peh morá ánónká tahnsa míone.

⁶ Manikánka séhréh aitena wewega mó arámbéhrí mó arámbéhríue íátáire. Minayabe ite íre peh morá arámbéhrí kéhre. Manikánka arensabé, ínéga iwíáh atahna ehwéh irarúno atahnaraqmé arega aiq pútare atahnanserahne pahsuo. ⁷ Séhréh arito atahnaraqmé kawerue séhréh arito. Síwáhnorúno atahnaraqmé tábúsoqme síwáhnorúno.

⁸ Mó kené iwíáh kawerarito atahnaraqmé tábúsoqme miraúno. Wehwehúno atahnaraqmé eyoyóue wehwehúno. Wahnahnúno atahnaraqmé tábúsoqme iwíáhue wahnararito. Mó keyábé arutaboairarite séhréh arito atahnaraqmé eyoyóue séhréh arito.

Mó Sísa tagaríáh keyábé arutaboairarito i ehwéhne.

⁹ Mó keyábé aiq pútaq irutaboairarítáhro. Moke ahbabáqsabe anotahtaq ahqáho ato. Ahbabáq sansa pehragéq peh kaweq sansá ambubuue sehgióro. ¹⁰ Iteruwahrahyabé irutaboironserah moke Sísa tagaríáh keyábé moq irutaboairéq sensabé iwíáh íwíáhéq sensíwíq pankeráhro. Íre arene áwíq peh mó ke síwíq pankeráhro.

¹¹ Manikáne arambehriyabé taorahoiyehboq tauntahunue arambehrioro. Manikáne Awanka iwíáh aitéhnserah itene wahnahnsabé iwíáh íwíáh ateq wene arambehri kawerue sehgióro.

¹² Manikánka mirainawire íwíáhéq itene irupipeq eyoyóue míáhro. Íre kaweq sunúq sinaraq uwarena ké méq kaweqtaq míáhro. Púreré sansa taorahoiyehboq ahriahri púreq aruqaruroro. ¹³ Sísa tagaríáh ké tabonahirataq náriéro. Nahnsó ke sirataq mehwehweh kawerariteq kirabo arítáhro.

¹⁴ Mó kegá ite íwíóqnehrataq Manikánsabe, Mi ke kamah ario íre oro peh kaweraritoue púrerarítáhro. ¹⁵ Mó kegá eyoyóue iwíáh íwíáhirataq ite moq eyoyóue iwíáh íwíáhoró. Sirupipeq umehínaraq ibisehrataq ite moq irutaboairariteq ibisahro.

¹⁶ Ómi keyábé peh monseráh sánsánoro. Ite anotah ke úne éq píribahriiyeho. Írakaumo. Ite anotah ke púaq íre áwíqkakaq keyábé iuwahriehre iyeho. Sereq méyabe iwíáh íwíáhoró. Íre áwíqkakaq árámbéhríyábé iuwahriehre iyeho. Itebataq ahtebone éq iteitensabé iwíáh íwíáhiyeho.

Ite ahabáraitéhra ke séhréh arítáthro i ehwéhne.

¹⁷ Mó kegá itensabé íwíoqnéra ahabáraitéhrataq itega moq sensabé mina tahnsaniyehboq peh uwaresa ánímárí míáthro. Ómi ite tagah kegá, Kaweq sansáne íwíáhigeheéq peh kaweq sansánoro.

¹⁸ Taonsah iwíáh tobeh iwíáh iyehboq uwaresa ké míáthro. Árahue mó kereq iru ukiqme míanehnkono éq mina tahnsanue sereq iru ukiqme míáthro.

¹⁹ Néne iyahnabo ánímáríno, mó kegá ite ahabáraitéhrataq se íre ahabárarítáthro. Manikánka se kamah arieráhire. Wene ehwehnka aiq mahraréna, (Lo 32.35)

²⁰ Wene ehwehnka mó mahraréna, Are ahabáratáhna anímé, arene naruo anímé arupinsabe ínaraq kirabo ato. We wání tahbobóire ínaraq wání náwo. Arega mirainaraq we ayehitanawire ire. (Sindaun 25.21-22)

²¹ Ahabábáqka are saiqnariehnnehbog kaweq sansánúno. Arega mirainaraq arene kaweq sansánká ahabábáq sansa kiotaikinae.

13

Kámáhni kené ehweh sehgióro i ehwéhne.

¹ Ite moke kámáhni kené ehweh kawerue sehgióro. Ite tagarionawe wahnah kegá pehipi íre wahnahnowe. Írakaumo. Manikánka wahnah sansá áhwárowe. Áhwárarowara amahnága kámáhni kegá wahnahnome webaqtaq Manikánka, Wahnahnoró arítéhre. ² Minayabe kámáhni kené ehweh anteruahnaraqmé se Manikánka wahnahnoró arítéh kéné ehweh anterúáhwe. Anterúáhnsábé ehweh aritena kamah arinkéhe.

³ Kaweqtaq mía míao kegá sene wahnah keyábé íre áhreowara peh ahabábáq kega sene wahnah keyábé áhreowe. Ite íre áhreigehboq peh kaweqtaq méq itene wahnah kené ehweh sehgióro. Mirairataqmé wahnah kegá itensabé, Kawerowe aitagéhe.

⁴ Itega kaweqtaq míageheéna Manikánka wahnah keyabé, Néne arambehri miraigehboq wahnahnoró arítéhre. Ite ahabárirataq wahnah kegá kamah aieráho puaq sensabé áhreoro. Se ahabábáq ke kamah arirana Manikánka kawerowe aritankéhe.

⁵ Itene wahnah kené ehweh anteruahnaraqmé kamah aiyehboq sehgiónehe íwíáhoo? Íre peh morá mi iwíáhiransabé sehgióro. Wahnah kené ehweh irona sansámé kaweq sansáne iwíáhéq irupipeq eyoyóue sehgióro.

⁶ Manikánka wahnah keyabé, Wahnahnoró arítéhnsábé táhkisi moné síéro. Segá sene wahnah árámbéhrí kawerue miraigehboq síéro. ⁷ Minayabe seyene arambehri kahna naneq síéro. Táhkisi moné meyáh ké táhkisi moné síéro. Áráhísínisi moné meyáh ké áráhínisi moné síéro. Wahnah keyábé siwiréh arítéhboq peh sensabé iwíáh íwíáhéq ayahmaq síéro.

Mó keyábé arutaboirono i ehwéhne.

⁸ Arega mó anínsábé mónébopoq aneqpopoq, Nánio. Mótaq náwinie inaraqmé arene tínáhu túbáh aginehboq apubúue náwo. Itene tínáhu ahriahri apubúue parabarúáthro. Peh morá tínáhu ahriahri kagaire. Mi tínáhuwé mó keyábé ahriahri irutaboirono. Mó keyábé sirutaboirono kegá Manikáne ehweh moke sehgiówe. ⁹ Manikáne ehwehnka mahraréna,

Mó kené ahre weh abariiyeho. Mó aní subiq súého. Aebóiyeho. Mó aniné ménsámehnsánsabe aigará pabekíneho ire. (Kisim Bek 20.13-17; Lo 5.17-21)

Anehe Manikáne ehwehnka mó mahraréna,

Arerensabé arutaboirónanserah mó keyábé moq arutaboirúno ire. *(Wok Pris 19.18)*
 Mó keyábé arutaboiré ehweh sehgirataqmé ebeq teí éhwéhnkákák moke mó miraoro ú
 ehwehnkákák aiq sehgiówe. ¹⁰ Mó anínsábé arutaboiri anínká mi aní íre ahbabáratéhre.
 Minayabe mó keyábé aiq pútaq sirutaboiro kegá moke Manikáne ehweh sehgiówe.

Tábúsoqme méq peh kaweq sansá tauntahunue sehgióro i ehwéhne.

¹¹ Mah tanáhráq tagariona puaq kaweqtaq méq Manikáne ehweh sehgióro. Ite
 kaweraiteh aní tuina tanáhráq áhníbórání puaq sugéhboq peh áwénunéq kawerue auráq
 matíáthro. Itega Sísansabé aiq pútare atárótaq we tue tanáhráq ákáhtaq wahto káráire.
 Amahnága we tuina tanáhráq peh wahtonagire.

¹² Inokáhpeq parabagina irana tuekína tanáhráq sinaire. Mina inserah mah tanáhráq
 áhníbórání parabagina irana Sísaga tuinaire. Minayabe itega sunkíkírirabeqte áhbábáq
 sánsá sueq téhrehrebeqte kaweq sansánoro.

¹³ Uwoyansamé, píah néra múguwahgu agéwé, mó aniné ahre weh abariéwé,
 ahkaragárawe, tobehwé, mó keyábé aru págege atewé, mina tahnsa áhbábáq súáthro.
 Peh morá téhrehrebeqte kaweq sansá miraoro. ¹⁴ Ahbabáq iwiáhiyehboq peh morá itene
 Wahnah Sísá Karáhéba wahtotaq méq wene sansánsábé iwiáh íwiáhue sehgióro.

14

Mó Sísá tagariáh kéné sánsá íre saraqme tagahro i ehwéhne.

¹ Sísansabé aiq pútare atéh anínká Sísane sánsá íre kawerue ahtebéna iteba sínaraq
 mehweh ateq séhréh atáthro. We íre ahtebéhnsabé ehweh atého. ² Mó Sísá tagariéh
 anínká moke táhutahuq nah nanere íwiáhéna pehipi nehrena mó Sísá tagariéh aní íre
 págegeue aiq pútare atéh anínká nah naneqpomo éna we awehrii naneq íre nehre.

³ Neh anínká íre neh anínsábé awiréh atéhneho. Awehri anínká neh anínsábé ehweh
 atéhneho. Írakaumo. Manikánka moke táhutahuq neh anínsábé, We moq néne ani míre
 atéh púaq wega táhutahuq nehnsábé ehweh atéhneho.

⁴ Mó aniné arambehri anínsábé aneqsábé ehweh atáho? Minawé íre itene arambehri
 wire. Wewene wahnahnka wene sánsá tagéna tábúsoq atahráhire. Maniká itene
 Wahnahnka arambehri aní séhréh atéh púana wene wahnahne arambehri kawerue
 mirainawire.

⁵ Mó anínká ahrena ahrena wehekáhnká moke mó wehekáh kiotaikire íwiáhirana mó
 anínká moke wéhékáh peh monseráhnire íwiáhire. Minayabe itene irupipeq íwiáhue
 tagéq peh kaweq sansá miraoro.

⁶ Ahrena ahrena wehekáhmé Manikánsabe iwiáh íwiáh tanahráre íwiáhi anínká
 Manikánsabe iwiáhi puana mira íwiáhire. Moke táhutahuq neh anínká Manikánsabe
 iwiáh íwiáhéna moke táhutahuq nehnsabé Maniká awahbeh sansáne íwiáhire. Íre
 neh anínká awehrime Maniká awahbeh sansáne íwiáhéna we moq Manikánsabe iwiáh
 íwiáhire.

⁷ Iteitene iwiáhuána sansá miraúnayabé oga míono? Írakaumo. Ite pukonaraq iteitene
 mátaburapeq kowíanehnkono? Írakaumo. ⁸ Peh Maniká itene Wahnah awahbeh
 sansá miraonehéq oga míone. Ite pukonaraq itene Wahnahne kaweq matábúrápéq
 kowíanehe. Ite oga míonaraqkákák pukonaraqkákák ite Maniká Iteribone animarí
 míaneheqmúne.

⁹ Sísá Karáhéga oga míona kereq puko kereq wahnahnaitanieéna pukéna iriwe
 oganúkúwe. ¹⁰ Mókake ite moke Manikánka wahnahnirabeq iriwe perhehneue
 míahnana wega itene oga mé sansamé itene arambehriwe tagéna saraqmaranawire.
 Minayabe mó Sísá tagariéh anínsábé, Are abehq sansánóna aní móne atéhneho. Wega
 mirai sansánsábé awiréh atéhneho.

¹¹ Manikánka saraqmarahna tanáhráqsábé wene ehwehnka aiq mahraréna,
 Íné oga mía míau Wahnáh aní míógara moke mah kehiná kéhínánká ínéba séra
 sirehunseraráq méra ínénsabe, Are aiq pútaq Maniká móne aintanehrawoe ire.
(Aisaia 45.23)

¹² Minayabe mi tanáhráq itega miraaurauna sansánsábé morá ánínká morá ánínkáue Maniká teaweneheqmúne.

Ahbabáq sansa mó aní insoq atéhnehboq suaní i ehwéhne.

¹³ Mó Sísá tagariéh ánínká miraínsabe, Abehq sánsánire atého. Ínéga mirau sansámé wega tagéna ahbabárinehboq mi sansá suena mó íre mirainie íwíáhoró. ¹⁴ Sísá itene Wahnahnka néne iwíáh aiq kaweraintéhsábé íné tagaríomé Manikánka moke táhutahuq nah nanere ire. Minayabe moke táhutahuq noqe. Mó anínká mó naneq tahutáhúsábé, Íre nah nanere ínaraq mina awehrinkehe.

¹⁵ Itega nahwana mó Sísá tagariéh ánímé iwíáh kikiritaq wega itene táhutahuqsábé, Órira míre atéhnaraqmé mi tahutáhúq mó neho. Iwíáh kikiri anínsábé, Anetaníbo pehipi nanie i anínká we íre arutaboiratéh aní míre. Sísá Karáhéga iwíáh kikiri aníne ahbabáqsabe putionsabe itega nehranka ahbabáratého. ¹⁶ Itega, Kaweq sansáne íwíáhéq mirairara mó kegá tagéra, Íre kaweq sansáne íyehboq mi sansá mó íre miraoro.

¹⁷ Manikánka ite wahnahnaitéhsábé itega táhutahuqsábé íre iwíáh íwíáhúne. Írakaumo. Peh kaweqtaq méyabewé, iru ukiq iteyabewé, iru eyoyó aiteyabewé iwíáh íwíáhúne. Manikáne Awanka minawari iwíáh aitéhre. ¹⁸ Manikánka Sísá Karáhéne arambehri miraué sehgió keyábé, Kawerowe aritowara tagah kegá, Se kaweq ke wóe íwíáhigehe.

¹⁹ Minayabe moráénue Sísane sánsá miraoneheéq we séhréh atéhonehe íwíáhoró. ²⁰ Moke táhutahuqme nah nanere aiq pútaq ehwéhne. Peh táhutahuqsábé iwíáh íwíáhónaga Manikáne arambehri íre kawerarúéhneho. Arega náhna tahutáhúqmé mó anínká tagéna, Órirane íwíáhéna wene órira sansámári suena ahbabárinaraqmé arega we aiq ahbabáratáhne. ²¹ Sísá tagariéh ánínká are tagéna arega miraónaga ahbabáratehnehboq mina íre miraúno. Minayabe órira tahutáhúqkákákq páhakákq náhnaga mó Sísá tagariéh aní ahbabáratehnehboq íre náhno.

²² Arega miraóna sansámé, Kaweq sansáne íwíáhé mó anínsábé, Ínéga mirau serahnúno ue teawíneho. Arega miraóna sansá peh Maniká teawo. Kaweq sansánuge íwíáhi anímé wene arupipeq íre umeh agínana wega iwíáh íwíáhinkehe. ²³ Mó anínká iwíáhéna, Mah tahutáhúq nonka kaweq sansánugapómo éna náhnaraqmé wega ahbabárinae. Aiq pútaq kaweq sansáne íwíáh íre kahnaraq wega ahbabárinae. Moke itene sánsámé aiq kaweq sansáne íwíáh íre kéhtáq mi sansánúnawe itega aiq ahbabáruéne.

15

Sísá Karáhéne sansá sehgióneheqmúne i ehwéhne.

¹ Ite Sísane sánsá ahtebóna kewé séhréh arite arámbéhrí kéhre. Sísane sánsá peh ákáhtaq ahtebah kegá tábúsoqme sehgióheéq séhréh aritanéhe. Íre peh iteitensábé iwíáhia peh séhréh arite iwíáhónehe. ² Itene iyahnabo anímári Sísane sánsá ahtebéra kawerue sehgióheéq íre ite iuwahbeh iwíáh peh se séhréh arite iwíáhónehe. ³ Sísá Karáhéga Wenabone arambehri mirainieéna we awahbeh iwíáh suowe. Minayabe Manikáne ehwehnka irarinserah mó kegá Sísá awiréh atowe. Mi ehwéhnká mahraréna, Sega arensabé awiréh atáhtáq ínénsabe moq niwiréh aintáhwe ire. *(Buk Song 69.9)*

⁴ Manikánka iwíáh arito kegá wene ehweh pehipi íre sehiranuwe. Itega sáhnshawe ahtebageheéra naho sehiranuwe. Itega Manikáne sansá kawerue ambubu atawéq sehgióheéra sehiranuwe. Itega Manikáne sansá íre sueq peh ite meirena kaweraitahna tanáhráqsábé áwénunigeheéra sehiranuwe. ⁵ Itega Manikáne sansá ambubu atawéq kawerue sehgióheéna séhréh aitéhre. Ite Sísá Karáhéne sansá sehgiéq moráénue peh morá íwíáhigeheéna wega séhréh aitéhre. ⁶ Moráénue peh morá íwíáhirataq itene Wahnah Sísá Karáhéne Abowá Manikánsabe iwíáh íwíáh atagéhe.

Sísá Karáhéga Asiu kereq nahnsó kereq séhréh aritéh éhwéhne.

⁷ Itega Sísá Karáhénsabe aiq pútare atárótaq wega íre ahqáho aitasa peh séhréh aitáráire. Mina urainserah Sísá tagaríéh ánínká iteba sínaraq mehweh ateq séhréh atáhro. Mirairame Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh sánsá míre.

⁸ Teiníboq írátíáhro. Naho Manikánka ite Asiu kené igaqnansabe omasa éhwéh teriwe. Sísá Karáhéga mah marákóipéq míotaq we Asiu aní ména ite Asiu ke séhréh aitowe. Séhréh aitonka sokigi aitomé omasa éhwéh aiq pútaragire.

⁹ Moke nahnso ke moq séhréh ariteyabe áwíre. Segá wensabé iwíáh iwíáh aintageheéna séhréh ariteyabe áwíre. Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Nahnso ke míéhrarabeq arensabé iwíáh iwíáh ataníe. Arenáwíq pankerónsábé igonkónue iwíáh iwíáh ataníe ire. *(Buk Song 18.49)*

¹⁰ Wene ehwehnka mó mahraréna, Nahnso keo, Asiu kereq itereqka moráráq iwíáh iwíáhhoro ire. *(Lo 32.43)*

¹¹ Mi ehwéhnká mó mahraréna, Nahnso keo, ite ómiga itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh atáhro. Mah kehiná kéhínánká wensabé iwíáh iwíáh atáhro ire. *(Buk Song 117.1)*

¹² Áísáíaga mó mahraréna, Sésine anahwa anotah aní míanawire. We anotah aní úkéna Asiu kereq nahnso kereq wahnah aritankéhe. Mi tanáhráq nahnso kegá iwíáhéra, Wegá ite kawerai-tankéhe éra áwénunigehe úwe. *(Aisaia 11.10)*

¹³ Manikánka omasa éhwéhnéna, Áhnte kawéq náneq iníe únsabe ite amahnága áwénunúne. Wensabé aiq pútare atáh púana wega itene iru ukiq itena eyoyó aitankéhe. Manikáne Awanka kawerue séhréh aitéhnsábé ite iwíáhéq, Wene ehweh aiq pútaq ehwéhne. Wegá aiq náina puaq áwénunúne ewe.

Poraga nahnso ke Sísá éhweh teri terinúnsabe éhwéhne.

¹⁴ Néne iyahnabo anímárino, Íné tagaríomé ite kaweq sansá mira aruqaruroro ke wóe. Ite Sísane sánsá aiq ahtebah puaq wensabé wensabé iwáhnoraréh orahowe. ¹⁵ Ite ibitarúého éna mah pahsí sehiranue iahreraq ítóge. Manikánka séhréh aintéh púana págegeue teiena pagu pagunuge.

¹⁶ Nahnso kegá Manikáne sansá kawerue ahtebéra sehigigeheéna ehweh mibeq mahbeq arítéh aní tahnsanéna wene kaweq ehwéh teri terinuge. Nahnso ke séhréh aitanieéna Sísá Karáhéne arambehri mira aruqaruruge. Nahnso kegá Maniká awahbeh sansá sehgiara kaweqtaq mía míageheéna Manikáne Awanka séhréh aritena kawer-arítéhre.

¹⁷ Sísá Karáhéba mía míaeána Manikáne arambehri kawerue miraunsabé iwíáh iwíáhuge. ¹⁸ Mó kené arambehri íre teiúge. Peh morá Sísá Karáhéga séhréh aintáráirana miraurau arámbéhrí teiúge. Nahnso kegá mina tagéra Manikáne ehweh sehgiówe.

¹⁹ Manikáne Awanka séhréh aintáráinsabé ótaq sansá miraéna ehweh teriátáuge. Nahnso kegá tagéra teriu ehwéh sehgirówe. Sarúsarama suwahpeqkakákq Írírikúma marákórápéqkákákq moke ákáhpeqte ké suwahpeqkakákq Sísá Karáhé éhweh teri terin-urauge.

²⁰ Peh Sísá Karáhé éhweh íre írátíáhrabeq korerieyabe nuwahbehre. Mó anínká nahwiahnsanse pearahnaq ínégé wene nahwiahnsanseraq abogéhue nah peyabe nuwahriehre. ²¹ Írakaumo. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, We éhweh íre teriu ke tagariagehe. We éhweh íre írátíáh ké siahtebagehe ire. *(Aisaia 52.15)*

Mi ehwéhnká irarinserah íre írátíáh ké korerieyabe nuwahbehre.

Poraga Aroma suwahpeq pokéyabe awahbó ehwehne.

²² Nahnso ke teri terinurau arámbéhrígá saiqnariarairana iteba íre korahurauge. ²³ Ínéwé áhnte opéq ite tagéyabe nuwahbaraire. Amahnága mahtaqté arámbéhrí aiq

parabarúo púana ite koraganie íwíáhuge. ²⁴ Sípéni marákórápéq pokonaraq iteruwahpeq kéraganie. Iteba pehgáriq tanáhráq kowéna iuwena pokinieonaraq itega séhréh aintagéhe.

²⁵ Téhwe Sarúsarama suwahpeq Manikáne animárí nárinieéna pokinie. ²⁶ Táhmaro mibeqté ánimárí tabonah ke miáhnsábé Másérónía marákórápéqté kéreq Ákáía marákórápéqté kéreqka nárieneheéra móne soruparera níátówe.

²⁷ Seyega nárienéhe íwíáhurónka sirupipeq eyoyóuraire. Sarúsarama suwahpeqte kégá Sísá éhweh téh írátówe. Segá irera nahnsó ke teríátówe. Minayabe amahnága nahnsó kegá nárienéhe íwíáhurónsabé aiq kawerurówe.

²⁸ Níátáo moné Sarúsarama suwahpeqte ké aiq náriénaraq Sípéni marákórápéq pokonaraq iteba kéragéna kótaikinie. ²⁹ Iteba konaraq Sísá Karáhéga iwíáh aintahna ehwéh teiníe. Wega iwíáh aintanawire íwíáhuge.

Poraga, Púreraintáhiro ú ehwehne.

³⁰ Néne iyahnabo animáríno, itene Wahnah Sísá Karáhénsabe iwíáhoró. Manikáne Awanka ite iwíáh aitaráiraq itega mó keyábé irutaboírune iwíáhoró. Mira iwíáhotaq págege arámbéhrí ínereq miraoro. Mi pagégé arámbéhríwé púreq arámbéhrí wíre. Púreréq ínénsabeákáq púreraintáhiro. ³¹ Sarúsarama suwahpeqte Sísá éhwehnsabé suwahrieh kegá nubíyehboq púreraintáhiro. Ínéga mibeqté Manikáne animárí kawerue séhréh aritankeheéq púreraintáhiro. Segá néne arambehri aiq ábérehre íwíáhigeheéq púreraintáhiro.

³² Mi ke séhréh arítáhnaraq Manikánka kowe aintahnararaq iwíáh íwíáhue iteba kinie. Mi tanáhráq itereq ínereqka ehwehnonaraq irupipeq eyoyóinaq iwíáh íwíáhonehe. ³³ Manikánka ómi itene iru ukiq itena iteba mía míaire. Aiq míre.

16

Poraga áhnte keyábé iroro ú ehwehne.

¹ Íné nuwahbehme Sísá tagaríéh íní wenáwíq Píbi séhréh atáhiro. We Sénkáría suwahpeqte íní ména mibeqté Sísá tagaríáh ké séhréh arítéhre. ² Áhnte ke séhréh aritena íné moq séhréh aintaráire. Minayabe wega iteba kínararaq mehweh ateq we tabonah ína naneq séhréh atáhiro. Ite moke Manikáne animárinká itene Wahnahnsabé iwíáhéq mó ke séhréh aritonanserah mi íní séhréh atáhiro.

³ Sísá Karáhéne arambehriurautaq Ákúírareq Párisírareq mi akéqká moq moráráq arambehriuraune. Sensabé iraotao arítáhiro. ⁴ Segá íné séhréh aintároyame pukorahuroye. Íre ínébataq moke Sísá tagaríáh náhnsó kégá moq mi anítéyábé iwíáh íwíáh arítáhwe. ⁵ Mi akéqseq sene nahtapeq momiwío ke Sísá tagaríáh kéreqsabé iroro arítáhiro.

Esia marákórápéq Sísá Karáhé éhweh teríátáutaq mi ehwéhnsabé Épáínétúsaga téh aiq pútare atena sehgiraire. We niruní ání míre. Iraúno atáhiro.

⁶ Máhríaga ite séhréh aitanieéna anotah arámbéhríuraire. Wensabé iraúno atáhiro.

⁷ Nánuwahrah Asíú ánité Ántáróníkureq Súníásareq míéhye. Íné karábúsiipéq míarautaq sega moq mitaq míaroye. Íné Sísá Karáhé íre tagariarautaq sega we tagariaroyara eqmaro kega sensabé iwíáh íwíáh arítárówe. Sensabé iraotao arítáhiro.

⁸ Itene Wahnahne sánsá kawerue sehgi ání wenáwíq Ámbíátu míéhre. We niruní ání míre. Wensabé iraúno atáhiro.

⁹ Sísá Karáhéne arambehri miraurautaq Úrábánureq moq moráráq arambehriuraue. Wensabé iraúno atáhiro. Mó niruní ání Sítákísansabé iraúno atáhiro.

¹⁰ Sísá Karáhéne sánsá tábúsoqme sehgi ání wenáwíq Ápérie. Wensabé iraúno atáhiro. Árítóbúru karírónánínseqsabé iroro arítáhiro.

¹¹ Nánuwahrah Asíú ání Éróríónansabé iraúno atáhiro. Náhsísune nahtapeq kaegaeo Sísá tagaríáh keyábé iroro arítáhiro.

¹² Itene Wahnahne arambehri kawerue miraóya anité sensíwíq Tárípínareq Tárípósareqsabé iraotao arítáthro. Itene Wahnahne arambehri áhnte miraurai inímé Pérísie. We niruní iní míre. We néne iyahnabo iní míre. Iraúno atáthro.

¹³ Itene Wahnahne sánsá tábúsoqme sehgi áni wenáwíq Árúpansabé iraúno atáthro. Wenanowé náino tahnsa áni úkurainsabé mi inínsabé moq iraúno atáthro.

¹⁴ Mó kewé Ásínkárítureq Pégónireq Érémsireq Pátóbareq Érémasareq sereq moraráq Sísá tagariáh kéreqsabé iroto arítáthro.

¹⁵ Mó kewé Pírórógureq Súriahreq Néréúsareq wene anahnowáreq Órímbareq sereq miáh Sísá tagariáh kéreqsabé iroto arítáthro.

¹⁶ Iteite we mehweh atéthro. Moke mahtaqté Sísá tagariáh kéga itensabé iroto ewe.

Ahbabáq aitahráho keyábé éhwéhne.

¹⁷ Néne iyahnabo anímárinó, ehgarogaro anímárinseq ahbabáq aitahráho anímárinseq tagariáthro. Íwáhnoruro ehwéhnsabé ahqáho aitáh ké tagariáthro. Segá miéhrarabeq miéhboq peh móbeq miáthro. ¹⁸ Mina tahnsa kéga itene Wahnah Sísá Karáhéne arambehri íre miraéra peh seyene sirupipeqté íwíáh mira aruqaruowe. Segá áhnte ehwéhnera ehnenehne aritéhrataq íre ahtebah kéga mi ehwéh irera kaweq ehwéhne íwíáhowe.

¹⁹ Itega Sísane ehweh kawerue sehgiónsabé ómiga íráhwe. Minayabe iwíáh íwíáhéna nirupipeq eyoyóire. Ahbabáq sansa ahtebahboq pehragéq peh kaweq sansa ahtebahro.

²⁰ Maniká iru ukiq itéh anínká owainawa saiqnarianaire. Itene igaranka noginairabeq saiqnarianaire.

Itene Wahnah Sísá Karáhéga séhréh aitéhre.

Porareq míó kega Aroma keyábé iroto u ehwehne.

²¹ Tímóti inéreq arambehrii anínká itensabé iroto ire. Nánuwahrah Asíú kéwé Árusiáreq Sésónireq Sósipátareqka itensabé moq iroto ewe.

²² Mah ehwéh páhsiipéq sehiranu aní néníwíq Tétíae. Poraga tenínserahnue pépahq-taq sehiranuge. Iné moq Sísane aninéna itensabé iroto uge.

²³⁻²⁴ Mahtaqté Sísá tagariáh kéga Kálúsine nahtapeq momiwíowana wega iné Pora kirabo aitéhre. Wega itensabé iroto ire.

Mah ke suwahpeqte táhkísi moné wahnahni aní wenáwíq Érásátie. Wereq itene iyahnabo aní wenáwíq Kúátúsareqka itensabé iroto éye.

Manikánsabe iwíáh íwíáh atanéhe i ehwéhne.

²⁵ Manikánsabe iwíáh íwíáh atone. Inéwé kaweq ehwéh Sísá Karáhé éhweh teri terinuge. Itega mi ehwéh ireq sehgiégehéna Manikánka págege aitéhre. Naho mi ehwéh íre ábóraragia peh kopípeq kowe.

²⁶ Kopípeq kowana Manikáne ehweh iraru kéga aiq sehiranuro puana amahnágawe ábóraq kéhre. Mah kehiná kéhínánká mi ehwéhnsabé aiq pútare atera sehgiégehéna Manikánka koreriéto aitaráire.

²⁷ Manikánka webataq mía míaeana aiq moke ahtebahre. Sísá Karáhéga miraúnsabe itega Maniká Iteribonsabé ahriahri iwíáh íwíáh atanéhe. Aiq míre.

1 Kórína Ebeq sáhnshawe ahtebé ehwehne.

Kórína suwahpeqme nahnsó kene anotah matábú Káríki marákóráqpéq kowe. Poraga peh morá ópéq mó ópéq ákáhtaq mitaq kowéna Sísa éhweh pahsuowe. Pahsuowara wehukega Sísansabé aiq pútare atówana wega mitaq suena mó ke suwahpeq Sísa éhweh pahsuanieéna pokúwe. Pora Kórína suwahpeq íre míotaq Sísa tagaríáh kégá sainkue táhmaroga íre kaweq sansánuowe. Mi tanáhráq wega mah pahsí sehiranue mó aní awuwana wega Kórína suwahpeqte Sísa tagaríáh ké móriuwe. Mibeqté Sísa tagaríáh kégá peh kaweq sansánigeheéna Poraga mah pahsí sehiranúwe.

Kórína suwahpeqte ké ebeq siu pahsíe.

¹ Sísa Karáhé éhweh korerinkeheéna Manikánka íné Pora omaq intena eqmaq nuwowe. Ínéreq itene iyahnabo aní Sósáténireqka ² mah pahsí sehiranúye. Ite Kórína suahpeqte Sísa tagaríáh kéó, itega sehiranúya pahsí sáhnshawe tagahro.

Wene kaweq anímárí míageheéna Manikánka ite omaq itowaq wene sánsá sehgiówe. Ite req moke mó kehiná suwahpeqte ké itene Wahnah Sísa Karáhé tagaríáh kéreq omaq itowaq itega wensabé iwíáh íwíáhéq púrérúne. Púrérúnana ite kawerue wahnahnaitéhre. ³ Maniká Iteriboreq Sísa Karáhé itene Wahnahseqka ite séhréh aitera itene iru ukiq itehye.

Poraga Manikánsabe iwíáh íwíáhu ehwehne.

⁴ Manikánka ite meiqme Sísa Karáhéne ayahpi itena anotahtaq séhréh aitéhre. Wega ite kaweraitena séhréh aita aitainsabé ahriahri wensabé iwíáh íwíáh atóge. ⁵ Wega séhréh aitéh púaq wene ehweh kawerue iraréq iahtebia ké úkowe. ⁶ Sísa Karáhé éhweh íwáhnoruraugaq kawerue írátó puana Manikáne Awanka págegeue séhréh aitéhre.

⁷ Págegeue séhréh aitéhnsabé itega Sísa Karáhé itene Wahnah tuina tanáhráq áwé-nunotaq Manikáne Awanka náina naneqsabé íre tabonahowe. ⁸ Wega ite págege aitena séhréh aitéh púaq ite oga mé tanáhráq kaweqtaq míahrahowe. Kaweqtaq míéh rataqmé itene Wahnah Sísa Karáhé tuinagake íre ehweh aitankéhe. ⁹ Wenahni itene Wahnah Sísa Karáhéreq mía míageheéna Manikánka ite omaq itéhre. Omaq itena ite íre iuwasa peh mirainie i naneq aiq pútaq mirainawire.

Poraga, Peh morá iwíáhoró ú ehwehne.

¹⁰ Néne iyahnabo anímáríno, itene Wahnah Sísa Karáhéga síwáhnorúno aintaráinsabé págegeue teiníboq írátíáhro. Ite mó iwíáh mó iwíáhiyehboq peh morá iwíáhoró. Síó síoue peh morá sánsánonehe iwíáhoró.

¹¹ Néne iyahnabo anímáríno, ite tagaríáh aní wenáwíq Karoe. Karone awahrahga teniera, Itewe wensabé wensabé abiahnsanéq íre insahwéue míáhwe teniátówe. ¹² Itega mahna tahnsanue mó ehwéh mó ehwéhnowe. Ite mó anítógá, Porane sánsánúne ewara ite mó anítógá, Ápórone sánsánúne ewara ite mó anítógá, Pítane sánsánúne ewara ite mó anítógá, Karáhéne sansánúne ewe.

¹³ Aneqsabé mina tahnsa irareo? Sísa Karáhéne anímárí mó aní mó anínue míone iwíáhoo? Írakaumo. Itene ahbabáq kaweraitanieéna íné Pora awankátaq táhpague putiaraugo? Írakaumo. Itega wání merotaq neníwírue meroo? Írakaumo. ¹⁴ Iteba míarautaq peh morá Kárísápareq Káiúsireq wání meriátáuge. ¹⁵ Minayabe mó kegá, Íné Pora neníwírue wání meriátóne iyehoéna mó ke wání íre meriátáunsabé iwíáh íwíáhuge.

¹⁶ Mó ke wání íre meriátáuge ume Sítépána karíronánínsabé nibitagire. Se moq wání meriátáuge. Mó kewé wání meriátáugamo íre niahreraq kéhre. ¹⁷ Íre wání merieyabe peh, Néne kaweq ehwéh koreri terinúno éna Sísa Karáhéga eqmaq núwátáire.

Wega awankátaq táhpawe putio ehwehmé págege ehwéhne. Mi ehwéh abehq éhwéh úkínehoéna ahtebia ánínká teínserah ehwéh íre teiasa peh pahsuqme tei teinuge.

Sísa pukúme Manikánka págege aitahráhi ehwéhne.

¹⁸ Sísa itene ahabáqsabe awankátaq pukú ehwehmé iraipéq pokoneherao kegá iwíáhéra, Múguwahgu ehwéhne ewe. Maniká Iteriboga ite kaweraitéh kegá Sísa awankátaq pukú ehweh iwíáhéq, Íre wehukene iwíáh peh Manikánka págegeue miraorahi ehwéhne úne. ¹⁹ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Íné ahtebia ání múge iwíáhi anímé ínégá mi iwíáh kaqsuaníe. Íné tábúsoqme iwíáhu aní múge iwíáhi anímé mi iwíáh parabaruaníe ire. *(Aisaia 29.14; Jeremaia 8.9)*

²⁰ Mah marákó marákóipéq míáh áhtébiá keyábé anere enehnkono? Púku sáhn-sahoráho keyábé anere enehnkono? Tobehue ehweho keyábé anere enehnkono? Manikánka mirainka ite iwíáhúnawe mi ahtébiá kéné ehwehme peh múguwahgu ehwéh úkire.

Manikáne sansánká wehukene sánsá kiotaiki ehwéhne.

²¹ Maniká áhnte ahtébiá ání míre. Mah marákóipéq míáh kegá íre seyene ahtebahnka we tagariahrahowe. Itega teri terinúna ehwehmé mi kegá, Múguwahgu ehwéhne ewana Manikánka mi ehwéhnsábé aiq pútare atáh ké kawerarítéhre.

²² Asiu kegá itensabé, Itene ehwehnsabé aiq pútare aitanéhboq ótaq sansá miraoro tei teinowara Káríki kegá itensabé, Ahtebia éhwéh teíero tei teinowe. ²³ Tei teinowaq itegawé peh Sísa Karáhé awankátaq táhpawe pukú ehweh teri terinúne. Asiu kegá mi ehwéhnsábé, Iuwahrieh ehwéhne aitáhwara Káríki kegá mi ehwéhnsábé, Múguwahgu ehwéhne aitáhwe.

²⁴ Manikánka omaq itéh kegá pukú ehwehnsábé aiq pútare atone. Ite Asiu kereq nahnso kereqka mi ehwéhnsábé aiq pútare atone. Ai q pútare ateq Sísa Karáhé pukú ehwehmé Manikáne págege sansáne éq wene ahtebia sánsáne aiq tagarione. ²⁵ Mó kegá, Manikáne sansámé peh múguwahgu mareqmareq sansáne atáhwana Manikáne sansánká wehukene ahtebia sánsá sene págege sansá aiq moke kiotaikire.

Wene animári míageheéna Manikánka omaq ito ehwéhne.

²⁶ Néne iyahnabo animáriño, Manikánka ite íáhrabéna omaq itaráitaq aneq tahnsá animári miaroo? Minayabe iwíáhoró. Ahtebia kéwé, tauntahu kewé, anotah kewé, ite íre áhnte miarowe. Mó kegá ite tagéra, Múguwahgu ke wóe aitáhwe. ²⁷ Ahtebia ké siyehitarinkeheéna Manikánka ite múguwahgu aitáh ké wene animári míageheéna ite omaq itowe. Tauntahu ke siyehitarinkeheéna Manikánka ite mareqmareq aitáh ké wene animári míageheéna omaq itowe.

²⁸ Mah kehiná kéhínánká iwíáh iwíáho naneqsabé abehq úkinkeheéna Manikánka íre anotah animárinseq mó kegá siwiréh arítáh kéreq omaq itowe. ²⁹ Minayabe wehukenínká Manikánsabe, Íné anotah aní mío púah omaq intároné íre irarerahowe.

³⁰ Wega ite aiq omaq itarái puaq Sísa Karáhéreq mía míowe. Sísa Karáhéga kaweq iwíáh aitéh puaq tábúsoqme iwíáhorahúne. Wega itene ahabáqsabe pukú púana kaweraitena insahwé aitena Manikánka wene kaweq animári mía míageheéna Sísa séhréh aitéhre.

³¹ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Iwíáh iwíáhi anínká peh morá itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh atankéhe ire. *(Jeremaia 9.23-24)*

2

Kórína suwahpeqte kegá aiq pútare atówe ú ehwehne.

¹ Néne iyahnabo animáriño, iteba séna Manikáne kaweq ehwéh teiátáutaq mó ehwéh mó ehwehnue ahtebia ánínká teínserah íre teiasa peh pahsuqme teiátáuge. ² Iteba mیارautaq ínégá iwíáhéna, Mó aní éhweh íre teiníe. Írakaumo. Peh morá Sísa Karáhéga pukurai ehwéh teiníe iwíáhurauge.

³ Iteba míarautaq néne ninonka íre págegeuraire. Írakaumo. Ninonka mareqmareréna áhreeéna iransánuraage. ⁴ Manikáne ehweh teiátáutaq ahtebia ánínká ehnenehne aitená teínserah íre teiasa Manikáne Awanka séhréh aintárái puana págegeue tei teinuraage.

⁵ Peh íné wehukenínká irarurau ehwéhniká íre awehraq káráirana Manikáne Awanka séhréh aintárái puana págegeue tei teinuraugaq aiq pútare aintárówe.

Manikáne Awanka ite kaweq iwíáh aitéhraq ahtebia ké úkúne i ehwéhne.

⁶ Peh morá Sísane sánsá kawerue sehgió keyábé ahtebia éhwéh síwáhno aruqarurúne. Mi ahtébiá éhwéhmé íre mah marákórác wahnahno kené ahtebia éhwéh tahnsane. Wahnah ke pukirataq sene ahtebia éhwéh parabaginae. ⁷ Itega íwáhnorúna ehwéhmé íre ínénéne iwíáh peh Manikáne iwíáh púana ahtebia éhwéh íwáhnorúne. Mah marákó marákó íre mirarotaq Manikánka iwíáhéna, Mókakewe wehuke ínéba íópeq kigeheéna kaweraritaníe iwíáhuwe. Iwíáhéna ite kaweraite ah sabarankeheéna omaq atowe. Naho naho mina omaq ato ahnsábé éhwéh íre pahsuqme teiuwana peh kopípeq kagaúwe.

⁸ Kopípeq kagaúwara mah marákórác wahnahno kegá mi ehwéh íre írátíarowe. Írakaumo. Segá írátíarotaq tahirímé itene íópeqté Wáhnáh ání íre subiqme awankátaq táhpato irino. ⁹ Manikáne ahtebia iwíáhýábé wene ehwehnka aiq mahraréna, Naho naho wehukene siuranka íre tagah naneq, sene siahrega íre íráh náneq, sene sirupipeq íre iwíáho naneqme, moke minawari Manikánka wensabé sirutaboירו keyábé kawerarowe ire. *(Aisaia 64.6)*

¹⁰ Minayabe mi ehwéh kopípeq kowana Manikánka Wenawa iteba eqmatairana aiq sokigi aíre. Manikáne Awanka moke tagéna Manikánka ite íre teí iwíáh aiq tagaríéhre.

¹¹ Wehukeníne arupipeqté iwíáhwé mó anínká tagariahrairo? Írakaumo. Peh morá wehukení wewene awanka tagaríéhre. Mina inserah Manikáne arupipeqté iwíáhwé wehukenínká íre tagaríéhra peh morá Manikáne Awanka tagaríéhre. Minayabe wega Manikáne iwíáh aiq sokigi aíre. ¹² Itega mah marákóipéqté kegá iwíáh onserah íre úne. Írakaumo. Manikánka Wenawa iteba eqmaq áúwátáirana itereq mía míaire. Wegá náí náini naneqmarí ahtebageheéna Wenawa iteba eqmaq áúwéhre. ¹³ Manikáne Awanka iwíáh aitená wega náí náini naneq teiúge. Peh ahtebia wéhúkégá teiínserah íre íwáhnoruge. Írakaumo. Manikáne Awanka iwíáh aintéh éhwéh íwáhnorugaq ahtebahrahowe.

¹⁴ Manikáne Awansabé awahrieh anínká wene ehweh íre ahtebéna wega náí náini naneqsabé, Peh múguwahgu ehwéhne éna nuwahriehre iwíáhire. Mira iwíáhinsabé Manikáne Awanka mi aní peh áwé tagehrana wega mi ehwéhnsábé íre ahtebahrahire. Peh morá Manikáne Awanka weba mía míai anínká mi ehwéh iwíáhue tagéna ahtebehre.

¹⁵ Manikáne Awanka wene arupipeq mía míai anínká mó kené ehweh íréhtác iwíáhue tagéna aiq pútaq ehwéhnikákácq péhe éhwéhnikákácq iwíáhue saraqme tagahráhire. Manikáne Awanka mía míai puana mó anínká mi aníne sánsá íre saraqme tagahráhire.

¹⁶ Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Itene Wahnahne iwíáh tagarawéna wensabé áwáhnori anímé íre míéh mino ire. *(Aisaia 40.13)*

Íre míéhraha Manikáne Awanka séhréh aitéh púana Sísá Karáhéga iwíáhinserah iwíáhorahúne.

3

Sísá tagaríáh kéwé Manikáne arambehri ke wóe i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáirino, iteba míarautaq itega mah kehiná kéhínánká iwíáh onserahnurowe. Mira iwíáh onserahnuro puacq ite pehgáriq anímáirínká tahnsa iwíáhurowe. Minayabe Manikáne Awanka iwíáh arítéh ké síwáhnoruraunserah ite íre íwáhnoruraage. Írakaumo. ² Pehgáriq anímáirínká tahnsa iwíáhuro puacq ite peh náh néq awaq íre nahrahowe. Minayabe mi tanáhrác págege ehwéh íre íwáhnoruraage. Amahnága moq íre íwáhnoruge.

³ Amahnágaákáq itene irupipeqté áhbábáq sánsánsábé irutaboiro puaq págege ehwéh íre íwáhnonorahuge. Itewe abiahnsanéq tobeh ehweh aruqaruowe. Miraonsabé iteite iuwahbeh iwíáh miraéq peh wehukene sánsá sehgió mino. ⁴ Mó anínká, Íné Porane sánsánu aní múge irana mó anínká, Íné Ápórone sánsánu aní múge ire. Mira íwíáhonsabé peh wehukene sánsá sehgiówe.

Sotápéq arambehrióya anitéyábé pabeqme ehwéhne.

⁵ Kawerue iwíáhoru. Ápórowe insebo? Íné Porawe insebugo? Ite peh Manikáne arambehri anité úye. Maniká itene Wahnahnka íné mó arámbéhrí niena Ápóro mó arámbéhrí awena urairata mi arámbéhríurauya itega Sísansabé aiq pútare atárówe.

⁶ Wehukeníká ayu sotápéq uqmaréhnserah ínéga Sísá néhweh teiátáuge. Mó anínká wání sotápéq tuinkeheéna ubenah kíqmaréhnserah Ápóroga inehe íwáhnoruraire. Manikánka sotápéqté ménsáméhnsánsábé kiro atéhnserah wega itensabé, Aiq pútare ainteq néne sánsá sehgióro aitáráire. ⁷ Íné ayu uqmatau anínseq ubenah kíqmaréh anínseqsabé íre iwíáh íwíáh aitáhro. Írakaumo. Peh morá kiro atéh aní Manikánsabe iwíáh íwíáh atáhro.

⁸ Ayu uqmaréh anínseq ubenah kíqmaréh anínseqka monseráhnue arambehrióye. Manikánka sene arambehri agehgamarena ápeq nárinkéhe. ⁹ Itewe Manikáne so tahnsa móe. Ínéreq Ápóroreq moráráq Manikáne arambehriúya anité úye.

Nah peyabe pabeqme ehwéhne.

Itewe Manikáne nah tahnsa móe. ¹⁰ Íné Manikáne nah pe ani míankeheéna séhréh aintena omaq intáráire. Minayabe nah pe sansa tagaríéh aní tahnsanéna nahwiahnsanse pearógana abogéh tagaríéh anínká abogéhire. Mi arámbéhrí Manikáne arambehri puaq ite mi arámbéhrí mirao ke tábúsoqme arambehrioro. ¹¹ Manikáne arambehriwe nah pe arámbéhrí tahnsane. Manikánka Sísá Karáhéwé nahwiahnsansee úwe. Mó aní nahwiahnsanse íre míahrahirana Sísá webataq awehrare.

¹² Manikáne arambehrio kegá abogéhotaq íre monseráh arámbéhríowe. Wehukega pearáh náneqme itene arambehri tahnsáne. Kawerue arambehrio kegá kóraraté pearáhwara mó kegá págege moné tahnsa náneqtaté pearáhwara mó kegá kaweq ebáhtaté pearáhwara mó kegá awankátate pearáhwara mó kegá onerate pearáhwara mó kegá námúqtate pearáhwe. ¹³ Sísá tuinagake Manikánka ehweh aritahnaraq kaweq arámbéhríowamo éna mó aníné arambehri mó aníné arambehriue agehmarena íre kaweq arámbéhrí moke kekiruankéhe. Kekiruahnaraqmé uworapeqté náneq moke taginserah íre kaweq arámbéhrí moke taginawire.

¹⁴ Sano ebáh íre tagia peh kagainserah kaweq arámbéhrí aníné arambehri íre toráh agia peh kagainawire. Wene arambehri íre toráh agia peh kahnaraq mi arámbéhríyábé ápeq meyanæ. Mó aníné arambehri moke tagínaraqmé mi anímé ápeq íre meyanæ.

¹⁵ Ápeq íre meyéh anímé nahperehrabeqte aní tahnsane. Wehukeníné nah irarehtaq mó anínká mi aní nahupeqte koweqme máhpeq atahnana wene nahnkakaq wene ménsámehnsánkakaq moke taginawire. Mina inserah Sísansabé aiq pútare atéh anínká íre ábéreh arámbéhríinaraq Manikánka we íópeq tumeiranae. Peh morá wene arambehri moke tagína puana ápeq íre meyanæ.

Itene inonka Manikáne nahne i ehwehne.

¹⁶ Manikáne Awanka itene irupipeq mía míai puaq itewe Manikáne nah moe. Minayabe aiq ahtebaho? ¹⁷ Itene inonka Manikáne nah mire. Wegá, Néne nahne éna we mía míairabeq ahababáq íre kéhre. Minayabe wene nah ahabáratéh anímé kamah awinawire.

Itega peh wehuke síwíq pankerého i ehwéhne.

¹⁸ Itene irupipeqté péhé éhwéhnká iteite péhe éhwéh nuwíyého. Peh morá mah marákóipéqté sánsá ahtebah anínká iwíáhéna, Íné anotah ahtébiá aní múge iwíáhíinaraq íre kawerire. Wehukeníká iwíáhéna, Íné íre ahtebia aní múge iwíáhíinaraq mókake ahtebia aní úkorahire. ¹⁹ Aneqsabé mira iwíáhínkehbo? Manikánka mah marákóipéqté

áhtébiá íwíáhyábé múguwahgu iwíáh wíre arítéhre. Minayabe ahtebia keyábéwé wene ehwehnka mahraréna,

Táhmáro kegá mó ke ahabárarite sansansábé iwíáhéra mó ahabábáq sánsá mó ahabábáq sánsá miraonehe íwíáhowe. Iwíáhowana Manikánka peh áwé tagehrana seyene ahabábáq sansanká seye saiqnariéhre ire. (Jop 5.13)

²⁰ Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Itene Wahnahnka ahtebia kéné iwíáh aiq tagehre. Segá miraoneheqmúne íwíáh aiq tagehre.

Tagéna abehq íwíáhe aritéhrara íre miraorahowe ire. (Buk Song 94.11)

²¹ Abehq íwíáh aritéhnsábé wehukega miraoraho arámbéhríyábé íre iwíáh íwíáhoró. Manikánka séhréh aitéhnsábé ite moke wega í náneq matíáhwe.

²² Íné Porareq Ápóroreq Pítareqka ite séhréh aitaneheéq míone. Manikánka moke mah marákó marákó náiena itene oga mé tanahráqkákák itene puké tanáhráqkákák omaq itéhre. Manikánka séhréh aitanieéna amahnága kéh náneqkákák mókake kahna naneqkákák matíáhro aitéhre. ²³ Ite Sísá Karáhé kahnáh míáhwana we Maniká Iteribone ahninkáwá míéhre.

4

Maniká wewega wene arambehri anímáí aghmarena sainsue ehwéhne.

¹ Itensabé iwíáhirataq, Ite Sísá Karáhéne arambehri miraúna kee íwíáhoró. Ite Manikáne kopípéqté éhwéh wahnahnúne íwíáhoró. ² Kaweq arámbéhrío kegá se arambehri aritéh aniné ehweh kawerue sehgiówe.

³ Íné kaweq arámbéhríu aní míogamo. Itereq mó kereqka néne arambehri iwíáhue tagéq tenírataq nirupipeq íre iwíáh kikirinie. Mó kegá néne arampehriyábé koti irataq nirupipeq íre iwíáh kikirinie. Íné moq ínénéne arambehri íre agehgaqme tagaríóge.

⁴ Ínéga arambehriurataq áhwára áhwára arámbéhríuraume íre niahreraq kéhre. Íre niahreraq kéhnsábé peh kawerue arambehriuraugamo? Árahuraugamo? Íre ínéga iwíáhunka peh morá Manikánka agehgaqme sainuwankéhe.

⁵ Amahnága íre ehweh arite tanahráq púaq mó kené arambehri agehmareq ehweh aritého. Sísá itene Wahnahnka tuinagake moke sunkíkirabeq kopéqsúáh náneqkákák itene irupipeqté iwíáhákák wene téhrehrabeq marahnana ábóraraginae. Mi tanáhráq Manikánka mah kehiná kéhiná aghmarena sainsuankéhe.

Anotah anímáí múne íwíáhiyeho i ehwéhne.

⁶ Néne iyahnabo anímáíno, Manikáne sansá ahtebageheéna ínereq Ápóroreqsabé teiewóge. Ite anitéyábé iwíáhéq Manikáne púkuga irarinserah tábúsoqme sehgióro. Manikáne anitéyábé peh morá ánínsábé iwíáh íwíáh ateq mó aní peh áwé tagahwe. Íre kawerowe. Manikáne ehweh anterúéhboq mina tahnsa íre oro.

⁷ Ite anotah anímáí múne íwíáhoo? Manikánka íre náíátáítaq tahirímé ite peh tabonahéq mareqmareq ke míáh iripo? Manikánka aiq náiena séhréh aitaráinsabé aneqsabé ite itensabé iwíáh íwíáhoo?

⁸ Itewe, Manikáne sansá aiq moke ahtebóne íwíáhowe. Itega íné, Pora kiotaikéq anotah anímáí múne íwíáhoo? Itega aiq pútaq ahtebahtaq tahirí ínéga moq iwíáh íwíáhu irino. ⁹ Íné iwíáhume Manikánka ite, wega eqmaro keyabé, Moke mó ke ebeq nogirara ite sinehe sighe ire. Wehukega wehukení subiq suaneheraotaq áhnte kegá taganeheéra sewe. Ite eqmaro kewe mina subiq suaneherao wehukení tahnsa múne. Íre peh wehukega ite iwahnkanowara íópeqté kéreqka moq iuwahnkanowe.

¹⁰ Ite eqmaro kega Sísá Karáhéne arambehri miraúnayabé áhnte tagah kegá iwiréh aitera múguwahgu mareqmareq ke wóe aítáhwe. Itega iwíáhéq, Sísá Karáhéne sansá aiq ahtebóne éq págege animáí míone éq mó kegá itensabé iwíáh íwíáh aítáhwe ewe.

¹¹ Ite eqmaro ke menahnkákák amahnágaákák irupibiire. Tahbobóire. Itene korósi peh subankire. Mó kegá ite subiq márahwáq íre nahnkakaq ké wéq ahtapeq áhnte nogune.

¹² Itene iyahnkaratáté págegeue arambehriúne. Mó kegá ite íre kaweq ehwéh aitáhtáq itega kaweq ehwéh ayahqme teriune. Mó kegá íwíoqnahtaq peh míone. ¹³ Mó kegá ite íéhruruotaq se insahwé aritone. Mó kegá ite eqmaro keyabé, Ite atutu tahnsanéq abehq ké wóe aitáhwe.

Poraga, Ínéga iwíáhue mira aruqaruru serahnoro i ehwéhne.

¹⁴ Iyehitankeheéna mah ehwéh sehiranue teiugo? Írakaumo. Itensabé nirutaboiru animárí míáh púana kaweq iwíáhigeheéna mah ehwéh sehiranue teiúge. ¹⁵ Peh íregárita q ke 10 táhúséni (10,000) íwáhnoro ke míáhtáq tahirí íre áhnte itéribóréh míáh iripo? Írakaumo. Téh koreiátáu animé peh morá ínébatate. Itega Sísa Karáhénsabe aiq pútare atá róta q we éhweh ínébata q teiátáunsabé iteribo úkurauge.

¹⁶ Iteribo úkuraunsabé ínéga iwíáhue mira aruqaruru serahnoro éna tei teinuge. ¹⁷ Ínéga mira aruqaruru serahnigeheéna Tímóti iteba eqmaq áúwóge. Tímótiwe Sísa itene Wahnahne aninéna wene sánsá kawerue sehgiena nirutaboiru aninéna nénahni tahnsa míéhre. Sísa Karáhéne sansámé mó ke suwahpeq mó ke suwahperue momi-wíuriáhtáq síwáhnoro aruqaruruge. Mi sansá iahrraq itena íwáhnorinkeheéna Tímóti iteba eqmaq áúwóge.

¹⁸ Táhnoro itega píribahriéq, Poraga iteba íre sinkehe íwíáhowe. ¹⁹ Itene anotah Wahnáhnká kowe aintahnaraq iteba apubúue kinie. Konaraq píribahri kené ehweh anetaníbo éna sene sánsá págege sansápómo éna taganie.

²⁰ Manikánka wahnah wahnahnirabeqte sánsámé íre peh ehwehne. Mi sansámé págege aitahráhi sansá míre. ²¹ Iteba konaraq abowágá wene ani kamah awínserahne págegeue kininkono? Iteba konaraq nirutaboírue pehwehrue kininkono? Aneq sansánue kininkono? Teniéro.

5

Wenabone ahre abarii ehwéhne.

¹ Ite míáhrabeqte ánínká anotah íre kaweq ahabárire uro ehwéh írátáuge. Mi ahabábáqmé ahkaragára sansanéna anotah oríráne. Wehukega íre mirao sansá mi anínká mirauraire. Wenabone ahre abariurairaire urowe. ² Itewe anotah ke úne íwíáhéq mó ke kiotaikúne íwíáhoo? Aneqsabé itene irupipeq íre umehiro? Iyehitáhnnaq mi ahabábáq ání móbeq kaqsúáhro.

³ Íné iteba míóta q tahirí itene iuranabiahtapeq mi ahabábáq ání ehweh ató irino. Ninonka mahtaq míógana peh morá néniwa iteba míéhnsábé mi anínsábé aiq ehweh atóge. ⁴ Itega momiwíéq Sísa áwíq áhrabirata q néniwa moq míanae.

Itene Wahnah Sísa págege aitahnaq ⁵ mi anínsábé ehweh atanéhe. Ahabábáq aniné anonka kamah awinkéhboq owainawapa kaqsúáhro. Itega miraonaraq wega iwíáhue wene ahabábáq suahnaraqmé Sísa itene Wahnah tuina tanáhráq íre kamah awinkéhe.

Ahabábáq ani móbeq kaqsúáhro i ehwéhne.

⁶ Ite anotah ke úne irareme íre kawerowe. Ite míáhtáq anotah ahabábáq ání míéh mino. Páréti agiéh ánínká pehgáriq muoráhi naneq marahnaraq moke páréti mугue anotah úkinae. Mina inserah ite míáhrabeq ahabábáq íugi ínehoéq mi ahabábáq ání kaqsúáhro.

⁷ Muoráhi naneq páráwahipéq íre kahnarraqmé páráwah peh kanae. Íre muinae. Minayabe naho muoráhi naneq súáhro. Ite o paréti íre muoráhi paréti tahnsa míagehboq ahabábáq ani kaqsúáhro. Kaqsúéhraqmé wene ahabábáqka ite íre íugi ínaq peh kaweqta q míagehe. Sótaikú iahrraq ko tánáhráq sokah sokahéra* sipisípiq áráhq subiq márónserah Sísa Karáhé subiq súówe.

⁸ Iwíáh íwíáhé tanahráqsábé sokah sokahonehe. Sokah sokahéra Asiu kegá sene nahtapeqté nahonáh muoráhi naneq súónserah ite Sísa tagariona animárin ká itene ahabábáqkakaq moke íroke sansánkákáq suaneheqmúne. Wehukega o paréti íre muoráhi

* 5:7: Kisim Bek 12.3-21, 13.6-7 tagáhnoro.

naneq kéh párétí tírúnserah itega peh tábúseréh sánsámé aiq pútaq sansámé sehgione-heqmúne.

⁹ Mó animáriné ahre abari aruqaruro kereq íre mía míaoro éna sehiranue teiewóge. ¹⁰ Moke ahababáq ké sueq móbeq míáhro íre uge. Se mah marákóipéqté kéera mó kené ahre weh abariéra mó kené ménsámehnsá meyanehéera subiqme sabiwíáhwe. Sega Manikánsabe íre iwíáh iwíáhia peh mó naneqsabé iwíáh iwíáh aruqarurowe. Itega moke mina tahnsa ké súáhtáq tahirímé mah marákórácq íre míahraho irino.

¹¹ Peh morá, Ite Sísá tagarione e kegá ahababáriransabé sehiranue teiewóge. Mó kené ahre weh abariome, mó kené ménsámehnsánsabe aigará pabekime, Manikánsabe íre iwíáh iwíáhia peh mó naneqsabé iwíáh iwíáh atáhmé, mó keyábé péhe éhwéh aritewé, píah néra múguwahgu aruqarurome, aebówé mina tahnsano ke sueq móbeq míáhro. Ite Sísá tagarione e kegá mina tahnsa áhbábárirataq morárácq táhutahuriyehboq móbeq míáhro.

¹² Sísá íre tagaríáh keyábé ehweh aritanínkono? Ahqáho. Írakaumo. Minawé íre néne arambehri wire. Sísá tagaríáh ké ite momiwíuríáh kegá ahababárirataq ehweh ariteyabe iteitene arambehri wire. ¹³ Sísá íre tagaríáh keyábé ehweh aritewé peh Maniká wewene arambehri wire. Ahababáq aninsábé Manikáne ehwehnka mahraréna, Ite míáhrabeqte ahababáq aruqaruri aní kaqsúáhro íre. (Lo 13.5, 17.7, 21.21, 22.21-24)

6

Sísá tagaríáh ké koti aritéhneho i ehwéhne.

¹ Sísá tagaríéh ánínká miraínayabé arega abiahnsa atéhnaaqmé anerinabo? Sísá íre tagaríéh wáhnáh ánípá meqme móate koti atéhneho. Minawé ayehiteh sansáne. Peh Sísá tagaríáh kébá meqme kure koti ato. ² Mókakewe itega Sísá tagaríáh kegá mah kehiná kéhínané sánsánsábé iwíáhue tagéq sararaneheqmúne. Minawé aiq ahtebaho? Itega mókake mah kehiná kéhíná ehweh arítáhnayabé amahnága aneqsabé pehgáriq ahabábq náneq íre kaweraritahráho?

³ Mókake itega íopeqté kéné sánsá moq saraqmaráhnawe íre ahtebaho? Minawé anotah arámbéhríe. Amahnága ahababáq naneq kaweraritewé pehgáriq arámbéhríe.

⁴ Minayabe ite Sísá tagaríáh kegá koti ehwéh kahnaracq Sísá íre tagaríáh kegá kaweraitageheéq aneqsabé seba pokoo?

⁵ Seba pokonsabé aneqsabé íre iyehitehro? Ite Sísá tagaríáh ké míáhrabeq ahtebia ánímé mi arámbéhrí miraorahi aní míéh mino? ⁶ Sísá tagaríéh ánínká mó Sísá tagaríéh aní ehweh atankeheéna Sísá íre tagaríáh kegá tagahtaq meqmena móátéhmé íre kaweq sansáne.

⁷ Sísá íre tagaríáh ké míáhrabeq itega Sísá tagaríáh keyábé ehweh aritéhrame ahababáq sansanéq Sísá Karáhéne sansa íre sehgiowe. Sísá tagaríáh kegá ite ahababáraitéhraqmé itega túbáh agirataqmé íre ahababárowe. Minayabe túbáh agina sansánká ehweh atahna sansá kiotaikire. Sísá tagaríáh kegá arene ménsámehnsá aebóinaraqmé arega túbáh aginawe mi sansánká ehweh atahna sansá kiotaikire.

⁸ Kiotaikiraq peh itewe íre túbáh agowe. Írakaumo. Íre túbáh agia peh mó Sísá tagaríáh ké ahababárriteq sene ménsámehnsá aebóowe.

⁹ Ahababáq kega Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre awaq míáhmé aiq ahtebah mino. Péhe éhwéhncá itene irupipeq péhe nuwíyéhboq íráhro. Ahrari mahbi abario kewé, Manikánsabe íre iwíáh iwíáhia peh mó naneqsabé iwíáh iwíáh atáh kéwé, mó aniné ahre weh abario kewé, wehga áwáhu weh sobaruqnahbaruro kewé Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre awaq mianeherawoe. ¹⁰ Aebó kéwé, mó kené ménsámehnsánsabe sigará pabeki kewé, píah néra múguwahgu aruqaruro kewé, mó keyábé péhe éhwéh arítáh kéwé, mó kené ménsámehnsá pehipi meyáh kéwé, mina tahnsa áhbábáq aruqaruro kewé Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre awaq mianeherawoe.

¹¹ Menahmé ite táhmaro mina tahnsa ké míarowe. Míarowana Manikánka ite pabeq paberaitena, Néne animarí míáhwe aitáráire. Itega itene Wahnah Sísá Karáhénsabe

aiq pútare atárótaq Manikáne Awanka itene ahabábq kaqiuwena itene irupipeq kaweritáráitaq Manikánka itensabé, Kaweqtaq míáhwe aitáráire.

Itene inonkame Manikáne Awane nah puaq mó kené ahre weh abariiyeho i ehwéhne.

¹² Manikánka íre ahqáho aitárái sansá aiq miraorahuge irareme aiq pútaq iwíáhowe. Peh moke miraorahúna sansánká íre séhréh aitahráhire. Minayabe mó sansánká íné saiqnariéhnehoéna pehwehrue míanie.

¹³ Itega pabeqme ehwéh irareme, Táhutahuqme itene irupipeq iyahbankire nanere éq minayabe Manikánka itene ayahba mirarowe ewe. Itene ayahbame tópah mewe nanere éq minayabe Manikánka tópah kirahno atéhre ewe. Mi ehwéh aiq pútaq ehwéhnrana peh mókake Manikánka táhutahuqkakák itene inonkankakák parabaruankéhe. Mina inserah mó kené ahre weh abariigeheéna Manikánka itene inonka miraroo? Írakaumo. Itene inonkame itene Wahnahne anonka mire. Wene sánsá miraigeheéna itene inonka mirarowe. ¹⁴ Maniká págege aní púana itene Wahnah Sísá iriwe oganúq atonserah ite moq iriwe oganúq itankéhe.

¹⁵ Itene inonkataq moke kéh náneqmarí Sísá Karáhéne naneq mire. Minawé aiq ahtebaho? Itene inonkame moke inonkataq kéh náneqme Sísane naneq púaq árahue itene inonka ahabábq ininsó sienéhnkono? Írakaumo. Anotahtaq ahqáho uge. ¹⁶ Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Weh ahre peh morá áú tahnsa úkigehe ire. (Stat 2.14)

Minayabe arega ahabábq ini abariónaga wereq arereqne íú peh morá áú tahnsa úkire. Minawé aiq ahtebaho? ¹⁷ Itene Wahnah Sísareq mía míanonaraq arereq Sísareqne iwa peh morá áwá tahnsa úkire.

¹⁸ Mó kené ahre weh abarié sansa pehragahro. Ahriahri mi sansánirarabeq móbeq míáhro. Moke mó ahabábqme íre wewene anonka ahabáruwiahrahire. Mó kené ahre weh abarii anímé wewene anonka ahabáruwíéhre.

¹⁹ Manikánka Wenawa iteba eqmatairana iteba mía míainsabé amahnága arene anonka wene nah mire. Minawé aiq ahtebaho? Arene anonkame íre arebataq arene wíre. Írakaumo. ²⁰ Insahwé aitanieéna Manikánka anotah apéqtáté paiqmarowe. Aiq paiqmaronsabe itene inonkankakák Manikánsabe iwíáh iwíághoro.

7

Poraga wehké sansánsábé irarú ehwehne.

¹ Itega sehiranue kasenuro ehwéh teiníboq iratíáhro. Ahre íre mera peh míéh anímé aiq kawerire. ² Íre ahreakák anínká mó kené ahre abariínehboq we ahre meyankehe. Ahrari wehkinkehe.

³ Wehne anonkame íre webataq wene anonka mire. Minayabe arene ahrega, Máho ínah íre ahqáho ato. Ahrene anonka moq íre webataq wene anonka mire. Minayabe arenawehqka, Máho ínah íre ahqáho ato. ⁴ Ahrega wewene anonka íre wahnahnire. Írakaumo. Peh wenawehqka wahnahnatéhre. Mina inserah awehkawagá wewene anonka íre wahnahnire. Írakaumo. Peh wene ahrega wahnah atéhre. Minayabe arene ahreyabé arenawehqsabe íre ahqáho ato.

⁵ Ite weh ahre morá iwíáhéta kawerue púreroyehe iwíáhéta awehriéta peh míayehe irataqmé aiq kawerire. Púrerira tanáhráq parabagínaraq mó íre ahqáho ato. Owainawanka mó aní abarié iwíáh atehnehboq íre ahqáho ato.

⁶ Ahre meyo éhwéh íre teiúge. Ahreyabé awina anínká iwíáhue meyankehe. Séhréh aiteyabe mah ehwéh teiúge. ⁷ Moke mó ke íné tahnsanue míáhtáq tahirí aiq kaweri irino. Peh Manikánka ahre meweyabe mó aní mó iwíáh atena mó aní mó iwíáh atena aruqarurire.

Íre túbáh agorahotaq ahre meyághro i ehwéhne.

⁸ Mahbigaunseq ahrarigaunseq kéweinínsónseqsabé mahraruge. Íné íre ahreakák aní múge. Ite íné tahnsa míéh rataqmé aiq kawerire. ⁹ Ite íre peh míáhrahirataqmé ahre weh

meyáhro. Mahbiga, Ahreyabé níre irana ahrariga, Weh kéreyabe níre ire. Mó kené ahre weh abariiyehboq arerene ahre weh airaiq meyáhro.

Arenawehq auwéhneho i ehwéhne.

¹⁰ Ahreakáq wehakaq keyábé mahraruge. Ánáhkawagá awehkawa íre auwo atóge. Mahnawé íre ínénéne ehwehne. Írakaumo. Itene Wahnahnka aiq irarire. ¹¹ Ánáhkawagá wenawehq auwahnarag mó wehkínehboq peh míankehe. Áúwátái wehbá kouwekue insahwé atahnaraq aiq kawerire. Awehkawagá wene ahre airaiq áúwéhneho.

Nánuwehq kcraníe ínaraq awehkawagá áúwéhneho i ehwéhne.

¹² Mó keyábé peh ínénéne iwíáhu ehwéh teínie. Íre itene Wahnahnka tení éhwéh peh ínénéga iwíáhéna mahraruge. Awehkawawé Sísá tagaríéh ánínirana ánáhkawa Sísá íre tagaríéh ínínká, Nánuwehq kcraníe ínaraq awehkawagá áúwéhneho. ¹³ Ánáhkawa Sísá tagaríéh ínínirana awehkawa Sísá íre tagaríéh wéhgá, Néne ahrereq míanie ínaraq ánáhkawagá áúwéhneho.

¹⁴ Ánáhkawagá Sísane sánsá sehgieyabe Sísá íre tagaríéh áwéhkawagá wene ahre íre auwena wene sánsá tagéna kaweqtaq míahrahire. Awehkawagá Sísane sánsá sehgieyabe Sísá íre tagaríéh ánáhkawagá wene weh íre auwena wene sánsá tagéna kaweqtaq míahrahire. Minayabe arene ahrega, Arereq míanie ínaraq áúwéhneho. Arenawehqka arereq míanie ínaraq áúwéhneho. Íre áúwéhrataq itene animarí moq kaweqtaq míahrahowe. Kaweqtaq míahrahi ehwéh péhe éhwéh tahirímé itene animarí Sísá íre tagaríáh ké míáh irino.

¹⁵ Wehgabópoq ahregabópoq Sísá íre tagaríéh ánínéna wensabé nuwahriehre éna pokinie ínaraqmé peh áwé tagahro. Manikánka itensabé, Pehwehrue míáhro aitéhnsabé itene iru ukiq itankeheéq mi anínká pokinie ínaraqmé peh áwé tagehrataqmé aiq kawerinae. ¹⁶ Arenawehqka arereq míehnsabé mókake wega Sísane sánsá sehginabirapómo. Arega íre tagariahne. Arene ahrega arereq míehnsabé mókake wega Sísane sánsá sehginabirapómo. Arega íre tagariahne.

Manikánka ite saraq íátái arámbéhrí sehgióro i ehwéhne.

¹⁷ Maniká itene Wahnahnka ite omaq itena wene arambehri saraq íátáire. Saraq íátái arámbéhrí kawerue sehgióro. Sísá tagaríáh ké iwáhnorutaq mah ehwéh tei teinuge.

¹⁸ Manikánka are íre áhraburái tanáhráq mó kegá arene áú amurúrutonsabé ayehitéhnehboq anetaníbo iwíáhúno. Manikánka are áhraburaitaq arene áú íre amurúrutonsabé amahnága mi sansánsabé arutaboirinehboq pehragáho. ¹⁹ Arene áú amurúrutonsabé peh abehq míre. Anetaníbo iwíáhúno. Arene áú íre amurúrutonsabéákáq anetaníbo iwíáhúno. Peh Manikánka sehgióro ú ehweh sehgiónsabé anotah sansá míre.

²⁰ Manikánka áhraburaitaq miraurona arámbéhrí miraúno. ²¹ Manikánka áhraburaitaq mó aniné arambehriga are saiqnariarairo? Minayabe iwíáh kikirineho. Arene marakóipeqté wáhnáhnká soraq auwena pokúno atahnaraq pokinkehe. ²² Maniká itene Wahnahnka are áhraburái tanáhráq mó aniné arambehriga are saiqnariarairana Sísá itene Wahnahnka arene ahabábq kaqauwátáinsabé wega soraq áúwéh ání tahnsa míahne.

Wega áhraburaitaq pehipi míaronana Sísá Karáhéne arambehriga amahnága are aiq saiqnaríehre. ²³ Wene animarí míageheéna Sísaga anotah apéqtáté paiqmarowe. Paiqmaronsabe peh wehuke suwahbeh sansá miraiiyeho. Peh Maniká awahbeh sansá miraoro. ²⁴ Néne iyahnabo animaríno, Manikánka ite íáhraburaitaq mirauro arámbéhrí miraéq Maniká Iteriboreq mía míaooro.

Poraga mahbigaunseq ahrarigaunseqsabé teriu ehwéhne.

²⁵ Mahbigaunseq ahrarigaunseqsabé mahraruge. Itene Wahnahnka mah ehwéh terio íre tenírana peh ínénéga aiq pútaq ehwéhnéna iwíáhue teiúge. Wega íné séhréh aintéhrana wene arambehri mira aruqaruruge. Minayabe néne ehweh íráhro. ²⁶ Íre

kaweq sunúq áhnrá sinainsabé ahre meyaníe íwíáh, wehkinie íwíáh súáhro. Mi iwíáh súéhraqmé aiq kawerire íwíáhuge.

²⁷ Ahreakáq míéhnraraqmé áúwéhneho. Íre ahreakáq míéhnraraqmé ahre meyaníe íwíáhineho. ²⁸ Arega ahre meyéhnraraq minawé íre ahbabáriniewóne. Arega wehkinaraq minawé íre ahbabáriniewóne. Ahre meyéhra kegá mah marákóráq mé tanahráq sirupipeq umeh aginawire. Itene irupipeq umeh agínehoéna teiúge.

²⁹ Néne iyahnabo anímárinó, mah marákóipéq mé tanahráq aiq parabaginaire. Sísa tu-ina tanáhráq áhnrá sinaire. Minayabe ahre mero keo, íre ahreakáq ké tahnsa míáhro. ³⁰ Ibisah keo, íre ibisah ke tahnsa míáhro. Iru eyoyóo keo, iru íre eyoyóo ke tahnsa míáhro. Ménsámehnsá paiqmaq paiqmaro keo, íre ménsámehnsánkakaq ké tahnsa míáhro. ³¹ Mah marákóipéqté sánsá parabaginaire puaq áhnte mensámehnsánkákáq kéó, itene ménsámehnsánsabe irutaboiriyeo.

Iwíáh kikiriyeo i ehwéhne.

³² Ite iwíáh kikiriyeo éna mah ehwéh teiúge. Íre ahre merai ánínká Maniká wene Wahnahne arambehri kawerue sehgieyabe iwíáhire. ³³ Wene ahrega kaweróne atankeheéna ahre merai anínká mah marákóipéqté náneqsabé iwíáh iwíáhire. ³⁴ Minayabe we mó iwíáh mó iwíáhire. Sísa tagaríéh áhrárigá iwíáhéna, Néne ninonkakakaq néniwankakaqmé kaweqtaq míanieéna Maniká áwúge éna Maniká wene Wahnahne arambehriyabé iwíáh iwíáhire. Wenawehqka kaweróne atankeheéna wehakaq ínínká mah marákóipéqté náneqsabé iwíáhire. ³⁵ Págege sansánká saiqnariankeheéna íre teiúge. Írakaumo. Peh séhréh aitanieéna mah ehwéh sehiranue teiúge. Maniká itene Wahnahnsabé webataq iwíáh iwíáh ateq wene sánsá kawerue sehgiegeheéna sehiranue teiúge.

Wene ahre araríyabé ehwéhne.

³⁶ Wene ahre araríyabé arutaboirena abariinie iwíáh aruqaruri anímé ahbabáratehnehboq airaiq meyankehe. Wega airaiq meyanawe íre ahbabárinae. ³⁷ Wewene anonkataq kawerue wahnahnorahi mahbígá, Ahre íre meyaníe íwíáhinaraq aiq kawerire. ³⁸ Wene ahre ararí meyhé anímé kawerire. Ahre íre meyhé anímé anotah kawerire.

³⁹ Wenawehq oga míahnaraqmé mi inínká awehkawareq mía míagehe. Sísa tagaríéh íníné awehkawa pukínaraq we mó Sísa tagaríéh aní kérankéhe. ⁴⁰ We mó Sísa tagaríéh aní kérahnaraqmé aiq kawerire. We peh kéweiní míahnaraqmé anotah kawerire. Mahnawé ínénéga iwíáhuge. Manikáne Awanka mah iwíáh aintehrámo. Wega mah iwíáh aintéhre iwíáhuge.

8

Poraga titirue nárie naneqsabé irarú ehwehne.

¹ Péhepehe maníkánsabé titiro naneq nanehnkono éq ínénsabe kasenurowe. Mó aní mó anínkáue minayabe íné aiq ahtebóge eme aiq pútaq ehwehnowe. Aiq ahteboge iwíáhóme saiyo sansane. Peh morá mó anínsabé irutaboírúnaga séhréh aitahtáhi sansáne. ² Íné moke ahteboge iwíáhi anínká íre anotahtaq ahtebhrana wene ahtebh sansa íre awehrare. ³ Maníkánsabe arutaboiri anímé Manikánka we tagaríéhre.

⁴ Péhepehe maníkánsabé titiro naneq nanehnkono ue kasenuronsabé teiúge. Ite tagarionawe péhepehe maníkámé íre aiq pútaq nanere. Peh abehq píkísáh tahnsane. Íre áhnte manikámári míáhwe. Írakaumo. Ite tagarionawe Manikámé peh morá anínéna webataq Maniká míre. ⁵ Mó kegá mahraréra, Íopeqkákáq mah marákó márákóipéqkákáq áhnte manikámárinseq wahnah anímárinseq míáhwe ewe. Ite tagarionawe mi ehwéhme íre aiq pútaq ehwéhne.

⁶ Maniká Iteribo peh morá anínéna webataq Maniká míre. We moke mirarena wene animarí míageheéna ite moq mirarowe. Sísa Karáhéwé we peh morá anínéna itene Wahnah mire. We moke mirarowaq amahnága séhréh aitéhnsabé oga míone.

⁷ Mó kegá Maniká éhweh íre ahtebahwe. Segá Sísa íre tagariarotaq péhepehe manikáne sánsá aiq sehgirowe. Aiq sehgirowsabé amahnága mi naneqsabé titiro tahutáhúqmé íre nah nanere éra áhwára áhwára iwíáhowe. Mina tahnsa iwíáho kegá mi tahutáhúq nehrataq, Mi tahutáhúqká ite ahabáraitéhre iwíáhowe.

⁸ Itega táhutahuq nahnayabé Manikánka kaweraitankéhbo? Írakaumo. Wega awehrio keyábé íre ehweh arítéhre. Nah keyábé kawerowe íre arítéhre. ⁹ Ite iuwahbeh tahutáhúq naneheqmúne irataqmé áhwára áhwára iwíáho kegá ite tagéra ahabáriyeho. Itega nehrataq mó ke ahabáriyehboq kawerurero.

¹⁰ Are ahtebáhna anínká péhepehe manikánsabé árótu nahtápéq míéhnaaq titiro tahutáhúq nehnana áhwára áhwára iwíáhi anínká are tagéna íné moq nanie iwíáhin-abomo. ¹¹ Wega aiq pútaq sánsá peh ákáhtaq ahtebéhnsabé náhnaraq wene arupipeq íre kaweraginae. Are ahtebia anínká miraónaga mina áhwára áhwára iwíáhi aní anotahtaq íre kaweratanae. Sísa Karáhéga mi aniné ahabáqsabeákák pukúwe.

¹² Áhwára áhwára iwíáhi aní ahabáratahna puah Sísa Karáhé moq ahabábq atahne. ¹³ Ínéga nahnayabé mó Sísa tagariéh anínká íné tagéna ahabárinaraq mina íre kawerinae. Minayabe mó Sísa tagariéh aní ahabábq atéhnehoéna mi tahutáhúq ahriahri awehrinie.

9

Poraga wene arambehriyabé móne íre meyonsabe iwíáh iwíáhú ehwehne.

¹ Itega néne sansa aiq tagariáhwe. Mó naneqka íné íre saiqnariéhre. Írakaumo. Wene arambehri mirainkeheéna Manikánka eqmaq núwátái mino. Sísa itene Wahnah aiq tagarau mino. Sísa itene Wahnah éhweh teiátáutaq wensabé aiq pútare atáro mino. ² Mó kegá iwíáhome, Manikánka íné íre eqmaq áuwátáire iwíáhowe. Peh itene Wahnah éhweh teiátáugaq aiq pútare atáronsabé ite tagariáhmé Manikánka íné eqmaq núwátáire.

³ Mó kegá ehweh aintéhrataq mahrarinie. ⁴ Manikáne arambehri miraunsabé wehukega íné kirabo aintáhmé íre kaweq sánsápo? Írakaumo. Kaweq sánsáne. ⁵ Manikáne arambehri miraoneheéra Sísa ábáqmarinseq Pítareq mó eqmaro kereqka ahtapeq nogótáq sene ahreronká se kíríráhwe. Ínéga moq mi sánsá mirautaq tahirímé kaweq sánsáne iwíáho irino.

⁶ Mó kegá Manikáne arambehri miraome pehipi kiraboowe. Peh morá ínereq Páhnábásareqka itene tópah paiqmarayeheéta arambehriúye. ⁷ Sene kíápéténine arambehri miraoneheéra sóntía kegá ahtapeq nogótáq íre seyene móneraté peh wahba monératé tópah paiqmaq paiqmaro mino. So uqmatai anínká táhutahuq nera kéhtáq mewe narúq naruri mino. Sipisípiq wahnahni anínká mi kané náhnano narúq naruri mino.

Ite séhréh aitera iwáhnoro ke kirabooro i ehwéhne.

⁸ Ínéga peh wehukene sánsá iwíáhéna mi ehwéh mirarire iwíáhiyeho. Írakaumo. Naho Manikánka Mósísi iwíáh atowana wega minayabe sehiranue mahraréna,

⁹ Káhoga arambehriitaq wene áwéhipeq náhgáq táhrareho. Mi kanká arambehrii puana arupibiínaraqmé pehipi táhutahurinkehe úwe. (Lo 25.4)

Manikánka peh káhoyabé arutaboiréna mi ehwéh irarúwo? Írakaumo. ¹⁰ Itensabé iwíáhéna irurú mino. Itega mina tahnsanigeheéna irarúwe.

Sonsoréh anínká, Mókake sotápéqté táhútáhúq mewe nanieéna arambehriire. Wereq we séhréh atéh anínseqka nayeherawoye. ¹¹ Wehukega ayu uqmarera anehe mi sotápéqté tópah nahnserah itega Manikáne ehweh tei teinúye. Tei teinúyansabé itene ehweh íráh kegá kirabo aitéhrataqmé kaweq sánsánoneheqmóe. ¹² Itega mó ke kirabouro puag itenkakáq kirabourotaq tahirímé anotahtaq kawerowe urauya irino.

Kirabo aitáhro íre teiátáúye. Iteba pehipi míarauye. Itensabé abiahnsanéq Sísa Karáhéne kaweq ehwéhnsabé anetaníbo iwíáhiyeho éta kirabo aitáhro íre teiátáúye. ¹³ Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq arambehrio kegá mibeqté táhútáhúq mewe nahwe. Minawé tagariáh mino. Mitaq titiro tahberaq arambehrio kegá mi naneq

pehgáriq mewe nah mino. ¹⁴ Mina inserah Sísa itene Wahnahnka mahraréna, Kaweq ehwéh íráh kéga se síwáhnoro kené sinonka séhréhorahi naneq nárigéhe ire.

¹⁵ Ínéga itene táhutahuq pehipi íre merauge. Mókake íné pehipi kirabo aintageheéna sehiranue teiugo? Írakaumo. Nirupinsabé pukonaraq íre ineh inehinie. Íné ineh inehutaq tahirímé ínéga pehipi íwáhnoru sansánsábé íre iwíáh íwíáhorahu irino. Mó kegá néne iwíáh íwíáhu sansá sabi núwého. ¹⁶ Manikáne kaweq ehwéh tei teinunsabé kaweq aní múge éna iwíáh íwíáhininkono? Írakaumo. Manikánka koreri terinúno aintaráinsabé íné kaweq aní múge ue íre iwíáh íwíáhorahuge. Mi kawéq éhwéh íre teriasa ehiya míótáq tahirímé anotahtaq íre kaweru irino. Kaweq ehwéh teri terinu arámbéhrí íre suaníe.

¹⁷ Ínénéga iwíáhue miraurataq tahirímé ápeq meyó irino. Íre ínénéga iwíáhurauge. Manikánka koreri terinúno aintaráinsabé pehipi mira aruqaruruge. ¹⁸ Minayabe aneq apéq meyaninkono? Mó teri terino kegá ápeq meyhnserah íre uge. Kaweq ehwéh pehipi tei teinunsabé niru eyoyóue nirutaboirume néne ápeq míre.

Porawe áhnte ke séhréh arítéh áníne i ehwéhne.

¹⁹ Mó kegá íné íre saiqnaríáhwe. Áhnte kegá Sípane sánsá sehigigeheéna sene arambehri aní tahnsa míóge. ²⁰ Asiu kegá Sípane ehweh kawerue irera sehigigeheéna seba míarautaq sene sánsánurauge. Mósísiga sehgióro ú ehwehkná íné íre saiqnaríéhre. Íre saiqnaríéhrra Asiu ke mi ehwéhnsábé iwíáh íwíáho puana seba míarautaq mi ehwéh íre anterutauge. Asiu kegá Sípane ehweh kawerue irera sehigigeheéna mi ehwéh íre anterutauge. ²¹ Nahnsa ke Mósísine ehweh íre sehgió ké wóe. Minayabe nahnsa kereq míarautaq se tahnsá ména íné moq íre sehgirauge. Írakaumo. Manikáne ehweh íre susa Sísa Karáhéne ehweh sehgiúge. Nahnsa kebá míarautaq sega Sípane ehweh kawerue irera sehigigeheéna Manikáne ehweh íre anteruena peh mi kené sánsánurauge.

²² Sípane sánsá áhwára áhwáraue sehgió kébá míarautaq sega órirane iwíáho sansá pehipi íre anterutauge. Segá Sípane ehweh irera kawerue sehigigeheéna sene órira sansa pehipi íre anterutauge. Mah kehiná kéhíná suwahpeq míarautaq mi sansá miraurauge. Segá Sísansabé aiq pútare atageheéna miraurauge. Manikáne kaweq ehwéh sehigigeheéna mi sansá mira aruqaruruge. ²³ Mira aruqarurunsabé Sísansabé aiq pútare atáh kéreq ínéreqne irupipeq eyoyóire.

Kagai apéq náinkeheéq Manikáne sansá tauntahunue sehigioneheqmúne i ehwéhne.

²⁴ Ábáhro tanahráq áhnte kegá árésísie peheráhnotaq peh morá kótaiki anínká ápeq meyéhre. Mina inserah Manikánka ápeq náinkeheéq wene sánsá tauntahunue sehgióro. ²⁵ Kótaikoneheqmúne iwíáho kegá sene sinonka págegeinkeheéra túbáh aginie iwíáh suera peh ahriahri tauntahunue arambehri aruqaruowe. Peh kamaréki apéq meyanehéera tauntahunowana Manikánka náina apéqmé peh ahriahri kagainawire.

²⁶ Ínéwé Manikáne sansá íre múguwahguue sehgiúge. Árésisi kiotaiki anínká íre mibeq tagia móbeq tagéna pehbeheráh pokinserah tauntahunue sehgiúge. Tobehi anínká wene ayahnkara íre mobeq subisa peh tábúsoqme wehukéníné anonka subínserah Sípane arambehri tábúsoqme arambehriuge.

²⁷ Ínéga mó keyábé, Sípane sánsá tauntahunue sehgióro uraunsabé Manikánka íné nuwehnehboq íre túbáh aginie. Peh kaweq sansá tábúsoqme sehginieéna néne ninonka kawerue wahnah wahnahnuge. Néne ninonka págegeinieéna tauntahunue arambehriuge. Ínéga kagai apéq meanieéna tauntahunue arambehriuge.

10

Íre kaweq sunúq sínaraq ite Sípane sánsá súého i ehwéhne.

¹ Naho itene igaqnarénga Mósísi kérowe. Segá miraunsabé iahrraq kankeheéna teiúge. Segá abatapi nogútaq írábúyá akariuriowe. Segá írábúyá anehe karageheéna Manikánka mi irábúyá omaq atowe. Manikánka iwíáh aritowara sega Káhtore Waní kéréwégue seberaebéq pokuwe. (Kisim Bek 13.21-22, 14.21-29)

² Segá írábúyá akariuriotaq nogútaqkákáq Káhtore Waní kéréwégue seberaebéq poku-taqkákáq sega wání meýonserahnéra mitaq nogera Mósisi kéréra wenkahnáh úkuwe.

³ Manikáne Awanka íópeqté tópáh náriuwará ómiga nowe. ⁴ Wega ótaq sansánútaq wání arahno ebahpipéqté súwana náriuwará nowe. Mi ebáhmé Sísá Karáhée. Segá poku-taq mi Ebáhnká sereq moráráq pokúwe. ⁵ Pokúwara Maniká sene sánsánsábé íre awahbó púara abatapi nogútaq puku pokuéra sene sinonka abatapinue mibeq móbeq kowe.

⁶ Segá ahabárunserah itega miraiyeho éna Manikáne ehwehnka tei teinire. Segá ahabábáq naneqsabé sirutaboiru serahniyeho. ⁷ Táhmaro mi kegá péhepehe maníkánsábé iwíáh iwíáh atónserahniyeho. Segá miraunsabé Manikáne ehwehnka mahraréna, Ísara kegá tútuue méra táhutahuréra irigéra ábáhréra nahnsó kené sansanéra mó kené weh ahre abariuwe ire. *(Kisim Bek 32.6)*

⁸ Segá mó tanáhráq ahabárerá áhnte kegá mó kené ahre ahrari abariunsabe Manikánka abiahnsa aritena kamah ariuwará peh íregáritaq wehuké 23 táhúséni (23,000) wehuké peh morá wéhékáh pukuwe. Segá mirau serahniyeho. *(Namba 25.1-9)*

⁹ Mó tanáhráq táhmaro Ísara kegá sene wahnahnsabé, Árahono éra wensabé éhru-runsabe Manikánka wehe omaq atowana éhruruu ke pówara pukuwe. Segá éhruruu serahniyeho. *(Namba 21.4-8)*

¹⁰ Mó tanáhráq táhmaroga Manikánsabe abiahnsa atera ehmuniq éhmúníruwana Manikánka íópeqté ánínsábé, Márunsubiq suo atowana mi ke márunsubiq suowe. Segá ahabáru serahniyeho. *(Kisim Bek 16.2)*

¹¹ Manikáne ehwehnka sene ahabábáq teíre. Segá ahabárunserah itega moq miraiyeho éna teíre. Amahnága anehe tanáhráq sinainsabé itega kaweqtaq mía míageheéna teíre. ¹² Íné kaweqtaq ména págegeue iriwe míóge iwíáhóna aníno, inahsubínehboq áwéh panantagínah págegeue iriwe míahno. ¹³ Áhwáre naneqka íre arebataq areba sire. Írakaumo. Mah kehiná kéhínápá sire. Áhwáre naneqka ite íre saiqnariankeheéna Manikánka wene omasa éhwéh ahreraq matawéna ite séhréh aitankéhe. Wega séhréh aitená kaweq ah sokogi ainkéhe. Wega ite págegeue míageheéna séhréh aitowana áhwáre naneqka ite íre saiqnarianawire. Ahabábáqka moq ite íre saiqnarianawire.

Owainawansabé titirue nárié náneqme pehragahro i ehwéhne.

¹⁴ Néne iyahnabo anímárino, péhepehe maníkánsábé iwíáh iwíáh ate sansa pehragahro. ¹⁵ Itewe ahtebia ké míahnsábé teiú éhwéhnsábé iwíáh hue tagahro. ¹⁶ Sísá itene ahabábáqsabe pukúnsabe iahreraq kéh tánáhráq itega káhpupéqté wánínsábé meýone. Mewe nahnayabé itene Wahnahnsabé kaweróne ateq Sísá Karáhéne korahq tunsabe itene ahabábáq kaweritéhre iwíáhúne. Mi tanáhráq itega tópáh* keqme nahnayabé Sísane anonka kamahúnsabe itene ahabábáq kaweritéhre iwíáhúne. ¹⁷ Mira iwíáhéq morá ké tahnsa míone. Itega keqme nóna topáhmé peh morá tópáh púaq ite áhnte wehuké méq morá ké tahnsa míone.

¹⁸ Asiu kené sánsánsábé iwíághoro. Segá tahberapeqté titirue nárié náneq nahtaq Manikáne tahbe puara mi tanáhráq sega wensabé aiq pútaq iwíáh iwíáh atáhwe. ¹⁹ Teiú éhwéhnsábé aneq iwíághonehnikono ewo? Péhepehe maníkámári íre oga míáh náneqmaríne. Mi naneqmarí titirue nárié náneq íre Maniká náwé náneq tahnsáne. ²⁰ Írakaumo. Nahnsó kegá titirue nárié náneq Maniká íre náwasa peh owainawamarí náriéwe. Owainawansabé iwíáh iwíáh atéhboq sensabé titirue nárié náneq pehragahro.

²¹ Itene Wahnah pukú tanáhráq iahreraq kéh káhpupéqté wánínkákáq owainawansabé iwíáh iwíáh atáh káhpupéqté wánínkákáq moráráq neho. Itene Wahnah pukú tanáhráq iahreraq kéh tópáhnkákáq owainawansabé iwíáh iwíáh atáh tópáhnkákáq moráráq neho. ²² Mirairataq Sísá itene Wahnahnka, Aneqsabé íné nuweq owainawansabé iwíáh iwíáh ataho éna abiahnsa aitanawire. We anotah pagégé aní púaq itega we íre kiotaikorahúna mino.

* 10:16: Kárikí ehwéhme tópahme íre kéhre. Páreti kéhre.

Ahriahri itega Maniká áwíq pankeraneheqmúne i ehwéhne.

²³ Mó kegá, Ite moke miraona naneq aiq kawerire ewe. Peh moke miraona naneqka ite kaweqtaq méyabe íre séhréh aitahráhire. Moke miraona naneqka ite Sísa kawerue kéreyabe íre págege aitahráhire. ²⁴ Ite iuwahbeh sansá pehipi miraiyeho. Peh itene iyahnabo séhréh aritahráhi sansánoro.

²⁵ Máhkétirapéqté táhútáhúq paiqmaréhrataq mah tahutáhúq aneq sansánia táhútáhúqpo ue íre kasenoro.† ²⁶ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Moke mah marákó marákóákákq mahtaqq kéh náneqkákákq itene Wahnahne náneq mire
ire. (Lo 10.14; Buk Song 24.1)

²⁷ Sísa íre tagaríéh ánínká itensabé, Táhutahuronehboq máhoro ínaraqmé ite iuwahbáhnaraq kowe nahro. Wensabé, Mah tahutáhúq eheqtepo ue íre kasenoro. Wega náwí náneq pehipi nahro. ²⁸ Mó anínká itensabé, Mah awáq owainawansabé titirúna naneq náwúge ínaraq íre nahro. Mi awáqkákáwé ite íre ahbabáq aitahráhire. Peh ite teí ání ahbabáq atéhboq íre nahro. ²⁹ Itega ahbabáq iwiáhhowe íre iraruge. Írakaumo. Peh teí ánínká, Itega aiq ahbabárowe íwiáhhineho.

Mina tahnsa íwiáhi aní íre míahnaraq íné nuwahbeh naneq nahrahuge. Peh móbeq miéh áníné awehrii sansánká íné íre saiqnariahrahahi mino. ³⁰ Manikánsabe, Kaweróne atena mi tahutáhúq nahnara tagehra kegá árahue ehweh aintagéhbo?

³¹ Itega tópahnkákákq wánínkakaq nehrataq mó naneq arámbéhrí mirairataq Maniká áwíq pankeraneheéq wensabé íwiáhhue kawerue miraoro. ³² Itega miraonka Asiu kereq nahnso kereq Sísa tagaríáh kéreq ahbabáq arítéhboq iwiáhhue peh kaweq sansánoro.

³³ Ómi mó kegá moke ínéga mirau sansá kaweq sansáne íwiáhigeheéna mirauge. Íné nuwahbeh sansámé íre mira aruqaruruge. Íné tagah ke séhréh aritanieéna sensabé iwiáhhéna peh kaweq sansá mirauge. Segá Síssane ehweh irera kawerue sehigigeheéna sensabé iwiáhhéna mirauge.

11

¹ Ínéga Sísa Karáhéne sansá sehgiúnserah ite moq néne sansá sehgióro.

Poraga ayahqonsabe irarú ehwehne.

² Itega íné iahreraq matawéq moke íwáhnorurau ehwéh kawerue sehgió púana itensabé iwiáh íwiáh aitóge. ³ Mó ehwéh kawerue ahtebagehboq írátíáhro. Wehga wene ahre wahnahnirana Sísa Karáhéga moke weh wahnahnirana Maniká Iteriboga Sísa Karáhé wahnahnire.*

⁴ Sísa Karáhé wene Wahnah puana wehga púrerínaraq wene ayahqno íre akari atiankehe. Manikáne Awanka íwiáh atahna ehweh irarínaraq wene ayahqno íre akari atiankehe. Mi tanáhráq wene ayahqno akariaráhnaraq Sísa Karáhé ayehitawinawire. ⁵ Wenawehq wene wahnah puana ahrega púrerínaraq wene ayahqno akari atiankehe. Manikáne Awanka mi ahre íwiáh atahna ehweh irarínaraq wene ayahqno akari atiankehe. Mi tanáhráq wene ayahqno íre akariaráhnaraq wega wenawehq ayehitawinawire. Mi tanáhráq wene ayahqno íre akariaráh áhréwé ayahra káuqsúéh áhré tahnsane. ⁶ Wene ayahqno íre akariaráhnaraq wene ayahra káuqsuankéhe. Ayahra moke káuqsue sansa ayehiteh sansáne íwiáhirataq ayahra pehragéq ayahqno akariaráhro.

⁷ Manikánka weh mirarotaq wewe tahnsá mirarowara wehga Manikáne anotah awíqkákákq Manikáne págege sansánkákákq sokigiowe. Minayabe wehga púrerínaraq wene ayahqno íre akariinkehe. Manikánka ahre mirarotaq wenawehqne awíqkakaq wene págege sansánkákákq sokiginieéna akariinkehe. ⁸ Manikánka wehuke mirarotaq

† 10:25: Mó tanáhráq mó tanáhrárué mó kegá ménkámehnkáne awaq titirue péhepehe maniká náwúwe. Náwera anehe máhkétirapéq mi awáq kobaiqmarówe. Mi awáqsábé Poraga Sísa tagaríáh keyábé, Íre kasenéq pehipi paiqme nahro úwe. * 11:3: Písini ehwéh wahnahninsabéwé “het” kéhre. Písini ehwéh “het” téhtaré áwáhé kéhre. Mó morá áwáhé itene ehwehme ayahqnone. Mó morá áwáhéwé itene ehwehme wahnahne.

wega ahrene ayahnsatate weh miraroo? Írakaumo. Wega wehne ahwígara piruqme ahre mirarowe.

⁹ Manikánka ahreyabé iwíáhéna wehga séhréh atankeheéna miraroo? Írakaumo. Wega wehyábé iwíáhéna ahrega wenawehq séhréh atankeheéna mirarowe. ¹⁰ Ahreronká sensuwehq sone ehweh kawerue sehgiónsábé íópeqté kégá tagagehboq mi inínsónká púrerirataq sene siyahqno akari atiagehe.

¹¹ Manikáne animárímé weh sebataq ahre sebararue mía míaó sansámé Maniká íre awahbeh sansáne. Írakaumo. Ahrega wenawehq séhréh atahnana wehga moq wene ahre séhréh ato aitéhre.

¹² Téhwe Manikánka wehne ahwígara mewe ahre mirarowara amahnága ahreronká ani maqmaq maqmarowara áhnte weh míáhwe. Manikánka moke kéh náneq áh-wárarowe.

¹³ Ahrega wene ayahqno íre akaria Manikánsabe pehipi púrerínaraqmé kaweq sansápo? Iteitega mi sansámé iwíáhue tagahro. ¹⁴ Weh íre wahto ayáhrá kahnaraq minaga we ayehitanae. Itene sánsánká minayabe aiq sokigi aí mino.

¹⁵ Ahrene íre wahto ayáhrá kahnaraqmé wene ayahrame wene awahriq nanere. Wene ayahqno akariinkeheéna Manikánka ayahra áwíre. ¹⁶ Ayahqno akariare ehwéhnsábé suwahrieh keyábé mó íre teriníe. Mó sansá írakaunire. Itereq mó Sísa tagariáh kéreqsabe peh morá mahna teiú sánsá kéhre.

Kórína kegá siahreraq ko táhútáhúq notaq íre kaweq sansánu ehwéhne.

¹⁷ Amahnága mó ehwéh teiníboq írátíáhro. Itega momiwíotaq mó ke séhréh aritéh sánsá íre miraia peh ahbabárowe. Minayabe itensabé íre iwíáh iwíáh aitóge. Írakaumo.

¹⁸ Mó anínká tenímé itega Manikánsabe iwíáh iwíáh ataneheéq momiwíotaq íre morá iwíáhia peh mó iwíáh mó iwíáhéq mó keyábé abiahnsa arítáhwe teníre. Tení éhwéhmé aiq pútaq ehwéhpómo. Peh aiq pútaq ehwéhne iwíáhuge. ¹⁹ Íre morá iwíáhirataq kaweq sansá ábórarinkeheéq sío síoéq iwíáhue tagéq, Insega aiq pútaq sansá sehgiramo éq ahtebahrahowe.

²⁰ Itega momiwíotaq itene Wahnah pukúnsabe iahreraq kéh táhútáhúq íre tábúsoqme nahwe. ²¹ Itega mó ke íre síwénunia peh apubúue wewene wewene táhutahuq nahwe. Miraonsabé pehgáriq tahutáhúq kéh kégá sirupibiirara mó kegá píah áhnte nahnsabé múguwahgu agowe. ²² Itene nahtapeq táhutahuréq naraho mino. Manikáne nahmé peh abehq nánere iwíáhoo? Itega mitaq séq tópah tabonah ke íre náriénsábé se siyehiteh mino. Aneq ehwéh teinínkono? Itega miraonsabé kawerowe aitanínkono? Ahqáho. Írakaumo. Itega mirao sansá íre kaweq sansáne.

Sísaga párétiakáq sera anonkakaq we kéro ke náriu ehwéhne.

(Mátíyu 26.26-29; Máhka 14.22-25; Áruká 22.14-20)

²³ Itene Wahnahnka níwáhnorurai ehwéh íwáhnoréna teiátáuge. Mahraue teiátáume Súrásaga Sísa naruo koweriro inókáhpéq itene Wahnahnka páréti mewena†

²⁴ Manikánsabe kaweróne atena keqme mahraréna, Mahnawé ninonka mire. Ite kaweraitanieéna ninonka Maníka awena pukinie. Íné iahreraq matiagehboq amahnága mirau sansánoro úwe. ²⁵ Úwara sega páréti nowana Sísaga káhpú mewena monseráh sánsánéna mahraréna, Mah nahníaq sérá anome néne korahq mire. Néne korahq tuinaga o sansa áhwárankehe. Itega nehrataq ahriahri íné iahreraq matíáhro úwe.

²⁶ Itega mah ehwéh sehgiónká Sísa itene Wahnahnka itene ahbabáqsabe pukúme pahsúéhre. Itega mi parétiakáq sera anonkakaq nahnka we pukúme pahsúéhre. Wega tuina tanáhráq mah sansá parabaginae.

Itene irupipeqté iwíáh ebeq iwíáhue tagéq anehe nanehe i ehwéhne.

²⁷ Sísa itene Wahnah pukúnsabe iahreraq kéh táhútáhúq neh anínká íre iwíáhue tagéna pehipi náhnaraqmé íre kawerinae. Mina tahnsa neh anínká itene Wahnahne anonkankakáq korahqkakáqsábé íre kaweratéh púana wega aiq mirainsabé anotahtaq

† 11:23: Párétiwe Asiu kené tópahne.

kamah awinkéhe. ²⁸ Náhna anínká wene arupipeqté íwíáh ebeq iwíáhue tagéna anehe párétiakáq sera anonkakaq nankehe.

²⁹ Náhna anínká itene Wahnahne anonkansabé kawerue íre iwíáhéna pehipi náhnaraq wega mirainsabé kamah awinkéhe. ³⁰ Ite áhnte kegá mina tahnsa narutonsabé amahnága mareqmarerue awahreowe. Mó táhmaroga itene Wahnahne anonkansabé kawerue íre iwíáhia pehipi narutonsabé aiq pukurowe. ³¹ Minayabe itega miraira sansá ebeq kawerue iwíáhue tagéq anehe nahnaraq Manikánka ite íre kamah ainkéhe.

³² Manikánka mah marákóipéqté sánsá sehgió ké ehweh aritena íre kaweqtapéq suankéhe. Itene Wahnahka itene sánsá tagéna íre ábéreh sansáne iwíáhéna kamah ainkéhe. Mókake íre kaweqtapéq eqmaq íúwéhnehoéna itega ahabáro tanáhráq kamah ainainire.

³³ Néne iyahnabo anímárino, momiwíue méq Sísa pukúnsabe iahreráq kéh táhútáhúq nehrataq mó naneheraira keyábé iwíáhue síwénunue moráráq nahro. ³⁴ Manikánka kamah awinehboq arupibii anínká ebeq wene nahtapeq táhutahuraruenta anehe momiwórabeq pokinkehe.

Íné mó ehweh kéhre. Iteba konaraq mó áhwára áhwárao sansá kaweraitaníe.

12

Poraga Manikáne Awanka náina naneqsabé teí éhwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárino, Manikáne Awanka náina naneqsabé múguwahguéq áhwára áhwára iyehboq íwáhnorinie. ² Ite tagaríáhmé itega Sísa sánsá íre tagariarotaq péhepehe maniká íre ehwehnorahi naneqsabé iwíáh iwíáhue mi sansá sehgirowe. ³ Teiníboq kawerue írátíáhiro. Manikáne Awanka iwíáh atéh anínká Sísansabé íre éhruru atahráhire. Manikáne Awanseq íre mía míai anínká, Sísa néne Wahnah mire. We awahbeh sansá sehginíe irarerahiro? Írakaumo. Wega íre irarerahire.

⁴ Manikáne Awame we peh morá ánínéna wega í náneqme mó naneq mó naneq náire. ⁵ Maniká itene Wahnah peh morá ánínéna wene arambehriwe wega sainsúéh arámbéhrí mó naneq mó naneq arámbéhrí sainsúéhraq miraúne. ⁶ Manikáne arambehri miraúnayabé mó aní mó arámbéhrí mó aní mó arámbéhríue miraúne. Maniká peh morá ánínéna wene arambehri kawerue miraigeheéna séhréh aitéhre.

⁷ Itega mó Sísa tagaríáh ké séhréh aritageheéna Manikáne Awanka págege naneq ite mó aní mó anínue náire. ⁸ Wega mó aní iwíáh atéhra na peh Manikáne iwíáh púana ahtebia iwíáh pahsuahráhire. Wega mó aní mó iwíáh atéhra na wene auranka íre tageh naneq wene arupipeq tagariahrahéna pahsuahráhire. ⁹ Wega mó aní iwíáh atéhra na mi anínká Manikánsabe anotahta q aiq pútare atéhre. Wega mó aní págegeue séhréh atéhra na awahre keyábé púreq aritéhrara kaweragowe.

¹⁰ Wega mó aní págege atéhra na óta q sansá miraorahire. Wega mó aní iwíáh atéhra na mi anínká íre wewene iwíáh peh Manikáne Awanka iwíáh atéh éhwéh irarerahire. Wega mó aní iwíáh atéhra na mi anínká owainawane awankakaq wehukene awankakaq saraqsuahráhire. Mó aní iwíáh atéhra na we kambare ehwéh irarerahire. Irarirana Manikáne Awanka mó aní iwíáh atéhra na mi kambaré éhwéh ahtebéna wewene ehwehta q pahsuahráhire.

¹¹ Manikáne Awa peh morá ánínéna mi pagégé náneqmarí náire. Wewega iwíáhue mó aní mó naneq awena mó aní mó naneq awena ue náire.

Ite Sísa anonka tahnsá míone i éhwéhne.

¹² Wehukéníe anonka peh morá ánónkánirana áhnte naneq kéhre. Mi naneqmarí kéhrana peh morá ánónká kéhre. Mina inserah moke ite Sísa tagariona kewé wene morá ánónká tahnsa míone. ¹³ Ambanta wánípipeq kéhtáq wánínka moke ambantaipéq kéhnserah Manikáne Awa peh morá ánínéna itene irupipeq séna mía míaire. Wega iteba mía míai puaq ite ómi Sísa morá ánónká tahnsa míone. Ite Asiu kereq nahnsa kereq arambéhri q saiqnaríáh kéreq arambéhri yabé ápeq meyháh kéreq morá ánónká tahnsa

míone. Ite págege anímárí míageheéq wání ahriahri nónanserah Manikáne Awanseq mía míáúne.

¹⁴ Ite tagarionawe wehukeníné anonka íre peh morá náneq kéhre. Írakaumo. Wene anonkataq áhnte naneq kéh mino. ¹⁵ Aigáránká mahraréna, Íné íre ayahnkara púana íné íre mah anónkáné aigará múge itaq tahirímé anonkanka wene aigará súéh iripo? Írakaumo. Anonkanka wene aigará íre suahráhire.

¹⁶ Wehukeníné ayahqnotaq kéh áhrégá mahraréna, Íné íre aura puana íné íre mah anónkáné ahre úge itaq tahirímé anonkanka wene ahre súéh iripo? Írakaumo. Anonkataq kéh ahre íre suahráhire. ¹⁷ Anonka íre mó naneqkákáq peh aura kéhtáq tahirímé ehwehme árahue irahráh iripo? Anonka íre mó naneqkákáq peh ahre kéhtáq tahirímé árahue táhutahuq kaweq kunkúnire irari iripo?

¹⁸ Anonkame íre peh morá náneq kéhre. Írakaumo. Manikánka wehukeníné anonka mirarotaq we awahbónserah moke náneq mirarena kawerarowe. ¹⁹ Wehukeníné anonkataq peh morá náneq kéhtáq tahirímé íre anonkanurá kéh irino. ²⁰ Wehukeníné anonkataq áhnte naneq kéhrana wene anonka peh moráe.

²¹ Wehukeníné auranka wene ayahnkaranásábé, Are íre míahnaraq tahirímé kaweqtaq míó irino íre irarerahire. Írakaumo. Wehukeníné ayahqnonka wene aigaránsábé, Are íre míahnaraq tahirímé kaweqtaq míó irino irarerahiro? ²² Írakaumo. Wehukeníné anonkataq mó naneq págege naneq kéhrana mó naneq mareqmareq naneq kéhre. Mi maréqmáréq náneq íre kéhtáq tahirímé wene anonka kaweqtaq kéh iripo? Írakaumo.

²³ Itene inonka mareqmareq naneqme sehikaranká peraq inehoéq mi maréqmáréq náneq kawerue wahnahnúne. Itene inonka iyehiteh naneq mó kegá tagehoéq kawerue aneranerue akari atione. ²⁴ Itene inonka iwíáh iwíáhúna naneq mina tahnsanue íre akari atione. Itene inonka mareqmareq naneqkákáq iyehiteh naneqkákáq kawerue wahnahnigeheéna Maniká wewega iwíáhéna moke itene naneq mirarena kawerarowe.

²⁵ Kawerarowana íre webataq webatarue kéhre. Írakaumo. Mina inserah ite Sísane anonka méq mó iwíáh mó iwíáhiyehboq peh morá iwíáhoró. Ite Sísane anonka míáh púaq peh morá arerensabé iwíáh iwíáhinehboq mó keyábé iwíáhue we séhréh atéhoró. ²⁶ Wehukeníné anonkataq ehqpopoq érinaraq wene anonka moke érire. Mina inserah ite Sísane anonka míona puaq mó aní érita q ite moq ómi íérire. Mó kegá ite míonarabeqte ánínsábé iwíáh iwíáh atáhwaq itega moq wensabé iwíáh iwíáhúne.

Manikánka mó arámbéhrí mó arámbéhríue omaq sitéh éhwéhne.

²⁷ Ite Sísá Karáhé tagaríáh ké wene morá ánónká méq mó aní mó anínue wene anonkataté náneq míáhwe. ²⁸ Sísá tagaríáh ké gá wene sánsá kawerue sehigigeheéna Manikánka mó arámbéhrí mó arámbéhríue omaq sitéhre. Téhwe wega eqmaro ke omaq sitéhre. Anehémé Manikáne Awanka sokigi arí éhwéh pahsúáh ké omaq sitéhre. Mó anéhémé síwáhnoro ke omaq sitéhre. Ótaq sansá mirao kewé, awahre ke kawerarítáh kéwé, séhréh arítáh kéwé, wahnahnarítáh kéwé, mó kehináné kambare ehwéh irare kewé, minawari Manikánka moke omaq sitéhre.

²⁹ Sísá tagaríáh ké eqmaro kene arambehri ómiga íre mirao mino. Manikáne Awanka sokigiarí éhwéh ómiga íre pahsúáh mino. Síwáhnoré arámbéhrí ómiga íre mirao mino. Ótaq sansá miráe arámbéhrí ómiga íre mirao mino. ³⁰ Awahre ke kawerarite arámbéhrí ómiga íre mirao mino. Kambare ehwéh iraré arámbéhrí ómiga íre mirao mino. Kambare ehwéh ahtebéra seyene ehwehtaq pahsue arámbéhrí ómiga íre mirao mino. Írakaumo. Ómi kegá mi arámbéhríarí moke íre miraorahowe. Peh Manikánka mó arámbéhrí mó arámbéhríue omaq sitéhnserah miraorahowe. ³¹ Manikáne Awanka náí náneq iwíáhue tagéq kiotaiki naneqmarí meyanéhe iwíáhéq minayabe irutaboirono.

13

Moke mó keyábé irutaboironhe i éhwéhne.

Kiotaiki sansánsábé teinie.

¹ Íné moke mó kehináné ehwehnikakáq íópeqté kéné ehwehnikakáq irarenaraqmé mó keyábé íre nirutaboairarítáhnaraqmé íné peh abehrání míanie. Táoyankakaq peroqkákáq subírana ehwehnirara íráh kéga anetaníbo íwíáhonserah ínéga mó keyábé íre nirutaboairarítáhnaraqmé sega néne ehwehnsabé moq anetaníbo íwíáhigehe.

² Manikáne Awanka iwíáh aitéh éhwéh irarenaraqmé mó keyábé íre nirutaboairarítáhnaraqmé íné peh abehrání míanie. Ínéga moke epéqté éhwéh ahtebahnaraqmé mó keyábé íre nirutaboairarítáhnaraqmé peh abehrání míanie. Ínéga Manikánsabe anotahtaq aiq pútare atónsabé sáwéhyabe, Móbeq agúno atáhnaraqmé mi sawéh móbeq agínaraq mó keyábé íre nirutaboairarítáhnaraqmé peh abehrání míanie.

³ Moke néne ménsámehnsá tabonah ke náriénaraq sensabé íre nirutaboairarítáhnaraqmé tabonah ke náriénaga íre séhréh aintankéhe. Sísane sánsá sehgiúnsabé mó kegá íné táhtoqme ninonka iraipéq nuehrana tabikonaraq sensabé íre nirutaboairarítáhnaraqmé ínéga miraonaga íre séhréh aintankéhe.

⁴ Mó keyábé arutaboairarítéh ánínká íre áyátia peh uwaresa áníne. Wega mó ke kaweraritena se matíáh náneqsabé aigará íre pabekire. Írakaumo. Wega, Íné anotah aní múge íre iwíáhíre. Wega wenáwíq íre pankeréhre.

⁵ Arutaboairarítéh ánínká íre ahababáq saiyo aníne. Wega peh morá wewensabé íre iwíáh iwíáhíre. Wega íre apubúue abiahmáreh áníne. Mó kegá we ahababaratáhnsabé íre iwíáhí aníne. ⁶ Arutaboairarítéh ánínká ahababáqsabe íre iwíáh iwíáhí peh aiq pútaq sánsá kaweq sánsánsabé iwíáh iwíáhíre.

⁷ Arutaboairarítéh ánínká íre kaweq sunúqkákáq kawerue arambehrire. Wega Manikáne ehwehnsabé ahriahri aiq pútare atéh áníne. Manikáne omasa éhwéhnsabé mirainawire iwíáhéna kawerue áwénunire. Wene arupipeq umehi tanáhráqkákáq íre túbáhagia Manikáne sánsá peh tábúsoqme ambubu atawéna sehgire.

⁸ Itega mó keyábé irutaboairarite sansamé íre parabagorahire. Írakaumo. Manikáne Awanka iwíáh aitéh éhwéh irare sánsá parabaginawire. Manikáne Awanka iwíáh aitéhra q kambare ehweh irare sánsá parabaginawire. Kawerue ahtebé sánsá parabaginawire. Peh morá mó keyábé irutaboairarite sansamé íre parabaginawire.

⁹ Amahnága ite peh ákáhta q ahtebóne. Manikáne Awanka iwíáh aitéh éhwéh peh ákáhta q ireq irarerahúne. ¹⁰ Aiq pútaq naneq sínaraq moke amahnága ahtebóna naneqmarí parabaginawire.

¹¹ Íné káriq aní míarautaq káriq anímárin ká ehwehnéra iwíáhéra mira onserah sánsánura qe. Anotah aní úkurautaq káriq aníne sánsá sutauge. ¹² Wehukenínká sunkíkíri nahupéqté timanopipéq tagéna awankura q íre kawerue tagehnserah amahnága itega Manikáne naneqmarí peh ákáhta q tagahrahúne. Wehukenínká mó aníne auranabiah tagehnserah mókake itega Manikáne naneqmarí kawerue taganeheqmúne. Manikánka amahnága ite moke tagaríéhnserah mi tanáhráq itega we moq taganeheqmúne.

¹³ Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atewé, Manikánka ite kaweraite tanahráqsabé áwénunéwé, mó keyábé arutaboairaritewé, mi sánsátáro peh kagainae. Mó keyábé arutaboairarite sansanká mó sánsátaré kiotaikire.

14

Manikáne Awanka iwíáh atéhrana pahsúéh éhwéhne.

¹ Mó keyábé irutaboairarite sansánsabé ahriahri anotahta q irutaboiroro. Manikáne Awanka náina naneqsabé anotahta q iuwahbehre iwíáhoró. Wega iwíáh aitéhra q Manikáne ehweh irareraho sánsánsabé anotahta q irutaboiroro. ² Manikáne Awanka iwíáh atéhrana kambare ehweh irari anínká íre mó keyábé peh Manikánsabe irarire. Mó kegá mi kambaré éhwéh íre íráhwana peh Manikánsabe irarire. Manikáne Awanka iwíáh atéhrana kambare ehweh irari anínká peh epéqté éhwéh Manikánsabe irarire.

³ Manikáne Awanka iwíáh atéhrana Manikáne ehweh pahsúéh ánínká wehukeyabé irarire. Wehuke séhréhue págege aritanieéna irarire. Íráh kéga peh kaweq sánsá sehgi gheéna irarire. Sirupipeq eyoyó aritanieéna irarire. ⁴ Manikáne Awanka iwíáh

atéhrona kambare ehwéh irari anímé mi ehwéh irarinka peh morá wewene arupipeq kawerire. Manikáne Awanka iwíáh atéhrona Manikáne ehweh pahsúéhnká moke mibeqté Sísá tagaríáh ké séhréh arítéhre.

⁵ Manikáne Awanka iwíáh aitéhraq kambare ehwéh irarúnaraq kaweq sansánirana moke itega mirairansabé nuwahbehre. Manikáne Awanka iwíáh aitéhraq wene ehweh pahsúáhnaq irare sansá anotah kawéq sánsá púana itega moke mirairansabé anotah-taq nuwahbehre. Wehukénká kambare ehwéh irarínaraq mó anínká Sísá tagaríáh ké séhréh aitanieéna mi kambaré éhwéh áwahewé itene ehwehtaq pahsuankéhe. Itene ehwehtaq pahsuhna aní íre míahnaraq Manikáne ehweh irarinka kambare ehwéh kiotaikire.

Kambare ehwéh irari anínsábé éhwéhne.

⁶ Ínéga iteba senaraq Manikáne Awanka íné iwíáh aintahnana kambare ehwéh irarenaraq árahue séhréh aitanínkono? Peh kambare ehwéh irarenaga ite íre séhréh aitahráhuge. Ínéga séhréh aitó iwíáh matíáhnaraqmé Manikáne Awanka sokigi aní náneq teiníe. Manikáne Awanka iwíáh aintéhrona wewene ahtebia iwíáh pahsuqme teiníe. Maniká Awanka iwíáh aintéh éhwéh pahsuaníe.

⁷ Táoyankakaq kíthakáq íre oga míéh náneqtaré wíre. Wehukega mi naneqtaré múguwahgue subirana íre kaweq ehwéhnínara íréhra kegá aneq igonkópómo iwíáhigehe. ⁸ Sontía anínká pembíáh íre kawerue póbiahnaraqmé áwáhu sontía kegá ebehirabeqsabé árahue apubúue sokah sokahigehbo? ⁹ Mina inserah itega kambare ehwéh irarirataq mó kegá árahue iragéhbo? Kambare ehwéh púara mó kegá íre íráhwana mi ehwéhmé peh abehraginae.

¹⁰ Mah marákó marákóipéq áhnte ehwéh kéhre. Moke mi ehwéhmárimé mó kegá mó kegáue íráh éhwéhne. ¹¹ Mó anínká íné íre írátío éhwéh irarínana, Eheqte kambaré éhwéhpómo iwíáhugana wega moq ínensabe, Kambare ehwéh iraréna aní móne aintéhre. ¹² Mina inserah itega kambare ehwéh irarirataq mó kegá íre iragéhe. Manikáne Awanka náina naneqsabé irutaborowe. Minayabe ite Sísá tagaríáh kegá wene sánsá moraráq kawerue sehgoneheéq Manikáne Awanka náina naneq mewe we séhréh atéhoró.

Poraga kambare ehwéh irare sansá teriu ehwehne.

¹³ Minayabe Manikáne Awanka iwíáh atéhrona kambare ehwéh irari anínká mi ehwéh ahtebé pahsuankéhboq púrerúno atóge. ¹⁴ Kawerue iwíáhoró. Kambare ehwéhtáté púrerutaq peh morá néniwanka púrerirana nirupipeqté iwíáhwé peh túbáh agire. ¹⁵ Minayabe anerininkono? Néniwanka púrerirana néne nirupipeqté iwíáhgá moq púrerinie. Néniwanka igonkónirana néne nirupipeqté iwíáhgá moq igonkóninie.

¹⁶ Arega mina tahnsa íre mirainaraqmé peh arenawanka Manikánsabe, Kaweróne atéhrona mó anínká mi kambaré éhwéh íre íréh púana Manikánsabe árahue moraráq kaweróne irarinkehbo? Írakaumo. Wega, Kaweróne íre irarinkehe. ¹⁷ Mi kambaré éhwéhmé íre íréhre. Minayabe arega kawerue púrerónaga we íre séhréh atéhre.

¹⁸ Ínéga kambare ehwéh irare irareunsabé Manikánsabe iwíáh iwíáhuge. Ínéga kambare ehwéh irarunka itene kambare ehwéh irare sansá kiotaikire. ¹⁹ Sísá tagaríáh ké momiwíotaq ínéga wehuke síwáhnorinieéna pehgáriq irahráho ehwéh irarenaraq kawerire. Pehgáriq irahráho ehwéhnká áhnte kambaré éhwéh kiotaikire. Minayabe íwáhnorutaq kambare ehwéh íre iraruge.

²⁰ Néne iyahnabo anímárinó, káriq anímárinká iwíáho serahniyehboq peh ahtebia ábóawáh wéhgá iwíáho serahnoro. Inahunahnínká ahababáqsabe íre iwíáhi serahnoro.

²¹ Manikáne ehwehnka mahraréna,

Wáhnaupeqté kambare ehwéhnkákáq ké iwíáh arítógara sega mahtaqté ké néne ehweh terigéhe. Terírataq néne ehwehnsabé, Ahqáho. Iuwahriehre igehe. Maniká itene Wahnahnka aiq mahrarire ire.

(Aisaia 28.11-12)

²² Minayabe Manikáne Awanka iwíáh arítéhrrara kambare ehwéh irare sansámé Manikánka mi sansá inseréhyabe iwíáhéna omaq sitehro? Wensabé aiq pútare atáh kényábé iwíáhéna mi sansá omaq sitehro? Írakaumo. Peh wensabé íre aiq pútare atáh kégá wensabé iwíáhigeheéna mi sansá omaq sitéhre. Manikáne Awanka iwíáh arítéhrrara wene ehweh pahsúáh sánsá wensabé íre aiq pútare atáh kényábé iwíáhéna mi sansá omaq sitehro? Írakaumo. Peh morá wensabé aiq pútare atáh ké séhréh aritageheéna mi sansá omaq sitéhre.

²³ Ite Sísá tagaríáh kégá momiwíirataq ite ómi kambare ehwéh irariyeho. Irarirataq mó ke Sísá íre tagaríáh kégá séra mi kambaré éhwéh íréhrataq itensabé, Uwoyansa ke móe aitagéhe.

²⁴ Manikáne Awanka iwíáh aitahnaraq ite ómiga Manikáne ehweh pahsuqme irarenaraq Manikánsabe íre aiq pútare atéh ánípópoq mó anípópoq sínaraq itene ehwehnka wene arupipeq pankehe. Pahnaraq, Íné ahababáq ani múge iwíáhéna ²⁵ wene arupipeqté iwíáh pahsúéhnsábé Manikánsabe áhtenéna káuqmunue iwíáh iwíáh atena, Manikánka iteba aiq pútaq míéhre inkehe.

Ite momiwío arámbéhrí tábúsoqme miraoro i ehwéhne.

²⁶ Néne iyahnabo anímáríno, itega momiwíirataq aneq sansánonehknono ewo? Teiníboq írátíáhro. Itega Manikánsabe iwíáh iwíáh ataneheéq momiwíirataq Sísá tagaríáh ké we séhréh atéhoro. Mó anínká itensabé, Mah igónkónonehe irarinkehe. Mó anínká íwáhnorinkehe. Mó anínká íre wega iwíáhi naneq peh Manikánka sokigi awí náneq teínkéhe. Manikáne Awanka iwíáh atéhrana mó anínká kambare ehwéh irarinkehe. Manikáne Awanka iwíáh atéhrana mó anínká kambare ehwéh áwahe itene ehwehtaq pahsuankéhe. Momiwíirataq peh morá we séhréh atéhoro aitóge.

²⁷ Kambare ehwéh irarirataq íre áhnte kégá irarigehe. Peh téhranítégábópoq apahránítógábópoq irarigehe. Moráráq irariyeho. Írakaumo. Peh mótaq mótarue irarero. Peh morá anínká kambare ehwéh irarínaraq anehe ahtebeh anínká mi ehwéh áwahe itene ehwehtaq pahsuankéhe. ²⁸ Kambare ehwéh áwahe pahsuahráhi anínká íre míahnaraq kambare ehwéh ábóraq irariyehboq peh itene irupipeq iwíáhue Maniká teawéro.

²⁹ Manikáne Awanka iwíáh aitahnaq pahsúéhrataqmé peh téhranítégábópoq apahránítógábópoq pahsuagéhe. Pahsúéhrataq sene ehweh íráh kégá sirupipeq kawerue iwíáhue tagagehe. ³⁰ Manikáne Awanka tútuue míéh ání iwíáh atahnana wega iriginkehe. Mi iwíáh atahna ehwéh pahsuankéhboq mó ehwéh irari anínká ehiya míankehe. ³¹ Manikáne Awanka iwíáh aitahna ehwéh ite ómiga mótaq mótarue irarigehe. Ite ómiga ahtebéq itene irupipeq eyoyóinkehboq mótaq mótarue irarigehe.

³² Manikáne Awanka iwíáh aritahna kégá mi ehwéh pehipi íre irarigehe. Peh sene iraré tanahráqsábé áwénunigehe. ³³ Manikánka moke wene arambehri tábúsoqme arambehriire. Wega íre áhwára áhwára sansánire. Minayabe itega momiwíirataq ite moráénue we awahbeh sansánoro.

³⁴ Mósísiga sehgióro ú ehwehncá mahraréna, Ahreronká weh wahnahniyeho ire. Minayabe Sísá tagaríáh kégá momiwíirataq ahreronká ehweh irariyehboq peh ehiya méra kawerue iragéhe. ³⁵ Sísá tagaríáh kégá momiwíirataq ahre inínká mitaq ehweh irarínaraq íre ábéreh sansáne. Minayabe ahreronká íre kawerue íréhrataq mótaq sene nahtapeq sensuwéhqsonsabé kasenigehe. ³⁶ Teiú éhwéhnsábé ite íre iuwahbehro? Manikánka wene sánsá ite miónarabeq áhwárehre iwíáhoo? Íre itebataq wene sánsá iahtebóna wino.

³⁷ Íné Manikáne ehweh iraru aní múge iwíáho kereq íné Manikánka iwíáh aintéhre iwíáho kerero, néne ehweh íráhro. Ínéga sehiranue teiú éhwéhmé Manikánka sehgióro i ehwéhne. Minayabe aiq pútare aintáhro. ³⁸ Néne ehwehnsabé ahqáho aintéh anímé we íre Manikáne ehweh irari aní míre atáhro.

³⁹ Néne iyahnabo anímáríno, Manikáne Awanka iwíáh aitéhraq wene ehweh pahsúe sansánsábé irutaboiroro. Manikáne Awanka iwíáh atéhrana kambare ehwéh irare

sansánsábé íre ahqáho atáhhro teriéro. ⁴⁰ Momiwírataq moke mira sánsánirataq peh kawerue tábúsoqme miraoro.

15

Sísa Karáhé pukúwana iriwe oganúq ato ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárinó, kaweq ehwéh teiátáutaq ireq aiq pútare ainteq kawerue sehgirowe. Mi kawéq éhwéhnsábé iahrreraq itóge. ² Itega kawerue sehgirowsabé Manikánka kaweraitéhre. Sísansabé aiq pútare atera anehe túbáh ago kewé peh abehragowe.

³ Teniátái ehwéh teiátáuge. Mi ehwéhnká moke mó ehwéhmarí kiotaikire. Teiena mahrarurauge. Manikáne ehwehnka aiq irarinserah Sísa Karáhéga itene ahbabáqsabe kaweraitanieéna pukúwe. ⁴ Sega we maisarówana Manikáne ehwehnka aiq irarinserah Manikánka apahtáro wéhékáhtáq iriwe oganúq atowana ⁵ Sísaga ebeq Pítaba kéna anehe we kéro keba kúwara tagowe.

⁶ Anehe áhnte ke, wensabé aiq pútare ató kega momiwíuwe. Mi kewé sene náhmbahq 500 kiotaikire. Momiwíuwana Sísaga seba kúwara tagowe. Áhnte tago ke oga míáhware mó tahmáro pukurowe. ⁷ Anehe wega Sémísiba kéna anehe moke eqmaro keba kúwe.

⁸ Moke eqmaro keba kúwana anehe íné íre kaweq aní míaraugana wega ínéba surairana tagarauge. Anowagá wene ani íre ábéreh tanáhráq maqmaréhnserah aní míóge. ⁹ Sísa tagariáh ké síwíoqnaraunsabé niyehitehre. Miraurau puara mó kegá ínénsabe, Manikánka eqmaréh aní míre íre irarerahowe. Moke mó eqmaro kega íné kiotaikowe.

¹⁰ Manikánka ínénsabe arutaboiraintaráinsabé amahnága wene kaweq arámbéhríu aní míóge. Wega séhréh aintaráitaq íné íre túbáh agurauge. Mó eqmaro kega kawerue arambehriuwana néne arambehriga moke sene arambehri kiotaikuraire. Ínériahriáh íre arambehriuge. Peh Manikánka séhréh aintéhnká kawerue arambehriuge. ¹¹ Sereq ínereqne arambehriyabé íre iwíáh íwíáhuge. Itega kaweq ehwéh teiátáúnaraq aiq pútare aitarónsabé iwíáh íwíáhuge.

Ite moke pukonana Manikánka anehe tanáhráq ite oganúq itahna ehwéhne.

¹² Sísa pukúwana Manikánka we iriwe oganúq atonsabe tei teinuge. Minayabe táhmaro itega, Manikánka pusa ké íre iriwe oganúq sitankéhe éhwéhmé aneqsabé irareo? ¹³ Manikánka pusa ké íre iriwe oganúq sítéhtáq tahirímé wega Sísa Karáhé moq íre iriwe oganúq ato irino. ¹⁴ Sísa Karáhé íre iriwe oganúq atotaq tahirímé itega tei teinúna ehwéh abehq éhwéh úki irino. Sísansabé aiq pútare atona sansá moq abehq sansá úki irino.

¹⁵ Manikánka Sísa Karáhé iriwe oganúq ato ehweh tei teinu puana Manikánka pusa ké íre iriwe oganúq sítéhtáq tahirímé wene ehweh múguwahguéq péhepehenúna irino. ¹⁶ Manikánka pusa ké íre iriwe oganúq sítéhtáq tahirímé wega Sísa Karáhé moq íre iriwe oganúq ato irino.

¹⁷ Íre iriwe oganúq atotaq tahirímé aiq pútare atáronka abehragirana itene ahbabáq peh kéh irino. ¹⁸ Íre iriwe oganúq atotaq tahirímé wensabé aiq pútare atera pukuro ke iraipéq pokuro irino.

¹⁹ Itega Sísansabé aiq pútare ateq wensabé áwénunúne. Ité peh marakóipeq míona tanáhráq Sísaga ite kaweraitéhre éq áwénunúnaraq tahirímé ite irupipeq umehi ke míona irino. Mó ke siru umehi ke míáhwe. Ité peh anotahtaq iru umehi ke míona irino.

²⁰ Manikánka Sísa Karáhé iriwe oganúq ato ehwehmé aiq pútaq ehwéhne. Manikánka Sísa Karáhé ebeq iriwe oganúq atena mó ke anehe iriwe oganúq itankéhe. ²¹ Wehukéninká puké sansa áhwárowana mó wehukéninká iriwe oganúqite sansa áhwárowe.

²² Éhrámaga téh ahbabaréna pukúnsabe moke anehete ke moq pukorahowe. Manikánka Sísa Karáhé téh iriwe oganúq atonserah we tagariona ke moq moke iriwe oganúq itankéhe. ²³ Ité oganúq itahna tanáhráq iriwe oganúq itankéhe. Sísa Karáhé

téh iriwe oganúq atena wega tuina tanáhráq wensabé aiq pútare atona ke iriwe oganúq itankéhe.

²⁴ Iriwe oganúq itahnana moke náneqmarí parabaginae. Sísa Karáhéga moke íópeqté wáhnáh kéreq mah marákóipéqté wáhnáh kéreq págege kereq saiqnariankehe. Saiqnarawéna Wenabonsabé, Moke minawari arene ayahpi máróge irarinkehe.

²⁵ Sísa Karáhéga kawerue wahnahnéna wene naruo moke karegaráruankéhe. ²⁶ Wega wene naruo moke saiqnaruenta anehe puké sansa moq parabaruankehe. ²⁷ Manikáne ehwehnka mahraréna,

Manikánka wensabé, Moke wahnahnúno atéhre ire.

(Buk Song 8.6)

Manikánka moke wahnahnúno atéh éhwéhmé wensabé, Ínénkakaq wahnah ainto íre irarire. Wega Karáhénsabe, Peh moke mó naneqmarínkákáq wahnahnúno atankéhe.

²⁸ Karáhéga moke wahnahnínagake wega Maniká Wenabonsabé, Ínénkakaq wahnahainto atankéhe. Mi tanáhráq Manikánka Sísa req moke itereq wahnahnaitankéhe.

²⁹ Mó kegá pusa ké séhréh aritaneheéra wání meyháwe. Sega mi sansá aneqsabé miraoo? Sega, Manikánka pusa ké iriwe oganúq sitankéhe íwíáhowe. Mira íwíáh íre ome aneqsabé wání meyaho? ³⁰ Manikánka pusa ké íre iriwe oganúq ítéhtáq tahirímé mó kegá nubiq suahráhorabeq arambehriu iripo? Írakaumo. ³¹ Néne iyahnabo anímáрино, ahriahri nirupipeq iwíáhéna, Ibora nubiq suaneherabowamo éna iwíáh aruqaruruge. Itega Sísa Karáhé itene Wahnahne ehweh sehgiónsábé iwíáh íwíáhéna mah ehwéh teiúge.

³² Épésa suwahpeqte kegá áwéhq poeráhq tahnsa méra Sísa ne arambehri mitaq miraurataq níwíoqnarowe. Manikánka pusa ké íre iriwe oganúq sitéhtáq tahirímé mirau arámbéhriyábé ápeq meyo iripo? Írakaumo. Mó kegá mahraréra, Mókake pukona tanáhráqsábé íre iwíáh íwíáhia peh táhutahuréq ábáhroneheqmúne ewe. Manikánka pusa ké íre iriwe oganúq sitéhtáq tahirímé sene ehweh sehgióro teiú irino.

³³ Mó kené péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritého. Ahbabáq kereq mía míairataq sega itene kaweq sansá íre kaweraragéhe. ³⁴ Itene múguwahgu sansá sueq tábúsoqme iwíáhoru. Ahbabáq sansa íre oro. Táhmáro itewe Maniká íre tagaríahwe. Minayabe iyehitankeheéna teiúge.

Iriwe oganúq ite inónkámé áwáhnáh inónká úkínae i ehwéhne.

³⁵ Mó kegá kasenéra, Pusa ké árahue iriwe oganúq sitankéhbo éra aneq tahnsá sínónká úsitankéhbo ewe. ³⁶ Mina tahnsa káséno kewé peh múguwahgu iwíáho kee. Ayu uqmaráhtáq pehipi íre kíréhre. Ebeqme mi ayú mugurúqme anehe kiapoue kíréhre. ³⁷ Ite ayu úótáq ánáhakaq íre uqmaráhowe. Peh sera uqmaráhwana kiapoue kíréhre.

³⁸ Manikánka mó ayúnsábé mó naneq kiro atena mó ayúnsábé mó naneq kiro atéhraha moke kíréh náneq íre monseráh náneq kéhre. ³⁹ Moke oga míáh náneq kamári íre monseráh sínónká kéhre. Írakaumo. Wehukéniné anonka mó tahnsánirana ménkámehnkáne sinonka mó tahnsánirana kabarane anonka mó tahnsánirana pahné anonka mó tahnsáne.

⁴⁰ Íópeqté náneq mó tahnsánirana mah marákó márákóipéqté náneq mó tahnsáne. Íópeqté náneq mó awáhríq náneq kéhraha mah marákó márákóipéqté náneq mó awáhríq náneq kéhre. ⁴¹ Pópoqnahga patahirana íónka íónitehraha wehyoqmarínká moq pehgáriq téhrehre. Minawarínká íre monseráh téhrehre. Mó wehyóqká ákáhtaq téhrehraha mó wehyóqká pehgáriq téhrehre.

⁴² Mina inserah pusa ké iriwe oganúq sitahnaraq mó tahnsá sínónká oganúq sitankéhe. Pusa ké maisaráhtáq kárékorahi sínónká maisaráhwana iriwe oganúq sitahnaraq peh kagaorahi sínónká kanae. ⁴³ Pusa ké maisaráhtáq íre kaweq mareqmareq sínónká maisaráhwana iriwe oganúq sitahnaraq kaweq págege sínónká úqkinae.

⁴⁴ Pusa ké maisaráhtáq awaqkakaq sínónká maisaráhwana iriwe oganúq sitahnaraq íre awaqkakaq sínónká peh wenawa tahnsá sínónká kanae. Amahnága awaqkakaq sínónká kéh púana mókake peh wenawa tahnsá sínónká kanae.

⁴⁵ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,
Teh miraro wehukení Éhráma oga mío aní úkúwe ire.

Mó Ehrámáwé anehenura súwe. Wenawanka oganúq itahráhire.* ⁴⁶ Oganúq itahráhi wehukenínká ebeq íre súwe. Írakaumo. Peh tanahuqtate miraro wehukenínká ebeq súwana oganúq itahráhi wehukenínká anehe súwe.

⁴⁷ Manikánka mah marákóipéqté tánáhúq mewe ebeq Éhráma mirarowana anehe sú animé íopeqté tuwe. ⁴⁸ Mah marákóipéqté kéwé Éhráma tahnsá míáhwara íopeqsabé suwahbeh kewé íopeqté tu ani tahnsa míáhwé. ⁴⁹ Amahnága ite tanahuqtate miraro ani tahnsa méq mókake ite íopeqté tu ani tahnsa míanehe.

⁵⁰ Néne iyahnabo anímárino, teiníboq írátíáhiro. Mah marákóipéqté ínónkánká Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre kioráhire. Itene kambarékorahi ínónkánká kaweq naneq kagairabeq íre kioráhire.

⁵¹ Epéqté éhwéh teiníboq írátíáhiro. Ite Sísa tagariona ke pukonaq mó táhmaro íre pukigehe. Itene inonkanka moke apubúue kagaorahi ínónká úkinae. ⁵² Anehete pembíáhnká ehwehnína tanáhráq wehukenínká auwíkéh inserah puko kegá irigéra mó íre pukigehe. Ite íre pukira kegá apubúue irigéq kagaorahi ínónká meyanehemúne.

⁵³ Itene kárékorahi ínónkámé peh kagaorahi ínónká úkinae. Itene pukorahúna ínónkámé peh oga mía míáé ínónká úkinae. ⁵⁴ Itene kárékorahi ínónkámé peh kagaorahi ínónká úkinae. Itene pukorahúna ínónkámé peh oga mía míáé ínónká úkinae. Mi tanáhráq Manikáne ehwehme aiq pútaraginawire. Mi ehwéhncá mahraréna, Manikánka págegeue mirainka kiotaikéna puké sansa parabarúéhre ire. (*Aisaia 25.8*) Mahnawé peh aiq pútaq ehwéhne. ⁵⁵ Wene ehwehnka mó mahraréna, Puké sansanká amahnága ite íre saiqnaríéh mino. Puké sansanká ite íre kamah aí mino ire. (*Hosea 13.14*)

⁵⁶ Amahnága tanáhráq Mósísiga sehgióro ú ehweh íre sehgiórahúnayabé ahbabárúne. Itega ahbabárúnayabé puké sansanká ite kamah aire. ⁵⁷ Itene Wahnah Sísa Karáhéga miraúnka págege aitéhra itega ebehúna naneq kiotaikorahúne. Minayabe Manikánsabe íwíáh íwíáh atone.

⁵⁸ Néne iyahnabo anímárino, kiotaikorahúnayabé Sísané sánsá íre túbáh agia peh ambubu atawéq sehgióro. Itega miraonayabé itene Wahnahnka aiq ahreraq matíéh púaq itene kaweq arámbéhrí íre abehq úkorahire. Minayabe itene Wahnahne arambehri tauntahunue miraoro.

16

Poraga, Nárira moné sorupahro ú ehwehne.

¹ Sarúsarama suwahpeqte Sísa tagaríáh ké nárigeheéna teiníe. Kárétía marákórápéqté ké Sísa tagaríáh ké ínégá teriátáu serahnoro. ² Itene arambehriyabé meyháh mónéwé itega ómi mó anínká mó anínkáue íwíáhue tagahro. Nárira moné tabanagínehboq o wikí ebeqte wéhékáhtáq ebeqte wéhékáhtárué móbeq soruparáhro. Itega mirairataq ínégá iteba konaraq mi moné awehra q kanae. Awehra q kahnaraq ínégá iteba konaraq itega sorupare arámbéhrí íre kanae.

³ Iteba konaraq itega táhmaro ke omaq sitáhiro. Segá Sarúsarama suwahpeq pokue mitaqté ké sorupato moné nárigeheéq omaq sitáhiro. Iteba konaraq Sarúsarama suwahpeqte ké páhsi sehiranue omaq sitéhra ke síníe. Néne páhsiakáq itene mónéakáq Sarúsarama suwahpeqte ké nárigeheéna eqmaq suaníe. ⁴ Ínégá moq pokinie íwíáhonaraq itega omaq sitéhra kegá ínereq pokonehe.

Poraga Kórina suwahpeqte ké koragáyabe awahbó ehwehne.

⁵ Ínégá Másérónía marákórápéqté ké kéragéna iteba kinie íwíáhuge. ⁶ Iteba konaraq ópeq tanáhráq mitaq míanabugamo. Iteba ména iuwena pokonaraq séhréh aintagéhe.

* 15:45: Mó Ehrámáwé anehenura sú animé Sísa Karáhé wíre. Aroma 5.14-19 tagahno.

⁷ Amahnága iteba wahto tanáhráq méyabe íre nuwahbehre. Mókake itene Wahnahnka kowe aintahnaraqmé ákáhtaq íre wahto tanáhráq iteba míanie íwíáhuge.

⁸ Amahnága ínégá mahtaq Épésá suwahpeq ména mah ke séhréh aritaníe. Itene iahreraq kéh tanáhráq Péntíkósi parabagínaraq mahtaq suena iteba kinie. ⁹ Manikánka séhréh aintéhra na mahtaq áhnte arámbéhríorahunsabé amahnága mahtaq ména Sísane arambehri mirainie. Mahtaq néne naruo moq áhnte míáhwe.

Poraga, Tímótireq mó kereq séhréh arítáhiro ú ehwehne.

¹⁰ Ínégá itene Wahnahne arambehri miraunserah Tímótiga moq miraire. Minayabe wega iteba sínaraq pehwehrué ateq séhréh atáhiro. ¹¹ Wensabé awiréh ateq inehepeq súého. Sísá tagaríáh kégá ínégá sirataq íné íwíáhume Tímótiga moq kouwekinkehe. Minayabe kouwekina ínaraq pehwehrué ateq kawerue séhréh atehrana ínégá sinkehe.

¹² Ínégá itene iyahnabo aní Ápóronsabé, Pokúno éna iteba koneherao ke Sísá tagaríáh kéreq are moq moráráq pokúno éna pagu pagunuraugé. Pagu pagunuraugana wega amahnága pokéyabe íre awahbehra na mókake wega íwíáhína tanáhráq iteba sinkehe.

Sísane sánsá ambubu atawéq sehgióro i ehwehne.

¹³ Aiq pútare atáh sánsá ambubu atawéq sehgióro. Íre áhreia peh págegeue míáhro. Kawerurero. ¹⁴ Moke arambehri mirairataq Manikánseq moke mó kereqsabé irutaboírue arambehriro.

¹⁵ Néne iyahnabo anímáríno, ite tagaríáhmé Ákáía marákórápéq Sítépána karírónánínká Sísansabé téh aiq pútare atárówe. Aiq pútare atera Sísá tagaríáh ké áhntetaq séhréh arítáhwe. ¹⁶ Mina tahnsa kene ehweh kawerue íráhro. Moke séhréh arítáh kéné ehweh kawerue íráhro.

¹⁷ Sítépánareq Pótúnátareq Ákáíkásareqka ínégá suronsabé nirupipeq eyoyóire. Itega ínégá íre serahonsabé sega íné séhréh aintáhwe. ¹⁸ Mi kégá itene irupipeq eyoyó aitónserah nirupipeq moq eyoyó aintáhwe. Mina tahnsano keyábé íwíáh íwíáhoró.

Poraga, Iro ro ú ehwehne.

¹⁹ Esia marákórápéqté Sísá tagaríáh kégá itensabé, Iro ro ewe. Mi akéq Ákúírareq Párisírareq sene nahtapeq momiwío kereqka itene Wahnah áwírue itensabé, Iro ro ewe. ²⁰ Moke mahtaqté Sísá tagaríáh kégá itensabé, Iro ro ewe. Itega we kawerue mehweh atéhoró.

²¹ Íné Poraga mah anéhété séhírá ínénéne niyahnkaratáté sehiranuge.

²² Itene Wahnahnsabé suwahrieh kewé íre kaweragoneherawoe. Itene Wahnahno, iteba mahbeq tuo.

²³ Itene Wahnah Sísaga itensabé arutaboíraitena séhréh aitéhre.

²⁴ Ite Sísá Karáhé tagaríáhnsabé itensabé ahriahri nirutaboírue.

2 Kórína Ebeq sáhnshawe ahtebé ehwehne.

Poraga Kórína suwahpeqte ké wega ebeq sehiranú pahsí náriuwara tagowe. Anehe mó tanáhráq Táításaga Kórína suwahpeq suena Poraba séna Kórína ke éhweh teawuwe. Teawuwana mi tanáhráq Poraga mah pahsí 2 Kórína pahsí sehiranúwe. Wene ehweh sehgiro keyábé Poraga kawerowe aritena wene ehweh íre sehgiro keyábé, Manikánka aiq pútaq íné eqmaq núwátái puaq néne ehweh íráhro teriuwe. Sísaga tagaríáh ké tabonah ke nárie sansá sokigi arinieéna anehe sehiranúwe.

Kórína suwahpeqte ké anehe siu pahsíe.

¹ Íné Porane pahsí sáhnshawe tagahro. Maniká awahbehrena omaq intena Sísaga Karáhé éhweh síwáhnorinkeheéna eqmaq nuwowe. Ite Kórína suwahpeqte kéreq moke Ákáia marákórápéqté Sísaga tagaríáh kéreqsabé mah pahsí sehiranuge. Iteruwahrah aní Tímótiga ínéreq ména itensabé, Nirutaboiruge ire. ² Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísaga Karáhéreqka ite séhréh aitera iru ukiq itagéhe.

Manikánka Porareh wahnahnue séhréh arito ehwéhne.

³ Maniká Iteribo áwíq pankerone. We itene Wahnah Sísaga Karáhéne abowá ména itensabé arutaboiritena irupipeq umehi tanáhráq eyoyó aitéhre. ⁴ Moke íre kaweq sunúq irupipeq umehi tanáhráq kaweraitena eyoyó aitéhre. Maniká Iteriboga kaweraitena eyoyó aitéhnsabé mó kené sirupipeq umehi tanáhráq itega moq mi ke séhréh ariteq eyoyó aritahráhuéne. ⁵ Mó kegá Sísaga Karáhé áwíoqnonserah ite moq íwíoqnahwana Sísaga Karáhéga itene iru anotahtaq ukiq itéhre.

⁶ Sísane ehweh teiúnsabé mó kegá níwíoqnahwe. Mi ehwéh teiúnká séhréh aintéhraq aiq pútare aítáhnká kaweraitéhre. Manikánka íné séhréh aintéhtaq ite moq séhréh aitéhre. Mó kegá íné níwíoqnahonserah ite moq íwíoqnagehe. Mi tanáhráq ite págegeue míageheéna Manikánka séhréh aitankéhe. ⁷ Sega níwíoqnahonserah ite moq íwíoqnahwe. Itega aiq tagarionawe Manikánka ite séhréh aitéh púaq wene sánsá kawerue sehgiroheqmóe.

⁸ Néne iyahnabo anímárinó, ínéreq ínéba míaro kereqka Esia marákórápéq míarauraraq anotah íre kaweq sunúq káráire. Minayabe iragéhboq teiníe. Íre kaweq sunúqká anotah kamáh aiátáinsabé ite pukorahúne íwíáhuraune. ⁹ Mó kegá iubiq iuwanehrawoe íwíáhuraune. Iteriahriáh íre miraorahuraune. Írakaumo. Íre miraorahuraunayabé Manikánka webataq séhréh aitankéhe íwíáhuraune. Manikánka pusa ké iriwe oganúq itahráhinsabé ite moq séhréh aitahráhire íwíáhuraune.

¹⁰ Ite pukorahúne íwíáhuraunaraq séhréh aitena kaweraitáráire. Mókakeakáq séhréh aitena kaweraitankéhe. Íre kaweq sunúq sínaraq wega wahnahnue séhréh aitanawire íwíáhúne. ¹¹ Itensabé púreraitáhro. Itensabé púreraitéhraqtaq mókakeakáq wega wahnahnue séhréh aitankéhe. Miraínayabé áhnte kegá mina tagéra wensabé kaweróne atera iwíáh íwíáh ataneherawoe.

Sísawe kowe aruq ahqáho aruq íre i aníne i ehwéhne.

¹² Iteba míarauraraq kaweqtaq méq Manikáne sansá tábúsoqme sehgiráúne. Ahtebia ánínká íwáhnorinserah íre miraia peh Manikánka séhréh aitena iwíáh aitaráiraq íwáhnoruraune. Itene irupipeqté íwíáhga kawerúne íwíáhúnayabé iwíáh íwíáhúne. ¹³ Itega sáhnshawe irahráho ehwéh sehiranue teiúge. Mó naneq tahnsá éhwéh íre sehiranue teiúge.

¹⁴ Itega sehiranú ehweh peh ákáhtaq íráhwe. Íné nuwahbehme ínéga sehiranu ehwéh áwahewé iragéhe. Itene Wahnah Sísaga tuinagake itega ínénsabe iwíáh íwíáh aintageheéna sehiranu ehwéh áwahewé írátíahnsabé nuwahbehre. Íréhrataq wega

tuinagake ínéga itensabé iwíáh iwíáh aitónserah itega ínénsabe moq iwíáh iwíáh aintagéhe.

¹⁵ Itega néne sánsá ireq iwíáh iwíáhhoneheqmóe éna téhwe iteba téhtaréráq ite koragéna séhréh aitanauge iwíáhurauge. ¹⁶ Mira iwíáhuraume Másérónía marákórápéq pokonaraq ite kéraganie iwíáhéna mibeqté kouwekonaraq ite mó séraganie iwíáhu-
rauge. Mi tanáhráq Súría marákórápéq pokinie onaraq itega íné séhréh ainteq eqmaq nuwagéhe iwíáhurauge. Minayabe téhtaréráq ite koraganie iwíáhurauge.

¹⁷ Mira iwíáhuraunsabé, Aneqsabé mó iwíáhé iteba íre surono ewo? Íné mó iwíáh mó iwíáhóna anípo ewo? Ínéga kowe aruq ahqáho aruróna anípo ewo? Írakaumo. ¹⁸ Maniká aiq pútari anínirana ínéga moq kowe aruq ahqáho aruq íre u aní múge. ¹⁹ Tímótireq Sáírareq ínéreqka Manikáne ahninkáwá Sísá Karáhé éhweh tei teinuraune. Tei teinurauna anímé kowe aruq ahqáho aruq íre i aníne. Wega peh morá kowe ehwéh irari aníne.

²⁰ Manikáne omasa éhwéhmé Sísá Karáhéga moke kowe éna sehگیرe. Minayabe aiq míre éq Maniká wenáwíq pankereq wensabé iwíáh iwíáh atone. ²¹ Maniká Iteriboga séhréh aitéhniká itereq ínéreqka Sísá Karáhé tagéq wene sánsá sehگیرeheqmúne.

²² Maniká Iteriboga ite aiq omaq itena néne arambehri miraoro aitowe. Manikáne Awanka itene irupipeq mía míaéna séhréh aitankeheéna iteba eqmataire. Wega Wenawa ebeq eqmaréh púana anehe áhnte kaweq naneq náí náininkehe.

Poraga Kórína suwahpeq íre apubúue pokú ehwehne.

²³ Ite kamah aiénehoéna Kórína suwahpeq iteba íre suraугe. Manikánka tagaríhtáq aiq pútariahnsanuge. ²⁴ Itega aiq pútare atah náneq ambubu atíáh púana peh morá néne ehweh sehگیرóro éna íre pagu pagunuge. Itene irupipeq eyoyóinkeheéna ite séhréh aiteyabe nuwahbehre.

2

¹ Itene irupipeq mónkakáq umeh agínehoéna iteba íre koraganie iwíáhurauge. ² Ínéga kamah aiénaraq itene iru págegeirataq insega niru ukiq intankéhbo? Iteitega niru ukiq intahráhowe. ³ Nirupipeq umeh aníyéhoéna iteba íre koragia peh páhsi sehiranue menah eqmatauge. Nirupipeq eyoyóinaraq itene irupipeq moq eyoyó aitahráhuge.

⁴ Ebeqte páhsi sehiranurataq nirupipeq iwíáh kikiréna nirupipeq umeh agurairana íbiséna sehiranurauge. Itene irupipeq umeh aginkeheéna mi páhsi íre sehiranurauge. Írakaumo. Peh itensabé anotahtaq arutaboiritéhre iwíáhigeheéna sehiranurauge.

Ahbabáq aniné ahbabáqsabe mó íre iwíáhoró i ehwéhne.

⁵ Ite míáhrabeqte ahbabárurai anínká íre ínébataq néne nirupipeq umeh aníátáire. Itene irupipeq moq umeh aiátáire. ⁶ Itebaté áhnte kegá kamah awátóme aiq awehraq káráire. ⁷ Wene ahbabáq sansa aiq sutainsabé amahnága wene ahbabáqsabe íre iwíáhoró. Wene arupipeq mó umeh agínaga Sísane sánsá suehnehboq wene arupipeq eyoyóinkeheéq séhréh atáhro.

⁸ Mónkakáq teiúme mi anínká iwíáhéna, Ínénsabe irutaboirówe iwíáhinkeheéq séhréh atáhro. ⁹ Itega néne ehweh aiq moke sehگیرówámo taganieéna menah mi páhsi sehiranue eqmatauge.

¹⁰ Ahbabáq ani kawerateq wene ahbabáqsabe íre iwíáhirataq íné moq wene ahbabáqsabe íre iwíáhinie. Wehukene ahbabáqsabe íre iwíáhonaraq ite séhréh aitanieéna Sísá Karáhé tagehtaq miraугe.

¹¹ Owainawamaríné wahnah wenáwíq Séténie. Wene sánsá tagaríó púana ite saiqnar-
iehnehoéq ahbabáq ani séhréh ateq wene ahbabáqsabe mó íre iwíáhónehe.

Poraga Táitása tagéyabe awahbó ehwehne.

¹² Sísá Karáhé éhweh teri terininieéna Tóása suwahpeq surataq itene Wahnahne arambehri mirainkeheéna wega kowe aintena séhréh aintaráire. ¹³ Néne iyahnabo aní

wenáwíq Táítása mitaq íre míaraire. Minayabe niwa íre ukitáinsabé mibeqté ké iroro aritena mitaq suena Másérónía marákórápéq pokurauge.

Manikánka págege aitéhraq págege naneq kiotaikúne i ehwéhne.

¹⁴ Manikánka ahriahri págegeue séhréh aitéhniká ite págege naneq kiotaikúne. Sóiriqka kaweq kunkúni naneq abae arúéhnserah Manikánka séhréh aitéhniká Sísa Karáhé éhweh mah kehiná kéhíná suwahpeq abae agire. Itega teri terinúnara íráhwana abae agire. Minayabe Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge.

¹⁵ Ínéga Sísa Karáhéne arambehri miraunsabé Maniká Iteriboga ínénsabe, Kaweq kunkúni naneq tahnsá áni móne aitéhre. Kaweraritéhra kereq iraipéq pokoneherao kereqka kunkúni naneq monseráhnue aiki aikionserah kaweraritéhra kereq iraipéq pokoneherao kereq siahrega néne ehweh íráhwe. ¹⁶ Iraipéq pokoneherao kegá néne ehweh irera, Pukorahi ehwéhne iwíáhowara kaweraritéhra kegá néne ehweh irera, Oga míahrahi ehwéhne iwíáhowe. Mi arámbéhríyábé iteriahriáh tábúsoqme íre mirao-rahune.

¹⁷ Peh móne meaneheéra arambehrionserah mó kegá moq móne meaneheéra Manikáne ehweh teri terinowe. Ínéga moq mina tahnsanugo? Írakaumo. Manikánka íné eqmaq núwátái puana íné Sísa Karáhéne arambehriu anínéna tábúsoqme iwíáhéna we éhweh tei teinuge.

3

Poraga, Mó kegá ite tagéra néne arambehri ahtebahrahowe ú ehwehne.

¹ Néníwíq mónkakák pankerogo? Arambehri aniné wahnahnka wene arambehriyabé páhsi sehiranue áwirana mewe nogíre. Itereq ínéreqka mi sansá miraonehnikono? Írakaumo. ² Itewe néne arambehri páhsi tahnsa míáhwe. Mó kegá ite tagéra néne arambehri ahboeqme ahtebahrahowe.

³ Néne arambehri páhsi Sísa Karáhéga itene irupipeq sehiraunuraire. Mó kegá mi páhsi anereuwo éra néne sánsá tagéra mi páhsi sáhnahoráhowe. Sísa mi páhsi pépahqtaq íre sehiraunuraire. Manikánka oga mía míaéna Wenawa iteba eqmatairana wega itene irupipeq páhsi tahnsá sehira aruqarurire.

Manikánka áhnte séhréh aitéhniká ehwéhne.

⁴ Íné iwíáhume Manikánka íné omaq intena séhréh ainta aintainsabé Sísa Karáhéne arambehri miraorahuge. ⁵ Ínériahriáh Sísa arambehri íre miraorahuge. Peh morá Manikánka séhréh aitéhniká miraorahuge.

⁶ Wega ínénsabe o sansanúno éna séhréh aitéhniká miraorahuge. Naho sánsá sehgióro ú sehirá kéhrana o sansamé Manikáne Awanka séhréh aitéhre. Sehgióro ú sehiránká mirainka pukorahúna sansánirana Manikáne Awanka mirainka oganúq itahráhi sansánire.

Sirupipeqté síurá akariuríéh náneqsabé ehwéhne.

⁷ Iwíáhue tagahro. Miraoro ú ehweh ebah kanéhráq sehiraunútaq Manikáne téhreh naneq Mósisine auranabiahapeq ábóraragúwe. Anotahtaq téhrehnsabé Ísara kegá Mósisine auranabiahapeq íre ebitiahrahuwe. Mi tehrehnika parabagina útaqkakák íre ebitiahrahuwe.

⁸ Miraoro ú sehiránká pukorahúna sansá áhwárotaq anotah tehrówe. Manikáne Awanka séhréh aitéh sánsá anotah kawéq sánsánéna miraoro ú sehirá sánsá anotahtaq kiotaikire. ⁹ Miraoro ú sehirá sánsámé ehweh aitaahráhi sansánirana anotahtaq téhrówe. Manikáne Awanka séhréh aitéhmé kaweqtaq míahrahúna sansánéna ehweh aitaahráhi sansá kiotaikire.

¹⁰ Aiq kiotaiki puag naho téhró naneq amahnága íre téhrehre. ¹¹ Manikáne Awanka séhréh aitéh sánsánká peh kagai puana naho parabagurai sansá aiq kiotaikire.

¹² Manikáne Awanka séhréh aita aitai puaq itega íre áhreeq peh págegeue Sísá éhweh teri terinorahúne. ¹³ Mósísiga miraúnserah itega íre miraoneheqmúne. Mósísine auran-
 abiahtapeq téhró naneq parabagina únsabe mó kegá tagehoéna wene auranabiahtapeq
 ambantataté akariuriowe.

¹⁴ Ísara kegá miraoro ú sehirá sáhnsahera sirupipeqté síúra akarié naneq konsabe
 sega íre ahtebahrahuwe. Amahnágaákáq sega íre ahtebahrahowe. Wehukega Sísá
 Karáhénsabe aiq pútare atéhranka sene sirupipeqté síúra akariuríéh náneq meruankéhe.

¹⁵ Iborankákáq sega Mósísiga miraoro ú sehirá sáhnsáhótáq sirupipeqté síúra akari-
 uríéh náneq kéhnsábé sega íre ahtebahrahowe. ¹⁶ Maniká itene Wahnahnsabé áhrabi-
 rana sene siura akariuríéh náneq meruankéhe.

¹⁷ Itene Wahnah Manikáne Awa míéhtáq sabirúéh náneqka ite mó íre saiqnariahrahire.

¹⁸ Itene iuranabiah íre akariuríéhre. Téhrehnka timanotaq sokaeqsúéhrra wehukega
 tagahnserah Manikánka séhréh aitena kaweraitowara mó kegá ite tagéra Manikáne
 sansá tagahrahowe. Itene Wahnah Manikáne Awa ména we tahnsá míageheéna séhréh
 aitena kaweraita aitaire.

4

Owainawanka wehuke sunkíkírabeq saiqnaríéhre i ehwéhne.

¹ Manikánka ínénsabe arutaboiraítana mah arámbéhrí miraúno aintaráinsabé íre
 túbáh agia aiq mirainauge íwíáhuge. ² Kopípéqté niyehiteh sansánkákáq péhepehe
 sansánkákáq aiq suena íre mó ehwéh peh Manikáne aiq pútaq ehwéh íwáhnoruge.
 Peh moke tábúsoqme íwáhnoréna Manikánka tagaríéhtáq ómi kegá, Íné kaweq sansá
 miraue tagageheéna kaweqtaq ména Manikáne ehweh teri terinuge.

³ Mi kawéq éhwéhnsábé, Íre irahráhuwe irare kewé peh iraipéq pokoneherao ke wóe.
⁴ Owainawame, mah marákóipéqté péhepehe wahnáhnká sunkíkírabeq se saiqnaríéh
 púara kaweraritahráhi ehwéhnsábé íre aiq pútare atahráhowe. Kaweq ehwéhnká
 téhrehnka tahnsanéna sirupipeq téhragínehoéna owainawanka mi ke sunkíkírabeq
 saiqnaríéhre. Sísá Karáhéwé téhreh anínéna Maniká tahnsa mía míaire.

⁵ Írátíáhro. Íné éhweh íre tei teinuge. Sísá Karáhé webataq kaweq Wahnáh aní
 míehrana tei teinuge. Sísane sánsá sehgiena itene arambehriu aní tahnsa míóge.
⁶ Manikánka téh mahraréna, Sunkíkírabeq téhráhnó úwe. Téhráhnó únserah menah
 itene irupipeq téhraitaráinsabé itega Sísá Karáhé éhweh aiq pútare ateq, Manikánsabe
 anotah aní móne atone.

Poraga, Ite eqmaro ke Manikáne arambehri miraéq mi arámbéhríraté pukorahúne ú ehwehne.

⁷ Itene inokame peh antehya tahnsanirana Manikánka wene kaweq naneq mi an-
 téhyápípeq máréhre. Ite íre págege anímárrí mionana peh morá Maniká webataq págege
 aní míéhre. Ite tagah kegá mina iwíáhigeheéna Manikánka wene kaweq Awá itene
 irupipeq eqmaréhre. ⁸ Moke mó ke suwahpeq mó ke suwahperue íwíoqnah kegá ahbabáq
 aítáhwaq anetaníbo íwíáh íre úne. Árahiramo íwíáh íre iwíáhia itene arambehri suanehe
 íwíáh íre úne.

⁹ Íwíoqnahtaq Manikánka ite íre íúwéhre. Mó kegá iubówaq marakóipeq márún-
 surahéq irigue nogune. ¹⁰ Sísaga ite kaweraitanieéna putiowe. Mina únserah itega mó
 ke séhréh aritaneheéq pukorahúne. Mó ke séhréh aritahnara ite tagah kegá iwíáhéra,
 Mi sansá Sísane oga míéh sánsáne ewe.

¹¹ Itene oga míona tanáhráq Sísane sánsá sehgiunayabé mó kegá ite iubiq
 iuwahráhowe. Itega Sísane oga míéh sánsá tagageheéq wene arambehri sehgiune. ¹² Ite
 Sísá tagarawéq oga mía míaiageheéq pukorahúne.

¹³ Manikáne ehwehnka mahraréna,

Íné aiq pútare ató púana iraruge ire.

(Buk Song 116.10)

Mi ehwéhnká irarinserah itega moq aiq pútare atona puaq Sísá éhweh irarúne. ¹⁴ Ite
 tagarionawe Manikánka itene Wahnah Sísá iriwe oganúq ato púana ite moq iriwe oganúq
 itena meiqmena Sísaba moraráq móitankéhe.

¹⁵ Itega Sísansabé aiq pútare atageheéq we éhweh tei teinúnara mó kegá íwíoqnéra ahbabáq aitáhwe. Manikánka séhréh aitaahna áhnte mó kegá Sísansabé aiq pútare ataneherawoe. Segá miraéra Manikánsabe kaweróne éra wensabé iwíáh iwíáh ataneherawoe.

Manikánka náina naneqsabé irutaboírúne i ehwéhne.

¹⁶ Minayabe Sísane sánsá íre sueq peh sehgoneheqmúne. Itene inonka ore orení úkonanawe Manikánka séhréh aita aitaí puaq itene irupipeq peh o animarí tahnsa ahriahri mía míaúne. ¹⁷ Mó kegá íwíoqnéra ahbabáq aitáhnsabé peh wahto tanahráq kéhrana mókake kagai apéq náinaq kaweq matábúrápéq ahriahri míanehe. Amahnága íre kaweq sunúqmé peh wahto tanahráq kéh púana meáhna naneqka mi sunúq anotahtaq kiotaikinae.

¹⁸ Amahnága ábóraq kéh náneqmarínsabé íre irutaboírúne peh Maniká míéhabeq kopípéq kagai naneqsabé irutaboírúne. Amahnága ábóraq kéh náneq mókake parabaginae. Maniká Iteribo míéhabeqte náneqme amahnága kopípéq kéh náneqme peh ahriahri kagaína puaq minayabe irutaboírúne. Minayabe amahnága íre kaweq sunúq kéhnsabé anetaníbo iwíáhéq peh Sísane sánsá kawerue sehgoneheqmúne iwíáhúne.

5

Kagai inónká awaq meyabe iuwahbeh ehwéhne.

¹ Mah marakóipéq míona tanahráq itene inonkame wéhuwehu nah tahnsane. Mi nah sokogínaraq íopeq kíonaraq Manikánka kaweritéh náh awaq mianéhe. Mi nah wehukega íre pera peh ahriahri kagai inónká awaq mianéhe. Minayabe tagarione. ² Íopeqté náhnsabé anotahtaq irutaboírúna puaq iwéhinsah aruqarurúne. ³ Mi nah awaq míáhnaraq kawerue kagai nahnsabé íre tabonahoneheqmúne.

⁴ Itega mah wehuwéhú náhtápéq mía míaúnaraq irupipeq umehinka kamah aíraq iwéhinsah aruqarurúne. Itene inonka amahnága sueyabe íre iuwahbehre. Írakaumo. O korosí sukionanserah o inónká oga mérapeq awaq meyabe iuwahbehre. Mókake kagaína inónkánká amahnága kéh inónká kiotaiki puaq minayabe irutaboírúne. ⁵ Oga mérapeq awaq miageheéna Manikánka kawerítáráire. Manikánka menah Wenawa aiq eqmaq áúwátáinsabé mókake wega moke mó kaweq naneqmarí náinkéhe tagarione.

Manikánka ite sainsuena awehraq apéq náinkéhe i ehwéhne.

⁶ Wegá mirainawire iwíáhéq íre áhreúne. Itene inonkame iteyuwane nah tahnsáne. Ite tagarionawe iteyuwanka inonkapipéq míéhraq amahnága íopeqté itene Wahnahne nahtapeq íre míone. Írakaumo. ⁷ Itene iuranka íre tagéq peh itene irupipeq aiq pútare ateq mira iwíáhúne.

⁸ Wegá mirainawire iwíáhéq íre áhreúne. Itene inonka sueyabe iuwahbehraq itene o náhtápéq itene Wahnah míéhabeq méyabe iuwahbehre. ⁹ Mah marakóipéq míona tanahráqkákáq itene Wahnahba míáhnarabeqkákáq we awahbeh iwíáh sehgieyabe iuwahbehre.

¹⁰ Mókake ite ómi Sísá Karáhéga ehweh aitaahnarabeq iriwe míáhnana itega marakóipeq miraúna arámbéhrí iwíáhue tagankehe. Wegá itene ahbabáqkakaq itene kaweq arámbéhríákáq iwíáhue tagéna sainsuena awehraq apéq náinkéhe. Minayabe we awahbeh iwíáh sehgoneheqmúne iwíáhúne.

Wensabé aiq pútare atáhro éna pagu pagunú ehwehne.

¹¹ Itene anotahtaq Wahnáhnsabé áhtenu puana mó keyábé, Wensabé aiq pútare atáhro éna pagu pagunuge. Manikánka néne nirupipeq tagaríehre. Ínénsabe, Aiq tábúsoqme iwíáhi aníne aintáhnsabé nuwahbehre. ¹² Ínéga ite íre ehnenuge. Itega ínénsabe, Tábúsoqme iwíáhi aní míéhre aintageheéna mah ehwéh teiugo? Írakaumo. Peh itega néne sansansabé iwíáh iwíáhigeheéna teiúge. Íre mó kené sirupipeqté iwíáhyábé peh seyene ábóraq kéh náneqsabé sirutaboíro keyábé ehweh ayahqme terigeheéna teiúge.

¹³ Mó kegá íné uwoyansa aníne aítáhwana ínégá, Anetaníbo. Peh Manikáne arambehri mirainage iwíáhuge. Íné peh tábúsoqme iwíáhu anínéna ite séhréh aita aitaugé. ¹⁴ Sísá Karáhéga itensabé anotahta arutaboiraítéhnká ite Wahnah aitéhraq wene sánsá sehgiune. Ite tagarionawe peh morá ánínká mah kehiná kéhínánsábé pukú púaq ite moke pusa ké tahnsa míone.

¹⁵ Sísaga ómi itensabé putionsabe itene oga mé tanahráq peh iteite iuwahbeh iwíáh sehgiónehnkono? Írakaumo. We moke itensabé pukú púaq amahnága peh we awahbeh iwíáh sehgióneheqmúne. We putiowana iriwe oganúq atowe.

Manikánka insahwé aítana insahwé arite arámbéhrí íátái ehwéhne.

¹⁶ Menah wehukega iwíáhuronserah itega mó kené sánsá iwíáhue agehgamatáúne. Sísá Karáhéne sansá moq menah mira iwíáhue agehgamatáúne. Amahnága itega agehgamare sansa aiq sutauna puaq mókake mó íre miraoneheqmúne. ¹⁷ Írátíáthro. Sísá Karáhé aiq pútaq tagaríéh ánímé o ani úkire. Wene naho sánsá aiq parabagurairana wega peh o sansanire.

¹⁸ Minawé Manikánka aiq moke mirauraire. Itega wene naruo míaraunara Sísá Karáhéga miraurainka Manikánka insahwé aítana mó ke insahwé arite arámbéhrí íátáire. ¹⁹ Itega mahraréq, Sísá Karáhéga miraurainka Manikánka mah kehiná kéhíná insahwé aítahráhire. Wega ite insahwé aitéh kéné ahababáq íre ahreraq matawéna mó ke insahwé arite ehwéh koreriéro aítaráire teiune.

²⁰ Itewe Sísá Karáhéne ehweh mibeq mahbeq aritona anímáí méq itensabé, Manikánka ite insahwé aitankeheéq Sísá Karáhénsabe aiq pútare atáthro tei teinúne. Manikánka teriéro aítaráinsabé itensabé, Sísansabé aiq pútare atáthro pagu pagunue tei teinúne.

²¹ Sísá íre ahababáq ani míotaq itene ahababáqsabe pukinkeheéna Manikánka itene ahababáqmáí awuwe. Minayabe itega Sísareq mía míaonaraq Maniká Iteriboga kaweqtaq mía míainserahnue mía míorahúne.

6

Túbáh agiyehboq Manikáne ehweh kawerue íráthro i ehwéhne.

¹ Manikánka séhréh aintéhraana wene arambehri miraéna itensabé, Manikánka itensabé arutaboiraítana séhréh aitéh púaq wene ehweh sehgiyabe túbáh agiyehboq peh kawerue íráthro tei teinuge. ² Minayabe Manikánka mahraréna, Ínéga omaq atáráu tanáhráq arene ehweh írátáuge. Kaweratáráu tanáhráq séhréh atáráuge ire. (Aisaia 49.8)

Teiníboq írátíáthro. Amahnága awehraq tanáhrárirana iboramé Manikánka kaweraite tanáhráre.

Poraga Sísane arambehri miraúnsabe íre mareqmareq áhne i ehwéhne.

³ Mó kegá néne arambehri tagéra, Aneqpopoq íre kawerire iyehoéna moke áhwára áhwára sansá suena peh kaweq sansánuge. ⁴ Mó kegá ínénsabe, Manikáne kaweq arámbéhríóna aní móne igeheéna wene arambehri moke miraéna peh kaweq sansánuge. Néne nirupipeq moke umehi naneq si tanáhráqmé íné íre kaweraintahráhi tanáhráqmé Manikáne arambehri suaní iwíáh íre uraúge. Peh kawerue sehgiúge. ⁵ Kawerue sehgiúnsábé mó kegá nubiq marera karábúsiipéq móintera momiwíorabeq ehweh aintáráwana ínégá anotah arámbéhríéna íre kawerue sugéna táhutahuq írakaunurainsabé nirupibiuraire. ⁶ Manikáne arambehri kawerue sehginieéna íné peh kaweqtaq ména tábúsoqme iwíáhéna pehwehrue ména mó keyábé kaweq sansá aritena mó keyábé aiq pútaq nirutaboiruge. Manikáne Awanka séhréh aintéhnká mina tahnsanuge.

⁷ Ai q pútaq ehwéh tei teinugana Manikánka págege aintéh púana kaweq arámbéhríuge. Itene igaqnaréhga sene iqtate ebhunserah owainawansabé ahqáho atena kasuq kasuruge. Kaweqtaq mía míaéna kaqsuq kaqsuruge.

⁸ Mó kegá ínénsabe iwíáh iwíáh aintáhwara mó kegá níéhruru aintáhwe. Mó kegá ínénsabe, Kaweq sansánóne aintáhwara mó kegá ínénsabe, Abehq sánsánóne aintáhwe.

Mó kegá ínensabe, Péhenóna aní mone aintáhwana ínega peh ahriahri Manikáne ehweh sehgiúge.

⁹ Mah marakóipéqté sánsá mirao kegá íné íre tagariáhwara peh áhnte Sísa tagariáh kéga íné tagariáhwe. Nubiq nuwahráho sansá sehgiena íre pukia peh oga míóge. Kamah aniera íre nubiq núáhwe. ¹⁰ Niru umehi tanáhráqkákáq Manikánsabe iwíáh íwíáhuge. Íné tabonah aní ména áhnte ke kagai naneqmarí nári nárinuge. Mó kegá ínensabe, Íre matiahna aní mone aintáhwana íné moke kaweq naneq matióge.

¹¹ Kórína suwahpeqte kéó, ínega pahsuqme teiena itensabé anotahtaq nirutaboiruge. ¹² Itensabé nirutaboirume íre túbáh agia peh iteitega ínensabe íre irutaboiraintáhwe. ¹³ Sibowaréhga sene animarí síwáhnorunserah ite íwáhnoréna itensabé nirutaboiraitónserah itega moq ínensabe irutaboiraintáhro.

Itene inonkame Manikáne nahne i ehwéhne.

¹⁴ Sísansabé awahrieh anínseq íre wahto tanáhráq moraráq arambehrinie íwíáhiyeho. Kaweqtaq míéh anínseq ahbabáq aninseq moraráq íre mía míaorahóya mino. Téhrehnkakáq sunkíkírinkakáq moraráq íre kagaorahi mino.

¹⁵ Sísa Karáhéreq owainawanseqka íre morá íwíáhóya mino. Sísa tagariéh anínseq Sísansabé awahrieh anínseqka íre morá íwíáhóya mino.

¹⁶ Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhnkákáq péhepehe manikánsabé iwíáh íwíáh atáh náhnkákáq íre monseráh náh kéh mino. Maniká oga mía míairana itene inonka wene nah mire. Minayabe wene ehwehnka aiq mahraréna,

Ínéga seba kéna sereq mía míainie. Ínéreq sereq ahtapeq moraráq nogonéhe. Íné sene Maniká míanauge. Se néne animarí míagehe ire. (Lo 7.2-3)

¹⁷ Itene Wahnahnka mó mahraréna, Itega íre íráh ké míáhrabeq sueq móbeq míáhro. Moke ahbabáq naneq súéhrataq iteba míanie ire. (Aisaia 52.11)

¹⁸ Itene Wahnahnka mó mahraréna, Iteribo míanie. Itewe nénahni nániyahu míagehe ire. (2 Samuel 7.14)
Itene págege Wahnáhnká aiq mahrarire.

7

¹ Manikáne omasa éhwéh aiq írátiona puaq itene inonkankakáq iteyuwankakáq ahbabáq aitéh náneq moke suaneheqmúne. Néne iyahnabo animaríno, Manikánsabe áhtenéq kaweqtaq mía míaoneheqmúne.

Mi kegá Porane ehweh kawerue sehgiúnsabe wega iwíáh íwíáhú ehwehne.

² Ínensabe irutaboiraintáhro. Ínéwé íre ahbabáq aitaráuge. Abehq sánsá íre aitaráuge. Mó naneq meyanieéna péhe éhwéh íre teiátáuge. ³ Peh ehweh aitanieéna íre teiúge. Métáqkakaq amahnágaákáq itensabé nirutaboiruge teiúge. Ite oga míéhrataqkákáq pukirataqkákáq iteba morábí méyabe nuwahbehre.

⁴ Itega Sípane sánsá kawerue sehgiége íwíáhéq itensabé iwíáh íwíáhuge. Nirupipeq umehi tanáhráqkákáq itensabé iwíáhugana nirupipeq eyoyóirana iwíáh íwíáhuge.

⁵ Ínéga Máserónia marakórápéq surautaq néne nirupipeq umehi naneq áhnte káráirana íre ahrenarauge. Írakaumo. Mó kegá ehweh aintera pagu pagunurowana nirupipeq umehuirana áhreurauge. ⁶ Itene irupipeq umehína tanáhráq Manikánka itene irupipeq eyoyó aitahráhire. Wega Táitása ínéba eqmatairana surainka niru eyoyó aintaráirana Manikánka niru ukiq intaráire.

⁷ Íre peh morá we surainka wega teniátái ehwéhká moq néne niru eyoyó aintaráire. Táitása iteba míaraitaq itega wene aru eyoyó atárowana wega minayabe teniátáirana nirupipeq eyoyó aguraire. Itega íné tagéyabe iuwahbarainsabé teniátáire. Ínensabe irutaboirurome teniátáire. Itereq ínéreq morá íwíáhonehe irarewe teniátáire. Moke mi éhwéh teniátáinka nirupipeq anotah eyoyóire.

⁸ Ínéga téh sehiranue eqmatau pahsígá wahto tanahráq iru umeh aitáraire. Iru umeh aitaráinka mi tanáhráq íné moq niru umeh aguraire. Mi pahsí sehiranuraunsabé menah íre kaweruge íwíáhéna amahnága peh kawerurauge íwíáhuge. Iru umeh aitaráinka ahababáq sansa sueq sehiranurau pahsíípéqté éhwéh sehgirowe. ⁹ Amahnága nirupipeq eyoyóire. Itene iru págege aitaráinsabé nirupipeq eyoyóiro? Írakaumo. Itene ahababáq sansa sueq kaweq sansá sehgirowsabé nirupipeq eyoyóire. Itene iru umeh aitaráinsabé Manikánka, Kamahoro aitáraire. Minayabe ahababáq íre aitárauge. Írakaumo.

¹⁰ Manikánka ahababáq ke kamah arinayabe sirupipeq umeh agire. Sega sene ahababáq suageheéna wega kamah aríre. Sene ahababáq súáhwana wega kawerarítéhre. Kawerarítérara mi kegá Irupipeq umeh kéwéhmé amahnága aiq kaweragire ewe. Wegá sene ahababáq suehrana kaweriritanieéna kamah aríre. Kawerarítérara mi kegá, Irupipeq umeh aguraime aiq kaweruraire ewe. Mah marákóipéqté náneqsabé wehukene sirupipeq umeh agínara pukorahowe. ¹¹ Manikánka kamah aiena itene irupipeq umeh aitáraire. Miraurainka ite séhréh aitáraire. Minayabe iwíáhue tagahro. Séhréh aitaráinsabé itene ehweh tábúsoqme kawerareq ahababáq aninsábé ehweh atárówe. Séhréh aitaráinsabé Manikánsabe áhtenék ínénsabe irutaboírék ahababáq ani kamah awátówe. Sehiranurau ahababáq kaweratotaq itega íre ahababária peh kawerue miraurowe.

¹² Téh sehiranurau pahsíwé peh morá ahababáq aninsábé iwíáhue sehiranuraugo? Írakaumo. Íre wereq wega ahababátarái anínseqsabé sehiranurauge. Itega néne ehweh sehgirowsabé Manikánka itensabé, Kawerowe aitáraire. Itega ínénsabe aiq pútaq irutaboírúne íwíáhigeheéna mi pahsí sehiranue eqmatauge.

¹³ Mira íwíáhuraunaq itega mirauronka nirupipeq pehwehrue aintáraire. Minayabe niru pehwehrue eyoyóire. Itega Táítása séhréh ateq wene aru eyoyó atáronsabé íné moq niru eyoyóire. ¹⁴ Ínéga Táítása iteba eqmaq auwaníe urautaq wensabé, Mi kegá néne ehweh aiq sehgiroherawoe íwíáhuge teawátáuge. Itega aiq kawerue sehgiro puana mi ehwéhnsabé íre niyehitaraire. Írakaumo. Moke mi ehwéh aiq pútaragurairana Táításaga ahtebaraire.

¹⁵ Wegá iteba suraitaq itega áhreeq iransánék mehweh atárówe. Itega wene ehweh sehgirowsabé Táításaga ahrreraq matawéna itensabé anotahtaq arutaboiritéhre. Wegá itene kaweq sansá iwíáhéna itensabé anotahtaq arutaboiraitéhre. ¹⁶ Itega peh moke kaweq sansá sehgiroheqmóe íwíáhunsabé nirupipeq anotahtaq eyoyóire.

8

Sísa tagaríáh ké séhréh aritagéhboq móne soruparáhro i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo animárino, Manikánka Másérónía marákórápéqté Sísa tagaríáh keyábé sirutaboíréna séhréh arítarái ehwéh teiníe. ² Anotah íre kaweq sunúq káráitaq Másérónía marákórápéqté ké áhnte tabónáhéra sirupipeq íre umehia peh eyoyóera sega mó Sísa tagaríáh ké séhréh aritageheéra áhnte moné soruparowe.

³ Minayabe teiníboq írátíáhro. Sega moke nárieráhi naneq náriátówe. Seyega iwíáhue áhnte mónkakáq pehipi náriátówe.

⁴ Sega Súría marákórápéqté Sísa tagaríáh ké séhréh aritaneheqmúne iwíáhéra itensabé, Ite séhréh aritanéhe éra itega sorupóna moné meyáhro págegeue teiátówe. ⁵ Teiátówana ínéga iwíáhéna, Peh móne nárigéhe íwíáhurauge. Iwíáhuraugara téhwe Maniká itene Wahnahnsabé sirutaboírera sinonka náwéra wega awahbeh sansá sehgiro anehemé móne náwátówe. Manikánka iwíáh aritowara ite moq irutaboiraitárówe.

⁶ Menah Táításaga náwe sansá ite Kórina ke íwáhnoruraire. Íwáhnorurainsabé ínéga wensabé, Kórina kegá moq mina irútábóri sansá kawerue sehgiroheéna minayabe moke síwáhnoré séhréh arito éna teawátáuge. ⁷ Itega moke mirao sansá aiq kawerue miraowe. Itega Manikánsabe anotahtaq aiq pútare atáhwe. Wene ehweh teri terinoneheéq

kawerue arambhriurowe. Itewe ahtebia ké méq Manikáne arambhri kawerue miraowew. Ínénsabe irutaboiraítáhwé. Itega moke mó arámbéhrí kawerue mira onserah itewe iwíáhue tagéq itene móne Maniká náwenéhe iwíáhoró.

⁸ Minayabe miraoro éhwéh íre aítóge. Másérónía kegá nárie sansansábé teiúge. Segá sirutaboiraíterá náriénserah itega moq irutaboiraíteq nárigéhe iwíáhuge. Mó keyábé aiq pútaq irutaboiraíwápómo ite taganeheéna mah ehwéh teiúge. ⁹ Itene Wahnah Sísa Karáhéga íópeq áhnte kaweq naneq matiorabeq suena ite kaweráitaneéna mah marákóipéq tuména tabonah ani míowe. Wega miraúnka itega áhnte kaweq naneq meyhárhúne. Meyárhúnayabé wega séhréh aitéh sánsámé tagarione.

¹⁰ Mahra iwíáhunsabé móne sorupé ehwéh teiníe. Itega inokáh opéq mi arámbéhrí áhwárarowe. Itega mi arámbéhrí pehipi íre áhwárareq téhwe miraoneheqúmúne iwíáhéq áhwárarowe. ¹¹ Minayabe amahnága mi arámbéhrí parabarúáhró. Itega áhwárorotaq iwíáhurónserahnéq náweráho moné soruqparáhró.

¹² Wehukéníká náwiníe iwíáh kahnaráqmé minawé Maniká awahbeh sansáne. Manikánka itega íre matíáh náneqsabé náníéro aítehro? Írakaumo. Peh morá matíáh náneq náweráhowe. Manikánka peh morá itega náweráho naneq iwíáhéna itega náwíra naneq tagéna kawerowe aitéhre.

¹³ Mó ke kaweqtaq míéhraq ite tabonah ke míageheéna mah ehwéh teiugo? Írakaumo. Ite ómi monseráhnue awehraq matiageheéna teiúge. ¹⁴ Amahnága áhnte moné matíáh púaq móbeqte tábónáh ké séhréh aritagéhe. Mókake ite tabonahirataq se áhnte matíéhrataqmé sega ite séhréh aitagéhe. Mirairataq itewe íre tabonah ke míaneheqmóe.

¹⁵ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Mi topáh áhnte meyáh kegá arahq íre máráhwé. Pehgáriq meyáh kegá awehraq matíáhwe íre. *(Kisim Bek 16.18)*

Poraga wehuke Kórína suwahpeq eqmaro ehwéhne.

¹⁶ Manikánka Táítása iwíáh atáráirana ínégá ite séhréh aitaníe iwíáhunserah Táításaga moq mira iwíáhire. Manikánka mi iwíáh ataráinsabé wensabé iwíáh iwíáh atóge. ¹⁷ Táításaga néne ehweh irena iwíáh iwíáhuráire. Íre ínégá pagu pagunuraunsabé peh wewega ite, Koséhréh aitanauge iwíáhéna iteba sinie íre.

¹⁸ Mó anínká mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue nogena Manikáne kaweq ehwéh teri terinúwara mibeqté Sísa tagaríáh kegá irera, Kaweq ehwéh tei teini aní míre atáhwé. Mi aní iteba eqmarahnana wega Táítása kérankéhe. ¹⁹ Sísa tagaríáh kegá mi aní omaq atera ínereq ínéba míáh kéreq moráráq nowe arambhriinkeheéra eqmatowe. Maniká itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh atageheéq mah kawéq arámbéhríúne. Sísa tagaríáh tábónáh ké séhréh aitanéhe iwíáhuwara mó kegá mina tagagehe.

²⁰ Mó kegá iwíáhéra, Itega náríra naneq íre kawerue wahnahnowe iwíáhiyeho éq mó aní eqmarahnana wega moq mina náríra naneq wahnahninkehe. ²¹ Íre peh morá Maniká itene Wahnahnka tagaríéhtáq kaweq sansánonehe. Wehukega tagahtaqqákáq kaweq sansánonaraq tagagehe.

²² Itega kaweq sansánowe iwíáhigeheéq mó aní eqmaranéhe. Mi anínká métáq iraru aníté kérirankeheéq eqmaranéhe. Mó arámbéhrí mó arámbéhríue awena tagaraugana wega aiq kawerue arambhriuraire. Kawerue arambhriéna, Itega Sísa sánsá kawerue sehgoneheqmóe iwíáhinsabé ite koséhréh aitaníe iwíáhinsabé iteba eqmaranéhe.

²³ Táításawe ite tagaríáhwé. Ite séhréh aítayeheéta arambhriúye. We kéroya anítéwé Sísa tagaríáh kegá aiq omaq sitówara mó kegá Sísa Karáhénsabe iwíáh iwíáh atageheéra sega kawerue arambhriigehe. ²⁴ Itega mi keyábé irutaboiraíteq séhréh arítáhró. Mirairataq móbeqte Sísa tagaríáh kegá mina irera néne ehweh aiq pútare aitagéhe. Itega kaweq sansáno ke wóe irarurauwara mi ehwéhnsabé aiq pútare aitagéhe.

¹ Maniká tagaríáh ké náríe ehweh aiq ahtebahwe. Minayabe náríe ehwéhnsábé íre áhnte sehiraninie. ² Itega sorupawe náríenéhe íwíáh aiq tagaríóge. Minayabe Másérónía marákórápéqté kéyábé itega miraira ehwéh aiq teriena iteiwíq panketauge. Ínéga sensabé mahraréna, Ákáía marákórápéqté kégá inokáh opéq tabonah ke náríenéhe íwíáh áhwárarowe uraугe. Uraugara irera mi kegá, Itega moq miraoneheqmúne íwíáhurowe.

³ Ínéga teriátáu ehwéh péhe éhwéh agínehoéq miraira arámbéhrí amahnága parabaruaheheéna mah anító siqmaraníe. ⁴ Itega moke náríra naneq aiq kawerareq íwénunowe íwíáhuge. Másérónía marákórápéqté kéreq ínereqka iteba senaraq itega miraira arámbéhrí íre parabarúéhrataq itereq ínereq iyehitanawire.

⁵ Mira íwíáhéna itega miraira arámbéhrí parabaruaheheéna mah anító iteba ebeq siqmaraníe. Segá séhréh aitehraq náríra naneq sorupawe kaweraréhrataq ínégá iteba senaraq aiq awehraq kanae. Awehraq kahnaraq tagehra kegá iwíáhéra, Íre ínégá pagu pagununsabé peh iteitega náríenéhe íwíáhuraunayabé miraowe íwíáhigehe.

⁶ Wene sotápéq íre áhnte uqmaréh ánínká pehgáriq tahutáhúq meyanae. Áhnte uqmaréh ánínká áhnte meyanae. Minayabe iwíáhue tagahro. ⁷ Mó aní mó anínue itene irupipeq iwíáhéq náríéro. Itega náríra naneqsabé itene irupipeq iwíáh kikiriyeho. Itega iwíáhéq, Mó kegá itensabé anah ke woe éra abiahnsa aitéhboq náríenéhe íwíáh íre oro. Peh Manikánka wehwehi anínsábé arutaboiri puaq aru eyoyóue náríéro.

⁸ Manikánka ite íre mationa naneq áhnte náieráhire. Ite moke awehraq kankeheéna náinkéhe. Itega mó ke séhréh ariteq moke kaweq arámbéhrí miraigeheéna Manikánka náinkéhe. ⁹ Minayabe wene ehwehnka aiq mahraréna, We tabonah ke áhnte sinsinire. Wene tábúsoréh sánsá ahriahri kagaire ire. (*Buk Song 112.9*)

¹⁰ Manikánka sonesoráh ké ayu nárírara uqmaráhnsábé áhnte tahutáhúq nárírara nahwe. Mina inserah wega ite íre kéh náneq náinaq ite awehraq naneq matawéq mó ke wehwehue séhréh ariteq itega náríransabé Manikánka náina naneq anotah úkinawire. Itene kaweq sansámári moq anotah úkinae. ¹¹ Manikánka ite áhnte náinaq itega moq tabonah ke ahriahri náríeráhowe. Itega miraúnayabé tabonah ke nárírataq meyéhra kegá minayabe Manikánsabe iwíáh íwíáh atagéhe.

¹² Itega Manikáne tabonah ke nárírataq se tabonah ira naneq aiq awehraraginae. Itega náríransabé mi kegá Manikánsabe anotahtaq iwíáh íwíáh atagéhe. ¹³ Itega mó ke séhréh ariteq nárírataq sega itega Sísa Karáhéne ehweh aiq kawerue sehgiówe iwíáhéra Maniká áwíq pankerera wensabé iwíáh íwíáh atagéhe.

¹⁴ Itega eyoyóue nárírataq sega itensabé, Áhnte irutaboiro ke wóe aitera Manikánsabe, Ite kaweraritoue púreraitagéhe. Manikánka ite séhréh aitena mi iwíáh aitahnara náríra kegá itensabé anotahtaq sirutaboirá púreraitagéhe. ¹⁵ Manikánka wenahni iteba eqmarowe. Anotah kawéq sánsá miraú puaq moke mó sansá kiotaikinsabé itene ehweh íre irarerahéq peh Manikánsabe iwíáh íwíáh ata ataúne.

10

Poraga wene arambehriyabé irarú ehwehne.

¹ Íné Porane ehweh kawerue íráhro. Sísa Karáhé uwaresa ánínéna pehwehrue mionserahnue teinie. Iteba míó tánáhráq wehukega ínénsabe, Uwaresa ání míahne ewe. Iteba íre míó tánáhráq peh móbeq ména páhsi sehiranue ehweh teiútáq ínénsabe, Págege ehwéh sehiranue iene aintáhwe. ² Iteba senaraq págege ehwéh aiteyabe nuwahriehre. Minayabe kawerurero.

Mó kegá ínénsabe, Mah marákóipéqté sánsánóne aintáhwe. Mina tahnsa éhwéhno keyábé págege ehwéh aritahráhuge. Ite mah marákóipéq míone eme aiq pútarowe. ³ Peh mah marákóipéqté kégá iwíáhue ebehonserah íre úne. ⁴ Manikáne arambehri miraoneheéq iqtate íre ebehúne. Owainawane arambehri saiqnareq Manikánka nái náneq, págege naneqtaté ebehúne. ⁵ Mó kené péhe éhwéh píribahri ehwéhnká Manikáne sansá

taganeherao kené ah paitiehnehoéq saiqnaruone. Sísá Karáhéne ehweh sehgegeheéq moke mó iwíáh saiqnarúóne. ⁶ Itega néne ehweh sehgírataq itereq ínereqka néne ehweh anterúáh ké kamah arienéhe.

⁷ Itega tagahna naneqsabé tábúsoqme iwíáhoró. Ite Sísá Karáhéne animarí múne iwíáhoo? Íné moq wene ani mío púaq minayabe iwíáhoró. ⁸ Ite saiqnariankeheéna Manikánka omaq intáráiro? Írakaumo. Manikánka ínénsabe, Ite séhréh arite kawer- arito aintena omaq intáráire. Minayabe néne arambehriyabé iwíáh iwíáhéna néníwíq pehgáriq pankerónsábé íre niyehitehre. ⁹ Néne páhsi tagéq anotah ahréigeheéna íre sehiranuge.

¹⁰ Mó kegá mahraréra, Néne páhsiipéq págege ehwéh irarire éra peh iteba míaraitaq íné mareqmareq aní ména págege ehwéh íre iraruraire ewe. ¹¹ Mira iwíáho keo, íráhro. Ínéga sehiranue teiú éhwéhnkákák iteba míáhnaraq teiéna ehwéhnkákák peh monseráh éhwéhtaré wíre mókake ahtebagehe.

¹² Seyensabé iwíáh iwíáhéra, Ite moke mó ke kiotaikúne iwíáho kegá mira onserah íre úne. Segá seyene arambehri tagéra wene wene arambehri agehgamarera peh seyene arambehriyabé iwíáh iwíáhówe. Mi sansámé peh múguwahgu sansáne. ¹³ Néníwíq pehipi pankereyabe íre nuwahbehre. Írakaumo. Peh morá Manikánka omaq intárái arámbéhrí miraunsabé iwíáh iwíáh éna iraruge. Wega ite séhréh arito aintárái puana mi arámbéhríyábé iwíáh iwíáhéna iraruge. ¹⁴ Manikánka, Ite séhréh arito aintárái puana wene ehweh sehgiéna iteba séna Sísá Karáhéne kaweq ehwéh teiátáuge.

¹⁵ Mó kené arambehriéyabe, Ínénéne arambehrie éna néníwíq pankeranieéna iwíáh iwíáhugo? Írakaumo. Ínéga ite séhréh aitaahnaq itega Sísane sánsá kawerue ambubu atawéq sehgírataq mó ite míáhrabeqte ké séhréh aritanie iwíáhuge. ¹⁶ Ínéga ite seberiopéq pokue Sísane kaweq ehwéh mitaq teri mahtaq terininie. Miraonaraq íre mó kegá arambehriorabeq peh ínébataq néne arambehriyabé iwíáh iwíáhéna irarinie. ¹⁷ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Iwíáh iwíáhóna aníno, peh morá Manikánka mirainsabé iwíáh iwíáhé irarúno ire.

¹⁸ Wewensabé iwíáh iwíáhéna wenáwíq pankeréh ánínká, Manikánka anotah aní mone íre atankéhe. Peh Manikánka wehukeníné áwíq pankeréh ánímé webataq anotah aní míankehe.

11

Porareq péhe éhwéh iwáhnoro kereqne sansá íre morá sánsáne i ehwéhne.

¹ Ínéga irarena ehwéhnsábé itega, Múguwahgu ehwéhne aintagéhe. Pehipi teiníboq kawerue írátíáhro. ² Manikánka itensabé arutaboiri serahnuge. Itega peh morá Sísá Karáhénsabe irutaboirigeheéna ite aiq omaq itaráuge. Kaweq ahrárigá peh kaweqtaq ména mó weh máhbí íre tagehre. Írakaumo. Peh morá wega kérahna anínsabé áwénunue mókake webataq kéranie iwíáhire. Mina inserah itega Sísá Karáhénsabe irutaboiréq kéraneheqmúne iwíáhigeheéna séhréh aitóge.

³ Éhrámáne ahre wenáwíq Íwie. Mi inínká wehene péhe éhwéhnsábé aiq pútare atena ahabárúnserah itega moq péhe éhwéhnsábé aiq pútare atého. Minayabe nirupipeq iwh kikiruge. Sísá Karáhénsabe irutaboiréq wene kaweq sansá súého.

⁴ Mó kegá iteba séra íre ínéga Sísá Karáhéne ehweh teiúnserahnue peh mó ehwéh teiéwaq íráhwe. Segá íre Manikáne Awa éhweh peh mó ehwéh teiéwaq íráhwe. Íre Manikáne kaweq ehwéhnsábé peh mó ehwéh teiéwaq íráhwe. Itega iwíáhéq, Mi ehwéhmé peh ahtebia éhwéhne éq mi ehwéhnsábé ireyabe iuwahbehre ewe.

⁵ Írátíáhro. Mi kegá anotah ke wóe iwíáhoo? Segá íné íre kiotaikowe iwíáhuge. ⁶ Ínéga ehweh teiútáq áhwára áhwáraume tagaríóge. Peh morá néne iwíáhwé íre áhwára áhwárauge. Ínéga tábúsoqme iwíáhuraume ehweh teiátáutaqkákák iwáhnorurautaqqákák páhsi sehiranurautaqqákák néne kaweq iwíáh sokigi aiátáugaq írátíaro mino.

⁷ Ínéga Manikáne kaweq ehwéh teiátáutaq ápeq náníéro íre urauge. Ite anotah animárí míagehboq íné pehgáriq aní míanieéna mi sansánuraage. Miraouraume ínéga ahabáruaone íwíáho? ⁸ Ite séhréh aitanieéna iteba arambehriurautaq mó kehiná suwahpeqte Sísa tagaríáh kégá móne nání náninurowe. Íre se séhréh aritena peh iteite séhréh aitanieéna mó kené móne mewe meweuraage.

⁹ Iteba ména tabonahurautaq itensabé íre inehuraugara Másérónía marákórápéqté Sísa tagaríáh kégá íné íre matiarau naneq mewe nání náninurowe. Iteba míarautaq irupipeq umeh agínehoéna íre inehuraage. Mókakeakák íre inehinie. ¹⁰ Sísa Karáhéne aiq pútaq ehwéh irena mókakeakák íte íre ineh inehinie. Mi ehwéhmé ite Ákáía marákórápéq míáh kégá, Péhe éhwéhne íre aintahráhowe. ¹¹ Itensabé íre nirutaboiron-sabé irarugo? Írakaumo. Manikánka tagaríehtaq itensabé anotahtaq nirutaboiruge.

¹² Mó kegá, ínéga arambehriunserah arámbéhríúne éra seyene arambehriyabé iwíáh iwíáhhowe. Mó kegá sensíwíq pankerageheéra miraowe. Mó kegá mina miraigeheéna amahnága mirau sansá mókakeakák miraéna néne arambehri tauntahunue tábúsoqme mirainauge. ¹³ Manikánka mi ke íre siqmatai puara péhe éhwéhnkákák ké míáhwe. Sene arambehriyabé péhe éhwéh irarewe. Sísa Karáhéga se aiq pútaq siqmarowe iwíáhigeheéra mó kegá tagahtaq íre sene sánsá peh mó sansánowe.

¹⁴ Minayabe áhteniyehboq owainawanka moq mi pehe sánsánsabé aiq ahtebehre. Wehukega, Owainawa kaweq aníne iwíáhigeheéna owainawanka téhrehrebeqte íópeqté aní tahnsa úkorahire. ¹⁵ Owainawanka mi sansá aiq mirai puara wene arambehri kegá moq miraorahéra kaweqtaq mía míao ke tahnsa úkorahowe. Miraonsabé áhteniyeho. Mókake Manikánka sene arambehri sainsuena kamah arinkéhe.

Poraga arambehriúnsabe íre kaweq sunúq ábóraragú ehwehne.

¹⁶ Métáq teiú éhwéh mónkakák teinie. Íné múguwahgu aníne iwíáh aintehboq néne ehweh íráhro. Neníwíq pehgáritaq pankeraníboq íráhro. ¹⁷ Néne arambehriyabé iwíáh iwíáhu ehwéh teinie. Amahnága teiú éhwéhmé íre Manikáne Awanka iwíáh aintéhra iraruge. Peh ínéne múguwahgu anínká mira inserahnéna neníwíq pehgáritaq pankeróge. ¹⁸ Mó kegá mah marákóipéqté sánsánéra seyene arambehriyabé sensíwíq pankeráhowe. Ínéga moq mi sansánéna neníwíq pakeraníe.

¹⁹ Itega iwíáhéq, Ite ahtebia ké úne éq múguwahgu kené ehweh íráhwe. ²⁰ Mó kegá miraoro e ehwéh apubúue íráhwe. Segá itene ménsámehnsá apubúue parabaruera péhe éhwéh irarensabé ite saiqnaruera ite píribahri aitera ite ahsuehwe iubówe. Segá miraurotaq itega túbáh agéq peh áwé tagahwe. ²¹ Segá miraunserah ínéga íre miraouraage. Minayabe niyehitanabo? Írakaumo. Minayabe íre niyehitanawire.

Mó kegá seyene arambehriyabé iwíáh iwíáhéra teirataq íné moq múguwahgu aní tahnsanéna teinie. ²² Segá mahraréra, Ite Íbaru kahnáh múne eme íné moq Íbaru kahnáh múge. Segá mahraréra, Ite Ísara ke úne eme íné moq Ísara aní múge. Segá mahraréra, Ite Ébárahmane animárí múne eme íné moq Ébárahmane ani múge.

²³ Segá mahraréra, Ite Sísa Karáhéne arambehriúna ke úne eme uwoyansa anínká irarinserahnowana néne arambehriga moke sene arambehri kiotaikire. Segá pehgáriq arámbéhríowana ínéga anotahtaq arambehri mira aruqaruruge. Sípane arambehri miraonsabé wensabé suwahrieh kegá karábúsiipéq móinta intaowe. Móintera nubiqmaq nubiqmarowana pukorah aruqaruruge. ²⁴ Asiu kegá moberíáh tánáhráq áréti sahtáté áhntetaq 39 tánáhráq nubitowe. ²⁵ Aroma kegá mó tánáhráq mó tánáhrárué apahtáróráq sahtáté nubitowara wáhnaupeqté kégá peh morá tánáhráq ebahnsa tuparuqme nubitowe. Apahtáro tánáhráq íné míarau sipí pitegue wánípipegurairé. Peh morá wéhékáhnkákák inokáhpeqkákák wánípipeq míaraage. ²⁶ Mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue poku pokunsabé íre wahto ah nogúge. Wánípipeq tupekorahuge. Aebó kégá nubiq suahráhowe. Nánuwahrah Asíú kégá nubiq suahráhowe. Nahnsó kégá moq nubiq suahráhowe. Mó ke suwahpeq míótáq abatapi míótáq sóreq wanípípeq

míotáq nubi q suahráhowe. Ite néne iyahnabo anímá rí múne e kegá moq nubi q suahráhowe.

²⁷ Íné áhnte págege arámbéhríurauge. Arambehriuraunsabé mó tanáhráq mó tanáhrá rúe inokáhpeq íre ahrenarauge. Nirupibiuraire. Wání tahbobóuraire. Áhnte tanáhráq tópah íre narauge. Néne korósi íre awehraq káráinsabé sóiri qka kamah aníátáire. ²⁸ Íre peh morá mina teiú náneqmarínká kamah aníátáire. Sísa tagaríáh kegá wene ehweh kawerue sehgiowapómo íwíáhunka mó wehekáh mó wehekáhnue nirupipeq iwíáh kikirunka nirupipeq umeh agire. ²⁹ Mó anínká, Sísa ne sánsá suanie iraritaq nirupipeq págege agire. Mó anínká ahabá ritaq nirupipeq umeh agire.

³⁰ Néníwíq árahue pankeranínkono? Íné peh mareqmareq aní míónsábé néníwíq pankerena iwíáh íwíáhéna teiúge. ³¹ Manikámé itene Wahnah Sísa ne abowáe. Wensabé ahriahri iwíáh íwíáh atanéhe. Wega tagaríéhtáq peh aiq pútariahnsanuge.

³² Anotah wahnáh aní wenáwíq Árétae. Wega Támákása suwahpeqte márakóákáq wahnahnuraire. Íné Támákása suwahpeq míarautaq sóntía kené wahnahnka íné saiqnariankeheéna wene sóntía keyábé moke mibeqté kú rí méhpehtaq wahnahnoro aritaraire. ³³ Wega miraurainsabé néne iyahnabo anímá rí nká séhréh aintera sehwerapeqté áwánkúrápéq páhsikétiipéq íné úsawe náhníáq iwe panantáwe kuri ogesáhue máhpeq núwátówara sega íné íre saiqnariarowe.

12

Porane awanka tagó naneq ehwéhne.

¹ Íné nénsabe iwíáh íwíáhéna teiú éhwéh nká ite íre séhréh aitahrá hire. Anetaníbo pehipi teinie. Ínéniwanka tagaraitaq Manikánka sokigi aníátái ehwéh teinie. ² Sísa Karáhé tagariarautate sure sure 14 opéq parabaguraitaq Manikánka íné kiotaikue íopipeq wéhuwa móintá ríaire. Néne ninonkankakáqpópoq peh morá néne niwankakáqpópoq móintá ríairana ínéga íre tagaríógana peh morá Manikánka tagaríéhre. ³ Íópeqté mátábúr áq ména néne ninonkankakáqpópoq peh morá néniwapopoq móintá ríairana ínéga íre tagaríógana peh morá Manikánka mina tagaríéhre.

⁴ Kaweq íopéqté mátábúr áq móintá ríairana wehukega íre irareraho ehwéh írátáugana mó ke terieyabe ahqáho aintá ríaire. ⁵ Néne niwanka tagaraitaq Manikánka sokigi aníátáinsabé iwíáh íwíáhéna teiúge. Peh amahnága miraunsabé néníwíq íre pankeraníe. Mareqmarerutaq Manikánka séhréh aintéhsabé íné mareqmareq aní míónsábé iwíáh íwíáhéna teiúge.

⁶ Íné nénsabe iwíáh íwíáhéna pahsúótáq tahirímé múguwahgu aní tahnsa íre mío irino. Peh aiq pútaq ehwéh teiéna puana múguwahgu aní tahnsa íre míanie. Mó kegá néne ehweh irera néne arambehriu sansá tagéra ínénsabe tábúsoqme iwíáhorahowe. Mirairataq aiq kawerinae. Íné nénsabe iwíáh íwíáhéna teiú éhwéhnsabé irera ínénsabe íre tábúsoqme iwíáhorahowe. Minayabe ínénsabe iwíáh íwíáhu ehwéh mó íre teinie.

Pora mareqmarerútaq Manikánka págege ato ehwéhne.

⁷ Néniwanka tagaraitaq Manikánka áhnte kaweq naneqmarí sokigi aníátáirana tagarauge. Mina tagaraunsabé ínénsabe iwíáh íwíáhéna píribahri agonehoéna sehikaranká pera q áwírana érinserah Manikánka níeri naneq níátáire. Owainawanka eqmaréh anínká nubírana mina íeri naneq néne ninonkataq kéhre. Íné píribahri aní míéhnehoéna Manikánka náníátáire. ⁸ Íné apahtá ró tánáhráq Manikánsabe púrerue mahraréna, Néne Wahnahno, níeri naneq kaqnuo uraугe. ⁹ Kaqnuo urauganawe wega ínénsabe, Are mareqmareq aní míéhnaraq págege ataníe. Ínéga págegeue séhréh atónká aiq awehraq kanae uraire.

Aiq awehraq kanae urainka nirupipeq eyoyóéna íné mareqmareq aní míónsábé Sísa Karáhéga págege aintéh púana iwíáh íwíáhéna nirupipeq eyoyóire. ¹⁰ Ínéga Sísa Karáhéne arambehri miraunsabé mareqmarerutaq mó kegá ínénsabe abehq éhwéh aintáhtáq íroke sunúq sitaq mó kegá níwíoqnahtaq mó kegá íre kaweraintáhtáq nirupipeq

pehwehrue míóge. Íné mareqmarrerutaq Manikánka págege aintéhnká wene arambehri págegeue miraorahuge.

Poraga Kórína suwahpeqte ké séhréh ariteyabe irari ehwéhne.

¹¹ Itega miraonka ínéga múguwahgu anínká irarinserahnuge. Itega néne arambehriunsabé íre iwíáh íwíáhonsabé mi ehwéh iraruge. Íné íre anotah aní míónsábé niahtebohge. Iteba péhe éhwéh íwáhnoro kegá íné íre kiotaikowe. Minayabe mi keyábé aneqsábé iwíáh íwíáhoo? ¹² Manikánka eqmaq núwátáirana iteba mívarautaq págege arámbéhríéna ótaq sansá itega íre tagariaro sansánurautaq pehwehrue mívaraugaq tagarowe. Itega mina tagéq Manikánka íné eqmaq núwátái aní ména wene arambehri tábúsoqme mira aruqaruruge ahtebahrahowe. ¹³ Mó kehiná suwahpeq Sísa tagaríáh kegá íné kirabo aintera íné íre kárái naneq níátówana merauge. Iteba mívarautaq mi sansá íre miraurauge. Minayabe itega iwíáhéq, Ínéga íre kaweritáráire íwíáhoo? Mira íwíáh kahnarag mó mina tahnsa íwíáh íre oro.

¹⁴ Téhtaré tánáhráq iteba mívarausabé íre ineh ineh aitáráuge. Mónkakáq iteba koragéyabe nuwahbehrena mi tanáhráqkákáq moq íre ineh inehinie. Itene ménsámehnsánsabe íre nirutaboiréna peh morá itensabé nirutaboiréna ite séhréh aiteyabe nuwahbehre. Káriq animárínká sinoibo íre kiraboowara peh morá sinoiboga sene animarí kiraboowe. Íné iteribo tahnsá míónsábé sinoiboga sene animarí kawerue séhréh arítáhnserah mirainie. ¹⁵ Ite séhréh aitanieéna moke matió náneq parabaruahráhuge. Ite séhréh aitanieéna pukorahuge. Itensabé anotahtaq nirutaboiru puaq itega ínensabe pehgárita arutaboiraintaho?

¹⁶ Itega mahraréq, Ínéga itene ménsámehnsá ábóraq íre meraire ewe. Mó anínká mahraréna, Ínéga ehnenue péhe éhwéh teiátáitaq aneqpopoq kopípéq meraire ewe. ¹⁷ Árahuraugo? Ínéga iteba eqmatau kegá itene ménsámehnsá íre mero mino. ¹⁸ Táitásareq mó Sísa tagaríéh ánínseq iteba eqmatautaq Táitásaga itene ménsámehnsá íre merai mino. Manikáne Awanka wereq ínereq peh morá íwíáh aitéh púata peh morá sánsánúya mino.

¹⁹ Itega ínensabe, Kaweq aní móne íwíáhigeheéna mah ehwéh sehiranue teiugo? Írakaumo. Néne iyahnabo animaríno, peh morá ite séhréh aitanieéna moke mah ehwéh sehiranue teiúge. Manikánka tagaríéhtáq Sísa Karáhéga iwíáh aintéhnserahnue teiena itega wensabé kawerue aiq pútare ateq wene sánsá págegeue sehgeheéna séhréh aruqaruruge. ²⁰ Ínéga itensabé, Kaweqtaq míáthro aitáráuge. Aitáráunsabé iteba senaraq ite ahabábáq animarí míého. Míéhrataq íné abiahnsa aní úkonehoéq íre kaweróne aintagéhe. Mira íwíáhunsabé nirupipeq iwíáh kikiruge. Tobehwé, mó anínsábé íre kaweq iwíáh atewé, mó anínsábé abiahnsa atewé, peh wewene iwíáh sehgie sansamé, éhruruwe, péhe éhwéh atewé, píribahriwe, momiwíotaq íre tábúsoqme sansánome, iteba senaraq mahna tahnsa sánsá kehnehboq kawerurero.

²¹ Menah áhnte itega mó kené weh ahre abariéq mó ahabábáq sánsánurowe. Mi sansá airaiq sutaune iwíáh íre urowe. Iteba kowéna mina tagahnarag nirupipeq págege agínana ite míéhrarabeq Manikánka, Íbisáhno aintahnana niyehitanawire. Mira íwíáhunsabé nirupipeq iwíáh kikiruge.

13

Kórína kegá Sípane sánsá kawerue sehgeheéna Poraga séhréh arito ehwéhne.

¹ Menah téhtaré tánáhráq iteba surauge. Mónkakáq ite koragéyabe nuwahbehre. Manikáne ehwehnka mahraréna, Téhranítégábópoq apahránítógábópoq wehukéniné ahabábáqsabe morá éhwéh irarirataq itega mi ehwéh kaweratahráhowe ire. (Lo 19.15)

² Menah ahabáruro kereq ómi itereq teiníboq írátíáthro. Ite anehe koragarautaq teiátáume amahnága móbeq míónsábé mónkakáq teinie. Mó iteba konaraq ahabábáq ke íre peh áwé taganie. ³ Sísa Karáhéga íné séhréh aintehrámó íwíáhéq iteba konaraq Sísa

séhréh aintéhnká miráinawe taganeheqmóe. Sísa Karáhéga ite kamah aímé mareqmareq sansápo? Írakaumo. Peh págegeue miraire.

⁴ Segá Sísa awankátaq táhparótaq we mi tanáhráq mareqmareq aní míowana Manikánka págege atéh púana we amahnága págegeue mía míaire. Sísa req mía míausabé mareqmareq aní míógana Manikánka págegeue séhréh aintéhnká wereq oga mía míaéna ehweh teiena págegeue séhréh aitaníe.

⁵ Itega Sísausabé aiq pútare ateq wene sánsá kawerue sehgiowámo. Minayabe kawerue iwíáhue tagahro. Sísa Karáhé itene irupipeq íre míehro? Írakaumo irataq itega wensabé íre tábúsoqme aiq pútare atáhwe. Minawé aiq ahtebaho?

⁶ Ínéwé Sísa Karáhéne arambehri miraéyabe íre túbáh agire éq tagariagehe iwíáhuge.

⁷ Itega íre ahabárigheéna itensabé púreraita aitaugé. Ínéga kaweq arámbéhríire iwíáhigheéna itensabé púreraitogo? Írakaumo. Mó kegá, Íné kaweq arámbéhríire iwíáhowamo. Anetaníbo. Peh iteitega kaweq sansánigheéna itensabé púreraita aitaugé. ⁸ Itega aiq ahtebahme Manikáne aiq pútaq ehwéh íre saiqnariahrahúne. Írakaumo. Mi ehwéhnsábé peh kowe ateq mó keyábé mi ehwéhnsábé aiq pútare atáhro arita aritaúne.

⁹ Ite mareqmareronaraq itewe págegeue míéhransabé iwíáh iwíáhúne. Ite kaweqtaq méq aiq pútaq sansánigheéq itensabé púreraita aitaúne. ¹⁰ Iteba konaraq págegeue kamah aiénehoéna amahnága móbeq míótáq mah pagégé éhwéh sehiranue teiúge. Maniká Iteriboga wene arambehri mirainkeheéna págege aintéhre. Kamah ario éna íre págege aintéhre. Peh séhréh arito éna págege aintéhre.

Poraga iroro ú ehwehne.

¹¹ Néne iyahnabo anímáríno, iroro. Néne ehweh ireq kaweq sansánoro. Peh morá iwíáhue uwaresa anímárí míáhro. Mirairataq Manikánka itensabé arutaboiréna itene irupipeq ukiq itankéhe. We itereq mía míainkehe.

¹² Iteite we mehweh atéhoro. Mahtaqté Maniká tagaríáh kégá itensabé iroro ewe. ¹³⁻¹⁴ Itene Wahnah Sísa Karáhéga ite séhréh aitéhrana Maniká Iteriboga itensabé arutaboiraitéhrana Manikáne Awanka ómi iteba mía míaire.

Kárétía Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Kárétíawe marakó áwíre. Poraga mitaq Sísa éhweh síwáhnoréna mitaq suena mó ke suwahpeq pokúwe. Anehe péhe éhwéh síwáhnoro kegá Kárétía marakó séra mahraréra, Peh Sísansabé aiq pútare ate sansámé íre awehraq kéhre. Mósísiga miraoro ú ehweh moq sehgióro uwana Poraga mi ehwéh irena mi pehe éhwéhnu keyabé anotahtaq abiahnsanéna mah pahsí sehiranúwe. Wega sehiranéna, Mósísiga miraoro ú ehwehkná íre séhréh aitahráhire. Peh morá Sísansabé aiq pútare atera wene sánsá sehgiro kegá oga mérapeq awaq mianeherawoe. Minayabe Sísame sánsá ambubu atawéq Manikáne Awanka iwíáh aitéh iwíáh sehgirataq peh kaweq sansánigehe úwe.

Poraga Kárétía marákórápéqté ké siu pahsíe.

¹ Íné Pora eqmaq núwátóya aní múge. Íre wehukega omaq intera eqmaq núwátówe. Írakaumo. Sísa Karáhéreq we iriwe oganúq ato ani, Maniká Iteriboreqka omaq intera eqmaq núwátóye. ² Íné Porane pahsí sáhnsahwe tagahro. Ínéreq moke mahtaqté Sísa tagariáh kéreqka ite Kárétía marákórápéqté Sísa tagariáh kéné pahsi eqmaq suone.

³ Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísa Karáhéreqka ite séhréh aitera itene iru ukiq itagéhe. ⁴ Maniká Iteriboga Sísa Karáhé iwíáh atowana amahnága ahababáq aruqaruro kegá mirao serahniyeho éna ite kaweritanieéna itene ahababáqsabe putiowe. ⁵ Minayabe Manikánsabe ahriahri iwíáh iwíáh atone. Aiq míre.

Kaweq ehwéhmé peh morá kéhre i ehwéhne.

⁶ Wene animári míageheéna Manikánka omaq itaráirana Sísa Karáhéga séhréh aitaráiraraq itega wensabé aiq pútare atarówe. Amahnága mó kené ehweh sehgioneheéq ite omaq itarái aní apubúue áuwáhwe. Miraonsabé áhtenuge. ⁷ Kaweq ehwéhmé peh morá kéhre. Mó ehwéhmé íre aiq pútaq ehwéhne. Mó kegá Sísa Karáhéne ehweh úbíráhbíq ehwehnue íwáhnoruro puaq ite íre tábúsoqme iwíáhurowe.

⁸ Ínéga kaweq ehwéh teiátáutaq aiq pútaq ehwéh íwáhnoruraage. Amahnága ínegabópoq íopeqté áninkábópoq mó ehwéh teiáyataq Manikánka, Iraipéq pokúno aitaahnawe aiq kawerinae. ⁹ Aiq teiúge. Mónkakáq teiníe. Mó anínká itega téh írátó ehwéh íre teiasa peh mó ehwéh teinaraq Manikánka, Iraipéq pokúno atahnawe aiq áberanae.

¹⁰ Wehukega ínensabe iwíáh iwíáhigeheéna mah ehwéh teiugo? Írakaumo. Manikánka kaweróne aintankeheéna iraruge. Wehukega ínensabe suwahbankeheéna mah arámbéhríugo? Írakaumo. Wehukega ínensabe suwahbankeheéna arambehriutaq tahirímé Sísa Karáhéne arambehriu aní íre mío irino.

Manikánka Pora eqmaq auwo ehwehne.

¹¹ Néne iyahnabo animárinó, Teiníboq írátíáhro. Ínéga teiú káwéq ehwéhmé wehukenínká íre áhwáraraire. ¹² Mó kegá mi ehwéh íre teniátówe. Mó kegá mi sansá íre níwáhnorurowe. Sísa Karáhéga webataq mi sansá sokigi aintaráire.

¹³ Ite íráhmé ínéga miraurau sansámé aiq íráhwe. Ite iwíáhóme ínéga Sísa íre tagariarautaq Asiu kené sánsánsabé iwíáh iwíáhéna tábúsoqme sehgiuraage. Mi tanáhráq Sísa tagariáh keyábé íre nirutaboiria peh anotahtaq síwíoqnéna moke mi ke subiqme parabaruaníe iwíáhuuraage. ¹⁴ Íné nigaqnane sansánsabé iwíáh iwíáhéna nánuwahrah Asíu kéné sánsá kawerue sehgiuraage. Ínéga sehgiuraunka moke néne wehgau kiotaikuraage.

¹⁵ Náinoga íné íre maqintotaq Manikánka omaq intena séhréh aintena néne arambehri mirainkehe aintowe. ¹⁶ Anehe wene kaweq ehwéh nahnsó ke korerinkeheéna Manikánka wenahni Sísa sokigi aníátáire. Sokigi aníátáirana minayabe mó keyábé íre kasenuraage.

¹⁷ Ínéga Sísa íre tagahwataq mó kegá wene arambehri miraigeheéna Manikánka omaq sitena siqmarowara se Sarúsarama suwahpeq míówe. Anehe Manikánka Sísa sokigi aníatáirana mi kebá íre kiragaraue. Téhwe Árébía marákórápéq kowéna anehe Támákása suwahpeq kouwekuraue.

¹⁸ Apahtáro ópéq parabaguraitaq Píta taganieéna Sarúsarama suwahpeq kiwéna 15 wehekáh weba míaraue. ¹⁹ Mi tanáhráq ínégá mó ke Manikánka eqmaro kewe íre tagaraue. Peh morá Sémísi itene Wahnahne ábákawa tagaraue. ²⁰ Ínéga sehiranue teiúmé aiq pútariahnsanuge. Manikánka tagaríéh púana péhe éhwéh íre iraruge.

²¹ Anehe Síria marákórápéqkákák Sírisía marákórápéqkákák kowara ²² Súría marákórápéqté Sísa tagaríáh kégá ínénku íre tagarowe. ²³ Mó kegá sensabé, Íwíoqnarai anínká amahnága Sísa sáne sánsá sehگیرé. Sísa tagaríáh ké subiqme parabaruaníe urai anínká amahnága Sísa éhweh teri terinire urowara írátówe. ²⁴ Manikánka íné aiq kaweraintáráinsabé sega wensabé iwíáh iwíáh atárówe.

2

Sísa tagaríáh kéráq wahnahno kereq Porareq monseráh iwíáhu ehwéhne.

¹ Áhnte opéq 14 opéq parabaguraitaq Sarúsarama suwahpeq mó kirauge. Ínéreq Páhnábásareqka Táítása meqmeta móatáráúye. ² Ínéreq mibeqté Sísa tagaríáh kéráq wahnahno kereqka momiwíuraunaraq wahnahno ke sebataq ehweh teríatáuge. Nahnsó ke teri terinurau ehwéh teríatáuge. Manikánka mi iwíáh aintena, Kirerio aintáráirana kireríatáuge. Ínéga áhwára áhwára arámbéhríoneho éna sega néne ehweh iwíáhue tagariageheéna nahnsó ke teri terinurau ehwéh teríatáuge.

³ Íné sénítái aní wenáwíq Táításawe íre Asiu anínéna peh Káríki marákórápéqté áníne. Mibeqté kégá, Táításane áú amurúrúáhro ue íre pagu pagunurowe. ⁴ Mó kegá ahboeraneheéra séra itensabé, Ite moq Sísa tagariona anímári múne éra péhenurawe.

Itega Sísa Karáhéne sansá sehگیرáúnayabé Mósísine ehwehnka ite íre saiqnariaraire. Mi ehwéhkáká ite moq saiqnariankeheéra ahboeréhra kegá ite tagéra Táításane áú amurúrúáhro éra pagu pagunurowe. ⁵ Ite nahnsó kegá aiq pútaq sansá kawerue miraigeheéq itega sensabé págegeue ahqáho arítáráúnara sega wene áú íre amurú auwahráhurowe.

⁶ Manikánka wahnah kereq mó kereqsabé peh morá iwíáhi puana mibeqté wahnah keyábé íre áhtenuraue. Mi wahnáh kégá ínégá nahnsó ke teri terinurau ehwéh irera o ehwéh íre teníatówe. ⁷ Segá néne ehweh irera iwíáhéra, Manikánka Pítansabé, Asiu ke kaweq ehwéh koreri terinúno atáráinserah wega ínénsabe, Nahnsó ke koreri terinúno aintáráire iwíáhurowe. ⁸ Manikánka Píta omaq atena Asiu kebá eqmarena págegeue séhréh atéhnserah wega íné omaq intena nahnsó kebá eqmaq nuwena págegeue séhréh aintéhre.

⁹ Manikánka mi arámbéhríráq intonsabe mibeqté kéné wahnahmarí sensíwíq Pítareh Sémísireh Sónirehga ahtebéra ínereq Páhnábásareq mehweh aitárówe. Sereq itereq morá iwíáhéq, Ínéreq Páhnábásareq nahnsó kebá arambehri kéhrara se Asiu kebá arambehri kéhre iwíáhuraune. ¹⁰ Segá peh morá éhwéh teiera, Tabonah keyábé ahreeraq matawéq se nárie sansa síwáhnorotao aitárówe. Íné nárie sansa aiq sokigi aritena mókakeakák mirainie teríatáuge.

Poraga Pítane ahababáq pahsuo ehwehne.

¹¹ Pítaga Ántíóka suwahpeq míarairana ehweh atáráuge. Wegá miraurai sansámé íre kaweq sansáne. ¹² Pítaga Ántíóka suwahpeq téh suraitaq Sísa tagaríáh náhnsó kéreq moráráq táhutahururairaire. Sémísiga eqmaq súatái Asíú kégá mitaq surowana Pítaga suro keyábé áhreéna nahnsó kebá moráráq íre táhutahururairaire. Suro Asíú kégá mahra iwíáhéra, Nahnsó kegá Sísansabé aiq pútare atehrara sene síú amurúrúáhro iwíáhurowe. Mira iwíáhurowsabé abiahnsa atéhoéna Pítaga áhreéna nahnsó kebá mónkakák moráráq íre táhutahururairaire.

¹³ Pítaga mi ahabábáq sánsá miraurainsabé mó Asiu kegá moq mina tahnsa urowe. Sene ahabábáq Páhnábása insoq atárówe. ¹⁴ Sega aiq pútaq ehwéh íre tábúsoqme sehgirowana tagéna ómi míarotaq Pítansabé wene ahabábáqsabe ehweh atáráuge. Ínéga wensabé, Are Asiu anínéwé téh suronaraq Asiu kené sánsá íre sehgirowana peh nahnso kené sánsá mirarurone. Minayabe amahnága árahinsabé nahnso keyábé, Asiu kené sánsá sehgióro eno urauge.

Sísansabé aiq pútare atéh ánimé Manikánka kaweqtaq míahne atéh éhwéhne.

¹⁵ Iteinoibo Asiu ke míáh púara ite maqitónsabe ite moq Asiu ke méq ahabábáq nahnsó ké íre míone. Írakaumo. ¹⁶ Manikánka Mósísine ehweh sehgi ánínsábé, Mi ehwéh kawerue sehgirowana puah kaweqtaq míahne atehro? Írakaumo. Ite aiq iahtebónawe peh morá Sísá Karáhénsabe aiq pútare atéh ánínsábé, Kaweqtaq míahne atéhre. Minayabe Manikánka, Kaweqtaq míáhwe aitankeheéq Sísá Karáhénsabe aiq pútare atone. Mó morá áh íre kéhre. Írakaumo. Peh morá Sísá Karáhénsabe aiq pútare atonayabé Manikánka, Kaweqtaq míáhwe aitéhre. Mósísine ehweh sehgi ánínká moke mi ehwéh íre sehgirowana. Írakaumo. Minayabe Manikánka wensabé, Kaweqtaq míahne íre atéhre.

¹⁷ Itega Sísá Karáhénsabe aiq pútare aitárátaq Manikánka, Kaweqtaq míáhwe aitáráiraq anehemé nahnso kegá ahabábáronserah Sísá Karáhéga ahabábáq áhwárehro? Írakaumo. ¹⁸ Íné saiqnaríéh sánsá súáhnaraq anehe mi sánsá mó sehgirowanaqme ahabábáq ani úkorahuge. ¹⁹ Íné pusa ání tahnsa míógana Mósísine ehwehnka íné íre saiqnaríéhre. Íre sehgirowana pusa ání tahnsa úkurauge. Manikánka, Oga míahno aintankeheéna pusa ání tahnsa úkurauge.

Sísá Karáhéga oganúq intowe. Awankátaq táhpawe putiotaq íné moq wereq moráráq pukowana ²⁰ oganúq intowe. Oganúq intowana amahnága íné nuwahbeh iwíáh íre mirauge. Írakaumo. Sísá Karáhéga nirupipeq míá míai puana we awahbeh iwíáh sehgiúge. Manikáne ahninkáwágá ínensabe arutaboirena néne ahabábáqsabe pukú púana wensabé aiq pútare atona we awahbeh iwíáh sehgiúge. ²¹ Mósísine ehweh sehgió keyábé, Kaweqtaq míáhwe arítéhtáq tahirímé Sísá Karáhé pehipi pukú irino. Manikánka ínensabe arutaboirahtéh púana inehepeq íre súóge.

3

Mósísine sánsánkákáq Sísansabé aiq pútare atona sánsánkákáqsábé éhwéhne.

¹ Kárétía marákórápéqté kéó, árahinsabé múguwahgu ke úkuroo? Sísá Karáhé awankátaq táhpawe putio ehwéh pahsuqme teiátáúnaq írátówe. Amahnága péhe éhwéhnsábé aiq pútare atáhnabé itega múguwahgu iwíáhowe. Inseréhga péhe éhwéh teiátóo? ² Peh morá kásé éhwéh teiníboq írátíáhro. Mósísine ehweh sehgirowana Manikánka Wenawa iteba eqmatairo? Írakaumo. Sísá éhweh ireq minayabe aiq pútare atáronsabé Manikánka Wenawa iteba eqmataire.

³ Téh Manikáne Awanka ite séhréh aitáráiraq kaweq sansánurowe. Amahnága mi sánsá sueq, Iteriahriáh kaweqtaq míahrahúne iwíáhoo? Mina tahnsa múguwahgu iwíáhwé arah iwíáhoo? ⁴ Manikánka séhréh aitena sokigi aiátáime amahnága sueq anetaníbo iwíáhoo? Íné iwíáhume ite íre ibitagire. ⁵ Manikánka Wenawa iteba eqmatairana ótaq sánsá mirauraire. Mósísine ehweh sehgirowana Manikánka Wenawa iteba eqmatairo? Írakaumo. Sísá éhweh ireq minayabe aiq pútare atáronsabé Manikánka Wenawa iteba eqmataire.

⁶ Minayabe Manikáne ehwehnka Ébárahma éhweh mahraréna, Wega Manikánsabe aiq pútare ato púana Manikánka wensabé, Kaweqtaq míahne atowe ire. (Stat 15.6)

⁷ Manikánsabe aiq pútare atáh ké Ébárahma kahnáh ké tahnsa úkowe. Minawé iahtebaho? ⁸ Naho Manikánka iwíáhéna, Kaweq ehwehnsábé aiq pútare atáh náhnsó

kéyábé, Kaweqtaq míáhwe aritaníe úwe. Minayabe Manikánka Ébárahmansabé kaweq ehwéh teawuwe. Wene ehwehnka Ébárahmansabé mahraréna, Arega miraónayabé moke mah marákó marákóipéqté ké kaweraritaníe ire.* (Stat 12.3, 18.18, 22.18)

⁹ Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atowana kaweratowe. Mina únserah Manikánsabe aiq pútare atáh ké moke kawerarítéhre.

¹⁰ Ínéga Mósísine ehweh sehgiúnsabé Manikánka aiq kaweraintankéhe íwíáho kewé wega kaweraritanabo? Írakaumo. Wega wene ehwehnka irarinserah mirainkehe. Wene ehwehnka mahraréna, Mósísine ehweh sehgió ké moke mi ehwéh íre sehgirataq Manikánka mi ke iraipéq eqmaq suanawire ire. (Lo 27.26; Jeremaia 11.3)

¹¹ Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Wensabé aiq pútare atéh ání Manikánka kaweratahnana oga mía míainkehe ire. (Habakuk 2.4)

Mi ehwéhniká Mósísine ehweh sehgió kéyábé aiq sokigi aiuwaq ite pahsuqme írátíonawe Manikánka mi ke íre kawerarítéhre. ¹² Mósísine ehweh sehgie sansamé aiq pútare ate sansamé peh morá sánsápo? Írakaumo. Sehgie sansa mó sansáne. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Mósísine ehweh peh moke mi ehwéh sehgió ké kaweqtaq míahrahowe ire. (Wok Pris 18.5; Nehemia 9.29)

¹³ Mósísine ehwehnka itereq moke wehukereq mi ehwéh íre sehgirataqsábé mahrarúwe. Mahraréna, Manikánka ite íre kaweraitanawire ire. Sísa Karáhéga ite séhréh aitanieéna awankátaq táhpagéna mah awíq meyomé Ahbabáq Anine. Mi awíq mewena itene ahbabáqsabe awankátaq táhpawe putawéna ite meirena kaweraitowe. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Awankátaq táhpawe putíéh ánímé Manikánka Ahbabáq Anine áwíratowe ire. (Lo 21.23)

¹⁴ Manikánka Ébárahma kaweratowe. Kaweratená wensabé, Nahnsó ke kaweraritaníe ú ehweh aiq pútaraginkeheéna Sísa Karáhéga itene ahbabáqsabe putiowe. Manikánka, Néniwa wehukeba eqmaraníe únsabe amahnága Sísa Karáhénsabe aiq pútare atáh kébá Wenawa eqmaréhre. (Esekiel 11.9; Jol 2.28-29; Sekaraia 12.10; Eqmaro 2.33)

Mósísine ehwehnka Manikánka mirainauge ú ehweh íre meruahráhire i ehwéhne.

¹⁵ Néne iyahnabo anímárinó, itene sansánsabé iahreraq itena teiníe. Téhranítegá omaq maréhra ehwéhme mó morá áninká mi ehwéh íre meruahráhire. ¹⁶ Naho Manikánka Ébárahmareq wenanahreqsabé omasa éhwéh irarúwe. Íre ómi wene anahwaréhyabe peh morá ánínsabé irarúwe. Mi anímé Sísa Karáhée.

¹⁷ Teiú éhwéh áwahe íráhro. Ebeq Manikánka Ébárahmansabé omasa éhwéh irarúwana anehe áhnte opéq 430 opéq parabagútaq Mósísine ehweh sehiranúwe. Manikánka Ébárahma teawu ehwéhme Mósísiga sehiranú ehwehnká íre meruahráhire.

¹⁸ Mósísine ehweh sehgironka Manikánka kaweraitéhtáq tahirímé wega Ébárahma teawu ehweh abehrúki irino. Manikánka Ébárahmansabé, Néne omasa éhwéh miranauge ú púana Manikánka mi ehwéh aiq miraúwe.

¹⁹ Ai q miraúnsabe Manikánka aneqsabé Mósísi íwíáh atowana wega sehgióro ú ehweh sehiranúo? Wehukega, Ite ahbabáq animári múné íwíáhigeheéna Mósísinsabé sehiranúno íwíáh atowe. Ébárahmane anahwa íre tutaq mi ehwéhniká wahnahnaritankeheéna Manikánka Mósísinsabé sehiranúno atowe. Manikánka mi ehwéh íopeqté ké teriuwara sega mibeq mahbeq arito ání teawúwana ómi mó kegá tagageheéna sehiranúwe. ²⁰ Sehiranú anímé Mósísíe na mibeq mahbeq arito ani míowe. Maniká peh morá ánínéna Ébárahma ehweh teawutaq mibeq mahbeq arito aní íre teawasa peh Ébárahma webataq teawuwe.

* 3:8: Manikánka teawu ehwehnsabé Ébárahmaga aiq pútare atena we Sísaane aigaqna úkúwe.

Mósísine ehwehnka ite íre saiqnarawéna wahnahnire i ehwéhne.

²¹ Mósísiga sehgióro ú ehwehnká Manikánka mirainauge ú ehweh kiotaikiro? Írakaumo. Íre kiotaikire. Sehgióro ú ehweh sehgiráúnaga oga mía míaúnaraq tahirímé mi ehwéhnká ite kaweraitéh irino. ²² Manikáne ehwehnka mahraréna, Ahbabáqka moke mah kehiná kéhíná saiqnariéhre (Aroma 3.9-19) ire.

Minayabe Sísá Karáhénsabe aiq pútare atona ke Manikánka kaweraitena Wenawa eqmaraníe ú púana iteba eqmaréhre.

²³ Sísá Karáhénsabe aiq pútare ate tanáhráq íre suriotaq Mósísine ehwehnka moke wehuke saiqnariowe. Awehraq tanáhráq Sísansabé aiq pútare atageheéna mi ehwéhnká naho wehuke saiqnariowe. ²⁴ Sísá Karáhé íre tutaq Mósísine ehwehnka wehuke wahnahnúwe. Sísansabé aiq pútare atonayabé Manikánka kaweraitankeheéna Mósísine ehwehnka wahnahnúwe. ²⁵ Sísansabé aiq pútare ate tanáhráq aiq awehraq kéhnsábé Mósísine ehwehnka amahnága ite íre saiqnarawena wahnahnaitéhre.

Sísansabé aiq pútare atonaga Manikáne animárió úqítéhre i ehwéhne.

²⁶ Sísá Karáhénsabe aiq pútare atonayabé Manikánka itensabé, Néne animárió míáhwe aitéhre. ²⁷ Itega Sísá Karáhénsabe aiq pútare ateq wání meraunaraq itereq wereq morá ání tahnsa úkuraune. ²⁸ Sísá Karáhénsabe aiq pútare ateq wereq mía míaéq peh morá ání tahnsa ké úne. Asiu kereq nahnso kereq arambéhriraq saiqnariáh kéreq arambéhriyabé ápeq méyáh kéreq wehreq ahrereq Sísaba mía míaéra íre mó ke mó kéera peh morá ké úne. ²⁹ Ite Sísá Karáhé tagariáh ké púaq Ébárahma kahnáh ké úkowana Manikánka Ébárahma teawunserah ite kaweraitéhre.

4

Ite Manikáne animárió úkúne i ehwéhne.

¹ Wenabo pukínaraq kárió anínká wenabone marakó wene ménsámehnsá awaq mena mi tanáhráq íre meyhárhire. We kárió aní púana peh arambéhri aní tahnsa míahnara mó kéga we wahnahnéra wene ménsámehnsánkakaq wahnahnatáhwe. ² We anotah aní úkéna wenaboga omaq atéh tánáhráq wewega wahnahninkehe.

³ Ite Sísá íre tagariaraunaraq pehgárió animárió tahnsa méq mina onserahnu-raune. Owainawanseq wahnsawarinseqka ite saiqnarawéra wahnahnuruowe. ⁴ Awehraq tanáhráq Manikánka wenahni eqmarowana Asiu inínká we maqmarowana Asiu kené sánsánúwe. ⁵ Mósísine ehwehnka saiqnario ke sabiruankeheéna Manikáne animárió míageheéna tumíowe.

⁶ Amahnága wene animárió míona puana Manikánka wenahniné awa itene irupipeq eqmaréhre. Wenawanka iwíáh aitéhraq Manikánsabe, Iteriboe atone. ⁷ Amahnága ite íre arambéhriraq saiqnariáh ké tahnsa méq peh Manikáne animárió míone. Ite wene animárió míona puana Manikánka moke náina naneq náinkéhe.

Poraga Kárétía keyábé iwíáh kikirú ehwehne.

⁸ Menah ite Maniká íre tagariarotaq owainawanseq wahnsawarinseqka ite saiqnarawéra íre Maniká Iteriboga tahnsanue wahnahnaitárówe. ⁹ Amahnága itega Maniká tagariáhwana wega ite tagariéhre. Tagariéh púaq aneqsabé owainawanseq wahnsawarinseqne sánsá sehgieyabe iuwahbehro? Se íre págegeowe. Sega íre séhréh aitaráhowe. Sega ite mó saiqnariéhboq aneqsabé sene sánsá sehgieyabe iuwahbehro?

¹⁰ Itega mó wehekáh mó tanáhráqsábé iwíáh iwíáhéq awehriowe. Itega mó íonkakaq ópeqkákáq sínaraqsábé sánsánowe. Íre kawerowe. ¹¹ Mi sánsánsabé nirupipeq págege agire. Ínéga séhréh aitó árámbehríwé abehrúkinabo?

¹² Néne iyahnabo animárióno, ínéga Asiu kené sánsánsabé iwíáhunserah iwíáhoru. Asiu kené sánsánká íné íre saiqnariéh púana ite menah míaronserahnue míarauge. Iteba téh surautaq néne ehweh ireq íre ahqáho aintárówe. ¹³ Mi tanáhráq nuwahreuraunsabé mitaq iteruwahpeq íre kótaikorahu puana kaweq ehwéh téh teiátáuge. Mina ahreraq

matiaho? ¹⁴ Ite iuwahrieh nuwáhréuraugaq itega íné íre kaqnúwátówe. Írakaumo. Maniká míéhraβεqte íópeqté ánínseq Sísá Karáhéreqka iteba suroyataq tahirí itega se kawerue mehweh arítaró irino. Se kawerue mehweh arítarónserah íné moq mehweh aintarówe.

¹⁵ Mi tanáhráq itega iwíáh íwíáhurowe. Amahnága aneqsabé túbáh agoo? Néne niura awahreuraunsabé irutaboiraiteq itene iura meruqmaqme nienehe urotaq tahirímé níátó irino teniátówe. Mina iahreraq itena teiúge. ¹⁶ Amahnága ite aiq pútaq ehwéh teiúnsabé íné itene naruo aní úkugo?

¹⁷ Mó kegá itensabé ehnehe aitera ite kawerue séhréh aitanéhe íwíáh íre owe. Itega néne ehweh sueq sene ehweh sehgeheera itensabé ehnehe aitáhwe. ¹⁸ Íné iteba míótáqkákáq íre míótáqkákáq wehukega ite aiq pútaq séhréh aitanéhe íwíáhotaq tahirímé aiq kaweri irino.

¹⁹ Néne iyahnabo anímárinó, kía míéh ínínká ani maqmianaitaq érinserah itensabé nirutaboirunka nirupipeq umehirana níerire. Sísá Karáhéga iwíáhinserah itene irupipeq tábúsoqme iwíáhirataq nirupipeq eyoyóinae. ²⁰ Itega miraonsabé nirupipeq áhnte iwíáh kikiruge. Ite mó iwíáhigeheéna amahnága iteba méyabe nuwahbehre.

Maqmio inítéyábé pabeqme ehwéhne.

²¹ Mósisine ehweh sehgieyabe iuwahbeh keo, mi ehwéhmé aiq kawerue iahtebaho?

²² Manikáne sehiranka Ébárahma éhweh teíre. Ébárahmaga wene arambehri iní wenáwíq Égah abariúwana animai maqmarowe. Anehe Manikánka Ébárahma teawena, Arene ahreuré orenínéna animai maqmiankéhe úwe. *(Stat 16.15, 21.2)*

²³ Wega irarúnka mó opéq mi orénínká animai maqmiowe. Minayabe se abahnínáhnah míówana Manikáne ehwehnka aiq teíre.

²⁴ Mi inítéráq pabeqme ehwéhne. Mina maqmíóya inítéwé téhtaré éhwéh tahnsanéna mahraue kéhre. Égahwe ebeqte éhwéh tahnsane. Moke wene animárimé saiqnaríáh ké wóe. ²⁵ Árébía marákórápéqté sáwéh áwíq Sáináie.* Égahwe mi sawéh tahnsane. Wereq wene animári saiqnaríáh ké púana we moq mah marákóipéqté Sarúsarama suwahpeq tahnsáne.

²⁶ Mó iní, wene ahreuré íópeqté Sárúsarámáwé iteruwahpeq mire. We iteino wíre. Wene animári ite íre saiqnaríéh ké úne. ²⁷ Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Orahiníno, arupipeq eyoyóue miahno. Ani íre uwo uwoue maqmiahna iníno, arupipeq eyoyóue iwíáh íwíáhúno. Áúwéh ínínké áhnte anímárinseq míankehe. Wenawehqpa mía míai inímé peh táhmaro anímárinseq míagehe ire. *(Aisaia 54.1)*

²⁸ Néne iyahnabo anímárinó, Manikánka omasa éhwéh teawunka mi korénínká Áhísáhki maqmiowe. Mina inserah Manikánka omasa éhwéh teiátáinka ite wene animári úkue míone. ²⁹ Mi tanáhráq wenanoga pehipi maqmio anímáigá Manikánka irarúnka maqmio anímái áwíoqnówe. Mina únsarah amahnága peh sinowaréhga maqmíáh kégá ite Manikáne Awanka maqitéh ké íwíoqnahwe. ³⁰ Íwíoqnahnsabé Manikáne ehwehnka mahraréna,

Arambehri inínseq wenahnínseq kaqsuo. Mi anínká Ébárahmane ahreuréané ahnínkáwáreq monseráhnue sibowáné náneq awaq miehneho. Awaq miehnehboq ebeq piah ahnínkáwáreq wenanoreq kaqsuo ire. *(Stat 21.10; Sóni 8.35)*

³¹ Néne iyahnabo anímárinó, ite Sísá tagariona puaq arambehri inímé ite íre wene animári múne. Írakaumo. Ite wene ahreuréané animári múne.

5

Wehukene sánsánká ite saiqnariehneho i ehwéhne.

* 4:25: Manikánka sehgióro ú ehweh Sáináí sawéhrápéq Mósísi teawuwana sehiranúwe.

¹ Mósísine ehwehnka saiqnariarairaq Sísá Karáhénsabe aiq pútare atáráúnaga ite sabi iuwátáire. Mi ehwéhnká mónkakák saiqnariéhnehboq peh morá Sísansabé aiq pútare ate sansanoro.

² Íné Poraga teiníboq írátíáhro. Asiu kegá síú amurúruáhnserah itega itene íú amurúruáhnaraq Manikánka itensabé, Kawerowe aitankéhe íwíáhoo? Mira íwíáhirataq Sísá Karáhéga miráú arámbéhrígá ite íre séhréh aitahráhire. ³ Mónkakák teiníboq írátíáhro. Asiu kené síú amurúruáh sánsá miraonehe íwíáhirataq moke Mósísine ehweh sehgióro aitankéhe. ⁴ Mósísine ehweh sehgióro eitane íwíáho keo, mira íwíáhonka Sísá Karáhéga séhréh aitéh sánsá aiq súáhwana wega íre séhréh aitéhre.

⁵ Sísá Karáhénsabe aiq pútare atonayabé Manikáne Awanka séhréh aitéhrana Manikánka, Kaweqtaq mía míaowe aitankéhe. Itega mira íwíáhéq áwénunúne. ⁶ Sísá Karáhéreq mía míaowé kegá síú amurúruáh sánsánsákák síú íre amurúruáh sánsánsákákq monseráhnire. Mi sansátaré mirairanka íre séhréh aitahráhire. Peh morá Sísansabé aiq pútare ateq mó keyábé irutaboiro sansánká séhréh aitahráhire.

⁷ Menahmé itega aiq pútaq sansá kawerue sehgirowe. Mi sansá súáhiro insega teiena pagu pagunurairo? ⁸ Minawé íre Maniká, ite omaq itarái anínká iwíáh aitarái ehwéhne. Mó iwíáhigehéna aneq ehwéh teinínkono?

⁹ Iteriborehga mah pabéqmé éhwéh iraréra, Páráwahipéq pehgáriq muoráhi naneq maréhrataq mi paráwáh moke muinae ewe.*

¹⁰ Péhe éhwéh irari anínká mó ehwéh teínsabé itene irupipeq iwíáh kikirowe. Mi pehe éhwéhni aní inebómo. Manikánka we tagéna kamah awinkéhe. Itene Wahnahnka séhréh aitahna puaq péhe éhwéh sueq ínéga teiú éhwéh mónkakák sehgióro eitane íwíáhuge.

¹¹ Néne iyahnabo anímárino, Manikánka kawerowe aitankéhboq itene íú amurúruáhiro tei teinutaq tahirímé mó kegá íre níwioqnah irino. Sísá Karáhéga itene ahabábq kaqsuena ite kaweraitanieéna awankátaq táhpawe putio ehweh tei teinunsabé mó kegá abiahnsa aintera níwioqnahwe. ¹² Itene íú amurúruáhiro tei teino kegá seyene áwáhnata pirúéhrataq aiq kawerinae.

Mó keyábé irutaboiréq we séhréh atéhoró i ehwéhne.

¹³ Néne iyahnabo anímárino, mó naneqka ite íre saiqnariankeheéna Manikánka itensabé, Ínéba sero ue omaq itaráire. Mó naneqka ite íre saiqnariéhnsabé ite iuwahbeh sansá íre kaweq sansá pehipi miraoneheqmúne íwíáhiyehboq peh mó keyábé irutaboiréq we séhréh atéhoró. ¹⁴ Mósísiga sehgióro ú ehweh áwahewé Sísaga aiq mahraréna, Arerensabé iwíáhue arutaboironanserah mó keyábé moq iwíáhue arutaboiroro. ¹⁵ Póeráhqka tópah nehtaq mó áwáhu poeráhq pawe kaqsúéh serahniyeho. Mirairataq tobehue kobeq séberiyehboq kawerurero.

Manikáne Awanka iwíáh aitéhnserahnoro i ehwéhne.

¹⁶ Teiníboq írátíáhro. Manikáne Awanka iwíáh aitéh serahnoro. Manikáne Awanka iwíáh aitéh íwíáh sehgióro itene irupipeqté áhbábq iwíáh íre sehgióro eitane íwíáhakeq. ¹⁷ Itene irupipeqté áhbábq iwíáhakeq Manikáne Awanka iwíáh aitéh íwíáhakeq íre monseráh púana tobehinonóye. Minayabe ite iuwahbeh sansá íre miraorahowe. ¹⁸ Manikáne Awanka iwíáh aitéh íwíáh sehgióro eitane íwíáhakeq Mósísine ehwehnka ite íre wahnahnaitahráhire.

Irupipeqté áhbábq iwíáhga miraúna sansánsabé éhwéhne.

¹⁹ Itene irupipeqté áhbábq iwíáhga mirai sansá tagaríahwe. Mahna tahnsane. Mó aniné ahre weh abariéwé, íre kaweq iwíáhwé, ahabábq sansamé, ²⁰ péhepehe manikánsabé iwíáh iwíáh atewé, anéhgiewé, ebewé, tobehwé, ehwehwé, mó anínsabé aru págege atewé, ménsámehnsánsabe aigará pabekime, abiahnsa atewé, peh morá arerensabé iwíáh iwíáhewé, sainkéwé, ²¹ mó keyábé íre kaweq iwíáh aritewé, piáh néra

* 5:9: Mi pabéqmé éhwéh áwahe mahrarúwe. Mína inserah itene irupipeq pehgáriq íre kaweq iwíáh kahnaq mótaq anotah ahabábq úkinae. Ahwa kené pabeqme ehwéhmé mahna tahnsa kéhre. Uwaruntútaq pehgáriq irá kekíaráhtáq apubúue anotah irárehre.

múguwahgu agéwé, píribahriwe, ahriahri ehwehwehéwé, irupipeqté áhbábáqká moke mahna tahnsa ahbábáq áhwárehre. Menah teiátáu ehwéh mónkakáq teiníe. Mina tahnsano ke Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre kioráhowe.

Manikáne Awanka iwíáh aitéhnsábé éhwéhne.

²² Manikáne Awanka iwíáh aitéh sánsámári teiníe. Mó keyábé arutaboiréwé, aru eyoyówé, aru ukiqme méwé, uwaréqme méwé, séhréh atewé, tábúsoqme ah nogewé, tábúsoqme arámbéhríéwé, ²³ mó ke suwahbeh sansá miraéwé, we awahbeh sansá suena kaweq sansánéwé, minawari moke Manikáne Awanka iwíáh aitéh sánsáne. Sehgióro i ehwéhnká mah kawéq sánsá íre ahqáho aitaahráhire.

²⁴ Sísá Karáhé tagariáh kégá iwíáhéq Sísá pukú awánkátáq itene irupipeqté áhbábáqsábé iuwahbeh iwíáhwé, igará pabeki iwíáhwé aiq sutaune.

²⁵ Manikáne Awanka oganúq ítarái puaq wega iwíáh aitéhnsábé sehgoneheqmúne. ²⁶ Mó ke kiotaikuge éq píribahriiyeho. Mó ke ahbabárarítého. Mó kené ménsámehn-sánsabe igará pabekíneho.

6

Iteite we séhréh atéhoró i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárinó, Sísá tagariéh ánínká ahbabáréna Sísane sánsá suena peh túbáh agínawe íre kawerire. Mi anínká mónkakáq Sísane sánsá kawerue sehginkeheéq ite Manikáne Awane sansá tábúsoqme sehgió kégá mi aní pehwehrue séhréh atáthro. Owainawanka ite moq ahbabáq iwíáh aitehnehboq kawerurero. ² Iteite we séhréh atéhéq aru ukiq átéhoró. Mirairataqmé Sísá Karáhéga sehgióro i ehwéh kawerue sehgiórahówe.

³ Pehgáriq anínká iwíáhéna, Íné anotah aní múge ime wewensabé péhe íwíáhire. ⁴ Ómiga wene wene arambehri tagéra, Ai q kawerugapómo éra iwíáhue tagahro. Arerene arambehriga mó aníné arambehri kiotaikínayabé iwíáh íwíáhiyehboq peh morá arerene arambehriyabé iwíáh íwíáhoró. ⁵ Minayabe arerene arambehri kawerue sehgio.

⁶ Manikáne ehweh áwáhnorinana írén ánínkáwé moke kaweq naneq áwáhnori aní náwino.

Kaweq ayúnkákáq íre kaweq ayúnkákáqsábé pabeqme ehwéhne.

⁷ Péhe íwíáhiyehboq tábúsoqme iwíáhoró. Manikánsabe anetaníbo íwíáho ke kamah arinawire. Wehukenínká abehq náneq ayú uqmarahnaraq íre kaweq será iyanae. Kaweq naneq ayú uqmarahnaraq kaweq será iyanae. ⁸ Mina inserah arene arupipeqté áhbábáq iwíáh sehginaraq kaweqtapéq íre awaqme iraipéq pokiniewóne. Manikáne Awanka iwíáh atéh iwíáh sehginaraq oga mérapeq awaq miankéhe.

⁹ Kaweq sansánéq arambehri túbáh agiyehboq mi sansá íre susa peh kawerue sehgióratáq Manikánka sainsuahna tanáhráq kagai apéq náinkéhe. ¹⁰ Minayabe séhréh arite tanáhráq kahnaq ómi kawerarítáthro. Sísá tagariáh ké anotahtaq séhréh ariteq kawerarítáthro.

Poraga Sísá awankátáq táhpagúnsabe iwíáh íwíáh ú ehwehne.

¹¹ Moke mahna parabarúó éhwéhmé ínégá peh ehweh teawúgana mó anínká sehiranéwéhre. Amahnága ínénégá sehirankara mewe mah pahsí sehiranue parabaruaníe. Néne anotah sehirá tagahro. ¹² Síú amurúruáh kégá peh wehuke suwahbeh sansánsábé iwíáh íwíáhéra íú amurúruáthro aitera pagu pagunowe. Pagu pagunéra peh morá Sísá awankátáq táhparó ehweh teri terinotaq tahirímé mó Asiu kégá síwíoqnah irino. ¹³ Síú amurúruáh kégá Mósísine ehweh moke íre sehgióra peh ákáhtaq sehgirowe. Itega íú amurúruáthro e ehwéh sehgióratáq sega iwíáh íwíáhigehe. Itene ehweh kawerue sehgiówe éra iwíáh íwíáhigeheéra ite pagu pagunowe.

¹⁴ Ínégá mirauraunsabé íre iwíáh íwíáhéna peh morá Sísaga miraúnsabe iwíáh íwíáhinauge. Sísá awankátáq táhpawe putionka mah marákópéqté sánsánsábé néne iwíáhipeq aiq sutaugé. We putio tanáhráq ínégá moq pukuraunsabé mah marákópéqté sánsá sehgieyabe íre nuwahbehre.

¹⁵ Síú amurúruáh sánsánsábé íre iwíáh íwíáhorahi naneq mire. Síú íre amurúruáh sánsánsábé moq monserahnire. Peh Manikáne Awanka wehukeníne arupipeq kawer-atéhрана o aní úkinsabé minawé anotah iwíáh íwíáhorahi naneq mire. ¹⁶ Manikánka mi iwíáh sehgió ké wene animárínsábé arutaboirena siru ukiq sitéhre. Mi ke aiq pútaq Ísara kahnáh móe.

¹⁷ Mó kegá niru págege aintéhoéna ínégé Sísane arambehriu aní ména wene sánsá sehgiráuge. Mirauraunsabé mó kegá nubiq matowana ninonkataq náonabí kéhre.

¹⁸ Néne iyahnabo animáríno, itene Wahnah Sísa Karáhéga séhréh aitéhre. Aiq míre.

Épésá

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Poraga Épésá suwahpeq mó opéq mó opérué kosíwáhnorúwe. Anehe we Aroma suwahpeq karábúsiipéq míotaq wega mah pahsí sehiranéna Tíkíkúsi awuwana wega Épésá suwahpeq Sísá tagaríáh ké mewe móriuwe. Mah pahsí áwahewé Maniká tagaríáh ké moke morá íwíáhue peh morá ké tahnsa míagehe teíre. Manikánka wene kaweq sansá sokigi ariuwe teíre. Weh ahre kawerue míageheéna teíre. Anehete éhwéhmé owainawa kiotaikorahúna ehwéh teíre.

Poraga Épésá suwahpeqte ké siu pahsíe.

¹ Épésá suwahpeqte kéó, íné Poraga sehiranu pahsí sáhnsahwe tagahro. Ite Manikáne animarí méq Sísá Karáhéne sansá kawerue sehgiówe. Sísá Karáhé éhweh síwáhnorinkeheéna Manikánka we awahbeh sansánéna omaq intena eqmaq nuwowe. ² Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqka ite séhréh aitera iru ukiq itehye.

Manikánka ite Sísá tagariona ke áhnte kaweq naneq náí náini ehwéhne.

³ Itene Wahnah Sísá Karáhéne abowá Manikánsabe iwíáh íwíáh atone. Ite Sísá Karáhéreq míá míáúnayabé Maniká Iteriboga ite págege aitankeheéna moke íópeqté kaweq naneq náí náinire. ⁴ Manikánka mah marákó marákó íre mirarotaq wereq Sísá Karáhéreqne animarí míageheéna omaq itowe. Wega tagehtaq íre ahbabáq ke méq peh kaweqtaq míá míáiageheéna omaq itowe.

⁵ Mah marákó marákó íre mirarotaq Manikánka itensabé anotahtaq arutaboiréna we awahbeh sansánéna iwíáhue omaq itowe. Wega iwíáhéna, Sísá Karáhéga miraínaga wensabé aiq pútare ataneherao ke néne animarí úkigehe iwíáhuwe. ⁶ Wene arutaboiri ahnínkáwágá miraúnsabe Manikánka anotahtaq séhréh aitena wáh kaweraitowe. Minayabe Manikánsabe, Anotah aní móne ateq wenáwíq pankereq iwíáh íwíáh atone.

⁷ Sísá Karáhéga ite meirena itene ahbabáq kaweraitanieéna putiotaq wene korahq tuwe. Wega miraúnsabe Manikánka anotahtaq arutaboiraitena itene ahbabáq sabi iuena insahwé aitowe. ⁸ Insahwé aitena anotahtaq arutaboiraitena itensabé, Ahtebia ánimarí méq tábúsoqme iwíáhoraho ke míáthro aitowe.

⁹ Sísá Karáhéga miraúnsabe Manikánka naho mirainauge ú iwíáh we awahbeh iwíáh íre teiasa peh amahnága teíre. ¹⁰ Awehraq tanáhráq sínaraq Manikánka moke mirau naneqmarí soruparankéhe. Moke íópeqté náneqkakák mah marákó marákóipéqté náneqkakák soruparena Sísá Karáhénsabe, Minawari moke wahnahnúno atankéhe.

¹¹ Manikánka moke wene arambehri pehipi íre miraia ebeqme tábúsoqme iwíáhéna anehe miraire. Miraue tábúsoqme iwíáhéna ite Sísá Karáhéreq méq wene animarí míageheéna Manikánka iwíáhue omaq itowe. ¹² Ite Asiu kegá Sísansabé téh aiq pútare ateq wene sánsá sehgiune. Itega, Maniká téhrehnka inserahni aní ména págege aní míéhre ateq wensabé iwíáh íwíáh atageheéna ite omaq itowe.

¹³ Itega moq aiq pútaq ehwéhmé ite kaweraitahráhi ehwéh írátótaq Sísá Karáhénsabe aiq pútare atarówana Manikánka Wenawa iteba eqmataire. Manikánka, Sísansabé aiq pútare atéhra kebá Néniwa eqmaraní únsabe wene kaweq animarí míageheéna Wenawa iteba eqmataire. ¹⁴ Manikáne Awanka itereq míá míai puaq Manikánka náiníe i naneq náinawire aiq tagarione. Wega kaweraitarái puaq mókake weba míá míáéq moke kaweq naneq meyanehq múne éq áwénunúne. Áwénunéq wensabé iwíáh íwíáh atone.

Poraga Épésá suwahpeqte kéyábé púrerarito ehwéhne.

¹⁵ Ínéga írátíomé itega itene Wahnah Sísansabé aiq pútare ateq Maniká tagaríáh kéyábé irutaboirowe. Itega irutaboiro ehwéh irena ¹⁶ Manikánsabe kaweróne ata ataéna íre túbáh aguge. Púrerutaq itensabé niahreraq matawéna ite éhweh Maniká Iteribo

teawa teawanuge. ¹⁷ Itene Wahnah Sísa Karáhéne Manikánsabe púrerue kaweq iwíáh arito teawúge. Itega Manikáne sansá kawerue ahtebageheéna wensabé, Arene sansá sokigi ario teawúge. Maniká Iteribo kiotaiki aní ména anotah tehrehnkakáq aní míéhre.

¹⁸ Itega áwénunúna naneqme áhnte kaweq naneqme awaq miageheéna Manikánka ite omaq itowe. Minayabe kawerue tagariageheéna Manikánsabe, Itene irupipeqté íurá tagahro arito teawúge. ¹⁹ Itega Manikáne págege arámbéhrí íre agehgamarahráhué. Wensabé aiq pútare atona ke Manikánka anotahta q págege aitena séhréh aita aitaire. Minayabe itega ahtebageheéna púreruge.

²⁰ Sísa Karáhé pukúwana Manikánka we iriwe oganúq atena págege atena íopeq wene ayah púpeq tútuue míahno atonserah ite moq págege aitena séhréh aita aitaire. ²¹ Sísa Karáhéga moke wahnah kereq anotah anímárinseq íopeqté kéné wahnah kereq págege kereq kiotaikire. Wenáwíqka moke mó ke síwíq kiotaikire. Amahnágaákáq mókakeakáq wenáwíqka peh kiotaikinae.

²² Manikánka Sísansabé, Moke wahnahnúno atena moke íné tagaríáh ké auráq matawé wahnahnarito atowe. ²³ Moke we tagariona ke Sísa Karáhéne anonka tahnsá miónana we itene iyahqno tahnsa míéhre. Wega Maniká tagariona ke auráq matawéna wahnahnaitéhre. Wega moke kéh náneq miraue náiena wahnahnire.

2

Manikánka ite iriwe oganúq itena Sísareq wahnahnoro aito ehwéhne.

¹ Menah itega Manikáne ehweh anterueq ahababáq aruqaruowe. Itene ahababáqka ite subiq sutairaq ite pusa ké tahnsa míarowe. ² Mi tanáhráq itega mah marákóipéqté áhbábáq sansá sehgieq owainawamaríné wahnahne sansá sehgirowe. Mi ahababáq wáhnáhnká moke Manikáne ehweh anterúáh ké aiq saiqnariéhre.

³ Menah itega moq Manikáne ehweh anterúáh ké gá ahababáro serahnuraune. Itene irupipeqte iuwahbeh iwíáhga aiq saiqnariéh púa q itega irutaboiro sansánkákáq ite iuwahbeh iwíáhákáq sehgirowe. Mi sansámá rí sehgieq Manikánka ahababáq ke kamah aritahna naneq ite moq meyahrá huraune.

⁴⁻⁵ Itega wene ehweh anterutauna puana itene ahababáqka ite iubiq sutainsabé ite pusa ké tahnsa míaraune. Peh pusa ké tahnsa míaraunaraq Manikánka itensabé anotahta q arutaboiritena kaweraitena oganúq ítáráire. Oganúq ítáráinsabé Sísa Karáhéreq mía míáué. Manikánka séhréh aitowaq Sísansabé aiq pútare atáráunayabé ite kaweraitáráire. Peh morá Manikánka arutaboiritéh sansánká ite meirena kaweraitáráire.

⁶ Manikánka Sísa Karáhé iriwe oganúq atotaq ite moq wereq iriwe oganúq itena Sísa Karáhéreq íopeq tútuue wahnahnoro aitowe. ⁷ Sísa Karáhéga miraúnsabe Manikánka ite iwíáhéna mi kawéq sansá miraúwe. Manikánka árahinsabé miraúwo? Wega ite ómi keyábé anotahta q arutaboiraito sansa pahsuanieéna miraúwe. Mókake mó tanáhráq mó tanáhrárué ahriahri mina aiq ahtebageheéna ite oganúq itena Sísa Karáhéreq íopeq tútuue wahnahnoro aitowe.

⁸ Itega Sísa Karáhénsabe aiq pútare atárónsabé Manikánka ite anotahta q arutaboiritena ite meirena kaweraitáráire. Íre iteitega mirauronka kaweraitáráire. Írakaumo. Manikánka wáh kaweraitáráire. ⁹ Íre iteitega arambehriuronka kaweraitáráire. Minayabe iteíwíq íre pankerahráhowe. Írakaumo. Itega mirauronsabé íre iwíáh íwíáhora-howe. ¹⁰ Sísa Karáhéga miraúnsabe Manikánka ite oganúq itena we awahbeh arámbéhrí miraigeheéna omaq itena mi arámbéhrí kawerarowe.

Sísaga miraúnka ite morá ké tahnsa míone i ehwéhne.

¹¹ Ite íre Asiu ke peh nahnso ke míáhwe. Asiu kegá sene síú amurúruera ite tagéra, Síú íre amurúrúáh ké wóe aitá rówe. Ite nahnso ke méq Sísa íre tagariaro ke míaro tanáhráqsábé iwíá horo. ¹² Mi tanáhráq itega Sísa Karáhé íre tagariarowe. Asiu kené naruo méq Manikánka mirainauge ú ehweh, wene omasa éhwéh íre írátówe. Itega mah marákóipéqté sansá sehgieq Maniká Iteribo íre tagariarowe. Mókake Manikánka

kaweraitanawire íwíáh íre urowe. ¹³ Ite wáhnaupéqté ké míarotaq Sísa Karáhéga ite kaweraitanieéna putiowana wene korahqka insahwé aitowaq amahnága ite Sísa req mía míaeq íre wáhnaupéqté ké míáhwe.

¹⁴ Menah Asiu kegá nahnso keyábé, Iuwahriehre arítárówara nahnso kegá moq Asiu keyábé, Iuwahriehre arítárówe. Kuri ogirahrue kéhnserah Asiu kereq nahnso kereqne suwahrieh iwíáhgá kuri tahnsá ógíráh qowana Sísa Karáhéga ómi itene ahbabáqsabe pukúnka mi kurí saweyuena iru ukiq itowe. ¹⁵ Sísa miraúnsabe ite morá ké miónana Mósísiga sehgióro ú ehwehncá wehuke íre saiqnariahrahire. Sísa miraúnka Asiu kereq nahnso kereq insahwé aitená itensabé, Ínéreq mía míaeq morá ké míáhro aitowe. ¹⁶ Wega itene ahbabáqsabe awankátaq táhpawe pukútaq itene iuwahrieh íwíáh kaqiuwena Asiu kereq nahnso kereq insahwé aitená Manikápa móitowe.

¹⁷ Menah Asiu ke Manikánseq wahtotaq míarowaq ite nahnso ke íre wahtotaq míarowe. Sísa Karáhéga séna insahwé aite ehweh ite nahnso kereq Asiu kereq iru ukire ehweh tei teinuraire. ¹⁸ Sísa Karáhéga nahnso kereq Asiu kereq kaweraitena Manikáne Awa iteba eqmaq áuwátáiraq ite Maniká Iteriboba kowíahrahúne.

Ite Manikáne nah tahnsa múne i ehwéhne.

¹⁹ Minayabe ite nahnso ke íre wáhnaupéqté ké míáhwe. Írakaumo. Ite peh Manikáne animarí méq wenkahnáh míáhwe. ²⁰ Ite Manikánka píéh náh tahnsa míáhwaq ite eqmaq iuwátái kereq Manikáne ehweh iraru kereq nahwiahnsanse tahnsá miónana Sísa Karáhé wahq tahnsa míéhre.

²¹ Abogéh awanká wahqtáq kawerue táhpawe kéhnserah ite Sísa req mía míaonehe. Manikánka píéh náh púana anotah nah kanae. Peh wewene kaweq nahne. ²² Manikánka itereq moke mó we tagaríáh kéreq moráráq sorupaitaráiraq ite wene kaweq nah míone. Wereq Wenawanseqka mi nahupéq mía míáoýe.

3

Poraga Sísa éhweh nahnso ke korériu ehwéhne.

¹ Íné Pora Sísa Karáhéne arambehriu anínéna ite nahnso ke séhréh aitaráunsabé mó kegá karábúsiipéq móintárówe. ² Manikánka ite nahnso ke séhréh aitankeheéna wega ínénsabe arutaboiraintena omaq intena, Kosíwáhnorúno aintaráime írátówe. ³ Asiu kereq nahnso kereq morá ké úké ehwehmé nahomé kopípéq kowe. Menah Manikánka mi ehwéh teniátáirana minayabe métáq mah pahsiipéq pehgáriq ehwéh sehiranue aiq teiewóge.

⁴ Sísa Karáhéga Asiu kereq nahnso kereqsabé miraináú arámbéhrí nahomé kopípéq kowaq itega néne pehgáriq ehwéh kawerue sáhnshírataq íné Poraga Sísa Karáhéga miraú arambehri aiq kawerue ahtebehre íwíáhigehe. ⁵ Naho Manikánka mi kopéqté éhwéh wehuke íre teiasa peh amahnága Manikáne Awanka mi iwíáh aitéhraq Manikánka eqmaro kereq wene ehweh irare kereqka irone.

⁶ Naho kopípéq ko ehwéh mé pahsuqme teinióboq íráhro. Amahnága Manikánka íre peh morá Asiu ke kaweritéhre. Sísa Karáhé éhweh íreq wensabé aiq pútare atona kewé Manikánka moke kaweritéhre. Moke kaweritéh púaq Sísansabé aiq pútare atona kewé nahnso kereq Asiu kereq peh morá ké míone. Sísa Karáhéga miraúnsabe Manikánka náinie i naneqmarí ite ómi morábí awaq mianéhe.

⁷ Manikánka ínénsabe arutaboiraintena omaq intena, Mah kawéq éhwéh kosíwáhnorúno aintowe. Mi arámbéhrí kawerue mirainkeheéna Manikánka págege aintena séhréh ainta aintaraire. ⁸ Moke Manikáne arambehrio kegá íné kiotaikowana Manikánka ínénsabe arutaboiraintena séhréh aintéhre. Íre ínénéga kawéq arámbéhríuraunka Manikánka o arámbéhrí níátáire. Írakaumo. Wewega iwíáhéna ínénsabe, Sísa Karáhé éhweh kosíwáhnorúno éna eqmaq núwátáire. Sísa we áhnte matíéh aní míéhra na mina matíéh náneqme íre sáhnshoráhire.

⁹ Manikánka moke ménsámehnsánkakaq wehukeakáq mirarena wega mirainauge ú iwíáh naho íre teiasa peh kopípéq kowe. Peh kopípéq kowana amahnága wehukega wene

iwiáh ahtebageheéna kosíwáhnorúno aintaráire. ¹⁰ Naho Manikáne iwíáh peh kopípéq kowara amahnága ite Asiu kereq nahnso kereqka moráráq momiwíue wensabé iwíáh íwíáhúne. Iwíáh íwíáhúnara íópeqté anotah anímárínseq mibeqté wáhnáh kéreqka ite tagéra Manikáne ahtebia íwíáh ahtebéra iwíáh íwíáhigehe.

¹¹ Manikánka naho iwíáhéna, Mókake Sísa Karáhéga miraína arámbéhrígá wensabé aiq pútare atáh kéwé Asiu kereq nahnso kereq peh morá ké míagehe úwe. Amahnága mi arámbéhrí aiq parabarúéhre. ¹² Itene Wahnah Sísa Karáhénsabe aiq pútare ateq wereq mía míáúne. Mía míáúnayabé we Maniká míéhrebeqte áh púana Manikánsabe íre áhrea wensabé itene iwíáh teawa teawanúne. ¹³ Amahnága teiúme ite séhréh aitónsábé mó kegá níwíoqnahnsabé iwíáh kíkíriyeho. Minayabe ireq túbáh agiyehboq ite séhréh aitó púaq Sípane sánsá kawerue sehgióro.

Épésa kegá Sípane sánsá kawerue sehgiageheéna Poraga púrerarito ehwéhne.

¹⁴ Manikánka áhnte miraurai naneqsabé iwíáhéna nirehunseraráq ména Maniká Iteribonsabé iwíáh íwíáhéna púreruge. ¹⁵ Maniká Iteribowe moke Sísansabé aiq pútare atáh kéné Sibowá míéhre. We mah marákóipéqté kéreq íópeq poko kereqne Iteribo míéhre. Wega ite moke íwíraitéhre.

¹⁶ Manikámé áhnte kaweq naneq matíéhre. Minayabe ínega wensabé, Arenawanka ite séhréh aitena págege aitankeheéna púreruge. ¹⁷ Itega Sísa Karáhénsabe aiq pútare atáh púana wega itene irupipeq mía míaire.

Awanká ánúqka marakóipeq íre wahto túirana mi awánká págegeue kéhnserah itega mó keyábé irutaboírataq Sípane sánsá ambubu atawéq kawerue sehgióro. ¹⁸ Sísa Karáhéga itensabé anotahta arutaboíraitéhre. Wega íre pehgárita arutaboíraitena peh anotahta arutaboíraitéhre. Itereq moke mó Maniká tagariáh kéreqka minayabe ahtebageheéna itensabé púreruge. ¹⁹ Wega arutaboíraitéh sánsámé anotah sansá púaq minayabe itega íre moke ahtebahrahúne. Mi sansánkákáq wene moke mó sansánkákáq ahtebageheéna itensabé púreruge.

²⁰ Manikánka págegeue séhréh aitena áhnte miraorahire. Wega miraorahinka itega iwíáhue púrerona naneq kiotaikire. ²¹ Sísa Karáhéga miraúnsabe ite we tagariona kegá momiwíéq amahnágaákáq mókakeakáq ahriahri Manikánsabe iwíáh íwíáh ataneheqmúne. Ai q míre.

4

Ite Maniká tagariona ke Sísa Karáhéne anonka tahnsá míone i ehwéhne.

¹ Íné Poraga itene Wahnahne arambehri mirauraunsabé karábúsiipéq móintárowana mahta miónsábé néne ehweh kawerue íráhro. Manikánka ite omaq itena kawerairaránsabé we awahbeh sansá tábúsoqme sehgióro. ² Píribahri ke míéhboq ahriahri peh uawesa ké méq pehwehrue míáhro. Wensabé wensabé arutaboírég we séhréh atéhoró. ³ Manikáne Awanka iru ukiq ítéhsábé mó iwíáh mó iwíáhiyehboq peh morá iwíáhoró.

⁴ Manikánka omaq itowaq minayabe, Mókake moráráq kaweqtapéq awaq mianéhe iwíáhúne. Mira íwíáhúnayabé ite peh morá ké úkuraune. Manikáne Awame peh morá ánine. ⁵ Itene Wahnah moq peh morá ánine. Wensabé aiq pútare ate sansa moq peh morá sánsáne. Wenáwírue wání meona sansá peh morá. ⁶ Manikámé peh morá ánine. We mah kehiná kéhínané Iteribo ména itetaq moke wahnahnéna ite mionarabeq arambehriéna moke itene irupipeq míéhre.

⁷ Sísa Karáhéga wene arambehriraq ite sainsúéhnserah itega kawerue miraigeheéna wega ite mó aní mó anínue íópeqté náneq náiena págege aitéhre. ⁸ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Wega íópeq kiutaq áhnte saiqnarito ke meriqmena móríténa wehuke wene arambehriraq sainsuena íópeqté náneq náiena págege aritéhre ire. (Buk Song 68.18)

⁹ Íópeq kiu ehweh áwahewé Sísá Karáhéga íre peh íópeq kiuwe sokigi aíre. Írakaumo. Téhwe we marakóipeq tumíowe. ¹⁰ Marakóipeq tumío anínká iriwe ména íópeq kiwéna moke íópeqkákák mah marákó marákóákák wahnahninieéna kiuwe.

¹¹ Sísá Karáhéga wene arambehri sainsúéhre. Wega mó keyábé, Eqmaro kene arambehri miraoro aitena mó keyábé, Manikáne Awanka sokigi arí éhwéh pahsúáh ké míáhro aitena mó keyábé, Nahnso ke suwahpeq Manikáne ehweh koreri sererinoro aitena mó keyábé, Íné tagaríáh kéréq wahnahné arámbéhrioro aitena mó keyábé, Manikáne ehweh síwáhnoré arámbéhriórúq ítéhre. ¹² Ite Maniká tagaríáh kéga Sísá Karáhéne arambehri kawerue miraigehe aitéhre. Sísá Karáhé tagaríáh ké págege aitena kaweqtaq mía míageheéna wega mi arámbéhriwárítáq wahnah ke sainsúéhre.

¹³ Ite Sísá tagariona ke wene sánsá ahtebéq morárúq kawerue sehgiageheéna wega mi arámbéhriwárítáq wahnah ke sainsúéhre. Sísane arambehriwárítáq wahnah kéga séhréh aitéhrataq moke ite Maniká tagariona ke morá ké méq anonani tahnsa míone. Anonani tahnsa méq wenahni Sísá Karáhéne sánsá kawerue ahtebéq tábúsoqme sehgiageheqmúne.

¹⁴ Wene sánsá tábúsoqme sehgiónaraq káriq anínká áhwára áhwára inserahni sánsá íre oneheqmúne. Mi tanáhrúq múguwahgu sánsá íre sehgiagehe. Mó kéga péhe éhwéh íwáhnorirataq sensabé íre aiq pútare aritanehe. ¹⁵ Itega péhe éhwéh pehragéq mó keyábé irutaboírúq aiq pútaq ehweh pehwehrue irarero. Áhwára áhwára sánsá sueq Sísá Karáhéne sánsá tábúsoqme sehgiageheqmúne. We itene iyahqno tahnsa míéhraq ite wene anonka tahnsa míone.

¹⁶ Wehukéniné arupipeqté íwíáhga wene aigará, ayahnkara, aura mó arámbéhri mó arámbéhriue sainsúéhnserah Sísaga ite wene arambehriúna ke mó arámbéhriórúq mó arámbéhriórúe saiiúwéhre. Wega saiiúwéh arámbéhriúnayabé ite wene anonka tahnsánue kaweqtaq míone. Wega saiiúwéh arámbéhri tábúsoqme sehgiónaraq we séhréh atéhonehe. Wensabé wensabé irutaboírúq iteite we séhréh atéhúnaga ite Sísane anonka kaweqtaq méq anonúkúne.

Ahbabáq kega mirao serahniyehboq kawerurero i ehwéhne.

¹⁷ Itene Wahnahne sánsá págegeue teiníboq írátíáhro. Maniká íre tagaríáh náhnsó kéga mirao serahniyeho. Segá peh ahbabáq iwíáhéra ¹⁸ sirupipeq sunkíkírirara íre tábúsoqme iwíáhorahowe. Se múguwahguéra saiyoo puara Manikánka oganúq sitahráhi sánsá íre ahtebahwe.

¹⁹ Segá kaweq sánsá suera ahbabáq aruqaruowe. Segá íre mirao naneq sánsá pehipi miraéra minayabe íre siyehitehre. Segá mirao serahniyehboq kawerurero.

²⁰⁻²¹ Segá mirao sánsámé íre Sísá Karáhéne sánsáne. Ite Sísane sánsá ahtebarotaq mi ahbabáq sánsá íre ahtebarowe. Itega Sísá Karáhé éhweh ireq kéréneheqmúne íwíáhowaq ínereq mó kereqka wene aiq pútaq sánsá íwáhnoruraune. ²² Itene irupipeqté áhbabáq íwíáhga íre kaweq naneqmarínsábé arutaboírowana menah saiqnariarairaq ahbabáq sansa sehgirowe. Amahnága itene irupipeqté áhbabáq íwíáh súáhro.

²³ Itene irupipeq kaweq iwíáh kankehboq peh kaweq sánsánsábé iwíáhoró. Manikánka kaweqtaq ména iwíáhinserahnoro. ²⁴ Miraéq tábúsoqme iwíáhéq Maniká awahbeh sánsá sehgieq kaweqtaq mía míaoro.

Abiahnsaninaraq apubúue parabaruo i ehwéhne.

²⁵ Ite Sísá Karáhéne anímárí méq peh morá káhnáh míáh púaq péhe éhwéh irariyehboq peh aiq pútaq ehweh irarero. ²⁶ Mó anínsábé aru págegeue abiahnsanéq ahbabáriyehboq apubúue parabarúáhro. Abiahnsanónawe ío tupekínaraq abiahnsa peh kehnehboq apubúue parabarúáhro. ²⁷ Owainawanka iteba séna ahbabáq íúgi ínehboq abiahnsanirataq apubúue parabarúáhro.

²⁸ Menah aebóuro kéga mókake mó aebóiyehboq ápeq meyagéhboq arambehrioro. Tabonah ke nárieq séhréh aritaneheéq arambehrioro.

²⁹ Ahbabáratahráhi ehwéh irariyehboq peh morá séhréh atahráhi ehwéh irarero. Séhréh atahráhi ehwéh irarinaraq íréhra kegá tábúsoqme iwíáhéra kaweqtaq míagehe.

³⁰ Abehq éhwéh irarirataq Manikáne Awane aru págege agíneho. Manikáne Awanka iteba mía míai puaq ite wene animáí mionana Sísaga tuina tanáhráq ite airaiq kawerai-tankéhe.

³¹ Teiéna sansámé súáhiro. Abiahnsame, áyátéwé, taonsahwé, tobeh ehwehmé, éhruru ehwéhme, ahbabáq atewé, moke mi sansámáí súáhiro. ³² Mi ahbabáq sánsámáí sueq mó keyábé irutaboírég we séhréh atéhoro. Sísá Karáhéga miraúnsabe Maniká Iteriboga itene ahbabáqsabe íre iwíáhue ahrreraq matíéhre. Mina inserah mó anínká are ahbabáratahna mi ahbabáq íre iwíáhue ahrreraq matiahno.

5

Wensabé wensabé irutaboírég we séhréh atéhoro i ehwéhne.

¹ Ite Manikáne arutaboíri anímáí mionayabé we awahbeh sansá sehgióro. ² Naho Asiu kegá Maniká titiratówana kaweq kunkúni naneq mire éna kawerowe aritowe. Sega titiratówana Manikánka, Kawerowe aritonserah Sísá Karáhé ite kaweraitanieéna pukúwana Manikánka wensabé, kaweróne atowe. Sísaga pukútaq itensabé anotahta arutaboírúnserah itewe moq wensabé wensabé irutaboírég we séhréh atéhoro.

³ Itewe Manikáne animáí míáh púaq ahbabáq sansa miraome íre ábérehre. Mó aníné weh ahre abariéwé, íre kaweq sansámé, mó aníné ménsámehnsánsabe aigará pabekime pehragahro. Ite Manikáne animáí míáh púaq minawarinsábé íre ehwehno.

⁴ Ehbome, múguwahgu ehwéhme, ogie ehwéhme pehragahro. Minawari íre ábéreh sansáne. Írakaumo. Moke ahbabáq pehragéq peh Manikánsabe kaweróne ateq wensabé iwíáh íwíáh atáhiro.

⁵ Ménsámehnsánsabe arutaboíri anímé owainawansabé titiratéh ání tahnsane. Minayabe ménsámehnsánsabe arutaboíro kewé, mó aníné weh ahre abario kewé, íre kaweq sansá mira aruqaruro kewé Sísá Karáhéreq Maniká Iteriboreqka wahnah wahnahnó-yarabeq íre kioráhowe. Minayabe ahtebahro.

Peh téhrehrebeqte kaweq sansánoro i ehwéhne.

⁶ Manikánka mi sansáno ke íre kamah arinkéhe eme péhe éhwéhnowe. Sene múguwahgu ehwéhnsábé aiq pútare arítéhboq kawerurero. Manikánka mi ahbabáq sánsáno ke, wene ehweh íre sehgiro ke anotahtaq kamah arinkéhe. ⁷ Minayabe mi ahbabáq sánsáno kereq íre míáhiro. Sene ahbabáq insoqitéhboq sereq íre míáhiro.

⁸ Menah itewe mi ahbabáro ke tahnsanéq sunkíkírirabeq míarowe. Amahnága itene Wahnahne animáí míáh púaq téhrehrebeq míáhwe. Ite téhrehrebeq míáh púaq sunkíkírirabeqte sánsá pehragéq peh morá téhrehrebeqte káwéq sánsánoro.

⁹ Téhrehrebeqte sánsá sehgiro kegá kaweq sansánóra tábúsoqme arámbéhriéra aiq pútaq ehwéh irarewe. ¹⁰ Itene Wahnah awahbeh sansá ahtebéq sehgióro.

¹¹ Sunkíkírirabeqte áhbabáq sánsáno kereq íre méq peh sene ahbabáq pahsúáhiro. Sene ahbabáq sansanká kaweq naneq íre áhwárahrahire. ¹² Sega kopípéq mirao sansámé niyehiteh sansá púana minayabe móme íre irarinie.

¹³ Téhrehnka moke sansá áwahe sokigi ainieéna ábóraq marahráhire. ¹⁴ Téhrehnka moke sansá áwahe ábóraruahna puana mó íre kopéq suahráhire. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Sugahna aníno, irigúno. Pusa ké míáhrabeqte iriwe míahno. Iriwe míéhrataqmé Sísá Karáhéga téhrehme kaweq sansámé sokigi ainkéhe íre. (Aisaia 26.19)

Píah nahnsabé múguwahgu agéra ahbabáq aitahráhi sansáne i ehwéhne.

¹⁵ Itega sehgió sánsá kawerue auráq matíáhiro. Múguwahgu kegá onserahniyehboq peh ahtebia ké tahnsanue míáhiro. ¹⁶ Mah tanáhráq pehipi sotaikínehboq ahriahri Manikáne arambéhri miraoro. Mah tanáhráq íre kaweq tanáhráq púaq kawerue arambéhrioro. ¹⁷ Múguwahgu sansániyehboq itene Wahnah awahbeh sansá ahtebéq sehgióro.

¹⁸ Píah nahnsabé múguwahgu iyeho. Ahqáho. Mi sansánká ahababáq aitahráhire. Manikáne Awanka itene sánsá moke wahnahninkehboq teaweq, Nirupipeq mía míaé auráq íntárahno teawéro.

¹⁹ Itereq mó Sísá tagaríáh kéreq moráráq méq itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh atanéh-boq Sísansabé iwíáh iwíáh ígónkónoro. Moke Púkuipéqté ígónkómé momiwíorabeqte ígónkómé Manikáne Awanka iwíáh aitárái ígónkómé wensabé iwíáh iwíáho. Itene irupipeq eyoyóue ígonkónéq itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáho. ²⁰ Ahriahri Maniká Iteribonsabé moke mó naneqsabé, Kaweróne atáho. Itene Wahnah Sísá Karáhé áwíruwe kaweróne atáho.

Ahrerono, iteruwehqzone ehweh kawerue sehgióro i ehwéhne.

²¹ Itega Sísá Karáhénsabe irutaboírég áhteno puaq morání moránínue Sísá tagaríáh kéné ehweh ireq sehgióro. ²² Ahrerono, Sísá itene Wahnahne ehweh kawerue sehgiónserah iteruwehqzone ehweh moq kawerue sehgióro.

²³ Sísá Karáhéga we tagaríáh kéráq wahnahninserah awehkawagá wene ahreraq wahnahninkehe. Sísá Karáhéga ite kaweritéhnsabé ite we tagariona ke wene anonka tahnsá úkue míone. ²⁴ Minayabe ite Sísá tagariona kegá wene ehweh kawerue sehgiunanserah ahreronká iteruwehqzone ehweh kawerue sehgióro.

Weho, itene ahreronsabé irutaboíro i ehwéhne.

²⁵ Sísá Karáhéga ite we tagariona ke arutaboíraitena ite kaweraitanieéna pukúwe. Weho, Sísaga itensabé arutaboírinserah itene ahreronsabé moq irutaboíro. ²⁶ Sísaga ite kaweraitanieéna pukúwaq wene kaweq ehwéh írátáúnaga kaweqtaq méq wání meraune. Mirauraunayabé amahnága kaweqtaq míahrahúne. ²⁷ Ite we tagariona ke íre ahababária peh kaweqtaq mía míageheéna Sísaga ite kaweraitanieéna pukúwe.

²⁸ Wehga wene anonka arutaboíréna kawerue wahnahninserah wene ahreyabé moq arutaboírue wahnahninkehe. Wene ahreyabé arutaboíri wehgá wewensabé moq arutaboírue. ²⁹ Wehukeníká wewene anonkansabé, Nuwahriehre iwíáh íre iwíáhire. Wewene anonkansabé arutaboíréna kawerue wahnahnéna táhutahurire. Ite Sísá tagariona ke wene animárá púana wega ite kawerue wahnahnitéhre. ³⁰ Ite Sísá Karáhéne anonka tahnsá púana wega wahnahnitéhre. ³¹ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Wehga wenanoibone nahtapeq suena wene ahrereq mía míainkehe. Se morá ání tahnsanue míagehe ire. (Stat 2.24)

³² Mi ehwéhniká íre peh morá weh ahreyabé irarire. Mi ehwéhniká Sísá Karáhéreq we tagariona kereqsabé moq irarire. ³³ Weho, morá ání tahnsanue míagehe irarinsabé arerene anonkansabé arutaboíré kawerue wahnahnónanserah arene ahreyabé moq arutaboírúno. Ahrega wenawehqne ehweh kaweruwe irena wensabé iwíáh iwíáhinkehe.

6

Iteinoibone ehweh íráhro i ehwéhne.

¹ Animáráno, iteinoibone ehweh íráhro. Itene Wahnahnka sene ehweh íráhro aitéhnsabé mina aiq kaweq sansáne. ²⁻³ Manikánka sehgióro ú ehwehnká mahraréna, Iteinoibonsabé iwíáh iwíáho. Mirairataq kaweqtaq méq mah marákóráq ore orení uragéhe ire. (Lo 5.16)

Wega sehgióro ú ehweh irarútaq wega mah omásá éhwéh téh irarúwe.

Itene animárá tábúsoqme síwáhnororo i ehwéhne.

⁴ Sibowárého, itene animáránsabé áhnte ehwéh aruqarurónka siwahsoreqsirara sega itensabé abiahnsa aitagéhe. Minayabe mi sansá sueq itene animáránká itene Wahnahne sánsá kawerue ahtebagehboq tábúsoqme síwáhnororo.

Itene Wahnahne ehweh kawerue sehgióro i ehwéhne.

⁵ Mó kéné arambehriraq saiqnaríáh kéó, itene marakóipeqté wáhnáhmáránsabé áhtenéq sene ehweh kawerue sehgióro. Sene arambehriraq taoraho iyehboq Sísá

Karáhéne arambehri kawerue miraonserah sene arambehri moq miraoro. ⁶Íre peh morá sega tagehrataq kawerue arambehrioro. Írakaumo. Segá íre míéh rataqkákáq kawerue arambehrioro. Ite Sísá Karáhéne arambehrio ke púa q moke mirao arámbéhrí kawerue arambehrioro. Minawé Maniká Iteribo awahbeh sansáne.

⁷Itene marakóipeqté wáhnáhné arambehri miraotaq íre peh morá sene arambehri miraowe. Mi arámbéhríwé Sísá itene Wahnahne arambehri úkire. ⁸Minayabe mi arámbéhrírataq iru eyoyóue kawerue arambehrioro. Sísá itene Wahnahnka moke kaweq arámbéhrío ke ápeq náinkéhe. Arambehri saiqnaríáh kéreq sene arambehriyabé móne méyáh kéreq peh morá íwíáhéna mókake ápeq náinkéhe.

⁹Arambehriraq wahnahno keo, iteba arambehrio keyábé peh kaweq sansánoro. Anotah ehwéh arítéhboq itene ehweh kawerue sehgirataq itega se pehwehrué arítá hro. Itereq sereqne íopeqté Wáhnáhnká íre mó iwíáh mó iwíáhire. Wega moke wehukeyabé peh morá íwíáhi puq minayabe ahreraq matawéq kawerurero.

Sísá tagaríáh kégá owainawamarínseq ebehúne i ehwéhne.

¹⁰Ínéga parabaruanau ehwéh írá hro. Itene Wahnahme ayahnsa kira anínéna págegeue mía míaire. Ite moq mina tahnsa míaneheéq wega séhréh aitéhnsábé weba wahtotaq mía míaeq págegeue mía míao. ¹¹Owainawanka ahbabáq aitehnehboq itega kaweqtaq míaneheéq Manikánka náí íq, póríáh, téhnké sokahue míá hro.

¹²Íre wehukereq ebehúne. Írakaumo. Owainawamarínseq sene wahnahmarínseq sunkíkírirabeqte wahnáhnseq áhnte íopeqté áhbabáq kéreq ebehúne. ¹³Minayabe Manikánka náí íq, póríáh, téhnké sokahue míá hro. Mirairataq owainawamarínká iteba siráq ebehirataq sega ite íre iuboráhowaq peh págegeue méq ebehorahowe. Ebeh parabarueq págegeue míahrahowe.

Owainawanséq ebehúna naneqsabé pabeqme ehwéhne.

¹⁴Owainawanséq kawerue ebehoneheéq teiú náneqmarí sokah sokahue míá hro. Aiq pútaq ehwéh irareme itene áréti tahnsáne. Kaweqtaq mía míae wé káhpahraté miraia síótí tahnsane. ¹⁵Manikáne kaweq ehwéh insahwé aite ehwéh teríémé itene igárápité súú tahnsáne.

¹⁶Sísansabé aiq pútare atewé itene tehnke tahnsane. Mi tehnké mararaq pentabehrataq owainawane poriahga íre séuqmianaé. ¹⁷Manikánka aiq kaweraitéhmé itene págege ayáhúq tahnsane. Manikáne púkuipéqté éhwéhmé itene poka tahnsane. Mi ehwéh irarirataq Manikáne Awanka séhréh aitanaé. ¹⁸Manikáne Awanka iwíáh aitahna naneqsabé ahriahri púreroro. Mó naneq mó naneqsabé iwíáhue púreroro. Kawerue púreroneheéq túbáh agiyehboq áwéh panantágínaq tagéq moke Maniká tagaríáh keyábé púreroro.

¹⁹Ínénsabe moq púreraintá hro. Íné íre áhreia Manikáne kaweq ehwéh peh kawerue pahsuaníboq Manikánsabe, Íné págege ate séhréh ato ue teawéro. ²⁰Íné Manikáne ehweh koreri terinu aní múge. Teri terinunsabé mó kegá karábúsiipéq móintá hwe. Kaweq ehwéh págegeue teri teriné sansamé kaweq sansáne. Ínéga íre áhreia peh tábúsoqme mirainiboq púreraintá hro.

Poraga Manikánsabe mi ke moke kawerarito ú ehwehne.

²¹Itene iruí íyáhnábó aní wenáwíq Tíkíkúsie. Wega itene Wahnahne arambehri kawerue mira aruqarurire. Wega íné ehweh teinkeheéna iteba eqmaróge. ²²Ínéwé árahue míéhre íwíáhoo? Íné aneq arámbéhríre íwíáhoo? Íné ehweh Tíkíkásaga moke teiena itene irupipeq eyoyó aitankéhe.

²³Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqka itene iru ukiq itehye. Itega kawerue aiq pútare ariteq mó keyábé irutaboirigeheéta séhréh aitehye. ²⁴Itene Wahnah Sísá Karáhénsabe anotahtaq irutaboiro kewé Manikánka séhréh aitéhre.

Pírípái Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Pírípái suwahpeqme Másérónía marákórápéq kowe. Poraga mibeqté keyábé anotahtaq arutaboirena mah pahsí sehiranúwe. Mah pahsíépéq wega mó naneq mó naneq ehwéh sehiranéna sega Sísane sánsá ambubu atawéq kawerue sehgeheéna mah pahsí sehiranúwe. Sega mótaq mótarue Pora móne náuwana wega sensabé kawerowe aritowe. Wega sensabé, Ahriahri iru eyoyóéq iwíáh iwíáhoró úwe.

Poraga Pírípái suwahpeqte ké siu pahsíe.

¹ Pírípái suwahpeqte kéó, íné Porane páhsi sáhnsahwe tagahro. Moke Sísá Karáhéne animárínseq wahnahno kereq séhréh arító kéréro, mah pahsí kawerue tagahro. Ínéreq Tímótireqka Sísá Karáhéne arambehriúya anité úye. ² Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqka ite séhréh aitera itene iru ukiq itagéhe.

Poraga Pírípái ke púrerarito ehwéhne.

³ Itensabé niahreq kéhtáq ahriahri Maniká Iteribonsabé kaweróne atena iwíáh iwíáh atóge. ⁴ Itensabé púreraitótáq ahriahri nirupipeq eyoyóirana púreraitóge. ⁵ Ínéga Sísane kaweq ehwéh téh teiátáutaqkákákáq amahnágaákákáq séhréh aintáhwe. Séhréh aintáh púana itensabé púreraitótáq ahriahri nirupipeq eyoyóirana púreraitóge. ⁶ Íné aiq tagaríomé Maniká Iteriboga itene irupipeq kaweq arámbéhrí áhwáraraire. Mi arámbéhrí íre túbáh agia Sísá Karáhé tuinagake Manikánka parabaruanawire.

⁷ Manikánka Sísane kaweq ehwéh koreri terinúno urairana tábúsoqme koreri terinuraage. Sísane kaweq sansánsabé ehweho kereq moq teri terinuraage. Teri terinurautaqkákákáq amahnága karábúsiépéq míótáqkákákáq mi arámbéhrí mirainkeheéq itega náni náninéq séhréh aintáhwe. Minayabe itensabé ahriahri nirutaboiritóge. Mira iwíáh aitómé aiq tábúsoqme iwíáhuge. ⁸ Manikánka aiq tagaríéhmé Sísá Karáhéga itensabé arutaboiritena íné mira iwíáh aintéh púana ínéga itensabé moq nirutaboiritóge.

⁹ Itega mó keyábé anotahtaq irutaboiritageheéna itensabé púreraitóge. Irutaboirité ahtebia ké tábúsoqme iwíáho ke míageheéna itensabé púreraitóge. ¹⁰ Mina tahnsa ké míéhrataq ite peh kaweq sansá omaq itahráhire. Peh kaweq sansá omaq itahráhinsabé mirairataq Sísá Karáhé tuinagake ite íre ahbabáq ke méq peh kaweqtaq míagehe. ¹¹ Sísá Karáhéga séhréh aitahnaga ite peh kaweq ke míagehe. Ite tagehra kegá Maniká Iteribo áwíq pankerera wensabé iwíáh iwíáh atagéhe.

Pora karábúsiépéq míó ehwehne.

¹² Néne iyahnabo animárino, mah ehwéh iragéhboq kawerue írátíáhro. Ínéga Sísá Karáhéne arambehri mirauraunsabé saiqnaintera karábúsiépéq íntárówe. Íntáróme sega kaweq ehwéhme íre saiqnariahrahowe. Írakaumo. Sega íné karábúsiépéq íntáronka kaweq ehwéh íre saiqnaruto puana peh págegeue abae agurairaire. ¹³ Minawé moke mahtaqté wáhnáhné sóntía kereq mó kereqka tagaríáhwe. ¹⁴ Íné karábúsiépéq míónsábé kaweq ehwéh abae agurairara áhnte Sísá tagaríáh kegá íráhwe. Íráhwana itene Wahnahnka séhréh aritéhrara sega moq íre áhrea Manikáne ehweh pahsúáhwe.

¹⁵ Táhmaro kegá néne arambehri tagéra, Ite moq anotahtaq animárí míaneheqmúne iwíáhéra Sísá Karáhé éhweh teri terinowe. Mó kegá peh kawerue iwíáhéra mi ehwéh teri terinowe. ¹⁶ Ínéga Sísá Karáhé éhweh pahsutaunsabé karábúsiépéq móíntárówe. Minawé kaweq kegá tagéra ínensabe sirutaboitéra Sísá éhweh teri terinowe.

¹⁷ Íre kaweq iwíáho kegá sensíwíq pankeranehe iwíáhéra, Amahnága Pora karábúsiépéq míéhnsábé we kamah aweneheéq Sísá éhweh teri terinonehe ewe. ¹⁸ Minayabe abiahnsanugo? Írakaumo. Nirupipeq eyoyóire. Mó terié ké kaweq iwíáhowara mó

teríe ké íre kaweq iwíáhowe. Moke sega Sísa Karáhé éhweh teri terinonsabé nirupipeq eyoyóire.

Poraga Sísa req méyabe awahbó ehwehne.

¹⁹ Itega ínensabe púreraintáhnká Sísa Karáhéne Awanka séhréh aintéhra na karábúsi-
ipéqté pugeq nuwagéhe iwíáhuge. Mira iwíáhunka nirupipeq eyoyóire. ²⁰ Mókakeakáq
peh eyoyóinae. Wega níatái arámbéhrí kawerue mirainieéna anotah nirútábóiruge.
Niyehitegurégúonehoéna mi arámbéhríyábé kawerue mirainauge. Íné íre áhreia peh
ahriahri Sísa Karáhé éhweh teri terinuraunserah amahnágaákáq pahsuqme terieyabe
nuwahbehre. Miraonaraq oga míanabu pukinabugapómo néne arambehri tagehra kegá
Sísa Karáhénsabe iwíáh iwíáh atagéhe.

²¹ Íné oga mió tánáhráq peh Sísa Karáhéreq mía míainie. Íné pukonaraq weba mía
míañonawe anotah kawerinawire. ²² Íné mah marákóipéq oga míáhnaraq mó kaweq
arámbéhríéna áhnte ke séhréh aritáhráhuge. Minayabe anerininkono? Íre tagaríoge.
²³ Anerininkono iwíáhéna téhtaré iwíáhuge. Niru eyoyóí sansámé néne ninonka suena
Sísa pokéyabe nuwahbehre iwíáhuge. Sísa pokéyabe níranawe ²⁴ peh mahtaq ména
ite séhréh aitáhráhuge iwíáhuge.

²⁵ Ite séhréh aitáhráhuge tagaríó púana mahtaq ména ite séhréh aitanauge. Ínéga
ite séhréh aitáhnaga ite Sísa néne sánsá ambubu atíéhra puana itene irupipeq eyoyóinae.
²⁶ Ínéga iteba konaraq íné tagéq Sísa Karáhénsabe iwíáh iwíáh atagéhe.

Itene naruoga iwíóqnah ehwéhne.

²⁷ Anotah ehwéh teiníboq írátíáhró. Sísa Karáhéne kaweq ehwéh tábúsoqme sehgióro.
Sehgírataq itega peh morá iwíáhue kaweqtaq mía míaiagehe. Kaweqtaq mía míaeq
moráénue Sísa néne sánsá ambubu atawéq wene ehweh teri terinigehe. Mirairataq iteba
konaraqpópoq mahtaq míáhnaraqpópoq ite kaweqtaq mía míao ehwéh iraníe. ²⁸ Itene
naruoyabé íre áhreoro. Sensabé íre áhreirataq itene naruoga mina tagéra iwíáhéra,
Ite pukoneheqmúne. Peh moró Manikánka Pírípái suwahpeqte ké séhréh aritéhnsabé
kaweqtaq míaneheqmóe siahtebagehe.

²⁹ Manikánka itensabé, Sísansabé aiq pútare atáhró éna néne arambehri miraoro.
Miraéq wenáwíq pankeréhraqmé itensabé suwahrieh kegá iwíóqnagehe ire. ³⁰ Menah
ínéga Sísa néne arambehri mirauraunsabé níwíóqnarowaq tagarowe. Amahnágaákáq
Sísa néne arambehri miraunsabé mó kegá níwíóqnah ehwéh itega íráhwe. Itereq ínereqka
ahbabáq saiqnarueq peh morá arámbéhríúne. Minayabe Sísa néne ehwehnsabé suwahrieh
kegá iwíóqnahwe.

2

Moráénue séhréh atéhoró i ehwéhne.

¹ Itega Sísa Karáhéreq mía míañonawe aiq págege aitehro? Wega itensabé
arutaboiritéhnsabé itene irupipeq eyoyóiro? Itereq Manikáne Awanseqka moráénoo?
Itega mó ke séhréh ariteq sensabé irutaboiroo? ² Kowe irataq moráénoro. Mó keyábé
irutaboirititeq wensabé wensabé arutaboiratéhoró. Peh morá iwíáhue míáhró. Ite mi
ehwéh sehgióranka nirupipeq eyoyóinkehe.

³ Itene arambehri mirairataq peh ite itensabé iwíáh iwíáhiyeho. Ite mó ke kiotaikuna
ke úne iwíáhiyehboq íre píribahrioro. Írakaumo. Mó kegá ite kiotaikowe iwíáhéq
uwaresa ké míáhró. ⁴ Íre peh morá ite itene arambehriyabé auráq matíáhró. Itene
iyahnabone náneq moq iwíáhue séhréh aritáhró.

Sísaga, Íné anotah aní múge íre ú púana Manikánka wenáwíq pankero ehwéhne.

⁵ Sísa Karáhéga iwíáhúnserahnoro. ⁶ Wereq Manikánseq senahnáéra monseráhnuye.
Minayabe Sísaga, Íné Nánibo míéhraq peh we tahnsá anotah Wahnáh aní míañonawe
iwíáhuwo? Írakaumo. ⁷ Ite kaweritaneéna Wenabo míéhraq íópeq suena wehukení
úkéna arambehri aní tahnsa úkúwe.

⁸ We wehukení úkéna mah marákóipéq míotaq íre píribahri anínéna peh Wenabo awahbeh sansá ahriahri tábúsoqme miraúwe. Miraúnsabe awankátaq táhpague putiowe.

⁹ Minayabe Manikánka Sísa iriatena wega wahnahnirabeq móatowe. Móatena anotah aní miahno ato puana wenáwíqka moke mó ke síwíq kiotaikire.

¹⁰ Minayabe moke íopeqté kéreq mah marákó márakóipéqté kéreq iraipéqté kéreqka sirehunseraráq méra Sísa áwíq pankeragéhe. ¹¹ Pankerera, Sísa Karáhé aiq pútaq anotah Wahnáh míre pahsuqme irarigehe. Irariranka Maniká Iteribo áwíq pankeragéhe.

Kaweqtaq méq eyoyóue arambehrioro i ehwéhne.

¹² Néne iyahnabo anímárinó, iteba míarautaq néne ehwehme kawerue sehgirowe. Amahnága iteba íre míótáqkákáq moq kawerue sehgióro. Oga mía míaoneheéq wene ehwehnsabé áhreue iransánéq kawerue sehgióro. ¹³ Itega Maniká awahbeh sansá kawerue ireq tábúsoqme miraigeheéna wega itene irupipeq ména ahriahri séhréh aitéhre. Minayabe wene ehwehnsabé áhreue iransánéq kawerue sehgióro.

¹⁴ Itega arambehriirataq íre síéhruruoro. Íre síéhruruéq peh ahriahri eyoyóue arambehrioro. ¹⁵ Mah marákó márakóipéq áhnte ahbábáq kéreq ahkaragára kereq miahwe. Itewe se miáhtáq mirao serahniiyehboq peh Manikáne kaweq anímári miahro. Wene kaweq anímári méq ite íre ahbabária peh kaweqtaq mía míaonehéq eyoyóue arambehrioro. Wehyoqka íopeq téhréna ábóraq kéhnserah ahbabáq ke miahraheq itene kaweq arámbéhrí ábóraq kéhraq oga mía mía ehwéh teri terinowe. ¹⁶ Minayabe Sísa Karáhé tuinagake néne arambehriyabé kaweróne aintankéhe. Itega oga mía mía ehwéh kawerue pahsúahnsabé néne arambehri íre abehq úkia peh ábóraq kéh púana iwíáh iwíáhinie.

¹⁷ Itega Sípane sánsá kawerue sehgiogeheéna séhréh aitaráuge. Séhréh aitaráunsabé ahbabáq kega nubi q suaneherabowapómo. Anetaníbo. Itereq iwíáh iwíáhéna nirupipeq eyoyóire. ¹⁸ Ite moq iwíáh iwíáhoró. Ínéreq iwíáh iwíáhéq itene irupipeq eyoyóue iwíáh iwíáhoró.

Poraga Tímóti Pírípái suwahpeq eqmaraníe ú ehwehne.

¹⁹ Itene Wahnah Sísa iwíáh aintahnana Tímóti mótaq iteba eqmaraníe. Wegá itene arambehri tagéna ínéba kouwekue sereninkéhe. Íráhnaraq nirupipeq eyoyóinae. ²⁰ Tímótiga íné iwíáhunserahnéna ite kaweqtaq méyabe arutaboirena, Árahue Pírípái ke séhréh aritanínkono iwíáhire. Mó mina tahnsa iwíáho kewé ínéreq íre miahwe. ²¹ Segá íre Sísa Karáhéne arambehri peh seyene arambehriyabé sirutaboirowe.

²² Sípane kaweq ehwéh teri teri arámbéhríurautaq Tímóti nénahni tahnsanéna séhréh aintaráire. Séhréh aintaráinsabé itega wene sánsá tagaríahwe. ²³ Minayabe áwénunéna, Mahtaq ínéba aneqpopoq kanabirapómo éna Tímóti iteba eqmaraníe. ²⁴ Ínéga iwíáhume itene Wahnah Manikánka íné séhréh aintahnana ínéga moq iteba mótaq koraganie.

Poraga wehukení wenáwíq Épápórita Pírípái suwahpeq eqmaraníe ú ehwehne.

²⁵ Épápóritaga íné séhréh aintankeheéq itega ínéba eqmaq áuwátówe. Eqmaq áuwátówana we náníbáq tahnsa míarairata moráráq arambehriuraue. Wegá itensabé anotah arútábóiri puana amahnága iteba eqmaraníe iwíáhuge. ²⁶ Wegá itensabé anotah arútábóiréna ite tageyabe awahbehre. We awahreuraire uro ehwéh írátónsabe wene arupipeq iwíáh kikirire.

²⁷ We aiq pútaq awahreéna peh áura pukuraire. Manikánka wensabé arutaboiru-rainsabé we kaweratáaire. We pukuraitaq tahirímé nirupipeq áhnte pagégéurai irino. Minayabe Manikánka íre peh wensabé arutaboirena ínénsabe moq arutaboiraintáaire. ²⁸ Itega we tagéq itene irupipeq eyoyóinkeheéna iteba eqmaraníe. Itene irupipeq eyoyóinayabé néne nirupipeq umehime moq eyoyóinae.

²⁹ We itene Wahnahne ani míéhnsabé eyoyóue mehweh atáhro. Mina tahnsa ké síwíq pankereq sensabé iwíáh iwíáhoró. ³⁰ Ite íre wahto miáh púaq íné íre séhréh aintahráhowe. Minayabe itega Épápóritansabé, Koséhréh ato éq ínéba eqmaq áuwátówana

wewensabé íre iwíáhíre. Írakaumo. Peh íné séhréh aintena Sísá Karáhéne arambehri miraurainsabé áura pukuraire. Minayabe ayahmaq aweq iwíáh íwíáhoró.

3

Sísansabé aiq pútare atáh kéwé kaweq ke wóe i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, mó ehwéh kéhre. Itene Wahnahnsabé iwíáh íwíáh ateq itene irupipeq eyoyó ke miáhro. Métáq sehiranue teí éhwéh mónkakáq séhréh aitanieéna teiníe. ² Ahbabáq aruqaruro ke, úrinsi iánká tahnsa sánsáno kegá péhe sánsá aitehboq auráq matíáhro. Segá, Ite Asiu kené sánsánéq íú amurúruáhro ue pagu paguno ke wóe. ³ Manikáne Awanka séhréh aitéhraq itega Manikánsabe iwíáh íwíáh ateq Sísá Karáhé áwíq pankerone. Minayabe ite Manikáne animarí mífone. Ite tagarionawe síú amurúruáh sánsánká wehuke íre séhréh aritahráhire.

⁴ Teiníboq írátíáhro. Wehukega mirao sansánká kawerarítéhtáq tahirímé ínéga miraurau sansánká íné aiq kaweraintarái irino. Ínéga miraurau sansánká áhnte mó kegá mirauro sansá aiq kiotaikuraire. ⁵ Náinoibo akéq Pénsámíni kahnáh ákéq Asiu aníté wóye. Náinoga íné maqmarotaq abapeqte apahtaró wéhékáh sótaikútaq níú amurúruówe. Náinoibo akéqká Íbaru ehwéh Asiu kené ehwehnóyansabé ínéga moq Íbaru kené ehwehnuge. Anonútautaq Mósísiga sehgióro ú ehwehnsábé Péhrasi kené sánsá kawerue miraurage. ⁶ Manikáne arambehri págegeue mirauge iwíáhéna Sísá tagaríáh ké síwioqnaraue. Mósísiga sehgióro ú ehweh íre anterusa peh kawerue sehgiuraue. Wehukega néne sánsá iwíáhíre tagéra ahbabáq anine íre orahurowe. ⁷ Minayabe ínéga iwíáhuraume, íné kaweqtaq míóge urauge.

Amahnága Sísá Karáhéne sansá miraunsabé néne naho kiotaikurai sansá abehq náneq úkire iwíáhíre. ⁸ Íre peh morá néne naho sansá abehq náneq úkire. Írakaumo. Moke mó sansá abehq náneq úkire iwíáhíre. Itene Wahnah Sísá Karáhé tagaríó sánsánká moke mó sansá kiotaikirana moke mó sansá abehq náneq úkire. Sísá Karáhéne sansá sehgiónsábé moke mó sansá abehq náneq tahnsáne iwíáhéna sutaue. Peh morá Sísá Karáhénsabe nirutaboirena mó sansá sutaue. Peh wereq mía míainieéna sutaue. ⁹ Suená amahnága íné Sísareq mía míáeyabe nuwahbehre.

Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgiúnká, Kaweqtaq míáhne aintahráhiro? Írakaumo. Peh Sísá Karáhénsabe aiq pútare ataráunsabé Manikánka, Kaweqtaq míáhne aintaráire. ¹⁰ Sísá Karáhé tagarawéyabe nuwahbehre. Manikánka Sísá iriato púana wega págege aintahráhire. Págege aintahnayabé níre. Íné wene iyahnabo aní míó púara mó kegá Sísá áwioqnonserah níwioqnagehe. Sísaga we puké tanahráqsábé iwíáhurainserah íné moq mina tahnsa iwíáhíne. ¹¹ Ínéga iwíáhíre mókake íné moq iriintena oga mérapeq móintanawire iwíáhíre.

Poraga, Tauntahu arámbéhríine ú ehwehne.

¹² Sísá Karáhé tahnsa amahnága íre úkuge. Ahriahri kaweqtaq mía míau aní amahnága íre úkuge. Peh kaweqtaq méyabe nuwahbehre. Sísá Karáhéga omaq intena kaweraintarái puana ínéga págegeue arambehriuge. ¹³ Néne iyahnabo anímáríno, amahnága Sísá tahnsa íre úkuge. Íné peh morá iwíáh kéhre. Menah tanahráqsábé anetaníbo iwíáhéna peh morá mókakeyabé iwíáhíre págege arámbéhríuge. ¹⁴ Sísá Karáhéne sansá kawerue sehgiúnsábé Manikánka ínénsabe, Kaweróne. Íópeq mahbeq kio. Ínéba mía míáu aintanawire. Mi tanahráq nina apéqsábé iwíáhíre págege arámbéhríuge.

¹⁵ Tábúsoqme iwíáhoraho keo, itega moq mina tahnsa iwíáhoró. Itega mó iwíáhirataq minayabe Manikánka sokigi aitankéhe. ¹⁶ Itega kaweqtaq mía míauraunanserah mókakeakáq kawerue mía míaoneheqmúne iwíáhoró.

¹⁷ Néne iyahnabo anímáríno, iteba míarautaq néne sánsá tagarowe. Mitaq ínéga mía míauraunserahnue miáhro. Miraurau sansá miraira ke kawerue tagarawéq sene ehweh íráhro. ¹⁸ Sísá Karáhéga itene ahbabáqsabe awankátaq táhpawe pukú ehweh áhnte kegá íre irera peh ahbabáq aruqarurowe. Minayabe segá Sísá Karáhéne naruo

úkowe. Mi ehwéh menah teiena amahnágaákáq nirupipeq umehirana mónkakáq teiúge. ¹⁹ Sinonkanka suwahbeh naneq mira aruqaruro puana minawé sene maniká tahnsa úkire. Mah marákóipéqté náneqmarínsábé iwíáh iwíáhéra sene siyehiteh sansánsábé iwíáh iwíáh atáhwe. Mi sansáno kega iraipéq pokoneherawoe. ²⁰ Iteitene irutaboiri matábúwé íópeq kéhraq mitaqté sánsánúne. Mibeqté ite kaweritéh ání, itene Wahnah Sísa Karáhéga tuinawire. Wega tuina tanáhráqsábé irutaboiréq áwénunúne. ²¹ Itene mareqmareq pukorahi inónká wene págegeue kagai anonká tahnsa úqitankéhe. Sísa Karáhéga moke wehukeakáq ménsámehnsánkakaq págegeue wahnahnorahi puana wega itene mareqmareq inónká págegeue kagai anonká úqitankéhe.

4

Itega peh morá iwíáhéq iru eyoyóue iahtebahro i ehwéhne.

¹ Néne niruní íyáhnábó ánimárino, itensabé nirutaboiruge. Itega Sípane sánsá kawerue sehgió púana nirupipeq iwíáh iwíáhue eyoyóire. Néne niruní íyáhnábó ánimárino, mókakeakáq kawerue sehgióro.

² Íyúóriareq Síntíkireq korenitéo, néne ehweh íráhtao. Itene Wahnah peh morá ání mire. Minayabe uwaresa ínité méta peh morá iwíáhotao. ³ Néne weho, mi ínité kawerue séhréh arito. Segá íné séhréh aintároye. Sípane kaweq ehwéh teri terinurautaq sereq Kéménareq ínéreq arambehrio kereqka séhréh aintárowe. Oga mía míaoneherao kené síwíq kék púkúipéq Manikánka sensíwíq aiq sehiranaréhre.

Iwíáh kikiriyehboq Manikánsabe teawéro i ehwéhne.

⁴ Ahriahri itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh ateq itene irupipeq eyoyóo ke míáhiro. Mónkakáq teinboq írátíáhiro. Itene irupipeq eyoyóo ke míáhiro. ⁵ Ómiga tagagehboq uwaresa ánimarí mía míaoro. Itene Wahnah tuina tanáhráqmé peh áhnióranire. ⁶ Itene irupipeq iwíáh kikiriyehboq moke aru págegeorahi naneqsabé Maniká teawéro. Wensabé iwíáh iwíáh ateq ite iwíáho naneqsabé teawéro. ⁷ Mirairataq Manikánka itene iru ukiq itankéhe. Iru ukiqite sansa áwahewé íre iahtebahrahúne. Manikánka itene iru ukiq itahnaga ite Sísa Karáhéreq mía míaúnana itene irupipeq íre iwíáh kikirúne. Írakaumo. Peh iru ukiréhraq míone.

Peh kaweq naneqsabé iwíáhoró i ehwehne.

⁸ Néne iyahnabo ánimárino, mó ehwéh kéhre. Teina kawéq náneqmarínsábé iwíáhoró. Aiq pútaq ehwéhmé, séhréh arite sansámé, kaweqtaq mía míaome, tabasíwe mía míaome, kaweq naneqmarínsábéwé, kiotaiki sansámé, uwaréqme, mía míaome, minawarínsábé iwíáhoró. ⁹ Íwáhnoruraugaq írátó ehwéh sehgióro. Ínéga miraurau serahnoro. Mirairataq Manikánka iteba mía míaéna itene iru ukiq itankéhe.

Poraga Pírípái kegá we náwa náwanunsabé iwíáh iwíáh ú ehwehne.

¹⁰ Itene Wahnahne arambehri mirainkeheq mónkakáq níátówe. Minayabe nirupipeq eyoyóue itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh atóge. Menah moq itega ínénsabe irutaboirainteq peh mi tanáhráq íre nieráhurowe. ¹¹ Íné tabonah aní míónsábé mi ehwéh irarugo? Írakaumo. Íné tabonah aní míarautaqkákáq nirupipeq íre umehire. Ahriahri niru eyoyóire.

¹² Íné tabonah aní míarautaqkákáq áhnte káráitaqkákáq monseráhnue niru pehwehrie eyoyóire. Niyahbankiréh sánsánkákáq nirupibi sansánkákáq tagaríóge. Áhnte kék tánáhráqkákáq tabonah tanáhráqkákáq tagaríóge. Moke mi tanáhráq monseráhnue niru pehwehribeq eyoyóire. Minayabe niahtebarauge. ¹³ Sísa págege aintaráhire. Peh wewega págege aintéhnká ínéga moke miraorahuge.

¹⁴ Íre kaweq sunúq káráitaq itega íné séhréh aintaronsabé kawerurawe. ¹⁵ Másérónia suwahpeq suena Sípane kaweq ehwéh téh teri terinurautaq itega náni náninurawe. Ite Pírípái suwahpeqte kegá tagaríáhmé mó Sísa tagaríáh kegá íre náníátówe. Írakaumo.

Peh itebataq náni náninurowe. ¹⁶ Íné Tésárónáika suwahpeq ména tabonah aní mívarautaq itega séhréh ainteq mótaq mótarue náni náninurowe.

¹⁷ Íre peh íné náni náninuro naneqsabé nirutaboiruge. Írakaumo. Peh morá itega náni náninuronsabé kagai apéq mókake meyangéhe. Minayabe iwíáhume nuwahbehre.

¹⁸ Épápóritaga itega eqmato naneq níatáinsabé amahnága áhnte matíóge. Itega Manikánsabe iruí púaq áhnte náníátówe. Minawé Maniká awahbeh sansáne. Itega mirauronsabé wega kawerowe aitéhre.

¹⁹ Sísá Karáhé áhnte matíéh ání mía míaire. Minayabe Maniká Nániboga ite íre kéh náneq moke náinkéhe. ²⁰ Maniká Iteribonsabé ahriahri iwíáh íwíáh atanéhe. Aiq míre.

Poraga Pírípái keyábé iroro arito ehwehne.

²¹ Ínéga moke mibeqté Sísá Karáhé tagaríáh keyábé iroro uge. Moke ínereq mahtaqté Manikáne animárínká moq itensabé iroro ewe. ²² Mahtaq anotah wahnáh ání Sísáhrine nahtapeq méra wene arambehri mirao kereqka íné pagunera itensabé iroro terio ewe. Ómi mahtaqté Sísá tagaríáh kégá itensabé iroro ewe.

²³ Itene Wahnah Sísá Karáhéga itensabé arutaboiréna itene irupipeq mía míána séhréh aitéhre.

Kórósía Ebeq sáhnsahwe ahtebe éhwehne.

Kórósía suwahpeqme Esia marákórápéq kowe. Mó kegá Kórósía suwahpeqte ké Sísá éhweh teriuwara mibeqté kegá Sísansabé aiq pútare atówe. Anehe mó kegá péhe éhwéh síwáhnoruwana Poraga mina irena mah pahsíépéq ahqáho aritena aiq pútaq ehwéh síwáhnorúwe. Wega mahraue síwáhnoréna, Sísá Karáhéga moke kéh náneq mirarena webataq ite kaweraitena ite kiotaiki Wahnáh mía míaire. Minayabe wene aiq pútaq sansá ambubu atawéq tábúsoqme sehgióro éna Poraga mah pahsí sehiranúwe.

Poraga Kórósía suwahpeqte ké siu pahsíe.

¹ Kórósía suwahpeqte kéó, íné Porane páhsi sáhnsahwe tagahro. Sísá Karáhé éhweh kosíwáhnorinkehéna Manikánka omaq intena eqmaq núwátáire. Ínéreq Tímótireqka Sísá Karáhéne arambehriúya aníté úye. ² Itewe Sísá Karáhéne sansá kawerue ambubu atíáhwe. Maniká Iteriboga ite séhréh aitena iru ukiq itankéhe.

Kórósía kegá Sísansabé aiq pútare atera kéro éhwehne.

³ Maniká we Sísá Karáhé itene Wahnahne abowáe. Itensabé púreraityataq Manikánsabe kaweróne ateta ahriahri iwíáh iwíáh atoye. ⁴ Sísá Karáhéne sansá aiq kawerue ahtebeq tábúsoqme sehgieq ómi Manikáne animárínsabé irutaborowe. Minayabe ireta itensabé púreraityataq Manikánsabe kaweróne ateta ahriahri iwíáh iwíáh atoye.

⁵ Ai q pútaq ehwéhmé kaweq ehwéh téh írótaq íópeq oga mérapeq awaq mianeheqmqúne iwíáhéq irutaborowe. Irutaboironsabé itega Sísane sánsá miraéq we tagariáh keyábé irutaborowe. ⁶ Manikánka séhréh aitahráhi ehwéh irátótaq aiq pútare atera ahtebarowe. Minayabe mi tanáhráq Manikánka kaweritáaire. Sísá tagariáh kegá mah kehiná kéhíná mah kawéq éhwéh teri terinowana Manikánka írah ké moq kawerarítéhre.

⁷ Mi kawéq éhwéhmé ite Kórósía ke iwáhnorurai anímé Épárási Sísá Karáhéne arambehri aní ména itereq arambehrire. Arambehriraq wensabé irutaboírúne. Iteba íre pokorahúyansabé Épárásigá Sísá Karáhéne sansá kawerue iwáhnoruraire. ⁸ Wega teiena, Manikáne Awanka séhréh aitárai puq itega mó keyábé áhnte irútábóírowe uraire.

⁹ Wega teiátáitaqkákáq menahnkákáq amahnágaákáq itensabé púreraityaráúye. Ite íre túbáh agia peh ahriahri púreraityaráúye. Manikáne Awanka awahbeh iwíáh wene sánsá iahtebagehéta púreraityoye. ¹⁰ Manikáne Awanka miráinaraq ite ahtebeia ké tábúsoqme írah ké míagehe. Minayabe wega mirainkehéta itensabé púreraityoye. Iahtebehrataq Maniká awahbeh sansá miraéq kaweqtaq mía míaorahowe. Itega áhnte kawéq arámbéhrí miraorahéq Maniká tábúsoqme tagariagehe.

¹¹ Íre kaweq sunúq sínaraq ite uwaresa ánímáí tabasíwe míagehéna Maniká págege aní púana wega ite págege aitéhre. Wega ite séhréh aitena págege aitankehéta itensabé púreraityoye. ¹² Ite págege anímáí méq itene irupipeq eyoyóue Maniká Iteribonsabé kaweróne atáhiro. Manikánka wahnahnirabeq téhrehrebeqme áhnte kawéq náneq kéhre. Mókake ite wene animáí mibeq méq mi kawéq náneq meyagehéna Manikánka aiq kaweritáaire.

¹³ Sunkíkirirabeq owainawanka saiqnariarairabeqte Manikánka ite meiqmena wene arunáwí áhnínkáwágá wahnahnirabeq móítáaire. ¹⁴ Sísaga miraúnsabe Manikánka itene ahbabáq kaqiuwena insahwé aitéhre.

Poraga Sísá Karáhé éhweh pahqsuo ehwéhne.

¹⁵ Wehukega Maniká íre tagahrahúne. Sísá Karáhéwé Maniká tahnsa aní míéhre. Téhwé Sísá Karáhé ména moke miraro naneqmarí kiotaikéna wahnahnire. ¹⁶ Wega moke íópeqté náneqkákáq mah marákóipéqté náneqmarínkákáq mirarowe. Moke ábóraq kéh náneqmarínkákáq kopíépéq kéh náneqmarínkákáq mirarowe. Wega moke íópeqté kéné

wahnahmarínkákáq moke anotah wahnáh ánímárinókákáq moke págege naneqkákáq omaq sitowe. Wenahninká moke kéh náneqmarínkákáq wahnahninkeheéna Manikánka, Miraúno atowana mirarowe.

¹⁷ Moke miraro naneqmarínkákáq íre kotaq Sísá Karáhé míowe. We íre míehtáq tahirímé moke kéh náneqmarínkákáq apubúue taqnobagi irino. ¹⁸ Sísá tagariona ke moráénue wene anonka tahnsá miónana wega wahnahnaitena itene iyahqno tahnsa míéhre. Sísá Karáhé mía míainsabé moke ite we tagariona ke oga mía míarahúne. Sísá pukéna we ebeq oganúkú púaq anehe ite moq oganúkoneheqmúne. Oganúkúnsabe moke ite kiotaqme ména wahnah wahnahnire.

¹⁹ Manikánka iwíáhúnka abowá mía míainserah wenahni moq mía míaire. ²⁰ Wenahninká miraúnsabe Manikánka, Íné moke kéh náneqkákáq kaweraritanauge íwíáhúwe. Sísá awankátaq táhpague pukútaq wene korahq tunsabe Manikánka itene iru ukiq itéhre. Iru ukiq itena moke mah marákóipéqté náneqkákáq íópeqté náneqkákáq kaweraraníe íwíáhúwe.

²¹ Menah ite Manikáne naruo ánímáí méq wensabé iuwahriehre íwíáhéq ahbabáq iwíáhúe ahbabáq aruqarururowe. ²² Sísaga itene ahbabáqsabe awankátaq pukúnsabe Manikánka amahnága ite insahwé aitaráire. Wega ite íre ehweh aitanieéna insahwé aitaráire. Ité íre ahbabária peh weba kaweqtaq mía míaiageheéna insahwé aitaráire.

²³ Sísane kaweq ehwéh teri terininkeheéna íné Pora eqmaq núwátáire. Mah kawéq éhwéhmé mah kehiná kéhíná teri terinúne. Mah ehwéhmé ambubu atawéq sehgióro. Kaweq nahnká íre míu míuia peh págegeue kagainserah mó ehwéhnsábé itene irupipeq iwíáh kikiriyehboq Sísá éhweh ambubu atíáhro. Mah kawéq éhwéh írátótaq itega, Oga mía míaonehe íwíáhówe.

Poraga Kórósia ke séhréh arito ehwehne.

²⁴ Ité séhréh aitaráunsabé níwioqnahwe. Minayabe nirupipeq íre umehia peh eyoyóire. Sísá tagaríáh ké áhnte úkéq kaweqtaq míageheéna arambehriunsabé níwioqnahwe. Ité Sísá tagariona ke moráénéq wene anonka tahnsá míone. Wene anonka tahnsá miónayabé wehukega níwioqnahtaq Sísá Karáhé moq áwioqnahwe. ²⁵ Ité kaweqtaq míageheéna Manikánka, Sísá tagaríáh ké séhréh arito aintaráire. Aintaráirana arambehriéna Manikáne ehweh moke pahsuqme teri terinuge.

²⁶ Naho naho Manikánka wene epéqté éhwéh íre teriasa peh amahnága wene animáí teri. ²⁷ We awahbeh sansánéna naho íre teriasa éhwéh amahnága ite nahnso kereq itereq teíre. Mi epéqté éhwéhmé mahraréna, Sísá Karáhé itene irupipeq míéhra moke Manikánka wahnahnirabeq áhnte kawéq náneq kéhrabeq seneherawoe ire. Mi ehwéhmé anotah kawéq éhwéhnká ite ómi kehiná séhréh aitahráhi ehwéhne.

²⁸ Moke mah kehiná kéhínánká irageheéna we éhweh ómi teri terinuge. Ómi íráh kégá Sísá Karáhéne sansá ahtebéra kawerue miraigeheéna tábúsoqme síwáhnoréna kawerue miraoro éna pagu pagunuge. ²⁹ Ínéga kawerue mirainkeheéna Manikánka anotahtaq págege aintéhre. Págege aintéhnká áhntetaq arambehri aruqaruruqe.

2

Manikánsabe aiq pútare ateq péhe éhwéh saiqnaruanéhe i ehwéhne

¹ Itereq Áráórísia suwahpeqte kéreq mó Sísá tagaríáh kéreqka néne niuranabiahtapeq íre tagarowe. Itega Sísane sánsá ahtebéq kawerue miraigeheéna áhntetaq arambehriuge. Minawé íráhro. ² Manikánka itene irupipeq kaweq iwíáh aitankeheéna arambehriuge. Mó kereq iteitereqsabé wensabé wensabé irutaboirigeheéna ite aiq pútaq ehwéh kawerue ahtebageheéna arambehriuge. Manikánka naho íre teiasa peh amahnága teí éhwéhmé Sísá Karáhé éhwehne. Minayabeákáq Sísaga miraorahi sansánkákáqsábé ahtebageheéna teiúge.

³ Késiipéq kaweq mensáméhnká kopíépéq kéhnserah Manikáne ahtebia sánsámé Sísaba kéhre. ⁴ Mó kegá péhe éhwéh kawerue teiraq aiq pútare aritéhoéna teiúge. ⁵ Ínéga iteba

íre mía míaugana peh néne iwíáh iteba kagaire. Sísá Karáhéne sansá ambubu atawéq moráráq kawerue miraonsabé irena nirupipeq eyoyóire.

Sísareq mía míaeq oga mérapeq awaqme ehwehne.

⁶ Itega Sísá Karáhénsabe aiq pútare ateq we itene Wahnah mía míai puaq we kéranehemúne iwíáhuowe. Itega mira iwíáhuronserahno. Ahriahri wereq mía míao. ⁷ Íwáhnoruro sansá kawerue iahtebahro. Anotah awánkánká áhnte anúq kéné págegeue kagainserah itega Sísá kawerue tagariagehboq weba mía míao. Págege marákóráq piéhra nahnká íre míu míuia peh kaweqtaq kagainserah mi sansá ambubu atawéq mira aruqaruroro. Mira aruqarurirataq Manikánsabe iwíáh iwíáho.

⁸ Péhe éhwéhsábé aiq pútare aritéhboq kawerue iwíáhue tagaríáho. Íre Sísá Karáhéne sansá peh wehukene iwíáh ehwehmé, abehq éhwéhmé, itene igaqnaréhne sansánsábé éhwéhmé, owainawamaríné sánsánsábé éhwéhmé teírataq mi ehwéhsábé aiq pútare aritého.

⁹ Sísá Karáhéwé wehukení úkéna Maniká Wenabo tahnsanéna abowágá inserah moke miraorahire. ¹⁰ Ite wereq mía míáuina puaq kaweqtaq míahrahéq oga mía míáuine. Wega moke mó wahnáhmáí kiotaqme wahnahnire.

¹¹ Itega Sísá tagaríáh púaq Manikáne aiq pútaq sansá miraorahowe. Íre itene inonka amurúruyabe peh itene irupipeqté áhbábáqkákáq abehq iwíáhákákáq sueq kaweq sansá miraorahowe. ¹² Ite Sísaba mía míaeq wání merowe. Itega weba mía míaoonsabé sega Sísá maisatotaq ite moq maisatowe. Manikánka Sísá iriwe oganúq atonsabe aiq pútare atáronsabé Manikánka ite moq iriwe oganúq ítáráire.

¹³ Manikáne ehweh íre írátótaq ahabábáqka ite saiqnariaraire. Saiqnariarairaq peh ahabábáq aruqarururonsabé ite pusa ké tahnsa míarowe. Ite Sísaba mía míáuinaayabé Manikánka itene ahabábáqsabe moke insahwé aitená oganúq ítáráire.

¹⁴ Wega sehgióro ú sansa itega íre sehgiráunayabé itene ahabábáq áhnte káráire. Manikánka mína sehgióro ú sansa Sísá pukú awánkátáq táhparó púana mi sansá parabarowe. ¹⁵ Mítaq Manikánka moke owainawamarínseq sene wahnahmarínseq kiotaqme ména se saiqnaruowe. Saiqnéna anotah wahnáhn ánínká karábúsiipéq mórítéhra ke sabironserahnue sabirúwe. Sabirúwara we míorabeq se abehq náneq tahnsá úkuwara ómiga tagowe.

Itega Sísareq pukowanana sehgióro ú ehwehniká íre séhréh aitahráhire i ehwehne.

¹⁶ Minayabe itega táhutahuqkákáq wánínkakaq íre awehrionsabé mó kegá ehweh aitého. Ábáhré tanahráqmé, ío seraríéh tánáhráqmé, ahrena ahrena wehekáhmé sega miraoro ira sansá íre mirairataqmé ehweh aitého. ¹⁷ Minawé peh mókake sína naneqsabé peh mánkánah tahnsá míre. Sísá Karahéwé aiq pútaq aní míéh púaq tagagehe.

¹⁸ Mó kegá itensabé, Peh morá awehrío kewé íoipeqté keyábé iwíáh iwíáh arítáh kéwé sensiwanka áhntetaq tagah kewé mó ke kiotaikowe teigéhe. Segá mi ehwéh aitéhransabé íre iwíáho. Mi ehwéhmé peh wehukeníné ehweh puaq íre aiq pútare arítáho. Mi ehwéh irare kegá seyega iwíáhéra ite ahtebia ké úne éra píribahriowe.

¹⁹ Sewe Sísane sánsá íre ambubu atíáhwe. Sísá tagariona kewé wene anonka tahnsá mionana wega wahnahnaitena itene iyahqno tahnsa míéhre. Itene inonka onkakaq onunkakaq kéh púana itene inonka págegeue kéhre. Minayabe Manikánka séhréh aitéhraq ite Sísá tagariona ke wene anonka tahnsá méq anonúkúne.

²⁰ Sísá Karáhéga itene ahabábáqsabe pukútaq owainawamarí kiotaikú púana sega ite saiqnaríórabeqte sabiiuowe. Minayabe itega mah marákóipéqté abehq sánsámé aneqsabé miraoo? Aneqsabé wehukega teié sánsámáí sehgiio? ²¹ Peh wehukega itensabé, Mahna íre táhtoro. Mína íre nahro. Mó naneq pehragahro eme aneqsabé sene ehweh iraho?

²² Segá irare naneqme íre kagaorahi naneq puana parabaginawire. Minawé peh wehukega iwíáhue sehgióro e sansáne. ²³ Mi ehwéh sehgió kegá, Kaweq sansáne iwíáhowe. Mi sansá sehgió kegá iwíáhéra, Mó sansámé kaweq iwíáh iwíáhé sansa

míre. Mó sansámé uwareasa sánsá míre. Mó sansámárimé inonka kaweq wahnahnorahi sansámárimé míre ewe. Mina pehragahro e ehwéhnkáwé, mah marákóipéqté abehq sánsámé íre séhréh aitená saiqnaruaháhire.

3

Sísareq moraráq irigowana ehwéhne.

¹ Ite Sísá Karáhéba mía míaconsabé Manikánka we iriwe oganúq atotaq ite moq iriwe oganúq itowe. Minayabe Sísá Karáhé míéhrabeqte sánsánsábé irutaboíro. We íopeq Manikáne ayah púpeq tútuue ména wahnah wahnahnire. ² Mah marákóipéqté sánsánsábé iwíáhéq irutaboíríyehboq peh Sísá míéhrabeqte sánsánsábé iwíáh íwíáhue irutaboíro.

³ Sísá pukútaq ite moq wereq pukéq amahnága wereq Maniká Iteriboreq kopípéq moraráq míáhwe. Minayabe Sísá míéhrabeqte sánsánsábé iwíáh íwíáhue irutaboíro. ⁴ Sísá Karáhéwé itene ogamé áwahe wíre. Wega kaweq tehreh naneqkákáq tuinagake itega moq wereq tuigéhe.

Ite o ke úkurauna ehwéhne.

⁵ Minayabe itene irupipeqté áhbábárorahi iwíáh súáhro. Mó aníné ahre ahrari weh mahbi abarié iwíáhwé, íre kaweq iwíáhwé, ahbabáq sansa sehgie iwíáhwé, mó aníné ménsámehnsánsabe aigará pabeki iwíáhwé súáhro. Mó aníné ménsámehnsánsabe aigará pabekime, minawé péhepehe manikánsábé iwíáh íwíáh atáh sánsáne. ⁶ Mina tahnsa ahbabáronsabé Manikánka anotah abíáhnásá aritena kamah arinawire. ⁷ Menah iteitega mina tahnsa áhbábáq mira aruqarururowe.

⁸ Amahnágawé mina tahnsa áhbábáq sánsá moke súáhro. Taonsahwé, abiahnsa atewé, mó aní ahbabáq atewé, mó anínsábé péhepehe ehwéh atewé, ehbome, mina tahnsa áhbábáq sánsá moke súáhro. ⁹ Itene irupipeqté áhbábáq íwíáhwé, ahbabáq sansamé airaiq súáhnásábé wensabé wensabé péhe éhwéh teawíyeho. ¹⁰ Itega o ke úkurowe. Manikánka ite kaweq iwíáh aitowaq itega we tahnsá kaweq ke mía míaiagehe.

¹¹ Sísane sánsá mirao kewé peh morá ké tahnsane. Káríki kewé, Asiu kewé, síu amurúruáh kéwé, síu íre amurúruáh kéwé, mó ehwéhnkákáq irare kewé, mó sansá mirao kewé, mó kené arambehriraq saiqnaríáh kéwé, arambehriyabé ápeq meyáh kéwé, moke mina tahnsa ké Sísane ehweh sehgiówe. Sísá Karáhéga moke mina tahnsa kéné sirupipeq mía míaire. Segá wereq mía míaconsabé sene sirupipeq mía míaire.

Moke mó keyábé irutaboíré sansa sehgióro i ehwéhne.

¹² Manikánka itensabé arutaboíréna wene kaweq anímárimé míageheéna omaq itáráire. Minayabe teínserah sansánue míáhro. Mó keyábé irutaboírue séhréh arítáhro. Ite iuwahbeh naneq iwíáh sueq mó keyábé siru ukisiteq uwareasa anímárimé míáhro.

¹³ Mó kegá íre kaweraitéhrataqmé peh uwareasa ké míáhro. Itene Wahnahnka itene ahbabáqsabe íre iwíáhue ahrreraq matíéhre. Mina inserah itebaqté anínká are ahbabáratahnaraq wene ahbabáqsabe íre iwíáhue ahrreraq matiahno. Mó keyábé irutaboíro sansánká moke mó kawéq sánsámárimé kiotaikire. ¹⁴ Moke mó keyábé irutaboíro. Mah sansánká moke mó sansá kiotaikéna moke mó sansá págege atena séhréh atéhre.

¹⁵ Sísá Karáhéga itene iru ukiq itena peh morá íwíáh aitáráire. Minayabe ite iru ukiqme míáhro. Iru ukiqme méq peh morá ké tahnsa míageheéna omaq itáráire. Minayabe ite iru ukiqme mía míao. Manikánsabe ahriahri iwíáh íwíáhue kaweróne átáhro. ¹⁶ Sísá Karáhéne ehweh itene irupipeq ambubu atawéq iwíáhue tagahro. Ite morání moráníne Sísane sánsá ahtebagehboq we kawerue teawíéq síwáhnororo. Ite igonkónirataq itene irupipeq Manikánsabe iwíáh íwíáhoró. Buk Songipéqté ígónkónkákáq áróturapeqté ígónkónkákáq Manikáne Awanka iwíáh atahna ígónkónkákáq ígonkónéq itene irupipeq Manikánsabe iwíáh íwíáhoró.

¹⁷ Sísá itene Wahnah míéh púaq moke miraira arámbéhrí kawerue miraeq moke irarira ehwéh kawerue irarero. Mirairataq Sísá itene Wahnah áwírué Maniká Iteribonsabé kaweróne ateq wensabé iwíáh íwíáh atáhro.

Poraga Sísa tagaríáh káríró ánínsábé irari ehwéhne.

¹⁸ Ahrrerono, iteruwehqsoné ehweh kawerue íráhro. Minawé Maniká itene Wahnah awahbeh sansáne.

¹⁹ Weho, itene ahrreronsábé irutaboiroro. Íre áyátehreh sah subóro.

²⁰ Animáríno, ite inoibone ehweh saiyoiyehboq kawerue íráhro. Minawé Maniká awahbeh sansáne.

²¹ Sibowárého, itene animárínká itene ehwehnsabé abiahnsanue anetaníbo íwíáhiyehboq pehipi íre ehweh arítáhro.

Wahnah kené ehweh kawerue íráhro i ehwéhne.

²² Mó kené arambehri keo, itene marakóipeqté wáhnáh kéné ehweh moke kawerue íráhro. Itene wahnah kegá ite kaweq arámbéhrí ánímárí móe íwíáhigeheéq peh morá se míáhtáq tauntahunue arámbéhríwéwé kaweq sansápo? Írakaumo. Maniká itene Wahnahnká tagaríéhnsábé wensabé áhreeq iwíáhue ahriahri kawerue arambehrioro.

²³ Moke miraira arámbéhríwéwé tauntahunue arambehrioro. Íre peh morá wehukega wahnahnonsabé Manikánka moq wahnahni puaq kawerue arambehrioro. ²⁴ Ite kio-taiqme wahnáhmé Sísa Karáhé wíre. Itewe peh wene arambehriúna ánímárí múne. Wega mókake kaweq naneq oga mé apéq náinkéhe. Minawé tagaríáhwe. ²⁵ Manikánka ahbabáq ani kamah awinawire. Wega moke wehuke peh morá sánsánéna tábúsoqme sainsuanawire.

4

¹ Wahnah keo, itene arambehri ke tábúsoqme wahnahnéq pehwehrue kawerarítáhro. Iteitene Wahnah íopeq ména tagaríéhre. Minawé aiq írátíáhwe.

Itega págegeue púrereq kaweq sansánoro i ehwéhne.

² Púrere sansa túbáh agiyehboq ahriahri púreroro. Púrerritaraq itene irupipeq taorahoyehboq kawerue iwíáhue Manikánsabe iwíáh iwíáh atáhro. ³ Itensabéákáq púreraítáhro. Manikánka naho íre teiasa éhwéh amahnága íróge. Mó ke Sísa Karáhé éhweh koreriniboq Manikánka mi ahtápéqté ónsá sinkehboq púreraítáhro. Mi ehwéh teri terinuraunsabé suwahriarai kegá íné karábúsiipéq méintárowana míóge. ⁴ Sísa éhweh tábúsoqme teri terime kaweq sansáne. Ínéga kawerue mirainkeheéq púreraítáhro.

⁵ Sísa íre tagaríáh kegá itene sánsá tagahnsabé kawerue iwíáhéq tabasíwe míáhro. Seba míéhritaraq ahtebawe ánímárí méq Sísané sánsá kawerue sokigioro. ⁶ Ehweh irarirataq iwíáhue tábúsoqme ehwéhnoro. Mó kegá itene ehwehnsabé kasenirataq iwíáhue tábúsoqme teriéro. Minayabe iahtebahro.

Poraga téhranité Kórósia kebá eqmaq suo ehwéhne.

⁷ Ínéreq Tíkíkúsireqme Sísa itene Wahnahne arambehri moráráq miraurauye. Wega mi arámbéhrí kawerue mira aruqarurire. We áhnte niruní ání míre. Wega néne sánsá teinkéhe. ⁸ Ite págege aitena mahtaq miraúna sansá teinkeheéna eqmaraníe. ⁹ Ónésímaga moq Sísané arambehri kawerue mira aruqarurire. We iruí ání ména iteruwahrah aní míre. Wereq Tíkíkúsireq iteba moráráq konaraq itega mahtaq moke miraúna sansá sega teigéhe.

Poraga Kórósia suwahpeqte kényábé iro-ro i ehwéhne.

¹⁰ Ínéreq karábúsiipéq míoya aní Árisátákiga itensabé iro-ro ire. Páhnábásane anahnowané ani Máhkaga moq itensabé iro-ro ire. Menah ehweh teiátáunserah wega iteba kínaaraq mehweh ateq kirabooro. ¹¹ Mahtaqté aní Sísa we mó awíq Sásátaga moq itensabé iro-ro ire. Mi ánímárí Asiu ánímárí móe. Ínéga Manikánka wahnahnirabeqte arámbéhrí mirautaq sebataq ínéreq arambehriowe. Segá anotahtaq séhréh aintáhwe.

¹² Épárasiwe iteruwahrah aní ména Sísa Karáhéne arambehri mira aruqaruréna itensabé iro-ro ire. Wega ahriahri itensabé áhntetaq púreraítéhre. Itega Maniká awahbeh sánsá iahtebéq ambubu atawéq kawerue sehgegeheéna púreraítéhre. ¹³ Áráórísia

suwahpeqte kéreq Íérápórísa suwahpeqte kéreq itereq séhréh aitanieéna wega págegeue arambehrire. Minawé tagarawéna teiúge.

¹⁴ Árukawe niruní sótéh áníne. Wereq Témásireqka itensabé iro-ro éye. ¹⁵ Áráórísía suwahpeqte Sísá tagaríáh kéreq Nímbareq wene nahtapeq momiwí aruqaruro kereqsabé iro-ro terié-ro.

¹⁶ Mah pahsí sáhnsahwe parabarúéh-rataq Áráórísía suwahpeqte Sísá tagaríáh ké-gá sáhnsahigéhboq síéro. Áráórísía suwahpeqte Sísá tagaríáh ké síú pahsí kiwewe sáhnsahwe tagah-ro.

¹⁷ Áhkípúsansabé, Itene Wahnahnka omaq atárái arámbéhrí kawerue mirau-e parabaruo teawéro.

¹⁸ Íné Poraga amahnága ínénéne niyahnkaratáté mah anéhété éhwéh sehiranuge. Karábúsiipéq míónsábé ahrreraq matíáh-ro. Manikánka ite séhréh aitahráhire. Mirainke-heéna itensabé púreraítóge.

1 Tésárónáika Ebeq sáhnshawe ahtebé ehwehne.

Tésárónáika suwahpeqme Másérónía marákórápéq kowe. Poraga mitaq Sísa éhweh síwáhnorúwara mitaqté kéga Sísansabé aiq pútare atónsabe mó kéga Poransabé abiahnsa atera kaqsúówana wega mó ke suwahpeq pokúwe. Anehe tanahráq Asiu kéga Tésárónáika suwahpeqte Sísa tagariáh ké síwíoqnowana Poraga irena mah pahsí sehiranúwe. Wega sensabé, túbáh agiyehboq Sísansane ehweh tauntahunue sehgióro úwe. Wega Sísa tuina tanáhráqsábéákák mah pahsípéq sehiranue teriuwe.

Poraga Tésárónáika ke ebeq siu pahsíe.

¹ Ite apáhránító íwíq Pora, Sáira, Tímóti, míone. Itene pahsí sáhnshawe tagahro. Tésárónáika suwahpeqte Sísa tagariáh kéó, itewe Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísa Karáhéreq moráráq mía míaoewe. Mía míaoonsabé sega ite séhréh aitera itene iru ukiq itagéhe.

Tésárónáika kéga aiq pútare atónsabe Poraga iwíáh iwíáhu ehwehne.

² Ahriahri itensabé ahreraq matawéq púreréq Manikánsabe iwíáh iwíáh ata ataúne. ³ Itega púrerúnaraq itensabé ahriahri púreraitone. Itega Sísansabé kawerue aiq pútare atáh púaq anotah arámbéhríowe. Itega mó keyábé irutaboiro puaq séhréh arítáhwe. Itene Wahnah Sísa Karáhéga aiq tuinawire iwíáhonsabé itega wene kaweq sansá ambubu atawéq sehgiówe. ⁴ Itene iyahnabo animárino, Manikánka itensabé arutaboirena wene animarí míageheéna omaq itaráire. Minayabe tagarione.

⁵ Itega Manikáne kaweq ehwéh teiátáúnaraq íre peh ehweh teiátáúne. Írakaumo. Manikáne Awanka séhréh aitaráiraq mah ehwéh aiq pútaq ehwéhne tagariona puaq págegeue teiátáúne. Iteba míaraunaraq séhréh aiteq kaweqtaq mía míauraunaraq tagariáhwe. ⁶ Itega mirauraunanserah itega moq mirauowe. Itene Wahnahne sánsá kawerue mirauowe. Manikáne ehweh írátótaq aiq pútare atarówara mó kéga íwíoqnarowe. Íwíoqnarowaq itega, Manikáne ehweh peh aiq pútaq ehwéhne iwíáhurowana Manikáne Awanka irupipeq anotah eyóyó aitaráire.

⁷ Itega kaweqtaq mía míaoonsabé moke Másérónía marákórápéqté Sísa tagariáh kéreq Ákáia marákórápéqté Sísa tagariáh kéreqka irera, Mina tahnsanonehe iwíáhowe. ⁸ Itega itene Wahnah éhweh Másérónía marákórápéqté kéreq Ákáia marákórápéqté kéreq teriátówe. Íre peh morá mi kéga írátówe. Írakaumo. Itega Manikánsabe aiq pútare ató ehweh mah kehiná kéhínánká írátówe. Moke aiq írátó puaq itega mónkakák íre teriátáúne.

⁹ Iteba suraunaraq itega kawerue mehweh aitarówe. Itega péhepehe maniká aiq sueq aiq pútaq Maniká kétówe. Webataq aiq pútaq Maniká ména oga mía míai aníne iwíáhéq wene arambehri miraowe. Seyega mi ehwéh tei teinowe. ¹⁰ Manikáne ahninkáwá íopeqté tuina tanáhráqsábé áwénunowe. Mókakewe Manikánka ahababáq ke kamah arinawire. Sísa itene ahababáqsabe pukúwana Manikánka we oganúq atowe. Oganúq atowana wega ite kaweraito púana mókake Manikánka ite íre kamah ainkéhe.

2

Poraga Tésárónáika suwahpeq mirau arámbéhríyábé éhwéhne.

¹ Nánuwahrah Sísa tagariáh kéó, iteba míarauna arámbéhrí íre abehq arámbéhríu-
rauge. Minawé ite tagariáhwe. ² Iteba íre surautaq Pírípái suwahpeq míaraunara mó kéga iubi q marera íwíoqnarowe. Minawé ite írátíáhwe. Iteba surautaq Maniká Iteriboga págege aitarái puaq itene ehwehnsabé suwahrieh keyábé íre áhreia peh wene kaweq ehwéh págegeue íwáhnoruraune. ³ Itega íwáhnoruraunawe áhwára áhwára ehwéh íre teiátáúne. Ahababáq ehwehmé péhe éhwéhmé íre teiasa peh tábúsoqme íwáhnoruraune.

⁴ Manikánka itene irupipeqté íwíáh tagéna kawerowe éna itensabé, Néne kaweq ehwéh korériéro urainsabé íwáhnoruraune. Íwáhnoréq íre wehukega ehnenehne aitáhnshábé irutaboírúne. Manikánka itene irupipeq tagariéhshábé peh morá wega kawerowe aitéhshábé iuwahbehre. ⁵ Itega ehweh teiátáúnaraq íre ehnenehne aitáraúne. Minawé ite tagariáhwe. Itene ménsámehshánsabe ehnenehnenue meyanéhe íwíáh íre uraune. Minawé Manikánka tagariéhre. ⁶ Itereq mó kereqka ite íwíáh íwíáh aitáronsabéwé íre iuwahbaraire.

⁷ Sísa Karáhéga ite eqmaq íúwátái puaq itega séhréh aito teiátáúnaraq tahirí kaweri irino. Anowagá wene animarí wahnahnéna kawerue auráq matiéhnserah iteba míarau-naraq pehwehrue íwáhnoruraune. ⁸ Itensabé anotah irúí puáq Manikáne kaweq ehwéh teiátáúne. Itega íre peh teiátáúnayabé itensabé anotahtaq irutaboírurauna puaq séhréh aitaneheéq iubiq suahráhi arámbéhríuraune.

⁹ Itene iyahnabo animaríno, itega Manikáne kaweq ehwéh teiátáúnaraq itene táhutahuq paiqmaraneheéq arambehriuraune. Ineh inehonehoéq itega wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakaq anotah págegeue arambehriuraune. Minawé ite iahreraq kéhre. ¹⁰ Ite Sísansabé aiq pútare atáro kebá míaraunaraq itega íre ahbabária peh kaweqtaq mía míauraune. Minawé itereq Manikánseq tagariáhwe.

¹¹ Sibowágá wene animarí kawerue síwáhnorinserah itega pehwehrue íwáhnoruraune. Minawé tagariáhwe. ¹² Ite kaweq íwíáh aiteq itene irupipeq eyoyóinkeheéq íwáhnoruraune. Itensabé teiunawe Manikánka wahnah wahnahnirabeq áhnte kawéq mápére. Wega ite mitaq míageheéna omaq itéhre. Minayabe, Wega kaweqtaq mía míainserahnue mía míaoro ue pagu pagunéq teiátáúne.

Mó kegá Sísa tagariáh ké síwíoqnarowara peh kaweqtaq míaro ehwéhne.

¹³ Itega Manikáne ehweh teiátáúnaraq írátówe. Írátótaq peh wehukene ehwehne íre íwíáhurowe. Írakaumo. Peh Manikáne ehweh mire íwíáhurowe. Mira íwíáhurowsabé itega púrerúnaraq Manikánsabe íwíáh íwíáh atone. Mi ehwéhmé aiq pútaq Manikáne ehwehne. Itega Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atáronsabé mi ehwéhnká séhréh aitáraire. ¹⁴ Itene iyahnabo animaríno, itega Súría marákórápéqté Maniká tagariáh ké tahnsa úkurowe. Asiu kegá mitaq Sísa Karáhé tagariáh ké síwíoqnarowe. Segá síwíoqnaronserah iteruwahrahga moq íwíoqnarowe.

¹⁵ Asiu kegá Manikáne ehweh iraru ke subiq súówe. Segá itene Wahnah Sísa subiq suera ite íwíoqnéra kaquíwówe. Segá Maniká awahbeh sansá anteruera mah kehiná kéhínané naruo úkurowe. ¹⁶ Nahnso kegá Sísansabé aiq pútare atera oga mía míaiageheéq itega Manikáne ehweh teriátáúne. Teriátáúnaraq Asiu kegá itensabé ahqáho aitera íwíoqnarowe. Minayabe sene ahbabáq kagaéna áhnte káraire. Amahnága Manikánka sensabé anotah abíáhnshá arítéhre.

Poraga Tésárónáika kebá koragéyabe awahbó ehwehne.

¹⁷ Itene iyahnabo animaríno, menah Asiu kegá kaquíwátótaq iteba íre méq sibowágá wene animarínshábé sirutaboírinserah itensabé anotahtaq irutaboíruraune. Itensabé íre ibitarusa peh iteba kouwekue tagéyabe iuwahbaraire. Iteba pokoneheéq mótaq mótarue ah kabaréq íwíáh kikiruraune. ¹⁸ Ite koragéyabe iuwahbarairana íné Poraga mónkakáq mónkakárué ah kabarurauge. Kabaruraugana owainawanka ite saiqnaiúwátáire.

¹⁹ Itega Sísa kawerue kéráshwe. Minayabe itene Wahnah Sísa tuinagake itene irupipeq eyoyóinae. ²⁰ Itega Sísa kawerue kéráhnshábé íwíáh íwíáhéq itene irupipeq anotahtaq eyoyóire.

3

Poraga Tímóti Tésárónáika ké séhréh aritankeheéna eqmaq auwo ehwéhne.

¹ Itensabé íwíáh kikiréq iteba moke íre korahúnayabé itega Tímóti eqmareta ínéreq Sáirareqka itebataq Áténi suwahpeq míaraue. ² Tímótiwe Manikáne arambehri aní míre. Itereq wereq moraráq arambehriuraune. We Sísa Karáhéne ehweh síwáhnori aní

míre. Wega ite íwáhnorinkeheéta eqmatáúye. Itega Sísane sánsá kawerue miraigeheéna págege aitená íwáhnorinkehe. ³ Mó kegá ite íwíoqnehrataq ite iwíáh kikiréta Sísane sánsá súehoéta Tímótiga séhréh aitankeheéta iteba eqmatáúye. Sísane sánsá mirao puara mó kegá ite íwíoqneherawoe. Minawé ite aiq tagaríáhwe.

⁴ Iteba míaraunaraq, Mó kegá ite íwíoqneherawoe aiq teiátáúne. Itega aiq teiátáúnanserah menah íwíoqnarowe. Minawé tagaríáhwe. ⁵ Minayabe ínégá mó íre áwénunorahinsabé Tímóti eqmatáuge. Owainawanka áhwárawe tagéna túbáh agoro teíraq wene ehweh sehgiowámo. Sísane sánsá ambubu atiahwamo iwíáhuraage. Itene arambehri abehq náneq úkíneho. Minayabe Tímótiga koragéna teinkeheéna eqmatáuge.

Tímótiga kaweq ehwéh Pora teawuwana iwíáh iwíáhu ehwehne.

⁶ Amahnága Tímótiga kouwekuraitaq ite éhweh teiátáire. Itewe Sísansabé aiq pútare ataró sansá ambubu atawéq mó keyábé irutaboírítáhwe uraire. Ínéreq mahtaq míáh kéreqka itensabé iwíáhue irutaboírég ite tagéyabe iuwahbehre. Mira únanserah itega moq ite tagéyabe iuwahbehre urairaq írátáúnaraq irupipeq eyoyóuraire. ⁷ Itene iyahnabo anímáríno, mó kegá ínéréq mahtaq míáh kéreq íwíoqnarowana íeruraitaq itega Sísansabé aiq pútare ateq kéráhnabé itene iru eyoyóire.

⁸ Itene Wahnahne sánsá kawerue sehgiónsabé iru anotah kawérire. ⁹ Minayabe itene kaweq sansánsabé iwíáhéq Manikánsabe kaweróne ateq wensabé iwíáh iwíáhuéne. ¹⁰ Ite koragéyabe iuwahbehre. Itega íre tábúsoqme íráh éhwéh íwáhnoréyabe iuwahbehre. Minayabe ahriahri wehekáhnkákák inokáhpeqkákák púreq aruqarurúne.

Poraga se koragéyabe Manikánka séhréh atankeheéna púrerú ehwehne.

¹¹ Iteba konayabé Maniká Iteriboreq Sísá itene Wahnahnseqsabé, Séhréh aítáhtaó ue púrerúne. ¹² Itensabé anotah irútábóirúne. Mina únanserah iteitereq ómi kehinánseqsabé anotah irútábóirigeheéq itensabé púreraitone.

¹³ Itega mirairataqmé Manikánka págege aitanaraqmé kaweqtaq mía míagehe. Mókake itene Wahnah Sísareq ómi wensabé aiq pútare atáh kéreqka kiwekue tuigéhe. Mitaqkake ite Maniká Iteriboba míanehe irataq íre ahbabária peh kaweqtaq míagehe.

4

Mó kené ahre weh abariyehboq pehragahro i ehwéhne.

¹ Itene iyahnabo anímáríno, itega Manikáne kaweq sansá íwáhnoruraunaq ahtebéq mira aruqaruowe. Itene Wahnah Sísá áwírue teiníe. Mina onserah ahriahri kawerue miraigeheéq pagu pagunéq teiátáúne.

² Sísá itene anotah wahnáhnká teriéro urainsabé wene sánsá íwáhnoruraunaq ahtebaruowe. ³ Mó kené ahre weh abariyehboq pehragéq peh kaweqtaq mía míaoro. Minawé Manikáne sansáne.

⁴ Itene ahbabáq iwíáh sueq tabasíwe méq Maniká awahbeh sansánoro. ⁵ Maniká íre tagaríéh ánínká ahre ahrari tagéna, Pehipi abariinie iwíáhire. Itega mina tahnsaniyeho. ⁶ Mó aniné ahre abari anímé mi ininé awehkawa moq ahbabáratéhre. Itene Wahnah Sísaga mina tahnsa áhbábáq ké kamah arinawire. Minayabe menahmé págegeue teiátáuge.

⁷ Mina tahnsa áhbábárigheéna Manikánka ite íáhrabéna omaq itaráiro? Ahqáho. Írakaumo. Peh kaweqtaq mía míageheéna íáhrabéna omaq itaráire. ⁸ Mi ehwéhnsabé anetaníbo iwíáho kegá íre peh wehukene ehweh anterúáhwe. Írakaumo. Segá Manikáne ehweh anterúáhwe. Manikánka ite séhréh aitankeheéna Wenawa iteba eqmataire.

Peh kaweq sansánoro i ehwéhne.

⁹ Sísá tagaríáh keyábé irutaboíré ehwehmé Manikánka aiq íwáhnori puag itega mi ehwéh íre sehiranue teienéhe. ¹⁰ Itewe Másérónía marákórápéq Sísá tagaríáh keyábé irutaboírowe. Itene iyahnabo anímáríno, ahriahri irutaboíro éq pagu pagunúne.

¹¹ Pehwehrue mía míaoro. Íre itereq wehgaq naneqme pehragéq peh iteitene naneq auráq matiáhro. Taoraho iyehboq ibobiah taebewe arambehrioro. Mi ehwéh aiq teiátáuge. ¹² Mirairataq Sísá íre tagaríáh kégá itene sánsá tagéra kaweq ke wóe éra itensabé iwíáh íwíáh aitagéhe. Mirairataq ite tabonah ke íre míagehe.

Itene Wahnahnka kiwekue ite tumeirankéhe i ehwéhne.

¹³ Itene iyahnabo anímáríno, itega kawerue iragéhboq pukia ké éhweh teienéhe. Íre ahtebah kégá pusa keyábé ibitunatúnáno serahnijehboq teienéhe. ¹⁴ Sísá pukéna oga úkúnsabe aiq pútare atone. Aiq pútare ateq ite tagarionawe wensabé aiq pútare ató ke pukotaq Manikánka oganúq sitankéhe. Sísá tuinagake wereq sereq moráráq tuoneherawoe.

¹⁵ Itene Wahnahnka íwáhnorurai ehwéh teienéhe. Itene Wahnahn Sísá tuinagake ite oga míona kégá pukia ké íre kiotaikorahúne. Írakaumo. ¹⁶ Mitaqkake Manikánka anotahtaq sawaiinae. Íópeqté kéné wahnahnka moq sawaiinae. Manikáne pembíahnka anotahtaq ehwehninae. Ehwehnínaraq itene anotah wahnáhnká íópeqté tuinawire. Tuinaraq wensabé aiq pútare atera pukuro kewé ebeq irigigehe.

¹⁷ Anehe íópeqté kégá ite oga míona ke tumeiqmera itene Wahnahnpa móitagéhe. Íópeq írábúyá kéhrabeq irigira kereq moráráq kie kiuqmianéhe. Mitaq itene Wahnahnseq piehgionéhe. Piehgiónaraq weba ahriahri mía míaonehe. ¹⁸ Itereq íréhra kereqne irupipeq eyoyóinkehboq mah ehwéh terieq moráráq iwíáh íwíáhoró.

5

Sísá tuina tanáhráqsábé kawerue sokahue méq áwénunonehe i ehwéhne.

¹ Itene iyahnabo anímáríno, wega tuina wehekáhmé itega íre sehiranue teieráhúne. ² Inokáhpeq wehukega sene ménsámehnsá íre wahnahnno tanáhráq aebó ánínká sire. Mina inserah itene Wahnahn tuina tanáhráq sinawire. Minawé ite tagaríáhwe.

³ Mitaqkake wehukega mahra íwíáhéra, Amahnága peh kaweq tanáhráre. Ite peh kaweqtaq míone íwíáhigehe. Iwíáhirataq íre kaweq sunúqká seba apubúue séna kamah arinkéhe. Kía míéh ínínká ani maqmianaitaq apubúue érire. Mina inserah mi tanáhráq apubúue sinawire. Apubúue sína puara wehukega íre pehbeheráh pokorahowe.

⁴ Itene iyahnabo anímáríno, aebó ánínká apubúue sinserah Sísaga apubúue tuinawire. Ite íre sunkíkírirabeqte ké míáhwe. Minayabe mi wehekáh sína tanáhráq íre áht-enigehe. ⁵ Ite wéhékáh peh téhrehrebeq kaweqtaq mía míaó ke wóe. Ite íre inokáhpeq sunkíkírirabeq míona ke úne.

⁶ Minayabe íre irasa kégá sugáhnserahnijehboq peh tótuqméq uqmatianehe. ⁷ Suga sugao kégá inokáhpeq sugáhwe. Píah nah kégá inokáhpeq múguwahgu agowe. ⁸ Ite wéhékáh nogó ké tahnsa ké míona puaq tabasíwe míaneheqmúne. Itega Sísansabé aiq pútare ateq mó keyábé irutaboironene. Minawé itene tehnke tahnsane. Sísaga ite kaweraitaráinsabé mókake ite tumeirankéhe íwíáhúne. Mira íwíáhwé itene káhpahraté miraia ayáhúq tahnsane.

⁹ Manikánka ite anotah kamáh ainieéna íre omaq itaráire. Írakaumo. Itene Wahnahn Sísá Karáhéga ite kaweraitena mókake tumeirankeheéna omaq itaráire. ¹⁰ Ite oga míáhnaraq Sísaga tuinabirapómo. Ite pukonaraq tuinabirapómo. Wegá itene ahababáqsabe pukú púana tuinagake weba oga mía míaoneheqmúne. ¹¹ Iteitene irupipeq eyoyóinkehboq mi ehwéh we teawíoro. Menah itega aiq mirauronserah mókakeakáq moq mira aruqaruroro.

Ite moke kaweq sansá miraigeheéna Manikánka séhréh aítáhráhi ehwéhne.

¹² Itene iyahnabo anímáríno, ite íwáhnorigeheéna Manikánka itetaq wahnahn ke omaq sitaráire. Ite Sísane sánsá ahtebéq kawerue sehgegeheéra arambehriue íwáhnorowe. Sensíwíq pankereq sensabé iwíáh íwíáh arítáhró. ¹³ Segá mi arámbéhrí miraonsabé irutaboirue sensabé iwíáh íwíáh arítáhró. Iteite peh morá íwíáhéq pehwehrue míáhro.

¹⁴ Itene iyahnabo anímáríno, teiéna ehwéh írátíáhhro. Taoraho keyábé, Kawerue arambehrioro arítáhhro. Áhre keyábé Manikáne ehweh ahrreraq sitáhhro. Mareqmarero ke séhréh arítáhhro. Ómi mi kebá méq uwaréqme ke míáhhro. ¹⁵ Ite ahbabáraitéhra kewé íre ahbabárarítáhhro. Peh ahriahri Manikáne animárí we séhréh atéhéq pehrápeqte ké moq séhréh arítáhhro.

¹⁶ Ahriahri iru eyoyó ke míáhhro. ¹⁷ Púreq aruqaruroro. ¹⁸ Kaweq sunúq íre kaweq sunúq ahriahri Manikánsabe, Kaweróne ateq iwíáh iwíáh atáhhro. Minawé Maniká awahbeh sansáne. Ite Sísá Karáhé tagaríáh púaq mina tahnsanoro.

¹⁹ Manikáne Awanka iwíáh aitena miraoro ínawe ahqáho atého. ²⁰ Manikáne ehweh irare kené ehwehnsabé siwiréh ariteq anetaníbo iwíáhiyeho.

²¹ Moke íréhra ehwéhnikákáq wehukene sansánkákáq iwíáhhue tagéq peh kaweq ehwéh sehgieq kaweq sansá ambubu atíáhhro. ²² Moke ahbabáq sansa pehragahro.

Páhsi parabaginai ehwéhne.

²³ Maniká aru ukiréh ánínká wewega itene iru ukiq itena kaweq iwíáh aitankéhe. Wega iteiuwankakáq itene irupipeqkákáq itene inonkankakáq wahnahnaitankéhe. Itene Wahnah Sísá Karáhéga tuinagake ite íre ahbabária peh kaweqtaq míagehe. ²⁴ Omaq itárái anínká séhréh aitankéhe. Wega irari ehwéhme ahriahri sehgi áni púana séhréh aitena mirainawire.

²⁵ Itene iyahnabo anímáríno, itensabé púreraitáhhro. ²⁶ Ómi mitaq Sísá tagaríáh ké mehweh arítáhhro. ²⁷ Sísá tagaríáh ké moke iragéhboq mah pahsí sáhnsáhóro. Itene Wahnah áwírue sáhnsáhóro teíúge. ²⁸ Itene Wahnah Sísá Karáhéga ite arutaboiréna séhréh aitéhre.

2 Tésárónáika Ebeq sáhnshawe ahtebé ehwehne.

Táhmáro Tésárónáika suwahpeqte kégá Sísaga tuina tanáhráqsábé múguwahgu iwíáhéra, Wega aiq kowekuraire ue síwáhnoruwe. Poraga mi ehwéh irena mi kégá aiq pútaq ehwéh siahtebageheéna mah pahsí sehiranúwe. Wega sensabé, Péhe éhwéh pehragég taorahoiyehboq Sísá itene Wahnahne sánsá tauntahunue sehgióro ue mah pahsí sehiranúwe.

Poraga Tésárónáika suwahpeqte ké anehe siu pahsíe.

¹ Ite apáhránító íwíq Pora, Sáira, Tímóti, míone. Itene páhsi sáhnshawe tagahro. Tésárónáika suwahpeqte Sísá tagariáh kéó, itewe Maniká Iteriboreq Sísá Karáhé itene Wahnahnseq moráráq mía míaowe.

² Mía míaonsabé Maniká Iteriboreq Sísá Karéhéreqka ite séhréh aitera itene iru ukiq itagéhe.

Íre kaweq sunúqkákáq Sísá tagariáh kégá wene sánsá kawerue sehgiro ehwéhne.

³ Itene iyahnabo anímáríno, Sísane sánsá aiq kawerue ahtebéq tábúsoqme sehgirowe. Itega wensabé wensabé arutaboiratéhowe. Menah peh ákáhtaq ahtebéq irutaboirurowe. Amahnága anotahtaq ahtebéq irutaboirurowe. Minayabe itensabé ahrreraq matawég Manikánsabe kaweróne ateq iwíáh iwíáhúne.

⁴ Íre kaweq sunúq mó kégá íwíoqnarotaq itega Sísane sánsá kawerue ambubu atawég sehgirowe. Anetaníbo iwíáh íre iwíáhia peh Sísansabé aiq pútare ateq wene sánsá tábúsoqme miraowe. Minayabe ite mó kehiná suwahpeq Maniká tagariáh kéreq miónaraq itene kaweq sansá teri terinúne.

Sísaga tuinagake we íre tagariáh ké kamah arie ehwéhne.

⁵ Sísane sánsá sehgiro puara mó kégá íwíoqnahwe. Minayabe Manikánka itensabé, Kawerowe aitahtaq mókake wega wahnahnirabeq awaq miagéhe. Wega wehuke saraqme sainsuahnaq peh tábúsoqme mirainkehe. ⁶ Manikánka peh tábúsoqme sansánue ite íwíoqnah ke ehweh págegeue kamah arinkéhe.

⁷ Sísaga íópeqté tuinagake itereq itereqne íérime parabaruankéhe. Mitaqkake itene Wahnah Sísareq wene págege íópeqté kéreqka anotah iróbínánínaakáq tuoneherawoe. ⁸ Túirataq ite Manikánsabe iuwahriehre éra Sísá itene Wahnahne ehweh íre sehgió ké anotahtaq kamah arinawire.

⁹ Kamah arinara se itene Wahnah míéhrrabeq ahriahri íre míaneherawoe. Wega téhrehrrabeq págegeue arambehriirabeq íre míaneherawoe. Se peh iraipéq ahriahri méra síérínayabé kamah oneherawoe. ¹⁰ Sísá tuina wehekáh we tagariona ke, wensabé aiq pútare atona kégá wensabé anotahtaq iwíáh iwíáh atanéhe. Itega teiátáuna ehwéh Sísá éhwehnsabé aiq pútare uro puaq ite moq mitaq méq wensabé iwíáh iwíáh atagéhe.

Sísá tagariáh kégá wene ehweh kawerue sehgihehéra púreru ehwéhne.

¹¹ Mókake sína tanáhráqté náneqsabé iwíáhéq itensabé púreréq, Séhréh arito ue púrreraita aitaúne. Manikánka ite omaq itena, Kaweq sansánoro aitaráire. Ite Manikánsabe aiq pútare ateq kaweq arámbéhríoneheqmúne urowe. Itega moke wega teiu naneq kawerue miraiageheéna págege aito ue púrreraitone.

¹² Itene anotah Wahnáh Sísá áwíq pankereq wensabé iwíáh iwíáh atagehehéq púrreraitone. Wene sánsá kawerue mirairataqmé Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqka iteíwíq pankerera kawerowe aitera ite séhréh aitagéhe.

¹ Itene iyahnabo anímárino, itene Wahnah Sísa Karáhéga tuinagake itereq míageheéna tumeirankéhe. Mi tanáhráq múguwahgu iwíáhiyehoéna kawerue irageheéna teinie.

² Mi wehekáh aiq sótaikuraire e ke míáhwe. Mó anínká iwíáhéna, Manikáne Awanka iwíáh aintaráime aiq sótaikuraire uraire. Mó anínká Manikáne ehweh síwáhnoréna, Aiq sótaikuraire uraire. Mó anínká péhenéna, Ite Porarehga páhsiipéq mi wehekáh aiq sótaikurai ehwéh aiq sehiranurowe uraire. Sene ehweh írátíówana iwíáh kikirirana irupipeq íre kawerínehboq Sísa aiq tutaire uro ehwéhnsábé íre aiq pútare arítáhiro.

³ Péhe éhwéhnsábé aiq pútare arítéhboq írátíáhiro. Sísa tuina wehekáhmé íre pehipi tuinawire. Írakaumo. Ebeqme áhnte saiyo kegá Sísa sánsá suera wensabé ahqáho ataneherawoe. Mitaqkake Manikáne ehwehnsabé awahrieh anímé, iraipéq míanaína anímé ábóraraginawire.

⁴ Áhnte kegá, Mina itene maniká míre éra iwíáh íwíáh atáhwé. Ábóraragína anínká moke mi naneqsabé ahqáho inawire. Minawarimé abehq nánere éna wenáwíq pankerena ínébataq anotah aní múge inawire. Manikánsabe iwíáh íwíáh atona nahtápéq kiwéna, Íné Maniká múge inawire.

⁵ Iteba míarautaq mah ehwéh aiq teiátáuge. Minawé aiq ibitagiro? ⁶ Mi aní amahnága íre ábóraq míahrahinsabé tagaríáhwe. Manikánka mi tanáhráq aiq awehraq mire iwíáhínaraqmé we ábóraraginawire.

⁷ Amahnága ahkaragára sansámárimé peh kopípéq kéhre. Ahkaragáraga saiqnariéh anínká pokínaraq mi sansá ábóraraginawire. ⁸ Téhwe Manikáne ehwehnsabé awahrieh anínká ábóraragínana anehe Sísa tuinae. Itene anotah Wahnáh téhreh naneqkákáq tuinaraq wene áwéhipeqté éúqká mi aní tabiqsuankéhe. Téhreh naneqka mi aní íre kaweraruanawire.

⁹ Manikáne ehwehnsabé awahrieh aní sínaraq owainawanka págege atahna puana wega péhe ótáq sánsánkákáq íre miraorahi sansánkákáq mirainawire. ¹⁰ Mi anínká áhnte ahbábáq sánsá miraéna iraipéq pokira keyábé wene péhe sánsánsábé, Aiq pútare aintáhiro aritanawire. Segá aiq pútaq ehwéh Manikáne kawerite ehwehnsabé suwahriáhna puara mi aniné péhe sánsánsábé aiq pútare atera iraipéq pokigehe.

¹¹ Minayabe Manikánka sene iwíáh íre kaweriritanae. Segá aiq pútaq sansánsábé, Ite iuwahriehre ira puana Manikánka péhe sánsánsábé aiq pútare atáhiro inae. Minayabe se péhe sánsánsábé aiq pútare atagéhe. ¹² Segá aiq pútaq ehwéhnsábé íre aiq pútare atera peh ahbabáqsabe suwahbáhna puana Manikánka anotah ehwéh aritena sainsuanawire.

Manikánka ite meirena kaweritankeheéna aiq omaq ito ehwéhne.

¹³ Itene iyahnabo anímárino, Manikánka itensabé arutaboiritéhre. Itega íre ibitarusa peh itensabé iwíáhéq wensabé iwíáh íwíáh atone. Wegá ite meirena kaweritankeheéna téh omaq itowana Wenawanka ite kaweqtaq míageheéna moq omaq itowe. Itega wene ehwehnsabé aiq pútare atáro puana Manikánka kaweritáráire.

¹⁴ Itega teiátáúna ehwéh aiq pútare aitarónsabé itene Wahnah Sísa Karáhé téhrehnkákáq míéhabeq pokigeheéna omaq itowe. ¹⁵ Minayabe íwáhnorurauna sansá ambubu atíáhiro. Itene iyahnabo anímárino, mi sansá íwéhipeqté éhwéhnkákáq páhsiipéqté éhwéhnkákáq íwáhnoruraune. Mi ehwéh kawerue ambubu atíáhiro.

¹⁶ Itene Wahnah Sísa Karáhéreq Maniká Iteriboreqka itensabé sirutaboíróye. Segá itene irupipeq aiq kaweritáróyansabé itene irupipeq ahriahri eyoyóinae. Ite séhréh aitera oga mía míaoneheqmúne iwíáh aitaráóye. ¹⁷ Itega kaweq arámbéhríeq kaweq ehwéh irarigeheéra segá ite kawerue séhréh aitera págege aitagéhe.

3

Manikánka ite séhréh aitankéhboq púreraitáhiro i ehwéhne.

¹ Itene iyahnabo anímárino, mó ehwéh kéhre. Sísa itene Wahnahne ehweh abae aginkehboq itensabé púreraitáhiro. Itega mi ehwéh téh írátótaq kawerue ireq ambubu atiarowe. Mó kegá mina onserahnigehboq púrerarítáhiro. ² Sísa ehweh teriunaraq mi

ehwéhnsábé mó kegá aiq pútare atáhwara mó kegá íre aiq pútare atáhwe. Íre aiq pútare atáh ké ahkaragára ahabábáq kega iubíyehboq púreraitáhiro.

³ Itene anotah Wahnáhnká anetaníbo íwíáh íre iwíáhia peh kawerue wahnahnai-tankéhe. Owainawanka ite ahabáraitenehoéna itene anotah Wahnáhnká séhréh aitená págege aitankéhe. ⁴ Sehgióro urauna ehwéh aiq kawerue sehgiówe. Itega iwíáhúnawe, Mókakeakáq kawerue sehgigéhe íwíáhúne. Itene Wahnahnka mi iwíáh aitéhrana irupipeq kawerire.

⁵ Itene anotah Wahnáhnká iwíáh aitaunaq Manikánka arutaboiri sansá iahtebagehe. Sísá Karáhéga wene arambehri ambubu atawéna kawerue sehgiunserah miraigehe.

Ómiga arambehrioro i ehwéhne.

⁶ Itene iyahnabo anímárino, itene anotah Wahnáh Sísá Karáhé áwírue teiníe. Táhmáro Sísá tagaríáh kéga taorahoéra íwáhnorurauna ehwéh anterúáhwe. Mina tahnsa kéreq íre míáhiro. ⁷ Ite tagaríáhmé iteba míaraunaraq íre taorahouraune. Itega miraaurauna serahnoro.

⁸ Iteba míaraunaraq itene tópah pehipi íre naraune. Írakaumo. Inokáhpeqkákáq wéhékáhnkakaq págegeue arambehriuraune. Iru págege aitéhoéq íre ineh inehia itene táhutahuqsabé arambehriuraune. ⁹ Íwáhnorúnayabé itega táhutahuq náíero irarurauno? Írakaumo. Náíero íre iraruraune. Itega arambehriurauna sansá tagéq mina tahnsanigeheéq miraauraune.

¹⁰ Iteba míaraunaraq mahraréq, Arambehriyabé taorahoi aní tópah íre náíero uraune.

¹¹ Amahnága ite táhmáro peh taorahoéq íre arambehriowe. Peh íre itereq wehgariraraq irare irareowe. Minayabe mó kegá teiátówaq írátáúne.

¹² Itene anotah Wahnáh Sísá Karáhé áwírue taoraho keyabé mah ehwéh teriéro aitone. Mahraréq, Itene táhutahuq mewe nagehboq tabasíwe méq kawerue arambehrioro teriéro.

¹³ Itene iyahnabo anímárino, kaweq sansá miraéyabe taorahoiyehboq peh ahriahri mira aruqaruroro. ¹⁴ Mah pahsípéqté éhwéh anteruahna aní peh áwé tagahro. We ayehitawiankéhboq pehragéq weba íre kowíáhro. ¹⁵ We naruo aní míre íwíáhiyeho. We iteruwahrah aní púana wega tábúsoqme iwíáhinkehboq peh kaweq sansánúno págegeue teawéro.

Iru ukiq itahráhi ehwéhne.

¹⁶ Itene anotah Wahnáhmé iru ukiq itahráhi aníne. Kaweq sunúqkákáq íre kaweq sunúqkákáq ahriahri wega itene iru ukiq itahráhire. Wega itene iru ukiq itena iteba mía míainkeheéq púrerúne.

Porane páhsi parabagínai ehwéhne.

¹⁷ Íné Poraga amahnága ínénéne niahtate mahna parabagínai ehwéh sehiranuge. Moke ínégá íátáu páhsi mahna tahnsa séhírá káráire. Mahna tahnsa séhírámé peh ínénéne sehirá míre. ¹⁸ Itene anotah Wahnáh Sísá Karáhéga ite moke séhréh aitéhre.

1 Tímóti Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Tímótime anowawé Asiu iní míowana wenabowe nahnso aní míowe. Poraga Tímóti áwáhnorúwana wega Porane ehweh tábúsoqme sehgiuwe. Mah pahsípéq Poraga Tímótinsabé mahrarue teawena, Péhe éhwéh irare keyábéwé, Manikánsabe iwíáh iwíáh ate sansánsábéwé, Sísa tagaríáh kéréq wahnahno keyábéwé, Sísa tagaríáh ké síwáhnoréna kaweq sansá sehgieyabewé, orenínsó kéweinínsó séhréh ariteyabewé, tauntahunue arambehriéyabewé, mónéyabé kawerue iwíáhéyabewé, áwáhnorúwe. Poraga mah ehwéhnikákáq mó ehwéhnikákáq mah pahsípéq sehiranúwe.

Poraga Tímóti ebeq awu pahsíe.

¹Tímótio, íné Porane páhsi sáhnsahwe tagáhno. Sísa Karáhéreq Maniká ite kaweraitéh ánínseqka, Sísa éhweh kosíwáhnorúno aintera eqmaq núwátóye. Mókake Sísa Karáhéba kaweq matábúrápéq oga mía míaonehe iwíáhhúne. ²Ínéga Sísa éhweh áwáhnorurautaq ahtebarona puah are nénahni úkurone. Maniká Iteriboreq Sísa Karáhé itene Wah-nahnseqka are séhréh atera sirutaboiratera arene aru ukiq atagéhe.

Péhe éhwéhnsábé ahqáho ataneheqmúne i ehwéhne.

³Íné Másérónía marákórápéq pokinaurautaq arensabé, Épésá suwahpeq míahno éna amahnága moq mitaq míahno teawúge. Táhmáro areba míáh kéga péhe éhwéh síwáhnorowe. Arega mi keyábé, Itene péhe éhwéh mó síwáhnoriyehboq túbáh agoro terio.

⁴Áwahe ehwehnikákáq sigaqnaréh síwíqmari iwíáho ehwéhnikákáq síwáhnorowara íráh kéga ehwehowe. Mina tahnsa éhwéhnikáwé peh múguwahgu iwíáh aritahnara Manikáne sansá íre ahtebahrahowe. Minayabe, Túbáh agoro terio. Sísansabé aiq pútare atéhranka ahtebahrahowe.

⁵Kawerue síwáhnorinaraq íréhra kéga ahabábq íre miraia sirupipeq mó keyábé sirutaboiraritagéhe. Sirupipeqté áhbábq sánsánsábé íre sirutaboirera peh kaweqtaq míéhransabe sirupipeq pehwehrue míagehe. Sísansabé aiq pútare atéhra puara mó keyábé sirutaboiraritagéhe.

⁶Táhmáro kéga mi kawéq sánsá sinehepeq suera peh seyene iwíáhéra peh abehq éhwéhmárinowe. ⁷Sega Manikánka sehgióro ú ehweh síwáhnoréyabe suwahbówe. Ité aiq ahtebóne iwíáhéra síwáhnoro ehwéh sirupipeq íre irasa pehipi irare irareowe.

⁸Ite tagarionawe Mósísiga sehgióro ú ehwehniká wehukene ahabábq sansa sokigiorahi ehwéhne. Mi ehwéhniká ahabábq sansa sokigi inkeheéna Manikánka mi ehwéh omaq atowe. Mi ehwéhniká miráinaraq aiq kaweq ehwéhne atone.

⁹Mósísiga sehgióro ú ehwehmé íre peh morá kaweq keyábé sehgióro irarúwe. Írakaumo. Wene ehweh anterúáh kéwé, píribahri kéwé, Manikánsabe suwahrieh kéwé, ahabábq kewe Manikáne sansánsábé suwahriehre éra peh mah marákóipéqté sánsá sehgió kéwé sinoibo subiq súáh kéwé mó ke subiq súáh kéwé moke mina tahnsa keyábéwé mi ehwéh irarúwe.

¹⁰Mó kené ahre weh abariira kéwé wehukéniká mó áwáhu wehukéní ahkaragára sansá mirao kéwé mó kené animári aebóo kéwé péhe éhwéh irare kéwé mó keyábé péhepehe aritewé moke mó íre kaweq sansá mirao keyábé Mósísiga sehgióro ú ehweh teriuwe. Moke mina tahnsa ahabábq kéga aiq pútaq ehwéh anterúáhwe.

¹¹Aiq pútaq ehwéhmé íre mó ehwéhne. Írakaumo. Peh morá Manikánka korerio teniátái ehwéhne. Ínéga wene kaweq ehwéhmé teriú aní múge. Mi ehwéhniká, Maniká págege anínéna anotah tehrehrebeq mía míai aníne teíre. Minayabe iwíáhéna wensabé iwíáh iwíáh atóge.

Manikánka wensabé arutaboirúnsabe Poraga kaweróne ato ehwéhne.

¹² Itene Wahnah Sísa Karáhéga wene arambehri mirainkeheéna eqmaq núwátáire. Ínéga kawerue arambehrinawire iwíáhéna págege aintáráire. Minayabe kaweróne atóge. ¹³ Íné Sísa íre tagariarautaq íné wene naruo aní míarauge. Wene naruo aní ména wensabé áwíoqnéna éhruru atáráuge. Wensabé íre aiq pútare atena peh múguwahgu aní ména mi ahbábáuruga wega ínénsabe arutaboiraíntena insahwé aintáráire. ¹⁴ Itene Wahnah Sísa Karáhéga iwíáh aintena íné anotah sehréh aintárái puana wensabé aiq pútare atena nirutaboirauga.

¹⁵ Ahbabáqka ite saiqnariaraitaq Sísa Karáhéga ite meirena kaweraitanieéna mah marákóipéq tumíowe. Tumío ehwéhme anotah kawéq éhwéh púaq ómiga aiq ahte-bahrahúne. Ahtebéq aiq pútaq ehwéhne irarúne. Áhnte ahbabáq ké míáhwana ínéga ahbabáq aní míaraugana néne ahbabáqka moke mó kené ahbabáq kiotaikuraire. ¹⁶ Kiotaikurairara mah kehiná kéhínánká, Sísa ahriahri uwaresa aní míéhre tagageheéna wega ínénsabe arutaboiraéna kaweraintáráire. Kaweraintáráirara wehukega íné tagéra iwíáhéra, Ite moq kaweraitahráhire éra aiq pútare atéhransabé oga mérapeq awaq miagéhe.

¹⁷ Manikámé we mía míai Wahnáh míre. We íre pukorahi aníne. Wehukene siuranka Maniká íre tagahrahowe. Webataq Manikáne. Ahriahri we anotah Wahnáh míéhre éq wenáwíq pankereq wensabé iwíáh iwíáh atone. Ai q mire.

Ahbabáq sansansábé ahqáho ate peh kaweq sansá sehgio i ehwéhne.

¹⁸ Tímótio, are nénahni úkurone. Manikáne ehweh iraruro kegá are éhweh iraruro. Minayabe sehgie sansa teawiníe. Sega iraruro ehwéh ahrreraq matawé ahbabáq sansansábé anotahtaq ahqáho ate Manikáne arambehri tauntahunue sehgio. ¹⁹ Manikáne sansá ambubu atawé kaweqtaq míéhnaraqmé arene aru ukiqme míaniewóne.

Táhmáro kegá ahbabárára siru págegeuronsabé anetaníbo iwíáhéra Sísa sánsá sinehepeq sutowe. Sinehepeq sutonsabé abehq úkurowe. ²⁰ Mina tahnsanuya aníte sensíwíq Íménéúsireq Árékásántareq míéhye. Sega Manikánsabe éhruruuyansabé owainawanka anotahtaq kamah arinara siahtebageheéna owainawapa míáhtaó arítóge.

2

Ómi keyábé púrerarítáhiro i ehwéhne.

¹ Téhwe sehgie ehwéh teawiníe. Ómi keyábé mahraoro terio. Manikánsabe kaweróne ue iwíáh iwíáh ateq mah kehiná kéhínánsábé iwíáhue púrerarítáhiro. Manikánka séhréh aritankéhboq púrerarítáhiro terio. ² Ite pehwehrue méq tabasiwe méq kaweqtaq míanehboq wahnah kereq anotah anímárinseqsabé púrerarítáhiro terio. ³ Minawé kaweq sansáne. Manikámé ite kaweraitéh aní púana mi sansá miraúna keyábé awahbehre.

⁴ Wega moke mah kehiná kéhínánká aiq pútaq ehwéh ahtebéyabe awahbehre. Ahte-behrataq wega kaweraitahráhire. ⁵ Manikámé peh morá aníne. Wehukega Maniká tagariageheéna mibeq mahbeq arítéh anímé peh morá Sísa Karáhé míéhre. ⁶ Ómi ite insahwé aitanieéna awehraq tanáhráq itene ahbabáqsabe pukúwe. Pukúnsabe Manikánka ite sokigiéna, Moke mah kehiná kéhíná kaweraiteyabe nuwahbehre uraire.

⁷ Mi ehwéh síwáhnorinkeheéna Manikánka eqmaq núwátáire. Íné íre péhenia peh aiq pútariahnsanuge. Nahnso kegá aiq pútaq ehwéh irera Manikáne sansá ahtebageheéna koreri terinúno éna eqmaq núwátáire.

⁸ Íné nuwahbeh sansá teawiníe. Arega ómi kehiná suwahpeqte wéhyábé síwáhnoré mahraré, Weho, ibiahnsanome ehwehome pehragéq peh kaweqtaq méq iyahnkara pankeqme púreroro ue síwáhnorúno.

Ahreronsábé kaweqtaq míáhiro arito i ehwéhne.

⁹ Mó ahrréro síwáhnoro ahrréro, tabasiwe méq kawerue inerinerue míáhiro. Áhnte awahriq naneq pehragéq peh áberáhna korósí sukiwe míáhiro. Pásésuqme áhnte moné tahnsa korósíwé awahriq naneqmarínsábé íre iwíáh iwíáhiro. ¹⁰ Íre iwíáhéq peh

Manikáne ehweh sehgieq mó naneq mó naneq kaweq arámbéhríoro. Íre korósi peh itega kaweq arámbéhríome itene awahriq naneq tahnsa kéhre. Íné Manikáne sansá tagaríóge irari inínká miraínaraq aiq kawerinae.

¹¹ Momiwíorabeq ahrronká íre ehwehnia peh ehiya méra Manikáne ehweh kawerue irera ahtebagehe. ¹² Momiwíorabeq ahre inínká weh wahnahnue síwáhnorineho. Írakaumo. Síwáhnorinehboq peh ehiyamé ehweh irankéhe.

¹³ Ahrrono, írátíáhro. Téhwe Manikánka Éhráma mirarena anehe wene ahre Íwi mirarowe. ¹⁴ Éhrámaga owainawane péhe éhwéh íre aiq pútare atowe. Írakaumo. Peh wene ahrega owainawane péhe éhwéh irena Manikáne ehweh anteruowe.

¹⁵ Ahre inínká Sísaane sánsá ambubu atawéna mó keyábé arutaboirena kaweqtaq ména tabasíwe míahnaraqmé aiq kaweq sansáne. Mina tahnsa inínsónká ani maqmaréhrataq Manikánka kaweraritankéhe.

3

Peh kaweqtaq míáh kégá Sísa tagaríáh kéréq wahnahnoraho ehwéhne.

¹ Sísa tagaríáh kéréq wahnahnéyabe awahbeh anímé anotah kawéq arámbéhrí miraéyabe awahbehre. Minawé aiq pútaq ehwéhne. ² Sísa tagaríáh kéréq wahnahné arambehri miraéyabe awahbeh anímé peh kaweqtaq mía míai anínká wahnahnorahire. Peh morá áhré matíéh anímé, tabasíwe míéh anímé, uwaresa anímé, tábúsoqme iwíáhi anímé, nahnso mehwehue kiraboi anímé, Maniká awahbeh sansá kawerue síwáhnorahire anímé, peh mina tahnsa anínká Sísa tagaríáh kéréq wahnahnorahire.

³ Mi arámbéhrí íre wahnahnorahi anínsábé teawiníe. Píah néna múguwahgu aruqaruri anímé, móneyabé arutaboiri anímé, tobeh aruqaruri anímé, ehweh aruqaruri anímé íre wahnahnorahire. Peh uwaresa anímé wahnahnorahire. ⁴ Wene ani ahre kawerue wahnahni anínká Sísa tagaríáh kéréq wahnahni aní míahrahire. Sibowáné ehweh íre irasa pehipi anterúáh anímáriné sibowáwé íre wahnahnorahire. ⁵ Wene ani ahre íre kawerue auráq matiahnaraqmé Sísa tagaríáh kéréq árahue kawerue wahnahnorahiro?

⁶ Peh amahnága Sísansabé aiq pútare atéh anínká íre wahnahnorahire. Peh amahnága aiq pútare atéh anínká wahnahnínaraq píribahriéna, Íné anotah aní múge íwíáhinabomo. Íwíáhinaraqmé Manikánka naho owainawa kamah awunserah kamah awinawire.

⁷ Sísa íre tagaríáh kégá, Peh kaweq aníne atáh anímé Sísa tagaríáh kéréq wahnahni aní míahrahire. We íre kaweq aní míre íwíáhirataq sega éhruruirana owainawanka mi aní saiqnarianawire.

Peh morá kaweq sansáno ke Sísa tagaríáh kéné morábí matíáh ménsáméhnsátáq wahnahnoraho ehwéhne.

⁸ Peh kaweqtaq méra kaweq iwíáho kégá Sísa tagaríáh kéné morábí matíáh ménsáméhnsátáq wahnahnorahowe. Píah naruqnaruro kewé, mó kené ménsáméhnsánsabe aigará pabeki kewé íre wahnahnorahowe. ⁹ Siru ukiqme méra peh Manikáne sansá kawerue ambubu atíáh kégá wahnahnorahowe.

¹⁰ Téhwe pehgáriq arámbéhrí sieq áhwárawe tagahro. Tagehrataq kawerue arambehriéra kaweqtaq mía míairataq morábí matíéhra ménsáméhnsátáq wahnahnorahowe.

¹¹ Sene ahrrero moq peh kaweqtaq mía míao inínsó míéhrataqmé sensuwehqsónka wahnahnorahowe. Sene ahrronká péhe éhwéh íre aritera peh tabasíwe míéhrataqmé sensuwehqsónka wahnahnorahowe. Sene ahrronká íre sibitarusa peh kaweq arámbéhríéra mó ke séhréh arítéhrataqmé sensuwehqsónka wahnahnorahowe.

¹² Peh morá áhré matíáh kéné sene ani ahre kawerue wahnahno kewé mi arámbéhrírátáq wahnahnorahowe. ¹³ Sísa tagaríáh kéné wahnahnka kawerue wahnahnotaq tagah kégá sensíwíq pankeráhwe. Sensíwíq pankeráhwara kawerue wahnahnóra íre áhreia Sísa Karáhé éhweh pahsuqme teríéwe.

Manikáne sansá áwahewé anotah naneq mire i ehwéhne.

¹⁴ Pehgáriq tanáhráq areba koraganie íwíáhéna mah pahsí sehiranue áwúge. ¹⁵ Areba íre apubúue konaraq arega Sísa tagaríáh kégá momiwírarabeqte sánsámé Manikáne animárínsábé ahrreraq matiankeheéna mah pahsí sehiranue áwúge. Maniká oga mía míaira q ite Sísa tagariona ke wene animarí míone. Awankátate nah pegiqmárahnserah ite Sísa tagariona kégá momiwírorabeq aiq pútaq ehwéh pankerone.

¹⁶ Ite kawerue tagarionawe Manikáne kaweq sansá nahomé kopéq kowana Sísa tutai puana amahnága ábóraragire. Wene sánsá áwahewé anotah nanere. Minayabe mah ígónkónká aiq mahraréna,

We wehukení úkúwara wehukega we tagowana

Manikáne Awanka wene sánsá peh kaweq sansáne atowe. Íopeqté kégá moq we tagowe.

Manikánka wene kaweq matábúrápéq tumerena,

Mahtaq anotah Wahnáh ání míahno atowe.

Mó kégá we éhwéh mah kehiná kéhíná míáhrabeq teriéwara mah marákó marákóipéqté írah kégá wensabé aiq pútare átáhwé ire.

4

Péhe éhwéhnká wehukene iwíáh íre kawerarítéhre i ehwéhne.

¹ Anehe tanáhráqmé táhmaro kégá wahnsane péhe éhwéh irera sehigéhe. Mó kégá owainawamariné ehweh síwáhnorirara irera Sísane sánsá suagéhe. Minayabe Manikáne Awanka aiq pahsuqme iraruraire. ² Péhe éhwéh irera sirupipeq múguwahgu agéra ahbabáq sansansábé íre siyehitáhnara peh péhe éhwéh síwáhnorigehe.

³ Péhe éhwéh síwáhnoréra, Mahbiga ahre mewe weh úkiyehboq peh ítaq mahbígáú mía míaoro éra mó naneq tahutáhúq órira míre ahriahri awehrioro éra síwáhnorigehe.

Moke táhutahuqme Manikánka aiq mirarowe. Minayabe wensabé aiq pútare atera aiq pútaq ehwéh írátíáh kégá wensabé kaweróne atera mi tahutáhúq pehipi nahwe.

⁴ Moke Manikánka miraro naneqme aiq kaweq nanere. Minayabe itega íre awehria peh wensabé kaweróne ateq pehipi nanehe. ⁵ Manikánka moke táhutahuq nah naneq mire insabé itega wensabé kaweróne atona puaq íre awehria pehipi nóne.

Poraga Tímótinsabé Sísane kaweq arámbéhrí ání míahno ato ehwéhne.

⁶ Arega mah ehwéh Sísa tagaríáh ké síwáhnorinaraq Sísa Karáhéne kaweq arámbéhrí ání míankehe. Aiq pútare atahna ehwéhnká are págege ataráirah kaweq sansá ambubu atiarone. ⁷ Ahbabáq áwahe ehwehmé, múguwahgu ehwéhmé pehragáhnno. Peh Manikáne kaweq sansá miraúno.

⁸ Wehukene ayahnsa págege arite sansamé ákáhta q kaweq sansáne. Manikáne kaweqta q mé sansámé anotah kawéq sánsáne. Wene sánsá sehgió kégá amahnága oga míáh tánáhráqkákáq mókakeakáq oga mía míaoneherawoe. ⁹ Mah ehwéhmé aiq pútaq ehwéh míre. Ómiga irera aiq pútare atéhrataqmé aiq kawerinae.

¹⁰ Maniká oga mía mía anínéna moke mah kehiná kéhíná merirena kaweraritahráhire. Wensabé aiq pútare atáh ké aiq kawerarítéhre. Minayabe aiq pútare ateq págegeue arambehriúne.

¹¹ Mah ehwéhmé síwáhnoré, Kawerue sehgióro terio. ¹² Are íre anonani míahnayabé mó kégá awiréh atéhrataq ahqáho arito. Peh kaweq ehwéh iraré kaweqta q mía míaé mó keyábé arutaboírúno. Aiq pútare atahna sansá ambubu atawé peh kaweq sansá miraúno. Sísa tagaríáh kégá are tagéra arene sánsá miraigehboq teawú éhwéh sehgio.

¹³ Areba íre apubúue konaraq wehuke míáhtáq Manikáne ehweh sáhnsahwe pahsuqme kawerue síwáhnorúno. ¹⁴ Aboawah wehgá siyahnkaratáté arenaneq táhtoréra Manikáne Awanka iwíáh arítarái ehwéh irarurota q Manikánka págege ataráire. Segá iraruro ehwéhmé kawerue ahrrera q matawé sehgio.

¹⁵ Arene arambehri kawerue miraúno. Ómiga tagéra kaweq sansáne íwíáhigehboq teawú éhwéh ambubu atawé sehgio. ¹⁶ Arerensabéákáq arega síwáhnoróna

ehwéhnikákáq auráq matiahno. Teawú ehweh ambubu atawé sehgio. Mirainaraqmé íre arebataq áhnte arene ehweh íráh kéreq moq oga mérapeq awaq miagéhe.

5

Poraga kaweq siwáhnóré sansa Tímóti teawu ehwéhne.

¹ Arega aboawah wehreq orerónseq ehweh terínaraq píribahriinehboq arenabourán-sábé tábúsoqme ehwéh teawenanserah pehwehrue terio. Mahbireq o menáhwéenseqsabé arenábáq áwáhnorónanserahnue kawerue síwáhnorúno. ² Aboawah ahrérónseq orenínsónseq arenanoura auráq matawé séhréh atahnanserahnúno. Ahre ahrariyabé arenanahno auráq matawé séhréh atahnanserahnúno. Sene sinonkataq táhtoréhnehboq pehragé séhréh arito.

Kéweinínsó kiraboé ehwehne.

³ Íre aninkákáq óréní kéweinínsábé kaweq sansánúno. ⁴ Kéweiní wene aninseq anahwareq míéhrataq sega auráq matawéra kiraboigehe. Sinoiboga sene animárí ebeq kirabouronsabé se ore orení úkirataq sene animárinká se kiraboigehe. Sene káironaní kiraboéyabe seyene arambehrie. Minawé Maniká awahbeh sansáne.

⁵ Íre aninkákáq anahwankákáq kéwéinímé orení úkínaraq wega iwíáhéna, Manikánka séhréh aintankéhe ire. Minayabe wega wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq Manikánsabe, Íné séhréh ainto éna púreq aruqarurire. ⁶ Mah marákóipéqté náneqsabé arutaboirána peh we awahbeh naneq sehgi kéwéinímé pusa aní tahnsa míéhre. ⁷ Minayabe kéweinínsónsábé mah ehwéh kawerue síwáhnorúno. Sega kaweqtaq mía míairataq mó kegá se íre síéhruuigehe.

⁸ Wehga wenawahraheq wene káironanínseq íre auráq matawéna kiraboiínaraq Sísane sánsá aiq anterúéh púana anotah ahabábáq sánsánire. Mí ahabábáqká Sísá íre tagaríáh kéné ahabábáq aiq kiotaikire.

⁹ Sísá tagaríáh kegá morábí kiraboigehboq kéweinínsó síwíq sehiranúno. Orenímé 60 opéq sotaiki orenímé peh morá wéhráq míarai inímé wenáwíq sehiranare kirabooro arito. ¹⁰ Mó kegá, We kaweq arámbéhrí mira aruqarururai iní míre atáh inímé kirabooro arito. Wene animárí kawerue sóránkirai inímé, nahnso mehweh aritena kirabourai inímé, Sísá tagaríáh kegá íre wahtopeqte surowana sigára pabeq pabeq arítarái inímé, suwahre ke soberurai inímé, mó ke kawerarítarái inímé mina tahnsa kaweq arámbéhrí mira aruqarururo kewéinínsó síwíq sehiranúno. Mina tahnsa inímé orení úkínaraq Sísá tagaríáh kegá morábí kiraboigehe.

¹¹ Kiraboirataqmé o ahré kéwéinínsó síwíq íre sehiranúno. Téhwé Sísá Karáhéne arambehri miraonehequmúne iraréra anehe mi arámbéhrí sinehepeq suera wehkigehe.

¹² Mirairataqmé seyene ehweh anterúáhsábé itene Wahnahnka ehweh aritankéhe.

¹³ Sega taoraho ke úkéra mó kené nahtapeq poku pokuéra íre sereq wehgaq naneq mire éra éhruruirataq sensíwíq pehragáhno. Mina tahnsa kewéinínsó síwíq íre sehiranúno.

¹⁴ Íné teríúmé o ahré kéwéinínsónká mó wehkéra ani maqmarera kawerue sóránkírataqmé kaweq sansá míre. Kaweq sansánowara itene naruoga sene kaweq sansá tagéra íre íéhruuorahowe. ¹⁵ Táhmaro kewéinínsónká Sísane sánsá sinehepeq suera owainawa kérowe. Minayabe tagaríáhwe.

¹⁶ Sísá tagaríéh ínínká wenawahrah kewéinínsó kirabo arito ato. Sísá tagaríáh kegá kéweiní kóréní wene iyahnabo íre míéhrataq wahba kirabo atahro arito. Peh morá sensuwahrah íre míáh kéwéinínsómé Sísá tagaríáh kegá wahba kirabo aritahro arito.

Sísá tagaríáh kéréq wahnahno ke séhréh ariteq náriéro i ehwéhne.

¹⁷ Sísá tagaríáh kéréq wahnahno kegá kawerue wahnahnirataq sensíwíq pankereq awehraq apéq nári nárinoro terio. Sega Sísá éhweh tei teinéra íwáhnorirataqmé anotah iwíáh íwíáh ariteq awehraq apéq nári nárinoro terio. ¹⁸ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Káhoga sera sombirah arámbéhríinaraq wene áwéhraq íre músú atáthro. Pehipi nankehe ire.

Wene ehwehnka mó mahraréna,

Ite séhréh aitéh áni awehraq apéq náwéro ire.

(Lo 25.4; Mátíyu 10.10; 1 Kórína 7.9)

Mina onserah Sísa tagaríáh kéréq wahnahno kegá kaweruwe arambehriirataq awehraq apéq nári nárinoro terio. ¹⁹ Peh morá ánínká Sísa tagaríáh kéréq wahnahni anínsábé ehweh atahnaraq mi ehwéhmé íre iro. Téhranítégábópoq apahránítógábópoq ehweh atéhrrataq sene ehweh iwíáhue tagáthro. ²⁰ Wahnah anímárínká ahabárirataq áhnte wehuké momiwíorabeq mó wahnáh áni mó wahnáh ánínue ehweh arítáthro terio. Mó wahnáh kegá irera áhreéra kaweqtaq mía míagehboq ehweh arítáthro terio.

Poraga Tímótinsabé miraúno i ehwéhne.

²¹ Peh morá sánsá ómi keyábé miraúno. Anotah anínseq arenawahraheq mó sansá miraé moke mó ke mó sansá miraé anotah íre kawerinae. Ómi keyábé peh monseráhnue iwíáhue saraqmaro. Manikánseq Sísa Karáhéreq Manikánka omaq sito íopeqté kéreqka tagaríáhwe. Segá tagaríáhtáq mahna teawú éhwéh sehgio pahsuqme teiúge. ²² Sísa tagaríáh kéréq wahnahni aní míankeheé íre apubúue ayahnkara táhtoqme omaq ato. Mó anínká ahabárinaraq arega moq mina tahnsaninehboq peh kaweqtaq mía míáúno.

²³ Are awahreé arupipeq érinisabé íre peh morá wání náhno. Náhníaq sera anonkakaq pehgáriq náhno. ²⁴ Mó kené ahabábáq ábóraq kéhrara tagah kegá ehweh arítáthwe. Mó kené ahabábáq amahnága íre ábóraq kéh púana peh mókake ábóraq kanawire. ²⁵ Mina inserah wehukene kaweq arámbéhrí ábóraq kéhre. Kaweq arámbéhrí íre apubúue ábóraq kahnaraq minaakaq mókake ábóraq kanawire.

6

Arambehrio keyábé kawerue arambehrioro i ehwéhne.

¹ Sísa tagaríáh ké arambehri keyábé mahraré, Itene wahnah kené ehweh kawerue ireq sensíwíq pankeráthro arito. Itene wahnah kegá itene sánsá tagéra Manikáne ehwehnsabé ahqáho atera wenáwíqsabe éhruruiyehboq kawerue arambehrioro arito. ² Arambehriraq atéh ánínká Sísa tagariahnaq wene arambehri ánínká iwíáhéna, Íné arambehriraq intéh ánímé nánuwah tahnsá míéh púana peh taoraho arámbéhrínie iwíáhhineho. Írakaumo. Kawerue iwíáhhinkehboq mi aní áwáhnoruno. Mi anínká arambehriraq atéh áni arutaboírue séhréh atena kawerue arambehriinkehboq áwáhnoruno. Arambehrio kegá mira iwíáhhirataq sega anotah kawéq arámbéhrío ke míagehe.

Móneyabé arutaboírome ahabábáq áwahe wíre i ehwéhne.

Wehukega kaweq sansá miraighboq teawú éhwéhmé ahriahri síwáhnoré kawerue sehgióro arito. ³ Itene Wahnah Sísa Karáhéne aiq pútaq ehwéhnká Manikáne sansá kawerue íwáhnorire. Mi ehwéh suena peh mó ehwéh áwáhnori animé ⁴ we píribahri aní ména peh íre íréh áni míéhre. Peh ehwehéyabe awahbeh aní míre. Wega síwáhnorirara wene ehweh íráh kegá mó keyábé íre kaweq iwíáhéra ehwehéra síéhrruruéra ⁵ tobehéra ahabábáq iwíáhowe. Ahabábáq iwíáhéra aiq pútaq ehwéh íre irera peh múguwahguowe. Múguwahguonsabé péhe iwíáhéra, Ite Manikáne sansá sehgiunayabé áhnte мэnsáméhnásá pehipi meyanehqumúne iwíáhowe.

⁶ Manikáne sansá sehgiunaraq wega áhnte kaweq naneq náí náinire. Ménsámehnsánsabe íre irutaboírria peh wega náí naneq awehraq kéhre iwíáhhúnaraq itene iru ukiréhre. ⁷ Iteinoréhga maqitáhtáq íre мэnsámehnsánkakaq maqitáthwe. Ite pukonaraq íre itene мэnsámehnsánkakaq meweq pukoneheqmúne. ⁸ Minayabe táhutahuqkakáq korósiakáq kahnaraq, Aiq awehraq kéhre iwíáhoneheqmúne.

⁹ Áhnte moné meyanéhe iwíáho kéwé мэnsámehnsánsabe sirutaboíro kewé ahabárorahowe. Sirutaboíro naneqka kahnkapi wah paríéhnserrahnire. Se sirutaboíro naneqka ahabáraritéhre. ¹⁰ Móneyabé arutaboíré sansamé ahabábáq áwahe wíre.

Móneyabé sirutaboiro puara táhmaro kegá móne meyanehéera Sísane sánsá sinehepeq sutowe. Minayabe sirupipeq anotah uméh meyháwe.

Oga mía mía sansá ambubu atawé sehgio i ehwéhne.

¹¹ Are Manikáne ani móne. Wene ani míahnayabé ménsámehnsánsabe arutaboirineho. Moke íre kaweq sansá anehepeq suo. Kaweqtaq mé Maniká awahbeh sansá sehgio. Manikáne ehwehnsabé aiq pútare ate mó keyábé arutaboirúno. Kaweq sansá págegeue sehgio uwaresa ání míahno. Mi sansámárínsábé arutaboiré sehgio.

¹² Árésísii anínká, Íné kiotaikinauge íwíáhéna pehbeheráh pokire. Mina inserah arega Sísane sánsá ambubu atawé mahraue iwíáhé, Íné kiotaikéna oga mérapeq awaq mianaugé iwíáhúno. Arega, Íné Sísansabé aiq pútare atena wene sánsá sehginauge iraruronaraq áhnte kegá írátówe. Mi tanáhráq oga mérapeq awaq miankeheéna Manikánka omaq atáráire. Minayabe oga mía mía sansá ambubu atawé sehgio.

¹³ Moke oga míona naneqmarí Manikánka oga míáhro aitéhre. Manikánseq Sísá Karáhéreqka tagariehyataq teawú éhwéh iro. Wahnah aní wenáwíqtare Póntíása Páiraga Sísá ehweh atotaq Sísaga íre áhrea pahsuqme teawuwe. Manikánseq Sísá Karáhéreqka tagariehyataq Sísaga pahsuqme teawunserah ínégá are teawúge. ¹⁴ Sísaga íre áhrea pahsutaínserah ínégá teawú éhwéh kawerue tábúsoqme sehgio. Peh morá áhwára áhwára sansá íre miraúno. Amahnágaákáq mókakeakáq itene Wahnah Sísá Karáhéga tuina tanáhráqkákáq kawerue sehgio.

¹⁵ Manikánka webataq omaq atárái tanáhráq Sísá tuinawire. Maniká webataq moke mó wahnáhmárái kiotaiqme aní púaq wensabé iwíáh iwíáh atone. ¹⁶ Webataq íre pukorahi anínéna peh ahriahri mía míaéna wehukega íre pokorahi téhrehrebeq mía míaire. Wehukega sene siuratate we íre tagahwe. Segá we íre tagahrahowe. Wega ahriahri wahnahninkehe. Wensabé iwíáh iwíáh atone. Ai q miraoneheq múne.

Áhnte ménsáméhnsá matiáh keyábé éhwéhne.

¹⁷ Mah marákóipéq méra áhnte monéákáq ménsámehnsánkakaq matiáh keyábé pírib-ahri iyehboq sene ménsámehnsánsabe íre iwíáh iwíáhoró terio. Ménsámehnsánkakaq móneakáq apubúue taqnobagína nanere. Minayabe iwíáh iwíáhiyeho terio. Itene irupipeq eyoyóinkeheéna Manikánka áhnte kaweq naneq náí nánire. Minayabe peh wensabé aiq pútare ateq iwíáh iwíáh atáhro terio.

¹⁸ Kaweq sansá miraoro terio. Mó ke séhréh ariteq kawerarítáhro terio. Anah ke míéhboq wehweh ke míáhro terio. ¹⁹ Mirairataqmé sene ogamé tanáhráq peh kaweq tanáhráq kanae. Mókake oga mérapeq awaq mera peh kagaorahi apéq meyagéhe.

²⁰ Tímótio, teawú éhwéh auráq matawé ambubu atiahno. Íre Manikáne iwíáh peh wehukene iwíáh ehwehmé pehragáhno. Abehq múguwahgu ehwéh pehragáhno. Mi ehwehnsábé táhmaro kegá ahte bia éhwéhne atáhwe. Ahte bia éhwéhne atáh kegá péhe iwíáhowe. ²¹ Mi ehwehnsábé iwíáh iwíáho kegá Sísane sánsá sinehepeq súáhwe. Manikánka itensabé arutaboiréna séhréh aitéhre.

2 Tímóti Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Pora karábúsiipéq míotaq wega iwíáhéna, Ínéga pukinauge éna mah pahsí sehiranúwe. Mah pahsíipéq Poraga Tímótinsabé, Manikáne kaweq arámbéhrí aní míankehboq wene arampehri miraé tauntahunue arambehriúno teawuwe. Wegá ahababáq sansa anehe tanáhráhq sínaraqsábé sehiranéna we pukinaú ehwéhnkákáq moq sehiranue Tímóti teawuwe.

Poraga Tímóti anehe awu pahsíe.

¹ Tímótio, íné Porane páhsi sáhnsahwe tagáhno. Sísa Karáhé éhweh síwáhnorinkeheéna Manikánka iwíáhue eqmaq núwátáire. Wensabé aiq pútare atáh kégá oga mérapeq awaq mianeherawoe. Mi ehwéh wehuke terinkeheéna eqmaq núwátáire. ² Arewe nirutaboiru aní móne. Maniká Iteriboreq Sísa Karáhé itene Wahnahnseqka arensabé sirutaboiráera séhréh atera arene aru ukiq atagéhe.

Sísa éhweh ayehitegurégúinehboq teri terinúno ú ehwehne.

³ Náinahbúréhga Manikánka sehgióro ú ehweh kawerue sehgiúwe. Ínéga moq kawerue sehgiúnsabé nirupipeq íre umehia peh kawerire. Wéhékáhnkakaq inokáhqpeqkákáq ínéga púreq aruqarurutaq arensabé ahrreraq matawéna púreratena Manikánsabe kaweróne ata atauge. ⁴ Are áuwátáutaq ibisaronayabé niahrreraq matawéna arensabé nirutaboiratóge. Nirupipeq eyoyóinkehboq are tagéyabe níre. ⁵ Arega Manikánsabe kawerue aiq pútare atahnawe niahrreraq kéhre. Íné aiq tagaríomé arenanahrá Áróisireq arenano Íyúnísireqka ebeqme Sísansabé aiq pútare atároyah anehe arega moq wensabé aiq pútare atároné.

⁶ Néne niyahnkaratáté arenaneq táhtoqme púreratáráutaq Manikánka miraúno urai arámbéhrí teawena págege atáráire. Teawátái arámbéhríwé tauntahunue mira aruqarurúno. ⁷ Manikánka áhree sansa íre sokigi aiátáire. Peh págegeue mé sansamé, mó keyábé irutaboíré sansamé, tabasíwe mé sansamé sokigi aiátáire.

⁸ Itene Wahnah Sísa éhweh teri terinéyabe íre ayehitegurégúúno. Karábúsiipéq míonsabé ínénsabe moq íre ayehitegurégúúno. Sísa éhweh teri terinónayabé mó kegá áwíoqneherawoe. Áwíoqnehransabé íre áhreia Manikánka págege atahnah teri terinúno.

⁹ Wewene kaweq anímáří míageheéna Manikánka omaq itena kaweritáráire. Íre itega kawerue arambehriuraunayabé kaweritáráire. Írakaumo. Peh wewe awahbeh iwíáhue séhréh aítana kaweritáráire. Naho naho mah marákó marákó íre kotaq Manikánka iwíáhéna, Sísa Karáhéga miráínayabé wehuke arutaboíréna kaweraritanauge úwe.

¹⁰ Arutaboíréna, Kaweraritanauge úwana Sísa Karáhé, ite kaweritéh anínká marakóipeq tunsabe Manikánka arutaboíraitéh sánsá sokigi aitowe. Marakóipeq tuena pukéna oga úkúnsabe amahnága ite pukéyabe íre áhreúne. Írakaumo. Itega tagarionawe Manikáne kaweq ehwéh irona puaq oga mía míaoneheqmúne.

¹¹ Manikánka ínénsabe, Sísa éhweh koreri teriné íné nuwahbeh ehwéh kosíwáhnorúno éna eqmaq núwátáire. ¹² Eqmaq núwátáirana teniátái ehwéh sehgiúnsabé níwíoqnahwe. Aiq pútare atáráu anímé aiq tagaríó púana wensabé íre niyehitegurégúuge. Írakaumo. Manikánka teniátái arámbéhrí mókakeakákáq Sísa tuina tanáhráqkákáq wahnahnaintahrahire. Íné tagaríomé wega kawerue wahnahnaintanawire.

¹³ Ínéga peh aiq pútaq ehwéh áwáhnoruraage. Moke áwáhnorurau ehwéh ambubu atiahno. Ínéga áwáhnoruraunserah mó ke síwáhnorúno. Sísa Karáhénsabe ahriahri aiq pútare ateq wensabé anotahtaq arutaboíru. Wereq mía míaé síwáhnorúno.

¹⁴ Manikánka áwáhnorurai ehwéh áhnte kaweq ehwéhnirah kawerue ahrreraq matawé

ambubu atiahno. Kawerue mirainkeheéna Manikáne Awanka itene irupipeq mía míaéna séhréh aitaírahire.

¹⁵ Are tagariahnawe Pígérúsireq Éramógénireq moke Esia marákórápéqté kéreqka íné nuwera pokurowe.

¹⁶ Íné karábúsiipéq míónsábé Ónésíma íre ayehitegurégúia séhréh aintaráinsabé nirupipeq eyoyóuraire. Minayabe itene Wahnahnka mi karírónánínsábé arutaboirena séhréh aritankeheéna púreruge. ¹⁷ Ónésíma Aroma suwahpeq suraitaq ínénsabe áhnte ninebahréna íné tagaraitaq séhréh aintáraire. ¹⁸ Are aiq tagariahnawe íné Épésa suwahpeq míarautaq wega áhntetaq séhréh aintáraire. Séhréh aintaráinsabé itene Wahnahnka tuinagake Ónésímansabé arutaboirena kaweróne atankeheéna púreruge.

2

Sísane arambehri sehgiyabe pabeqme ehwéhtároé.

¹ Tímótio, are nénahni úkurone. Are Sísá Karáhéne ani míahnana wega arensabé arutaboirena séhréh atéhnsábé págege aní míahno. ² Áhnte kegá míarotaq are áwáhnoruraige. Manikáne ehweh kawerue sehgiara mó ke síwáhnororaho ke síwáhnorúno.

³ Págege sontiá ánínká éréyabe íre áhreire. Mina inserah arega Sísá Karáhéne arambehri miraónayabé áwíoqnehrataqmé íre áhreia peh kawerue mira aruqarurúno. ⁴ Sontíá anínká wene kíápéténine arambehri kawerue mirainieéna wenawahpeqte árámbéhrí moq íre miraire. Írakaumo. Kíápéténiga kaweróne atankeheéna kawerue arambehrire.

⁵ Árésisiéna pehbeheráh poki anínká ápeq pehipi íre meyéhre. Árésisi sansá tábúsoqme sehgi ánínká kiotaikínaraq ápeq meyéhre.

⁶ Wahba só uqmarera náwe soráhwe. Ménsámehnsá nera kahnaraq abobiah taebewe arambehrii anínká ebeq koawaq miankéhe.

⁷ Mah pabéqmé éhwéhtáro iwíáhue iro. Itene Wahnahnka tábúsoqme iwíáh atahnaraq moke ahtebankehe.

Áwíoqnehrataq Sísane sánsá sehgieneheqmúne ú ehwehne.

⁸ Kaweq ehwéh teawátáume ahreraq matiahno. Teawátáu ehwéhmé Sísá Karáhéwé Tébitine anahwa míowe. We wehukení ména pukéna mó oga úkúwe. ⁹ Mah kawéq éhwéh teri terinuraunsabé níwíoqnéra ahbabáq ani tahnsa séniraté táhrarera meniqlmera karábúsiipéq móintówe. Karábúsiipéq móintera Manikáne ehweh íre saiqnaruahráhowe.

¹⁰ Níwíoqnéyabewé, karábúsiipéq méyabewé, séniraté táhrareyabewé, minawarin-sábé íre áhreuge. Manikánka omaq sitéh kegá Sísá Karáhénsabe aiq pútare atera oga mérapeq awaq miageheéna mi ke séhréh aritanauge. Sega wene kaweq matábúrápéq pokue mitaq ahriahri weba mía míaigeheéna séhréh aritanauge. ¹¹ Teawéna ehwéh peh aiq pútaq ehwéhnéna mahraréna,

We pukútaq ite moq pukowane. Minayabe wereq oga mía míaoneheqmúne.

¹² Áwíoqnehrataq wene sánsá ambubu atíahnaraqmé wereq moraráq wahnahnoneheqmúne. Áwíoqnehrataq wensabé ahqáho atáhnaraq mókake wega itensabé moq ahqáho aitanawire. ¹³ Wene sánsá sehgieneheqmúne iwíáho kegá íre mirairataq Manikánka mirinauge urai ehwéh sehginawire. Wene sánsá íre anteruahráhire. Írakaumo. Íre anteruahráhi puana sehginawire ire.

Manikáne arambehri tauntahunue miraúno teawu ehwéhne.

¹⁴ Mah ehwéh ahreraq sito. Manikánka tagaríhtáq pehgáriq naneqsabé íre ehwehoro terio. Pehgáriq naneqsabé ehwehonka íre séhréh aritaírahire. Írakaumo. Íre séhréh aritasa peh íráh ké ahbabáq aritéhre.

¹⁵ Manikánka arensabé kaweróne atankéhboq wene arambehri kawerue miraúno. Mirainaraq arerene arambehriyabé íre ayehitáhnah peh Manikáne ehweh kawerue ahtebé tábúsoqme síwáhnorinkehe. ¹⁶ Íre Manikáne iwíáh peh wehukene iwíáh ehwehmé,

abehq múguwahgu ehwéhmé pehragáhno. Abehq múguwahgu ehwéh íráh kéwé mi ehwéhnká íre kaweq iwíáh aritéhrara Manikáne sansá sinehepeq súáhwe.

¹⁷ Náonka wehukéniné anonka íre kaweratéhra anotah naonkákák míéhre. Mina inserah abehq éhwéhnká wehukéniné iwíáh íre kaweraruanawire. Mina tahnsa abehq éhwéh iraréya aníté Íménéúsireq Pírétúsireq míehye. ¹⁸ Segá aiq pútaq ehwéh suera péhe éhwéh mahraréra, Ite pukérapeq iriwe oga úkuraunayabé mókake mó íre irigonehe óye. Sene ehwehnka táhmaro íráh kéné iwíáh íre kaweraritehye.

¹⁹ Anotah ebáhnabaga íre kúrugúruia peh págegeue kagainserah Manikánka miráú naneq áwahewé peh págegeue kagaire. Manikáne ehwehnka mahraréna, Itene Wahnahnka moke wene animárí tagaríéhre ire.

Wene ehwehnka mó mahraréna,

Itene Wahnah tagarione irare keo, ahbabáq pehragéq peh kaweqtaq mía míaooro ire.

²⁰ Anotah nahtápéq áhnte kunúbáwárínkákák antehyamárínkákák kéhre. Mó antéhyámárimé áhnte moné tahnsa antéhyámárimé. Mó antéhyámárimé peh awankátate miraia antéhyámárimé. Mó antéhyámárimé peh marakórate miraia antéhyámárimé. Abehq árámbéhríyabewé íroke antéhyámé awehrare. Kaweq arámbéhríyabewé peh morá kaweq antéhyá ábérehre. ²¹ Wehukénínká íre kaweq sansá suena kaweqtaq mía míána we kaweq antéhyá tahnsanire. We aiq pútaq Manikáne ani ména itene Wahnahne arambehriire. Wega moke kaweq arámbéhrí miraorahire.

²² Ahrari abarié iwíáh kahnahwe mi iwíáh sue móbeq míahno. Peh kaweqtaq méwé, aiq pútaq ehwéh ambubu atawéwé, mó keyábé arutaboiréwé, aru ukíqme méwé, mah sansámárimé sehgio. Sirupipeq ahbabáq íre kéh kégá mi sansámárimé miraigehe. Segá itene Wahnahnsabé áhrabue mahraréra, Séhréh aito éra mi sansámárimé miraigehe.

²³ Abehq múguwahgu ehwéhmé pehragáhno. Are tagariahnawe múguwahgu ehwéhmé tobemorahi naneq mire. ²⁴ Itene Wahnahne arambehri ani teawe, Íre ehwehúno. Írakaumo. Peh mó ke míéhrarabeq áyáteh sansá sue uwaresa ání mé kawerue síwáhnorúno ato.

²⁵ Wene ehwehnsabé íre kowe atáh ké pehwehrue mónkákák síwáhnorínana Manikánka séhréh aritahnara sene ahbabáq sansa suera aiq pútaq ehwéh iragéhe.

²⁶ Wene arambehri miraigeheéna owainawanka ahbabáq ke saiqnaríéhre. Saiqnaríéhra aiq pútaq ehwéh íréhrataq sega tábúsoqme iwíáhéra owainawane ahbabáq sansa suera kaweqtaq míagehe.

3

Anehe tanáhráq wehukega áhnte ahbabáq sansan neherawoe i ehwéhne.

¹ Anehe tanáhráq anotah íre kaweq sunúq sinae. Minawé iro. ² Mi tanáhráq wehukega peh seyensabé suwahbanae. Mónéyabé sirutaboiro ke méra píribahri saiyo ke míaneherawoe. Mó ke áhnte ehwéh aritera sinoibone ehweh anteruaneherawoe. Mó keyábé kawerowe íre aritáh ké míaneherawoe. Maniká awahbeh sansánsabé íre suwabháhna ke míaneherawoe.

³ Mó keyábé íre sirutaboironerawoe. Íre insahwé aritáh ké míaneherawoe. Íre insahwé aritera síéhruruo ke míaneherawoe. Íre tabasíwe mía aisobuya ké míaneherawoe. Kaweqtaq méyabe suwahrieh ke méra ⁴ owinahwino ke míaneherawoe. Apubúue íre kaweq sansánoneherawoe. Ite anotah ke úne íwíáho ke méra Manikánsabe iuwahriehre oneherawoe. Mah marákóipéqté náneqsabé sirutaboiro ke míaneherawoe.

⁵ Segá peh ábóraqsabé Manikáne sansá miraéra peh Manikánka págege aritahráhi sansánsabé ahqáho atera íre miraowe. Moke mina tahnsano ké sueq móbeq míáhro.

⁶ Mina tahnsa kégá múguwahgu ahreroné nahtapeq pokue ehnenenue síwáhnorowara sene péhe éhwéh íráhwe. Mi ahrérónká áhnte ahbabáruronsabé sirupipeq umehire. Íre kaweq naneqmarínsabé sigárá pabeku pabekuire. ⁷ Sigárá pabekirara sega mó síwáhnori aní mó síwáhnori aniné ehweh irera peh Manikáne aiq pútaq ehwéh íre íráhwe.

⁸ Wehukénité sensíwíq Sánésireq Sámbáresireqka Mósínsabé ahqáho atóyanserah mi sansáno wehgá aiq pútaq ehwéhnsábé ahqáho atáhwe. Manikáne ehwehnsabé ahqáho atáh púara peh múguwahgu iwíáhurowe. ⁹ Mi aníténé ahababáq ábóraq konserah ómiga mi kené ahababáq mókake tagagehe. Minayabe mó kegá sene ehwehnsabé íre aiq pútare arítáh púara sene arambehri íre anotah úkorahire.

Manikáne ehweh ambubu atawé sehgio i ehwéhne.

¹⁰ Arega menah ínéba míarona puah néne sánsá aiq tagariahne. Maniká awahbeh sansá síwáhnoréna kaweq sansánuraue. Moke néne sánsámé arega áwahe aiq tagariahne. Manikánsabe aiq pútare atena wene sansá ambubu atawéna uwaresa ání ména mó keyábé nirutaboiruge. Tabasiwe aní míóge.

¹¹ Are tagariahnawe mó kegá íné níwíoqnarowana níeruraire. Ántióka suwahpeqkákáq Áíkónía suwahpeqkákáq Árísáta suwahpeqkákáq míarautaq anotahtaq níwíoqnarowah tagariahne. Níwíoqnarotaq itene Wahnahnka séhréh aintarái puana íné kaweqtaq míóge. Segá íné íre nubiq suahráhurowe.

¹² Ite tagarionawe Sísa Karáhéreq méra kaweqtaq méyabe suwahbeh kewé mó kegá síwíoqnaneherawoe. ¹³ Ahababáq kereq péhe éhwéh síwáhnoro kereqka mó kené péhe éhwéhnsábé aiq pútare arítáhwe. Segá múguwahgu agéra síwáhnorirataq íréhra kegá moq péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritaneherawoe. Segá amahnága ahababárára mókakewe anotah ahababároneherawoe.

¹⁴ Arewe aiq pútare ate ahtebarona sansá kawerue sehgio. Are tagariahnawe itega kaweq ehwéh are áwáhnoruraunayabé kawerue sehgio. ¹⁵ Are animai míaronaraq Manikáne ehweh sáhnsahe sansa áhwáronone. Áhwárawe wene ehweh ahriahri sáhn-sahonaga ahtebe Sísa Karáhénsabe aiq pútare atáronana kaweratáráire.

¹⁶ Manikáne ehweh sehiranutaq Manikáne Awanka iwíáh aritena séhréh aritowe. Manikáne ehweh ahteabáhnaga síwáhnoronaraq múguwahgu ehwéh tábúsoq sitahráhone. Ahababáq sansa tábúsoq sitahráhone. Manikáne ehweh ahteabáhnaga aiq pútaq ehwéhmé kaweqtaq mé sansamé terienawe kawerue síwáhnororahone. ¹⁷ Wene ehwehnka ite Sísa tagariona kegá kaweq sansánéq moke kaweq arámbéhrí miraorahúne.

4

Manikáne ehweh págegeue pahsuo i ehwéhne.

¹ Sísa Karáhéga tuinagake moke oga míáh kéreq pukia kéreq sainsuankéhe. Wegá tuinaraq ahriahri wahnahnaitanawire. Minayabe wereq Manikánseq tagariehya puah teawéna ehwéh kawerue iro. ² Manikáne ehwehnsabé suwahbeh kereq íre suwahbeh kereq teri terinúno. Se iragéhboq kawerue síwáhnorúno. Wene ehwehnka sirupipeq pankehboq págegeue síwáhnorúno. Sísansabé aiq pútare atera wene sánsá kawerue sehgiégéhboq kawerue síwáhnorúno. Maniká awahbeh sansá síwáhnorinaraq uwaresa ání míahno.

³ Írátíahno. Mókake wehukega aiq pútaq ehwéhmé íre irera peh seye suwahbeh naneqsabé sirutaboironeherawoe. Seye suwahbeh ehwéh síwáhnoro keyábé, Íwáhnorigehboq máhoro aritaneherawoe. ⁴ Segá aiq pútaq ehwéh sinehepeq suera wehukene áwahe ehwehnsábé aiq pútare aritaneherawoe.

⁵ Ahriahri peh kaweq iwíáhúno. Kaweq sunúqkákáq íre kaweq sunúqkákáq ahriahri Síसानe sánsá sehgio. Áhnte kegá Sísa éhweh iragéhboq teri terinúno. Manikáne Awanka teawátái arámbéhrí miraue parabaruo.

Poraga, Kagai apéq náninkéhe i ehwéhne.

⁶ Íné pukona tanáhráq aiq sinaire. Mi tanáhráqmé aiq wahtonire. Asiu kegá sene sánsánéra náhníaq sera ano Manikánsabe titiréra ahkiónserah íné moke néne arambehriyabé moq Manikánsabe titiruge. ⁷ Manikánka níatái arámbéhrí kawerue mira aruqaruruge. Mi arámbéhrí aiq parabarúóge. Síसानe sánsá íre susa peh kawerue sehgiúge.

⁸ Wehukenínká árésísiéna kiotaiki aní awahriq ayáhúq áwínserah Manikánka kaweqtaq kagai apéq náninkéhe. Minayabe itene Wahnahnka ínénsabe, Kaweqtaq míahne aintankéhe. Mi apéq íópeq intena we tuinagake náninkéhe. Wega tábúsoqme iwíáhue sainsuahnaraq íre ínébataq náninkéhe. Írakaumo. Ómi we tuina tanáhráqsábé áwénuno ke ápeq siena kawerowe aritankéhe.

Poraga Tímótinsabé, Ínéba apubúue súno ato ehwéhne.

⁹ Arega miraorahinaraq iwíáhue tagé ínéba apubúue súno. ¹⁰ Témásiga mah marákóipéqté náneqsabé arutaboirena íné nuwena Tésarónáika suwahpeq pokuraire. Kárséniga Kárétia marákórápéq pokurairana Táításaga Támésia marákórápéq pokuraire.

¹¹ Áruká webataq ínereq mioye. Néne arambehriwe Máhkaga kawerue séhréh aintahráhi aní míre. Séhréh aintankéhboq meqme súno. ¹² Tíkíkúsiwe Épésá suwahpeq eqmaq áúwátáuge.

¹³ Néne káhq ambántá Tóása suwahpeq Kápúsine nahtapeq matauge. Ínéba sinaraq minaakaq púkuwarínkákák sehirania kanéhwárínkákák mewe súno.

¹⁴ Káhpah kaweraqari aní wenáwíq Árékásántaga anotahtaq íre kaweraintáaire. Minayabe itene Wahnahnka kamah awinkéhe. ¹⁵ Wega itene ehwehnsabé págegeue ahqáho aitaráinsabé arega we auráq matiahno.

¹⁶ Téhwe sega ehweh aintá rótaq ómiga íné íre níéhnehia nuwera pokurowe. Minayabe Manikánka kamah arinehoéna sensabé púrerarítárauge. ¹⁷ Nahnsonka itene Wahnahne ehweh irageheéna tábúsoqme teriátáutaq itene Wahnahnka íné séhréh aintena págege aintáaire. Segá nubi q suaneheraurotaq wega séhréh aintárai puara túbáh agurowe.

¹⁸ Ahbabáq aintéhrahake Manikánka séhréh aintankéhe. Wega wahnahnirabeq íópeq míankeheéna tumeiqmena móintankéhe. Ahriahri wensabé iwíáh iwíáh atanéhe. Aiq míre.

¹⁹ Ákúirareq wene ahre Párisírareq Ónésíma karírónanínseqsabé iroro terio. ²⁰ Érásátiga Kórína suwahpeq míéhre. Tárópíma awahreuirana Mírétúsi suwahpeq áúwátáuge. ²¹ Ópeq íre sínaraq ínéba súno. Mahtaqté ánimárisi sensíwíq Íyúbúrúsi, Púrénísi, Árínúsi, Káróriarehga arensabé iraúno atáhwe. Sereq ómi mahtaqté Sísa tagaríáh kéreqka arensabé iraúno ewe.

²² Itene Wahnahnka arereq mía míaire. Wega arensabé arutaboirena séhréh atéhre.

Táitása Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Táitásawe íre Asiu anínéna Porane ehweh kawerue sehgiena Kíríti marákórápéqté ké, Sísá tagaríáh ké séhréh aritena kawerue wahnahnúwe. Poraga karábúsiipéq míotaq mah pahsí sehiranúwe. Wega Táitásansabé Sísá tagaríáh kéréq wahnahno ke omaq site sansánsábé, síwáhnoré sansánsábé, kawetaq mé sansánsábé ue mah ehwéhmári sehiranue Táitása teawuwe.

Poraga Táitása awu pahsíe.

¹ Táitásao, íné Porane páhsi sáhnsahwe tagáhnó. Íné Manikáne arambehriu aní múge. Sísá Karáhéga we éhweh kosíwáhnorúno aintena eqmaq núwátáire. Manikánka omaq sito ke séhréh aritankeheéna eqmaq núwátáire. Segá aiq pútaq sansá Manikáne kaweq sansá ahtebagehboq kosíwáhnorúno éna eqmaq núwátáire.

² Itega Sísansabé aiq pútare ateq oga mérapeq kiwíanehe iwíáhúne. Naho Maniká, íre péhenorahi anínká mahraréna, Ínéga omaq sitáhna kegá oga mérapeq awaq miagéhe úwe. ³ Oga mérapeq awaq miagéhe éna wewega iwíáhi tanáhráq mah kawéq éhwéh itene irupipeq iwíáh aitaráire. Maniká, ite kaweritéh anínká ínénsabe, Mah kawéq éhwéh koreri terinúno aintaráirana teri terinuge.

⁴ Táitásao, néne páhsi sáhnsahwe tagáhnó. Itega morá íwíáhue Sísansabé aiq pútare atoyansabé are nénahni úkurone. Maniká Iteriboreq Sísá Karáhé, ite kaweritaráir anínseqka are séhréh atera arene aru ukiq atéhye.

Sísá tagaríáh kéréq wahnahno ke omaq siteyabe éhwéhne.

⁵ Ite íre parabaruoya arámbéhrí arega mirainkeheéna Kíríti marákóráq áuwátáuge. Mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue Sísá tagaríáh kéréq wahnah anímári míagehboq omaq sito. Teawátáunserahnue omaq sito.

⁶ Peh kaweqtaq mía míai anímé peh morá áhré matíéh anímé Sísá tagaríáh kéréq wahnah aní míahrahire. Peh morá Sísansabé aiq pútare atáh anímáriné sibowáwé wahnah aní míahrahire. Wene animáriné ahabárera sibowáné ehweh anterúáh anímáriné sibowáwé wahnah aní íre míahrahire.

⁷ Sísá tagaríáh kéréq wahnah arítéh anínká Manikáne arambehri auráq matíéh púana peh kaweqtaq mía míai anínká wahnah aní míahrahire. Píribahri anímé, áyáteh anímé, píah néna múguwahgu aruqaruri anímé, tobéh aruqaruri anímé, móneyabé arutaboiri anímé íre wahnahnorahire. Írakaumo.

⁸ Nahnso ke kawerue kirabo arítéh anímé, kaweqtaq méyabe arutaboiri anímé, tabasíwe míéh anímé, kaweq iwíáhue arambehri anímé, Maniká awahbeh sansá sehgi anímé, wewene kaweq iwíáh ambubu atíéh anímé Sísá tagaríáh kéréq wahnahnorahire.

⁹ Áwáhnoro éhwéh kawerue ambubu atíéh anínká mó ke kawerue síwáhnororahire. Wega aiq pútaq éhwéhnsábé suwahrieh ke síwáhnoréna sene iwíáh kawerarítankéhe.

Péhe éhwéh síwáhnoro keyábé éhwéhne.

¹⁰ Kíríti marákórápéqté ké auráq matíáthro. Píribahri ke méra sega abehq éhwéhnéra péhe éhwéhnúwe. Asiu kené síú amurúrué sansa sehgióro e kewé áhnite mina tahnsa míáhwe. ¹¹ Segá mó kené móne meyanehéera áhnite mi karíronánínsábé péhe éhwéh síwáhnorowe. Mi karíronání aiq pútaq sansá súéhboq péhe kéné ehwehnsabé ehiya míáthro arito.

¹² Kíríti marákóipéqté aní Kíríti ke seyene ehweh irari anínká mahraréna, Kíríti marákórápéqté kegá péhe éhwéh irare irareo ke wóe. Se áwéh keropia póeráhq tahnsa ké méra taorahoue kobukahburo ke wóe ire. ¹³ Wega irari éhwéh aiq pútaq éhwéhne. Minayabe Kíríti keyábé págegeue síwáhnorúno. ¹⁴ Aiq pútaq éhwéhnsábé suwahrieh

kegá sehgióro e ehwéhnkákákq Asiu kené péhe áwahe ehwéhnkákákq suera Sísane sánsá kawerue sehgiéghboq págegeue síwáhnorúno.

¹⁵ Kaweqtaq mía míaó kegá moke táhutahuq íre órirane éra peh nah naneq mire éra nahwe. Sísansabé íre aiq pútare atáh áhbárérá kéwé moke mah marákóipéq kéh náneq tagéra íre kaweq nanere iwíáhowe. Sene sirupipeq ahababáq áhwáréra kaweq sansá íre írátíáh púara sega kaweq iwíáh íre orahowe.

¹⁶ Segá mahraréra, Itega Maniká tagarione irarewe. Iraréra Manikáne ehweh anteruera ahababáréra kaweq arámbéhrí íre miraorahowe. Minayabe ite tagarionawe se Maniká íre tagaríáhwe.

2

Aboawah wehyábé síwáhnoré ehwehne.

¹ Arerega peh tábúsoqme aiq pútaq ehwéh síwáhnorúno. ² Aboawah wehyábé mahraré, Múguwahgu iyehboq áhnte piáh né pehragahro. Peh tábúsoqme iwíáhoró. Tabasíwe mía míaoro. Aiq pútaq sansá ahtebawe sehgióro. Manikánsabe irutaboírég wehukeyabé irutaboíroro. Sísane sánsá kawerue sehgióro terio.

Aboawah ahréyábé síwáhnoré ehwehne.

³ Aboawah ahrérónsábé mahraré, Manikánsabe áhtenéq kaweqtaq mía míaoro. Mó keyábé péhe éhwéh arítého. Píahyabé irutaboíríyeho. Peh kaweq sansá síwáhnororo terio.

⁴ Segá ibehinínsónsábé mahraue síwáhnororo arito. Iteruwehqsonseq itene animárínseqsábé kawerue irutaboíroro teriéro terio. ⁵ Iteitene kaweq iwíáh ambubu atawéq sehgióro teriéro terio. Mó weh pehragéq peh morá arenawehq kéro teriéro terio. Íre itereq morábí náneq pehragéq peh iteitene arambehriue areqnahreq ahréro míáhró teriéro terio. Peh kaweqtaq mía míaéq iteruwehqsonse ehweh kawerue íráhro teriéro terio. Segá mah ehwéh sehgirataq mó kegá Manikáne ehwehnsabé íre awiréh atahráhowe.

Mahbigaunsábé síwáhnoré ehwehne.

⁶ Mahbigaunsábé iteitene kaweq iwíáh ambubu atawéq sehgióro terio. ⁷ Segá are tagéra ahtebagehboq arega peh kaweq sansánúno. Síwáhnoróna tanáhráq ogiogi pehragé peh kawerue tábúsoqme síwáhnorúno. ⁸ Mirainaraq are áwíoqnah kegá tagéra siyehitáhnayabé íre ehwehia peh túbáh agigehe.

Mó kené arambehri keyábé síwáhnoré ehwehne.

⁹ Mó kené arambehri arítáh keyábé mahraré, Píribahri sansá sueq ite arambehriraq ítéh áníné ehweh kawerue ireq itene arambehri tábúsoqme miraoro terio. ¹⁰ Sene ménsámehnsá aebóiyeho. Peh kawerue auráq sítaríáhró terio. Mirairara tagehra kegá Maniká ite kaweraitéh áníné sánsá aiq kaweq sansáne iwíáhigehe.

Sísa tuina tanáhráqsábé éhwéhne.

¹¹ Manikánka mah kehiná kéhínánsábé arutaboírína aiq sokigi aintéhre. Arutaboírína ómi kaweraritahráhire. ¹² Itensabé arutaboírína mahraréna, Ínénsabe íre aiq pútare aintáh kegá onserahniyeho. Mah marákóipéqté sánsánsábé irutaboíríyeho. Mah tanáhráq peh kaweq iwíáhue tabasíwe méq ínégá unserah kaweqtaq mía míaoro ire.

¹³ Sísa Karáhé itene Maniká míre. We ite meirena kaweraitéh ání míre. Mókake we téhreh naneqkákákq tuina tanáhráqsábé iwíáh iwíáhéq kaweqtaq mía míaéq áwénunúne.

¹⁴ Webataq wene kaweq animárí mía míaigeheéna Sísaga itene ahababáqsabe wene korahqtaté paiqmaranieéna putiowe. Minayabe itene ahababáq sansa moke sueq peh kaweq arámbéhríyábé irutaboíronehe.

¹⁵ Teawewó éhwéh síwáhnorúno. Peh kaweq sansá sehgióro arito. Ahababáq sansa miraiyeho arito. Segá arene ehwehnsabé anetaníbo iwíáhiyehboq págegeue síwáhnorúno.

3

Manikánka kaweraitáráinsabé kaweq sansánonehe i ehwéhne.

¹ Arega síwáhnorina keyábé mahraré, Kámáhni kereq sene wahnah kereqne ehweh kawerue íráhro arito. Mi kegá kaweq arámbéhrí miraoro irataq apubúue miraoro arito.

² Síéhruruiyeho terio. Ehweh aruqaruriyehboq pehwehribeq méq uwaresa ánimárí méq kaweraritáhro terio.

³ Naho iteitega saiyoéq ehweh anterueq péhe éhwéhnsábé aiq pútare ataráúnana ahbabáqsabe iuwahbaraire. Ahbabáqsabe iuwahbarainsabé ahkaragáraga ite saiqnariaire. Saiqnariarairaq ahriahri ahbabáq aruqaruréq mó kené ménsámehnsánsabe igára pabekuraire. Mó kegá itensabé iuwahriehre ewaq itega moq wensabé wensabé iuwahriehre iwíáhuraune.

⁴ Maniká, ite kaweritéh ánínká itensabé arutaboirána kaweq sansá aitena arutaboiránsa sokigi aiíre. ⁵ Sokigi aiena kawetaq míáhwe aítaráire. Íre iteitene kaweq arámbéhríyábé kaweraitaráire. Peh wewega arutaboíraitena itene ahbabáq sabi íúátáire. Sabi iuena itene irupipeq pabeq paberaitaráire. Pabeq paberaitarái puana Manikáne Awanka o awá maqmarena oganúq ítaráire.

⁶ Wenawanka oganúq ítaráirana iteba mía míainkeheéna Manikánka Wenawa eqmaq áúwátáire. Sísa Karáhéga ite kaweraitáráinsabé eqmaq áúwátáire. ⁷ Sísa Karáhéga itensabé arutaboirána kaweraitáráinsabé Manikánka ite oganúq ítaráire. Oganúq ítaráiraraq oga mía míaéq oga mérapeq awaq meyabe áwénunúne. ⁸ Teawú éhwéhnsábé aiq pútare atone.

Manikánsabe aiq pútare atáh kéga, Tábúsoqme kaweq arámbéhrí miraonehe iwíáhigehboq mótaq mótarue mah ehwéh págegeue síwáhnorúno. Wehukega kawerue ahtebagehboq mah ehwéh síwáhnorúno. Mah ehwéh aiq pútaq ehwéhnéna ómi ke séhréh aritahráhire. ⁹ Táhmaro kegá abehq éhwéhnéra sigaqnaréh síwíq pankerera tobehowe. Mi kegá Mósísiga sehgióro ú ehwehnsábé moq tobehowe. Síwáhnorinaraq mi tobého ehwéh pehragáhno. Minawarimé íre iahtebahrahi naneq mire. Pehragáhno.

¹⁰ Sísa tagaríáh kéga ehwehiyehboq abehq éhwéh aruqaruri aníné iwíáh tábúsoq ato. Mó tanáhráq mó tanáhrárué teawinana íre irahnaraq auwe móbeq míahno. ¹¹ Wene arupipeq ahbabáq áhwáreh puana wega íre kaweq iwíáhorahire. Wewene ahbabáqka kamah awinkéhe.

Páhsi parabaginai ehwéhne.

¹² Wehukéníté sensíwíq Átémasareq Tíkíkúsireq míéhye. Mótaq mi aníté areba eqmaraníe. Areba sirataq arega mitaq sue Níkópórísi suwahpeq ínéba peheráh súno. Moke sóiriri tanáhráq Níkópórísi suwahpeq kowíanie iwíáhuge. ¹³ Sehgióro ú ehweh ahtebah aní wenáwíq Sénási wereq wene iyahnabo aní Ápóróreq itega mi aníté séhréh arito. Segá mó ke apubúue korerigéhboq se íre kéh náneqmarí nario.

¹⁴ Itega wahnahno kegá séhrého sansá ahtebagehboq kaweq arámbéhrí miraoro terio. Túbáh agiyehboq Sípane arambéhrio ke nárieq séhréh arítáhro terio.

¹⁵ Moke ínereq míáh kéga itensabé iroero ewe. Mibeqté Sísa tagaríáh ké, itensabé sirutaboíro keyábé iroero terio. Manikánka ite ómi séhréh aitéhre.

Pírémóna Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Pírémónawe anotah weh ména Sísansabé aiq pútare ato anínéna Porane iyahnabo aní míowe. Pírémónane arambehri aní wenáwíq Ónésímae. Poraga Pírémónansabé, Arene arambehri anínsábé arutaboire péhwehrue wahnahnato ue mah pahsí sehiranúwe.

Poraga Pírémóna awu pahsíe.

¹ Pírémónao, íné Porareq Tímótireqne páhsi sáhnsahwe tagáhno. Ínéreq iteríbáq Tímótireqka miraúya arámbéhríwé arega moq mira aruqaruróne. Arewe itene kaweq iyáhnábó aní móne. Íné Sísá Karáhéne ehweh teri terinunsabé karábúsiipéq míóge.

² Ápíao, are iteinahno wone. Áhkípúsao, arereq itereqka Manikáne kaweq sansá págegeue sehgiune. Arene nahtapeq momiwío keo, ite Sísá tagaríáh ké wóe.

³ Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqka ite séhréh aitera itene iru ukiq aitehye.

Poraga Pírémónane kaweq sansánsábé iwíáh iwíáhú ehwehne.

⁴ Ínéga púrerutaq ahriahri arensabé niahreraq matawéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge. ⁵ Mó kegá are éhweh teniera, Itene Wahnah Sísansabé aiq pútare ate arutaboironé éra moke Manikáne animárínsábé arutaboironé ewe. Minayabe púrerutaq ahriahri arensabé niahreraq matawéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge.

⁶ Arereq itereqka monseráhnue Sísá Karáhénsabe aiq pútare atone. Wega ite séhréh aitena kaweraitéhre. Minayabe arereq itereqka kawerue iahtebaneheéna púreraita aitaue.

⁷ Pírémónao, are náníbáq móne. Arega Manikáne animárínsábé arutaboitarite sene sirupipeq eyoyóinkehé séhréh aritahne. Minayabe nirupipeq anotahtaq eyoyóire.

Poraga Pírémónansabé, Ónésíma pehragé mehweh ato ú ehwehne.

⁸ Arega íné Pora nuwahbeh arámbéhrí mirainkeheéna Sísá Karáhé áwirue teaweráhuge. ⁹ Arega ínénsabe arutaboiraintahna puana págege ehwéh íre teawiníe. Íné Porawe Sísá Karáhéne ani ména wene arambehri mirauraunsabé karábúsiipéq míóge.

¹⁰ Íné karábúsiipéq míarautaq arene arambehri aní Ónésímaga surairana Sísá éhweh teawátáugana irena aiq pútare ataráire. Minayabe néne ani úkurona puah we séhréh ato.

¹¹ Menah Ónésímaga arene arambehri aní ména íre kawerue séhréh ataráire. Amahnága wega arereq ínéreq kawerue séhréh aitahráhire.

¹² Ínéga wensabé anotahtaq nirutaboiratena areba eqmaraníe. ¹³ Sísane kaweq ehwéh teríatáunsabé karábúsiipéq míóge. Minayabe arega íné séhréh aintarónanserah Ónésímaga séhréh aitahráhire. Wega íné séhréh aintankeheéna ínéreq méyabe nuwahbehre.

¹⁴ Arensabé, Íné nuwahbeh ehwéh sehgio éna págegeue íre teawiníe. Írakaumo. Íre néne iwíáhga peh arerega iwíáhue miraúno. Arega, Íné Pora séhréh atanauge iwíáhínaraqmé peh arerega iwíáhue miraúno.

¹⁵ Menah Ónésímaga are auwena ínéba suraire. Ínéba séna Sísá Karáhéne ani úkurainsabé mókake areba ahriahri míankehe. ¹⁶ Amahnága we íre peh morá arene arambehri aní míankehe. Írakaumo. We arene arambehri aní ména amahnága itene Wahnah tagaríéh púana arenábáq tahnsa ména are kawerue séhréh atankéhe. Minayabe arega wensabé anotahtaq arutaboirinkehe. Ínéga wensabé nirutaboiruge. We náníbáq tahnsa míéhre iwíáhéna nirutaboiruge.

¹⁷ Ínéreq arereq morá árámbéhrí ánité úye iwíáhono? Mira iwíáhínaraqmé arega íné mehweh aintahnanserah Ónésíma moq mehweh ato. ¹⁸ Menah wega are ahbabáq

atáráiro? Wega arene ménsámehnsá merairo? Wega merai naneqsabé ínéga are náwiníe.
¹⁹ Ínénéga awinauge. Íné Poraga aiq iraruge.

Mah pahsí néne niyahnkaratáté sehiranaróge. Ínéga Sísá éhweh are teawátáutaq arega wensabé aiq pútare atáróne. Minayabe ápeq nánio íre atáráuge. Mókakeakákáq ápeq nánio íre ataníe. ²⁰ Náníbáro, arereq ínéreq Sísá Karáhé itene Wahnahne anité míoye. Minayabe íné séhréh ainte nirupipeq eyoyó ainto.

²¹ Íné tagaríomé arega íre peh morá ínéga sehiranue teawú éhwéh mirainkehe. Arega mó kaweq sansánkákákáq mirainkehe. ²² Wahnah anínká íné pugeq nuwankéhboq púrerainto. Pugeq nuwahnaraq areba kinauge. Minayabe arene nahtapeq máhriq kaweraintewahno.

Porareq morá arámbéhrí ánimárínká Pírémónansabé iraúno ató ehwehne.

²³ Wehukení wenáwíq Épárási mahtaq míéhre. Wega Sísá Karáhé éhweh teri terin-urainsabé ínéreq karábúsiipéq míoye. Arensabé iraúno ire. ²⁴ Ínéba arambéhrio ke Máhkareq Árisátákireq Témásireq Árukareqka moq arensabé iraúno ewe.

²⁵ Itene Wahnah Sísá Karáhéga iteba mía míaéna arutaboiréna séhréh aitéhre.

Íbaru Ke Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Íbaru ke, Asiu ke, Ísara kewé se peh morá ké míáhwe. Se apahtáro áwíq kéhre. Mah pahsí sehiranú ani áwíq íre kéhrana peh anehete ehwéh Porane ehweh tahnsá púara áhnte kegá, Poraga sehiranúwe íwíáhowe. Mó kegá Sísá tagaríáh Íbárú ké síwíoqnowe. Mi tanáhráq mah pahsí sehiranú aninká sensabé, Ite túbáh agiyehboq peh tábúsoqme iwíáhoru ue Sísane sánsá ambubu atiageheéna mah pahsí sehiranúwe. Sísawe aiq pútaq Manikáne ahninkáwáéna íópeqté kéreq Manikáne ehweh iraru kereq Mósísireq kiotaikúwe. Manikánka Sísá mibeq mahbeq aritéh ání míankeheéna omaq atowe. Sísaga miraúnsabe Manikánka o moráéné ehweh áhwárówe. Minayabe íre kaweq sunúq sínaraq túbáh agiyehboq peh Sísane sánsá ambubu atawéq tauntahunue sehgióro ue Íbaru Ke sehiranue teriuwe.

Íbaru ke siu pahsíe.

¹ Naho Manikánka mó tanáhráq mó tanáhráruwe wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara mó sansá mó sansánue itene igaqnaréh ehweh teríúwe. ² Teríúwana amahnága anehe tanáhráq wenahni iwíáh atowana wega Wenabone sánsá teiena sokigi aiíre. Manikánka irarúwana wenahninká moke mah marákó marákóákáq íópeqkákáq mirarowe. Wenahninká mókake moke wahnahninkeheéna omaq atowe.

³ Maniká téhrehnka inserahni aní míéhraha wenahni moq téhrehnka inserahni aní míéhre. Maniká mía míainserah wenahni moq monseráh áníne. Wega págege ehwéh irarinka moke mah marákó marákóákáq íópeqkákáq kaweqtaq kagaire. Wega wehukene ahababáq aiq kaweraitena íópeq Maniká Iteribone ayah púpeq tútuue mía míaire.

Manikáne ahninkáwágá íópeqté ké kiotaikire i ehwéhne.

⁴ Manikánka wenahni áwíratowana mi awíqká moke íópeqté ké síwíq kiotaikire. Mina inserah wenahninká moke íópeqté ké kiotaikire. ⁵ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Are nénahni móne. Amahnága íné Arenabo míóge ire.

(Buk Song 2.7)

Mi sehiránká mó mahraréna,

Íné Wenabo míahnana we nénahni míankehe ire.

(2 Samuel 7.14)

Manikánka íópeqté keyábé mah ehwéh irarúwo? Írakaumo. Peh morá wenahninsábé irarúwe. ⁶ Manikánka wene ebeq piah aní mah marákóipéq eqmaq auwanaútaqsabé wene ehwehnka mahraréna,

Íópeqté kéó, ite ómiga nénahninsábé iwíáh íwíáh atáhhro ire.

(Lo 32.43)

⁷ Íópeqté keyábé Manikáne ehwehnka mó mahraréna,

Wega íópeqté ké sóiriq tahnsá mirarena

se wene arambehri ke irobina tahnsá mirarowe ire.

(Buk Song 104.4)

⁸ Wenahninsábé Manikáne ehwehnka mahraréna,

Manikáno, arega wahnah wahnahnóna tanáhráq peh ahriahri kagainawire.

Arega wahnah wahnahnónawe tábúsoqme iwíáhue mirainiewóne.

⁹ Are moke ahababáq sansansábé awahriehrana

peh kaweq sansansábé awahbehre.

Awahbeh puana íné Maniká Arenaboga are anotah aní mé moke wahnahnúno atóge.

Arene wehgauné sirupipeq eyoyó aritena

arene arupipeq anotah eyoyó atóge ire.

(Aisaia 61.1)

¹⁰ Wenahninsábé Manikáne ehwehnka mó mahraréna,

Itene Wahnahno, téhwe arega mah marákó marákó mirarónana págegeue kéhre.

Moke íópeq kéh náneq arerene ayahtate miraróne.

¹¹ Mókake moke mah mensáméhnsá tabanagínaraq

are peh mía míainiewóne.

Ambanta nahonáh úkinserah mah marákó márakóákáq íópeqkákáq nahonáh úkéna íre kaweraginawire.

¹² Wehukeníká wene máhti sabaréhnserah arega mah marákó márakóákáq íópeqkákáq sabaráruankéhe.

Wehga wene nahonáh kórósí ugurúruena

o korósí sukiwíéhnserah mirainkehe.

Arewe ahriahri monseráhnue mía míainiewóne.

Arene oga mé tanahráq íre parabaginawire ire.

(Buk Song 104.4)

¹³ Manikáne ehwehnka mó mahraréna,

Arega niyah púpeq tútuue miahno.

Moke arene naruo arene aigúnúbá tahnsa méra

arene ehweh sehgióro aritaníe ire.

(Buk Song 110.1)

Manikánka íópeqté kényábé mah ehwéh irarúwo? Írakaumo. Peh morá wenahninsábé irarúwe. ¹⁴ Minayabe íópeqté kéné aneq kebo? Íópeqté kéné wehukene siwa tahnsa méra Manikáne arambehri miraowe. Manikánka kawerarítéh ké séhréh aritageheéna íópeqté ké siqmaréhre.

2

Manikánka ite meirena kaweratárai ehwéhne.

¹ Manikáne ahninkáwá anotah Wahnáh mía míainsabé itega írátáuna ehwéh ambubu atawéq sehgiónehe. Itega íre túbáh agia peh wene ehweh sehgióneheqmúne.

² Naho Manikánka íópeqté ké iwíáh aritowara sega iraruwara itene igaqnaréhga írówe. Manikánka mi ehwéh íre sehgiú ke kamah ariuwe. ³ Minayabe itega Manikánka kaweraitéh éhwéhnsabé anetaníbo iwíáhonaraq kaweqtaq mía míaonehnikono? Írakaumo. Wene ehwehnsabé anetaníbo iwíáhonaraq Manikánka ite moq kamah ainawire.

Téhwe itene Wahnahnka wene kaweraitéh éhwéh teriuwara mi ehwéh író kega, Aiq pútaq ehwéhne teiúwe. ⁴ Író kega kaweraitéh éhwéh teiútáq Manikánka págege aritonka sega págege sansánéra ótaq sansánéra íre tagaríó sansanuwe. Manikánka miraúnsabe, Mi ehwéhme peh aiq pútaq ehwéhne ue pahsuowe. Wene arambehri kawerue miraigeheéna Manikánka iwíáhue Wenawanka nái náneq náiuwe.

Sísaga webataq ite meirena kaweraitahráhi aníne i ehwéhne.

⁵ Manikánka íópeqté kényábé, O marákó márakóráq wahnahnoro aritanabo? Írakaumo.

⁶ Minayabe wene Púkuipéq wehukeníká mahraréna,

Manikáno, arega ite wehukeyabé iwíáhónawe

ite aneq tahnsá kéabuno?

Itewe peh abehq naneq mune.

Aneqsabé kawerue wahnahnaitahno?

⁷ Peh wahto tanahráq íópeqté kégá ite kiotaikowe.

Arega ite pankere omaq ite iteíwíq pankerahne.

⁸ Arega moke miraóna naneqsabé wahnahnoro aitahne ire.

(Buk Song 8.4-6)

Ite tagónawe amahnága tánáhráq wehukeníká moke kéh náneq íre wahnahnatíéhre. Írakaumo. ⁹ Itega peh Sísá tagónana we anotah aní míéhre. Menah wahto tanahráq we arambehri aní úkurairara íópeqté ké síwíqka wenáwíq kiotaikuraire. Manikánka séhréh aitowana Sísaga mah kehiná kéhínáné ahabábq kaweraitanieéna putiowe. Wega itene ahabábq kaweraitanieéna éruwana pukúnsabe Manikánka we iriatena wenáwíq pankeq atena, Anotah aní mé wahnahnúno atowe.

¹⁰ Manikánka moke kéh náneq mirarena wahnahnatíéhre. Minayabe áhnte kegá wenahnimáhq úkéra wene kaweq téhrehrebeq míageheéna Manikánka Sísá eqmarowana éruwe pukúwe. Manikánka miraúnsabe Sísawe iteruwah úkéna áhnte ke séhréh aitena kaweraitíéhre.

¹¹ Sísaga itene ahababáq aiq kaweraitéhnsábé wereq ite kaweraitéh kéreqne Iteribo peh morá ání míehre. Minayabe Sísaga itensabé, Nánuwahrah woe aiteyabe íre ayehitehre.

¹² Minayabe Manikáne ehwehka mahraréna,

Are éhweh nánuwahrah teriníe.

Are tagaríáh ké momiwíotaq

arenáwíq pankeranieéna

arensabé igonkónue iwíáh iwíáh ataníe ire.

(Buk Song 22.22)

¹³ Mi ehwéhkná mó mahraréna,

Wega omasa éhwéh sehginawire iwíáhuge ire.

(Aisaia 8.17)

Mi ehwéhkná mó mahraréna,

Ínéreq moke Manikánka nání ánímárinseq aiq míone ire.

(Aisaia 8.18)

Sísaga wehuke séhréh aitanieéna wehukení úkú ehwehne.

¹⁴ Ite Manikáne animárimé peh wehuke míone. Peh wehuke míona puana Sísaga ite kaweraitanieéna wehukení úkéna ite tahnsá míowe. Owainawanka puké sansatáq wahnahnatíéhre. Sísaga owainawa anehinsaruanieéna putiowe. ¹⁵ Sísaga miraúnka wehuke puké tanahráqsábé anotah áhreo ke sabirúéhrra amahnága íre áhreowe.

¹⁶ Minawé wega íopeqté ké séhréh aritehro? Írakaumo. Wega ite Ébáráhma kahnáh séhréh aitéhre.

¹⁷ Sísaga wehukene ahababáq kawerarena insahwé aitanieéna wehukení úkéna wehukene sánsánúwe. Manikáne arambehri mirainieéna itene mibeq mahbeq aitéh ání míanieéna wehukení úkéna wehukene sánsánúwe. ¹⁸ Áhwáre naneqka weba sútaq Sísaga anotahtaq éruwana íre ahabarúwe. Minayabe amahnága áhwáre naneq iteba sitaq wega ite séhréh aitahráhire.

3

Sísaga miraúnka Mósísine arambehri kiotaikú ehwehne.

¹ Néne iyahnabo animárimo, Sísansabé iwíáhue tagahro. Manikánka ite omaq itena íáhraburainsabé itega Sísansabé aiq pútare ateq we tagaríáhwe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání míankeheéna Manikánka Sísaga eqmarowaq itega we éhweh teri terinúne. ² Wene arambehri mirainkeheéna Manikánka Sísaga omaq atena eqmarowe. Mósísiga Ísara ke séhréh aritena Manikáne arambehri kawerue sehgiunserah Sísaga moq Manikáne arambehri tábúsoqme sehگیرe.

³ Wehukeníkná kaweq nah pearéhrra tagah kegá mi nahnsábé ákáhtaq iwíáh iwíáhéra mi nah pearéh áninsábé anotah iwíáh iwíáhowe. Mina inserah Manikánka Mósísinsabé ákáhtaq iwíáh iwíáhéna Sísansabé anotahtaq iwíáh iwíáhíre. ⁴ Nah pehipi íre kéhrra peh wehukega pearáhnserah moke mah marákó marákó kéh náneqme Manikánka mirarowe.

⁵ Mósísi Manikáne arambehri anínéna Ísara ke míótaq moke Manikáne arambehri kawerue sehgiuwe. Naho Manikánka we iwíáh atowana Mósísiga mókake sína naneqsabé irarúwe. ⁶ Minayabe Sísaga Karáhéwé Manikáne ahninkáwá ména moke Manikáne animárimé kawerue wahnahnire. Itene wahnahnsabé aiq pútare ateq wega mirainie ú ehweh mirainawire iwíáhonaraq we kahnáh míaneheqmúne.

Manikáne ehweh anterúáh kégá ahrenérapeq íre serahowe i ehwéhne.

⁷ Ite Manikáne animárimé méq Wenawane ehweh irone. Minayabe Wenawanka Púkuipéq mahraréna,

Iboramé itega íné Manikáne ehweh íréhrataq

⁸ saiyoiyehboq kawerue íráhro.

Naho itene igaqnaréhga abatapi míótaq

sega néne ehweh íre irera peh saiyoéra níwíoqnowe.

Sega mirau serahniyeho.

⁹ Mitaq ínéga itene igaqnaréh 40 opéq séhréh arítáhwara sega néne ótaq sansá tagéra minayabe íre iwíáhia peh saiyoéra níwíoqnowe.

¹⁰ Saiyoéra níwíoqno puana
mi keyábé nibiahnsa arítáhwae.
Minayabe ínégá mahraréna,
Mi kegá néne sánsá íre ahtebera
peh ahriahri ahbabáq aruqaruowe ewae.

¹¹ Ínéga abiahsanéna sensabé pahsuena,
Ahrenérapeq ínéba íre seneheqmóe ewae ire. *(Buk Song 95.7-11)*

¹² Néne iyahnabo anímárinó, itene irupipeq ahbabáq iwiáhéq túbáh agiyeho. Maniká Iteribowe oga mía míai aní míre. Wene sánsá inehepeq súéhboq kawerurero. ¹³ Ahbabáq sansanká ite míáhrabeqte aní saiqnariéhnehboq Sísa kawerue kéraneheéq mó wehekáh mó wehekáhnue kaweq ehwéh we teawíeq we séhréh atéhoró.

¹⁴ Itega Sísansabé téh kawerue aiq pútare atáráúnanserah mókakeakáq pukona tanáhráqkákáq wene sánsá íre túbáh agia peh kawerue ambubu atíáhnaraq Sísa Karáhéreq moráráq mía míaoneheqmúne. ¹⁵ Métáq sehiranue teiewónserah mónkakáq sehiraninie. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Iboramé itega íné Manikáne ehweh íréhrataq saiyoiyehboq kawerue íráhro. Naho itene igaqnaréhga néne ehweh íre irera peh saiyoéra níwíoqnowe.

Sega mitaq mirau serahniyeho ire. *(Buk Song 95.7-8)*

¹⁶ Manikáne ehweh írótaq íre sehgira peh saiyoue míó kewe inseréhbo? Mósísiga Ísipi marákórápéqté meriqmena móríto kewe moke mi ke saiyo kée. ¹⁷ Áhnte opéq 40 opéq Manikánka abiahsa aríto kewe inseréhbo? Ahbabáq aruqaruro keyábé abiahsa arítowara abatapi pukuwe.

¹⁸ Manikánka abiahsanéna iwiáhéna, Ahrenérapeq ínéba íre seneheqmóe úmé inseréhyabe irarúwo? Wene ehweh anteruera anetaníbo íwíáho keyábé irarúwe. ¹⁹ Sega Manikáne ehwehnsabé anetaníbo íwíáho puara sega ahrenérapeq weba íre korahuwe. Minayabe ireq iwiáhue tagarione.

4

Maniká tagariáh kégá ahrenérapeq kioraho ehwéhne.

¹ Naho Manikánka itensabé, Ínéba sirataq ahrenagehe úwe. Túbáh aginie íwíáho keo, Manikáne ahrenérapeq íre kíyehboq áhreoro. ² Ísara kegá Manikáne kaweq ehwéh írówaq itega moq írátáúne. Sega írótaq mi ehwehnsabé íre aiq pútare atówe. Minayabe mi ehwehnká íre séhréh aritahráhuwe. ³ Wene ehwehnsabé aiq pútare atona kegá Manikáne ahrenérapeq kiorahúne. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Ínéga abiahsanéna sensabé pahsuena,

Ahrenérapeq ínéba íre kioneheqmóe ewae ire. *(Buk Song 95.7-11)*

Wega mah marákó marákó mirarena wene arambehri parabaruowe. ⁴ Abapeqte téhtaré wéhékáhnúsabé Manikáne ehwehnka mahraréna, Manikánka moke wene arambehri parabaruena abapete téhtaréráq ahrenówe ire. *(Buk Song 95.11)*

⁵ Ahrenónsabe wene ehwehnka mó mahraréna, Ahrenérapeq ínéba íre kioneherawoe ewae ire. *(Buk Song 95.11)*

⁶ Kaweq ehwéh téh író kega mi ehwehnsabé íre aiq pútare atónsabe sega Manikáne ahrenérapeq íre kioráhuwe. Íre kioráhuwara kaweq ehwéh sehgió kégá ahrenérapeq kioráhowe. ⁷ Minayabe Manikánka mó tanáhráq omaq atena mi tanáhráqsabé, Iborane atowe. Iborane atowana áhnte opéq parabagúwana Manikánka Tébiti iwiáh atowana sehiranue mahraréna, Iboramé itega íné Manikáne ehweh íréhrataq saiyoiyehboq kawerue íráhro úwe. *(Buk Song 95.7-8)*

⁸ Minayabe Sósúaga itene igaqnaréh meriqmena ahrenérapeq móritotaq tahirímé mó tanáhráq Manikánka mó wehekáhsábé íre irarú irino. ⁹ Minayabe Manikáne animári ahrenahraho tanáhráq peh kagainae.

¹⁰ Manikánka wene arambehri abapete morá wéhékáh parabaruenta abapete téhtaré wéhékáhtáq ahrenónserah weba séra mía míao kegá moq sene ahwimi parabaruera ahrenahrahowe. ¹¹ Manikáne ahrenérapeq kioneheéq págegeue arambehrionehe íwíáhéq miraoro. Itene igaqnaréhga Manikáne ehweh anteruera ahrenérapeq íre kíu serahniyeho.

¹² Manikáne ehwehme oganúq itahráhi naneréna págegeue arambehrire. Págegeue arambehriéna áwéhreh sogíq tahnsane. Sogiqme peh ákáhtaq áwéhrehrana Manikáne ehweh anotah áwéhrehre. Manikáne ehwehnka wehukeníné arupipeq amurúruéhre. Wene íwíáhákáq wenawapipeqkákáq mi ehwéhnká amurúruena sainsúéhre. Wehukeníné ayahnsankakaq ayahnsapeqté ábíqnónkákáq mi ehwéhnká amurúruena sainsúéhre. Mi ehwéhnká wehukení awahbeh íwíáhákáq moke mó íwíáhákáq sokigi áíre.

¹³ Manikánka moke miráú naneq tagehtaq wehukega kopéq suahráho? Írakaumo. Moke minawari Manikánka tagehtaq ábóraq kéhrana taga tagaire. Minayabe mókake Manikánka moke itene sánsá saraqmarankéhe.

Sísawe itene ehweh mibeq mahbeq aitéh ání míre i ehwéhne.

¹⁴ Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání íópeq Manikáne auranabiahtapeq míéhre. Mi anímé Sísá Manikáne ahninkáwáe. Minayabe itega aiq pútare atona ehwéh ambubu atianeheqmúne íwíáhéq miraoro. ¹⁵ Ahbabáq íwíáh sínaraq iteriahriáh íre kaqsuahráhu. Owainawanka ite íwíoqnehtaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínká anetaníbo íre íwíáhia peh arutaboiritena séhréh aitéhre. Owainawanka amahnága ite íwíoqnehnserah Sísá marakóipeq míotaq áwíoqnówana Sísaga íre ahbabáruwe.

¹⁶ Minayabe itega Manikánsabe íre áhreia wega ite séhréh aitankeheéq weba wahtotaq kowíaneheqmúne íwíáho. Mitaq kowíáhnaraq irupipeq umeh agínaraq Manikánka íntensabé arutaboiritena séhréh aítankéhe.

5

Sísá itene mibeq mahbeq aitéh ánínká ite kaweraitéh éhwéhne.

¹ Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínká ite Asiu ke séhréh aitankeheéq ite míonarabeqte ání mó tanáhráq mó aní mó tanáhráq mó anínue omaq sitáhwe. Manikánka itene ahbabáq kaweraitankeheéna wene ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínká mó naneq mó nanerue Maniká titiratéhre. ² Titiratena we peh wehukení púana kaweqtaq íre mía míaoahire. Minayabe wega múguwahguo kereq áhwára áhwárraro kereq pehwehrue arítéhre.

³ Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínká mó kené ahbabáqsabe Manikánsabe ménkámehnkáne korahqtaté titiratéhre. Íre peh morá mó kené ahbabáqsabe titiratéhre. We moq ahbabárorahi aní púana wewene ahbabáqsabeákáq Maniká titiratéhre.

⁴ Mibeq mahbeq aitéh arámbéhríwé anotah arámbéhrí wíre. Minayabe wehukenínká, Íné mi arámbéhrí mirainie íre orahire. Mi arámbéhrí mirainkeheéna Manikánka wehukení omaq atena naho Áróni omaq atonserah omaq atéhre.

⁵ Wehukenínká, Íné mi arámbéhrí mirainie íre orahúnserah Sísá Karáhéga, Néníwíq pankerena Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh ání míanie íre úwe. Írakaumo. Manikánka wensabé omaq atena minayabe wene ehwehnka mahraréna,

Are nénahni móne. Ibora íné Arenabo ména anotah aní míahno atóge ire. (*Buk Song 2.7*)

⁶ Wene ehwehnka mó mahraréna, Are néne ehweh mibeq mahbeq aritahna aní ahriahri mía míainiewóne. Wehukení wenáwíq Mékíséréki néne ehweh mibeq mahbeq arítéh ání mía míáúnserah are moq mina tahnsa mía míainiewóne ire. (*Buk Song 110.4*)

⁷ Sísá marakóipeq míotaq wega Maniká ehweh teawena púrerúwe. Manikánka Sísá puké tanáhráq ahqáho atahráhu púana Sísaga anotahtaq púreréna áhnte íbisówe. We

awahbeh iwíáh íre sehgiira peh Maniká awahbeh iwíáh sehgiuwana Manikánka Sísaga púrerú ehweh irowe. ⁸ Sísawe Manikáne ahninkáwá ména áhnte erúnsabe Wenabone ehweh sehgiu sansa ahtebówe. ⁹ Sísaga Wenabone ehweh tábúsoqme sehgiunsabe amahnága Sísaga wene ehweh sehgió ké kaweraritena oganúq sitahnara oga mérapeq mía míañehrawoe. ¹⁰ Minayabe Manikánka wensabé, Are néne ehweh mibeq mahbeq aritahna aní mía míainiewóne. Mékíséréki néne ehweh mibeq mahbeq arito ani mía míañuserah are moq mina tahnsa mía míainiewóne atowe.

Káriq anínká mía míai serahniyeho i ehwéhne.

¹¹ Minayabe áhnte mó ehwéh kéhre. Itega íre apubúue ahtebahraho puana mah ehwéh teieyabe págege arámbéhríe. ¹² Ite íre wahto tanáhráq Sísane ehweh íráh púaq wene sánsá ahtebahta q tahirímé mó ke síwáhnoro irino. Itega íre kawerue ahtebaronsabé Manikáne ehweh áwahewé mó anínká ite íwáhnorire. Inahunah ánínká págege tahutáhúq íre nahrahéna peh náh nehnsersahnowe.

¹³ Náh neh anínká pehgáriq aní púana tábúsoqmaréh sánsá íre ahtebahrahire. ¹⁴ Págege tahutáhúqmé peh morá anonaninká nahrahire. Págege tahutáhúq nahraho kegá tábúsoqme iwíáhorahowe. Minayabe sega kaweq sansánkákáq íre kaweq sansánkákáq saraqmarera kawerue ahtebahrahowe.

6

Tauntahu ke méq Manikánka ite náina naneqsabé áwénunoro i ehwéhne.

¹ Sísá Karáhéne ehweh peh morá áwahewé mónkakáq íre íwáhnorinie. Págege ehwéh iragéhboq anehete ehwéhnikákáq íwáhnorinie. Nah pe anínká íre peh morá nahwiahnsanse pearéhre. Mina inserah áwahe ehwéh mitaq mareq anehete ehwéhnikákáq íráhro. Itene abehq árámbéhrí inehpepeq sueq Manikánsabe aiq pútare ate ehwéh aiq írátówe.

² Wání mewe ehweh aiq írátówe. Wehukéniné ayahqnotaq táhtoqme púerate ehwehmé aiq írátówe. Pusa ké iriwe oganúq site ehwehnikákáq mi tanáhráq Manikánka kaweqtapéqkákáq iraipéqkákáq sainsue ehwéhnikákáq aiq írátówe. Mina tahnsa áwahe ehwéh aiq írátó puaq mitaq mareq anehete ehwéh íráhro. ³ Manikánka kowe aitahnaraq itega miraoneheqmúne.

Sísane ehweh sinehepeq súáh kéga weba íre kouwekoraho ehwéhne.

⁴ Sísane sánsá ahtebéra sehgiro kegá mi sansá sinehepeq súáhmé árahue mónkakáq sehgiyéhbo? Segá íopeqté Manikáne téhreh naneq merowana Manikáne Awanka seba kowíaraire. ⁵ Segá Manikáne ehweh irera sehgiionsabé aiq pútaq ehwéhne iwíáhurowe. Mókake sína tanáhráqsabé ahtebéra, Mi tanáhráq Manikánka págegeue arambehrinkehe iwíáhurowe.

⁶ Mira iwíáhéra Sísane sánsá sinehepeq súáhmé sega mónkakáq íre sehgiórahowe. Segá Sísansabé, Iuwahriehre iwíáhonsabé Manikáne ahninkáwá awankátaq mónkakáq táhparáhnserahnowe. Segá miraotaq Sísá íre tagaríáh kéga tagéra Sísansabé awiréh atáhwe. Minayabe wene sánsá sinehepeq súáh kéga Sísaba mó íre kouwekorahowe.

⁷ Ibonsirana marakó tantanirana mitaq kaweq tahutáhúq kírérhara wehukega nahwe. Minayabe Manikánka, Ai q kaweq marákóe atéhre. ⁸ Marakóra q peh abehq náhgáqkákáq tahwenkaránkakaq kírétáq peh abehq marákóe. Minayabe Manikánka, Íre kaweq marákóe atena kekiruanawire.

⁹ Néne iyahnabo anímárinó, mah pagégé éhwéh teiúnsabé itega mi marakó tahnsa ké úkigehe iwíáhugo? Írakaumo. Itene Wahnahne sánsá kawerue sehgiége iwíáhuge. Sísaga meirena kaweraitena séhréh aitéh púaq itega wene sánsá sehgiówe. ¹⁰ Manikánka pehipi íre ehweh aitankéhe. Itega mirauro arámbéhrí íre abitaginae. Írakaumo. Menahnkákáq amahnágaákáq Manikáne animarí kawerue séhréh aritena Manikánsabe irutaboírowe. Minayabe wega íre abitaginae.

¹¹ Íné nuwahbehme itega amahnága tauntahunue mira onserah mókakeakáq ahriahriakáq miraoro. Minayabe nuwahbehre. Mirairataq itega áwénuno naneqmarí mókake

náinkéhe. ¹² Ite taoraho agiyeho. Peh abobiah taebra ké méq Manikánka mirainawire íwíáhéq wega náina naneqsabé kawerue áwénunoro. Mirairataq wega náinawire.

Manikáne omasa náneqsabé aiq pútare atanéhe i ehwéhne.

¹³ Manikánka Ébárahma ehweh teawutaq wega omasa éhwéh teawena, Ai q mirainauge úwe. Mó anínká Maniká íre kiotaiki puana wega mi ehwéh irarútaq wewenáwírué irarúwe. ¹⁴ Manikánka Ébárahmansabé mahraréna, Are séhréh atanauge. Mókake ínégá séhréh atánaga arenanahréh íregárita q úkigehe úwe. (Stat 22.17)

¹⁵ Ébárahmaga árahinabomo íre iwíáhia peh kawerue áwénunúwana Manikánka teawu ehwéh aiq pútaragúwe.

¹⁶ Wehukéninká omasa éhwéh iraritaq wega mó aní anotah aníné áwírué mi ehwéh irarire. Minawé Asiu kené sánsáne. Wehukéninká mi sansánínaraq wensabé ehweh atáh ké túbáh agorahowe. ¹⁷ Manikánka omasa éhwéh irarútaq író kega, Wega mó iwíáhinabomo íwíáhiyeho éna Manikánka wewenáwírué mi ehwéh irarúwe.

¹⁸ Minayabe Manikánka téhtaré págégé éhwéh aiq irarú púana wega mó iwíáh íre orahire. Wega péhe éhwéh íre orahinsabé ite Manikápa kowía míaúna ke iwíáh íwíáhu-nayabé irupipeq eyoyóire. Irupipeq eyoyóinaq Manikáne ehweh aiq pútaraginawire íwíáhéq minawé áwénunoneheqmúne. ¹⁹ Anotah awánká kaweq anúq kéhrana sóiriqka mi awánká íre pankonoráhire. Mina inserah itega Manikáne ehweh aiq pútaraginawire íwíáhúnaga irupipeq kaweq awánká anúq tahsanaraq kaweqta q mía míaúne. Itega kawerue áwénunúnayabé mókake Manikánka wene íopeqté páqnáhipéq móitankéhe.

²⁰ Ite séhréh aitanieéna Sísaga mitaq ebeq kiena ite mibeq mahbeq aitéh aní úkéna ahriahri mía míainawire. Wehukéní wenáwíq Mékíséréki Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritéh aní mía míaúnserah Sísá moq mina tahnsa ahriahri mía míaire.

7

Mékíséréki anotah aníne i ehwéhne.

¹ Manikámé anotah aní míowana Mékísérékiga Sáréma suwahpeqte ké wahnahnéna Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito ani míowe. Ébárahmareq we kéro kereqka mó wahnáh kéreq se kéréro kereqka ebehéra mi ke subiq súówe. Sega kouwekutaq Mékísérékireq Ébárahmareqka piehgiúye. Mitaq wega Ébárahmansabé kaweq ehwéh teawuwe.

² Kaweq ehwéh atowana Ébárahmaga moke ebehurabeqte meyo mensáméhnsá nayáhnkú saraqmarena Mékíséréki peh morá awuwe. Mékísérékiwe mi awíq áwahewé kaweq sansá mirai wahnáhne. We Sáréma suwahpeqte kéné wahnah aní ména we mó awíqmé áwahewé aru ukiqme sansani wahnáh aníne.

³ Wenanoibonkakáq wene aigaqnaréhakaq we maqmio tanahráqkákáq we pukú tanahráqkákáqsabé éhwéhmé íre kéhre. We Manikáne ahninkáwá tahnsanéna ahriahri wene ehweh mibeq mahbeq arito aní mía míaúwe.

⁴ Mékíséréki anotah aní míonsabe we éhweh ahtebagehboq íráhro. Itene igaqna Ébárahmaga moke ebehurabeqte meyo mensáméhnsá nayáhnkú saraqmarena we peh morá awuwe. ⁵ Ébárahmane anahwa wenáwíq Áríwáie. Mi anímé we kahnáh Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito ke míówe. Mósísiga sehgióro ú ehweh nká mahraréna, Ísara kegá sene meyáh мэnsáméhnsá nayáhnkú saraqmahwara Áríwái kahnáhnká peh morá pehipi meyówe. Áríwái kahnáh kéreq moke mó Ísara kereqne sigaqnawé Ébárahmae. Sensuwahrah Isará kegá sene meyo мэnsáméhnsá nayáhnkú saraqmárówara Áríwái kahnáhnká peh morá pehipi meweuwe.

⁶ Manikánka omasa éhwéh Ébárahma teawéna, Miranauge teawuwana Mékísérékiwe íre Áríwái kahnáh aní míowe. Ébárahmaga mi мэnsáméhnsá nayáhnkú saraqmarena Mékíséréki peh morá awuwana Ébárahmansabé kaweq ehwéh atowe. ⁷ Ite ahtebónawe ahriahri kaweq ehwéh atéh anínká mi ehwéh teawí aní kiotaikire.

⁸ Áríwái kahnáhnká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh árámbehrí mirautaq sega Ísara kegá sene saraqmáro mensáméhnásá peh morá pehipi meweowe. Áríwái kahnáh mótaq mótarue pukuwana Mékíséréki oga mía míai aníne uwana wega peh morá saraqmaro naneq pehipi meyowe.

⁹ Itega mahraue irarerahúne. Áríwái kahnáhnká Ísara kegá saraqmáro mensáméhnásá peh morá pehipi meweoo kee. Téhwé Ébárahmaga Mékíséréki ahtapeq tagéna peh morá saraqmaro naneq awutaq wenanah Áríwáiga moq Mékíséréki awuwe. ¹⁰ Mi tanáhráq Áríwáine anowagá we íre maqmio púana wega Mékíséréki árahue awuwo? Ébárahmawe Áríwáine aigaqna púana minayabe wega Mékíséréki peh morá saraqmaro naneq awutaq wenanah Áríwáiga moq awuwe.

Sísawe Manikáne o mibeq mahbeq arítéh ánímé kiotaiki aníne i ehwéhne.

¹¹ Mósísiga sehgióro ú ehweh Ísara ke teriena peh morá Áríwái kahnáhnká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh árámbehrí mirauwe. Mi arámbehrí miraé sansa wehuke kawerarotaq tahirímé mó aní Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh aní íre sú irino. Sú anínká íre Áríwáireq Árónireq kahnáh anínéna peh Mékíséréki tahnsánéna Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní míéhre.

¹² Mó anínká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné arambehri awaq mionsabe miraira sansá o sansa úkinae. ¹³ Manikánka omaq ato anímé íre Áríwái kahnáh anínéna we Súra kahnáh aní ména mi kegá tahberaq Maniká titirue náwe arámbehrí íre mirauwe.

¹⁴ Ite ahtebómé Súra kahnáhnká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké míagehe éhwéh Mósísiga íre irarúwe. Sísá itene Wahnahme we Súra kahnáh aníne. Minayabe ite aiq ahtebóne. ¹⁵ Íre Áríwái kahnáh aní peh mó aní Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní ábóraragéna we Mékíséréki tahnsá aní mía míaire.

¹⁶ Omaq ato anímé we kahnáh aiq awehraq kéhre íwíáhúnsabe omaq atoo? Írakaumo. Itene Wahnah ahriahri págegeue mía míai puana we Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní úkúwe. ¹⁷ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Are Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritahna aní mé ahriahri mía míainiewóne. Mékíséréki Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito ani mía míáúnserah are moq mina tahnsa mía míainiewóne ire. *(Buk Song 110.4)*

¹⁸ Naho sehgióro ú ehwehmé íre págege aitahráhi ehwéhne. Mi ehwéhnká ite íre séhréh aitahráhinsabé Manikánka mi ehwéh aiq meruowe. ¹⁹ Mósísiga sehgióro ú ehwehnká itereq mó naneqkakaq íre airaiq kaweraitahráhire. Manikánka o sansa omaq atowana mi sansánká Mósísiga sehgióro ú sansa kiotaikiraq itega Maniká Iteriboba wahtotaq kowíahrahúne.

²⁰ Wene ehweh mibeq mahbeq aitéh aní míankeheéna Manikánka Sísá omaq atotaq íre pehipi omaq atowe. Írakaumo. Peh págege ehwéhne omaq atowe. Téhwé mó kegá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké úkutaq wehukenínká pehipi omaq sitena íre págege ehwéhnúwe. ²¹ Peh morá Sísá Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní míankeheéna Manikánka omaq atotaq págege ehwéhne omaq atowe. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Itene Wahnahnka págege ehwéhni puana wega mó iwíáh íre inawire. Are wene ehweh mibeq mahbeq arítéh aní ahriahri mía míainiewóne ire. *(Buk Song 110.4)*

²² Sísaga omasa éhwéhnmé áhnte kawéq éhwéhne. Mi ehwéhnká naho éhwéh kiotaikire. Minayabe itega aiq irone.

Sísá ite mibeq mahbeq aitéh aní mía míaire i ehwéhne.

²³ Téhwé Manikáne ehweh mibeq mahbeq arító ke áhnte míówe. Se peh wehuke puara mótaq mótarue puku pukuunsabé peh morá anínká mi arámbehrí ahriahri íre sehgoráhúwe. ²⁴ Sísaga íre mina tahnsa miraire. We peh mía míai aní púana Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh árámbehrí ahriahri sehgire.

²⁵ Minayabe amahnágaákáq mókakeakáq Sísaga wensabé aiq pútare atáh ké kawer-
aritena Manikápa mórítahnara oga mía míaoneherawoe. Sísá ahriahri mía míaéna itene
ehweh Maniká teawí púana ite séhréh aita aitaire.

²⁶ Sísawe Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání mía míainsabé peh ábéhrana
ite séhréh aitéhre. Wega íre ahbabária peh Maniká awahbeh sansánéna kaweqtaq mía
míaire. We tábúsoréh ánínéna ahbabáq kega mira onserah íre mirairana Manikánka we
iriatena íópeq móatowe.

²⁷ Téhwe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arító kega mó wehekáh mó wehekáhnue
ménkámehnkáne korahqtaté Manikánsabe titiratówe. Ebeqme sega seyene ahbabáqsabe
kaweritankeheéra Manikánsabe titiratówe. Anehemé sega mó kené ahbabáqsabe
kaweritankeheéra titiratówe. Sísaga íre mina tahnsanire. We awankátaq táhpawe
pukú tanahráq itene ahbabáqsabe peh morá tánáhráq wene anonkataté Manikánsabe
titiratowe. Wega mi arámbéhrí aiq parabaruo púana wega mónkakáq íre mirainawire.

²⁸ Téhwe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arító ke míageheéra Mósísiga sehgióro
ú ehweh sehgiro kegá kaweqtaq íre miahraho ke omaq sitowe. Anehemé Manikánka
págege ehwehnue mi arámbéhrí mirainkeheéna wenahni omaq atowana we ahriahri
kaweqtaq mía míaire.

8

Sísawe íópeq Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh áníne i ehwéhne.

¹ Ínéga teiú éhwéhmé áwahe ahtebagehboq íráhro. Sísawe kaweqtaq mía míai puana
ite séhréh aitéhre. We Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání mía míaéna amahnága
íópeq ména mibeqté anotah wahnáh Maniká Iteribone ayah púpeq tútuue miéhre.
² Sísaga Maniká Iteribone kaweq nahtápéq ména wene ehweh mibeq mahbeq aitéh
arámbéhrí mira aruqarurire. Mi nahmé wehukega íre pera peh morá Maniká itene
Wahnahnka pearowe.

³ Mah marákóipéq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéga Maniká titiréra mó
naneq mó nanerue awigeheéra omaq sitówe. Segá miraunserah Sísá ite séhréh aitéh
ánínká moq aiq áwíre. ⁴ Mósísiga sehgióro ú ehwehmká mahraréna, Peh morá Áriwái
kahnáh wéhgá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné arambehri miraorahire ire.
Peh mi kahnáh wéhgá mó naneq mó naneqtaté Manikánsabe titiratáhwe. Minayabe
amahnága Sísaga mah marákóipéq miéhtáq tahirímé mi arámbéhrí íre mirai irino.

⁵ Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínúrá ména wega íópeqté náhtápéq aram-
behrire. Mah marákóipéq mibeq mahbeq arítáh kéga arambehrio nahmé peh íópeqté
náhné mánkánah tahnsáne. Mánkánah tahnsá púana Mósísiga Manikáne wéhuwehu
nah sériraté pianaútaq Manikánka wensabé, Ínéga sáwéhrapeq sokigi awátáu serahnue
tábúsoqme pearo úwe.

⁶ Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání míankeheéna Manikánka Sísá omaq
atowana wene arambehriga moke mó mibeq mahbeq aítáh kéné arambehri kiotaikire.
Mi arámbéhrí miraútaq Sísaga Manikánseq wehukereq moráéné ehweh áhwárówe.
Sísane moráénia éhwéhnká naho moráénia éhwéh kiotaikire. Sísaga mirainauge ú
ehweh áhnte kawéq ómásá éhwéh púana mi ehwehmká téh ko ehweh kiotaikire.

⁷ Wehukega téh ko moráéné ehweh sehgiórahutaq tahirímé mó moráéné ehweh íre
áhwáró irino. ⁸ Manikánka wehukene ahbabáq tagéna mahraréna,
Írátíáhro. Íné itene Wahnahnka mahraréna, Mókake ínéreq Ísara kereq o moráéné
ehweh áhwáranehé. Súra kahnáh kéreq ínéreq o moráéné ehweh áhwáranehé.

⁹ Mi ehwéhmé íre sigaqnaréhreq ínéreq moráénowana tahnsá éhwéhne. Ínéga Ísipi
marákórápéqté meriqmena mórítáhwataq sereq ínéreq moráénowane. Segá ite
moraéno éhwéh anterúo púana ínéga se peh áwé tagahwae.

- ¹⁰ Íné itene Wahnahnka mó mahraréna, Mi tanáhráq parabagínaraq Ísara kereq ínéreq o moráéné ehweh áhwáranehe. Ínéga sehgióro ú ehweh sene iwíáhipeq sitena sene sirupipeq sehiranaraníe. Íné sene Maniká míahnara se néne animárí míagehe.
- ¹¹ Anotah awíqkákák kéreq íre anotah awíqkákák kéreq ómiga íné tagariagehe. Ómiga íné aiq tagariéhra puara sene iyahnaboreq sensuwahraheqsabé íre síwáhnorigehe. Itene Wahnah tagariáhro íre terigéhe.
- ¹² Ómiga íné aiq tagariéhra puana ínéga sensabé nirutaboiraritena sene ahababáq kaweraritaníe. Sene ahababáqsabe mó íre iwíáhue niahreraq matianie uge úwe. *(Jeremaia 31.31-34)*
- ¹³ Manikánka, O moráéné ehweh áhwáranehe insabé téh ko ehweh nahonáh úkire. Nahonáh úki naneq apubúue parabaginae.

9

Korahq titiré sansánká wehuke íre airaiq kaweraritahráhu ehwehne.

¹ Téh ko ehwéhniká Manikánsabe iwíáh iwíáh ate sansa sokigi aíre. Mi tanáhráq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh kowe. ² Sega mi nah séiraté pearówe. Ébeq paqnáhípeq áráhmuwe, tahbewe, Maniká áwú parétíwé kowara mitaqsabé Kaweqtapére áwíratówe. ³ Mi nahupéq mó mapéq kowana ákáhpi parahnkeq tahnsá ónsá kowe. Mó mapéq Anotah Kawéqtápére áwíratówe.

⁴ Mitaq kaweq kunkúni naneq pariageheéra kóraraté akariaró tahbé kowe. Moráénéu sehiránia ebáh kánéhwé pókisiipéq kowe. Mi pokisiwé kóraraté akariaró pokisié. Mi pokisiipéq íopeqté tópáhnkákákq Árónine pegiqnáhnkarankákákq sehirania ebáh kánéhraréakákq kowe. Íopeqté tópáhmé kóraraté akariaró motóréipéq kowe. Mi pegiqnáhnkárámé Áróniga matiotaq ánáh aunúwe.

⁵ Mi pokisi maraipéq kowana Maniká míéhrabeqte ánité tahnsa náneqtaré sehwerapeq kowe. Manikáne téhreh naneq tagageheéna mitaq kowe. Sene oe awenahpeqté wehukene ahababáq kawerorahirabeq kowe. Amahnága mah ehwéh áwahewé íre iwáhnorinie.

⁶ Teiú ménsáméhsá kawerarówara mó wehekáh mó wehekáhnue Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá Kaweqtapéq kibekéra sene arambehri mira aruqaruowe. ⁷ Peh morá mitaq arambehrio kené wahnahnka webataq Anotah Kawéqtápéq morá ópéqmé peh morá tánáhráq kiena tueyokúwe. Wega mibeq pehipi íre kiuwe. Írakaumo. Wega mibeq kiutaq korahq mewena wene ahababáqkakaq mó kegá áhwára áhwáraue mirau ahababáqkákákq kaweraritankeheéna mi koráhq Maniká nawuwe.

⁸ Kaweqtapéq arambehri peh kéhnsabé itega Maniká míéhrabeqte áh íre ábóraq kéhre. Minayabe Manikáne Awanka aiq sokigi aíre. ⁹ Maniká míéhrabeqte áh íre ábóraq kéhnsabé mi séríraté pearó nahnká amahnága míáh ké sokigi aíre. Mi nahtápéq wehukega mó naneq mó naneq Maniká titirue náwúwe. Sega mi sansánunka sirupipeq íre kaweraritahráhuwe.

¹⁰ Mi sansámé peh táhutahuq awehrié sánsánkákákq sosue sansánkákákq kowe. Mi sansánká íre sirupipeq peh morá sinonka kawerarite sansane. Sísa Karáhéga o sansa íre áhwárioriotaq Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgiageheéna mi tanáhráq kowe.

Sísaga wewene korahqtaté titirúnka wehuke kaweraritahráhi ehwehne.

¹¹ Sísa Karáhéga tuena kaweq sansá áhwáréna íre wehukega pearó nahtápéq Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání mía míaéna mitaq arambehriúwe. Mi nah áhnte kawéq náhnéna moke mó iwíáh iwíáh atáh sérí náh kiotaikire. Mi nahmé íre mah marákó marákóipéqté náh tahnsane.

¹² Sísa Karáhéga mi nahtápéq kiena Anotah Kawéqtápéqté paqnahipeq ménkámehnkáne korahq íre mewena kiuwe. Kiena wewene korahq mewena Maniká titirue náwúwe. Ite oga mérapeq awaq miageheéna wene korahqtaté paiqitowe.

¹³ Wehukene sinonka soqsuaneherautaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá

káho áráhqe anonka iraipéq agera mibeqté tánáhákáq ménkámehnkáne korahqkakáq mewera mó ke soqsuageheéra káqsuahrúwe.

¹⁴ Sega miraunsabé Sísane korahqka mi sansá kiotaikire. Sísaga íre ahababária peh kaweqtaq mía míaire. Manikáne Awame mía míai anínéna Sísaga págege atowana wene korahq Maniká titirue náwuwe. Wene korahqtaté soqsuqme kaweraitéh púaq abehq árámbéhríyábé íre iwíáh iwíáhia peh Maniká itene oga mía míai Wahnáhné sansá sehgiónehqmúne iwíáhúne.

Sísaga wene korahqtaté o moráéné sansa áhwárowe ehwehne.

¹⁵ Minayabe Sísaga Karáhéga o moráéné sansa áhwárowe. Téh ko moráéné sansa kotala wehukene ahababáq kaweraritanieéna Sísaga pukúwe. Sísaga pukútaq wega miraúnka Manikánka omaq itena íáhrabi kegá oga mérapeq awaq miageheéna Sísaga Karáhéga o moráéné sansa áhwárowe. Áhwárowana Manikánka náiníe ú naneq awaq miagéhe.

¹⁶ Wehukení oga míéhtáq wenawahrahga wene ménsámehnsá íre awaq miahráhowe. Peh morá we pukínaraq wenawahrahga tagéra aiq pukire éra awaq miagéhe. ¹⁷ Puki anínká sehiranurai pepáhqtáq tagéra sehiranka irarinserahnue wene ménsámehnsá saraqmarera awaq míáhwe. We oga míéhtáq wenawahrahga mi pepáhqtáq kéh éhwéh íre sehgiórahwe. ¹⁸ Ebeqte ko moráéné sansa áhwárotaq pehipi íre áhwáwéra peh korahqkakáq áhwárowe.

¹⁹ Téhwe Mósísiga mi sansá págegeinkeheéna ménkámehnká subiqme mi kané korahqtaté titirúwe. Titirinaútaq téhwe Mósísiga moke Manikánka sehgióro ú ehweh teriena anehe káho áráhqe korahqkakáq wáninkakaq peh morá antéhyápípéq ahkiuwe. Ahkiwena awanká ánáhakaq tautáúq nahníáqkákáq mewena mi koráhq pámbáhue sehgióro ú ehweh ko pukúákáq moke míó keakáq sensineq káqsuahrúwe. ²⁰ Mósísiga káqsuahréna míó keyabé, Itega Manikánka sehgióro i ehweh págegeue sehgiónehqmúne korahqtaté káqsuahrúwe. *(Kisim Bek 24.8)*

²¹ Manikánsabe iwíáh iwíáh ató nah sériraté pearó nahnkákáq moke mibeqté mén-sáméhnsánkákáq Mósísiga mi koráhqtaté káqsuahrúwe. ²² Mósísiga sehgióro ú ehweh nká teiena, Peh morá korahqka moke kéh náneq kawerorahire. Peh morá korahq túínsabé Manikánka wehukene ahababáq kawerarítéhre ire. *(Wok Pris 17.11)*

Sísaga peh morá tánáhráq Maniká titirue náwena pukú ehwehne.

²³ Wehukega ménkámehnkáne korahq titiré sansanká íópeqté titiré sansa sokigi aíre. Mah marákóipéq titiré sansa sehgió kéga peh ménkámehnkáne korahq titirowe. Íópeq titiré sansanútaq Sísaga wewene korahq titirúwe. Minayabe íópeq titirú sansa anotah kaweq sansá púana mi sansánká ménkámehnkáne korahq titiré sansa kiotaikire.

²⁴ Sísaga Karáhéga Manikánsabe iwíáh iwíáh ató nahmé wehukega sériraté pearó nahupéqmé íre kibekia peh íópeq kibekúwe. Mina pearó nahmé wéhuwehu nahnirana íópeqté náh ahriahri kéh náhne. Minayabe Sísaga íópeq kéh náh Maniká Iteribone auranabiah tapeq mía míáéna ite séhréh aita aitaire.

²⁵ Mó opéq mó opéruwe mah marákóipéq Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritéh ánínká Maniká titirinieéna nahupeqte Kaweqtapéq ménkámehnkáne korahq mewena kibekúwe. Mina únserah Sísaga Karáhéga mó opéq mó opéruwe Maniká íre titirúwe. ²⁶ Miraútaq tahirímé mó tánáhráq mó tánáhráruwe mah marákó marákó miraútaqkakáq amahnágaákáq áhnite tánáhráq Sísaga éri irino. Mah tánáhráq parabagina uraitaq Sísaga peh morágáké tuena wehukene ahababáqsabe kaweraritanieéna pukúwe. Sísaga Maniká titirue náwunka ite kaweraitahráhire.

²⁷ Wehukení mónkákáq mónkákáruwe íre pukia peh morá tánáhráq pukinawire. Mina inserah Sísaga moq peh morá tánáhráq pukúwe. Wehuke pukirataq anehe Manikánka ehweh aritena sainsuankéhe. ²⁸ Minayabe áhnite kené ahababáqsabe Sísaga Karáhéga peh morá tánáhráq Maniká titiratena pukúwe. Itene ahababáqsabe aiq kaweraito púana

mókake we tuinaraq mi arámbéhrí mónkakáq íre mirainawire. Wensabé aiq pútare ateq áwénunúna ke airaiq kaweritanieéna tuinkéhe.

10

Ménkámehnkáne korahqka titirorahi naneqme íre awehrare i ehwéhne.

¹ Mósísiga sehgióro ú ehwehniká mókake sína naneqmarínsabé peh píkísah tahnsá púana mi ehwéhniká áwahe íre tábúsoqme sokigi aieráhire. Mi ehwéh irarúnka mó opéq mó opérue wehukega titiraruqaruowe. Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq se kegá titiré sansa sehgióniká kaweritahráhiro? Írakaumo. Mi sansániká wehuke íre airaiq kaweritahráhire.

² Titiré sansa sehgióniká kaweritéhtáq tahirímé sega mó opéq mó opérue íre titiraruqaruro irino. Kaweritéhtáq tahirímé sene ahbabáqsabe mónkakáq íre iwíáhia titiré sansa aiq súáh irino. ³ Segá mó opéq mó opérue titirotaq sene ahbabáqsabe íre kawerorahia peh iwíáh aruqaruowe. ⁴ Mémene korahqkakáq káhone korahqkakáqká wehukene ahbabáq íre kaweritahráhi puara sene ahbabáqsabe iwíáh aruqaruowe.

⁵ Minayabe Sísa Karáhéga marakóipeq tuinaútaq wega Manikánsabe mahraréna, Are ménkámehnkáne korahqtaté titiré sansánsabé íre awahbehre. Arene arambéhri mirainkeheé arega ninonka aiq kaweritahne.

⁶ Wehukene ahbabáq kaweriteyabe ménkámehnká arene tahberapeq age sansánikákáq sene korahqtaté titiré sansánikákáqsabé íre awahbehre.

⁷ Minayabe ínégá arensabé mahraréna, Maniká Nániboo, are awahbeh arámbéhrí mirainieéna aiq tutaúge. Púkuipéqté éhwéhniká íné éhweh aiq irarinserah sehginaúge uge úwe.

(Buk Song 40.6-8)

⁸ Téhwe Sísa Karáhéga mahraréna, Are ménkámehnkáne korahqtaté titiré sansánsabé íre awahbehre. Wehukene ahbabáq kaweriteyabe ménkámehnká arene tahberapeq age sansánikákáq sene korahqtaté titiré sansánikákáqsabé íre awahbehre úwe. Wehukega mi titiré sansa pehipi íre miraia peh Mósísine ehweh sehgióro únsabe mirauwe. ⁹ Anehe Sísa mó mahraréna, Are awahbeh arámbéhrí mirainieéna tumióge úwe. Minayabe wega naho titiré sansa suena itene ahbabáqsabe kaweritanieéna o sansa áhwárowe.

¹⁰ Sísa Karáhéga Maniká awahbó arámbéhrí kawerue miraéna peh morá tánáhráq pukéna wene anonkataté Maniká titiratowe. Wega miraúnka itene ahbabáq kaweritowaq amahnága ite kaweqtaq mía míaúne.

Sísaga titirúnka itene ahbabáq airaiq kaweritéhre i ehwéhne.

¹¹ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá mó wehekáh mó wehekáhnue iriwe méra peh morá mi titiré arámbéhrí aruqaruowe. Mi titiré arámbéhrionka wehukene ahbabáq íre kaweritahráhire. ¹² Sísa Karáhéga peh morágáké itene ahbabáqsabe peh morá tánáhráq titirúnka ahriahri peh awehraq kagaire. Wega titirarena Manikáne ayah púpeq tútuue mía míaire.

¹³ Tútuue mía míaéna áwénunire. Mókake Manikánka, Arene naruo págegeue wahnahnarito teawinkeheéna áwénunire. ¹⁴ Wega morágáké titirúnka ite ahriahri kaweqtaq mía míaigeheéna itene ahbabáqsabe airaiq kaweritowe.

¹⁵ Minayabe Manikáne Awanka teíre. Wega Púkuipéq ebeq mahraréna,

¹⁶ Itene Wahnahnka mahraréna, Mi tanáhráq parabagínaraq ínégá o moráéné sansa áhwáranie. Néne ehweh kawerue siahtebagehboq sirupipeq mi ehwéh siahtebaritanie. Néne ehweh kawerue siahraq matiagehboq mi ehwéh iwíáh aritanie úwe íre.

(Jeremaia 31.33)

¹⁷ Púkuipéq anehe mó mahraréna,

Sene ahbabáqkakaq sene ahkaragáarakáq mó íre niahraq matianie íre. *(Jeremaia 31.34)*

¹⁸ Wehukene ahbabáq airaiq kaweritena mó íre ahraq matíéh púara wehukega mónkakáq titirigehboq? Ahqáho. Írakaumo. Mó íre titirorahowe.

Itega Manikánsabe aiq pútare ateq weba wahtotaq kowíanehe i ehwéhne.

¹⁹ Néne iyahnabo anímáríno, Sísá pukútaq wene korahq tunsabe itega íre áhreia peh Kaweqtapéq Maniká míéhrameq kioráhúne. ²⁰ Sísaga kaweq o ah sabaro púaq itega oga mérapeq Maniká míéhrameq kioráhúne. Sísá pukútaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté parahnkeq tahnsá ónsá senahpeqté subame tuwe. Miraúmé mi paráhnkéq Sísane anonkansabé sokigi aiíre. ²¹ Sísá Karáhéwé amahnága Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání anotah anínéna Manikáne animárí wahnah aitéhre.

²² Wega kaweq wanítaté itene inonka aiq pabeq paberaitéhre. Sísane korahqtaté itene irupipeq káqsuahraitéh púaq itene ahabábq peh kéhre iwíáh íre úne. Minayabe itene irupipeq kaweq iwíáhéq, Manikánsabe aiq pútare ateq weba wahtotaq kowíanehe iwíáhoró. ²³ Manikánka mirainauge ú ehweh aiq pútaraginawire iwíáhúne. Minayabe itega íre túbáh agia peh wega mirainawire iwíáhéq ambubu atianeheqmúne iwíáhoró.

²⁴ Mó Sísá tagaríáh kéyábé iwíáhéq sensabé irutaboiréq we séhréh atéhonehe iwíáhoró. ²⁵ Sísá tagaríáh ké momiwíé sansa súého. Táhmaro mó kegá aiq suto serahniyeho. Írakaumo. Itene Wahnah tuina tanáhráq aiq wahtonagi puaq itene irupipeq kaweq iwíáh kankehboq síwáhnoréq we séhréh atéhoró.

Manikáne ahninkáwáné ehweh inehepeq súého i ehwéhne.

²⁶ Írátíáhró. Téhwe Sísane sánsá aiq ahtebéq anehe iteitene iuwahbeh iwíáh miraéq ahabábq aruqarurirataq mi ahabábq kaweraiteyabe mó íre titirorahire. Írakaumo. ²⁷ Mó íre titirorahi puaq peh áhreeq iransánéq Manikánka ehweh aitahna tanáhráqsábé áwénunoneheqmóe. Manikánsabe ahqáho atáh ké tabikira iráipéqsábé áwénunoneheqmóe. ²⁸ Wehukéninká Mósísiga sehgióro ú ehweh anteruowara téhranítégábópoq apahránítógábópoq tagéra wene ahabábq pahsutowara író kega ahabábq aninsábé íre sirutaboiratasa subiq súówe.

²⁹ Ite kaweqtaq mía míageheéna Sísane korahqka kaweraitowana anehe mó anínká mi koráhqkákák Sísaga o moráéné sansankákáqsábé abehq náneq mire éna anetaníbo iwíáhéna Manikáne ahninkáwá anehepeq súéhre. Mósísine ehweh anteruo anímé wehukega íre sirutaboiratasa peh kamah awera subiq súówe. Subiq súónsabe Manikáne Awanka séhréh atéh sánsá anehepeq súéh anímé Manikánka mi aní aneratankéhbo? Mókake wega mi aní anotahtaq kamah awinawire. ³⁰ Maniká ite tagariona anínká púkuipéq aiq mahraréna,

Ahabábqsabe ayahqmarewé ínénéne arambehri wire ire. (Lo 32.35)

Wene ehwehnka mó mahraréna,

Itene Wahnahnka wene animárí sainsuena ehweh aritanawire ire. (Lo 32.36)

³¹ Maniká oga mía míai anínéna ahabábq ke sainsuena ehweh aritahna puaq áhreeq wene sánsá anehepeq súéhneho iwíáhoró.

Sísansabé aiq pútare ateq wene sánsá págegeue sehgióro i ehwéhne.

³² Itega Sísansabé téh aiq pútare atáro tanáhráqsábé iahreraq matíáhró. Manikáne sansá téhreh tahnsánirara mó kegá íwíoqnarowaq wene sánsá íre susa peh ambubu atiarowe. ³³ Wehuke míópi ite iriitárowara íre kaweq ehwéh aitera íwíoqnarowe. Segá mó tanáhráq mó ke moq síwíoqnarowaq mi keyábé irutaboiréq kosíéhnehurowe.

³⁴ Segá Sísá tagaríáh ké karábúsiipéq mórítárowaq sensabé irutaboiréq séhréh arítárowe. Mó kegá itene ménsámehnsá moke pehipi meraotaq ite íre abiahnsania peh irupipeq eyoyói ke míarowe. Oganúq ítéh náneq mó kegá íre meyhárhowe iwíáhuro puaq irupipeq eyoyó ke míarowe.

³⁵ Menah itega Sísane sánsá kawerue sehgirowe. Ahriahri sehgioneheqmúne iwíáh íre súáhró. Írakaumo. Itega íre súéhrataqmé Manikánka anotah apéq náinkéhe. ³⁶ Mi apéq náinkeheéq Maniká awahbeh arámbéhrí págegeue sehgióro. Ahriahri mirairataqmé Manikánka náina apéq aiq náinawire. ³⁷ Minayabe wene ehwehnka mahraréna, Pehgáriq tanáhráq parabagínaraq tuinie i anímé tuinawire. We íre túbáh agia peh apubúue tuinawire.

³⁸ Néne ani kaweqtaq mía míai anínká ínénsabe aiq pútare ainta aintai puana kaweqtaq mía míainkehe. Peh néne sánsá suena túbáh agi ánínsábé íre nuwahbanawire ire.

(Habakuk 2.3-4)

³⁹ Itega wene sánsá ambubu atawéq íre kugeqnáhnúne. Ahqáho. Iraipéq pokoneherao ke tahnsa ké íre míone. Írakaumo. Sísansabé aiq pútare ateq oga mérapeq awaq miona ke úne.

11

Manikánsabe aiq pútare ateyabe áwahe ehwéhne.

¹ Manikánsabe aiq pútare atona sansá sehgiunawe Manikánka irarú ehweh aiq pútaraginawire íwíáhéq minayabe áwénunúne. Itene iuranka mi naneqsabé íre tagónayabé anetaníbo. Peh ite iahtebónawe wega irarú ehweh peh aiq pútaraginawire. ² Naho naho itene igaqnaréhga Manikánsabe aiq pútare atówana wega sensabé kawerowe aritowe.

³ Manikánka irarúnka mah marákó marákóákákáq íópeqkákákáq miraro ehwéhnsábé aiq pútare atone. Amahnága moke tagóna naneqme íre tagahrahúna naneqtaté Manikánka mirarowe.

Ábérieh Ínókureh Nóahrehga Manikánsabe aiq pútare ato ehwéhne.

⁴ Ábériega Maniká titirútaq wensabé aiq pútare ato púana wene arambehriga wenawah Kéínine arambehri kiotaikúwe. Wega Manikánsabe aiq pútare atonsabe Manikánka wensabé, Kaweróne. Kaweqtaq míahne atowe. Ábéri naho pukúwe. We oga míotaq Manikánsabe kawerue aiq pútare ato ehweh amahnágaákákáq teíre. *(Stat 4.3-10)*

⁵ Ínókuga Manikánsabe aiq pútare atowana Manikánka we tumero púana íre pukúwe. We tabanagútaq mó kegá we kabaruwana Manikánka we tumero púana íre ábóraq marówe. Púkuipéqté éhwéhnká mahraréna, Manikánka we íre tumero tanáhráq Ínókuga Maniká awahbeh sansánúwe ire. *(Stat 5.21-24)*

⁶ Peh morá Manikánsabe aiq pútare atáh kegá we awahbeh sansá sehgiórahowe. Wehukenínká Manikápa pehipi íre kioráhire. Ebeqme wega, Maniká aiq míéhre íwíáhéna, We anebahrúna ke mókake kaweritanawire íwíáhínaraqmé weba kioráhire.

⁷ Nóahga Manikánsabe aiq pútare atowana Manikánka sinaú tanáhráqsábé teawuwe. Teawuwana Nóahga mi tanáhráqsábé íre tagótaq mi ehwéhnsábé aiq pútare atena Manikáne ehweh sehgiuwe. Wega mi ehwéh sehgiena anotah sipí mirarowe. Nóahreh karíronánínká sípiipéq kibekue méra wání piotaq íre pukuwe. Nóahga Manikánsabe aiq pútare atonserah mah marákó marákóipéq míó kega íre aiq pútare atówe. Minayabe Manikánka mi keyábé ehweh aritena kamah ariuwe. Nóahga Manikánsabe aiq pútare atonsabe Manikánka, Are kaweqtaq míahne atowe. *(Stat 6.13-22)*

Ébárahmareq Sáraheqka Manikánsabe aiq pútare atóya ehwéhne.

⁸ Manikánka Ébárahma téh áhrabútaq Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atena wene ehweh sehgiena wenawahpeq suena wega íre tagario marákórápéq, Manikánka náwiníe ú marákórápéq pokúwe.* ⁹ Wega Manikánsabe aiq pútare atena náwiníe ue omasa marákórápéq pokéna wáhnaupeqté kéné marakórapeq kowíowe. Wega peh úqnapipéq seri nahtápéq kaegaeúwara wenahnité Áhísáhkireq Sékóporeqka moq úqnapipéq kaegaeuye. Mi anítégá Manikánka Ébárahma teawu ehwéhnsábé moq aiq pútare atera mi ehwéh aiq pútaraginawire éra áwénunuye. ¹⁰ Ébárahmaga Manikánka webataq áhwáraro mapéq kagai mapéq kibekinie íwíáhúwe. Mitaq kibekéyabe arutaboirena áwénunúwe.

¹¹ Ébárahmane ahre Sárahe orenínéna inahupeq mó íre kaegaeútaq Ébárahmaga iwíáhéna, Manikánka, We animai maqmiankéhe ue omasa éhwéh aiq pútaraginawire ú púana Manikánka Sárahe séhréh atowana animai maqmiowe. ¹² Ébárahma pukorahú koré míotaq wene ahrega animai maqmiowe. Mi aní anonurowara wenanahréh peh

* 11:8: Ébárahma wenáwíq áwahewé áhnte kehináné sibowáe. Stat 17.5 tagáhno. Moke we éhweh Stat sapta 12-23 kéhre.

íregárita q úkue míówe. Íópeq wehyoq áhnte kéhnserah wenanahréh peh íregárita q úkue míówe. Náhmbísibe q arahwé áhnte kéhrara wehukega íre sáhnsahoráhonserah wenanahréh peh íregárita q úkue míówe.

¹³ Moke teiú ánímá rí Manikánsabe aiq pútare atera sene marakóipeq mé tanahrá q parabagúta q pukuwe. Sega marakóipeq oga míó tanahrá q Manikánka mókake náiníe ú naneqmarí íre meyówe. Írakaumo. Wehukenínká áwénuni naneq íre wáhtote tagehnserah mi kegá áwénunu naneqmarí sirupipeq tagé ra iwíáh iwíáhé ra, Ite marakóipeq miónara q peh wáhnaupeqté ké tahnsa míone é ra pahsúowe. ¹⁴ Mahna tahnsa éhwéh pahsúó ke ga íre mah marakóipéqsábé peh kaweq matábúrápéqsábé sirutaboiruwe.

¹⁵ Ébárahmarehga suto marakóyábé íre sirutaboiruwe. Írakaumo. Mitaq sirutaboiru ta q tahirímé kouwekorahu irino. ¹⁶ Suto marakóyábé íre sirutaboiruwe. Írakaumo. Peh íópeq kiotaiki mapéqsábé sirutaboiruwe. Sega Manikánsabe, Arebata q Maniká Iteribo wone atónsabe Manikánka sene ehwehnsabé íre ayehitówe. Írakaumo. Peh sega awa q miageheé na wega íópipeq kaweq matábúrápé q kawerarowe.

¹⁷⁻¹⁸ Manikánka Ébárahmansabé, Mókake arenahni Áhísáhkine animá rí arenanahréh míagehe úwe. Anehe wega Ébárahmansabé, Arene mahbi Áhísáhkiwe subiqme titirainto teawuwe. Teawena, Ébárahmaga mi ehwéh sehginabomo é na áhwárawe tagówe. Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atena, Wene ehweh sehginauge iwíáhé na wenahni subiq suanaúwe. ¹⁹ Subiq suanaúta q iwíáhé na, Ínéga we subiq súáhnara q Manikánka oganú q atahrá hire úwe. Puki anínká oga úkue Wenaboba mía míainserah Áhísáhki áura puké na we moq wenaboba mía míaúwe.

Áhísáhkireh Sékópareh Sóséparehga Manikánsabe aiq pútare ató ehwehne.

²⁰ Áhísáhkiga Manikánsabe aiq pútare atena orerague pukinaúta q wenahnité Sékópare q Ísoreqsabé kaweq ehwéh teríúwe. Weg a anehe sí na naneqsabé irarúwe. (Stat 27.27-29,39-40)

²¹ Sékópaga moq Manikánsabe aiq pútare atena orerague pukinaúta q wenahni Sósépane anitéyábé kaweq ehwéh aritena wene pegiqnáhnkarata q káuqmunue saqmatawé na Manikánsabe iwíáh iwíáh atowe. (Stat 47.31-48.20)

²² Sósépaga moq Manikánsabe aiq pútare atena orerague pukinaúta q Ísara kegá Ísípi marakórápé q súéhra ehwéhnikáká q wene ayahnsa kiroqmera pokira ehwéhnikáká q irarúwe. (Stat 50.24-25; Kisim Bek 13.19)

Mósísiga Manikánsabe aiq pútare ato ehwéhne.

²³ Mósísine anoiboga Ísípi marakórápé q mé ra Manikánsabe aiq pútare atera Mósísi maqmaróyata q sene naruoga subíyehoé ra apahtá ró íótá q sene ani kopé q átóye. Mibeqté wáhnáhnká Ísara keyabé, Animai maqmaréhrata q subiq súáhro úwara Mósísine anoiboga sene animai tagé ra, Kaweq mai wíre iwíáhé ra íre áhreia subiq súáhro ú ehweh anterúóye. (Kisim Bek 1.22, 2.2)

²⁴ Mósísi inahunahní míota q mibeqté kéné wahnahne ayahunkawagá meyowe. Mósísiga Manikánsabe aiq pútare atena anonúkúta q, Íné íre mi iníne ahninkáwá úge. Írakaumo úwe. ²⁵ Írakaumo iwíáhé na, Ahbabá q miraonawe pehgá rí q tanáhrá q iwíáh iwíáhé sansa púana íre mirainauge úwe. Minayabe Ísípi kegá wenawahrah Isárá ké síwíoqnotaq Mósísiga mina tagé na, Ísípi aní míanie íre iwíáhia peh, Nánuwahrah Manikáne animá rínseq míanie iwíáhúwe. ²⁶ Manikáne animá rínseq míanie iwíáhé na, Sí na animé Karáhéne sánsá sehgiónsabé Ísípi kegá níwíoqnagehe. Anetaníbo. Manikáne sansá sehginíe. Weg a nánina naneqmarínká Ísípi marakórápé q moke móneaká q kaweq awáhrí q náneqmarínká ká q kiotaikinae iwíáhúwe. (Kisim Bek 1.22, 2.2,10-12)

²⁷ Mibeqté wáhnáhn ánínká Mósísinsabé abiahnsa atowana wega Manikánsabe aiq pútare atena íre áhreia Ísípi marakórápé q suena pokúwe. Wehukega sene siuratate

Maniká íre tagahrahuwana Mósísiga wene arupipeqté íwíáhgá Maniká tagówe. We tagó púana págege atowana wene kaweq sansá ambubu atawéna sehgiuwe. ²⁸ Wega Manikánsabe aiq pútare atena wene ehweh irena sótaikú siahrreraq ko sansa áhwárowe. Áhwárena Ísara keyábé, Sipisípiq subiqme mi kané korahq itene méhpehtapéq abaq máráhro aritowe. Mirairataq íópeqté ánínká sótaikéna itene ebeq piah anímáí íre subiq suankéhe teriuwe. *(Kisim Bek 2.15, 12.21-30)*

Áhnte Ísara kegá Manikáne sansá ambubu atawéra sehgiú ehwehne.

²⁹ Ísara kegá Manikánsabe aiq pútare atera anotah waní kэрáwéguwe. Mi waní áwíqmé Káhtore Soréq Wáníne. Ísara kegá mi wanítáq kэрáwégonehera utaq mi waní taraqnágúwara sega awaho marákóráq nogónserahnue kéaguwe. Ísípi ebehu kegá sinehe kaqme kéra Ísara kegá onserahnoneheqmúne íwíáhéra mitaq kэрáwégonehera utaq mi waní anotah waní piowara wánínkue pukuwe.

³⁰ Mó tanáhráq Ísara kegá Manikánsabe aiq pútare atera wene ehweh sehgiú púara Séríko suwahpeq ebah kúrí pera áhtápéq abapete téhtaré wéhékáh abugeqnáhnuríówana mi ebáh kúrí sokogúwe. ³¹ Séríko suwahpeqte weh aebó íní wenáwíq Áráhpa míowe. Mi ebáh kúrí íre sokogútaq mi ínínká Manikánsabe aiq pútare atena téhtaré Ísará ánítégá ahboerayeheéra suyataq mehweh aritena séhréh aritowe. Séríko suwahpeqte kэгá Manikánsabe íre aiq pútare atówana peh morá mi ínínká wensabé aiq pútare atowe. Minayabe mi ebáh kúrí sokogútaq Ísara kegá moke Séríko suwahpeqte ké subiqme oraruera peh morá mina séhréh arito íní íre subiq susa pehragatówe.

³² Manikánsabe aiq pútare ató ke éhweh mó teinínkono? Wehuke síwíqmari Kíréóni, Páráki, Sáh músóni, Sépáta, Tébíti, Sáhmúérireh mó Manikáne ehweh iraru kereqne ehweh áhnte kéh púana moke íre teieráhuge. ³³ Sega Manikánsabe aiq pútare atówe. Mibeqté táhmaro kэгá mó marákórápéqté kéreq ebehutaq kiotaikuwe. Mibeqté táhmaro kegá kaweq sansánéra Manikánka náníne ú naneq meyówe. Mibeqté táhmaro kegá Manikánsabe aiq pútare atonka úrinsi iá tahnsa kane áwéh músúríowe.

³⁴ Mibeqté táhmaro kegá anotah iraró puinsúówe. Mibeqté táhmaro kegá sene naruoga pokatate kiraranehera utaq íre subiq súówara sabigue pehbeheráh pokuwe. Mibeqté táhmaro ké mareqmareq kéera Manikánsabe aiq pútare atónsabe tauntahu ke úkuwe. Mibeqté táhmaro kegá ebehutaq tauntahunéra wáhnaupéqté ké subipáhrarúówe. ³⁵ Mibeqté táhmaro ahrérónká Manikánsabe aiq pútare ató púara sensuwehqso pukutaq mó oganúkuwe. Mibeqté táhmaro kegá Manikánsabe aiq pútare atówara sene naruoga se saiqnaríówe. Saiqnaríówara sega Manikáne sansá sinehepeq súótaq tahirímé sene naruoga soraq súó irino. Sene sinonkansabé íre sirutaboiria peh oga mérapeqsábé sirutaboiru puara Manikáne sansá ambubu atío púara sene naruoga subiq súówara pukuwe.

³⁶ Maniká íre tagarío kega mó táhmaro ke siwiréh aritera sahtáté subiqmarera séniraté táhru táhruue karábúsiipéq mórítówe. ³⁷ Mó kegá táhmaro ebahnsatate tuparuqme subiq súówe. Sega mó táhmaro ke sóraté ákáh kiraq súówe. Sega mó táhmaro ke pokatate kiraq suqme subiq súówe. Manikánsabe aiq pútare ató ke tabonahuwara sene naruoga síwíoqnéra íre kawerarítówara korósi tabónáhunsabé sipisípiqne áúakaq mémene áúakaqtáté aneranerue míowe. ³⁸ Aneranerue méra abatapi pokéra sáwéhrapeqkákákq ónapipéqkákákq kaegaeuwe. Se kaweq ke míówara mó mah marákóipéqté kэгá íre kaweq ke míówana sensabé siyehitówe.

³⁹ Sega Manikánsabe aiq pútare ató púana wega sensabé kawerowe aritowe. Se marakóipeq míótaq Manikánka náríníe ue omasa náneqmarí íre meyówe. ⁴⁰ Manikánka wensabé aiq pútare atona ke kaweq ah sabaitowe. Naho míó kega mi ahtápéq ebeq íre kíúwe. Írakaumo. Íre kíúwana Manikánka, Sereq itereq moráráq kigehe aitowe.

¹ Mina teiú kégá Manikánsabe kawerue aiq pútare atera amahnága sensuwanka ite abugeqnáhnurawéra iwahnkanowe. Segá Manikánsabe kawerue aiq pútare atónsabe itega iwíáhue tagéq kaweq ahtápéq korahúne. Manikáne ahtapeq tauntahunue nongonéhboq moke umehi naneq sueq ahabárorahi naneqmarí inehepeq suaneheqmúne.

² Sísansabé ahriahri tagéq iwíáh iwíáh atanéhe. Itega wensabé téh aiq pútare ataráunaraq séhréh aitená mókakeakák séhréh aitankéhe. Minayabe wene sánsánsabé iwíáhue taganehe. Segá Sísa awankátaq táhpawe subiq suanehera utaq wega, Mókake nirupipeq eyoyó aintanawire iwíáhuwe. Minayabe awankátaq táhpawe puké sansa ayehiteh sansansabé íre iwíáhia amahnága Manikáne ayah púpeq tútuue mía míaire.

Wene animárí ahabárirataq Manikánka kaweritanieéna kamah arinkéhe i ehwéhne.

³ Ahabábq kega Sísansabé anotah abíáhnás atera áwíoqnotaq wega págegeue ména íre túbáh agúwe. Minayabe iwíáhéq túbáh agiyehboq wene sánsá peh kawerue sehgióro.

⁴ Itega ahabábq saiqnaruaneheéq págegeue arambehriowe. Miraonsabé ahabábq kega íwíoqnahtaq itene korahq íre túíraq peh oga miáhwe. Minayabe iwíáhue tagahro. ⁵ Wene púkuipéqté éhwéh págege ehwéh iahreraq kehro? Mi ehwéhnká mahraréna,

Nénahníno, itene Wahnahnka are kaweratanieéna kamah awinah ahtebáhnó. Wegá arensabé, Íre kaweróne atahnaraq arega wene sánsá sehgieyabe anetaníbo iwíáhineho. Íakaumo. ⁶ Arutaboiri anínká ahabárinaraq itene Wahnahnka kaweratanieéna kamah awinkéhe. Wegá moke wene animárí úko ke wahnahnatawéna se ahabárirataq kamah arinkéhe íre. *(Sindaun 3.11-12)*

⁷ Wene kaweq anímárí míageheéna itega ahabárunaraq Maniká Iteriboga kaweritanieéna kamah aíre. Wegá kamah aina tanáhráq minayabe iwíáhéq pehwehrue méq wega sokigi aina naneq ahtebéq págegeue miáhro. Sene animárí kaweqtaq míageheéra kaweq sibówárehga wahnahnaritera kawerue kamah aríe mino.

⁸ Ite ahabárotaq Maniká Iteriboga peh áwé tagehtaq tahirímé ite íre wene animárí pehipéqté anímárí miáh irino. ⁹ Iteriborehga ite kaweritanieheéra kamah aiéwaq sene ehweh ireq sensabé kowe ariteq iwíáh iwíáhuwe. Minayabe Maniká Iteribonsabé anotahtaq kowe atáhnó. Wegá iteiwa auráq matawéna kamah ainaraq kowe atáhnó. Kowe atáhnaraq oga mía míaneheqmúne.

¹⁰ Iteriborehga ite káriq anímárí míarauna tanáhráq seyega iwíáhuronserah íwáhnoréna kamah aiátówe. Ite we kaweqtaq mía mía inserahnigeheéna Manikánka íwáhnoréna kawerue kamah ainainire. ¹¹ Wegá kamah aí tanáhráq itene irupipeq íre eyoyóia peh umeh agire. Téhwé itene irupipeq umeh agiraq sokigi aí náneq ahtebónaraq anehe ite kaweqtaq méq itene iru ukiqme miáhrahúne.

Tauntahu ke méq Sísane arambehrioro i ehwéhne.

¹² Mareqmareq ayáhnkáránkákák ké míéhboq tauntahu ke méq Sísane arambehrioro. Mareqmareq aréhúnkákák ké míéhboq tauntahu ke méq ¹³ wene obarisa áhtápéq nogóro. Mirairataq itene igará íre mareqmarerinae. Írakaumo. Peh kawetaq kagainae.

¹⁴ Moke mó kereq kaweqtaq méq uwaresa ké méq arambehrioro. Manikánka kaweqtaq mía mía inserahnigeheéq arambehrioro. Ahabábq kega itene Wahnah íre tagagehe. ¹⁵ Manikánka séhréh aitéh sánsá sehgiónsabé túbáh agiyehboq kawerurero. Kítabel awanká sera tahnsá úkéq mó ke ahabábq aritéhboq kawerurero.

¹⁶ Mó aniné weh ahre abarie sansá pehrahgahro. Wehukení wenáwíq Ísoe. Wegá arupibiútaq tira táhútáhúq meyanieéna moke awaqmiahráhi naneq paiqmarowe. Wegá Manikánka ebeq piah aní aweráhi naneqsabé anetaníbo iwíáhuwe. Wegá miraú serahniyehboq kawerurero. ¹⁷ Téhwé Ísoga awaq miahráhi naneq paiqmarena anehe minayabe arutaboirena wenabonsabé, Kawerainto éna ibisówe. Téhwé wega mi naneqsabé anetaníbo iwíáhéna aiq paiqmaro púana anehe mónkakák íre meyhárhire.

Itega o Sarúsarama suwahpeq íópipeq kéhrabeq aiq sewe i ehwéhne.

¹⁸ Itega íre tagahraho mapéq sewe. Íre táhtorahráho mapéq sewe. Ísara kegá tagahraho sawéh áwíq Sáínái suwe. Táhtorahráho sawéhrápéq suwe. Itega Ísara kegá íre mirau serahnowe. Itega mina tahnsa tagahraho sawéhrápéq íre koragarowe. Segá mi sawéhráq koragéra anotah irobina tagéra anehe anotah sunkíkírú tagéra anotah soírírú tagowe. ¹⁹ Tagowana pembíáhnúwara irera mó aníné ehweh írówe. Segá mi ehwéh téh írótaq áhreéra Mósísinsabé, Mi ehwéh mó ireyabe iuwahriehre éra mó íre irarúno teawo éra pagu pagunuwe.

²⁰ Manikánka sensabé, Wehukenínkábópoq ménkámehnkánkábópoq mah sawéhráq abasáhnaraq ebahnserá tuparuqme subiq súáhro aritonsabe áhreéra Mósísinsabé, Mó íre irarúno teawo éra pagu pagunuwe. ²¹ Segá tago naneqsabé áhreorahi naneq puana anotahtaq áhreuwe. Minayabe Mósísiga mahraréna, Íné áhreéna iransánuge úwe. (*Kisim Bek 19,12-13,16*)

²² Ísara kegá áhreu naneqsabé suronserah itega íre sewe. Írakaumo. Sáióna sawéhrápéqmé Maniká oga mía míairabeq we kahnáh suwahpeq mire. Íópeq o Sarúsarama suwahpeq mire. Itega mitaq sewe. Mitaq peh íregárita íópeqté kégá iwíáh iwíáh orabeq sewe. ²³ Manikánka ite omaq sito kene sensíwíqmari sehiranue íópeq marowe. Marowaq téh omaq sito kegá íópeq momiwíorabeq sewe. Manikánka moke mah kehiná kéhíná ehweh aitená saiuwankéhe. Weba aiq sewe. Manikánka kaweqtaq mía mía ke aiq kaweraritowara sensiwamarí míáhrabeq sewe. ²⁴ Itega Sísaba sewe. Sísaga o moráéné ehweh áhwárótaq wene korahq tunka mi ehwéh págege arowe. Sísane korahqka íre Ábérine korahqka irarú serahnuwe. Írakaumo. Sísane korahqka Ábérine korahq kiotaikéna peh kaweq ehwéh irarire.

Manikánka teí éhwéh anterúéhboq kawerurero i ehwéhne.

²⁵ Iahre parosa ké méq Manikánka teí éhwéh anterúéhboq kawerurero. Naho mah marákóipéq míó keyabé págege ehwéh teriuwara anterúówe. Segá anterúónsabe Manikánka kamah ariu púara sega íre kopéragorahuwe. Itega moq íre kopéragorahúne. Írakaumo. Amahnága Manikánka íópeqté éhwéh teí púaq itega mi ehwéh inehepeq súáhnaraq wega ite anotahtaq kamahinkéhe. ²⁶ Naho Manikánka ehweh teriutaq mah marákó márakó máriúwe. Amahnága wega mahraréna, Mókake íre peh morá mah marákó márakóyábé mónkakáq máriúno atanauge. Íópe-
qkákáqsabé moq, Máriúno atanauge ire. (*Hagai 2,6*)

²⁷ Wegá, Mónkakáq máriúno atanauge insabé mah ehwéh irahráhuwe. Wegá miraro naneqmarí kúrugúruorahi naneqmarínsabé, Kúrugúruúno atahnana tabanaginae. Peh morá íre kúrugúruorahi naneqmarí kagainawire.

²⁸ Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre kúrugúruorahire. Wegá itensabé, Awaq míáhro aitéhnsabé wensabé áhtenéq we awahbeh sansánéq wensabé iwíáh iwíáh atone. ²⁹ Manikámé moke toráh agorahi irá tahnsane. Minayabe wensabé áhtenéq iwíáh iwíáh atone.

13

Wensabé wensabé arutaboiratéhoró i ehwéhne.

¹ Sísá tagaríáh kéó, wensabé wensabé arutaboiratéhoró. ² Wáhnaupéqté kégá iteba sirataq kawerue mehweh ariteq kirabo arítáhró. Menah mó kegá seba suro ke mehweh aritera kirabo aritera suro ke peh wáhnaupéqté kée iwíáhurowe. Írakaumo. Peh íópeqté ké mehweh aritera kirabo arítárówe.

³ Sísá tagaríáh ké karábúsiipéq míéhrataq sensabé iwíáhoró. Sensabé iwíáhéq sirutaboíriranka sereq moráráq karábúsiipéq mé tahnsa iwíáhoró. Sísá tagaríáh ké síwíoqnehrataq sensabé iwíáhoró. Iteitene inonka moq íéríre iwíáhéq sensabé iwíáhoró.

⁴ Ahre mewe sansamé wehké sansamé kaweq sansáne. Minayabe wehga mó aníné ahre abariíneho. Ahrega mó aníné weh abariíneho. Mó aníné ahre weh abario ke Manikánka ehweh aritena kamah arinkéhe.

Móneyabé irutaboiriyeho i ehwéhne.

⁵ Móneyabé irutaboiriyehboq peh matíéhra naneqsabé aiq awehraq mire íwíáhoró. Minayabe Manikánka aiq mahraréna,

Are íre auwaníe. Inehepeq íre auwaníe. Írakaumo ire. (Lo 31.6)

⁶ Minayabe árahinabomo íwíáh íre oro. Peh págegeue Manikáne ehwehnka irarinserah irarenehe. Wene ehwehnka mahraréna, Néne Wahnahnka séhréh aintéh púana íre áhreinie. Wega séhréh aintéh púara mó kegá pehipi íre kamah anigéhe ire. (Buk Song 118.6)

Sísa kéreyabe íre iyehitegurégúia peh kéranehé i ehwéhne.

⁷ Ite Sísa tagaríáh kéréaq wahnahno kegá Manikáne ehweh íwáhnorurowaq sensabé iwíáhoró. Segá kaweq arámbéhríera Manikánsabe kawerue aiq pútare atáronserahnoro.

⁸ Sísa Karáhéwé menahnkákákq amahnágaákákq mókakeakákq ahriahri peh monseráhnue mía míaire.

⁹ Mó kegá áwánáh éhwéh teírataq mi ehwéhnsábé aiq pútare arítéhranka Manikáne sansá súého. Wega séhréh aitéhnsábé iteyuwa págegeue míahrahúne. Mó naneq tahutáhúq awehrié sansa sehgionka iteyuwa íre págege aitahráhire. Mina tahnsa sánsá sehgironka wehuke íre séhréh aitahráhire.

¹⁰ Peh ite Sísa tagariona kené o tahbé kéhre. Manikáne mibeq mahbeq arítáh ké naho táhbérápéqté mewe nah kegá o tahbérapéqté táhútáhúq íre mewe nahwe. Írakaumo.*

¹¹ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá Anotah Kawéqtápéq pokotah wehukene ahbabáqsabe kawerairankeheéra ménkámehnkáne korahq mewera titirowe. Peh korahq mewera titiréra mi kamáriné sinonka mewera ahnansahrapeq ira paríáhwe.

¹² Mira onserah itene ahbabáqsabe kawerairanieéna Sísaga ahnansahrapeq awankátaq táhpawe pukéna wene korahq tunka kaweraitéhre.

¹³ Minayabe ite iuwahbeh sansá sueq ahnansahrapeq Sísaba kowíanehe. Mó kegá Sísa áwíoqnowe. Itega weba wahtotaq kowíáhnaraq sega ite moq íwíoqnaneherawoe. Íwíoqnehransabé anetaníbo éq weba kowíanehe íwíáhoró. ¹⁴ Mah marákó marákóipéq ite mía míaona matábúrápéq íre kéhre. Minayabe peh kagáina matábúrápéqsábé áwénunúne.

¹⁵ Áwénunéq amahnága ite ménkámehnkátate íre titiria peh ahriahri Manikánsabe Sísa áwírue kaweróne ateq itene íwéhrate iwíáh iwíáh atanéhe. ¹⁶ Kaweq sansá súéhboq ahriahri kaweq sansánoro. Ite matíéhra naneq wenáwíoro. Mi sansátaré Maniká awahbeh sansá púaq ibitagínehboq kawerue miraoro.

Itetaq wahnahno kené ehweh sehgióro i ehwéhne.

¹⁷ Ite Sísa tagaríáh kéréaq wahnahno kegá ite séhréh aitaneheéra ite auráq matíáhwe. Moke sene arámbéhríyábé Maniká teawigéhe. Minayabe itetaq wahnahno kené ehweh ireq kawerue sehgióro. Sehgirataq sene arambehri eyoyóue miraorahowe. Sirupipeq umeh agínaraq sega ite íre séhréh aitahráhowe.

¹⁸ Itensabé ahriahri púreraitáhro. Itega kaweq sansánuraunayabé irupipeq eyoyóire. Mókakeakákq ahriahri itega kaweq sansánéyabe iuwahbehre. ¹⁹ Iteba apubúue kouwekiniboq Manikánsabe íné séhréh ainto ue púreraintáhro.

²⁰ Sísa itene Wahnah pukútaq Manikánka iriwe oganúq atowe. Sísaga itene ahbabáqsabe pukúwana wene korahq tunka moráéné ehweh kawerarowana kagaire. Minayabe Sísaga ite Manikáne sipisípiq wahnahnaita aitaire. Manikánka iru ukiq itena ²¹ wene arambehri kawerue miraigeheéna séhréh aitéhre. Itene irupipeq we awahbeh sansá aitahnana kagainkehe. Sísa Karáhé anotah aní méq wensabé ahriahri iwíáh iwíáh atanéhe. Ai q miraoneheqmúne.

Páhsi parabagínai ehwéhne.

* 13:10: Mi o tahbé áwahewé mahraréna, Sísa Karáhé tahpato awanká itene o tahbé tahnsane. We pukúnka ite oga mé topáh o tahbérapéqté tópáh nóne ire.

²² Néne iyahnabo anímáríno, itene irupipeq kaweraitanieéna mah pahsí sehiranuge. Mah pahsí peh wahtotaq ehwéh púaq kawerue sáhnshwe íráhro. ²³ Iteríbáq Tímóti karábúsiipéqté pugeq áúwátówe. Wega ínéba apubúue sínaraq iteba moraráq koragayehetauye.

²⁴ Moke itene wahnahmarínseq Manikáne animárínseqsabé iroero teriéro. Moke Ítári marákórápéqté Sísa tagaríáh kégá itensabé iroero ewe. ²⁵ Manikánka ite ómiyabé arutaboiraitena séhréh aitéhre.

Sémísi Ebeq sáhnshawe ahtebé ehwehne.

Áhnte ahtébiá kégá, Sémísiwe Sísane ábákawae íwíáhowe. Sémísiwe Sarúsarama suwahpeqte Sísá tagaríáh kéréq wahnahnú aninéna mah pahsí Sísá tagaríáh Ásíú ké séhréh aritanieéna sehiranúwe. Wega iwíáhéna, Sísansabé aiq pútare atáh kégá íre túbáh agia peh kaweq sansá miraigehe. Mirairataqmé sene kaweq sansá tagah kegá iwíáhéra, Mah kegá aiq pútaq Sísá tagaríáh ké wóe iwíáhigehe. Mah pahsí sáhnsháho kegá Sísane sánsá tábúsoqme sehgegeheéna Manikánka Sémísi iwíáh atowana mah pahsí sehiranúwe.

Sémísi ga mah pahsí sehiranúwe.

¹ Ínéwé Sémísi Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqne arambehri aní múge. Néne páhsi sáhnshawe tagahro. Ite Ísara ke airápété téhtaré káhnáh míone. Itene igaqnaréhga wáhnaupeqte kéné marakórapeq abae agunsabé mó ke suwahpeq míáhwe. Ite ómiga néne ehweh sáhnshawe íráhro.

Moke ite áhwáreh naneqka págege aitéh éhwéhne.

² Néne iyahnabo anímáríno, moke áhwáre naneq sínaraq iru ukiqme míáhro. ³ Íre kaweq sunúq sínaq Manikánsabe aiq pútare ateq wene sánsá íre susa peh kawerue sehgirataq págegeue míahrahowe. Minawé aiq tagaríáhwe. ⁴ Wene sánsá íre susa peh kawerue sehgirataq ite kaweqtaq míagehe. Ite kaweqtaq míéhrataqmé Manikánka séhréh aitena wega náina naneq íre tabonahigehe.

Ahtebé iwíáh tabonahi anínká púrerinkehe i éhwéhne.

⁵ Íre ahtebéh anínká Manikánsabe, Ahtebé iwíáh nánio ue púrerínaraq Manikánka ahtebé iwíáh atankéhe. ⁶ Manikánsabe, Nánio ue púrerirataq náninabomo árahinabomo íwíáhiyehboq peh aiq pútaq náninawire íwíáhoró. Wánínka mó kantoq mé kantorinserah árahinabomo íwíáhi anínká mó iwíáh mó iwíáhire. ⁷ Manikánka náninabomo árahinabomo íwíáhi anímé wega íre náwinawire. ⁸ Mó iwíáh mó iwíáhi anínká tábúsoqme arámbéhrí íre miraia peh áhwára áhwáraire. Wega náninabomo árahinabomo íwíáhinsabé Manikánka íre náwinawire.

Tabonah kereq áhnte mensáméhnsánkákáq kéreqsabé irari éhwéhne.

⁹ Sísá tagaríéh aní tabonahínaraq Manikánka wensabé, Anotah aní míáhno atahnana iwíáh íwíáhinkehe. ¹⁰ Uworapeqte náneq kirena áraniwe ehyataginserah áhnte monéákáq ménsáméhnsánkákáq sorupeh aní pukinae. Minayabe Manikánka áhnte moné matíéh ánínsabé, Pehgáriq aní míáhno atahnana iwíáh íwíáhinkehe. ¹¹ Ehbíehbeq anotah patáhitag uworapeqte náneq ehyatague ára megínaraq íre kaweq naneq úkinae. Mina inserah áhnte monéákáq anínká áhnte ahwímí arámbéhrínaraq pukinawire.

Manikánka ite ahbabáqtaqpeq íre móitahráhi éhwéhne.

¹² Menah Manikánka mahraréna, Ínénsabe arutaboiri anínká mókake kagai apéq nánwénaraq oga mía míainkehe íre. Minayabe ahbabárorahi tanáhráq sínaraq mí ahbabáqsabé ahqáho atéh anínká kaweqtaq míahnaraq wega kagai apéq awaq mena iwíáh íwíáhinkehe. ¹³ Mó aniné arupipeqte íwíáhga we abarirana wega, Ahbabárinie íwíáhínaraq, Manikánka mí iwíáh aintéhre íwíáhineho. Írakaumo. Ahbabáqka Maniká íre sabirorahi puana wega mó ke ahbabáqtaqpeq íre móitahráhire.

¹⁴ Téhwe itene irupipeqte íwíáhga morání morániné iwíáh abarire. Minayabe ite ahbabárigheéna iteitene íre kaweq naneqsabé irutaboírúnaga ite ehnenehnenéna péhe éhwéh aitéhre. ¹⁵ Kía míéh íníné arupipeq káriq aní míéhrana mina inserah itene irupipeq ahbabáq iwíáh kéhre. Kía míéh ínínká aní maqmaréhnserah itene irupipeqte

íwíáhgá ahabábq áhwárehre. Áhwárehrana ahabábqka ite saiqnariahnaq áhnte ahabábq aruqarurirataq pukoneheqmóe.

¹⁶ Néne iyahnabo anímáríno, péhe éhwéhnsábé aiq pútare arítého. ¹⁷ Moke kaweq naneqmarí íópeqté Ítéribógá aiq náíre. We peh ahriahri téhrehrebeq mía míai anínéna moke kaweq naneqmarí náí náinire. Mánkánahnka ebeq íre wahtonagéna anehe pehgáriragire. Manikánka íre mina tahnsanire. We íre mó sansá mó sansáni aní míre. We peh ahriahri téhrehrebeq mía míai aníne.

¹⁸ Maniká Iteribo wewega iwíáhéna ite omaq itowe. Omaq itonsabe wene aiq pútaq ehwéh írátáúnaraq aiq pútare atáráúnana wega, Néne animarí móe aitená kaweraitáaire. Téhwé ite kaweraitena anehe mó ke kaweraritankéhe.

Manikáne ehweh ireq sehgióro i ehwéhne.

¹⁹ Néne iyahnabo anímáríno, kawerue íráhro. Mó kegá ehwehnirataq ahkabaqme ireq kawerue iwíáhero. Sene ehweh ireq pehwehrué iwíáhue ehwehnoro. Íre apubúue abiahnsanoro. ²⁰ Apubúue abiahnsano kegá Manikáne kaweq sansá íre miraorahowe. ²¹ Íre mirao naneq sansánkákákq moke ahabábq sansánkákákq áhnte kagaire. Moke mí sansá itene irupipeqté súáhro. Manikánka wene ehweh ayu tahnsa itene irupipeq uqmataire. Minayabe iteite iuwahbeh sansá sueq wene ehweh kawerue sehgióro itene iru kaweritankéhe.

²² Minayabe Manikáne ehweh kawerue sehgióro. Íre peh iahrega íráhro. Írakaumo. Peh iahrega íráhnaraqmé peh iteitene péhe íwíáhyábé aiq pútare atagéhe. ²³ Wehukéninká Manikáne ehweh peh ahrega irena íre sehginaraq we timanopipéq tageh aní tahnsane. ²⁴ Mí aní wene náwíqkakaq auranabiah timanopipéq tagéna timano mitaq marena pokéna wene auranabiah apubúue abitagire.

²⁵ Manikáne ehwehme anotah kawéq éhwéhne. Mí ehwéh irena kawerue sehgióro anímé ahabábqka íre saiqnariahrahire. Mí ehwéh íre abitarusa peh timanopipéq taga tagainserah sáhnshahena kawerue sehginaraq Manikánka, Kaweróne atankéhe.

²⁶ Wehukéninká iwíáhéna, Ínéwé Sísansabé aiq pútare atóge éna Manikánsabe kawerue iwíáh iwíáh atóge éna ahriahri abehq éhwéh iraréna wene péhe éhwéhnká wewe péhenuwíéhre. Mí anínká, Ínéwé Sísansabé aiq pútare atóge éna Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge ime íre awehra q kéh púana peh abehq íwíáhire. ²⁷ Manikáne ehweh sehgiro kegá ehneranimarínseq kéweinínsónseq íre kaweq sunúq séhréh aritera mah marákóipéqté áhbábq sánsá íre miraia peh kaweqtaq mía míaoe. Minawé Maniká awahbeh sansáne.

2

Peh morá sánsá ómi kehinánsábé miraoro i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, itene Wahnah Sísá Karáhé íópeq wahnahni anínsábé aiq pútare atáhwe. Minayabe anotah keyábé iwíáh iwíáhéq kawerariteq pehrápeqte ké inehepeq súého. ² Ite momiwíorabeq kaweq korósíákákq kaweq awáhríq náneqkákákq anínseq tabonah aní subankia korósíákákq anínseqka iteba sirataq mó anínsábé mó iwíáh mó anínsábé mó iwíáhiyeho. ³ Itega kaweq korósíákákq anínsábé, Kaweqtapéq tútuue míahno ateq tabonah anínsábé mobeq koiriwe míahno. Mahtaq igárápí tútuue míahno atého. ⁴ Mira íwíáhome itega korósi tagahnsabé mó ke kaweq kee íwíáhariteq mó ke abehq kée iwíáh arítáhwe. Mira íwíáhome itega saraqmárah wáhnáhmárínká íre kawerue saraqmárahnserah iwíáhowe.

⁵ Néne iyahnabo anímáríno, néne ehweh íráhro. Manikánka mahraréna, Ínénsabe sirutaboíro kegá wahnah wahnahnurabeq awaq miagéhe ire. Wensabé aiq pútare atera kaweqtapéq awaq miagehéna Manikánka mah marákóipéqté tábónáh ké omaq sitéhre.

⁶ Itewe aneqsabé tabonah keyábé síéhruruo? Áhnte mensáméhnsánkákákq kegá ite íre kaweritáh mino. Ite meiqmera ehwehorabeq móítáh mino. ⁷ Manikánka itensabé,

Sísa Karáhéne animarí móe aitéhre. Aitéhrara ménsámehnsánkakaq kéga Sísa Karáhéne kaweq awíqsábé abehq éhwéh atáhwé. Segá mina tahnsa áhbábárowe.

⁸ Maniká itene Wahnahne ehwehnka mahraréna, Arerensabé arutaboironanserah mó keyábéákák arutaboirúno ire. *(Wok Pris 19.18)* Minayabe itega mó keyábé irutaboiro ehwéh sehgiómé kaweq sansánowe. ⁹ Itega anotah keyábé iwíáh iwíáhéq pehrápeqte ke inehepeq súáhmé mina íre kaweq sansánowe. Manikáne ehweh anterúáh púana mi ehwéhnká itensabé ahbabáq ke woe aitéhre. ¹⁰ Minayabe Mósísiga sehgióro ú ehweh áhnte kawerue sehgi ánínká peh morá éhwéh antehrúéhmé wega moke mi ehwéh aiq anterúéhre. ¹¹ Manikánka mahraréna, Mó aniné ahre weh abariiyeho ire.

Wega mó mahraréna,

Mó aní subiq súého ire.

(Kisim Bek 20.13-14; Lo 5.17-18)

Minayabe arega mó aniné ahre weh íre abariia peh mó aní subiq suahnawe arega mi ehwéh aiq anteruahne. ¹² Manikánka sehgióro ú ehwehnká ahbabáq saiqnariahnaq wehuke soraq suahráhire. Wega mi ehwéhnsábé iwíáhéna mah kehiná kéhínáné sánsá saraqmarankéhe. Minayabe iwíáhue kaweq ehwéh iraréq kaweq sansánoro. ¹³ Wehukénká mó keyábé íre arutaboirinaraq Manikánka ehweh aithana tanáhráq mi aní kamah awinkéhe. Mi tanáhráq mó keyábé arutaboiri anínsábé, Kaweróne atankéhe.

Íné aiq pútare atóge i anínká íre kaweq sansanéna abehq iwíáhi ehwéhne.

¹⁴ Néne iyahnabo animaríno, peh morá ánínká mahraréna, Ínéga Sísansabé aiq pútare atóge ire. Wega iraréna Sísansa sánsá íre sehgiomé wene ehwehme peh abehq úkire. Ínéga Sísansabé aiq pútare atóge irarinka we kaweratahráhiro? Írakaumo. Peh wewene ehwehnka íre kaweratahráhire. ¹⁵ Arega Sísa tagariáh wéh áhré tagé korósiakák táhutahuqkakák tabonahotaq ¹⁶ íre náriasa peh ehweh teawenawe arene ehweh peh abehq náneq úkire. Arega wensabé, Tototaq mé ayahbankikitaq mé pehwehweh pokéwahno teawenawe íre náriasa arene ehwehnka árahue séhréh atankéhbo? Írakaumo. Arene ehweh peh abehq náneq úkire. ¹⁷ Arega Sísansabé aiq pútare atóge iwíáhé mó ke íre séhréh aritahnawe arene iwíáh peh abehq náneq úkire.

¹⁸ Mó morá ánínká mahraréna, Mó kéga peh Sísansabé aiq pútare atáhwara mó kéga peh kaweq sansá miraowe ire. Mi ehwéhnsábé teiníe. Arega Sísansabé aiq pútare ate kaweq sansá íre miraónawe ínéga are tagéna arensabé, Árahue Sísa tagariahna aní móne atanínkono? Ínéga kaweq sansá miraonayabé arega tagé ínénsabe, Sísa aiq pútare atahna aní móne ue ahtebahrahóne.

¹⁹ Manikámé peh morá áiné aiq pútare atóge énowe aiq kaweróne. Peh morá mina irarénaga íre awehraq mire. Owainawamarínká moq minayabe aiq pútare atera áhreéra iransánowe. ²⁰ Aiq pútare atahnayabé aiq awehraq mire iwíáhono? Aneqsabé kaweq arámbéhríninkono iwíáhono? Múguwahgu aní móne. Peh morá aiq pútare atóge énowe íre awehraq mire. Mahnayabe áwahewé teiníe.

²¹ Itene igaqna Ébárahmaga Manikáne ehweh sehginieéna wenahni Áhísáhki subiqme titirinaúwe. Wega íre túbáh agia peh Manikáne ehweh segiunsabe Manikánka wensabé, Kaweróne. Kaweqtaq míahne atóge úwe. *(Stat 22.1-14)*

²² Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atena págegeue sehgióráhi ehwéh teawutaq túbáh aginie íre úwe. Wega peh Manikánsabe aiq pútare atóge éna wene ehweh sehginauge iwíáhuwe. Sehgiunka wega Manikánsabe aiq pútare atowe sokigi awuwe. Minawé aiq ahtebaho? ²³ Manikáne ehwehnka mahraréna, Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atonsabe Manikánka wensabé, Kaweróne. Kaweqtaq míahne atóge úwe ire.

Manikánka Ébárahmansabé mó mahraréna,

Arewé néne iyahnabo aní móne atowe úwe.

(Stat 15.6; Aisaia 41.8)

Ébárahmaga Manikáne ehweh kawerue sehgiunsabe mah pukúpéqte éhwéhnká aiq pútaragúwe. ²⁴ Manikánsabe aiq pútare atóge irarime íre awehraq mire. Írakaumo.

Peh Manikánsabe aiq pútare atena wene ehweh sehgi ánínsábé Manikánka, Kaweróne. Kaweqtaq míahne atéhre. Minawé aiq ahtebaho?

²⁵ Weh aebó íní wenáwíq Áráhpae. Téhtaré Ísará ánitégá nahnso kené marakó ahboerageheéna Sósúaga eqmarowe. Eqmarowana Áráhpane nahtaqpeq suyana wega mi anité mehwehue kirabo aritena wenawahpeqte kégá subíyehoéna mó ahtápéq sokigi ariuwe. Wegá miraúnsabe Manikánka, Kaweróne. Kaweqtaq míahne atowe. (Josua 2.1-21; Íbaru Ke 11.31)

²⁶ Wehukeníné awanka wene anonka suena airaiq pokitaq we pusa ání míéhre. Mina inserah Manikánsabe aiq pútare atóge irari anínká wene kaweq sansá íre sehgmé we pusa ání tahnsa míéhre.

3

Itene ehwehme iwíáhue tagéq pehwehrue irarero i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, Manikánka ite síwáhnorúna kené arambehri iwíáhue tagéna págegeue ehweh aitahráhire. Minayabe tagaríáhwe. Wegá mó Sísa tagaríáh kéné arambehri pehwehrue iwíáhue tagehre. Minayabe wehukega momiwíorabeq síwáhnoro ke áhnte úkiyeho. ² Ite ómiga mótaq mótarue áhwára áhwáraúne. Ehweh iraré tanahráq ahriahri áhwára áhwára ehwéh íre irari anímé kaweqtaq mía míaire. Wene áwéhipeqté éhwéh kawerue wahnahni puana wega wene moke anonka kawerue wahnahnatiahrahire.

³ Anotah ka wenáwíq ósiga itene ehweh kawerue irankeheéq áwéhipeq áhíniraté iyarone. Miraonaga ite iuwahbehrabeq ósiga meiqmena móitéhre. ⁴ Sípi soberi sansánsábé iwíáhoró. Sípiwe anotah nanere. Anotah soirírinka sípi tauntahunue pagunoráhire. Sípi soberi anínká pehgáriq awánkátaté miraiá náneq paberéhraana sípiga wehukenínká pokinie irabeq pokire. ⁵ Mina inserah anehbíwé pehgáriq naneréna peh anotah arámbéhrí kéhre. Anehbíga mó ke ahbabáratahráhire.

Ite tagarionawe pehgáriq irágá anotah irárawe abae ague uworapeqté áhnte awánká tahrahire. ⁶ Ahbabáq ehwéhme ira tahnsáne. Pehgáriq irágá anotah irárawe abae aginserah ahbabáq ehwéhmká moq abaeue anotah agirana mó ahbabáq áhwárehre. Iraipéqté éhwéhmká ahbabáq iwíáh áhwárehraana ahbabáq anotah agorahire.

⁷ Moke ménkámehnkámé, kabarame, weheme sóreq wanípípeqté páhmé wehukene kirabo kamarí úkorahowara wahnahnarítáhe. ⁸ Mó morá anínká wewene ahbabáq ehweh íre saiqnarena wahnahnatiahrahire. Wehenka wehuke pehrana pukorahire. Ahbabáq ehwéhmká apubúue abae agéna wehenka wehukení pehnserahnire.

⁹ Itene íwéhipeqté éhwéhmká itene Wahnah Maniká Iteribonsabé iwíáh iwíáh ateq anehe mó ke Manikánka we tahnsá miraro keyabé abehq éhwéh arítáhe. ¹⁰ Iwíáh iwíáh ate ehwéhmkákáq abehq éhwéhmkákáq peh morá áwéhipeqté sire. Minawé íre kaweq sansáne. ¹¹ Néne iyahnabo anímáríno, arahnome kaweq né wanínkákáq abiqnóno wanínkákáq morábíté íre sire. ¹² Pópo awánkátáq inunara será íre iyahráhire. Párúq nahníáqtáq pópo será íre iyahráhire. Abiqnóno wanínká né waní íre úkorahire. Minayabe kaweq ehwéhmkákáq ahbabáq ehwehmkákáq peh morá áwéhipeqté sime anotah íre kaweq sansáne.

Kaweq iwíáhi anínká kaweq sansáninkehe i ehwéhne.

¹³ Ite mionarabeqte ahtebia ání kaweq iwíáhi anímé insebo? Ahtebia anínká íre saiyoi anínéna wewene áwíq íre pankeréhre. Peh ahtebia sánsánéna kaweqtaq mía míairara mó kegá we tagéra, Ahtebia áníne igehe. ¹⁴ Itega irupipeq mó keyabé anotah abíáhnánéq ahriahri iteitene íwíq árahue pankeranéhkono íwíáhirataqmé ite ahtebia ké méq kaweq iwíáhúna ke míone íwíáhiyeho. Péhe íwíáhiyeho. Aiq pútaq ehwéhnsábé péhe éhwéhne atého. ¹⁵ Íopeqté Ítéribógá mina tahnsa iwíáh íre áhwárehre. Írakaumo. Mi iwíáhwé mah marákóipéqté iwíáh wíre. Itene irupipeqté iwíáhgá mina tahnsa iwíáh aitéhrana owainawanka moq mi iwíáh aitéhre. ¹⁶ Írátíáhiro. Sirupipeq mó keyabé abiahnsanéra

ahriahri seyene síwíq pankeráh kégá íre kaweqtaq mía míaowe. Íre kaweqtaq mía míaéra áhnte ahbabárowe.

¹⁷ Íopeqté Itéríbógá iwíáh aitéh íwíáhwé ahriahri kaweq iwíáhe. Manikáne Awanka iwíáh aitéh kégá pehwéhue méq uwaréqme méq mó kené ehweh ireq mó keyábé sirutaboírég kaweq sansá ariteq anotah anínseq íre áwíqkakaq anínseqsabé peh morá íwíáhég ehweh pehipi íre iraria miraonehe e ehweh mira aruqaruowe. ¹⁸ Itega uwaréqme peh morá íwíáh kahnaraq minawé sotápéq ayu uqmaráhnserah mire. Uwaréqme peh morá íwíáh kahnaraq peh kaweq sansámáí miraorahúne. Minawé sotápéqté ménsáméhnsá kawerue kírénhserah mire.

4

Mah marákóipéqté sánsánsábé awahbeh anímé Manikáne naruo aní míre i ehwéhne.

¹ Itega ehwehéq tobehírataq mi sansámé aneq áwahe kehro? Itene irupipeqté iuwahbeh iwíáhgá moke mi íre káwéq sánsá áhwáreh mino. ² Ite iuwahbeh naneqmarí íre meyhárhonsabé meyhanehéq mó ke subiq súáhwe. Mó kené ménsámehnsánsabe aigará pabekiraq íre meyhárhonsabé meyhanehéq ehwehue tobehowe. Ite iuwahbeh naneq Manikánsabe, Náio ue íre teawéwe. Minayabe mi naneq íre matíáhwe. ³ Itega wensabé, Náio urome wega aneqsabé íre náiasa túbáh agiro? Itega íre tábúsoqme iwíáhue, Náio urowe. Íre Manikáne arambehri miraonehéq peh iteitene iuwahbeh naneq náio uronsabé túbáh agire.

⁴ Ahbabáq inínká wenawehq auwena mó weh kéréhnserah itega Maniká auweq mah marákóipéqté sánsá sehgiówe. Mah marákóipéqté sánsá sehgi anímé Maniká Iteribone naruo aní míéhre. Minawé aiq iahtebaho? Mah marákóipéqté náneqsabé arutaboiri anínká Manikáne naruo aní úkire. ⁵ Manikáne ehwehnka mahraréna, Manikánka Wenawa eqmaréhrana irupipeq tumíéhre. Itega Manikánsabe kawerue irutaboirigeheéna wega págegeue wahnahnaitéhre íre. Aiq irarinsabé itega, Mi ehwéh peh abehq éhwéhne iwíáhiyeho.

⁶ Manikánka ite anotahtaq séhréh aita aitaire. Minayabe wene ehwehnka mahraréna, Sensíwíq pankeráh kéwé Manikánka íre séhréhia peh ahqáho arítéhre. Sensíwíq íre pankeráh kéwé Manikánka séhréh arítéhre íre. *(Sindaun 3.34)*

⁷ Minayabe iteitene píribahri iwíáh sueq Maniká Iteriboga teí éhwéh kawerue sehgióro. Owainawansabé ahqáho atéhrataq wega iuwena pokinkehe. ⁸ Maniká Iteriboba séq wene ehweh kawerue íráhro. Mirairataq wega iteba séna séhréh aitankéhe. Wehukénínká ayahnkara pabeq paberitaq ayahnkara aiq kawerire. Ahbabáq keo, mina inserah itene irupipeqté áhbábáq sueq kawerurero. Mó iwíáh mó iwíáho keo, itene irupipeq kaweq iwíáhigehboq mah marákóipéqté náneqsabé íre irutaboiroro. ⁹ Itene ahbabáqsabe iwíáhég wíréh wíréh ehweh sueq ibisahro. Itene irupipeqté eyoyói iwíáh sueq íre kaweruraige iwíáho. ¹⁰ Itega Manikánsabe, Íné pehgáriq aní púana ínériahriáh íre awehraq aní míóge teawéro. Teawenana wega séhréh aitena ite moraní moranínue, Anotah aní míahno aitankéhe.

Mó keyábé ehweh arítého i ehwéhne.

¹¹ Néne iyahnabo anímáíno, itega mó ke Manikáne animáínsabé íre kaweq ehwéh ariteq abehq anímáí móe ariteho. Mirairataqmé Manikáne ehwehnsabé moq mina tahnsanowe. Wene ehwehnsabé awahrieh anínká mi ehwéh íre sehgiena, Peh abehq éhwéhne atéhre. ¹² Manikánka webataq sehgióro ú ehweh teí púana wewega ite sainsuena ehweh aitahráhire. Webataq mó ke kaweraritena mó ke íre kawerarítéhre. Minayabe itewe peh wehuke míáh púaq mó keyábé ehweh arítého. Minawé peh Manikáne arambehri wire.

Ite píribahriég saiyo ke míyeho i ehwéhne.

¹³ Táhmáro itega mahraréq, Ahbiah mó ke suwahpeq pokue mitaq peh morá ópéq méq arambehriue áhnte moné meyanéhe ewe. ¹⁴ Mira iwíáho keo, teiníboq írátíáhro.

Mókakeyabé ite íre tagaríáhwe. Mi tanáhráq ite oga míaneherabowamo. Itene oga mé tanáhráq nonahweyah tahnsáne. Nonahweyahnta pehgáriq tanáhráq kένα apubúue sawekinserah itene ogamé tanáhráq moq apubúue parabagorahire. ¹⁵ Minayabe itega iwíáhona ehwéh sueq mahraréq, Itene Wahnahnka kowe aitahnaraq ite oga méq mahraue arambhriehne ero.

¹⁶ Amahnágawé ite itensabé iwíáh iwíáhéq ite iwíq pankereq, Iteriahriáh miraonehe-qmúne ewe. Mina tahnsa píribahri sansámé íre kaweq sansáne. ¹⁷ Kawerue iwíáhúno. Are kaweq sansá miraéyabe ahtebehnaraqmé mi sansá miraúno. Íre mirainaraqmé aiq ahbabáriniewóne.

5

Áhnite mensáméhnsánkákákéyábé irari ehwéhne.

¹ Áhnite mensáméhnsánkákákéq kéq, minayabe ehweh teiniñoq írátíáhro. Itene mén-sámehnsá pehipi kéhnsabé íre kaweq sunúq sína puaq uwo uwo éq ibisahro. ² Itega áhnite mitaq sáhato mensáméhnsá sósahbahrankírana itene kaweq korósíákákéq wenuqka narúéhre. ³ Itene móne ebáhmárí íregárita q pehipi kagairana awehgárogárorara mó kegá tagéra are anah ani móne iwíáhigehe. Itega móneyabé irutaboírég amahnága áhnite soruparáh púana mókake kamah aina tanáhráq íerinawire. Wehukení osoq míéhrana érinserah íerinawire.

⁴ Kawerue írátíáhro. Itene sotápéq arambhriehne ke íre awehraq apéq náriéwara sega itensabé abiahnsa aitera, Íre kawerowe aitáhwe. Maniká itene págege Wahnáhnká sene ehweh aiq íréhre. ⁵ Ite mah marákóipéq méq áhnite kaweq naneq meweq ite iuwahbeh sansánowe. Minayabe wehga mayawenkakaq póéráhq subiqme kahnirinserah Manikánka ite anotahta q kamah ainkéhe. ⁶ Itega kaweqta q míáh ké, itene ehwehnsabé íre ahqáho aitáh kéwé ehweh ariteq subiq súáhwe.

Itega págegeue méq Sísa tuina tanáhráqsábé áwénunoro i ehwéhne.

⁷ Néne iyahnabo anímárinó, itene Wahnah tuina tanáhráqsábé kawerue áwénunoro. Sónsoréh ánínká wene so uqmarena ibonsi tanáhráqsábé áwénunire. Ménsámehnsá kíréhtáq mó ibonsi tanáhráq áwénunéna nera kankeheéna mó áwénunire. ⁸ Sónsoréh ánínká áwénuninserah ite moq itene Wahnah sína tanáhráqsábé kawerue áwénunoro. Wega tuina tanáhráq aiq wahto agi puaq aiq sinawire iwíáhéq áwénunoro.

⁹ Néne iyahnabo anímárinó, mó Sísa tagaríáh kéyábé wensabé wensabé abiahnsa ariteq síéhruirata q itene Wahnahnka moq itensabé ehweh aitanawire. Ehweh aitana tuina tanáhráqmé áhníbóránire. ¹⁰ Néne iyahnabo anímárinó, Manikáne ehweh iraru kegá wenáwírue wene ehweh pahsúónsabe iwíáhoró. Sene naruoga síwíoqnotaq sene arambhriehne íre susa peh págegeue sehgiúwe. Segá mirau serahnoro.

¹¹ Segá Manikáne arambhriehne íre susa peh págegeue sehgiúnsabé se kaweq ke wóe aritone. Naho naho wehukení wenáwíq Sóba míowe. Íre kaweq sunúq weba sítáq wega Manikáne sansá sehgiéna, Maniká kaweq aní mía míaire iwíáhéna pehwehrué míowe. Minayabe Manikánka we séhréh atowaq tagaríáhwe. Manikánka itensabé moq anotahta q arutaboíréna ahriahri séhréh aitéhre.

Íónka tagaríéhtáq aiq pútaruge íre irarero i ehwéhne.

¹² Néne iyahnabo anímárinó, mó kegá itene ehwehnsabé aiq pútare aitageheéq mó naneq áwírue íre irarero. Pópoqnahga tagaríéhtáq aiq pútariahnsanuge íre irarero. Íónka tagaríéhtáq aiq pútariahnsanuge íre irarero. Moke mó mina tahnsa éhwéh íre irarero. Itega mina tahnsa éhwéh irarirata q Manikánka ehweh aitankéhe. Ite kowe iwíáhirata q peh kowe ero. Ahqáho iwíáhirata q peh ahqáho ero.

Manikánka kaweqta q mía míai aniné púreq ehwéh íréhre i ehwéhne.

¹³ Ite míáhrabeqte aniné arupipeq umeh agínaraq wensabé púrerúno atóge. Wene arupipeq eyoyói anínsabé igonkónue Manikánsabe iwíáh iwíáhúno atóge. ¹⁴ Awahre anínsabé Sísa tagaríáh kéréq wahnahno abóáwáh wéhyábé síáhrabúno atóge. Segá

awahre anípa séra itene Wahnah áwirue wéri abaq atera wene awahreyabé púratagéhe.

¹⁵ Manikánka mah awáhré ání kaweratanawire íwíáhue púrerirataq Manikánka mi aniné ahabábq kaqsuena wene awahre kaweratankehe. Kaweratahnana awaho ani míankehe. ¹⁶ Minayabe itene ahabábqmari we teawíoro. Awaho animáí míanehéq we púreratéhoró. Kaweqtaq mía míai anínká Manikánsabe púrerínaraq wega irena págegeue mirainkehe.

¹⁷ Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Éráísae. We peh wehukení ména ite tahnsá míowe. Wega Manikánsabe íre ibonsinkeheéna anotahtaq púrerúwana apahtáro ópéqkákáq mó akáhtáq ópéqkákáq íre ibonsúwe. ¹⁸ Anehe wega mó púrerúwana íópeqté áhnte ibónsúwana mah marákóípeqté ménsáméhnsá kawerue kiowe.

Túbáh aqí anínká ehweh mónkákáq sehginkeheéq koséhréh atáhro i ehwéhne.

¹⁹ Néne iyahnabo animáíno, ite míáhrabeqte ání aiq pútaq ehwéh suena túbáh agínaraq mi ehwéh mónkákáq sehginkeheéq koséhréh atáhro. ²⁰ Mi ahabábq anínká abehq sánsániraq ite séhréh atáhnsábé wene ahabábq sansa súéhraha Manikánka wene áhnte ahabábq kaqsúéh púana wenawa iraipéq íre pokinkehe. Minawé ahreraq matíáhro.

1 Píta Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Sísa tagaríáh ké mó mapéq mó mapérue abae aguwana Pítaga mi keyábé iwíáhéna mah pahsí sehiranúwe. Mah ebéqté páhsípéq sehiranéna, Íre kaweq sunúq iteba sínaraq Sísa sánsá ambubu atawéq kawerue sehgióro. Sísa tagaríáh kéréq wahnahno kegá mi keyábé arutaboírue pehwehrue wahnahnarítáhro. Manikánka píribahri ke íre séhréhia peh ahqáho arítéhre. Owainawansabé anotahtaq ahqáho atáhro ue sehiranúwe. Sísa tagaríáh kegá wene sánsá kawerue sehgiheéna Pítaga mah pahsí sehiranúwe.

Pítaga ebeq sehiranú pahsíe.

¹ Íné Pítane páhsi sáhnsahwe tagahro. Sísa Karáhéga íné omaq intena eqmaq nuwowe. Ite Sísa tagaríáh ké méq Asiu ke méq wáhnaupéqté kéné marakórapeq mía mía ke wóe. Ite Póntúsa marakórápéq Kárétia marakórápéq Kápárosía marakórápéq Esia marakórápéq Pítínia marakórápéq mía míaowe.

² Maniká Iteriboga iwíáhue ite omaq itowana Sísa Karáhéga wene korahqtaté itene irupipeq kawerairáire. Kawerairáirana wene ehweh sehgieq wene kaweq anímári míageheéna Manikáne Awanka séhréh aitéhre. Maniká Iteriboga itene iru ukiq itena anotahtaq séhréh aitéhre.

Ílopeq oga mérapeqsábé áwénuné ehwehne.

³ Itene Wahnah Sísa Karáhéne Abowá, itene Manikánsabe iwíáh íwíáh atone. Manikánka itensabé anotah arútábóiri puana Sísa Karáhé pukúwana iriwe oganúq atotaq ite moq oganúq itowe. Minayabe ite oga mía míaoneheqmúne íwíáhúne. ⁴ Ílopeq pokona tanáhráq Maniká Iteriboga omaq itena áhnte kaweq naneqmarí náinkéhe. Wega mi naneqmarí ílopeq sáharéhra mitaq íre kamarékia peh kaweqtaq kagaire. Minawari awaq meyabe itene iru eyoyóue áwénunúne. ⁵ Itega Sísansabé aiq pútare atona puana Manikánka amahnága págegeue wahnahnaitahnaq mókake kaweqtapéq awaq mianéhe. Anehe tanáhráq Manikánka ite airaiq kawerairahna tanáhráqsábé áwénunúne.

⁶ Mókake ite airaiq kawerairahnayabé iru eyoyóue míáhwe. Amahnága pehgáriq tanáhráq íre kaweq sunúqká ite áhwárawe tagéna kamah aíre. ⁷ Minayabe íre kaweq sunúq iteba sínaraq itega Sísa sánsá ambubu atawéq peh kawerue sehgiратаqmé minawé kaweq sansáne.

Minawé wehukega ebah moné mirao sansá tahnsane. Móne mirao naneq ebáh áwíq kórae. Wehukega mi ebáh kaweraneheéra iraipéq parearáhwana abehq náneq tagirana anehe peh kaweq koráwé kéhre. Itega Sísansabé kawerue aiq pútare atáhnká mi kawéq ebáh kiotaiqme peh kagaire. Kórawe íre kagaorahi nanere. Íre kaweq sunúqká áhwárawe tagáhnaraq itega Sísa sánsá ambubu atawéq peh kawerue sehgiратаqmé mókake Sísa Karáhéga tuinagake itensabé, Kawerowe éna anotah anímári míáhro aitankéhe.

⁸ Itene iuranka Sísa íre tagéq pehipi wensabé irutaboírowe. Amahnága itene iuranka Sísa íre tagia pehipi wensabé aiq pútare ateq anotahtaq iru eyoyóue iwíáh íwíáhowe. Iru eyoyóinsabé irareyabe itene ehweh íre awehra q kéhre. ⁹ Itega Sísansabé aiq pútare atáh puana Manikánka iteiúwa kawerairéhre.

¹⁰ Manikáne Awanka sokigi ariu ehweh pahsuq pahsuro kegá ite kawerairéhra ehwéh naho iraruwe. Iraréra, Wega árahue kawerairéhramo íwíáhéra áwahe kabaréra kasenuwe. ¹¹ Sísa Karáhéne Awanka iwíáh aritowara sega Karáhé éhweh iraréra we érinana anehe anotah aní úkína ehwéh iraruwe. Iraréra, Ite meirahna anínká aneq tanáhráq tuinabomo? Mi tanáhráq aneq ábórarinabomo iwíáhéra,

¹² Itega irarúna ehwéhme íre ite oga mé tanáhráq peh mó tanáhráq aiq pútaragínara mó kegá tagagehe uwe. Naho sega aiq pútaq ehwéh iraréra sehiranurowaq itega

amahnága írátíáhwe. Manikánka Wenawa íopeqté eqmaréhrana kaweq ehwéh tei teino ke págege arítéhrara aiq pútaq ehwéh tei teinowe. Mah ehwéh íopeqté kégá moq ahtebéyabe suwahbehre.

Manikánka ite kaweqtaq míageheéna omaq itéh éhwéhne.

¹³ Minayabe itewe tábúsoqme iwíáhue kaweq sansánoro. Sísa Karáhéga tu-ina tanáhráq anotahtaq séhréh aitankéhe. Minayabe iwíáhue áwénunoro. ¹⁴ Ite múguwahguue míarotaq itene ahabábq iwíáhga saiqnariarire. Amahnága mi ahabábq íwíáh sueq ¹⁵ Manikáne animári míáh púaq wene sánsá kawerue sehgióro. Ite omaq itéh áni ahriahri kaweqtaq mía míainserah ite moq kaweqtaq méq moke mirao sansá kaweq sansánoro. ¹⁶ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, (Wok Pris 11.44-45)

Manikánka anotah apéqtáté ite paiqmaro ehwéhne.

¹⁷ Itega Manikánsabe, Iteriboe atahwe. Wega peh morá íwíáhue ómi wehukene arambehri agehgaqme tagéna sainsúéhre. Minayabe itega mah marákóipéq míáh tánáhráq wensabé áhtenoro. ¹⁸ Itega itene igaqnaréhne abehq sánsá sehgiironka saiqnariowe. Manikánka anotah apéqtáté paiqmaronka saiqnariomé sabiruowe. Ite aiq tagaríahmé móneakáq ménsámehnsánkakaq abehq úkorahi naneq puana wega minarate íre paiqmarowe. Írakaumo. ¹⁹ Sísa Karáhéga itene ahabábqsabe pukúwana Manikánka Sísaane kaweq koráhqtáté ite sabiruanieéna paiqmarowe. Sísaawe awaho sipísípiq áráhq tahnsa ména itene ahabábqsabe pukúwe.*

²⁰ Manikánka mah marákó márakó íre mirarotaq ite meirankeheéna Sísa omaq atowe. Ite séhréh aitankeheéna marakóipeq ábóraraginkehe úwana ábórarúwe. ²¹ Wega ite séhréh aitaráinsabé Manikánsabe aiq pútare atáhwe. Sísa pukútaq Manikánka iriwe oganúq atena wensabé, Anotah aní míahno atowe. Miraúnsabe itega Manikánsabe aiq pútare ateq wene omasa éhwéh moke mirainkéhe íwíáhéq minayabe áwénunowe.

Sísa tagaríah káyábé kawerue irutaboioro i ehwéhne.

²² Itega aiq pútaq ehwéh ireq kawerue sehgiionsabé kaweqtaq míáhwe. Kaweqtaq méq mó Sísa tagaríah káyábé kawerue irutaboioro. Sensabé pehgáriqtaq irutaboiriyehboq anotahtaq irutaboioro. ²³ Manikáne ehwehme oganúq itahráhi ehwéhneéna ahriahri kagainawire. Itega mi ehwéh ireq aiq pútare atáh púana Manikánka irupipeq o awá maqitáráire. Iteiuwa íre pukorahiraq peh ahriahri mía míaoneheqmóe. Manikáne ehweh kagainsabé ²⁴ wene ehwehnka mahraréna, Mah kehiná kéhíná peh wahto tanáhráq mah marákóipéq míáhwe. Se uworapeqté náneq tahnsá míáhwe. Sega iwíáh íwíáho naneqme peh uworapeqté wéhgánáh ára tahnsáne. Uworapeq kírreh náneq ehyatagirana árame pururuqnagire. ²⁵ Itene Wahnahne ehweh mina tahnsa íre miraia peh ahriahri kagainawire ire. (Aisaia 40.6-8)

Mah ehwéhme aiq tei teino kaweq ehwéhne.

2

Ite sunkíkírirabeqte meiqmena téhrehrebeq móito ehwéhne.

¹ Manikánka o awá maqitárái puaq moke íre kaweq sansá súáhro. Péhe éhwéh irareme, moke péhe sánsámé, mó kené ménsámehnsánsabe igará pabekime, éhruru ehwéhme, mi sansámári moke súáhro. ² Inahunah anínká náhsabe arutaboiréna nehnsarah Manikáne ehwehnsabé irutaboioro. Itega mi ehwéh ireq sehgirataq págegeue míahrahowe. ³ Minayabe itene Wahnahnka kaweraitéhmé ahtebéq iwíáh íwíáhowe.

* 1:19: Manikánka sene ahabábqsabe kaweriritankeheéra Ísara kégá sipísípiqtaté Maniká titiratówe. Awahreéna soriqahnú sipísípiq íre subisa peh awaho mío sipísípiqtaté titiruwe. Wok Pris 22.17-25 tagáhnno. Pítaga mi sansá iwíáhéna, Sísaawe awaho sipísípiq áráhq tahnsa míéhre ue sehiranúwe.

⁴ Sísá itene Wahnah oga mía mía wahq tahnsa míre. Weba sero. Áhnte kegá wensabé, Iuwahriehre atówana Manikánka wensabé, Are omaq atóge éna, Arega moke mó ke kiotaikóna aní móné úwe. ⁵ We itene oga mía mía wahq tahnsaniraq weba séq wene nahwiahnsanse tahnsá míagehe. Minayabe Maniká Iteriboga mi nahwíáhnshánséráté wene nah pearankéhe. Ite mitaq Manikáne mibeq mahbeq arítáh ké méq Sísá Karáhéga miraúnsabe Manikánsabe kaweróne ateq wensabé iwíáh iwíáh ataneheqmóe.

⁶ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Írátíáhro. Sálóna sawéhrápéq néne nah pearaníe. Omaq ato anínká mitaq kaweq wahq táhnsá míankehe.* Wensabé aiq pútare atáh kegá anehe íre siyehitanawire ire. *(Aisaia 28.16)*

⁷ Wensabé aiq pútare atáh kegá, We anotah kawéq áníne íwíáhowe. Wensabé íre aiq pútare atáh keyábé Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Nah píáh kegá suto wahqká moke nahwiahnsanse kiotaikire ire. *(Buk Song 118.22)*

⁸ Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Mi wahqmé wehuke siyobeq patame inahnsuoráhowe. Wehukega wahqtaq siyobeq patame surahoneherawoe ire. *(Aisaia 8.14-15)*

Wahqtaq siyobeq patame inahnsuoráhowe Manikáne ehwehnsabé iuwahriehre e kewé ahabárowe. Naho Manikánka iwíáhéna, Mókake mi kegá néne ehwehnsabé suwahríáhnaraq ahabárigéhe úwe.

⁹ Itewe mina tahnsa íre owe. Manikáne kaweq animárí wenkahnáh míageheéna omaq itowe. Itene Wahnahne mibeq mahbeq arítáh ké míageheéna ite omaq itowe. Wega séhréh aitéh árámbehrí teri terinigeheéna ite omaq itowe. Menah ite sunkíkirirabeq míarowana Manikánka itensabé, Máhoru urairaq itega mitaq sueq wene kaweq téhrehrebeq kowíarowe. ¹⁰ Menah íre kaweq ke méq amahnága ite Manikáne animárí míáhwe. Menah wega kamah aieráhuraire. Amahnága wene animárí míáhnshábé íre kamah ainkéhe.

Peh kaweq sansá sehgióneheqmúne i ehwéhne.

¹¹ Néne iyahnabo animáríno, néne ehweh teiníboq kawerue íráhro. Ite wáhnaupeqté ké suwahpeq tahnsá míáhtaq sene ahabábáq íre sehgiówe. Mina onserah itene irupipeqté áhbábáq iwíáhghá iteiúwa áúgi ínehoéq íre sehgióra peh ahqáho atáhro. ¹² Sísá íre tagaríáh ké míáhrabeq tábusoqme sansánéq kaweqtaq mía míaoro. Segá itensabé, Ahabábáq ke woe aitéhrataq itene kaweq sansá tagéra mó iwíáhéra itensabé, Peh kaweq sansáno ke wóe aitagéhe. Mira iwíáhirataq Sísá tuinagake segá Manikánsabe iwíáh iwíáh atagéhe.

Wahnahno kené ehweh íráhro i ehwéhne.

¹³ Itene íopeqté Wáhnáhnshábé iwíáhéq mah marákóipéq wahnahno kené ehweh íráhro. Kámáhní wahnáh ánínseq wega eqmaréh wáhnáh kéreqne ehweh íráhro. ¹⁴ Kámáhní kegá ahabábáq ke kamah ariera kaweq sansáno keyábé, Kawerowe arítáhwe. ¹⁵ Maniká awahbeh sansá sehgióro. Kaweq sansá sehgiónka múguwahgu kené íéhruru ehwéh saiqnaruaqéhe.

¹⁶ Umehga íre saiqnaríéh ké tahnsa míáhro. Mó naneqka ite íre saiqnaríéh púaq, Pehipi ahabáronene iwíáhiyehboq Manikáne arambehrio ke míáhro. ¹⁷ Moke ómiyabé iwíáh iwíáhoru. Sísá tagaríáh keyábé irutaboioro. Manikánsabe áhtenoro. Mah marákóipéqté wáhnáh keyábé iwíáh iwíáhoru.

Sísaga kaweq sansánúnserah itega moq miraoro i ehwéhne.

¹⁸ Mó kené arambehri arítáh kéó, itene marakóipeqté wáhnáhnshábé iwíáh iwíáhéq wene ehweh kawerue íráhro. Íre peh morá kawerue séhréh aítáh wáhnáh kéné ehweh íráhro. Írakaumo. Págegeue wahnahno keyábé áhtenéq sene ehweh moq íráhro. ¹⁹ Mó kegá kamah airaq kaweq sansánirataq Manikánka itensabé, Kawerowe aítankéhe. We awahbeh sansá mirao puana wega itensabé, Kawerowe aítankéhe. ²⁰ Itega

* 2:6: Káríki ehwéhmé íre wahqtaq pabeqme peh ebahtaq pabeqme ehwéh mirarire.

ahbabáriransabé mó kegá iubiqme kamah aírataq kawerowe íre aitahráhi mino. Kaweq sansánirara mó kegá kamah aírataq Manikánka itensabé, Kawerowe aitankéhe.

²¹ Itega kaweq sansá miraigeheéna Manikánka omaq itowe. Sísá Karáhéga itene ahababáqsabe putiotaq wene arupipeq umeh ague wene anonka éruwe. Wega kaweq sansánúnserah itega moq miraoro. ²² Sísaga íre ahababáruwe. Wega péhe éhwéh íre irarúwe.

²³ Segá we abehq éhwéh atótaq wega sensabé íre síwíwiowe. Segá we áwíoqnowana éruataq wega sensabé, Mókake kamah ainauge íre irarúwe. Írakaumo. Manikánka tábúsoqme agehmarena sainsuanawire éna, Wega íné kawerue wahnahnaintankéhe íwíáhúwe.

²⁴ Itene ahababáq sansa sueq kaweqtaq mía míaiageheéna Sísá Karáhé awankátaq táhpawe pukútaq itene ahababáqmari wene anonkataq moke meyowe. Sísane anonkataq purambura agúnka ite kaweraitowe.

²⁵ Itewe sipisípiqka wene ah suena peh tanahraipéq móbuq mahbuq inserahnurowe. Amahnága itene Wahnahpa kouwekowana wega iteiuwa kawerue wahnahnaitéhre.

3

Weh ahreyabé éhwéhne.

¹ Ahrerono, iteruwehqsona ehweh kawerue íráhro. Iteruwehqsonka Manikáne ehweh íre aiq pútare atéhrataq itene kaweq sansá tagagehboq sene ehweh íráhro. Íre itega teríra ehwéhnsabé peh itega kaweq sansánira tagéra, Íné moq Sísá kéraníe íwíáhigehe.

² Íwíáhéra, Néne ahrega kaweqtaq mé sansáni púana, Íné moq Sísá kéraníe íwíáhigehe.

³ Ahrerono, awahriq naneqsabé íre irutaboirono. Kaweq korósíyábé itene iyahra kaweré naneqsabé moke awahriq naneqsabé íre irutaboirono. Íre arene anonkataq awahriq naneqsabé ⁴ peh morá itene irupipeqté kaweq iwíáhyábé irutaboirono. Kaweq iwíáhirataq iru pehwehrue mía míaorahowe. Minawé Maniká awahbeh sansáne.

⁵ Naho Manikánsabe aiq pútare atera wensabé iwíáh iwíáh ató ininsónká mi sansánéra sensuwehqsona ehweh írówe. ⁶ Ébárahmane ahre Sáraha wenawehqne ehweh sehgiena wensabé, Néne wahnah mone atowe. Ahrerono, itega kaweq sansánéq mó naneqsabé íre áhreirataq Sárahe ayahunkawa tahnsa míagehe.

⁷ Weho, itene ahreronsabé iwíáhéq sereq kaweqtaq mía míaoro. Itereq itene ahreronseq oga mérapeq moráráq awaq miagéhe. Ahreroné sinonkame íre págege wehne sinonka tahnsáne. Minayabe itene ahreronsabé iwíáh iwíáhéq pehwehrue arítáhro. Mirairataq Manikánka itene púreq ehwéh irankéhe.

Ahriahri mó ke kaweq sansá aritanéhe i ehwéhne.

⁸ Amahnága teiú éhwéhnikákáq kawerue íráhro. Ite ómiga peh morá íwíáhoró. Moke Sísá tagaríah kéyábé irutaboiréq we séhréh atéhoró. Píribahri iyehboq uwarena ké míáhro. ⁹ Are ahababáratamna aní ahababáratéhneho. Arensabé ehbonawi anínsabé íre kaweq ehwéh atéhneho. Ahababáq sansa pehragé are ahababáratamna anímé Manikánsabe, Séhréh ate kawerato ue púrerúno. Miraigeheéna Manikánka ite omaq itena íáhrabúwe. Itega mó ke séhréh ariteq kaweraritéhrataq Maniká Iteriboga itensabé, Kawerówe aitená séhréh aitankéhe. ¹⁰ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Oga méyabe irutaboiréq kaweqtaq méyabe irutaboiro keo, ahababáq ehweh sueq péhe éhwéh íre teriéro. ¹¹ Ahababáq sansa sueq kaweq sansánoro. Peh morá íwíáhéq iru ukiq itahráhi sansánsabé irutaboiréq sehgióro. ¹² Itene Wahnahka kaweqtaq mía míao ke tagéna sega púrero ehwéh ahriahri irena peh ahababáq sansano keyábé abiahnsa arítéhre ire. *(Buk Song 34.12-16)*

Kaweq sansánirataq iru eyoyóue míahrahi ehwéhne.

¹³ Itega kaweq sansánsabé irutaboiréq sehgiírataq inseréhga kamah aigéhbo? ¹⁴ Itega kaweq sansánirara mó kegá íwíoqnehrataq iru eyoyóue míáhro. Íwíoqnehra keyábé

áhreéq itene irupipeq iwíáh kikiriyeho. Írakaumo. ¹⁵ Itene irupipeq Sísá Karáhénsabe iwíáh íwíáhéq, We itene Wahnah mire íwíáhoró.

Mó kegá itensabé, Itega oga mía míaoneheqmúne íwíáhome aneqsabé mira íwíáhoo éra ahkakebopoq kasenigehe. Kasenirataqmé tábúsoqme terieneheéq íwíáhue mi ehwéh kaweroro. ¹⁶ Kaseno keyabé ehweh ayahqmarahnaraq mi keyábé iwíáh íwíáhéq pehwehrue terio. Kaweq sansánúne íwíáhonehboq kaweqtaq mía míaoro. Kaweqtaq mía míaéq Sísane kaweq sansá sehgiónsábé mó kegá íéhruru aitéhrataq sega anehe iwíáhirame siyehitanae. ¹⁷ Itega kaweq sansánúnaraq Manikánka kowe aritahnara mó kegá íwíoqnehrataq itega kaweq sansánúna puana aiq kawerire. Itega ahbabáq sansánúnaraq mó kegá kamah aírataq ahbabáq sansánúna puana íre kawerire.

Sísaga itene ahbabáqsabe pukéna irigue oganúkú ehwehne.

¹⁸ Sísá Karáhéga miraúnsabe iwíáhoró. We ahriahri kaweqtaq mía míairaq itewe íre kaweqtaq mía míaúne. Wegá Manikánseq itereq insahwé aitanieéna peh morá tánáhráq itene ahbabáqsabe pukúwe. We mónkakáq íre pukinae. We pukútaq wene anonka pukúwana Wenawame íópeq peh oga míéhre. ¹⁹ Oga ména pokue wene ehweh íre sehgiú kene siwamarí karábúsiipéq míótaq kosíwáhnorúwe.

²⁰ Mi ke oga míótaq wehukení wenáwíq Nóah marakóipeq míowe. Nóah míótaq mi kené ahbabáq áhnte agúwe. Áhnte agúwana Manikánka íre apubúue kamah ariuwe. Írakaumo. Peh síwénunúwe. Síwénunúwana Nóahga sípi aiq mirarowana anotah ibónsúnka mi ke wánínkuwe. Wánínkuwara peh Nóahreh karíronání abapete apahtáro ké méra sípiipéq kibekuwe. Kibekuwana wání piotaq íre pukia peh kaweqtaq míówe. (Stat 6.1-7.24, 8.18)

²¹ Pio wanímé píkísah tahnsáne. Itega meweúna wanímé naho Nóah míótaq pio wání tahnsane. Íre itene inonkataté náwíq sorahrueyabe wání meyone. Írakaumo. Ite wání meyonaraq iwíáhéq, Sísá Karáhé iriwe oganúkúnsabe ahriahri wene sánsá sehginauge íwíáhúne. ²² Sísá Karáhéga íópeq pokéna Maniká Iteribone ayah púpeq ména moke íópeqté kéreq mibeqté wáhnáh kéreq wahnahnaritéhre.

4

Itene irupipeqté áhbabáq iwíáh moke súáhro i ehwéhne.

¹ Sísá Karáhéne anonka éruítaq wega iwíáhú serahnoro. Wene anonka éri anínká íre ahbabáq aruqarurire. ² Wegá mah marákóipéq míéh tánáhráq wene ahbabáq iwíáh íre sehgié. Írakaumo. Wene ahbabáq suena Maniká awahbeh sansánire. ³ Menahmé itega Sísá íre tagaríáh kéga ahbabáro serahnurowe. Menah itega mó kené ahre weh abariéq íre kaweq iwíáhéq píah narotaq múguwahgu agéq Manikáne ehweh anterueq péhepehe manikánsábé iwíáh íwíáh arítárowe.

⁴ Amahnága Sísá íre tagaríáh kéga mi ahbabáq sánsámárirí miraotaq itega sereq moráráq íre miraonsabé sega áhtená itensabé íéhruruowe. ⁵ Mókake Maniká anotah sáhsi anínká ehweh aritahnaraq sega irigue sene ahbabáqmari pahsuagéhe. Wegá moke oga míáh kéreq pusa kéreq ehweh aitena sainsuanawire. ⁶ Minayabe moke pukuro ke oga míáhtáq mó kegá Manikáne ehweh teri terinuwara írówe. Maniká oga mía mía inserahnigeheéra teriuwara írówe. Irera ahbabáq kega onserahnéra sinonka pukuwe.

We séhréh atéhoró i ehwéhne.

⁷ Moke náneq parabagina tanáhráq aiq wahtonire. Kawerue púreronehboq tabasíwe méq tábúsoqme iwíáhoró. ⁸ Kiotaiki sansá teiníboq íráhro. Moke Sísá tagaríáh ánímárirí wensabé wensabé irutaboiratéhoró. Irutaboirinaraqmé mó anínká are ahbabáq atahnaraqmé arega íre iwíáhue ahrreraq matiankehe.

⁹ Maniká tagaríáh kéga iteba sirataq kawerue séhréh ariteq iru eyoyóue wenáwíoro. Mirairataqmé mi keyabé íre síéhruru arítáhro. ¹⁰ We tagaríáh ké séhréh aritageheéna Manikánka itensabé arutaboirena morání moránínue kaweq naneq íátáire. Kaweq naneq íátáinsabé wene sánsá kawerue sehgieq we séhréh atéhoró.

¹¹ Manikánka, Néne ehweh terio atéh anínká wene ehweh tábúsoqme irarinkehe. Séhréh ariteh anínká Manikánka págege atahnana séhréh aritankéhe. Mirairataq tagehra kegá iwíáhéra, Sísá Karáhéne sansá aiq kaweq sansáne éra Manikánsabe iwíáh iwíáh atagéhe. We anotah anínéna áhnte págege aní mía míai puaq wensabé ahriahri iwíáh iwíáh atanéhe. Aiq miraoneheqmúne.

Sísá áwíoqnonserah ite moq íwíoqnagehe i ehwéhne.

¹² Néne iyahnabo anímárino, itensabé nirutaboiruge. Íre kaweq sunúq ite áhwáreh tanahráq sínaraq áhteniyeho. Íre kaweq sunúq áhwáreh naneqka peh morá ínéba sire íwíáhiyeho. Írakaumo. ¹³ Mó kegá Sísá Karáhé áwíoqnonserah ite íwíoqnehrataq iwíáh iwíáhoró. Minayabe wega tuinaraq itene irupipeq eyoyóinaq iwíáh iwíáhigehe. ¹⁴ Itega Sísá Karáhéne sansá sehgiónsábé mó kegá íre kaweq ehwéh aitéhrataq iru ukiqme míáhiro. Manikáne Awa págege kiotaiki anínéna iteba mía míai puaq iru eyoyóue míáhiro.

¹⁵ Mó aní subiq suewé, aebówé, ahkaragárawe, mina tahnsa ahbabáq íre miraoro. Íre itereq wehgaq mire pehragahro. Itega mina tahnsa ahbábárotaq mó kegá kamah aiémé minawé áhnte iyehiteh sansáne. ¹⁶ Ite Sísá tagaríáh ké míáhnsábé mó kegá íwíoqnehrataq minawé íre iyehiteh sansáne. Mó kegá ite Sísá Karáhéne animarí móe aitéhnsábé iyehitegurégúiyehboq peh Manikánsabe iwíáh iwíáh atáhiro.

¹⁷ Ehweh aite tanahráq aiq sire. Mi tanáhráq ite Manikáne animarípa ebeq áhwáranáe. Anehémé Manikánka wene kaweq ehwéh anterúáh ké ehweh aritena anotahtaq kamah arí mino. ¹⁸ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Tábusoráh ké kawerariteyabe págege sansáne. Manikánsabe suwahrieh ahbabáq kéwé árahiro? Árahue kawerarítankéhbo úwe. *(Sindaun 11.31)*

¹⁹ Manikánka kowe aritahnara mó kegá íwíoqnehrataq peh kaweq sansá miraéq Manikánsabe, Arensabé aiq pútare ateq arene sánsá sehgióneheqmúne teawéro. Teawirataqmé wega kawerue wahnahnaitankéhe.

5

Sísá tagaríáh kéréq wahnahnarite ehwéhne.

¹ Sísá tagaríáh kéréq wahnahno keo, ehweh teiníboq írátíáhiro. Íné moq Sísá tagaríáh kéréq wahnahnu aní múge. Sísá Karáhé awankátaq éruwana pukútaq niuranka tagahwae. Wega tuina tanáhráq kaweq naneq náiena anotah aní ména kawerue wahnahninkehe. Minayabe Sísá tagaríáh ké kawerue wahnahnarítáhiro. ² Sipsisípiq wahnáhnká wene kamarí wahnahninserah ite moq Maniká tagaríáh kéréq kawerue wahnahnarítáhiro. Wehukega pagu pagunonsabé mi arámbéhrí mirainie íwíáhiyeho. Peh Manikánka miraoro aitéhnsábé we tagaríáh kéréq kawerue wahnahninie íwíáhoró. Mi arámbéhríunsabé ápeq meyanie íwíáhiyehboq peh mi arámbéhríyábé irutaboirue miraoro.

³ Mah marákóipéqté wáhnáh kéga págegeue wahnahno serahninyehboq pehwehrue méq kaweq sansánirataq itega wahnahnarítáh kéga tagéra sega moq pehwehrue méra kaweq sansánigehe. ⁴ Mirairataq kiotaqme wahnáh tuinaraq wega itensabé, Kawerowe aítankéhe. Mi tanáhráq wega náina naneq íre parabagia peh ahriahri kagainawire.

Manikánka píribahri ke íre séhréh aritankéhe i ehwéhne.

⁵ Mahbigaunseq o menahwénsónsero, Sísá tagaríáh kéréq wahnahno kené ehweh íráhiro. Ite ómi píribahri sansá sueq mó kené ehweh ireq we séhréh atéhoro. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Sensíwíq pankeráh kéwé Manikánka íre séhréhia peh ahqáho aritéhre. Sensíwíq íre pankeráh kéwé Manikánka séhréh aritéhre ire. *(Sindaun 3.34)*

⁶ Minayabe iteitene iuwahbeh iwíáh sueq Manikánsabe, Wahnahnainte séhréh ainto teawírataq wewega iwíáhína tanáhráq anotah aní míahno aítankéhe. ⁷ Wega itensabé arutaboiritéh puáq moke ite iwíáh kikiro naneq teawéro.

Owainawansabé anotahtaq ahqáho atáhiro i ehwéhne.

⁸ Itene naruo anímé owainawane. Anotah pusí tahnsa kanká wah pawe nanieéna ahkabaqmena nogínserah wega wehuke ahbabáq aitanieéna ahkabaqmena nogíre. Minayabe áwéh panantágínaq tagaríáhro. ⁹ Sísansabé aiq pútare ateq owainawansabé anotahtaq ahqáho atáhro. Ite tagarionawe íre itebataq moke mah marákóipéq Sísá tagaríáh ké moq síwíoqnehrara siru umehire. Owainawanka íwíoqnáhnaraq minayabe iwíáhéq wensabé ahqáho ata ataoro.

¹⁰ Ahriahri Sísá Karáhéreq oga mérapeq mía míageheéna Manikánka itensabé arutaboíréná omaq itowe. Manikámé áhnte séhréh aitéh áníne. Minayabe wahto tanahráq iru umeh agínana Manikánka ite kaweqtaq míageheéna anotahtaq págege aitankéhe. ¹¹ We ahriahri págegeue kiotaqme aní mía míaire. Aiq pútaq ehwehne.

Páhsi parabagínai ehwéhne.

¹² Sísá tagaríéh ání wenáwíq Sáírae. Íné tagaríómé wega Sísane sánsá kawerue sehگیرe. Mah karíq páhsí sehiraninie ugana wega íné séhréh aintéhre. Ite kaweq iwíáh aitanieéna Manikánka séhréh aitéh éhwéh sehiranue teiúge. Wene aiq pútaq sansá kawerue sehگیرóro.

¹³ Pábíróni suwahpeqte Sísá tagaríáh kégá itensabé iroro ewe. Manikánka se moq omaq sitowe. Náníbáq Máhkaga moq itensabé iroro ire. ¹⁴ Moke mibeqté Sísá tagaríáh keyábé irutaboírég we mehweh atéhoró.

Ite Sísá Karáhéreq mía míao puana Manikánka iru ukiq itéhre.

2 Píta Ebeq sáhnshahwe ahtebe ehwehne.

Píta wene anehete pahsí sehiranútaq péhe éhwéh síwáhnoro kegá Sísansabé aiq pútare atáh ké síwáhnorúwe. Péhe kégá íre kaweq iwíáh aritehoéna Píta mah pahsí sehiranúwe. Sísá itene Wahnah tuina tanahráqsábé kawerue siahtebageheéna mah pahsí sehiranue teriuwe.

Píta anehe sehiranú pahsíe.

¹ Íné Pítane páhsi sáhnshahwe tagahro. Sísá Karáhéga íné omaq intena eqmaq nuwowana wene arambehri mira aruqaruruge. Maniká Iteriboreq Sísá Karáhé ite meirena kaweritéh ánínseq kaweqtaq mía míaéra ite séhréh aitehye. Séhréh aitehya puaq Sísansabé aiq pútare atáráúnanserah itega moq aiq pútare atáhwé. ² Itega Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreq tagaríáh púara sega ite áhntetaq séhréh aitera iru ukíq itagéhe.

Manikáne animárí míageheéna wega ite omaq ito ehwéhne.

³ Sísá Karáhéwé anotah anínéna kaweqtaq mía míaíre. Wega inserahnue mía míageheéna ite omaq itowe. We Maniká ména págegeue séhréh aitéh púaq ite wene ehweh ireq kaweqtaq míahrahúne. ⁴ Wega kaweqtaq ména séhréh aitanauge i ehwéh teíre. Mi ehwéhme áhnte kawéq éhwéhne. Itega mi ehwéhnsábé aiq pútare atéhrataq wega séhréh aitanawire. Wega séhréh aitéhknká mah marákóipéqté áhbabáqká ite íre saiqnariahrahire. Íre saiqnariahrahí puaq Manikánka inserah kaweqtaq mía míaorahowe.

⁵ Minayabe iwíáhéq Sísansabé aiq pútare ateq kaweq sansánoro. Kaweq sansánéq ahtebahro. ⁶ Ahtebéq tabasíwe míáhro. Tabasíwe méq Sísane sánsámé íre túbáh agia peh ahriahri sehgióro. Sísane sánsánsábé íre túbáh agia peh ahriahri sehgieq Manikánka kaweqtaq mía mía inserahnoro. ⁷ Manikánka kaweqtaq mía mía inserahnéq we séhréh atéhoró. Séhréh atéheéq mó keyábé irutaboíro.

⁸ Itega kawerue mirairataq itene Wahnah Sísá Karáhéne sansá ahtebéq kawerue sehgióneheqmóe. ⁹ Mi kawéq sánsá íre sehgióra kewé sirupipeqté aúra pira ké tahnsa móe. Manikánka sene ahbabáq kawerarítaráime aiq sibitagire.

¹⁰ Néne iyahnabo anímáríno, Manikánka ite omaq itena íahraburairaq we kétówe. Sísane sánsá ambubu atawéq kawerue kéréhro. Kawerue kéréhrataq mókake wene sánsá íre suagéhe. ¹¹ Itega wene sánsá íre susa peh kawerue sehgiórataq itene Wahnah Sísá Karáhé, ite meirena kaweritéh ánínká ahriahri wahnah wahnahnirabeqte ónsá siitena itensabé, Mahbeq kíoro aitankéhe.

¹² Teiú éhwéh ireq kawerue iwíáhigeheéna ahriahri teiena iahreraq itaníe. Mi ehwéh ireq aiq pútaq sansá sehgiuruq sehgiuruwe. ¹³ Teiú éhwéh kawerue iwíáhigeheéna amahnága oga míó tánáhráq mónkakákq iahreraq itóge. Iahreraq itómé kaweq sansáne iwíáhige.

¹⁴ Íné írátíomé pehgáriq mókake íné pukéna ninonka suanauge. Minawé itene Wahnah Sísá Karáhéga pahsuqme teniátáire. ¹⁵ Amahnága mah ehwéh tei teinunsabé pukonaraq iahreraq matawéq iwíáhigehe.

Manikánka Sísá téhreh awuwara eqmaro kega tago ehwéhne.

¹⁶ Itene Wahnah Sísá Karáhéga págege sansá miraúnsabe teiune. Wega mó tu-inaraqsábé teiune. Mah ehwéhme íre wehukene áwahe ehwehne. Írakaumo. Íre wehukega iwíáhue áhwárawe irarenserah ehwéhne. Manikánka Sísá págege atena téhreh awuwaq itene iuranka tagahwane. ¹⁷ Maniká Iteriboga sáwéhrapeq Sísansabé iwíáh iwíáh atena kaweq téhreh naneqkakákq ábóraragéna mahraréna, Mah anímé niruní

nénáhní míre. Wensabé nirutaboíréna wega miraime íné nuwahbeh arámbéhríi aní míre úwe. ¹⁸ Itega mi sawéhrápéq méq íópeqté éhwéh irarútaq itene iahrega irahwáne.

¹⁹ Mi ehwéh aiq íráhwansabé Manikáne ehweh iraru kené ehwehme aiq pútaq ehwéhne íwíáhuge. Manikáne ehweh iraru kené ehweh kawerue íráhro. Sunkíkírirabeq áráhmuga téhrehrra tagahnserah Manikáne ehweh iraru kené ehweh ireq ahtebahrahowe. Tuembíná kiembogirana áhníbórá téhrehre. Mina inserah itega Sísá tagaríáhn-sábé irupipeq téhrehre.

Manikáne Awanka iwíáh aritowara Manikáne ehweh pahsúó ehwéhne.

²⁰ Téhwe teiéna ehwéh kawerue ahtebagehboq írátíáhro. Manikáne ehweh iraru kené sehírame wehukega seriahríáh íre ahtebahrahowe. ²¹ Manikáne ehweh iraru kegá íre seyega iwíáhue Manikáne púku sehíranuwe. Manikáne Awanka mi ke iwíáh aritowara sega Manikáne ehweh pahsúówe.

2

Manikánka ahabábq ke kamah arinawire i ehwéhne.

(Súta 4-13)

¹ Naho mó kegá péhenéra, Itewe Manikáne ehweh irarúna ke úne éra peh seyene péhe éhwéh irare irareuwe. Segá miraunserah mókake iteba péhe éhwéh íwáhnorira ke méra íre kawerorahi ehwéh mótaq mótarue íwáhnorigehe. Itene Wahnánka sene ahabábqasabe paiqmarowara sega wensabé ahqáho atéhra puana wega apubúue kamah arinkéhe.

² Segá íre kaweq sansá sehgirataq tagehra kegá aiq pútaq sansánsábé éhru-ruigehe. ³ Íwáhnorira kegá mónega sigará pabekína puara itene móne meyaneheéra ehnenenue péhe éhwéh teigéhe. Sene ahabábqasabe sáhnshíhí ánínká íre peh áwé tagehre. Sene ahabábqmari moke aiq tagaríéh púana we tábúsoqme ehweh aritena kamah arinkéhe.

⁴ Íópeqté kégá ahabáruataq Manikánka anetaníbo íre iwíáhia peh iraipéq sitowe. Se sunkíkíri matáipéq méra ehweh aritahna tanáhráqsábé áwénunowe. ⁵ Naho naho Nóahga ahabábq keyabé, Kaweqtaq míáhro teri terinúwana Manikánka mi ahabábq ké íre peh áwé tagówe. Wega, Wání pio atowana wání pionka moke wehuke subipáhraruowe. Subipáhraruowara peh morá Nóahreq abapete téhranítéreq kaweqtaq míówe.

⁶ Sóróma suwahpeqte kéreq Kómóra suwahpeqte kéreqka áhnnte ahabáruwana Manikánka ehweh aritena ira kekiarowana mi anótáh matábúrará moke irarawe tabipáhraguwana peh tanah úkúwe. Miraúnsabe mókake ahabáruwana kegá mi ehwéh irera iwíáhue tagagehe. Itene ahabábq sansa íre súáhnraqmé ite moq kamah ainawire iwíáhigehe.

⁷ Sóróma suwahpeq iraranaútaq kaweqtaq mía míaú ani wenáwíq Áróta mitaq míówe. Mibeqté kégá áhnnte ahabáruwana ahkaragáruwana Árótaga kaweqtaq mía míaúnsabe tagéna wene arupipeq umehúwana Manikánka mi ke subipáhraruanaútaq Áróta meqmena móbeq móatowe. ⁸ Áróta ahabábq keba mía míaútaq mó wehekáh mó wehekáhnue sene ahabábq sansa tagéna sene ahabábq ehweh irena sega Manikáne ehweh anterúónsabe wene arupipeq umeh agu aguúwe.

⁹ Íre kaweq sunúq sínaraq Manikánka Nóahreq Árótareq séhréh aritonserah ite kaweqtaq mía míaúna ke moq séhréh aitahráhire. Anotah ehwéh aritahna tanáhráq íre suriahnaraq Manikánka ahabábq ke auráq matawéna kamah arinawire. ¹⁰ Ahabábq kene sirupipeqté iwíáh sehgiara mó kené weh ahre abaríera Manikáne ehwehnsabé abehq éhwéhne iwíáhira kewé Manikánka anotahtaq kamah arinkéhe.

Mi ahabábq kéwé píribahri saiyo ke méra íre áhrea peh íópeqté kiotaiko keyábé abehq éhwéh arítáhwe. ¹¹ Íópeqté kégá mi píribáhrí ké kiotaikéra anotah pagégé ké méra mó íópeqté ké Maniká míéhrabeq kiotaiko keyábé íre ehweh arítáhwe. ¹² Íre ehweh arítáhwara ahabábq kega áwéhq poeráhq tahnsa méra peh se suwahbeh sansánowe.

Wehukega áwéhq poeráhq pahwana pukinserah mi kené ahabábáqka kamah arinara íre kaweragoneherawoe. Segá íre ahtebah naneqsabé éhruruowe.

¹³ Segá mó ke ahabábarítónsabe mi kegá moq ahabábaritagéhe. Segá íre peh inokáhpeq ahabábera wéhékáhnkakaq suwahbeh ahabábáq miraéra minayabe iwíáh iwíáhowe. Itega táhutahurorabeq sega sene siyehiteh sansánonsabé ite íre kaweraitera sene péhe sánsánsabé iwíáh iwíáhowe.

¹⁴ Segá ahabábaroneheéra mó kené ahrero siwahnkanéra, Abariinie iwíáhowe. Se ahriahri ahabábáqsabe suwahbehre. Sísane sánsá íre moke ahtebah ke ahabábarigeheéra péhe éhwéh síwáhnoro kegá ehnenenue pagu pagunarítáhwe. Mó kené ménsámehnsánsabe aigará pabeki iwíáh sirupipeq ahriahri kagaire. Mó kake Manikánka mi ahabábáq ké anotahtaq kamah arinkéhe. ¹⁵ Segá aiq pútaq sansá suera aura pira kánká tanahraipéq móbuq mahburue nogínserah mi kegá ahabábarowe.

Wehukení wenáwíq Péóri míowana wenahni wenáwíq Péráma míowe. Pérámaga iwíáhéna, Ahabábáq sansanonaraq ápeq náninkéhe éna móneyabé arutaboirána ahabábarúwe. Teiú kéwé mina tahnsanowe. ¹⁶ Tónkiwarí íre ehwehnorahi kamári míowana peh morá Pérámane tónkiga wehukene ehwehnue Pérámansabé, íre kaweróne atowana wega mi kané ehweh irena múguwahgu sansá suena túbáh agúwe.

¹⁷ Ahabábáq kewe wání arahno taraqnáginserah ké tahnsa móe. Mi kewé sóiririrana sabona abae aginserah ké tahnsa móe. Se anotah sunkíkírirabeq míageheéna Manikánka sunkíkírirabeq omaq marowe. ¹⁸ Segá píribahri saiyo ehwehnowe. Mó kegá sene ahabábáq suera peh míáhwe. Peh míáhwara teiú áhbábáq ké síúgio ke méra mó ke ahabábaritagheheéra sensabé, Mó kené weh ahre abarioro éra ehnenenue pagu pagunarítáhwe.

¹⁹ Pagu pagunaritera síúgira keyábé, Itene sánsá mirairataqmé mó naneqka itene iru íre umehinawire. Mó naneqka ite íre saiqnarianawire éra iuwahbáhna sansámé pehipi miraigehe ewe.

Mi ehwéhmé mó ke teriutaq seyene ahabábáq sansanká se saiqnaríéhre. Aneq sansápópoq wehukení saiqnariahnaqmé wewe awahbeh sansá íre miraorahire. Írakaumo. Mi sansánsá we aiq saiqnaríéh púana peh mi sansá sehgire.

²⁰ Mah marákóipéqté áhbábáq sánsánsá wehuke saiqnaríéhtáq itene Wahnah Sísa Karáhé éhweh irera wensabé aiq pútare atáhwe. Ai q pútare atáhwana sene ahabábáqka saiqnaríéhtáq Sísa ite kaweritéh ánínká sabiruena kawerarítéhre. Kawerarítéhra sene ahabábáqka mó saiqnaríéhrra anotahtaq íre kaweqtaq míaneherawoe. Téhwe sega Sísane sánsánsabé iuwahriehre iwíáhurolaq se íre kaweqtaq míarowe. Segá, Ahabábáq sansa sueq Sísane sánsá sehgieneheqmúne iwíáhéra anehe sene ahabábáqka mó saiqnaríéhrra se anotahtaq íre kaweqtaq míáhwe. ²¹ Mi kegá kaweqtaq míáh sánsá íre tagaríáhtáq tahirímé peh ákáhtaq kamah arí irino. Kaweqtaq míáh sánsá aiq tagaríáh púara anehe kaweq éhwéh sinehepeq súéhrrataq anotahtaq kamah arinkéhe.

²² Itene igaqnaréhga pabeqme éhwéh mahraréra, Ianká mugiq suena kouwekue mina mugiq súéh náneq mó sewe nanae uwe. Mó pabéqmé éhwéh mahraréra, Póeráhqne abowágá wene ka pabeq paberatéhra mi kanká apubúue segarúpípeq kaboririre uwe. Mina inserah wehukega Sísane sánsá sinehepeq suera sega suto ahabábáq mó sehgirataqmé mah pabéqmé éhwéhtaré aiq pútaragire.

3

Itene Wahnah tuina tanáhráqsabé éhwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, mah pahsíwé anehte pahsí sehiranue íúge. Itega kaweq iwíáhigeheéna mah pahsíréré sehiranue iahreraq ítóge. ² Manikáne ehweh iraru kegá anehe sína naneqsabé púkuipéq teiúwe. Sene ehweh iwíáhigeheéna ínega iahreraq ítóge. Itene Wahnah ite kaweritéh áníné éhwéh moq iahreraq ítóge. Wega eqmaro ke teriátáirara sega iteba séra teiátówaq itega írátárowe.

³ Téhwe teiú éhwéh íráhro. Anehe tanáhráq sene sirupipeqté áhbábáq íwíáhgá saiqnariahna kegá iteba sigehé. Segá itensabé iwiréh aitera ⁴ mahraréra, Ínéga kiwekinauge ú anímé eheq míehro? Wega íre tuinkéhe. Itene igaqnaréh pukutaqkákáq amahnágaákáq Manikánka moke ménsámehnsá téh miraronserahnue peh kagai mino igehe.

⁵ Segá mirariransabé Manikánka irarú ehweh áhwára áhwáraue iragéhe. Naho naho Manikánka irarútaq ío miraréna anehe sóreq waní ákáhpípeq mah marákó marákó mirarowe. ⁶ Manikánka mó irarúwana anotah waní pionka moke mah marákó marákó íre kawerarowe. ⁷ Manikánka aiq irarúnka íopeqkákáq mah marákó marákóákáq amahnága kagaire. Ehweh aritahna tanáhráq wega moke ahabábáq ke ehweh aritena mah marákó marákó iraragúno atahnana moke toráh aginawire.

⁸ Itene iyahnabo anímáríno, teiú éhwéh ibitarúéhboq írátíáhro. Maniká itene Wahnahnka, Peh morá wéhékáhnkákáq 1 táhúséni (1,000) opéqkákáqsábé peh monseráh tánáhráre íwíáhíre. ⁹ Manikánka omasa éhwéh íre miraurainsabé aiq túbáh agire íwíáhoo? Írakaumo. Ite iraipéq pokiyehoéna íwénunire. Itene ahabábáq sueq wene ehweh sehgiheéna íwénunire.

Mah marákó marákóákáq íónkakaq parabaginae i ehwéhne.

¹⁰ Itene Wahnah tuina tanáhráqmé aebóí anínká sinserahnue mi tanáhráq sinae. Mi tanáhráq íopeqté anotah ehwéhneína íopeq tabanaginae. Moke mibeq kéh náneqmarí toráh aginae. Mah marákó marákóákáq moke mitaq kéh náneqmarínkákáq parabaginae. ¹¹ Moke minawari apubúue toráh agína puaq itene sánsánsábé iwíáhíre tagahro. Ite kaweqtaq mía míaeq Manikáne sansá moke kawerue sehgióro.

¹² Mirairataq Manikánka tuina tanáhráqsábé áwénunoro. Mi tanáhráq apubúue sinkeheéq wene sánsá kawerue sehgióro. Mi tanáhráq íomé toráh ague parabaginae. Anotah irágá púana íopeqté náneqmarí moke toráh aginae. ¹³ Manikánka o marakóákáq o ionkákáq miraraníe úwe. Mitaq peh tábúsoqme kaweqtaq mía míaira kegá míagehe úwe. Minayabe áwénunúne.

Itene Wahnah tuina tanáhráqsábé kawerue áwénunoro i ehwéhne.

¹⁴ Néne iyahnabo anímáríno, mi tanáhráq áwénunúnayabé wega itensabé, Kawerowe aitankeheéq moke itene ahabábáq sueq kaweqtaq méq we awahbeh sansánoro. ¹⁵ Itene Wahnahnka íre apubúue kamah aiasa pehwehíre íwénuni tanáhráq wensabé áhrabo ke kawerarítankéhe. Minayabe iteruwah, itene iyahnabo aní Pora Manikánka ahtebia íwíáh atowána sehiranue teiátáire.

¹⁶ Ínéga teiú éhwéh Poraga moq moke wene páhsi sehiranue teiátáire. Wene ehweh mó ehwéhme páhsuqme ehwéh kéhrana mó ehwéhme págege ehwéh kéhre. Mi pagégé éhwéhme íre tábúsoqme iwíáhoraho kegá múguwahguéra úbíráhbíq ehweh síwáhnorowe. Íre peh morá Porane sehira mó Manikáne púkuipéqté éhwéhnkákáq moq úbíráhbíq ehweh síwáhnorowe. Segá miraonsabé anotah kamáh arinkéhe.

¹⁷ Néne iyahnabo anímáríno, ite anehe sína tanáhráqsábé tagaríáhwe. Manikáne ehweh anterúáh kegá péhe éhwéh íwáhnorotaq sene ehwehnsabé aiq pútare ariteq kaweq sansá súéhboq kawerurero. ¹⁸ Itene Wahnah, ite kaweritéh ání, Sísa Karáhéga séhréh aitahnaq wene sánsá kawerue ahtebahro. Amahnágaákáq wensabé iwíáh íwíáh ateq ahriahri wensabé iwíáh íwíáh atanéhe. Aiq mire.

1 Sóni Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Sóniga mah pahsiákáq 2 Sóni pahsiákáq 3 Sóni pahsiákáq Sokigi pukúákáq mó wenáwíq kéh pukúákáq sehiranúwe. Mah pahsiápéq sehiranue mahraréna, Sunkíkírirabeqte kéné péhe éhwéh sehgiyehboq peh téhrehrebeq nogóro. Itega morání moráninkáue moke mó keyábé irutaboiroro. Peh morá Manikáne ahninkáwáreq mía míaó kegá oga mérapeq awaq miagéhe ue sehiranúwe. Áhnte kegá oga mérapeq awaq miageheéna mah pahsi sehiranúwe.

Sóniga ebeq sehiranú pahsía.

*Sísa Karáhéwé oga mía míai Ehwéhne i ehwéhne.
(Sóni 1.1-14)*

¹ Oga mía míai Ehwéh* ánínsábé teiúge. Mi Ehwéh téh míó anínsábé teiúge. Wene ehweh irahwáne. Itene iuranka we tagahwane. Itega we tagéq itene iyahnkaratáté wenaneq táhtorahwáne. ² Oga mía míai aní tuerígútaq itega tagéq teiune. Oga mía míai anímé Maniká Iteriboreq mía míaéna tuerígútaq we tagahwanayabé teiune.

³ Itega we tagéq wene ehweh ireq minayabe teiune. Itereq itereq morá íwíáhonehéq teiune. Maniká Iteriboreq wenahni Sísa Karáhéreq itereqka morá íwíáhonehe. ⁴ Itega moráráq itene irupipeq anotah íwíáh íwíáhonehéq mahnawé sehiranue teiune.

Itega peh téhrehrebeq mía míaoneheqmúne i ehwéhne.

⁵ Sísa Karáhéga irarú ehweh ireq teiune. Manikámé téhrehnserahni aní míre. Wene arupipeq pehgáriq sunkíkíq íre kéhre. Peh téhrehnka inserahni aní míre. ⁶ Itereq Sísa req morá íwíáhúne irarúna kegá sunkíkírirabeq míáhnaraq itega péhenéq aiq pútaq sansá íre sehgiune. ⁷ Wega téhrehrebeq mía míainserah itega mía míaúnawe itega morá íwíáhúnana wenahni Sísa Karáhéne korahqtaté itene ahbabáqsabe moke kaweraita aitaire.

⁸ Itega iraréq, Ite íre ahbabáq animarí múne irarúnaga itene irupipeqte péhe éhwéhnká péhe aitéhre. Péhe aitéhrana aiq pútaq ehwéh itene irupipeq íre kéhre. ⁹ Itene ahbabáqsabe Maniká pahsuqme teawunawe we kawerue tábúsoqme iwíáhéna itene ahbabáqsabe insahwé aitená itene irupipeqté áhbábáq íwíáh moke kaqíúwéhre. ¹⁰ Ite íre ahbabárúne irarúnaga Manikánsabe, Péhe aní móne atonana itene irupipeq wene ehweh íre kéhre.

2

Sísaga íéhnehéna insahwé aitéhre i ehwéhne.

¹ Néne animaríno, ite íre ahbabárigheéna mahnawé sehiranue teiúge. Ahbabárúnaraqmé Sísa Karáhéga Maniká Iteribone auranabiahtapeq ména íéhnehire. Sísa Karáhéwé peh kaweqtaq mía míai aníne. ² Manikánka itene ahbabáqsabe abiahnsa aitéh púana insahwé aitankeheéna Sísaga wene korahqtaté paiqmarowe. Íre itebataq itene ahbabáqsabe, moke mah kehiná kéhínáné ahbabáqsabe insahwé aitéhre.

Maniká tagariéh anínká wene sánsá sehgiúne i ehwéhne.

³ Itega ahtebahrahúnawe Manikánka sehgióro ú ehweh sehgiónaraqmé itega we aiq tagarione. ⁴ Wega sehgióro ú ehweh anetaníbo éna, Ínéga we tagaríoge irari anínká péhenéna wene arupipeq aiq pútaq ehwéh íre kéhre. ⁵ Wega sehgióro ú ehweh sehgi anínká Manikánsabe aiq pútaq arutaboiratéhre. Itega iahtebahrahúnawe mi sansá miraonaraqmé itereq wereq moráráq mía míaúne.

* 1:1: Ehwehme Sísa Karáhé. Sóni 1.1-5,14 tagáhno.

⁶ Wereq mía míauge iraréna aníno, Sísaga kaweqtaq mía míainserah are moq kaweqtaq mía míáuño. ⁷ Néne iyahnabo animáríno, o sehgióro i ehwéh íre sehiranue teiúge. Írakaumo. Mah ehwéh itega téhwe író ehweh míre. Wega naho sehgióro ú ehwehmé itene iahrega író ehweh míre. (Sóni 13.34)

⁸ Sunkíkíqmé parabagirana amahnága aiq téhrehre. Ai q téhreh puana Sísaga wene animárínsábé arutaboírinserah itega moq sensabé irutaboírowe. Itega sensabé irutaboíronsabé wega naho sehgióro ú ehweh peh o ehweh tahnsa úkire. Mi ehwéhnsábé sehiranue teiúge.

⁹ Ínéga téhrehrebeq míoge irari anínká Sísá tagaríéh ánínsábé, Nuwahriehre ime we peh sunkíkírirabeq mía míaire. ¹⁰ Wenawahrah anínsábé arutaboíri anínká téhrehrebeq nogíre. Téhrabeq nogírana mitaq mó morá inahnsuoráhi naneq íre kéhre.

¹¹ Sísá tagaríéh ánínsábé nuwahriehre íwíáhi anínká sunkíkírirabeq míéhre. Sunkíkírirabeq nogí púana, Eheq pokugamo éna sunkíkírinka we saiqnaríéh puana wene auranka íre tagahrahire.

¹² Néne animáríno, Sísaga wenáwírue itene ahabábáqsabe insahwé aitéh púana sehiranue teiúge.

¹³ Nániboreho, téh mío ani tagaríáh púana sehiranue teiúge.

Náníbáqmarino, itega ahabábáq ani kaqsuq kaqsuro puana sehiranue teiúge.

¹⁴ Néne animáríno, itega Maniká Iteribo tagaríáh púana sehiranue teiúge.

Nániboreho, téh mío aní tagaríáh púana aiq sehiranue teiúge.

Náníbáqmarino, ite págegeue míáh púana aiq sehiranue teiúge. Manikáne ehweh itene irupipeq kagairaq ahabábáq ani kaqsuq kaqsuro puana aiq sehiranue teiúge.

Mah marákóipéqté sánsánsábé íre irutaboíroro i ehwéhne.

¹⁵ Mah marákóipéqté sánsánsábé mahtaqté náneqkákáqsábé íre irutaboíroro. Mah marákóipéqté sánsánsábé arutaboíri anínká Maniká Iteribonsabé íre arutaboírorahire.

¹⁶ Sirupipeqté áhbábáq íwíáhga sirutaboírome, auranka tageh mensáméhsánsábé aigará pabekime, píribahri saiyo sansámé, moke mah marákóipéqté sánsámé, Maniká Iteriboga íre áhwárehre. Írakaumo. Mina moke peh mah marákóipéqté áhbábáq sánsa míre.

¹⁷ Mah marákó marákó parabaginawire. Moke mah marákóipéqté sánsánsábé moq parabaginawire. Parabagínana mah marákóipéqté aigará pabeki naneqkákáq íwíáh íwíáhúna naneqkákáq moq parabaginawire. Parabagínara Maniká awahbeh arámbéhrí mira aruqaruro kewé ahriahri mía míaoneherawoe.

Sísá Karáhéne naruo ábórarago ehwéhne.

¹⁸ Néne animáríno, amahnága anehe tanahráre. Mó kegá, Sísá Karáhénsabe ahqáho atahna anínká sine urowaq aiq írátáúne. Írátáúnara amahnága wensabé áhnte ahqáho atáh ké aiq míáhwe. Ai q míáh púaq amahnága anehe tanahráq aiq sime tagarione. ¹⁹ Mi kegá itereq méra íre ite tahnsá íwíáho ke míáh púara ite iuwera pokowe. It e tahnsá íwíáho ke míáhtáq tahirímé itereq mía míáuña irino. Seg a ite iuwera pokonsabé se íre ite kahnáh móe íwíáhorahúne.

²⁰ Manikánka Wenawa iteba eqmatairana iwíáh aitéh púaq itega moke aiq iahtebahwe.

²¹ Ai q pútaq ehwéh íre írátíáhnsábé sehiranue teiugo? Írakaumo. Ai q pútaq ehwéh ai q írátíáh púana sehiranue teiúge. Ai q pútaq ehwéhnká péhe éhwéh íre úkorahi puana sehiranue teiúge.

²² Péhe ánímé insebo? Manikánka itene ahabábáqsabe kaweraitena tumeirankeheéna omaq ato aní íre Sísá wire irari anímé wewe péhe aní míre. Maniká Iteriboreq wenahninseqsabé íre ai q pútare arítéh anínká wewe Sísá Karáhéne naruo aní míre. ²³ Sísá sinehepeq súáh kéga Maniká Iteribo moq sinehepeq súáhwe. Sísansabé ai q pútare atáh Maniká Iteribonsabé moq ai q pútare atáhwe.

Manikáne Awanka moke ai q pútaq ehwéh íwáhnorire i ehwéhne.

²⁴ Itega téh író ehweh kawerue ambubu atawéq sehgióro. Mirairataq Maniká Iteriboreq wenahninseq itereq moráráq mía míaiagehe. ²⁵ Sísá Karáhéga itensabé, Oga mérapeq awaq miagéhe éna ínénéga irarúnsabe aiq awaq miagéhe teiátáire.

²⁶ Péhe éhwéh tei teino keyábé sehiranue teiúge. ²⁷ Sísá Karáhéga Manikáne Awa iteba eqmatairana itereq mía míaéna ite moke íwáhnori puaq, Mó íwáhnori aní insebo íwíáhiyehboq Manikáne Awanka moke íwáhnorinkehe. Wega íre péhenia peh aiq pútaq ehwéh íwáhnorire. Wega íwáhnorinserah Sísareq mía míaoro.

Amahnága ite Manikáne animárí múne i ehwéhne.

²⁸ Néne animáríno, wega tuinagake itega íre iyehitegurégúia peh kawerire íwíáhigehboq Sísareq mía míaoro. ²⁹ We kaweqtaq mía míai aní míre íwíáhéq moke kaweqtaq mía míao ke wene animárí úkurowe íwíáhorahowe.

3

¹ Maniká Iteriboga itensabé anotahtaq arutaboiritéhre. Arutaboiritéhnsábé wega, Néne animárí móe aitéhre. Ite aiq pútaq wene animárí múne. Ahbabáq kehiná kéhínánká Manikánsabe, Iwahriehre atáh púara itensabé moq, Iwahriehre aitéhwe.

² Néne iyahnabo animáríno, ite amahnága Manikáne animárí múne. Mókake ite aneq tahnsánue míanehnkono? Amahnága mina íre ahtebóne. Sísaga tuinagake itega we kawerue tagéq we tahnsánue míaneheqmúne. Mina aiq ahtebóne. ³ Sísaga kaweqtaq mía míaire. Minayabe wensabé áwénuno kegá moq kaweqtaq méyabe suwahbehrra kaweqtaq mía míaoowe.

Ahbabáqsabe teí éhwéhne.

⁴ Ahbabáro kegá Manikánka sehgióro ú ehweh aiq anterúáhwe. Ahbabáqmé aneqpomo? Manikánka sehgióro ú ehweh anterúáhmé minawé ahbabáq míre. ⁵ Sísaga itene ahbabáq meyanieéna wehukení úkue tuména ahriahri íre ahbabáq ani mía míaire. Mina aiq ahtebahwe. ⁶ Sísareq mía míai anínká íre ahbabáq aruqarurire. Ahbabáq aruqaruri anínká Sísá íre ahtebéna we íre tagariéhre.

Sísaga owainawane arambehri sabiruanieéna tumío ehwéhne.

⁷ Néne animáríno, mó kené péhe éhwéhnsábé, Ai q pútaq ehwéhne aritého. Sísaga kaweqtaq mía míai inserahnue kaweq sansá mira aruqaruri anínká kaweqtaq mía míaire. ⁸ Téhwe owainawanka ahbabáq aruqarurú púana amahnága ahbabáq aruqaruro kewé owainawane animárí móe. Owainawane arambehri sabiruanieéna Manikáne ahninkáwágá wehukení úkue tumíowe.

⁹ Manikánka oganúq atéh ánínká íre ahbabáq aruqarurire. Manikáne Awanka wene arupipeq mía míai puana we íre ahbabáq aruqarurire. Manikánka oganúq átéh púana we íre ahbabáq aruqarurorahire. ¹⁰ Manikáne animárí inseréhbo? Owainawane animárí inseréhbo? Mahraue tagahrahúne. Ahbabáq aruqaruro kewé íre Manikáne animárí móe. Manikáne animárínsábé suwahrieh kewé íre Manikáne animárí móe.

Wensabé wensabé arutaboiratéhoru i ehwéhne.

¹¹ Wensabé wensabé arutaboiratéhoru. Mi ehwéhme naho naho aiq író ehwehne. ¹² Wehukení wenáwíq Kéinie. Wega miráú serahniyeho. We owainawane aninéna wenábáq subiq suowe. Aneqsabé subiq suoo? Wenábáqka kaweq sansánúwana we ahbabáq sansanéna wenábáq subiq suowe.

¹³ Nánuwahraho, mah marákóipéqté áhbábáq kegá itensabé suwahriehre eme íre áhtenoro. ¹⁴ Menah itewe pusa ké tahnsa míaraune. Amahnága itega Sísá tagariáh keyábé irutaboírúnayabé oga míone ue tagariahrahúne. Mó keyábé íre sirutaboiro kewé peh pusa ké tahnsa míáhwe. ¹⁵ Mó Sísá tagariéh ánínsábé awahrieh anínká wehukení subiq súéh aní tahnsa míéhre. Wehukení subiq súéh ánime oga mérapeq íre awaq miahráhire. Minawé aiq ahtebahwe.

¹⁶ Sísaga itensabé anotahtaq arutaboiri puana itene ahbabáqsabe pukúwe. Wega aiq miraúnsabe irutaboire sansa ahtebóne. Wega miraúnsarah itega moq Sísá tagariáh

kéyábé irutaboírég séhréh aritanéhe. ¹⁷ Wehukenínká áhnte mah marákóipéqté mén-sáméhnsá matawéna Sísá tagaríéh ání tabonah aní tagéna wensabé ayaqnehnsabé mi anínká Manikáne arutaboírég sansa íre sehگیرe. Minawé aiq tagarione. ¹⁸ Néne animáríno, ínégá mó keyábé nirutaboírúge pehipi irariyehboq séhréh arítáhro. Peh morá séhréh arítáh kégá aiq pútaq sirutaboíro ke míáhwe. Minayabe itega séhréh aritaneheqmúne.

Moke Sísá tagaríáh kégá siru eyoyóue míahrahowe i ehwéhne.

¹⁹⁻²⁰ Itega Sísá tagaríáh kéyábé irutaboírég séhréh arítáhnaraqmé itega aiq pútaq wene ehweh sehgiune íwíáhorahúne. Itene irupipeqté íwíáhgá ite ehweh aitašnaraq itene iru págegeue umeh agirana Manikánka moke tagaríéhre. Wene íwíáhgawé itene irupipeqté íwíáh kiotaikire. Minayabe íwíáhég Manikánseq míá míáéq iru eyoyó agorahire.

²¹ Néne iyahnabo anímáríno, itene irupipeqté íwíáhgá íre koti aitašnaraqmé ite Manikáne auranabiahtapeq iriwe méq págege ke míone. ²² Wegá sehgióro i ehwéh sehgieq we awahbeh sansá miraúnawe wegá itene púreq ehwéh irena náire.

²³ Manikánka sehgióro i ehwéhnká teímé wenahni Sísá Karáhénsabe aiq pútare ateq wegá teínserah wensabé wensabé arutaboíratéhoró. ²⁴ Manikánka sehgióro i ehwéh sehgió kéwé wereq míá míaowana wegá sereq míá míaire. Wegá Wenawa iteba eqmaréhrana itereq míá míaire. Itereq míá míáéna we sokigi aímé itereq Manikánseq moráráq míá míáúne.

4

Péhe éhwéhnsabé aiq pútare arítéhboq íwíáhue tagahro i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, áhnte péhe éhwéh teri terino ke mah marákóipéq míáhwe. Segá, Manikáne Awanka itensabé íwíáh aitéhre éra péhenowe. Sene ehwehnsabé aiq pútare arítéhboq kawerue íwíáhue tagahro. Wehukegá ite íwáhnorirataq Manikáne Awanka íwíáh aritehrápómo. Mó anínká íwíáh aritehrápómo éq íwíáhue tagahro. ² Sísá Karáhé wehukení úkue tumíowe irari anímé aiq pútaq íwíáhowana Manikáne Awanka mi íwíáh arítéhre. Minayabe itega, Manikáne Awapomo íwíáhirataq áhwárawe tagéq ahtebagehe.

³ Sísá Karáhé íre wehukení úkue tumíowe irari anímé péhe íwíáhirana Sísá Karáhéne naruo anínká mi íwíáh atéhre. Manikáne Awanka mi íwíáh íre atéhrana peh owainawanka mi íwíáh atéhre. Mira íwíáho kegá peh Sísá Karáhéne naruo míáhwe. Mi péhe éhwéh irare kegá seneherawoe éhwéh írátówe. Segá amahnága mah marákó marákóipéq aiq míáhwe.

⁴ Néne animáríno, ite Manikáne animárí móe. Itega péhe kéné ehweh íre irasa se saiqnarúáhwe. Árahue saiqnaruahó? Péhe éhwéh irari awánká mah marákóipéqté kéné sirupipeq míéhra Manikáne Awanka mi awá aiq kiotaikire. Manikáne Awanka itene irupipeq míéh púana itega moq péhe kéné ehweh aiq saiqnarúáhwe. ⁵ Péheno ke mah marákóipéqté ké púara peh marakóipeqté éhwéh irarirara mó marákóipéqté kégá sene ehweh irera sehgiówe.

⁶ Itewe íre mína tahnsanéq peh Manikáne animárí múne. Maniká tagaríáh kégá itene ehweh írátíáhwe. Manikánsabe suwahrieh kegá itene ehweh íre írátíáhwe. Minayabe itega íwáhnori ehwéh ireq íwíáhue tagéq aiq pútaq ehwéhnkákáq péhe éhwéhnkákáq saraqmaraháhowe.

Manikánsabe arutaboíri anínká mó keyábé moq arutaboírínkehe i ehwéhne.

⁷ Néne iyahnabo anímáríno, Manikánka ahriahri arutaboíri aní míéh púaq wensabé wensabé arutaboíratéhoró. Sirutaboíro kewé Manikáne animárí méra Maniká aiq tagaríáhwe. ⁸ Manikánka ahriahri arutaboíri aní míéh púara mó ke séhréh ariteyabe suwahrieh kegá Maniká íre tagaríáhwe.

⁹ Ite oga míá míáigeheéna Manikánka webataq wenahni mah marákóipéq eqmarowe. Eqmaronsabe ite tagarionawe Maniká anotahtaq arutaboíraitéh aní míéhre. ¹⁰ Itega

naho Manikánsabe íre irutaboírowane. Téhwe wega itensabé arutaboíraitena itene ahabábáqsabe insahwé aitanieéna wenahni eqmarowe. Sísaga wene korahqtaté paiq-marankeheéna eqmarowe.

¹¹ Néne iyahnabo anímáríno, Manikánka itensabé anotah arútábóíraitéh púaq itega wensabé wensabé arutaboíratéhora. ¹² Itene iuranka Maniká íre tagarione. Íre tagéq itega wensabé wensabé arutaboironaraqmé we itereq mía míaire. Mía míaeéna séhréh aitéhraq itega mó keyábé kawerue irutaboírúne.

¹³ Ite tagarionawe Manikánka Wenawa iteba eqmaréh púaq Manikánseq itereq moráráq mía míauéne. ¹⁴ Mah kehíná kéhíná oga mía míaiageheéna Maniká Iteriboga wenahninká insahwé aitankeheéna eqmarowe. Minayabe tagéq teiune.

¹⁵ Sísá aiq pútaq Manikáne ahninkáwá wíre atéh anímé wereq Manikánseq moráráq mía míaoýe. ¹⁶ Aiq pútare ateq ite tagarionawe Manikánka itensabé anotahtaq arutaboíraitéhre. Itensabé arutaboíraitéhnsabé mó keyábé irutaboírúne.

Manikánka arutaboíré sansa áhwárehre. Áhwárehraq mó keyábé irutaboírúnaraq ite Manikánseq mía míauana we itereq mía míaire. ¹⁷ Maniká arutaboíri aní mía míainserah ite mah marákóipéq mé tanahráq mó keyábé anotahtaq irutaboíraritone. Minayabe wega ehweh aitahna tanáhráqsabé íre áhreuéne. ¹⁸ Arutaboíri anínká íre áhreire. Arutaboíré sansanká áhree sansa kaqsuahráhire. Ahabábáq aninká, Kamah aníneho éna áhre aruqaruréna arutaboíri aní íre míahrahire.

¹⁹ Manikánka itensabé téh arutaboíraitó púaq itega amahnága mó keyábé irutaboírúne. ²⁰ Manikánsabe nirutaboíruge i anínká mó Sísá tagaríéh anínsabé awahriehre éna anetaníbo íwíáhime wega péhe íwíáhire. Wega Sísá tagaríéh aní tagéna Maniká íre tagehre. Minayabe wega tageh anínsabé awahrieh puana Manikánsabe íre arutaboíratéhre. ²¹ Sísaga sehgióro ú ehwehncá mahraréna, Manikánsabe arutaboíratéh anínká ín tagaríáh kéreq moq arutaboíraritahro uraire.

(Sóni 13.34)

5

Sísá tagaríáh kéga mah marákóipéqté áhbábáq sánsá suqsuro ehwéhne.

¹ Manikánka itene ahabábáqsabe kaweraitena tumeirankeheéna omaq ato anímé Sísá wíre íwíáho kewé se Manikáne animárí móe. Maniká Iteribonsabé sirutaboíro kewé wene animárínsabéákák moq sirutaboírowe. ² Itega tagarionawe itega Manikánsabe irutaboírég wega sehgióro i ehweh sehgiunayabé Manikáne animárínsabé moq irutaboírúne.

³ Itewe Manikánsabe irutaboírúna kegá wega sehgióro i ehweh kawerue sehgiune. Wega sehgióro i ehweh sehgieyabe itene irupipeq íre umehi naneq mire. Írakaumo.

⁴ Manikáne animárínká mah marákóipéqté áhbábáq sánsá suqsurowe. Wensabé aiq pútare atonaga ahabábáq sansa kiotaikéq mi sansámárí suahráhuéne.

Manikánka wenahni éhweh pahsúéh éhwéhne.

⁵ Insega mah marákóipéqté áhbábáq sánsá kiotaikéna suahráhiro? Sísá aiq pútaq Manikáne ahninkáwá wíre atéh anínká mah marákóipéqté áhbábáq sánsá kiotaikéna suahráhire. ⁶ Sísá Karáhéga wání meanieéna Sóniba súwe. Íre peh morá wání meanieéna mah marákóipéq tuwe. Írakaumo. Itene ahabábáqsabe pukinieéna tuwe. Itene ahabábáqsabe pukúwana wene korahq tuwe. Manikáne Awanka aiq pútari aní púana wega Sísá éhweh peh aiq pútaq ehweh tei teinire. ⁷ Apahtáro éhwéhncá wene sánsá teíre. ⁸ Manikáne Awanka teí éhwéhncákák wání meawu ehwehncákák korahq tu ehwehncákák mi ehwéhtarógá peh morá éhwéh teíre.

⁹ Wehukene ehweh ireq aiq pútaq ehwéhne irarúne. Manikáne ehwehncá wehukene ehweh anotahtaq kiotaikire. Manikánka wenahni éhweh teímé íráhro. ¹⁰ Manikáne ahninkáwánsabé aiq pútare atéh anínká Manikáne ehweh wene arupipeq aiq íréhre. Wene ehwehnsabé íre aiq pútare atéh anínká Manikánsabe péhe aní móne atéhre. Wene

ahninkáwá éhwehnsabé íre aiq pútare atéh púana wega Manikánsabe péhe aní móne atéhre.

¹¹ Manikánka teí éhwéhmé oga mérapeq awaq miageheéna wega oganúq ítéhre. Wenahninká miraúnsabe oganúq ítéhre. ¹² Manikáne ahninkáwáreq mía míai anímé oga mérapeq awaq míéhre. Manikáne ahninkáwáreq íre mía míai anímé oga mérapeq awaq miehro? Írakaumo. Oga mérapeq íre awaq míéhre.

Itega oga mérapeq awaq míone éq aiq irona ehwéhne.

¹³ Manikáne ahninkáwánsabé aiq pútare atáh kéo, itega oga mérapeq aiq awaq míone éq ahtebageheéna sehiranue teiúge. ¹⁴ Itega Maniká awahbeh iwíáh sehgieq wensabé, Miraúno únana itene ehweh íréhre. Wensabé íre áhreéq peh weba kúnana itene ehweh íréhre. Minawé aiq tagarione. ¹⁵ Ite tagarionawe itega púrerúna ehwéh wega moke íréhre. Minayabe itega wensabé, Náio teawénaraqmé wega náinawire tagarione.

¹⁶ Sísá tagariéh anínká we íre pukorahi ahbabárinaq tagéq Manikánsabe kawerato ue púreroro. Púrerirana Manikánka kaweratankéhe. Íre pukorahi ahbabáqsabé sehiranue teiúge. Pukorahi ahbabáqsabé púreroro íre teiúge. ¹⁷ Moke íre tábúsoréh sánsámárimé aiq ahbabáq míre. Mó ahbabáqmé pukorahi ahbabárirana mó ahbabáqmé íre pukorahi ahbabáre.

¹⁸ Itega tagarionawe Manikáne animárínká íre ahbabáq aruqaruowe. Írakaumo. Manikáne ahninkáwágá wene animarí wahnah wahnahni puana owainawanka íre saiqnariahrahéna se pehragarítéhre. ¹⁹ Moke mah marákó marákó owainawane ayahpeq kéhrana peh itewe Manikáne animarí míone. Minawé aiq tagarione.

²⁰ Mahraue tagarionawe Manikáne ahninkáwágá séna Manikáne iwíáh aitéhraq minayabe aiq pútari aní tagariahrahúne. Aiq pútari anínseq wenahni Sísá Karáhéreq itereq moraráq mía míáúne. Sísá Karáhéwé aiq pútaq Maniká ména ahriahri mía míai aníne.

²¹ Néne animaríno, péhepehe maníká pehragéq peh móbeq míáhro.

2 Sóni Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Mah pahsíipéq Sóni áwíq íre kéhrara peh ahtebia kégá Sóniga aiq sehiranúwe íwíáhowe. Segá iwíáhome wene naruoyabé áhreu púana wenáwíq íre sehiranúwe. Mina únserah wega Sísá tagaríáh kée íwíáhéna omaq atéh ínínseq wene animárínseqsabé pabeqme ehwéhne sehiranúwe. Áhnte ahtebíá kégá mira íwíáhowe. Ite íre tagarione. Páhsi sehiranú aninká mahraréna, Mó keyábé irutaboירו. Péhe éhwéh tei teino kegá Sísá Karáhé wehukení úkue tumíonsabe íre aiq pútare atáhwe. Mi kewé Sísá Karáhéne naruo woe ue sehiranúwe.

Sóniga ákáhpi sehiranú pahsíe.

¹ Manikánka omaq atéh ínínseq arene animárínseqsabé íné Sóni aboawah wehéna teiúge. Itega aiq pútaq sansá sehgiónsábé itensabé nirutaboירו. Íre ínébataq ínégá peh ómi aiq pútaq ehwéh sehgió kéreqka itensabé irutaboירו. ² Aiq pútaq ehwéh itene irupipeq kagaéna ahriahri mitaq kagai puaq itensabé irutaboירו. ³ Maniká Iteriboreq wenahni Sísá Karáhéreqka ite séhréh aitera sirutaboیرaitera iru ukiq itehye. Segá aiq pútaq sansánéra itensabé sirutaboیرaitehye.

Mó keyábé irutaboیرé sansa kawerue sehgióro i ehwéhne.

⁴ Itene animarí aiq pútaq ehwéh sehgiónsábé iwíáh íwíáhuge. Segá Maniká Iteriboga sehgióro ú ehweh aiq íráhwe. ⁵ Ínéga teiú éhwéhmé kawerue íráhro. Íre o sehgióro i ehwéh sehiranue teiúge. Mah ehwéhmé itega téh aiq írátó ehwéhne. Wensabé wensabé arutaboiratéhoró éhwéh teiúge. ⁶ Irutaboیرé sansamé mahraue kéhre. Manikáne sansá sehgióro ire. Wega sehgióro ú ehweh téh írátówe. Mi ehwéhmé mahraréna, Irutaboیرé sansa kawerue sehgióro ire.

Sísá Karáhéne ehwehme ambubu atawéq sehgióneheqmúne i ehwéhne.

⁷ Áhnte péhe éhwéh irare ke mah marákóipéq míáhwe. Segá Sísá Karáhé wehukení úkue tumíonsabe íre aiq pútare atáhwe. Mina tahnsa kéwé péhe iwíáh aitahráho ke méra sewe Sísá Karáhéne naruo woe. ⁸ Itega kaweq arámbéhriuronsabé ápeq tabanagínehboq kawerurero. Itene ápeq moke meyangéhboq kaweroro.

⁹ Sísá Karáhéne ehweh suena mó ehwéh sehgió ánímé Maniká moq aiq áúwéhre. Sísá Karáhéne ehweh ambubu atawéna sehgió ánímé Manikánseq wenahnínseqka wereq mía míaóye. ¹⁰ Íre Sísá Karáhéne ehweh peh mó ehwéh íwáhnori aninká iteba sínaraq we mehweh atého. Itene nahupeq móátéhboq peh áwérakahro. ¹¹ Péhe éhwéh íwáhnori aní mehweh atéh áninká wene ahababáq sansa séhréh atéhre.

Sóniga mi ke koragéyabe awahbeh ehwéhne.

¹² Íné áhnte mó ehwéh kéhranawe amahnága pépahqtaq sehiranéyabe nuwahriehre. Iteba koragéyabe nuwahbehre. Iteba konaraq itereq moraráq ehwehnéq mi tanáhráq iwíáh íwíáhonehe. ¹³ Manikánka omaq atéh ínín arenanahnone animarínká itensabé iroro ewe.

3 Sóni

Ebeq sáhnshawe ahtebé ehwehne.

Mah pahsípeq Sóni áwíq íre kéhrara peh ahtebia kégá Sóniga sehiranúwe íwíáhowe. Páhsi sehiranú aninká wene iyahnabo aní aboawah wehgá sáhnshahinkeheéna sehiranúwe. Wega mahraréna, Ahbabáq sansa pehragé peh kaweq sansánúno. Ahbabáq aruqaruri anímé Maniká íre tagaríehre ue sehiranúwe.

Sóniga anehe sehiranú pahsíe.

¹ Káíúsio, íné aboawah wehne páhsi sáhnshawe tagáhno. Ínéga arensabé aiq pútaq nirutaboíruge. ² Néne iyahnabo aníno, arenawa kaweqtaq mía míaime aiq tagaríóge. Mina ónanserah are kaweqtaq mé awaho ani mía míainkeheéna púreratóge. ³ Arega aiq pútaq ehwéh sehgiiona puah arewe kaweqtaq mía míaoéne. Mó Sísá tagaríáh kégá séra mi ehwéh teniátónsabé nirupipeq anotahtaq eyoyóuraire. ⁴ Ínéga Sísá éhweh síwáhnorurau kégá wene sánsá kawerue sehgiónsabé nirupipeq anotahtaq eyoyóire.

Sísá tagaríáh ké séhréh arite ehwéhne.

⁵ Néne iyahnabo aníno, arega mó Sísá tagaríáh ké séhréh aritahne. Arega nahno suwahpeqte Sísá tagaríáh ké moq mehweh arite séhréh aritahnawe kaweróne. Mina kaweq sansáne. ⁶ Arega kaweraritahna kégá mahtaq Sísá tagaríáh ké teriera, Káíúsiwe anotah arútábóiri aní míre ewe. Segá Manikáne arambehri miraonsabé sega are auwera pokoneherairataq séhréh arite se íre matíáh náneq nário. Maniká Iteribo awahbehnsarah séhréh arite nário.

⁷ Segá Sísane arambehri miraonehe íwíáhéra Sísá íre tagaríáh kéné ménsámehnsá íre mewera pehipi pokuwe. ⁸ Minayabe mina tahnsa pokoneheraira ke íre matíáh náneq nário. Mó ke aiq pútaq ehwéh iragéhboq miraué séhréh arito. Miraué sereq itereq morárq arambehriéq Manikáne aiq pútaq ehwéh terienéhe.

Saiyo píribahri anínká íre kaweq sansánú ehwehne.

⁹ Ínéga arenawahrah Sísá tagaríáh ké páhsi sehiranue síátáuge. Wehukení wenáwíq Tíótárépésá seba míehre. Wega píribahriéna, Ínébataq mahtaqté kéné wahnah muge íwíáhinsabé itene ehweh íre irasa peh anehepeq sutaire. ¹⁰ Iteba konaraq wene ahbabáqmé pahsuqme ehweh ataníe. Wega íre kaweq ehwéh aintena péhe éhwéh aintaráire. Péhe éhwéh aintena íre peh morá mi ahbábáruaire. Sísá tagaríáh kégá mitaq surowana wega íre mehweh arítaráire. Íre mehweh aritena mitaqté Sísá tagaríáh kégá mi ke mehweh aritého éna momiwí nahtápéqté kaqsutaire.

¹¹ Néne iyahnabo aníno, ahbabáq sansa pehragé peh kaweq sansánúno. Kaweq sansá mira aruqaruri anímé Manikáne anine. Ahbabáq aruqaruri anímé Maniká íre tagaríehre.

¹² Wehukení wenáwíq Témítúsiga Manikáne arambehri kawerue mira aruqaruri puara ómiga we kaweq aníne íwíáhowe. Manikáne aiq pútaq ehwéhniká moq wene kaweq sansá pahsúehre. Ínéga moq, We kaweq aníne teawúgah are tagariahnawe, Néne ehwehme peh aiq pútaq ehwéhne.

Sóniga we koragéyabe awahbó ehwehne.

¹³ Íné áhnte mó ehwéh kéhranawe peh pépahqtaq sehiranéyabe nuwahriehre. ¹⁴ Pehgáriq tanáhráq are koraganie íwíáhuge. Mitaqkake pehipi ehwehnoyehe.

¹⁵ Manikánka arene aru ukiq atéhre. Mahtaqté arene iyahnaboga arensabé iraúno ewe. Mibeqté itene iyahnaboyabé iroero terio.

Súta Ebeq sáhnshawe ahtebé ehwehne.

Áhnte ahtébiá kégá, Sútawe Sísareq Sémísireqne síbákawa wíre íwíáhowe. Sútaga íre peh morá ánínsábé iwíáhéna mah pahsí sehiranéna peh moke Maniká Iteriboga omaq sito keyabé sehiranúwe. Wega mahraréna, Anehe tanahráqmé seye suwahbeh ahabábáq miraira kegá aiq pútaq ehwéhnsábé awiréh atagéhe. Mi kegá Sísá tagaríáh ké saiqnaritaneheéra péhe éhwéh terigéhe. Itene Wahnah Sísá Karáhéga itensabé arutaboirána mókake oga mía míaoabeq móitankéhe. Mi tanáhráqsábé áwénunéq wene ehweh kawerue ireq sehgióro ue Sútaga sehiranúwe.

Sútaga sehiranú pahsíe.

¹ Moke Maniká Iteriboga omaq itarái keo, íné Sútane páhsi sáhnshawe tagahro. Maniká Iteriboga itensabé arutaboíraitéhrena Sísá Karáhéga kawerue wahnahnaitéhre. Íné Sémísine ábákawa ména Sísá Karáhéne arambehriu aní múge. ² Maniká Iteriboreq Sísá Karáhéreqka séhréh aitehyanka iruí sánsámé iru ukiqite sansamé mó keyábé irutaboíré sansamé itene irupipeq anotah úkinkehe.

Kaweq ehwéhnsábé íre suwahbeh kegá Sísá tagaríáh kébá sewe i ehwéhne.

(2 Píta 2.1-18)

³ Néne iyahnabo anímáríno, Manikánka ite meirena kaweraitaráinsabé ite wene animarí méq peh morá ké tahnsa míone. Minayabe sehiranue teinieutaq mó ehwéh niahrreraq kéhre. Mina niahrreraq kéh éhwéh teiníe. Manikánka Sísá tagaríáh ké wene sánsá aiq teiátáire. Minayabe péhe éhwéh aiq pútare atehboq peh morá wega teiátái ehwéh ambubu atawéq sehgióro.

⁴ Manikáne sansá íre sehgió ké táhmaroga iteba epéráhpérue míáhwe. Segá péhenéra, Manikánka ite séhréh aitéh púana itega ahababáronaraq wega itensabé íre abiahnsa aitankéhe ewe. Mira íwíáhéra ahabábáq aruqaruowe. Mi sansá mirao puara itene Wahnah Sísá Karáhénsabe ahqáho atáhwe. Mi kewé iraipéq pokoneherawoe. Minayabe Manikánka naho aiq irarúwe.

⁵ Téhwe Manikánka Ísara ke Ísípi marákórápéqté koweriqmena méritowe. Anehe áhnte mérito kega wene ehwehnsabé íre aiq pútare atónsabe wega se oraruowe. Itega mi ehwéh aiq irátówana mónkakáq ahrreraq itahnaq iwíáhigehe. ⁶ Manikánka íópeqté ké omaq sito arámbéhrí arítówara táhmaroga wene ehweh anterúónsabe Manikánka se táhru táhruarena sunkíkírabeq márunsitowe. Se amahnága mitaq peh mía míaowana mókake ehweh aritahna tanáhráq sínaraq Manikánka ehweh aritena kamah arinkéhe. Minayabe iwíáhue tagahro. ⁷ Sóróma suwahpeqte kéreq Kómóra suwahpeqte kéreq wah-totaq kehiná suwahpeqte kéreqka moq ahababárára ahkaragára sansánuwe. Ahkaragára sansánuwana Manikánka kagai iraráté kamah ariuwe.

Manikánka ahabáru ke kamah ariunsabe iwíáhue tagéq mi kegá ahabárunserah íre oro. ⁸ Amahnága teiú ké ite péhe éhwéh aítáh kegá moq ahabárowe. Segá múguwahguéra peh áónáho ke tahnsa méra seyene sinonka ahababárawíáhwe. Ahbabáruera Manikáne ehwehnsabé suwahriehre. Segá téhreh naneqkakáq íópeqté keyábé síéhruruowe. ⁹ Anotah íópeqté aní wenáwíq Máhíkérie. Wereq owainawanseqka Mósísine anonkansabé ehwehuye. Ehwehuyataq Máhíkériga owainawansabé íre éhruruúwe. Írakaumo. Wega owainawansabé, Manikánka ehweh atankéhe teawuwe.

¹⁰ Mi pehe kegá íre mina tahnsanéra sega íre tagaríáh náneqmarí síéhruruowe. Áwéhq poeráhqká íre iwíáhéna peh wene anonkanka awahbeh sansá pehipi mirainserah sega aiq miraowe. Segá miraonka seye kamah aríre. ¹¹ Naho kegá ahabáru serahnowe. Kéiniga ahababáru serahnowe. Pérámaga móneyabé wene aigará pabekúwara ahababáru

serahnowe. Kórahga saiyoéna wene wahnahne ehweh anteruo serahnéra mi ke airaiq tabanagowe. *(Stat 4.3-8; Namba 16.1-35, 22.1-35)*

¹² Itega moráráq nahtaq mi pehe kégá ábóraq ahbabárowe. Segá peh seyensabé sirutaboirá seye suwahbeh sansá sehgirowe. Se íre ibonkakáq írábúyá tahnsanéra peh sóiriqka paentarúéh írábúyá tahnsa míáhwe. Sera íyéh tánáhráq awanká sera íre íyéhnserahnowe. Se ánúqkakaq pagogi awánká aiq ehyatagi awánká tahnsa míáhwe. ¹³ Wání períéhraha áhnte atútú kéhnserah sega áhnte ahbabáq kéhre. Wání períéhraha nonarehya ábóraq kéhnserah sene ahbabáq ábóraq kéhre. Wehyoqka ah íre nora peh wewega túbíginserah mi kegá kaweq ahmé íre nogówe. Segá ahriahri anotah sunkíkírirabeq mía míaiageheéna Manikánka mitaq sene máhriq arítáaire.

¹⁴ Éhrámataté áhwárawe mó mitaqté sínáhbúwá mó mahtaqté sínáhbúwá sure sure abapete téhtaré ání wenáwíq Ínókutaq seawehrarúwe. Manikánka mi aní iwíáh atowana wega teiu keyabé naho naho mahraréna, Tagaríáhro. Itene Wahnahnseq we míéhrabeqte íopeqté kéreqka áhnte kereq tuoneherawoe. ¹⁵ Segá túirataq Manikánka ómi keyabé ehweh aritena sainsuena moke ahbabáq ke Manikánsabe ahqáho atáh kéwé kamah arinkéhe. Mi kegá Manikánsabe ahqáho atera ahbabáq aruqaruréra Manikánsabe íre kaweq ahbabáq éhwéh éhruruonsabé wega anotahtaq kamah arinkéhe. ¹⁶ Teiú ké sirupipeq umehi ke méra, íre kawerire irare irareo ke míáhwe. Seye suwahbeh ahbabáq miraéra seyensabé iwíáh íwíáh éra píribahriéra seye síwíq pankerera seyene iwíáh miraigeheéra mó keyabé ehnenehne arítáhwe.

Anehe tanahráqsábé irari ehwéhne.

¹⁷ Néne iyahnabo anímáríno, itene Wahnah Sísa Karáhéga wene ehweh teri terinigeheéna wehuke eqmarowe. Manikáne Awanka mina eqmaro ke iwíáh aritowara anehe tanahráqsábé teiátówe. Sene ehweh ahrreraq matíáhro. ¹⁸ Eqmaro kega aiq mahraréra, Anehe tanahráqmé seye suwahbeh ahbabáq miraira kegá aiq pútaq ehwéhnsábé awiréh atagéhe urowe. ¹⁹ Urowara amahnága mina tahnsa ke míáhwana sene péhe éhwéhnká Sísa tagaríáh ké sainkowe. Manikáne Awanka mi ke íre iwíáh aritahnara peh wehukene iwíáh íwáhnorigehe.

²⁰ Néne iyahnabo anímáríno, Iteitega Sípane kaweq sansá ambubu atawéq tábúsoqme sehgióro. Manikáne Awanka séhréh aitahtaq púreq aruqaruroro. ²¹ Maniká Iteriboga itensabé arutaboiri puaq wene ehweh kawerue ireq sehgióro. Itene Wahnah Sísa Karáhéga itensabé arutaboirána mókake oga mía míarabeq móitankéhe. Mi tanáhráqsábé áwénunéq wene ehweh kawerue ireq sehgióro.

²² Manikáne ehwehnsabé aiq pútaq ehwehpómo íwíáho ke séhréh ariteq tábúsoqme síwáhnororo. ²³ Itega toráh aginai topáh sokeráhnserah árahinabomo íwíáho ke iraipéq pokiyehboq apubúue séhréh ariteq síwáhnororo. Mó ke ahbabáq keyabé áhreq irutaboiroro. Wehukeníká náwíbagi korósí sukieyabe awahriehnerah mi kené ahbabáq sansa iuwahríáhnnaq pehragahro. Sene ahbabáq sansa iuwahríáhnnaq pehragéq peh seyensabé irutaboiroro.

Manikánsabe iwíáh íwíáh ateq wenáwíq pankerone i ehwéhne.

²⁴ Ahbabáqka ite saiqnariehnehboq Maniká Iteriboga kawerue wahnahnaitahráhire. Ite wereq méq mó oga míáhna tanáhráq peh kaweqtaq méq irupipeq eyoyóigeheéna Maniká Iteriboga wahnahnaitankéhe.

²⁵ Maniká Iteribo webataq Manikáne. Wereq itene Wahnah Sísa Karáhéreqka ite meirera aiq kaweraitehye. Wegá nahomé, amahnágawé, mókakewe, ahriahri kiotaiki Wahnáh ánínéna págegeue wahnah wahnahnire. Wensabé iwíáh íwíáh ateq wenáwíq pankerone. Ahriahri pankeraneheqmúne. Aiq mire.

Sokigi

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Sónine naruoga we Pátímósi marákórápéq saiqnariotaq wenawanka tagówana Sísaga áhnte naneqmarí sokigi awuwana tagówe. Mi tanáhráqmé Sísansabé aiq pútare ató kene naruoga se anotahtaq síwíoqnowe. Sóniga sehiranú ehweh áwahewé Sísá Karáhé anotah Wahnáh ánínéna moke wene naruoreq owainawanseq saiqnariankehe. Wega mi arámbéhrí parabarúéhrena moke Sísansabé aiq pútare atera wene sánsá íre susa peh ambubu atíéhra kewe Manikánka síwíq pankerena wereq ahriahri mía míageheéna kaweraritankéhe.

Sísá Karáhéga Sóni sokigi awu ehwehne.

¹ Naho kopípéq ko ehwéh Sísá Karáhéga amahnága ábóraq maréhre. Téhwe Manikánka mah ehwéh Sísá teawena wene arambehrio ke sokigi arinkeheéna mókake ábóraragína naneq teawátáire.

Íné Sóni Sísane arambehriu aní múge. Sísá Karáhéga wene íópeqté aní eqmaréhrena mah ehwéh sokigi anírana sehiranuge. ² Íné Sóniga Manikáne ehwehnikákáq Sísá Karáhéga sokigi aní éhwéhnkákáq moke sehiranue teiníe.

³ Manikánka wene ehweh iwíáh aintéhrena sehiranuge. Mah ehwéh mó kegá irageheéna sáhnsahwe terí ánínsabé Manikánka, Kawerone atéhrena iwíáh iwíáhíre. Mah ehwéh irera sehgiro kereqsabé Manikánka, Kawerowe arítéhrra iwíáh iwíáhowe. Mah ehwéh aiq pútaragína tanáhráq áhníbórání puara iwíáh iwíáhowe.

Sóniga abapete téhtaré Sísá tagaríáh kéhíná suwahpeq siu pahsí sehiranú ehwehne.

⁴ Ite Esia marákórápéqté ké abapete téhtaré Sísá tagaríáh ké iteruwahpeq iteruwahperue míáhwe. Itega irageheéna íné Sóniga mah pahsí sehiranue íúge.

Manikámé naho mía míaú anínéna amahnága moq ména mókakeakákáq peh mía míaina tuinawire. Wega wahnah wahnahniataq íópeqté ké abapete téhranítégá wene auranbiahtapeq mía míaoowe. Sereq Sísá Karáhéreq Maniká Iteriboreqka itensabé sirutaboi aitera séhréh aitera itene iru ukiq ítáhwe. ⁵ Sísá Karáhé marakóipeq míotaq Wenabone sánsá sokigi aiena Wenabone ehweh pahsuowe. Manikánka Sísá ebeq iriwe oganúq atowana Sísaga moke mah marákóipéqté wáhnáhmárrí kiotaikéna wahnahnarítéhre.

Wega itensabé arutaboiritena itene ahababáqka ite saiqnariaraitaq wene korahq tunka ite kaweraitáaire. ⁶ Maniká anotah Wahnáh ánínéna Sísane Abowá míéhre. Wene animarí méq wene ehweh mibeq mahbeq aritona ke míageheéna Sísaga ite kaweraitáaire. Sísá Karáhéwé anotah anínéna págege sansá mira aruqarurinsabé ahriahri iwíáh iwíáh atone. Aiq mire.

⁷ Tagaríáhro. Wega íópeqté piribirioyahnkakaq tuinawire. Tuinaraq ómi mah kehiná kéhínánká we tagagehe. We sehsabíó kega moq tagagehe. Mah kehiná kéhínánká we tagéra áhreéra ibisaneherawoe. Teiúnserah ábóraraginawire. Aiq mire.

⁸ Maniká, moke miraorahi anínká mahraréna,

Íné ebeqte aní ména

Íné moq anehete aní múge ire.

Webataq Maniká míre. We naho mía míaú anínéna amahnága moq ména mókakeakákáq peh mía míaina tuinawire.

Sóniga Sísá Karáhé tagó ehwehne.

⁹ Íné Sóni iteruwah uge. Sísane sánsá sehgiunayabé mó kegá itereq ínereq íwíoqnahwe. Sísá itene Wahnahne arambehri kawerue miraéq áwénunúne. Mókake wega wahnah wahnahnirabeq moráráq mía míaoneheqmúne. Manikáne ehwehnikákáq Sísá Karáhéga sokigi aní éhwéhnkákáq teri terinuraunsabé sega íné kaqme wáhnaupéqté

kéné marakórapeq, Pátámósa marákórápéq móintárówe.* 10 Manikáne wéhékáhtáq Wenawanka iwíáh aintehrana néniwanka tagehrana inehepeqte anotah ehwéh íróge. Író éhwéhmé pembíáhnka tahnsa éhwéhne. 11 Mi ehwéhnká mahraréna, Arenawanka tageh naneqsabé púkuipéq sehiranue abapete téhtaré kéhíná suwahpeq Sísa tagaríáh ké momiwíuríáhrabeq nário. Épésa suwahpeq, Síména suwahpeq, Pégámúma suwahpeq, Táiyátáíra suwahpeq, Sáhrísi suwahpeq, Pírárépía suwahpeq, Áráórísía suwahpeq, miraué mi kehiná suwahpeq Sísa tagaríáh ké momiwíuríáhrabeq nário ire.

12 Nário irana íné tení ání taganieéna pabeqme tagéna abapete téhtaré kaweq aráhmú, kóraraté miraia aráhmú tagoge. 13 Áráhmuwarí kéhrabeq ákáhpi wehukení úkú ani iriwe ména íre wahto korósi sukiwe míéhre. Kaweq aretí, kóraraté miraia aretí wene ákáhnababí kéhrana tagoge.

14 Wene ayahqnonkakaq ayahrankakáq anotah tabérábééna sipisípiqne áyó tahn-sanéna piribirioyah tahnsane. Wene aurame anotah irárehnserahne. 15 Wene aigárámé káhpahga aurehtehrinsersahne. Wene ehwehme anotah wanínká ahkuqaq ahkuarinsersahne. 16 Wene ayah púpeq abapete téhtaré wéhyóq táhtotíéhre. Éberiopeq éberio-pérue áwéhria póká wene áwéhipeq kéhrana auranabiah pópoqnahga anotah tehréna wéhékáhnabubu anotah patáhgá téhrehnserahnire.

17 Téhreh serahnirana íné Sóniga we tagéna wene aigárápí inahnsabena pusa ání tahnsa míóge. Pusa ání tahnsa míógana wene púpeqte áyáhtaté íné táhtorena ínénsabe, Íre áhreúno. Íné ebeqte aní múge. Íné anehete aní múge. 18 Ínéwé oga mía míau aní múge. Íné pukéna amahnága oga mía míaugah tagáhne. Mókakeakáq oga mía míainauga. Púkerapeqté kíákáq irapeqté kíákáq matióge.

19 Amahnága tagáhna naneqme mókake anehe tanahráq sína naneq moke sehiranúno. 20 Niyah púpeq abapete téhtaré wéhyóq matiógah tagáhne. Abapete téhtaré kóraraté miraia aráhmú tagáhne. Minawarimé áwahe teawiníe. Abapete téhtaré aráhmúe ume abapete téhtaré kéhíná suwahpeqte Sísa tagaríáh keyábé iraruge. Abapete téhtaré wéhyóre ume íopeqté kégá abapete téhtaré kéhíná suwahpeqte Sísa tagaríáh kéréq auráq matíáhwe ire.

2

Épésa suwahpeqte Sísa tagaríáh ké teriu ehwéhne.

1 Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íopeqté ánínká Épésa suwahpeqte Sísa tagaríáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.*

Niyah púpeq abapete téhtaré wéhyóq matawéna kaweq aráhmú, kóraraté miraia aráhmú kéhtáq nogena mah ehwéh teawiníboq iro. 2 Arega miraona sansá aiq tagaríóge. Are abobiah taebewe arambehriona sansá aiq tagaríóge. Arega néne sansá íre susa peh kawerue sehigionana tagaríóge. Arega ahbabáq keyabé íre awahbehme aiq tagaríóge. Péhepehenéra, Manikánka ite aiq eqmaq íúwéhnsábé itene ehweh íráhro uro keyabé sene ehweh áhwárawe tagé sene péhe sansá pahsuahne. 3 Néne arambehri miraónayabé mó kégá áwíoqnarowah arega anetaníbo íre iwíáhia peh néne sansá ambubu atawé kawerue sehigionana tagaríóge.

4 Peh morá íre tábúsoq marahna naneq teawiníe. Arega ínénsabe téh aiq pútare aintáronaraq anotahtaq arutaboiraintaróne. Amahnága túbáh ague írakaunóne. 5 Arega ínénsabe téh anotahtaq arutaboiraintarónayabé iwíáhue tagáhno. Amahnága arega peh ákáhtaq arutaboiraintahnayabé íre kaweróne. Minayabe iwíáhue tagé téh miraurónanserah mónkakáq miraúno. Arega mó iwíáh íre inaraq areba kure areba kéh aráhmú

* 1:9: Pátámósa marákówé pehgáriq marákóéna sóreq waní ákáhpi kéhre. Aroma kégá iwíáhéra, Mi marákówé peh karábúsi kené matabue uwe. * 2:1: Sísa Sóninsabé, Néne ehweh íopeqté ké terio éna íre mi kené sansá peh mibeqté síosipeqté kéné sánsánsábé iwíáhéna pahsuowe.

sabiwianaugé. ⁶ Mó kawéq sánsá matiahne. Níkóra kéréh kéné sánsá sehgió kéga ahbabáq miraonsabé awahriehrana íné moq mi sansánsábé nuwahriehre.†

⁷ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísá tagariáh ké teí éhwéhmé kawerue iro. Ahbabáq kiotaikina anínsábé, Íné Manikáne kawéq matábúrápéqté áwánká ara oga mía míaorahi será náhno ataníe ire.

Síména suwahpeqte Sísá tagariáh ké teriu ehwéhne.

⁸ Íné ehweh tení áninká mó mahraréna, Íópeqté áninká Síména suwahpeqte Sísá tagariáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Íné ebeqte aní múge. Íné anehete aní múge. Íné pukéna iriwe oga úkurau aní múge. Mah ehwéh teawiníboq iro. ⁹ Íre kawéq sunúq surainsabé arene arupipeq umehirana tagoge. Are tabonah aní míahnana tagoge. Móneakáq ménsámehnsánkakaq íre kéhre ényabé peh morá ínéga náwú náneqmarí áhnte matiahne.

Péhenéra, Asiu anímáí múne irare kegá are éhruruowana íróge. Se íre Asiu Kahnáhnéra peh owainawa Kahnáh míáhwe. ¹⁰ Segá are áwíoqnehrataqmé íre áhreúno. Owainawanka mirainaga mó kegá ite táhmaro karábúsiipéq itagéhe. Mi tanáhráq wega áhwárawe tagáhnana nayáhnkú wéhékáh íre kawéq sunúq kanawire. Are pukina tanáhráqkákáq néne sánsá íre susa peh kawerue sehginaraq oga mía mía apéq awiníe.

¹¹ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísá tagariáh ké teí éhwéhmé kawerue iro. Ahbabáq kiotaikina anímé anehe puké tanahráq iraipéq íre kaqauwankéhe. Írakaumo ire.

Pégámúma suwahpeqte Sísá tagariáh ké teriu ehwéhne.

¹² Íné ehweh tení áninká mó mahraréna, Íópeqté áninká Pégámúma suwahpeqte Sísá tagariáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Éberiopeq éberiopeúe áwéhria poká néne níwéhipeq kéhre. Mah ehwéh teiníboq írátíáhro. ¹³ Owainawanka arenawahpeq wahnah wahnahnime aiq tagoge. Néníwíqsabe íre ayehitegurégúia peh néne ehweh teri terinurone. Arenawahpeqte mátábúwé aiq tagarióge. Owainawanka arene mátaburapeq mía míairara ínénsabe suwahrieh kegá néne ehweh pahsutai aní Ántípa subiq sutotaq arega néne sánsá íre susa peh kawerue sehigionana tagoge.

¹⁴ Arega íre tábúsoq marahna sansá teawiníe. Are míahnarabeqte mó táhmaro kegá Pérámáne sansá sehgiówe. Ísara kegá ahbabárigéheéna Pérámaga naho Péráki péhe sánsá sokigi awuwe. Sokigi awuwana Pérákiga Ísara ke ahbabáq sansa sokigi ariuwara sega péhepehe maníkánsábé titirue náwú tahutáhúq néra mó kené weh ahre pehipi abariowe. ¹⁵ Are míahnarabeqte mó táhmaro kegá Níkóra kéréh kéné sánsá ahbabáq sansa sehgiówe. ¹⁶ Mi ahbabáq sánsá sue peh kawéq sansánúno. Íre mirainaraqmé mótaq areba kure níwéhipeqté pókáráté mi ahbabáq ké apiwe kamah ariníe.

¹⁷ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísá tagariáh ké teí éhwéhmé kawerue iro. Ahbabáq kiotaikina anímé íópeqté tópáh, kopésúó tópáh náwiníe. Ínéga o awíq taberábe ebáhtáq sehiranarena náwiníe. Wehukega mi awíq íre ahtabahwana peh morá matíéh áninká ahtebankehe ire.

Táiyátáira suwahpeqte Sísá tagariáh ké teriu ehwéhne.

¹⁸ Íné ehweh tení áninká mó mahraréna, Íópeqté áninká Táiyátáira suwahpeqte Sísá tagariáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Íné Manikáne ahninkáwáéna néne niurame ira tahnsáne. Néne nigarámé káhpahga aurehtehrinsrahne. Mah ehwéh teiníboq írátíahno. ¹⁹ Arene sánsá moke tagarióge. Arega ínénsabe aiq pútare ainte mó keyábé arutaboire séhréh aritahne. Arega néne sánsá íre susa peh kawerue sehigionana tagarióge. Arega anehepeqte arámbéhríonaga arene ebeqte arámbéhrí kiotaikirana tagoge.

† 2:6: Níkóra kéro kegá síwáhnoréra, Péhepehe maníkánsábé iwíáh iwíáhoro aritera, Mó kené weh ahre abarioro éra síwáhnoruwe.

²⁰ Peh morá íre tábúsoq marahna naneq teawiníe. Mó ahré íní wenáwíq Séséberíe. Wega areba ména néne arambehri ke péhe éhwéh síwáhnorire. Wega péhenéna, Íné Manikáne ehweh iraru íní múge éna Manikáne arambehrio keyábé síwáhnoréna, Itega mó kené weh ahre pehipi abarioro. Péhepehe maníkánsábé titirue nárie tahutáhúq nahro síwáhnorire. Mi pehe sánsá síwáhnoriraq arega íre ahqáho atahne.

²¹ Wene ahbabáq sansa suankeheéna peh áwé tagogana wega mi ahbabáq sánsá sueyabe íre awahbehre. ²² Minayabe mi inínseq we abario kereqsabé, Awahreoro aritena anotahtaq kamah ariníe. Sene ahbabáq sansa íre susa peh mirairataq kamah ariníe. ²³ Mi íní kéréh ánímáí subiq suaníe. Subiq suahnaq ite Sísá tagaríáh kégá tagéq Manikánka wehukene sirupipeq sene iwíáhipeq aiq tagaríéhre ahtebagehe. Itega miraira sansá tagéna morání moránínue saime náiníe.

²⁴ Ite Táíyátáira suwahpeqte Sísá tagaríáh ké táhmaro itega mi ahbabáq íniné sánsá íre sehgiówe. Mó kegá mi ahbabáq sánsánsábé iraréra, Owainawane kopésúéh éhwéh íráhro ewaq itega ahqáho aritahwe. Itensabé mó págege ehwéh íre aitaníe. ²⁵ Peh morá itega írátíáh sánsá íné túóna tanáhráqkákák kawerue sehgióro.

²⁶ Ahbabáq kiotaikéna néne sánsá anehe tanáhráqkákák kawerue sehgina anínsábé, Mah kehiná kéhíná wahnahnarito ataníe. ²⁷ Nániboga ínénsabe, Wahnah arito aintéhnserah wensabé moq, Wahnah arito ataníe. Wehukéninká anotah sahtáté kunuba subiqme piteruéhnserah ahbabáq keraq wahnahnaritankéhe. ²⁸ Wahnahnarítéh ání anotah wehyóq tuembíná náwiníe. ²⁹ Íre parosa áhréákák ánino, Manikáne Awanka Sísá tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

3

Sáhrísi suwahpeqte Sísá tagaríáh ké teriu ehwéhne.

¹ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íopeqté ánínká Sáhrísi suwahpeqte Sísá tagaríáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Abapete téhtaré íopeqté kégá ínéba mía míaowana abapete téhtaré wéhyóq táhtotawéna mah ehwéh teawiníboq iro. Arene sánsámé moke tagaríóge. Mó kegá are tagéra, Kaweq ogamé sansanóna aní móne atáhwana ínégá mó iwíáhéna, Are pusa aní miahne uge. ² Minayabe irigue arega moke matiahna sansá, íre soraq suahna sansá ambubu atawé tábúsoqme sehgio. Arene sánsá aiq tagaríóge. Moke arene sánsánsábé Manikánka, Íre tábúsoq marahne iwíáhíre. ³ Arega írátóna ehwéhnkákák ahtebarona ehwéhnkákák mónkákák iwíáhíre tagé kawerue sehgio. Ahbabáq sansa sue kaweq sansánúno. Arega íre mirainaraq areba séna kamah awinauge. Aebó ánínká iwíáhíre sinserah are íre tagariahna tanáhráq areba sinauge.

⁴ Ite Sáhrísi suwahpeqte Sísá tagaríáh ké ite mó táhmaro íre ahbabária peh kaweqtaq miah púaq taberábe korósí aneranerueq ínereq morárq nogigéhe.

⁵ Ahbabáq kiotaiki aní taberábe korósí sukiwe miahno atena oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq kéhrabeq wenáwíq íre sorahruaníe. Írakaumo. Peh Nániboreq íopeqté kéreppa wenáwíq pahsuaníe. ⁶ Íre parosa áhréákák ánino, Manikáne Awanka Sísá tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

Pírárépía suwahpeqte Sísá tagaríáh ké teriu ehwéhne.

⁷ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íopeqté ánínká Pírárépía suwahpeqte Sísá tagaríáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Íné kaweqtaq mía míaú anínéna aiq pútaq sansá áwahe aní múge. Tébitiga naho wahnahnúnserah ínégá págegeue wahnah wahnahnuge. Ínéga síú ónsá mó kegá íre paiqmarahráhowe. Ínéga paiqmaró ónsá mó kegá íre sioráhowe. Mah ehwéh teawiníboq írátíahno.

⁸ Arene sánsá moke tagaríóge. Are peh ákáhtaq págege aní miahnana tagaríóge. Arega néníwíq anehepeq íre susa peh néne sánsá kawerue sehgionana tagaríóge. Minayabe arene auranabiahapeqté ónsá siatógara mó kegá íre paiqmarahráhowe.

⁹ Owainawansabé iwíáh iwíáh ataneheéra momiwío kegá péhepehenéra, Ite Asiu ke úne ewe. Ínéga miraoro unka mi kegá areba séra arene aigarátaq káuqmunue arensabé iwíáh iwíáhéra ínégá arensabé nirutaboirume ahtebagehe. ¹⁰ Mah kehiná kéhíná áhwárawe taganieéna íre kaweq sunúq mah marákó marákó sinawire. Arega néne ehweh peh kawerue sehgiona puana are auráq matíáhnaga mi sunúqká are íre áwíoqnankehe. ¹¹ Ínéga apubúue sinauge. Arega arambehriuronayabé merona apéq mó kegá meyéhboq ambubu atawé arega ahteabáhnaga sansá kawerue sehgio.

¹² Ínéga ahababáq kiotaikina anínsábé Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté náhwíáhnansé tahnsa míahno ataníe. Wegá mi nahupéqté ahriahri íre tueyokinkehe. Írakaumo. Maniká Nánibone mátabu o Sarúsarama suwahpeq íópeqté tuinawire. Mahna teawú mátabú áwíqkakaq Maniká Nánibo wenáwíqkakaq néne o niwíqkákákq ahababáq sansa kiotaikina aníne anonkataq sehiranaraníe. ¹³ Íre parosa áhréákákq ánino, Manikáne Awanka Sísá tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

Áráórísia suwahpeqte Sísá tagaríáh ké teriu éhwéhne.

¹⁴ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Áráórísia suwahpeqte Sísá tagaríáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah éhwéh sehiranue teawo.

Ínéwé aiq pútaq éhwéh áhwáro anínéna Manikáne ehweh tábúsoqme teri terinu anínéna peh aiq pútaru aní múge. Ínéwé moke Manikánka miraro naneqmarí áhwáro aní múge. Mah éhwéh teawiníboq iro. ¹⁵ Arene sánsá moke tagaríóge. Arewe íre tuituiragire. Are íre osoréhre. Írakaumo. Are peh ákáhtaq osoréhnsábé íre nuwahbehre. ¹⁶ Arewe peh ákáhtaq osoréh púana wehukénínká wene áwéhipeqté kahqmuri topáh kisúéhnserah are níwéhipeqté kisuanauge.

¹⁷ Arega mahraré, Íné áhnte moné matawéna áhnte mensáméhnsá kéhre ene. Mó naneqsabé íre tabonahuge ene. Írakaumo. Arewe íre kaweqtaq míahne. Ahtebeh kegá are tagéra, Múguwahgu aníne iwíáhowe. Are tabonah aura pira aní mé pehrákora aní míahne. ¹⁸ Minayabe teawiníboq iro. Are íre tabonah aní míankehboq áhnte kaweq naneq, kóra moné ínéba sebaiqmaro. Are pehrákora aní míahnana mó kegá tagehranka ayehitéhnehoé taberábe korósí úbíq miankéhboq sebaiqmaro. Arene auranka kawerue tagankehboq máráhsíni sebaiqme aurapi abaqmaro.

¹⁹ Ínéga nirutaboiru kegá ahababárotaq sensabé ehweh aritena kamah aríúge. Miraunsabé arene ahababáq apubúue sue néne kaweq sansá sehgio. ²⁰ Tagariahno. Ínéga onsaraq iriwe ména pakobakoéna áhrabuge. Néne ehweh íréh ánínká onsa siintahnana kibekue weba míanie. Wereq kiwéta táhutahuroyehe.

²¹ Ínéga kiotaikéna Nániboga wahnah wahnahnirabeq wereq tútuue míóge. Ahababáq sansa kiotaikína anínsábé, Máho teawiníe. Ínéga wahnah wahnahnurabeq tútuue míónserah arega moq ínereq mahtaq wahnah wahnahnurabeq tútuue míahno ataníe. ²² Íre parosa áhréákákq ánino, Manikáne Awanka Sísá tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

4

Sega íópeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh éhwéhne.

¹ Anehe íné Sóniga mó tagogana íópeqté ónsá sírana tagoge. Írátáu éhwéh pembíáh tahnsa éhwéhnká mó mahraréna, Anehe sína naneqsabé sokigi awiníboq íópeq kio ire. ² Íópeq kio irana Manikáne Awanka págege aintéhra neniwanka tagéna wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh aní tagoge. ³ Apahtáro ébáh síwíq sásípa, kóníríáni, éméra kéhre. Kóníríáni ebáhmé tautáúq ebáhne. Éméra ebáhmé sehenáh ebáhne. Patahga sásípa ebáhtáq patahirana téhrehnserah mitaq tútuue míéh aní wenaneq téhrehre. Tautáúq ebáh, kóníríáni ebáhnká tautáúrinserah mi aní wenaneq tautáúrire. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq ora pewe abugeqnáh atawéna sehenáh ebáh, éméra ebáhnká tahnsanue téhrehre.

⁴ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq mó síáhwári abugeqnáh atiehrara 24 abóáwáh wéhgá mitaq tútuue míáhwe. Se taberábe korosí úbítme méra kaweq ayáhúq, kóraraté miraia áyáhúq sukiwe míáhwe. ⁵ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráqté sokaeqsuena ehwehnéna puruburuire. Mi síáh abiahtapeq abapete téhtaré kánéqká téhrehre. Mi kanéqmárimé Manikáne Awane. ⁶ Mi síáh abiahtapeq anotah kawéhú tahnsa náneq, timano tahnsá náneq kéhre.

Itaréitaré oga míáh ká wahnah wahnahnirabeq abugeqnáh atawéna siuranabiahtapeqkákáq sinehepeqkákáq áhnte aurá kéhre. ⁷ Ebeq oga míéh ká úrinsi iá tahnsa káne. Anehe oga míéh kámé awehq kaho tahnsane. Mó anehe oga míéh kámé wehukeníné auranabiah masa káne. Mó sinehe oga míéh kámé kúpapaqka puahmbuahninserah tahnsá káne. ⁸ Mi itaréitaré oga míáh kámári mó ka mó kanue abapete morá óé kéna moke sinonkataq áhnte aurá kéhre. Sene oe awenahpeq moq áhnte aurá kéhre. Segá wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq ahriahri mahraréra,

Maniká itene Wahnahnka moke miraorahire.

We peh kaweqtaq mía míai aníne.

We peh kaweqtaq mía míai aníne.

We peh kaweqtaq mía míai aníne.

We naho mía míáú anínéna

amahnága moq ména

mókakeakákáq peh mía míaina tuinawire ewe.

⁹ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínká ahriahri mía míaire. Mina oga míáh kámáriná wenáwíq pankerera wensabé, Kaweróne atera iwíáh iwíáh atáhwe.

¹⁰ Segá iwíáh iwíáh atáhtáq 24 abóáwáh wéhgá wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánibá sewe. Segá ahriahri mía míai aníné auranabiahtapeq séra sene kaweq ayáhúq mitaq marera káuqmunue, Arebataq anotah aní móne éra wensabé iwíáh iwíáh atáhwe.

¹¹ Iwíáh iwíáh atera igonkónue mahraréra,

Arewe Maniká itene Wahnah mone.

Are anotah kawéq aní móne.

Arensabé iwíáh iwíáh ateq arenáwíq pankerone.

Anotah Wahnáh aní móne.

Arega moke miraorahóne.

Arega moke kéh náneq miraróne.

Are awahbeh sansámé mirarónana

amahnágaákákáq kagaire.

Minayabe arensabé iwíáh iwíáh atone éra igonkónowe.

5

Wehukeya íre pugerahráhi pukú éhwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh áníné ayah púpeq sehirankakaq pukú táhtotíéhra tagoge. Mi pukú abapete téhtaré únkúméhraté táhpatainsabé pehipi íre pugerahráhire. ² Pehipi íre pugerahráhinsabé íópeqté págege anínká anotah éhwéhnue mahraréna, Peh kaweqtaq mía míai anínká mi unkúméh kéhsuena mi pukú pugerahráhire. Ahriahri kaweqtaq mía míai anímé insegá pugerahráhiro ue kasenire. ³ Insegá pugerahráhiro irana íópeqkákáq mah marákó marákóipéqkákáq pusa ké míáhrabeqkákáq púku pugeqme tagahrahi aní írakaunire.

⁴ Mi pukú pugeqme tagahrahi aní írakauninsabé ínégá áhnte ibisoge. ⁵ Áhnte ibisogana peh morá ábóáwáh wéhgá ínénsabe, Íre ibisáhno. Tagáhno. Súra kahnáh aní míéhre.* We úrinsi iá tahnsa aní míéhre. We Tébtine anahwa ména kiotaiki aní púana mi abápété téhtaré únkúméh awehraq kéhsuahráhéna mi pukúipéq tagahrahire ire.

Sóniga Sipisípiq Áráh tagó ehwehne.

* 5:5: Sísa kahnáhmé Súra kahnáh móe.

⁶ Ínéga tagome subiq suto Sipísípiq Áráhq míéhra tagoge. Wahnah wahnahnirabeq oga míáh kámári míáhrabeq ákáhpi iriwe míéhra aboawah wehgá abugeqnáh atíáh-wana tagoge. Sipísípiq Áráhqne ayahqnopeq abapete téhtaré pówéh kéna abapete téhtaré áúra kéhre. Mi aurámárimé Manikáne íópeqté ké wóe. Wega mi ke mah marákó marákóipéq eqmaq suowe.

⁷ Mi Sipísípiq Áráhqka kure wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ániné ayah púpeqte púkú meyéhre. ⁸ Wega meyéhtáq itaréitaré oga míáh kámárinseq 24 abóawáh wéhreqka Sipísípiq Áráhqne auranabiahapeq arehunseraráq méra káuqmunowe. Sega moke morá moránue kítah tahnsá náneqkakák kóraraté miraia párétáhákák matawéra káuqmunue igonkónowe. Kaweq kunkúni naneq párétahipéq kéhre. Minawé Sísa tagariáh kégá púrero ehwéhne. ⁹ Káuqmunue igonkóno kégá o igonkónéra mahraréra, Arega miraónaga mi pukú mewe kéhsuahráhone.

Are subiq sutotaq Manikáne animári míageheé arene korahqtaté wehuke insahwé aritahne.

Arega íre peh morá kéhíná insahwé aritahne.

Mó kehiná suwahpeqte kéákáq

mó ehwéhnikákák kéákáq

mó kuasa mó kuasa kéákáq

mah marákó marákóipéqté kéákáq insahwé aritahne.

¹⁰ Arega insahwé aritahna kégá

Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké úkéra

wahnahnéra mókake mah marákó marákóipéq wahnahnaritagéhe éra igonkónowana irátíoge.

Sipísípiq Áráhqsaabe iwíáh iwíáh ate ehwéhne.

¹¹ Íné Sóniga mó tagogara áhnte peh íregárita q íópeqté kégá igonkónowana íróge. Peh áhnte tahuséní kégá igonkónéra míáhwe. Wahnah wahnahnirabeq itaréitaré oga míáh ká iriwe míáhrabeq 24 abóawáh wéh míáhrabeq íópeqté kégá abugeqnáh atawéra iriwe méra igonkónowe. ¹² Sega anotahta q igonkónéra mahraréra,

Subiq suto Sípísípiq Áráhqmé anotah aníne.

Minayabe wega págegeue wahnahnéna

áhnte kawéq náneq matawéna

ahtebia ánínéna moke miraorahire.

Moke miraorahi puaq wenáwíq pankereq,

Kaweróne ateq iwíáh iwíáh atone ewana íróge.

¹³ Manikánka moke miraro naneqmarínká igonkónowana íróge. Íópeqmé mah marákó marákóipéqmé pusa ké míáhrabeqme sóreq wanípípeqmé moke mibeqté náneqmarínká igonkónowana íróge. Igonkónéra mahraréra,

Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínseq

Sipísípiq Áráhqseqne síwíq pankereq,

Kaweróye ariteq ahriahri iwíáh iwíáh aritone.

Anotah pagégé ánité míehya puaq

ahriahri itensabé iwíáh iwíáh aitone ewana íróge.

¹⁴ Írógara itaréitaré oga míáh kámárinká, Aiq pútaróne ewara aboawah wehreqka marakóipeq káuqmunue sensabé iwíáh iwíáh arítáhwe.

6

Sipísípiq Áráhqka púkuraq unkumeh kéhsúéh éhwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana Sipísípiq Áráhqka matíéh púkúráq abapete téhtaré únkúméh kéhre. Sipísípiq Áráhqka náhmbáh 1 unkúméh kéhsúéhra peh morá oga míéh kánká anotahta q puruburu tahnsánue mahraréna, Mahbeq súno ire. ² Mahbeq súno irana

taberábe oséráq tútuue miéh ánínká iq matíéhkana tagoge. Tagogana wahnah kené ayahúq wene ayahqnotaq suki atéhrana pokue, Mó ke subipáhraruanieéna pokire.

³ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 2 unkúméh kéhsúéhkana mó ogá miéh náneq kanká, Mahbeq súno irana íróge. ⁴ Írógana mó osé tautáúq osé ábóraragire. Manikánka mi oséráq tútuue miéh áni págege atena anotah ebeh poká awena wensabé, Mah marákó marákó pokue kaweq sunúq parabaruo ire. Mibeqté kégá ebehéra we subiq súéhigeheéna págege atena ebeh poká awire.

⁵ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 3 unkúméh kéhsúéhkana mó ogá miéh náneq kanká, Mahbeq súno irana íróge. Irena tagogana mó osé pabusa osé ábóraragire. Mi oséráq tútuue miéh anínká ménsámehnsá agehmare naneq matíéhkana tagoge. ⁶ Itaréitaré oga miáh kámári iriwe miáhrabeqte wehukénínká tahnsa ehwehnirana íróge. Mi ehwéhnká pabusa oséráq tútuue miéh ánínsábé mahraréna, Arega pokue arene arambehri miraé ehwehráhna tanáhráq sinkehe. Ehwehráhna tanáhráq púana táhutahuqme áhnte moné áwíroneherawoe. Óríwi awanká sónkákáq náhníaq sera sonkákáq pehragáhno.* Íre apiaro irana íróge.

⁷ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 4 unkúméh kéhsúéhkana mó oga miéh kánká, Mahbeq súno irana íróge. ⁸ Irena tagogana mó osé wiehq osé ábóraragire. Óseraq tútuue miéh áni wenáwíqmé Puké Anine. Mó aní wenáwíqmé Iraipéqté Áníne. Wega Puké Ani anehe sire. Segá miraóyanka ebehéra áhnte pukowe. Segá miraóyanka ehwehrehrara áhnte mó ke pukowe. Segá miraóyanka wehuke mó naneq awáhré mó naneq awáhréue pukowe. Segá wehuke suboráho naneq kamári eqmarehyara mi kamárinká áhnte mó ke subiq súáhwara pukowe. Mi anitégá mah kehiná kéhíná itaréitaréraq saraqmarera apahtáró sárásá pehragéra peh morá sárásá moke subiq suehye. Miraóyara áhnte ke pukowe.

⁹ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 5 unkúméh kéhsúéhkana Manikáne tahbe tehnopeq tagoge. Manikáne ehwehnsabé íre ahqáho atasa peh kawerue sehgiara wene ehweh tábúsoqme teri terinuro kewé mó kegá mi kawéq ké subiq sutowara sensiwamarí mitaq miáhwana tagoge. ¹⁰ Tagogara sensiwamarínká anotahtaq mahraréra, Itene Wahnahno, arega moke wahnah wahnahnóne. Arega ahriahri kaweqtaq mía míaé peh aiq pútaq sansá miraóne. Mah marákóipéq miáh kégá ite iubiq sutonsabé ahkake ehweh arite ayahq maraníbo ewe. ¹¹ Ewara íopeqté kégá mó aní mó anínue íre wahto taberábe korósíwári náriera mahraréra, Pehgáriq tanáhráq ahrenahro. Itene naruoga ite iubiq sutonserah sega itereq arambehrio kereq iteruwahraheq subiq súéhrataq anehe Manikánka ehweh aritankéhe ewe. Omaq sitéhra ke pukirataq wega ayahq marankéhe.

¹² Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 6 unkúméh kéhsúéhkana anotah maríire. Wéhékáhte ío nahonáh pabusa ambékí únáh tahnsa úkire. Úkirana inokáhpeqte ío tubugonahgoitaq korahbagirana tagoge. ¹³ Tagogana anotah soírírirana awanká ánáh pururuqinserirah íopeqté wéhyóqmárinká marakóipeq megire. ¹⁴ Megirara máhti sobuonserah ío moq sobuue tabanagire. Tabanagirana moke sáwéhwari móbeq agire. Moke sóreq waní ákáhpi kéh marákó moq móbeq agire.

¹⁵ Mi tanáhráq mah marákóipéqté wáhnáhmárinseq anotah wehwárinseq ebeho kené kíápéténiwarínseq áhnte monéákáq kéreq tauntahu wehwárinseq arambehriraq saiqnaríáh kéreq arambehriyabé ápeq meyháh kéreqka pehbeheráh pokue táhmaro kegá íre ambarúnkákáq mátáipéq tabanagowara mó táhmaro kegá sáwéhrapeq ónapipéq tabanagowe. ¹⁶ Tabanagéra sáwéhakaq ebahnkakáqsábé mahraréra, Ite akariue iubiq suo. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue miéh ánínseq Sipisípiq Áráhqseqka itensabé anotahtaq abiahnsa aitehyansabé akariue iubiq suo. ¹⁷ Kamahina tanáhráq aiq si puara inseréhga kaweqtaq miáhraho ewe.

7

Manikánka 144 táhúséni (144,000) Ísara ke omaq sito ehwéhne.

* 6:6: Áruká 16.6 aigárapéqté éhwéh tagáhno.

¹ Íné Sóniga tagogara íópeqté itaréitaré kégá mah marákó márákó ayehré ayehré iriwe méra sóiriq saiqnariáhwe. Sóiriqka marakóakaq sóreq wanínkákáq awankánkakaq sóiriríneho éra saiqnariáhwe. ² Mó íópeqté ánínká íó kiembogirabeq kírana tagoge. Tagogana wega Maniká mía míai aníné máhki aritahráhi naneq ayahpi matíéhre. Matawéna wega íópeqté itaréitaré ké marakóakaq sóreq wanínkákáq íre kaweraruahráhi keyábé anotahtaq mahraréna, ³ Marakóakaq sóreq wanínkákáq awankánkakaq amahnága pehragahro. Ebeqme Manikáne arambehri kené siyehitaq wene máhki sehiranaritanéhe. Arítáhnaraqmé anehe mi naneqmarí íre kawerarúáhro ire.

⁴ Íópeqté kégá siyehitaq Manikáne máhki sehira meyháh kéwé 144 táhúséni (144,000) kee ewana íróge. Ísara kewé airápété téhtaré káhnáh míáhwe. Máhki arítáh kégá moke mó káhnáh mó káhnáhnue sehiranarítáhwe. ⁵ Máhki sehiranarítáh kégá Súra káhnáh 12 táhúséni (12,000) ke sehiranaritera Árúbéni káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Ágáti káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera ⁶ Áséra káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Nápátári káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Mánáse káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera ⁷ Símióni káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Áríwái káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Ísákah káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera ⁸ Sébúrúna káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Sósépa káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Pénsámíni káhnáh 12 táhúséni ké sehiranarítáhwe. Miraué káhnáh sehiranarítáhwe.

Áhnte kegá Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh éhwéhne.

⁹ Íné Sóniga togagara áhnte ke, íre sáhnshoráho ke moraráq iriwe míáhwe. Mó kehiná suwahpeqte kéákáq mó kuasa mó kuasa kéákáq mah marákó márakóipéqté kéákáq mó ehwéhnkákáq kéákáq mó tahmáró mó tahmároue moraráq iriwe míáhwe. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh anínseq Sipisípiq Áráhqseqne siuranabiahtapeq iriwe míáhwe. Sega íre wahto taberábe korósí sukiwe méra awanká ánáh táhtotawéra pore poreowe. ¹⁰ Pore poreéra anotahtaq mahraréra, Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánimé itene Manikáne. Wereq Sipisípiq Áráhqseqka insahwé aítároyansabé amahnága kaweqtaq mía míaúne ewe.

¹¹ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh anínseq abowah wehreq oga míáh kámárinseq míáhtáq moke íópeqté kégá abugeqnáhnue iriwe míáhwe. Iriwe méra wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh aníné auranabiahtapeq arehunserarácq méra káuqmunue Manikánsabe iwíáh iwíáh atáhwe. ¹² Iwíáh iwíáh atera mahraréra, Aiq míre. Maniká itene Wahnah anotah anínéna ahtebia aníne éq wensabé, Kaweróne ateq wenáwíq pankereq ayahmaq atone. We págege tauntahu aní míéh púaq ahriahri wensabé iwíáh iwíáh atone. Aiq miraoneheqmúne ewe.

Amahnága mah káhnáhné síérime aiq parabagire i ehwéhne.

¹³ Peh morá ábóawáh wéhgá ínénsabe kasenéna, Íre wahto taberábe korosíákáq ké inseréhbo? Se eheqte seo ire. ¹⁴ Eheqte seo irana ínégá wensabé, Anotah aní móne. Are aiq tagariahne uge. Ugana wega ínénsabe, Mi kené naruoga síwíoqnéra kamah arítówara sene korósí Sipisípiq Áráhqne korahqipéq pabeq paberurowana taberábe agire. ¹⁵ Minayabe Manikánsabe iwíáh iwíáh atáhrabeq méra wene auranabiahtapeq mía míaéra wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq wensabé iwíáh iwíáh atáhwe. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh anínká sereq míéh púana wahnahnaritena séhréh arítéhre. ¹⁶ Se mókake íre sirupibiinawire. Íre tahbobóoneherawoe. Patahga íre kamah arinawire. Osoréh íragá íre tabisuanawire. Írakaumo. ¹⁷ Wahnah wahnahnirabeqte Sipisípiq Áráhqka se wahnahnarítankéhe. Wahnah aritena oga mía míaorahi waní arahno sokigi arinana Manikánka siurapite áqnú moke sorahruankéhe ire. (*Aisaia 4.5,6*)

8

Náhmábáh 7 unkúméh kéhsúéh ehwehne.

¹ Sipisípiq Áráhqka náhmábáh 7 unkúméh kéhsúéhrara pehgáriq tanáhráq, ákáhtaq ahwáh íópeq íre ehwehnia peh ehiya míáhwe. ² Mi tanáhráq sótaikitaq íné Sóniga

tagogara abapete téhranité íópeqté ké míáhwe. Manikáne auranabiahapeq iriwe mía míaera abapete téhtaré pémbíáh meyáhwe.

³ Meyáhwana mó íópeqté ánínká sure Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh táhbérápéq iriwe ména kóraraté miraia párétáh matíéhre. Mi parétáhípeq kaweq kunkúni pahuráh ira tehrana áúnirana kaweq kunkúnire. Áhnte kunkúni naneq náwéwana íópeqté ánínká minaakaq Sísa tagaríáh kéné púreq ehwéhnkákáq morábí ánkárué Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh táhbé kóraraté miraia táhbérápéq titiratéhre. ⁴ Titiratéhra áúninkákáq Sísa tagaríáh kéné púreq ehwéhnkákáq íópeqté áníné párétahípeqté kiena kire kire Manikáne auranabiahapeq kire. ⁵ Kírana íópeqté ánínká Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh táhbérápéqté írá tarasa mewena we matíéh párétáhípeq obenkíq marena mah marákó marákóípeq tuparúéhre. Tuparúéhtáq puruburuéna anotah ehwéhnéna sokaesuenta máríire.

Íópeqté kéga pémbíáhnno ehwéhne.

⁶ Abapete téhtaré íópeqté kéga abapete téhtaré pémbíáh matawéra pémbíáhnoneherawoe.

⁷ Náhmbáh 1 íópeqté ánínká pémbíáhnirana obiaurankákáq iraaqáq korahqkákáq mah marákó marákóípeq tuparúéhra sehekáhnkakaq marakóakaq apahtáróráq saraqkirana peh morá sárásá tagirana téhtaré peh kéhre. Peh kéhrana uwaruntúme moke tagire.

⁸ Náhmbáh 2 íópeqté ánínká pémbíáhnirara anotah iráreh sawéh tahnsa náneq sóreq wanípípeq tuparúéhra wání apahtáróráq saraqme kéna peh morá sárásá korahq úkirana téhtaré sárásá peh kéhre. ⁹ Wánípeqté ménkáméhnká peh morá sárásá pukowana téhtaré sárásá peh oga míáhwana sípi peh morá sárásá wánínkowana téhtaré peh kéhre.

¹⁰ Náhmbáh 3 íópeqté ánínká pémbíáhnirana kánéqka téhrehnserah anotah wehyóq téhréna íópeqté ísígue megire. Wání apahtáróráq saraqme kéhrarana wehyoqka wání aroipéqkákáq arahnotaqqákáq peh morá sárásátáq surahire. ¹¹ Mi wehyóq áwíq Kítabel Maráhsíníe. Mi wehyóqká ísígue márunsurahitaq wání peh morá sárásá kítabel wání úki puara áhnte kegá pukowe.

¹² Náhmbáh 4 íópeqté ánínká pémbíáhnirana pópoqnahakáq íónkakaq wehyoqmarínkákáq apahtáróráq saraqme kéhrana peh morá sárásá subírana íre téhria peh sunkíkíragire. Minayabe wehekáhnabubu peh ákáhtaq téhrehra inokáhnabubu peh ákáhtaq íónitehrana wehyoqka peh ákáhtaq téhrehre.

¹³ Íné Sóniga tagogana íópeq anotah kuqnúnká paqme kéna anotahtaq mahraréna, Mó íópeqté ánítógá pémbíáhnonehera irataq anotah kamáh arieneherawoe éna uwo uwo uwo íre. Uwo uwo éna, Mah marákó marákóípeq míáh keyábé iwíáhunka nirupipeq anotah uméhire irana íróge.

9

Íre ambarúnkákáq mátáípeqté kíyábé éhwéhne.

¹ Náhmbáh 5 íópeqté ánínká pémbíáhnirana íópeqté wéhyóqká ísígue mah marákó marákóípeq márunsurahirana tagoge. Tagogana íre ambarúnkákáq mátáípeqté kí kéhrana wehyoqme áwíre. ² Áwírana wehyoqka onsa sírara abe kekíówana áhnte auninserah áúnká íre ambarúnkákáq mátáípeqté kírana wéhékáh íótaqqákáq moke íópeqqákáq akari agirana sunkíkíragire. ³ Sunkíkírara áúnirabeqte áhnte wahráqmárínká séra mah marákó marákóípeq abae agowe. Mi kamárí págege kamárí méra wehiboyanka wehuke kamah arínserahnowe.

⁴ Mi kamáínsábé, Uwaruntúnkakaq awanká ánáhakaq moke kíréh náneqqákáq pehrahagro. Peh morá siyehitaq Manikáne máhki íre kéh ké síwíoqnahro aritera sensabé, ⁵ Wehuke subiq súéhboq peh moberíáh íótáq síwíoqnahro arítáhwe. Wehiboyanka wehuke pehnserah mi kamárinká wehuke pahwana sírre. ⁶ Áhnte síérirara mi tanáhráq pukéyabe suwahbehrara íre miraorahowe. Segá, Árahue pukinabugamo éra iwíáhue kabarowana írakaunire.

⁷ Mi wahráhqmárímé ebehorahi oséwárí tahnsa míáhwana tagoge. Siyahqnopeq wahnah kené ayahuq, kóraraté miraia áyáhúq sukiwe míáhwana sene siuranabiah wehukene siuranabiah tahnsane. ⁸ Sene siyahrame ahroné íre wahto ayáhrá tahnsanirana sene síwéhwé wehuke parahi ka úrinsi iáné áwéh tahnsane. ⁹ Sene ahrame káhpahraq kéhnserah ahráne. Áhnte ebehorahi oséwárínká sabirue nogí káhrégá pehbeheráh pokirana anotah ehwéhniire. Mina inserah mi wahráhqmárínká anotahtaq ehwehnowe.

¹⁰ Wehiboyanka pehnserah mi kané éhwegáránká pahrahire. Moberiáh íótáq sene éhwegáránká wehuke pehrana síerire. ¹¹ Wáhrahqmaríné wahnahme íre ambarúnkákáq mátáipéqté áníne. Íbaru ehwéh Asiu kené ehwehme mi wahráhqmáríné wahnahme wenáwíqmé Ábáronie. Káríki kené ehwehme mi awíqmé Wehuke Íre Kawerarítéh Áníne.*

¹² Ebeqte íre kaweq sunúq aiq parabagirana téhtaré mó íre kaweq sunúq ábóraraginae.

Ósewarítáq tútuue míáh kégá mirao naneqsábé ehwehne.

¹³ Náhmbáh 6 íopeqté ánínká pembiáhnirana Manikáne auranabiahtapeq kéh táhbé, kóraraté miraia táhbé itaréitaré pówéhwáí itaréitaré ayehráq kéhrana mitaqté ehwehnirana íróge. ¹⁴ Írógana mi ehwéhniká pembiáhni anínsábé mahraréna, Íyúpétisa waní aroipéq mitaq itaréitaré íopeqté ké táhru táhrue saiqnaríáh ké pugeq suo irana íróge. ¹⁵ Sega mi opéqkákáq íónkakaq wéhékáhnkakaq áhwahakáqsábé aiq áwénunowe. Mi tanáhráqsábé áwénunowana pugeq súéhrara mah kehiná kéhíná apahtárórác saraqme míáhwana peh morá túíná subiq suaneheéra pokowe. ¹⁶ Pokowara sene ebeho ké áhnte míáhwe. Sega ósene abobiahtaq tútuue méra peh íregáritaq 200,000,000 ke míáhwe irana íróge.

¹⁷ Néniwanka tagehtaq ebeho keakáq sene óseakáq mahraue tagoge. Mi ke káhpahraté miraia síótí sukiwe míáhwana tagoge. Mó síótíwárimé tautáurirana mó síótíwárimé kókomuirana mó síótíwárimé wiehq kéhrana tagoge. Ósewaríné siyahqnomé úrinsi iáné ayahqno tahnsane. Iraakáq áúnkakaq osoréh ébáhnkákáq sene áwéhipeqté sire. ¹⁸ Iraakáq áúnkakaq osoréh ébáhnkákáq ósewaríné áwéhipeqté sinka mah kehiná kéhíná peh morá túíná subiq súéhre. ¹⁹ Ósewarínká sene síwéhrate wehuke kamah ariera éhwegárátaté subiq súáhwe. Sene éhwegára wehene ayahqno tahnsanéna wehuke kamah ariéwe. Peh morá túíná subiq súáhwara téhtaré túíná íre pukowe.

²⁰ Íre puko kegá sene ahabábáq sansa peh sehgiówe. Sene ahabábáq sansa íre susa peh siyahtate mirao naneqmarínkákáq owainawamarínkákáqsábé iwíáh íwíáh arítáhwe. Siyahnkarataté mirao naneqme kóraakáq káhpahakáq ebahnkákáq awankánkakaq mewe miraowe. Miraowana minawarínká íre tagahrahire. Íre irahráhire. Íre nogoráhire. Írakaunire. ²¹ Mi kegá sene ahabábáq sansa íre susa peh mó ke subiq suera ánéhgie sansankákáq ahgora sansánkákáq miraowe. Sega mó kené ahre weh abariéra mó kené ménsámehnsá aebóowe. Mi ahabábáq sánsámáí íre susa peh matíáhwe.

10

Anotah íopeqté ánínká mirau ehwehne.

¹ Íné Sóniga tagogana mó aní, págege íopeqté ánínká mibeqté tuirana tagoge. Tagogana wehukénínká ambanta úbíq míéhnserah wega írábúyá úbítíéhna wene ayahqno abobóráhpeq ora períéhna wene auranabiah patah tahnsanéna wene aigára ira tehre.

² Wegá pehgáriq pugesa pukú wene ayahpi matawéna mó aigára sóreq wanípípeq abasarawéna mó aigára mah marákórác abasarawéna anotahtaq sawaiire. ³ Úrinsi iánká ehwehninserah anotahtaq sawaiire. Wegá sawaiitaq abapete téhtarérác puruburuire. ⁴ Puruburuitaq, Ínéga sehiraninie utaq íopeqté éhwéhniká mahraréna, Sawaii ehwéhme íre sehiranúno. Mi ehwéh peh epéq éhwéh kankehe ire.

* 9:11: Mi anímé owainawane.

⁵ Peh epéq éhwéh kankehe irana sóreq wanítáq marakóraq abaseh anínká wene púpeqte áyáh íóperue pankeréhre. ⁶ Wene púpeqte áyáh íóperue pankeréna Maniká oga mía míai aní wenáwírue ehwehnire. Manikánka íópeqkákáq mitaq kéh náneqmarínkákáq mirarena mah marákó márakóákáq mitaq kéh náneqmarínkákáq mirarena sóreq wanínkákáq mipéq kéh náneqmarínkákáq moke mirarowe. Íópeqté ánínká Maniká áwírue mahraréna, Mah tanáhráq aiq parabaginaire. Manikánka mó íre íwénuninkehe. Írakaumo. ⁷ Írakaumo éna mó mahraréna, Námbáh 7 íópeqté ánínká pembíáhnínaraq Manikáne épéqté éhwéh aiq pútaraginkehe. Wega naho íre teriasa peh wene ehweh iraru ke teriuwe íre.

⁸ Irana íópeqté éhwéhmé íre sehiranúno éwéh éhwéhnká ínénsabe mó mahraréna, Sóreq wanítáq marakóraq abaseh anínká pugesa púkú wene ayahpi matiéhre. Mi pukú koweo íre. ⁹ Koweo irana íópeqté ánípá kure wensabé, Káriq pukú menio ugana wega ínénsabe, Mewe náhno. Nehnaraq arene áwéhipeq sahq tahnsanínana arene arupipeq kítabanae íre.

¹⁰ Irana ínégá íópeqté áníné ayahpíte pukú mewe noge. Níwéhraq sahqka teinserahnirana nirupipeq áhnte kítabehe. ¹¹ Kítabehrana wega ínénsabe, Manikánka, Irarúno atahnah arega mókake sína naneqsabé irarinkehe. Mah kehiná kéhínámé sene marakówé, sene ehwehme, sene wahnahmarímé miraira naneqsabé irarinkehe íre.

11

Ehweh pahsúéhra anitéyábé éhwéhne.

¹ Agehmare naneq pegiqnáhnkara tahnsa náneq nániena ínénsabe, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqkákáq mibeqté táhbéákáq iriwe koagehmaro. Mibeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh ké sáhnsoho. ² Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté mátábú íre agehmaro. Mitaq wáhnaupeqté ké wéhuwa nárírara sega 42 íó Sarúsarama suwahpeq méra mi matábú íre kaweraruagéhe. ³ Mi tanáhráq néne ehweh pahsúéhra anité págege aritahnara sega nahonáh kórósí aneranerue méra áhnte íó 42 íó pahsuqme irarigehe íre.

⁴ Téhtaré óríwí áwánkánkákáq téhtaré áráhmúákáq mah marákó márakóípeqté Wáhnáhné auranabiahtapeq kéhrara ehweh pahsúéhra anité mi awánkátaré tahnsa móye. Mi aráhmúraráre tahnsa móye. ⁵ Mó kegá mi anité íre kaweq sansá aritéhrataq mi aniténé síwéhipeqté íragá mi ke tabiq suanawire. Mi anité íre kaweq sansá aritéhra kewé mirauwe pukigehe.

⁶ Manikánka págege aritéhrara mi anitégá moke Manikáne ehweh pahsúéhra tanáhráq ibonsabé, Ahqáho atéhrataq íre ibonsarahire. Sene págege ehwehnká moke wánímé korahq waní úkorahire. Sene págege ehwehnká moke mó naneq mó naneq íroke naneqmarí mah kehiná kéhínápá serahire. Sega suwahbáhnaraq mi sansámárrí miraigehe.

⁷ Manikáne ehweh pahsúéhra tanáhráq parabagínaraq íre ambarúnkákáq mátáípeqté áwéhq poeráhqká kiembogue mi anitéreq ebehéna se kiotaikue subiq suankéhe. ⁸ Subiq suahnaraq sene sinonka Sarúsarama suwahpeq anotah ahtápéq ábóraq kanae. Mi kehiná suwahpeqsabé pabeqme ehwehmé Sóróma suwahpeqkákáq Ísípi marakórápeqkákáre. Mitaq sene Wahnahnka awankátaq táhpawe pukúwe.

⁹ Manikáne ehweh pahsúéhra aniténé sinonka apahtáro wéhékáhnkákáq mó ákáhtaq wehekáhnkákáq ómiga tagagehe. Mó kehiná suwahpeqte kéreq mó kuasa mó kuasa kéreq mó ehwéh mó ehwehnkákáq kéreq mah marákó márakóípeqté kéreqka tagéra mi anité maisareyabe ahqáho aritagéhe. ¹⁰ Mi anité íre pukirataq sene ehwehnka ahbabáq ke síwíoqnagehe. Síwíoqnáhna puara mi anité pukirataq marakóípeqté kégá iwíáh iwíáhéra ábáhréra sene iyahnabo anímárrí ménsámehnsá pehipi nárigéhe.

¹¹ Apahtáro wéhékáhnkákáq mó ákáhtaq wehekáhnkákáq parabagirana Manikánka mi anité oganúq sitahnara iriwe míéhrataq ómi se tagah kegá anotahtaq áhre agigehe. ¹² Áhre agirataq íópeqté éhwéhnká mi anitéyábé, Mahbeq kíótao ínara sene naruoga tagehrataq sega íópeq írábúyápipeq kibekoyeharawoye.

¹³ Mi tanáhráq anotah mariítaq mi kehiná suwahpeq peh morá áyéhráq íre kawer-arúehtáq abapete itaréitaré áyéhráq peh kéhre. Máríinka áhnte ke 7 táhúséni (7,000) ke subiq súéhre. Peh awahoraq miáh kéga mina tagéra anotahtaq áhreéra Maniká íópeqté ánínsábé iwíáh íwíáh atáhwe.

¹⁴ Mi sunúq aiq parabagire. Mó íre kaweq sunúq anehe áhníbórá sinawire.

Aboawah wéhwárínká Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh éhwéhne.

¹⁵ Náhmábáh 7 íópeqté ánínká pembíáhnirana íópeqté éhwéhmárínká anotahtaq mahrarirana íróge. Mi ehwéhmárínká mahraréra,

Manikánka eqmaréh aní itene Wahnahnka mah marákó marákó wahnahné arámbéhrí aiq awaq míéhre. Wega ahriahri wahnah wahnahninkehe ire.

¹⁶ Manikáne auranabiahtapec 24 abóáwáh wéhgá tútuue miáhrabeqte irigéra sene siuranabiah maraipérué Manikánsabe iwíáh íwíáh atera ¹⁷ mahraréra,

Maniká itene Wahnahno, arega moke miraorahóne.

Arewe naho mía míaé amahnága moq mía míaóne.

Arega págegeue mirae mah marákó marákóipéq wahnahné arámbéhrí aiq awaq meronayabé, Kaweróne atone.

¹⁸ Arensábé suwahrieh kegá abiahnsanowah

arega moq sensabé abiahnsanónana

pusa ké sainsue tanahráq aiq sire.

Arene arambehri ke ápeq nárie tanahráq aiq sire.

Arene ehweh irare kereq

Sísa tagaríáh kéreq arensabé áhteno kereq

arene sánsá sehgió kéreq ápeq nárínkéhe.

Arega anotah kereq íre síwíqkakaq kéreq monserahnue iwíáhue tagé ápeq nárínkéhe.

Mah marákó marákó íre kawerarítáh ké sainsue tanahráq aiq sire ewe.

¹⁹ Mi tanáhráq íópeq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté ónsá sírana Manikánka irarú ehweh kéh púkú pókísí ábóraq kéhre. Kéhrana sokaesuena anotah ehwéhna puruburue máríirana anotah ibó obiaurankakák íbónsirana tagoge.

12

Karahrabah tahnsá náneq kansábé éhwéhne.

¹ Íópeq anotah naneq ábóraragirana tagoge. Íné Sóniga tagogana anotah iní patahraté aneranerue ména inokáhpeqte íó wene ai awenahpeq kéhrana wene ayahqnotaq airápété téhtaré wéhyóqmárínkánká áyáhúq sukiríéhra tagoge. ² Mi iní kía ména wene ani maqmianai puana érinábé anotahtaq uwo uwoire.

³ Mó anotah naneq íópeq ábóraragirana tagoge. Íné tagogana tautáúq awasa káráhrábáhnaba ábóraragirana tagoge. Nayáhnkú pówéhákák abapete téhtaré áyáhqnónkákák kéhrana mi ayáhqnótáq abapete téhtaré wáhnáh kéné ayahúq wene ayahqnomarítáq sukiríéhra tagoge. ⁴ Wene éhwegárátaté íópeqté wéhyóqmári subibinaruena mah marákóipéq tuparúéhra mipéq sáhagire. Peh morá ákáhpite wéhyóqmári miraruéhra ayehré ayehré kéh wéhyóqmári peh kéhre.

Mi inínká maqmianai aní nanieéna mi karáhrábáhnká mi iníné auranabiahtapec ména áwénunire. ⁵ We áwénunirana mi inínká animai maqmaréhrara sega mi aní apubúue tumeqmera Manikánka wahnah wahnahnirabeq móátáhwe. Mi anínká mah kehiná kéhíná págege sahtáté págegeue wahnah wahnahninkeheéna Manikánka aiq omaq atéhre. ⁶ Mi inínká maqmarena pehbeheráh abatapi pokire. Wega káirabeq

Manikánka wene máhriq kaweraréhra wega apahtáro ópéq mó opéq ákáhtaq mitaq kowíéhra Manikánka we wahnahnatéhre.

⁷ Íópeq anotah ebéhowana tagoge. Íópeqté ání mi keráq wahnahni aní wenáwíq Máhíkérie. Wereq we kéréh íópéqté kéreqka mi karáhrábáhneq wene íópeqté kéréh kéreqka ebéhowe. ⁸ Íópeqté kéreqka mi karáhrábáhneq we kéréh kéreq kiotaikéra kaqsúáh púara íópeq mó íre míahrahowe. ⁹ Íre míahrahowara íópeqté kégá mi karáhrábáhneq we kéréh kéreq mah marákóípéq tuparúáhwe. Mi karáhrábáhmé we owainawamaríné wahnah mire. Nahomé we wehe ména we mó awíq Séténie. Wega mah kehiná kéhínánsábé péhe éhwéh teriu púara íre kaweq sansá miraowe.

Sísa tagaríáh kégá owainawa kiotaiko ehwéhne.

¹⁰ Íópeqté anotah ehwéhniirana íróge. Mi ehwéhniká mahraréna, Wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakaq owainawanka Maniká Iteribone auranabiahtapecq iteruwahrah ehweh arita aritaire. Amahnága íópeqté kégá owainawa íópeqté tunkaqsúáhwana Maniká, ite meirena kaweritéh ánínká págegeue wahnah wahnahni tanáhráq aiq sire. Ite meirena kawerítankeheéna Manikánka omaq atéh ání anotah aní úkéna págege aní úkire.

¹¹ Iteruwahga mah marákóípéte oga me tanáhráq íre iwíáh íwíahia peh aiq pútaq ehwéh pahsuera Sipisípiq Áráhque korahqtaté owainawa kiotaikowe. Sipisípiq Áráhque ehweh sehgiunayabé iubi q suaneherabomo éra se puke tanáhráqsábé íre áhreéra owainawa kiotaikowe.

¹² Íópeq míáh kéó, minayabe iwíáh íwíáhoró. Mah marákó marákóípéq míáh kéó, owainawanka ite kamah ainayabé itega uwo uwooneheqmóe. Owainawanka tagehme peh wahto tanáhráq kéh púana anotahta q taonsahéna iteba aiq sire ire.

¹³ Karahrabahnka tagehme, Íné mah marákóípéq tuparúáhwe éna animai maqmaréh íní subiq suanieéna kárehre. ¹⁴ Mi iní anotah kuqnúné téhtaré óé áwéwana wega karahrabah auwena abatapi paqmena pokire. Mitaq apahtáro ópéq mó opéq ákáhtaq mi iní kirabo atagehe.

¹⁵ Karahrabahnka mi iní wánínkinkeheéna wání mugiq súéhra anotah waní pewe wánínka mi iní kárehre. ¹⁶ Kárehra marakóga mi iní séhréh atanieéna marakó tahtahragirana mi waní mipéq tupekire.

¹⁷ Mi iníne animarímé Manikáne ehweh sehgió kéreq Sísa éhweh terié kéreq míáhwe. Míáhwana karahrabahnka mi inínsábé anotahtaq abiahnsanéna mi iníne animarínseq ebehinieéna kogabaréna ¹⁸ sóreq wanítápéq arahwéraq iriwe míéhre.

13

Kiembogi kanká mirai ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana sóreq wanípípeqté anotah ka kiembogirana tagoge. Mi kamé abapete téhtaré áyáhnónkákákáq nayáhnkú pówéhákákáq kéhrana tagoge. Mi powéh-wáritáq nayáhnkú wáhnáh kéné ayahúq sukiríéhra tagoge. Mi kané ayahqnomarítáq Manikánsabe éhruru atéh éhwéh sehira kéhrana tagoge. ² Mi kané págege anónkámé tanahraipéqté ká áwéhq pusíné anonka tahnsáne. Wene aigáramé anotah kané aigará tahnsane. Wene áwéhwe úrinsi iané áwéh tahnsáne. Karahrabahnka sóreq wanípípeqté kiembogi ka págege atena wene wahnah arámbéhrí awaq mio atéhre.

³ Mi kané peh morá áyáhnótáq pukorahi nao karáirana wagirana mah kehiná kéhínánká kurináhnéra mi ka kéréhwe. ⁴ Kéréhwana karahrabahnka mi ka págege atena, Wahnahnúno atéh púana mah kehiná kéhínánká karahrabahnsabé iwíáh íwíáh atáhwe. Iwíáh íwíáh atera kiembogi kansábé moq iwíáh íwíáh atera mahraréra, Mi ka áhnte pagégé ká míre. Minayabe mi kamé insega we tahnsa míehro? Mi kanseq ebehínaraq insega kiotaikorahiro? Írakaumo ewe.

⁵ Iwíáh atéhra mi kanká wewensabé iwíáh íwíáhi ehwéhneéna Manikánsabe éhruru atena 42 ío págegeue wahnahnire. ⁶ Mi kanká Maniká áwíqkakaq we mía míairabeqkákákáq íre kaweq ehwéh atena Manikánseq íópeq míáh kéreqsabé síéhru

arítéhre. ⁷ Owainawanka págege atowana mi kanká Maniká tagaríáh ké ebeh aritena kiotaikéna subipáhrarúéhre. Wega págegeue wahnahnéna mó kehiná suwahpeqte kéákáq mó kuasa mó kuasa kéákáq mó ehwéh mó ehwéhno kéákáq mah marákó marákóipéqté kéákáq wahnahnarítéhre.

⁸ Págegeue wahnahnarítéh púara mah kehiná kéhínánká mi kansábé iwíáh iwíáh atagéhe. Manikánka mah marákó marákó íre mirarotaq oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq púkuipéq sehiranúwe. Sipisípiq Áráhq subiq súówana mó oga úkúwe. Mi pukúwé wene púkue. Mi pukúipéq sensíwíq íre kéh ké ómiga kiembogi naneq kansábé iwíáh iwíáh atagéhe.

⁹ Íre parosa áhréákáq kéó, kawerue íráhro. ¹⁰ Mi tanáhráq Manikánka insebópoq karábúsiipéq míankeheéna omaq atahnaraq mó kegá mi aní meqmera móatagéhe. Pokatate kirasuqme subiq suagéheéna omaq atahnaraq mi aní pokatate kirasuqme subiq suagéhe. Maniká tagaríáh kéó, mi tanáhráqkákáq Manikánsabe aiq pútare ateq wene ehweh ambubu atawéq sehgióro.

Mó kiembogi kanká mirai ehwéhne.

¹¹ Íné Sóniga tagogana mó kanká marakóipeqté kiembogirana tagoge. We káriq sipisípiqné pówéhre táhnsá wene ayahqnotaq kéhre. Anotah karáhrábáhnká ehwehni serahnire. ¹² Anehe kiembogi kanká ebeq kiembogi kané págege wahnáh arítéh árámbehrí awaq míéhre. Awaq mena mah kehiná kéhínánsábé, Náo wagi kansábé iwíáh iwíáh atáhro éna págege arítéhre. Págege aritena ¹³ ótaq sansá págege sansánéna íópeqté irobinansabé, Mahbeq tuo iraritaq íópeqté irobina túrara áhnte kegá tagahwe.

¹⁴ Tagahwana anehe kiembogi kanká ebeq kiembogi kané págege arámbehrí awaq mena ótaq sansánire. Ótaq sansáni puara mah kehiná kéhínánká wene péhe éhwéhnsábé aiq pútare atáhwe. Mó anínká ebeq kiembogi ka pokatate subírana pukéna oga úkire. Anehe kiembogi kanká mah kehiná kéhínánsábé, Ebeq kiembogi kané píkisah mirareq, Minayabe iwíáh iwíáh atáhro arítéhre. ¹⁵ Iwíáh iwíáh atáhro aritena ebeqte kané píkisah págege atéhrana píkisahga oga úkéna ehwehnire. Ehwehninka píkisahyabé íre iwíáh iwíáh atáh ké subiq súéhre.

¹⁶ Anehete kanká mirarinka mah kehiná kéhínánká sene siyah púpeqkakáq siyehitaqkakáq máhki meyháwe. Wega moke anotah kereq íre síwíqkakaq kéreq áhnte moné kéh kéreq tabonah kereq arambehriraq saiqnariáh kéreq arambehriyabé móné meyhá kéreq moke, Máhki meyháro arítéhre.

¹⁷ Mi mahkí ahqáho atáh kéga ménsámehnsá íre paiqmarahráhowe. Peh morá mi kané áwíqpopoq wene náhmbahpopoq máhki matíáh kéga ménsámehnsá paiqmarahráhowe. ¹⁸ Teiú éhwéh iwíáhue tagahro. Ahtebahraho kegá mi kané náhmbahq ahtebahro. Mi nahmbáhqmé wehukéniné náhmbahq mire. Mi nahmbáhqmé mahraue 666 nahmbáhre.

14

Sipisípiq Áráhqe animárínká o igónkóno ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana Sipisípiq Áráhq míéhra tagoge. Wereq áhnte mó kereq 144 táhúséni (144,000) kereq Sáióna sawéhrápéq iriwe míáhwana tagoge. Sipisípiq Áráhq áwíqkakaq Wenabo áwíqkakaq mi kené siyehitaq kéhrana tagoge. ² Ahkuaq ahkuari wanínká uinserah ehwéhneéna anotah purúbúrúinserah íópeqté éhwéhnrana íróge. Mi ehwéhme peh kaweq ehwéh áhnte kegá kítah subónserah ehwéhne.

³ Sega Manikánka wahnah wahnahnirabeq itaréitaré oga míáh ká míáhrabeq 24 abóawáh wéh míáhrabeq iriwe méra o igónkónowe. Mó kegá mi igónkó íre ahtebahwara peh mi ke 144 táhúséni (144,000) kegá ahtebéra igónkónowe. Se marakóipeq miarotaq Sísaga wene korahqtaté insahwé aritena kawerarítáaire. ⁴ Wehga ahbabáq ahréro íre abariéra peh kaweqtaq mía míáonserah mi kegá peh kaweqtaq méra Sipisípiq Áráhka pokirabeq kéráwe. Manikánseq Sipisípiq Áráhseqka mi ke téh insahwé aritera kawerarítóye. ⁵ Sega péhe éhwéh íre iraria peh kaweqtaq mía míáowe.

Apahránító íópeqté kégá pahsúó ehwehne.

⁶ Íné Sóniga tagogana íópeq ákahnabubu peh morá íópéqté ánínká paqmíéhra tagoge. Wega mah kehiná kéhíná kaweq kagai ehwéh korerie arámbéhrí kéhre. Mó kehiná suwahpeqte kéákáq mó kuasa mó kuasa keakáq mó ehwéh mó ehwéhnkákáq kéákáq mah marákó márakóípeqté kéákáq mi ehwéh korerie arámbéhrí kéhre. ⁷ Íópeqté ánínká anotahtaq mahraréna, Manikánka ehweh aitená sainsue tanahráq aiq si puah wensabé áhreeq iwíáh iwíáh atáhro. Íópeqkákáq mah marákó márakóákáq sóreq wanínkákáq moke wání arahnonkákáq miraro aninsábé iwíáh iwíáh atáhro ire.

⁸ Mó íópeqté ánínká anehe séna anotahtaq mahraréna, Áhnte kehiná suwahpeq Pábíroni suwahpeq íre kaweragire. Moke mibeqté kégá miraonserah mah kehiná kéhíná tagéra sene ahkaragára sansánowe. Píah néra ahabábáq ini abarionserah sega íre kaweq sansánowe. Minayabe Pábíroni suwahpeq aiq moke íre kaweragire ire.

⁹ Mó íópeqté ánínká sinehepeq séna anotahtaq mahraréna, Kiembogi kankákáq wene píkísahakáqsábé iwíáh iwíáh atéh ání wene ayahnkarankákáq wene ayehitaqkákáq máhki matíéh ání Manikánka mi aní kamah awinkéhe. ¹⁰ Manikánka mi anínsábé anotah abíáhnsá atena irobinankákáq osoréh ébáhnkákáqtáté kamah awinkéhe. Sip-ísípiq Áráhseq moke Manikáne íópeqté kéreq tagahrabeq mi aní anotahtaq kamah awinkéhe. ¹¹ Uwo uwo orabeqte íráípeqté ahriahri áú kiegieire. Wehukega uwo uwoéra wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq íre ahrenahrahowe. Kiembogi kankákáq wene píkísahakáqsábé iwíáh iwíáh atáh ké, máhki matíáh kéwé mitaq ahriahri mía míagehe ire.

¹² Maniká tagaríáh kéó, itega Sísansabé aiq pútare ateq Manikáne ehweh kawerue sehgiómé kawerowe. Teiú tánáhráqkákáq mi ehwéh ambubu atawéq Sísa kawerue kэрáhró.

¹³ Íné Sóniga írógana íópeqté éhwéhnká mahraréna, Mahna teawú éhwéh sehiranúno. Manikáne arambehri sehgiara pukira kegá anehe iwíáh iwíáhigehe ire. Irana Manikáne Awanka moq ehweh mahraréna, Wega aiq irarire. Se pukirataq sene arambehriyabé ahrenagehe. Se pukirataq pehipi íre pukigehe. Írakaumo. Sene kaweq sansá mewera pokigehe ire.

Manikánka ahabábáq ke kamah arieyabe pabeqme ehwéhne.

¹⁴ Íné Sóniga mó tagogana taberábe piríbiríoyáh ábóraq kéhrana tagoge. Piribirioyahtaq tútuue míéh ání wehukení úki anínéna wene ayahqnotaq kóraraté miraia áyáhúq sukirawéna wene ayahnkaratáq áwéhreh sogíq tahnsa matíéhra tagoge.

¹⁵ Mó íópeqté ánínká Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpeqté tueyokéna piribiri-oyahtaq tútuue míéh anínsábé anotahtaq mahraréna, Mah marákó márakó moke kiréh náneq nera kéhnsábé koawaqme tanahráq aiq si puah arene áwéhreh sogíq mewe koawaqmio ire. ¹⁶ Koawaqmio irana piribirioyahtaq tútuue míéh ánínká marakóipeq tuména wene áwéhreh sogíqtáté koawaqmíéhre.

¹⁷ Íné Sóniga tagogana mó íópeqté ánínká Manikáne íópeqté náhúpeqté tueyokéna wene ayahpi áwéhreh sogíq matíéhra tagoge. ¹⁸ Mó íópeqté ání titiré tahbérápéqté séna iraraq wahnahni aní ména áwéhreh sogíq matíéh anínsábé anotahtaq mahraréna, Marakóipeq moke náhniáq sera aiq nera kélh púah arene sogíqtaté koawaqmio ire.

¹⁹ Koawaqmio irana mi íópeqté ánínká wene sogíqtaté marakóipeq koawaqména náhniáq sera sorupárehre. Náhniáq sera ano sareranieéna sarere naneqpipéq sáharéhre. Manikánka ahabábáq keyabé anotah abíáhnsánéna wehukeníká náhniáq sera ano sorupárehnserah mi ke kamah arinkéhe. ²⁰ Sarere naneq kéhmé ahnansahrapere. Sareréh kóráhqká wání piéhnserah tahnsánirana abae agire. Mi koráhqká wehukeníné akorapéq tahnsánue íre wahto 300 kirómítá tahnsánue abae agire.

¹ Íné Sóniga tagogana íópeq mó anotah naneq ábóraragirana tagéna áhtenuge. Abapete téhraníté íópeqté kéga wehuke íre kawerarite naneqmarí abapete téhtaré matíáhwana tagoge. Mi íre kaweq naneqmarí anehe sína nanere. Mó íre sinae. Minawari parabagínana Manikáne abiahnsa aiq parabaginae.

² Íné Sóniga tagogana anotah kawéhu táhnsa náneq, irareh timánó táhnsá náneq kéhrana tagoge. Kiotaiko kegá mitaq iriwe miáhwe. Sega kiembogi ka kiotaikowe. Mi kegá mi kané pikisah íre iwíáh iwíáh atera wene náhmbahq sene sinonkataq sehiranéyabe ahqáho atáhwe. Sega mitaq iriwe méra Manikáne kítah táhnsá náneq subera

³ Manikáne arambehri aní Mósísireq Sipisípiq Áráhseqne igonkónéra mahraréra,

Maniká Iteriboo,
arega moke págege arámbéhrí miraorahone.

Minayabe tagéq áhtenéq

arensabé iwíáh iwíáh atone.

Arega moke mah kehiná kéhíná wahnahnóne.

Arene sánsámé aiq pútaq tábúsoréh sánsáne.

⁴ Itene Wahnahno,

arebataq kaweqtaq mía míaóna aní púara

ómiga arensabé áhreéq arenáwíq pankeragéhe.

Arene kaweq arámbéhrí ómiga tagahraho puara

mah kehiná kéhínánká sure

arensabé iwíáh iwíáh atagéhe ewe.

⁵ Ewana íné Sóniga mó tagogana íópeq Manikáne nahtapeqté ónsá sírana tagoge. Mi nahmé marakó abatapi wéhuwa náh táhnsanéna peh íópeq kéhre. Mi nahtápéqté peh aiq pútaq ehwéh sire. ⁶ Mi nahtápéqté abapete téhraníté íópeqté kéga wehuke kamah arieráhi naneqmarí morá moráue matíáhwe. Matawéra tueyokéra kaweq tabérábé kórósí aneranerue méra kóraraté miraia árétí sene siahwiraq kógahpawíáhwana tagoge.

⁷ Maniká ahriahri oga mía míai anínká ahbabáq keyabé abiahnsani puana abapete téhtaré kóraraté miraia párétáhípeq kamah arieráhi naneqme aiq obenkíq máréhre. Obenkíq máréhra peh morá oga míéh kánká íópeqté ké mi parétáh morá moráue náríre.

⁸ Párétahwarí nárítáq Manikáne téhreh naneqkakáq wene págege naneqkakáq áu táhnsa agirana Manikáne nahupeq áu marataragire. Minayabe mó anínká mibeq íre kibekorahire. Írakaumo. Peh áwénunirana abapete téhraníté íópeqté ké matíáh náneq wehuke kamah arieráhi naneq parabagínaraq kibekinkehe.

16

Íópeqté kéga párétahípeq kéh náneq máruntirúáh éhwéhne.

¹ Íné Sóniga írógana Manikáne nahtapeqté éhwéhnká mahrarirana íróge. Mi ehwéhnká abapete téhraníté íópeqté kéyábé mahraréna, Ite matíáh párétáhípeq Manikánka kamah arieráhi naneq abapete téhtaré kéhre. Mina meweq mah marakó márakóípeq máruntirúáhro ire.

² Antirúáhro irana náhmbáh 1 íópeqté anínká mah marakó márakóípeq wene párétahípeq kéh náneq máruntirúéhra kiembogi kané máhki matíáh ké, wene pikisahyabé iwíáh iwíáh atáh kéwé íroke nao, íre kaweq kunkúni nao sene sinonkataq ábórarire.

³ Náhmbáh 2 íópeqté anínká sóreq wanípípeq wene párétahípeq kéh náneq máruntirúéhra pukia aniné korahq táhnsá úkirana mi wanípípeq moke oga míáh kámári pukowe.

⁴ Náhmbáh 3 íópeqté anínká moke wání aroípeqkákáq arahnonkakáq wene párétahípeq kéh náneq máruntirúéhra mi wanímári korahq wání úkire. ⁵ Úkirana mi wanítáq wahnahni íópeqté anínká mahraréna, Kaweqtaq mía míaóna aníno, are naho mía míaé amahnága moq míahne. Arega peh kaweqtaq mé kaweq sansá mira

aruqaruróne. Arega kamah ariena arámbéhríwé aiq tábúsoq marahne. ⁶ Wehukega are tagariáh kéreq arene ehweh irare kereq subiq súáhwana sene korahq túíre. Mi ahbábáq ké korahq waní nagehe aritonayabe aiq kawerire ire.

⁷ Manikánsabe titiré tahbérápéqté éhwéhnká íópeqté ániné ehweh irena minayabe mahraréna, Maniká Iteriboo, arega moke miraorahé itene Wahnah míahne. Arega kamah ariena arámbéhríwé tábúsoq marahne ire.

⁸ Náhmbáh 4 íópeqté ánínká patahi íótáq wene párétah antirúéhrana íónka anotah iráreh ⁹ puana wehuke osoqsírara sene ahbabáq íre súáhwe. Se kamah arieráhi aní Manikánsabe íre iwíáh íwíáh atasa peh wensabé éhruruera wenáwíqsabe abehq éhwéh atáhwe.

¹⁰ Náhmbáh 5 íópeqté ánínká kiembogi kanká wahnah wahnahnirabeq wene párétah márunantirúéhrana mi kanká wahnahno ke míáhrabeq sunkíkíragire. Sunkíkírara wehuke anotahtaq síérinsabé uwo uwoéra sene sinehbi abonabonéra ¹¹ sene ahbabáq íre susa peh sene síérinkakáq sene náonkakáqsabé iwíáhéra íópeqté Mánikánsabé íre iwíáh íwíáh atasa peh wensabé abehq éhwéh atáhwe.

¹² Náhmbáh 6 íópeqté ánínká anotah waní aroipéq Íyúpétísa aroipéq wene párétah márunantirúéhrana mi waní taraqnágire. Íó kiembogirabeqte wáhnáh kéreq sene ebeho kereqka mi waní serawégigeheéna taraqnágire.

¹³ Taraqnágirana íné Sóniga tagogana karahrabahne áwéhipeqté io tahnsa ówáínáwánká sirana kiembogi kané áwéhipeqté io tahnsa ówáínáwánká moq sire. Sirana péhe éhwéh irari aniné áwéhipeqté io tahnsa ówáínáwánká moq sirana tagoge.

¹⁴ Mi owáínáwátárogá ótaq sansánéra mah marákó marákóipéqté wáhnáhmáripá pokéra ebeho iwíáh arítáhwe. Iwíáh arítáhwara mi wáhnáhmárinká momiwíuera Manikánka omaq atéh wéhékáh ebehigeheéra mi iwíáh arítáhwe. Maniká, moke miraorahi anínká mi wehekáh moke mah kehiná kéhíná kamah arinkéhe.

¹⁵ Mó éhwéh írómé mahraréna, Aebó ánínká sinserah ínéga apubúue sinauge. Sugéh aní wene korósi wahtotaq márénserah íwéh panantági ke míáhro. Mina tahnsa míáh ké eyoyó ke méra íre pehrákora ké tahnsa míáhwe. Pehrákora kéwé mó kegá siwiréh arítáhnserahme sensabé íre siwiréh aritagéhe ire.

¹⁶ Owainawamarínká moke wahnahmarí mórítáhwara momiwíuera ebeh marákórápéq pokowe. Mi marákówé íbaru kené ehwehme Áhmágéróni marákóe atáhwe.

¹⁷ Íné Sóniga tagogana náhmbáh 7 íópeqté ánínká sóiriqtaq wene párétah antirúéhrana Manikáne nahtapeqté éhwéh wega wahnah wahnahnirabeqte éhwéhnká anotahtaq mahraréna, Aiq parabagire ire.

¹⁸ Aiq parabagire irana sokaesúéhrana anotah éhwéhnirana puruburuirana anotahtaq máriire. Wehuke mah marákó marákó míáh tánáhráqmé mina tahnsa máriwé íre kagaire. ¹⁹ Anotah matábúrápéq apahtáro sainkue mah kehiná kéhíná suwahpeqte náhmári sokogue íre kaweragire. Íre kaweragirana Manikánka Pábíróni suwahpeq, mi anótáh mápéq ahrreraq matawéna mibeqté áhbábáq keyábé abiahnsa aritena anotahtaq kamah aríre.

²⁰ Sóreq waní ákáhpeq kéh marákówári tupekirana moke sáwéhwari tahperagire.

²¹ Obiaurankakárué anotah ibónsirana mora mora serámé umeh óbíúráné ume-hwe 50 kiró tahnsá úméhi puana marakóipeq surahitaq wehuke subipáhrarúéhre. Subipáhrarúéhrara áhreéra Manikánsabe abehq éhwéh atáhwe.

17

Ahbabáq ini kamah awí éhwéhne.

¹ Íné Sóniga métáq tagéwómé íópeqté kegá abapete téhtaré párétáh morá moráue táhtotíáhwe. Peh morá párétáhákáq ánínká ínéba séna ínénsabe, Anotah ahbabáq íní, sóreq wanítáq tútuue míéh íní Manikánka we anotahtaq kamah awinkéhe. Wega kamah awina naneq tagankehboq máho ire. ² Mah marákó marákóipéqté wáhnáh kegá mi íní

abariéra ahababárowara mó marákóipéqté kégá moq abariéra ahababárowe. Áhnte piáh nah kegá múguwahgu agonserah sega múguwahgu agowe ire.

³ Íópeqté ánínká néniwa mewena abatapi móintéhra tagogana ega poeráhq, áwéhq poeráhq tahnsa ká miéhra tagoge. Mi kamé Manikánsabe éhruru atéh áwíqmári wene anonkataq áhnte kéhre. Mi ka abapete téhtaré áyáhnó kéné nayáhnkú pówéh kéhra wene abobiahtaq peh morá ínínká tútuue miéhra tagoge. ⁴ Mi inímé mankuara korósiákák tautáúq korósiákák aneranerue ména kóraraté miraia náneq awahriruéna áhnte kaweq pásésúq awahriruéna wene ayahpi kóraraté miraia káhpú matíéhre. Mi inímé mó naneq mó naneq ahababárirana wene ahabábqka mi kahpúipéq obenkíréhre.

⁵ Wene ayehitaq pabeqme ehwéh sehiranue kéhra tagoge. Mi sehiránká mahraréna, Pábíroni suwahpeqme ahabábq ininsóné sinowae. Mah marákó marákóipéqté íre kaweq sansámárimé Pábíroni suwahpeq mi ahabábq áwahe wire ire. ⁶ Mi inínká Maniká tagariáh kéreq Sísane sánsá pahsúáh kéreq subiq suena sene korahq néna piáh neh anínká múguwahgu aginserah wega múguwahgu agirana tagoge. Mina tagotaq áhtenéna áhnte iwíáhuge.

⁷ Íópeqté ánínká ínénsabe, Aneqsabé áhtenono? Mi inínká káhkouríéh ká abapete téhtaré áyáhnó kéhra nayáhnkú pówéh kéhra tagáhne. Mi kanká mi ininé epéráhpéq ehwehnikákák áwahewé teawiníe. ⁸ Mi kamé naho míowe. Amahnága íre miéhre. Mókake íre ambarúnkákák mátáipéqté kiembogínaq Manikánka kamah awinkéhe. Manikánka mah marákó marákó íre mirarotaq oga mérapeq awaq miéhra ke síwíq púkuipéq sehiranúwe. Mi pukúipéq sensíwíq íre kéh kégá mi ka tagéra áhtenigehe. Mi ka naho míowe. Amahnága íre miéhre. Mókake kiembogínae. Minayabe mah kehíná kehínánká mi ka tagéra áhtenigehe.

⁹ Kawerue iwíáhorahi anínká teawú éhwéh ahtebahraire. Arega tagáhna kané abapete téhtaré áyáhnómé mina áwahewé abapete téhtaré sáwéhwári míre. Mi inínká mi sawéhwáritáq tútuue miéhre. ¹⁰ Mi kané abapete téhtaré áyáhnómé mina áwahewé abapete téhtaré wáhnáh ké wóe. Mi wahnáhmárimé moberíáh aiq pukurowana peh morá ánínká amahnága wahnahnirana mó anínká mókake sínaraq peh wahto tanahráq wahnahninkehe. ¹¹ Naho ména amahnága íre miéh kámé we náhmbáh 8 wahnáh aní míankehe. We abapete téhtaré wáhnáh káhnáh aní ména iraipéq pokinawire.

¹² Arega nayáhnkú pówéh tagáhne. Pówéh áwahewé nayáhnkú wáhnáh ké wóe. Amahnága se íre wahnahnia peh mókake wahnahnigehe. Mi wahnáh kéreq áwéhq poeráhq tahnsa anínseqka wahnah arámbéhrí moráráq awaq miagéhe. Wahnah arámbéhrí awaq miéhrataq pehgáriq tanáhráq, peh morá áhwáh wahnahnigehe. ¹³ Mi wahnáh kégá peh morá iwíáhéra awaq miáh wáhnáh arámbéhrí áwéhq poeráhq tahnsa aní awigéhe. ¹⁴ Sereq Sipisípiq Áráhseqka ebehowe. Sipisípiq Áráhqmé wahnah kené wahnah aninéna anotáh anímáriné wahnah aní miéh púana se subipáhraruanawire. Wereq miáh kéwé Manikánka omaq sitena síáhrabéna, Néne sánsá tábúsoqme sehgió ké wóe arítéhre ire. Íópeqté ánínká mah ehwéh teníre.

¹⁵ Íópeqté ánínká ínénsabe mó mahraréna, Ahabábq ini tútuue miéh wání tagáhne. Mi wanímé áwahewé peh áhnte wehuké wíre. Se mó marákó mó marákórápéqté ké miáhwe. Se mó kuasa mó kuasa ké miáhwe. Se mó ehwéh mó ehwehnikákák ké ue miáhwe. ¹⁶ Arega nayáhnkú pówéh tagáhne. Mi wahnáh kéreq áwéhq poeráhq tahnsa anínseqka mi ahabábq ínínsábé íre suwahbanae. Sega moke wene ménsámehnsá meyhra we pehrákora aní míanae. Sega wene awaq néra mi iní ira parianeherawoe.

¹⁷ Maniká awahbeh iwíáh sehgiégehéna wega iwíáh arítéhra mi wahnáhmáriné morá iwíáhéra se awaq miáh wáhnáh arámbéhrí áwéhq poeráhq tahnsa aní áwéwe. Sega mirairana Manikáne ehweh aiq pútaraginawire. ¹⁸ Arega métáq tagáhna iní áwahewé we anotáh matábúrápéqté kée. Mi kegá mó marákórápéqté ké wahnahnowe ire. Íópeqté ánínká mah ehwéh teníre.

18

Pábíróni matábú moke íre kaweragi ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana mó íópeqté ánínká mibeqté túrana tagoge. We anotah wahnáh ání míéhraha wene téhreh naneqka mah marákó marákó áhnte tehrehre. ² Wega anotahtaq mahraréna, Pábíróni matábú íre kaweragire. Mitaq owainawamaríné mátabu úkire. Píoroqkákáq mó íre kaweq kabáramárínkákáq mitaq mía míaoewe. ³ Menah mah kehiná kéhínánká Pábíróni kené ahbabáq tagéra amahnága monseráhnowe. Pábíróni kegá ahbabárunonserah mah marákóipéqté wahnáh kegá moq ahbabárowe. Pábíróni kegá ménsámehnsá moráráq sáhatonserah paiqmaq paiqmaro kegá íre tábúsoqme paiqmarera áhnte monéákáq ménsámehnsánkakaq moráráq sáharáhwe ire.

⁴ Íné Sóniga írógana mó ehwéhnká íópeqté mahraréna, Néne animáríno, ahbabárorabeq sueq mobeq míáhro. Ite moq kamah aiénehboq mibeqté áhbabáq pehrahgahro. Mi iníné ahbabáqka íúgi ínehboq we auweq mobeq míáhro. ⁵ Wene ahbabáq áhnte puana mi ahbabáq soruparéhtáq tahirímé anotah sawéh tahnsa úki irino. Manikánka moke wene ahbabáq ahreraq matíéhre ire.

⁶ Wega mó ke íre kawerarítéhnserah kamahoro. Wega áhnte ahbabári puag anotahtaq kamahoro. ⁷ Wenáwíq pankerena abarié sansankákáq mó ahbabáq sánsámárínkákáq áhnte miraurainsabé anotahtaq kamahoro. Wewensabé iwíáh iwíáhéna we awahbeh sansánéna wene arupipeq iwíáhéna, Íné wahnah iní míóge. Íné íre kéweiní míóge. Mókake íné íre ibitunátúnáninie. Írakaumo ire.

⁸ Mi inínká mi ehwéh irarinsabé ibiséna uwo uwo inkeheéna anotahtaq kamah awinkéhe. Maniká Iteribo, anotah anínká sainsuahna tanáhráq kamah awinkéhe. Wega kamah awinana peh morágáké mó naneq mó nanerue íre kaweq sunúq sine. Mibeqté kegá awahreéra uwo uwoirana anotah ehwéhrahnána sene mátaburaq ira kekiananae ire.

⁹ Íópeqté éhwéhnká mó mahraréna, Mah marákóipéqté wahnáh kegá Pábíróni suwahpeqte kegá ahbabáru serahnowe. Minayabe Pábíróni matábú táhnaga áúnínara mi wahnáh kegá tagéra móbeq iriwe méra ibiséra uwo uwo oneherawoe. ¹⁰ Sega mina kamah arina naneqsabé anotahtaq áhreéra móbeq kowéra mahraréra, Pábíróni suwahpeq anotah matábúo, arensabé iwíáhéq uwo uwo úne. Peh morá áhwáh are kamahé tanahráq aiq si puag uwo uwo úne igehe ire.

¹¹ Mi ehwéhnká mó mahraréna, Mi tanáhráq mah marákóipéqté paiqmaq paiqmaro kegá mi matábúyábé ibisera sirupipeq umehigehe. Aiq tagínayabé sene ménsámehnsá mó íre paiqmarahráho puara sirupipeq umehigehe. ¹² Sega paiqmaq paiqmaro mensáméhnsámé mahraue kórawe, móne mirao naneqme, awahriq naneqme, kaweq pasésúqmé, taberábe ambántámé, mankuara ambántámé, tautáúq ámbántámé, nigi tahnsá áwánká auwe, pówéhwe, kaweq awánkámé, káhpahwe, áhíniwe, kaweq sehirania ebáhmé, ¹³ kímé, kaweq kunkúni irá pare naneqme, kaweq kunkúni unkúméhwe, wériwe, náhniáq sera anome, mayawemé, páráwahwe, wítiwe, káhowe, sipisípiqme, ósewe, ósega sabiri kahréwé miraue sega paiqma paiqmaro mensáméhnsáne. Wehukega ménkámehnká paiqmaq paiqmaronserah arambéhriq saiqnariáh ke moq paiqmárahwe ire.

¹⁴ Paiqmaq paiqmaro kegá Pábíróni suwahpeqte keyábé mahraréra, Iru páréh náneq aiq moke tabanagire. Moke itega iwíáh iwíáho naneq aiq moke tabanagire. Aiq tabanagi puana mókake íre ábóraq kanawire igehe ire.

¹⁵ Ménsámehnsá paiqmaq paiqmaro kegá áhnte moné merowe. Mi kegá móbeq iriwe méra mi matábú kamah arínsabé áhreéra anotahtaq ibiséra sirupipeq umehigehe. ¹⁶ Sirupipeq umehínara sega mahraréra, Pábíróni suwahpeq anotah matábúo, arensabé iwíáhéq uwo uwo úne. Mibeqté ké métáq áhnte kaweq taberábé kórósíákáq mankuara ambántánkákáq tautáúq ámbántánkákáq méra kóraraté miraiá náneqkákáq kaweq pasésúqkákáq mó awahriq naneqkákáq matíáhwana moke íre kaweragire. ¹⁷ Moke sene

móneakáq sene ménsámehnsánkakaq apubúue peh morá áhwáh ákáhpeq íre kaweragire igehe ire.

Sípiipéq arambehrio kereq sene wahnahnseq móbeq iriwe méra tagagehe. ¹⁸ Mi matábú táhnaga áúnínara tagéra anotahtaq mahraréra, Mahna tahnsa anotah kawéq matábú mó íre kéh mino éra ¹⁹ tanahuq siyahqnopeq abera ibiséra sirupipeq umehigehe. Íbiséra anotahtaq mahraréra, Pábíróni suwahpeq anotah matábúo, arensabé iwíáhég uwo uwo úne. Ite sípiipéq arambehriúna kegá mi matábúrápéq itene ménsámehnsá paiqmaq paiqmaruraunayabé áhnte moné meraune. Amahnága mibeq apubúue peh morá áhwáh ákáhpeq moke íre kaweragire igehe.

²⁰ Manikánka aiq kamah arí púaq we tagaríáh kéreq we eqmaréh kéreq wene ehweh irare kereq íopeqté kérero, mibeqté kegá ite íwíoqnaronsabé amahnága Manikánka aiq ayahq marena kamah arí púaq iwíáh íwíáhero igehe ire.

²¹ Íopeqté áníné ehweh parabagirana íné Sóniga tagogana págege íopeqté ánínká anotah suaqsuaq ebáh pankeqme sóreq wanípípeq tuparúéhre. Tuparuena mahraréna, Ínéga mi ebáh tuparúógana tabanaginserah Pábíróni suwahpeqte ke kamah arírana sene mátabu airaiq tabanaginawire. ²² Pábíróni suwahpeq anotah matábúo, Mókake pontonka ehwehnéwé, pembíáhnka ehwehnéwé, kítahga ehwehnéwé itene marakóraq írakauni puara íre iraneherawoe. Sene siyahnkaratáté ménsámehnsá miraé ahtebah kewé mitaq íre míaneherawoe. Suaqsuaq ebáhtáq arambehriéra suaqsuarira ehwéh íre iraneherawoe. ²³ Áráhmuga mitaq mó íre téhranae. O menáhwé íbéhíní ákéqné ehweh mitaq mó íre iraneherawoe. Menah mitaq paiqmaq paiqmaruro kewé mah marakóípeq anotah ke míarowe. Itega mah marakó marakóípeqté kéhíná síúgi urowe. Mókake mó íre miraoneheqmóe ire.

²⁴ Mibeqté kegá Maniká tagaríáh kéreq wene ehweh iraruro kereq subiq sutowana sene korahq tutaire. Mah marakó marakóípeq sene naruoga subiq suto kené korahq mitaq tutaire. Minayabe Manikánka Pábíróni suwahpeqte ke anotahtaq kamah arinkéhe.

19

Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh éhwéhne.

¹ Íné Sóniga írógana áhnte kegá íopeqté anotahtaq ehwehnowana íróge. Írógara anotahtaq mahraréra, Maniká áwíq aiq pankerone. Maniká anotah anínéna págege arámbéhríéna ite meirena kaweraitáráinsabé iwíáh íwíáhúne. ² Manikánka tábúsoqme iwíáhéna wehukene sánsá sararéhre. Anotah ahbábáq íní mah kehiná kéhíná íre kawerarítarái inínirana Manikánka we ehweh atena kamah awíre. Mi inínká Manikáne arambehriuro ke subiq sutainsabé Manikánka minayabe kamah awíre ewe.

³ Sega mónkakák anotahtaq mahraréra, Maniká áwíq aiq pankerone. Wegá kamah arírana mi matábú iraráhnana ahriahri áúninae ewe.

⁴ Ewara mi 24 abóáwáh wéhreq itaréitaré oga míáh kámárínseqka Manikánka wahnah wahnahnirabeqte síáhráq méra wene auranabiahapeq sirehunseraráq méra káuqmunue iwíáh íwíáh atera wensabé, Maniká áwíq aiq pankerone. Aiq mire ewe.

⁵ Ewana Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéhnká mahraréna, Manikáne arambehrio keo, ite Manikánsabe áhteno ke wóe. Ite táhmaro anotah ke méq táhmaro íre áwíqkakaq ké wóe. Ite moke Maniká áwíq pankeráhro ire.

Sipisípiq Áráhqka ahre merai éhwéhne.

⁶ Áhnte wehekéqká sorupawe moraráq méra ehwehnonserah ehwéh íróge. Mi éhwéhmé ahkuq ahkuari waní, anotah wanínká uinserah éhwéhnéna anotah purúbúrúinserah éhwéhnowe. Mi éhwéhnká anotahtaq mahraréra, Maniká áwíq pankerone. Maniká itene Wahnahnka moke miraorahire. Wegá ahriahri wahnah wahnahnire. ⁷ Sipisípiq Áráhqka ahre merai tanáhráq sirana wene ahre aiq sokah sokahue míéh púaq irupipeq eyoyóue méq Manikánsabe iwíáh íwíáh atone. ⁸ Maniká

tagaríáh kéné kaweq arámbéhríwé taberábe korósí tahnsane. Minayabe Sipisípiq Áráhqe ahre mi kawéq táberábé kórósí anotah tehreh korósí aneranerue miéhre ewe.

⁹ Ewana íopeqté ánínká ínénsabe mahraréna, Teawéna ehwéh sehiranúno. Sehiranue mahraré, Sipisípiq Áráhqa ahre meyéhnsábé kaweraráh táhútáhúq nagehboq omaq itéh keyábé máhoro aitéhre. Itene irupipeq eyoyóinkehboq máhoro sehiranúno. Amahnága teawú éhwéhmé Manikáne aiq pútaq ehwéhne ire.

¹⁰ Aiq pútaq ehwéhne irana ínégá íopeqté ánínsábé iwíáh íwíáh atanieéna wene aigárátáq nirehunseraráq ména káuqmunugana wega ínénsabe, Ahqáho aintena, Ínénsabe íre iwíáh íwíáhuno. Arereq mó Sísane ehweh teri terino kereq wene arambehri anímárí móe. Íné moq wene arambehriu aní múge. Minayabe webataq Manikánsabe iwíáh íwíáh ato. Sísaga pahsutai ehwéhnká Manikáne ehweh irare ke págege aritena séhréh arítéhre ire.

Taberábe oséráq tútuue miéh ánínsábé éhwéhne.

¹¹ Íné Sóniga tagogana íopeqté ónsá sigirana taberábe osé mitaq miéhhrana tagoge. Mi kané abobiahtaq tútuue miéh ánínká ebehéna ehweh aritena tábúsoqme saraqmáréhre. Saraqmáréhrara mó kegá wensabé, Aiq pútari aníne atera, Kawerue arambehrii aníne atáhwe. ¹² Wene aurame irobina tahnsáne. Wene ayahqnotaq wahnah kené ayahuqmari sukiwe miéhre. Wene anonkataq wenáwíq sehira kéhrarawe mó kegá íre sáhnsahwe irahráhowana webataq mi awíq írátíéhre. ¹³ We korahq sosa korósí íre wahto korósí aneraneratíéhrrara wensabé, Manikáne Ehwehne ue áwíratáhwe. (*Sóni 1.1,14; 1 Sóni 5.7-8*)

¹⁴ Moke íopeqté ebeho kegá kaweq taberábé ámbántá aneraneréra taberábe oséwáritáq tútuue méra mi aní kéréhwe. ¹⁵ Kéréhwana mi aniné áwéhipeq áwéhreh poká kéhre. Mi pokátáté mah marákóipéqté ké kamah ariena anotah sahtáté págegeue wahnahnaritankéhe. Maniká moke miraorahi anínká áhnte keyábé abiahnsa arítéhre. Wehukénínká náhniáq sera ano meyanieéna sera sareréhnserah óseraq tútuue miéh ánínká mi ke anotahtaq kamah arínkéhe. ¹⁶ Wene íre wahto korósíráqkákáq wene aigárátáqkákáq wenáwíq sehira kéhrana tagoge. Mi awíq áwahewé Moke anotah kené Wahnahne. Moke wahnah kené Wahnahne ire.

¹⁷ Íné Sóniga tagogana peh morá íopeqté aní patahi iotáq iriwe miéhhrana tagoge. Tagogana wega íopeq paqme nogó kábáramárínsábé anotahtaq mahraréna, Manikáne anotah tahutáhúq sewe nahro. ¹⁸ Anotah wahnáh kéné awaqme, sóntía kené kíápéténi kené awaqme, tauntahu wehwáriné awaqme, ósene awaqme, óseraq tútuue nogó kéné awaqme sewe nahro. Arambehriraq saiqnaríáh kéreq arambehriyabé ápeq meyhá kéreq anotah kereq íre síwíqkakaq kéreqne siwaq sewe nahro ire.

¹⁹ Íné Sóniga tagogana áwéhq poeráhq tahnsa anínseq mah kehiná kéhínáné wahnahmarínseq sene ebeh kereq momiwíuríáhwana tagoge. Segá taberábe oséráq tútuue miéh anínseq wene ebeho kereq ebehoneheéra momiwíuríáhwe. ²⁰ Métáq tagéwó ánímé péhe éhwéh irari anínká miraime áwéhq poeráhq tahnsa anínká tagehre. Tagerana péhe éhwéh irari anínká ótaq sansá mirairara áwéhq poeráhq tahnsa aniné máhki matíáh kéreq píkíshyabé iwíáh íwíáh atáh kéreqka mi otáq sánsá tagéra iwíáh íwíáhéra wene péhe éhwéhnsábé aiq pútare atáhwe.

Amahnága áwéhq poeráhq tahnsa anínseq taberábe oséráq tútuue miéh anínseqka ebehoneheéra momiwíuríáhwe. Momiwíera ebehowara taberábe oséráq tútuue miéh anínseq wene ebeho kereqka áwéhq poeráhq tahnsa anínseq péhe éhwéh irari anínseq saiqnaríáhwe. Saiqnarawéra íre subiq susa peh anotah púrúruia káwéhúpípeq, anotah osóréh íráreh kawéhúpípeq tuparúáhwe. Sano ebáhnká anotah osóréhnserah mi kawéhúpípeq anotahtaq osorosoq aruqarurire. ²¹ Taberábe oséráq tútuue miéh ánínká wene áwéhipeqté ebeh pokátáté moke mó ebeho ke kiraqme subiq súéhhrana kabaramarínká mi kené siwaq nahwana siyahbankiréhre.

20

Íopeqté ánínká owainawa 1 táhúséni (1,000) opéq saiqnariankehe i ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana íopeqté ánínká mibeq tútuue míéhkana tagoge. Íre ambarúnkákaq mátáipéqté ónsáráté kíákáq anotah seniákáq matíéhkana tagoge. ² Wega owainawa táhtoqme mi seníráté táhru táhruire. Karahrabah tahnsá anímé naho wehe úkorahú anímé Séténiwe peh owainawane. Íopeqté ánínká mi karáhrábáh táhru táhruarena tuparúéhkana wega áhnte opéq 1 táhúséni (1,000) opéq mitaq peh míanae. ³ Owainawanka mah marákó marákóipéqté ké péhe íwíáh aritehnehoéna íopeqté ánínká we táhru táhruue íre ambarúnkákaq mátáipéq tuparuena mibeqté ónsá paiqme págegeue áróki parúéhre. Mi tanáhráq 1 táhúséni (1,000) opéq parabagínaraq we mó wahto tanáhráq ah noginkeheéna pugeq auwankéhe.

⁴ Íné Sóniga wahnahnorabeqte síáhwári tagéna mitaq tútuue míáh ké moq tagoge. Manikánka mitaq tútuue míáh keyábé mahraréna, Wehukega mirauro sansá iwíáhue tagéq saraqmáráhro arítéhre. Sísansabé aiq pútare atáh kégá wene ehweh teri terinéra kawerue sehgiara áwéhq poeráhq tahnsa anínkákaq wene píkiśahakáqsábé íre iwíáh iwíáh atárowe. Wene máhki siyehitaqkákáq sene siyahnkaratáqkákáq íre merowe. Íre meronsabé sene sánsánsábé suwahriehre arítáro kegá sene sinuo tehsúmetaté kiraq suera se subiq sutowe.

Subiq sutowara sensiwamarí míáhwana tagoge. Tagogara se mó oga ukéra áhnte opéq 1 táhúséni (1,000) opéq Sísa Karáhéreq wahnah wahnahnowe. ⁵ Mina ogá úké tanáhráqmé ebeqte oga úké tanáhráre. Mó pusa ké mi tanáhráq íre oga úkowe. Mi 1 táhúséni (1,000) opéq parabagínaraq oga úkigehe.

⁶ Ebeqte oga úké tanáhráq oga úkira kewé Manikánka omaq sito ke woe. Segá anotah-taq iwíáh iwíáhigehe. Mó puké tanáhráqká se íre kamah arieráhre. Se Manikánseq Sísa Karáhéreqne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké méra áhnte opéq 1 táhúséni (1,000) opéq Sísa req moráráq wahnah wahnahngehe.

Owainawa iraipéq airaiq tuparuahna ehwéhne.

⁷ Mi 1 táhúséni opéq parabagínaraq owainawa saiqnaríéhmé saraq suankéhe. So-raq súéhkana owainawanka kiembogue ⁸ mah marákó marákóipéqté ké péhe íwíáh aritanieéna ábóragire. Mah marákó marákóipéqté ké sensíwíq Kókireq Mágókireq áhnte ke míáhwe. Wehukega arahwé íre sáhnshoráhonserah se áhnte ke puana íre sáhnshoráhire. Mi ke ebehigeheéna owainawanka soruparítéhre.

⁹ Moke mi kegá ebhoneheéra pokue Maniká tagaríáh ké míáhrabeq wega arutaboiri ke suwahpeq abugeqnáhnuríáhwana íopeqté irobina tunse moke mi ke tabipáhrarúéhre.

¹⁰ Tabipáhrarúéhkana Manikánka owainawa, péhe íwíáh arítéh aní táhtoqme anotah púrúrúia káwéhú, osóréh ébáhnkákaq íráreh kawéhúpípéq tuparúéhre. Áwéhq poeráhq tahnsa anínseq péhe éhwéh irari anínseq míehya iraipéq mitaq moráráq ahriahri mía míaoneherawoe. Wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq kamah arinara ahriahri uwo uwo oneherawoe.

Ehweh aritena sainsue ehwehne.

¹¹ Íné Sóniga tagogana wahnahnirabeqte síáh, anotah taberábe síáh kéhkana tagoge. Mitaq tútuue wahnahni aní anotah aní puana we míéhtáq mah marákó marákóákáq íopeqkákáq íre kahrahire. Peh tabanagirana mó íre ábóraq kéhre. ¹² Moke pukia kéwé anotah kereq íre síwíqkakaq kéreq wahnahnirabeq iriwe míáhwana tagoge. Moke sene arambehri púkuipéq sehirania kéhkana mi pukúwári pugeqme tagehre. Mi wahnáhnká púkuipéqté séhírá tagéna wehukene arambehri iwíáhue tagéna ehweh aritena sainsúéhre. We mó pukú matíéhkana mi pukúwé oga mérapeq kioráho kené síwíq kéh púkúe.

¹³ Sóreq wanínká pukia keyábé, Sóreq wanípípéqté kiembogue pokoro arítéhkana Puké Anínseq Iraipéqté Anínseqka pukia keyábé, Iraipéq sueq pokoro aritehye. Pukia kégá

pokue sainsúéh ánipá sewana wega oga míarotaté árámbéhrí pukia ké peh morání moránínue iwíáhue tagéna ehweh aritena sainsúéhre.

¹⁴ Sainsuena Puké Aninseq Iraipéqté Ánínseq anotahtaq osoréh íráreh káwéhúpípéq tuparúéhre. Wehuke osoréh íráreh káwéhúpípéq tuparúéhmé anehete puké tanahráq míre. ¹⁵ Oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq kéh púkúípéq tagéna mitaq síwíq íre kéh kéwé anotah osoréh íráreh kawéhúpípéq tuparúéhre.

21

O ionkákáq o marákóákáq ábóraq kahna ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana ebeq kéh íópéqkákáq mah marákó marákóákáq sóreq wanínkákáq moke tabanagirana o ionkákáq o marákóákáq ábóraq kéhrana tagoge.

² Manikáne kaweq matábú o Sarúsarama suwahpeq íópeq Maniká míéhabeqte túirana tagoge. Wene iyahnaboga o ibehiní wenawehqpa móauwaneheéra awahrirue sokah sokah atáhnserah mi ke suwahpeq túirana tagoge.

³ Wahnah wahnahnirabeqte éhwéhnká anotahtaq mahrarirana íróge. Anotahtaq mahraréna, Írátíáhro. Manikánka seba mía míainara se wene animári míagehe. Sereq mía míaéna sene Wahnah míankehe. ⁴ Manikánka sereq mía míaéna sene siurapite áqnú moke sorahruankéhe. Mi tanáhráq wehuke mó íre pukigehe. Sirupipeq mó íre umehinae. Mó íre ibitunátúnánigehe. Mó íre ibisagehe. Mó íre síérinae. Menah kárái naneqmarí aiq parabagi puana mó íre kanae irana íróge.

Manikánka, Íné tábúSORÁH KÉNE Wahnah míanie i ehwéhne.

⁵ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínká mahraréna, Írátíáhro. Ínéga moke o naneq aiq miraróge ire. Aiq miraróge éna mahraréna, Néne ehweh aiq pútaq ehwéh púah sehiranúno. Ómi kegá mah ehwéh aiq pútaq ehwéhne íwíáhigehe sehiranúno ire.

⁶ Sehiranúno éna ínénsabe, Moke áhwaró arámbéhrí aiq parabarúóge. Íné téh míáhwa aní múge. Íné anehemé mía míainie. Íné ebeqte aní ména anehete aní múge. Wání tahbobói aní oga mía mía arahnó wání pehipi náwinie. ⁷ Ahbabáq kiotaiki anínká moke kaweq naneq awaq miankéhe. Ínéga wene Maniká míahnana we néne ani mía míainkehe ire.

Moke ahababáq aruqaruro kegá iraipéq pokigehe i ehwéhne.

⁸ Wegá mó mahraréna, Áhreéra néne sánsá íre sehgió kéwé, néne ehwehnsabé íre aiq pútare aintáh kéwé, ahababáq aruqaruro kewé, mó ke subiq súáh kéwé, mó aniné weh ahre abario kewé, mó ke ánéhgíó kéwé, ahgora sansáno kewé, péhepehe manikánsabé iwíáh iwíáh atáh kéwé, moke péhe éhwéh irare irareo kewé, moke mi kegá iraipéq pokoneherawoe. Segá anotah púrúruia osoréh íráreh kawéhúpípéq awaq miagéhe.

Peh anotah púrúruia káwéhúmé osoréh ébáhnkákáq íráreh kawéhúpípéq tuparúáhwe. Sano ebáhnká anotah osoréhnserah mi kawéhúpípéq anotahtaq osorosoq aruqarurire. Iraipéq awaq mewé anehete puké tanahráq míre ire.

Sóniga o Sarúsarama suwahpeq tagó ehwehne.

⁹ Wegá mó mahraréna, Abapete téhranité íópeqté ké kamah arieráhi naneq matawewáhwe. Íópeqté ánínká mibeqté ínéba séna ínénsabe, Mahbeq súno. Sipisípiq Áráhqne ibehiní sokigi awiníboq máho ire. ¹⁰ Máho éna néniwa móintena anotah sawéhrápéq móintéhre. Manikáne kaweq matábú o Sarúsarama suwahpeq íópeq Maniká míéhabeqte túirana tagoge.

¹¹ Manikáne téhreh naneqka mi matábúráq anotahtaq téhrehre. Mi téhrehme mó kuasa téhrehre. Kaweq ebáh áhnte moné tahnsa ebáh áwíq sásípaga tahnsa téhrehre. Mi matábúwé timano tahnsa anotah téhreh matábúe. ¹² Mi matábúráq anotah kurí kéhrana mi kuríípéq airápété téhtaré ónsá kéhrara airápété téhtaré íópeqté kegá mó onsáráq mó onsárárué wahnahnowe.

¹³ Airápété téhtaré Ísara kahnáh mó kahnáh mó kahnáh síwíq sehirania morá moráue onsaraq kéhre. Íó kiembogirabeqte ónsáwé apahtároe. Íó tupekirabeqte ónsáwé apahtároe. Ébeq ayehrápéqté ónsáwé apahtároe. Mó ébeq ayehrápéqté ónsáwé apahtároe. ¹⁴ Mi kurí áwahebi airápété apahtáro págege ebáh kéhre. Mi kurí ahpi Sipisípiq Áráhqka eqmaréh ké síwíq airápété téhranité síwíq kéhre.

¹⁵ Íné ehweh tení ánínká kaweq agehmare karatáté mi matábúákáq mi kuriákáq onsawárinákáq agehmaranieéna matíéhre. ¹⁶ Mi matábúwé ahnansahrapeq ébeq ahnansáhrápéq nahorapeq nehwiehrapeq peh monseráhne. Íópeqté ánínká agehmare karatáté agehmaréhra na peh íre wahto 2,200 kirómítá kéhre. Sehwerapeq moq agehmaréhra na peh monseráhnire. ¹⁷ Mi matábúrápéqté kúriwé tahperue agehmaréhmé 144 mitá tahnsane. Wehukénínká mátabu agehmaréhnserah íópeqté ánínká agehmaréhre.

¹⁸ Mi kuríwé sásipa ebáhtáté pera kuríe. Mi matábúráq kéh náneqmarínká kóraraté miraia tímánónká tahnsanue anotah téhrehre. ¹⁹ Mi matábú áwahewé áhnte kaweq ebáh awahriq naneq ebáhtáté pearéhre. Náhbáh 2 ebáh mankuara ebáhmé sápaíae. Náhbáh 3 ebáhmé ágétie. Náhbáh 4 ebáhmé sehenáh tahnsa ebáhmé émérae. ²⁰ Náhbáh 5 ebáhmé sáróníkísie. Mi ebáhmé tautáúqkakaq taberábeakáq ebáhnre. Náhbáh 6 ebáhmé tautáúq ebáhmé kóníríanie. Náhbáh 7 ebáh wieh q ebáhmé kárisóráítie. Náhbáh 8 ebáh sehenáh tahnsa ebáhmé péririe. Náhbáh 9 ebáh wieh q ebáhmé tópásie. Náhbáh 10 ebáhmé kírísópésae. Náhbáh 11 ebáhmé áhíasínie. Náhbáh 12 ebáh tautáúq ebáhmé ámetísie. Mi ebáhmárimé mó naneq mó naneq tahnsá ebáhmárinéna áhnte moné tahnsa ebáhmárine.

²¹ Kuriraté ónsáwé airápété téhtaré ónsáwé anotah pásésúq tahnsa náneq taberábe pásésúqtáté mó onsá mó onsáue miraia ónsawárine. Mi matábúrápéqté áhmé kóraraté miraia áhnéna timanonka téhrehnserahni ahne.

²² Íné tagome mi matábúráq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh íre kéhre. Írakaumo. Maniká itene Wahnah moke miraorahi anínseq Sipisípiq Áráhqseq mitaq míehya puana Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh íre kéhre. ²³ Mitaq íónkakaq pópoqnahakáq íre kéhre. Írakaumo. Manikáne téhreh naneqka mitaq téhrehra na Sipisípiq Áráhqka áráhmu tahnsá ání míéhre. ²⁴ Manikáne téhreh naneqka téhrehra beqme mah kehiná kéhínánká mitaq nogigéhe. Mah marákóipéqté wáhnáh kégá sene kaweq mensáméhnsánkákáq mi matábúrápéq mewe sigéhe. ²⁵ Wéhékáh mi matábúrápéqté ónsá íre paiqmaragéhe. Mitaq íre sunkíkírina puana mi onsá ahriahri íre paiqmaraneherawoe.

²⁶ Mah kehiná kéhínané kaweq naneqmarínkáq sene awahriq naneqkakáq mi matábúrápéq mewe sigéhe. ²⁷ Moke ahbabáq mitaq íre serahowe. Ahbabáro kereq péhe éhwéhnkákáq kéreq mitaq íre serahowe. Ahqáho. Írakaumo. Peh morá Sipisípiq Áráhqne oga mérapeqté púkúipéq sensíwíq kéh kégá mitaq serahowe.

22

Oga mé wanínkáq oga mé awánkánkáqsábé éhwéhne.

¹ Íópeqté ánínká oga mé waní sokigi anírana mi wanímé timanonka téhrehnserahni. Mi waní ahyahipeqmé Manikánsaq Sipisípiq Áráhqseqka wahnahnóyarabeqte túíre. ² Tuena mi matábúrápéqté áh akáhpi túíre. Oga mé awánká mi waní ayehráq éberiópéq éberiópérue kéhre. Mi awánkátáq airápété téhtaré mó naneq mó naneq seránue íyéhre. Mó iotáq mó naneq será iyena mó iotáq mó naneq seránue íyéhre. Mi awánká ánáwharínká mah kehiná kéhíná kawerarítéhre. ³ Manikánka kamah arina naneqmarí mitaq mó íre kanawire.

Manikánsaq Sipisípiq Áráhqseqka mitaq wahnah wahnahnigehe. Moke Manikáne arambehri kégá wensabé iwíáh iwíáh atagéhe. ⁴ Iwíáh iwíáh atera wene auranabiah tagagehe. Wenáwíq sene siyehitaq kanae. ⁵ Mitaq íre sunkíkíraginae. Maniká itene

Wahnahnka mitaq téhreh puana áráhmuakáq íónkakaq mitaq íre kanae. Írakaumo. Wene arambehri kegá ahriahri mitaq wahnah wahnahnigehe.

Sísaga, Apubúue tuinauge i ehwéhne.

⁶ Íópeqté ánínká ínénsabe mahraréna, Ínéga teawú éhwéh aiq pútaq ehwéh púana wehukega aiq pútare aintahráhowe. Maniká itene Wahnahnka wene ehweh irare ke iwíáh arítéhrara pahsúáhwe. Amahnágawé áhníbórá sína naneqmarí wene arambehri ke sokigi arínkéheéna íópeqté ání eqmaréhrana túíre ire.

⁷ Íópeqté ánínká mó mahraréna, Írátíahno. Sísaga mahraréna, Íné apubúue tuinauge ire. Mah pukúípéqté éhwéh sehgió kegá iwíáh iwíáhigehe ire.

⁸ Mah ehwéh irena mi naneqmarí tago anímé íné Sóni uge. Mah ehwéh irena mi naneqmarí tagotaq sokigii aníné aigárátáq iwíáh iwíáh atanieéna káuqmunue míógana ⁹ wega ínénsabe, Ahqáho. Íre miraúno. Íné itereq moráráq arambehriu aní múge. Manikáne ehweh irare kereq mah pukúípéqté éhwéh sehgió kéreq itereq moráráq arambehriu aní múge. Manikánsabe webataq iwíáh iwíáh ato ire.

¹⁰ Íópeqté ánínká ínénsabe mó mahraréna, Arega púkuipéq sehiranóna ehwéhme unkumehrataq íre táhparo. Írakaumo. Mi tanáhráq áhníbóráni puah íre táhparo. ¹¹ Mi tanáhráq sínaraq ahbabáq kega peh ahbabárigehe. Íre mirao naneq sansáno kegá peh sene sánsá miraigehe. Tábúsoréh sánsáno kegá peh tábúsoréh sánsá miraigehe. Kaweqtaq mía míaog kegá peh kaweqtaq mía míaigehe ire.

¹² Sísaga mahraréna, Írátíáhro. Íné apubúue tuinauge. Túónaraq wehukene arambehri saraqme tagéna awehraaq apéq morání moránínue náinauge. ¹³ Íné téh míáhwa aní múge. Íné anehemé mía míainaage. Íné ebeqte aní ména íné anehete aní múge. Íné moke náneq áwahe aní múge. Moke áhwáro arámbéhrí aiq parabarúó aní múge ire.

Kaweq matábúrápéq íre kioráho keyábé éhwéhne.

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Wehukega sene korósi pabeq paberowana taberábe aginsabé iwíáh iwíáhhowe. Mina inserah sene sirupipeq pabeq paberia kegá oga mérapeq mi kawéq matábúrápéq kioráhonsabé iwíáh iwíáhigehe. Sega mitaq oga mé awankánara ísíwe nagehe. ¹⁵ Ahbabáq kega mitaq íre kioráhowe. Anéhgíó kéreq mó kené weh ahre abario kereq mó aní subiq súáh kereq péhepehe manikánsabé iwíáh iwíáh atáh kéreq moke péhe éhwéh irare sansá suwahbeh kereq peh máhpeq mía míaéra mitaq íre kioráhowe ire. ¹⁶ Íre kioráhowe éna ínénsabe, Íné Sísaga uge. Íné Tébitine anahwa úge. Íné tuembínága téhrehnserahni aní múge. Íné tagaríáh kegá mah ehwéh irageheéna íópeqté ánínká mah ehwéh ite teiinkeheéna eqmaróge ire.

¹⁷ Manikáne Awanseq Sísaga tagaríáh kéreqka Sísansabé, Mahbeq tuo ewe. Mah ehwéh íráh kegá moq mahbeq tuo igehe. Wání tahbobói kegá séra oga mé wanínsabé suwahbeh kegá pehipi nagehe.

Sóniga mah pukú sáhnshó keyábé págege ehwéh pahsúéh éhwéhne.

¹⁸ Mah pukúípéq mókake sína naneqsabé éhwéh aiq sehiranuge. Mi sehirá sáhnshahwe tagahro. Págege ehwéh teiníboq írátíáhro. Mah ehwéh síwáhnori anínká mó ehwéhnikákáq masosahrue síwáhnorínaraq mah ehwéhniká kamahorahi naneq teínsarah mi aní moq anotahtaq kamah awinkéhe. ¹⁹ Mah ehwéh síwáhnori anínká moke íre síwáhnoria peh ákáhtaq síwáhnorínaraqmé wega awaq miahráhi naneq Manikánka meyankehe. Oga mé awankánarame mi anínká íre awaq miankéhe. Mah ehwéhme kaweq matábúrápéqsabé teíre. Mi anínká mi matábú íre awaq miankéhe.

²⁰ Mah ehwéh tení ánínká mahraréna, Íné aiq pútaq apubúue tuinauge ire.

Aiq mire. Sísaga itene Wahnahno, mahbeq tuo uge.

²¹ Sísaga itene Wahnahnka moke we tagariona keyabé arutaboiréna séhréh aitéhre. Aiq mire.

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Mátíyu 1.1-2.12
2	Mátíyu 2.13-3.6
3	Mátíyu 3.7-4.11
4	Mátíyu 4.12-25
5	Mátíyu 5.1-26
6	Mátíyu 5.27-48
7	Mátíyu 6.1-24
8	Mátíyu 6.25-7.14
9	Mátíyu 7.15-29
10	Mátíyu 8.1-17
11	Mátíyu 8.18-34
12	Mátíyu 9.1-17
13	Mátíyu 9.18-38
14	Mátíyu 10.1-23
15	Mátíyu 10.24-11.6
16	Mátíyu 11.7-30
17	Mátíyu 12.1-21
18	Mátíyu 12.22-45
19	Mátíyu 12.46-13.23
20	Mátíyu 13.24-46
21	Mátíyu 13.47-14.12
22	Mátíyu 14.13-36
23	Mátíyu 15.1-28
24	Mátíyu 15.29-16.12
25	Mátíyu 16.13-17.9
26	Mátíyu 17.10-27
27	Mátíyu 18.1-22
28	Mátíyu 18.23-19.12
29	Mátíyu 19.13-30
30	Mátíyu 20.1-28
31	Mátíyu 20.29-21.22

February

date	Scripture
1	Mátíyu 21.23-46
2	Mátíyu 22.1-33
3	Mátíyu 22.34-23.12
4	Mátíyu 23.13-39
5	Mátíyu 24.1-28
6	Mátíyu 24.29-51
7	Mátíyu 25.1-30
8	Mátíyu 25.31-26.13
9	Mátíyu 26.14-46
10	Mátíyu 26.47-68
11	Mátíyu 26.69-27.14
12	Mátíyu 27.15-31
13	Mátíyu 27.32-66
14	Mátíyu 28.1-20
15	Máhka 1.1-28
16	Máhka 1.29-2.12
17	Máhka 2.13-3.6
18	Máhka 3.7-30
19	Máhka 3.31-4.25
20	Máhka 4.26-5.20
21	Máhka 5.21-43
22	Máhka 6.1-29
23	Máhka 6.30-56
24	Máhka 7.1-23
25	Máhka 7.24-8.10
26	Máhka 8.11-9.1
27	Máhka 9.2-29
28	Máhka 9.30-10.12

date	Scripture
1	Máhka 10.13-31
2	Máhka 10.32-52
3	Máhka 11.1-26
4	Máhka 11.27-12.17
5	Máhka 12.18-37
6	Máhka 12.38-13.13
7	Máhka 13.14-37
8	Máhka 14.1-21
9	Máhka 14.22-52
10	Máhka 14.53-72
11	Máhka 15.1-47
12	Máhka 16.1-20
13	Árúka 1.1-25
14	Árúka 1.26-56
15	Árúka 1.57-80
16	Árúka 2.1-35
17	Árúka 2.36-52
18	Árúka 3.1-22
19	Árúka 3.23-38
20	Árúka 4.1-30
21	Árúka 4.31-5.11
22	Árúka 5.12-28
23	Árúka 5.29-6.11
24	Árúka 6.12-38
25	Árúka 6.39-7.10
26	Árúka 7.11-35
27	Árúka 7.36-8.3
28	Árúka 8.4-21
29	Árúka 8.22-39
30	Árúka 8.40-9.6
31	Árúka 9.7-27

date	Scripture
1	Árúka 9.28-50
2	Árúka 9.51-10.12
3	Árúka 10.13-37
4	Árúka 10.38-11.13
5	Árúka 11.14-36
6	Árúka 11.37-12.7
7	Árúka 12.8-34
8	Árúka 12.35-59
9	Árúka 13.1-21
10	Árúka 13.22-14.6
11	Árúka 14.7-35
12	Árúka 15.1-32
13	Árúka 16.1-18
14	Árúka 16.19-17.10
15	Árúka 17.11-37
16	Árúka 18.1-17
17	Árúka 18.18-43
18	Árúka 19.1-27
19	Árúka 19.28-48
20	Árúka 20.1-26
21	Árúka 20.27-47
22	Árúka 21.1-28
23	Árúka 21.29-22.13
24	Árúka 22.14-34
25	Árúka 22.35-53
26	Árúka 22.54-23.12
27	Árúka 23.13-43
28	Árúka 23.44-24.12
29	Árúka 24.13-53
30	Sóni 1.1-28

date	Scripture
1	Sóni 1.29-51
2	Sóni 2.1-25
3	Sóni 3.1-21
4	Sóni 3.22-4.3
5	Sóni 4.4-42
6	Sóni 4.43-54
7	Sóni 5.1-23
8	Sóni 5.24-47
9	Sóni 6.1-21
10	Sóni 6.22-40
11	Sóni 6.41-71
12	Sóni 7.1-29
13	Sóni 7.30-52
14	Sóni 7.53-8.20
15	Sóni 8.21-30
16	Sóni 8.31-59
17	Sóni 9.1-41
18	Sóni 10.1-21
19	Sóni 10.22-42
20	Sóni 11.1-53
21	Sóni 11.54-12.19
22	Sóni 12.20-50
23	Sóni 13.1-30
24	Sóni 13.31-14.14
25	Sóni 14.15-31
26	Sóni 15.1-27
27	Sóni 16.1-33
28	Sóni 17.1-26
29	Sóni 18.1-24
30	Sóni 18.25-19.22
31	Sóni 19.23-42

date	Scripture
1	Sóni 20.1-31
2	Sóni 21.1-25
3	Eqmaro 1.1-26
4	Eqmaro 2.1-47
5	Eqmaro 3.1-26
6	Eqmaro 4.1-37
7	Eqmaro 5.1-42
8	Eqmaro 6.1-15
9	Eqmaro 7.1-29
10	Eqmaro 7.30-50
11	Eqmaro 7.51-8.13
12	Eqmaro 8.14-40
13	Eqmaro 9.1-25
14	Eqmaro 9.26-43
15	Eqmaro 10.1-33
16	Eqmaro 10.34-48
17	Eqmaro 11.1-30
18	Eqmaro 12.1-23
19	Eqmaro 12.24-13.12
20	Eqmaro 13.13-41
21	Eqmaro 13.42-14.7
22	Eqmaro 14.8-28
23	Eqmaro 15.1-35
24	Eqmaro 15.36-16.15
25	Eqmaro 16.16-40
26	Eqmaro 17.1-34
27	Eqmaro 18.1-21
28	Eqmaro 18.22-19.12
29	Eqmaro 19.13-41
30	Eqmaro 20.1-38

date	Scripture
1	Eqmaro 21.1-16
2	Eqmaro 21.17-36
3	Eqmaro 21.37-22.16
4	Eqmaro 22.17-23.10
5	Eqmaro 23.11-35
6	Eqmaro 24.1-27
7	Eqmaro 25.1-27
8	Eqmaro 26.1-32
9	Eqmaro 27.1-20
10	Eqmaro 27.21-44
11	Eqmaro 28.1-31
12	Aroma 1.1-17
13	Aroma 1.18-32
14	Aroma 2.1-24
15	Aroma 2.25-3.8
16	Aroma 3.9-31
17	Aroma 4.1-12
18	Aroma 4.13-5.5
19	Aroma 5.6-21
20	Aroma 6.1-23
21	Aroma 7.1-14
22	Aroma 7.15-8.6
23	Aroma 8.7-21
24	Aroma 8.22-39
25	Aroma 9.1-21
26	Aroma 9.22-10.13
27	Aroma 10.14-11.12
28	Aroma 11.13-36
29	Aroma 12.1-21
30	Aroma 13.1-14
31	Aroma 14.1-23

date	Scripture
1	Aroma 15.1-21
2	Aroma 15.22-16.7
3	Aroma 16.8-27
4	1 Kórína 1.1-17
5	1 Kórína 1.18-2.5
6	1 Kórína 2.6-3.4
7	1 Kórína 3.5-23
8	1 Kórína 4.1-21
9	1 Kórína 5.1-13
10	1 Kórína 6.1-20
11	1 Kórína 7.1-24
12	1 Kórína 7.25-40
13	1 Kórína 8.1-13
14	1 Kórína 9.1-18
15	1 Kórína 9.19-10.13
16	1 Kórína 10.14-11.1
17	1 Kórína 11.2-16
18	1 Kórína 11.17-34
19	1 Kórína 12.1-26
20	1 Kórína 12.27-13.13
21	1 Kórína 14.1-17
22	1 Kórína 14.18-40
23	1 Kórína 15.1-28
24	1 Kórína 15.29-58
25	1 Kórína 16.1-24
26	2 Kórína 1.1-11
27	2 Kórína 1.12-2.11
28	2 Kórína 2.12-17
29	2 Kórína 3.1-18
30	2 Kórína 4.1-12
31	2 Kórína 4.13-5.10

date	Scripture
1	2 Kórína 5.11-21
2	2 Kórína 6.1-13
3	2 Kórína 6.14-7.7
4	2 Kórína 7.8-16
5	2 Kórína 8.1-15
6	2 Kórína 8.16-24
7	2 Kórína 9.1-15
8	2 Kórína 10.1-18
9	2 Kórína 11.1-15
10	2 Kórína 11.16-33
11	2 Kórína 12.1-10
12	2 Kórína 12.11-21
13	2 Kórína 13.1-14
14	Kárétía 1.1-24
15	Kárétía 2.1-16
16	Kárétía 2.17-3.9
17	Kárétía 3.10-22
18	Kárétía 3.23-4.20
19	Kárétía 4.21-5.12
20	Kárétía 5.13-26
21	Kárétía 6.1-18
22	Épésa 1.1-23
23	Épésa 2.1-22
24	Épésa 3.1-21
25	Épésa 4.1-16
26	Épésa 4.17-5.2
27	Épésa 5.3-33
28	Épésa 6.1-24
29	Pírípái 1.1-26
30	Pírípái 1.27-2.18

date	Scripture
1	Pírípái 2.19-3.6
2	Pírípái 3.7-4.1
3	Pírípái 4.2-23
4	Kórosía 1.1-20
5	Kórosía 1.21-2.7
6	Kórosía 2.8-23
7	Kórosía 3.1-17
8	Kórosía 3.18-4.18
9	1 Tésárónáika 1.1-2.9
10	1 Tésárónáika 2.10-3.13
11	1 Tésárónáika 4.1-5.3
12	1 Tésárónáika 5.4-28
13	2 Tésárónáika 1.1-12
14	2 Tésárónáika 2.1-17
15	2 Tésárónáika 3.1-18
16	1 Tímóti 1.1-20
17	1 Tímóti 2.1-15
18	1 Tímóti 3.1-16
19	1 Tímóti 4.1-16
20	1 Tímóti 5.1-25
21	1 Tímóti 6.1-21
22	2 Tímóti 1.1-18
23	2 Tímóti 2.1-21
24	2 Tímóti 2.22-3.17
25	2 Tímóti 4.1-22
26	Táitása 1.1-16
27	Táitása 2.1-14
28	Táitása 2.15-3.15
29	Pírémóna 1.1-25
30	Íbaru Ke 1.1-14
31	Íbaru Ke 2.1-18

date	Scripture
1	Íbaru Ke 3.1-19
2	Íbaru Ke 4.1-13
3	Íbaru Ke 4.14-5.14
4	Íbaru Ke 6.1-20
5	Íbaru Ke 7.1-19
6	Íbaru Ke 7.20-28
7	Íbaru Ke 8.1-13
8	Íbaru Ke 9.1-10
9	Íbaru Ke 9.11-28
10	Íbaru Ke 10.1-18
11	Íbaru Ke 10.19-39
12	Íbaru Ke 11.1-16
13	Íbaru Ke 11.17-31
14	Íbaru Ke 11.32-12.13
15	Íbaru Ke 12.14-29
16	Íbaru Ke 13.1-25
17	Sémísi 1.1-18
18	Sémísi 1.19-2.17
19	Sémísi 2.18-3.18
20	Sémísi 4.1-17
21	Sémísi 5.1-20
22	1 Píta 1.1-12
23	1 Píta 1.13-2.10
24	1 Píta 2.11-3.7
25	1 Píta 3.8-4.6
26	1 Píta 4.7-5.14
27	2 Píta 1.1-21
28	2 Píta 2.1-22
29	2 Píta 3.1-18
30	1 Sóni 1.1-10

date	Scripture
1	1 Sóni 2.1-17
2	1 Sóni 2.18-3.2
3	1 Sóni 3.3-24
4	1 Sóni 4.1-21
5	1 Sóni 5.1-21
6	2 Sóni 1.1-13
7	3 Sóni 1.1-14
8	Súta 1.1-25
9	Sokigi 1.1-20
10	Sokigi 2.1-17
11	Sokigi 2.18-3.6
12	Sokigi 3.7-22
13	Sokigi 4.1-11
14	Sokigi 5.1-14
15	Sokigi 6.1-17
16	Sokigi 7.1-17
17	Sokigi 8.1-13
18	Sokigi 9.1-21
19	Sokigi 10.1-11
20	Sokigi 11.1-19
21	Sokigi 12.1-18
22	Sokigi 13.1-18
23	Sokigi 14.1-20
24	Sokigi 15.1-8
25	Sokigi 16.1-21
26	Sokigi 17.1-18
27	Sokigi 18.1-24
28	Sokigi 19.1-21
29	Sokigi 20.1-15
30	Sokigi 21.1-27
31	Sokigi 22.1-21